

W, w n. (-,-) : 1. W g., w g. ; 2. [kimiezh] *W*, [berradur evit **Wolfram**] tungsten g. ; 3. [tredan.] *W*, [berradur evit **Watt**] wat g., watad g. ; 4. [douaroniezh] *W*, [berradur evit **Westen**] kornôg g.

WAA : [berradur evit **Wiederaufbereitungsanlage**] greanti addanzen g.

Waadt b. (-) / **Waadtland** n. (-s) : *die Waadt*, *das Waadtland*, [Bro-Suis] kanton Vaud g.

Waadtländer g. (-s,-) : annezad kanton Vaud g.

waadtländisch ag. : eus kanton Vaud.

Waage b. (-,-n) : 1. pouezerez b., mentel b., balañs b. ; *eine Waage*, ur balañsoù ; *empfindliche Waage*, pouezerez likant b., mentel likant b., balañs likant b. ; *die Waage ausbalancieren*, *die Waage austarieren*, kempouezañ ar bouezerez ; *Brückenwaage*, pont pouezañ g. ; *öffentliche Waage*, pouezerez foran b. ; *römische Waage*, *Laufgewichtswaage*, krog-pouezer g., krog-pouez g., krog-pouezañ g., balañs roman b. ; *die Waage der Gerechtigkeit*, balañs ar justis b. ; *die Waage ist im Gleichgewicht*, kempouez a zo etre an daou du eus ar bouezerez ; 2. [dre heñvel.] *Bleiwaage*, live ar mañsoner g. ; 3. [dre skeud.] *etwas auf die Waage legen*, pouezañ mat pep tra, sellet ouzh an daou du, pouezañ ha dibouezañ, hañvalout ; 4. *einer Sache die Waage halten*, kempouezañ udb ; *sich gegenseitig die Waage halten*, en em gempouezañ ; 5. *Waage spielen*, [Rücken an Rücken stehen, sich gegenseitig bei den Armen einhängen und sich abwechseln in die Höhe heben, mont kein-ouzh-kein, lakaat o divrec'h kroaz-ouzh-kroaz ha sammañ an eil war kein egile a-bep-eil], pouezañ butun.

Waageamt n. (-s,-ämter) : gwazadur foran ar pouezioù g.

Waagebalken g. (-s,-) : gwalenn ur ventel b.

Waagegeld n. (-s,-er) : taos evit ar pouezañ g., taos pouezañ g.

Waagemeister g. (-s,-) : gwirier ar pouezioù hag ar muzulioù g., jaojer ar pouezioù hag ar muzulioù g.

waagerecht ag./Adv. : a-zremm, diazremm, a-blaen, war-blaen, a-led, plaen, rez-ha-rez, en ur rez, a-rez an eil gant egile, a-live an eil gant egile.

Waagerechte ag.k. b. : dremmlinenn b., linenn a-led b., linenn a-blaen b.

Waagezeiger g. (-s,-) : nadoz ar bouezerez b., nadozenn ar ventel b., biz ar valañs g.

waagrecht ag./Adv. : a-blaen, war-blaen, a-led, rez-ha-rez, en ur rez, a-rez an eil gant egile, a-live an eil gant egile.

Waagschale b. (-,-n) : 1. klorenn ar ventel b., pladenn ar ventel b., pladenn ar bouezerez b., skudell ar ventel

b. ; 2. [dre skeud.] *etwas in die Waagschale legen*, sellet pizh ouzh ar ya hag ouzh an nann, sellet ouzh daou du udb, pouezañ mat udb, pouezañ ha dibouezañ, hañvalout ; *seine Worte auf die Waagschale legen*, pouezañ mat pep ger a-raok komz, komz dibab, sellet pizh ouzh e gomzoù, bezañ sevenet-pervezh e gomzoù, ober gant komzoù mistr, pouezañ e gomzoù, teuler evezh war e gomzoù ; 3. *etwas in die Waagschale werfen*, lakaat pouez udb da dalvezout, degas pouez udb e-barzh ar c'hoari ; 4. *schwer in die Waagschale fallen*, bezañ a bouez bras, dougen pouez, tennañ da vraz ; 5. *sein Schwert in die Waagschale werfen*, lakaat e holl bouez da dalvezout evit degas an trec'h.

Waagscheit n. (-s,-e) : gwalenn-sparl b., sparlad g., bazh-treuz b.

wabbelig ag. : 1. flibous, gwak, blot, bourr, lec'hidenet, flav, laosk ; 2. [boued] gludek.

wabbeln V.gw. (hat gewabbelt) : gougrenañ, daskrenañ, flojañ.

Wabe b. (-,-n) : [loen.] terenn b., koarenn b., follenn-goar b., follenn-vel b., bruskenn b., terenn-vel b., terenn-goar b., dienn b., elvenn vel b. [*liester elvennoù mel, elvoù mel, elvad mel*] ; *Waben in beweglichen Holzrähmchen*, tiretennoù lies.

Wabenbau g. (-s) : [loen.] saverezh terennoù g. ; *beweglicher Wabenbau*, ruskennnoù tiretennek lies.

Wabenbauweise b. (-,-n) : [tisav.] sevel tiez e stumm kevigoù ruskenn g., sevel tiez e stumm terennoù-gwenan g.

Wabenhonig g. (-s) : mel e terennoù g., mel terennoù g., terennoù mel lies.

Wabenkorb g. (-s,-körbe) : ruskenn b., kestenn b., koloenn b.

Wabenkühler g. (-s,-) : [tekn.] distaner e stumm kevigoù ruskenn g., distaner kevigoù g., distaner e stumm un derenn-wenan g.

Wabenmuster n. (-s,-) : [tisav.] sevel tiez e stumm kevigoù ruskenn g.

Wabenschicht b. (-,-en) : [louza.] koc'henn c'hreun b.

Waberlohe b. (-,-n) : goradenn b., tantad g., flamm-tan g.

wabern V.gw. (hat gewabert) : horellañ, trabidellañ ; *die Flamme wabert*, horellañ (trabidellañ) a ra ar flammenn.

wach ag. : 1. dihun, digousk, divorfil ; *im wachen Zustand*, ent dihun, ez dihun, war zihun, e dihun ; *wach werden*, dihuññ, divorenniñ, divorediñ, divorfilañ, digousket ; *wach liegen*, chom astennet war zihun, chom hep kousket, bezañ divorfil en e vele ; *wach bleiben*, beilhañ, chom war zihun ; *wache Nächte*, nozvezhioù digousk lies., nozvezhioù dihun lies., gwall nozvezhioù lies. ; *ich bin noch nicht richtig wach*, n'on ket digousket mat c'hoazh, etre kousked ha

dihun emañ c'hoazh, pikouez a zo gant va daoulagad ; *er ist nicht wach zu kriegen*, n'eus ket a zihun dezhañ ; *wach bleiben*, chom war zihun, chom war ar bale, chom war vale, nozvezhiañ, beilhañ ; **2.** [dre astenn.] *wache Sinne haben*, bezañ lemm e skiantoù ; *wache Augen*, daoulagad krak lies., daoulagad lemm lies., daoulagad bouilh lies., daoulagad bev lies., daoulagad bliv lies. ; *Erinnerungen werden wach*, traoù ankounac'haet a sav war an eñvor, ur froudad eñvorioù a ya hebiou, e spered a grog da eñvoriñ ; *jemandes Schmerz wieder wach werden lassen*, neveziñ poan u.b., deneveziñ poan u.b.

Wachablösung b. (-, -en) : savidigezh ar gward b., savidigezh ar ged b., kemm gwarded g.

Wachandelbaum g. (-s, -bäume) : [louza.] jenevreg-boutin g., junipereg g., savigne g.

Wachdienst g. (-es, -e) : **1.** [lu] gward g. [*liester* gwardoù], tro ward b. ; **2.** [merdead.] kard g.

Wache b. (-, -n) : **1.** gward g. [*liester* gwardoù], ged g., [merdead.] kard g. ; *die aufziehende Wache*, ar soudarded o vont d'ober gward ; *die abziehende Wache*, ar soudarded echu o zro ward ganto ; *von der Wache abziehen*, bezañ echu e dro ward gant an-unan ; *die Wache ablösen*, cheñch ar gward, sevel ar gward, sevel ar ged ; *auf Wache ziehen*, *die Wache übernehmen*, mont d'ober gward, [merdead.] kemer ar c'harter ; *auf Wache sein*, *Wache haben*, *Wache halten*, *Wache schieben*, ober gward / ober ar gward / ober ged / ober ar ged / gedal (Gregor), bezañ ouzh gward, bezañ e gward, eveshaat, maesa, diwall, [merdead.] bezañ er c'hard, bezañ e karter, bezañ diouzh kost ; [merdead.] *vierstündige Wache*, kard g., karter g.

2. [dre astenn.] *Wache halten*, chom war evezh, bezañ war ziwall, bezañ war e ziwall, bezañ war-sav ; *bei einem Kranken Wache halten*, eveshaat ouzh un den klañv, beilhañ war ur c'hlañvour, beilhañ gant ur c'hlañvour, beilhañ ur c'hlañvour ; *bei einem Sterbenden Wache halten*, beilhañ war un den o vervel, beilhañ gant un den o vervel, beilhañ un den o vervel, arvestiñ un den o vervel, arvestiñ ouzh un den o vervel, ober noz-veilh gant un den o vervel.

3. gward g. [*liester* gwarded], gedour g., geder g., ged g. ; *die Wachen stehen stramm in ihren Uniformen*, ar warded a chom reut en o dilhad, ar warded en o lifre a chom reut en o sav, ar warded en o lifre a chom sonn en o sav ; *Wachen ausstellen*, *Wachen postieren*, lakaat gwarded, lakaat gwardoù, lakaat soudarded da eveshaat (da vesa, da ziwall, d'ober gward), staelañ gwarded.

4. ti-gward g., archerdi g., ti-polis g. ; *jemanden auf die Wache bringen*, kas u.b. da di ar gwardoù (d'an ti-gward, d'an archerdi, d'an ti-polis, da di ar polis).

wacheln V.gw. (hat gewachelt) : P. [Bro-Aostria] jestraouiñ, jestrat.

wachen V.gw. (hat gewacht) : beilhañ, nozvezhiañ, chom war zihun.

V.k.d. (hat gewacht) : beilhañ war, teuler evezh ouzh, eveshaat, diwall, gouarn, gwardoniañ ; *über jemanden wachen*, beilhañ war u.b., teuler evezh (eveshaat) ouzh u.b., eveshaat war u.b. ; *über etwas wachen*, diwall

udb, eveshaat (teuler evezh) ouzh udb, eveshaat war udb ; *bei einem Kranken wachen*, eveshaat ouzh un den klañv, beilhañ war ur c'hlañvour, beilhañ gant ur c'hlañvour ; *bei einem Sterbenden wachen*, beilhañ war un den o vervel, beilhañ gant un den o vervel, beilhañ un den o vervel, arvestiñ un den o vervel, arvestiñ ouzh un den o vervel, ober noz-veilh gant un den o vervel.

Wachen n. (-s) : beilh g., gouarnidigezh b., gouamerezh g.

Wachfeuer n. (-s, -) : tantad kamp-red g., tantad bivak g.

Wachfrau b. (-, -en) : gwardez-klañvour b., beilherez b.

Wachgebäude n. (-s, -) : ti-gward g., ti-polis g.

wachhabend ag. : ouzh gward ; *der Wachhabende*, an ofisour ouzh gward g., kabiten ar warded g., [merdead.] ofisour a gard g.

Wachhäuschen n. (-s, -) : gedig g., garid b.

Wachhund g. (-s, -e) : [loen.] ki-porz g., ki-gward g., ki-kolveg g. ; *großer Wachhund*, meurgi g. [*liester* meurgon], mastin g. ; *das ist ein guter Wachhund*, ar c'hi-se a zo mat da zisklêriañ, ar c'hi-se a ziwall mat an ti, ar c'hi-se a zo un alc'hwez mat war an ti.

Wachlokal n. (-s, -e) : ti-gward g., ti-polis g.

Wachmacher g. (-s, -) : louzoù broudañ g., louzoù dihunus g., fraouer g., kentraouer g., brouduzenn b.

Wachmann g. (-s, -leute/-männer) : evezhier g., evezhiad g., evezhiant g., gward g. [*liester* gwarded]

Wachmannschaft b. (-, -en) : strollad gwarded g., gward g. [*liester* gwardoù].

Wachoffizier g. (-s, -e) : ofisour ouzh gward g., kabiten ar warded g.

Wacholder g. (-s, -) / **Wacholderbaum** g. (-s, -bäume) : [louza.] jenevreg-boutin g., junipereg g., savigne g.

Wacholderbeere b. (-, -n) : [louza.] greun jenevra str., jenevra g.

Wacholderbranntwein g. (-s, -e) : odivi jenevra g.

Wacholderdrossel b. (-, -n) : [loen.] drask louet b.

Wacholderschnaps g. (-es, -schnäpse) : odivi jenevra g.

Wacholderstrauch g. (-s, -sträucher) : [louza.] jenevreg-boutin g., junipereg g., savigne g.

Wachposten g. (-s, -) : gedour g., geder g., ged g., gward g. ; *Wachposten ohne Gewehr*, gward dizarm g. ; *Wachposten vor Gewehr*, gward armet g.

wachrufen V.k.e. (rief wach / hat wachgerufen) : **1.** enaouiñ, lakaat da ziwann, engervel ; *in jemandem Liebesgefühle wachrufen*, dougen u.b. d'ar garantez, dougen u.b. da garout, entanañ kalon u.b. ; **2.** degas da soñj eus, degas da soñj en, degas [udb] da goun, degas soñj a, degas soñj eus, degas eñvor eus, degas koun eus, lakaat eñvorennoù da dremen dre ar spered.

Wachrufen n. (-s) / **Wachrufung** b. (-) : eñvoradur g.

wachrütteln V.k.e. (hat wachgerüttelt) : **1.** *jemanden wachrütteln*, strilhañ u.b. evit e zihuniñ, strilhañ e c'hwen d'u.b., ober un tamm hej d'u.b. evit e zihuniñ, ober un hejañ d'u.b. evit e zihuniñ, ober un tamm jog d'u.b. evit e zihuniñ, horellañ u.b. evit e zihuniñ, divorediñ u.b., horjellat un den kousket ; **2.** [dre skeud.] dihuniñ, broudañ, atizañ, lemmaat ar spered, engervel, horjellat, dihuniñ eus e vored, dihuniñ spered morgousket u.b. ; *jemandes Gewissen wachrütteln*, dihuniñ koustiañs u.b. eus he mored, horjellat koustiañs morgousket u.b.

Wachs n. (-es, -e) : **1.** koar g. ; *naturreines Wachs*, koar gwerc'h g. ; *Bohnerwachs*, koaraj g. ; *mit Wachs einreiben*,

koarañ ; *in Wachs umwandeln*, koarañ ; *sich in Wachs umwandeln*, koarañ ; *Wachs bildend*, koarus ; **2.** [dre skeud.] *sie ist Wachs in seinen Händen*, pont ha plankenn eo dezhañ, ober a ra torchenn dezhañ, gouzer ha skabell eo dindan e dreid, ober a ra pezh a gar ganti, kaset digaset e vez gantañ, kas a ra anezhi diwar-bouez (dre benn) he fri, sentiñ a ra outañ hep klemm na gwigour, bale a ra kempenn war e c'her, honnezh a bleg dirazañ da vezañ gwelien, honnezh a zo dindan gazel-ge gantañ, troet ha distroet e vez gantañ, hennezh a vani anezhi evel a gar.

wachsam ag. : spiek, evezhiel, evezhet, evezhiant, evezhius, war evezh, war e ziwall, war e ward, war c'hed, war-sav, gant e jeu, war e api ; *wachsam sein*, bezañ war evezh, bezañ e ged, bezañ war e evezh, teurel evezh, bezañ war ziwall, bezañ war e ziwall, bezañ war e ward, bezañ war-sav, bezañ war c'hed, beilhañ pizh, en em ziwall, kemer e ziwalloù, eveshaat ; *ein wachsamer Hund*, ur c'hi hag a ziwall mat an ti g., ur c'hi hag a zo un alc'hwez mat war an ti g., ur c'hi hag a zo mat da zisklêriañ ; *ein wachsamer Mensch*, un evezhiel g. ; *ein wachsaues Auge auf jemanden haben*, bezañ e lagad war u.b., na dennañ lagad ebet (na zispegañ e zaoulagad) diwar u.b., eveshaat a-dost ouzh u.b., eveshaat mat war u.b., derc'hel tost war u.b., derc'hel klot war u.b., derc'hel stag d'u.b., derc'hel tenn d'u.b., derc'hel mat war u.b. ; *du warst nicht wachsam genug*, ne veze ket taolet evezh ganit, n'az poa ket graet evezh, n'az poa ket kemeret da ziwalloù ; *bleib wachsam !* bez gant da jeu ! bez war evezh ! bez war da evezh ! bez war da api ! bez evezhiel evel un naer ! dalc'h digor da lomberioù ! dalc'h digor da vrennigennoù ! digor mat da ziv vrennigenn !

Wachsamkeit b. (-) : evezh g., evezhiañs b., evezhiagezh b., evezhiuster g., evezhiusted b., diwall g. ; *nichts entgeht seiner Wachsamkeit*, e lagad a wel pep tra, e lagad a bled ouzh pep tra ; *die Wachsamkeit erhöhen*, bezañ aketusoc'h-aketusañ da deuler evezh, kreskiñ da eveshaat, souriñ da eveshaat, bezañ mui-ouzh-mui war evezh, bezañ muioc'h war e evezh ; *sich zu doppelter Wachsamkeit zwingen*, doublañ da deuler evezh, doublañ da eveshaat.

wachartig ag. : koarheñvel, e doare ar c'hoar, a-zoare gant ar c'hoar, a-seurt gant ar c'hoar.

Wachsavivage b. (-) : [gwiad.] kaot g., pask g. ; *Kleider mit Wachsavivage*, dilhad dre o c'haot lies., dilhad n'int ket bet kannet c'hoazh lies.

Wachsbild n. (-s,-er) : delwennig koar b.

Wachsbildneri b. (-) : kizellerezh koar g., skulterezh koar g.

wachsbleich ag. : koarennet, a-liv gant ar c'hoar, morlivet, staenet, drouklivet.

Wachsblume b. (-,-n) : **1.** bleunienn goar b. ; **2.** [louza., Hoya] bleunienn-goar b., bleunienn-borselen b. ; **3.** [louza., *Cerinth*] teod-ki g.

Wachsbohne b. (-,-n) : fav-melen str.

Wachschiff n. (-s,-e) : [merdead.] lestr-ged g.

Wachsein n. (-s) : beilh g., dihun g.

wachsen¹ V.k.e. (hat gewachst) : **1.** koarañ ; *frisch gewachst*, koaret a-nevez, nevez-lakaet eo ar c'hoar ;

2. fartañ ; *Skier wachsen*, fartañ skioù ; **3.** *Garn wachsen*, lakaat glud war neud, pegañ neud, strogañ neud.

wachsen² V.gw. (wächst / wuchs / ist gewachsen) : **1.** kreskiñ, kreskiñ a gorf, kreskaat, darc'haouiñ, mont bras, dont bras, dont da vezañ bras, dont a vihan da vras, ober e gresk, brasaat, mont war-gresk, mont war vrasaat, sevel, korfañ, dont korf d'an-unan, sevel korf d'an-unan, meuraat, teuler bountadennoù, souriñ, ober taol, reiñ taol, uhelaat e vent, bountañ, diwanañ, dont, poulzañ, gwellaat, ober lammgresk, profitañ ; *er wächst*, mont a ra bras, dont a ra bras, oc'h ober e gresk emañ, kreskiñ a ra, dont a ra korf dezhañ, sevel a ra korf dezhañ, darc'haouiñ a ra, teuler a ra bountadennoù, brasaat a ra ; *er wächst immer noch*, derc'hel a ra da greskiñ, n'eo ket deuet d'e vent c'hoazh, n'emañ ket en e vraz c'hoazh, n'eo ket echu e gresk gantañ c'hoazh, oc'h ober e gresk emañ c'hoazh, n'eo ket tremenet gantañ oad ar c'hresk evit c'hoazh, n'eo ket paouezet a greskiñ c'hoazh, n'eo ket graet e lammgresk gantañ c'hoazh ; *bis zur Hälfte gewachsen*, graet un hanter gresk gantañ ; *das Kind ist aus seinen Sachen (aus seinen Kleidern) gewachsen*, re just eo deuet e zilhadoù d'ar bugel, re verr eo deuet e zilhadoù d'ar bugel ; *sie wächst*, homañ a vrasa, homañ a ya bras ; *er ist ganz schön gewachsen*, ur c'hresk kaer en deus graet, graet en deus ul lañsadenn vat, graet en deus ur greskadenn vat, graet en deus un taol-kresk, kresket eo, kresket en deus kalz, erru eo bras, na pegen brasaet eo ! brasaat en deus graet, brasaet en deus, meur a skoulm en deus lezet ; *die Kaninchen fangen an zu wachsen*, erru distoket eo al lapined, en em lakaat a ra al lapined da zarc'haouiñ, en em lakaat a ra al lapined da zarc'hav, diskoulmañ a ra al lapined, diskoulmet eo al lapined ; *die Kinder wachsen*, ar vugale e sav oad dezho, ar vugale e teu oad dezho, kreskiñ a ra ar vugale, darc'hav a ra ar vugale ; *das Gemüse wächst*, labourat a ra al legumaj, kreskiñ a ra al legumaj, sav a zo gant al legumaj, darc'haouiñ a ra al legumaj, darc'hav a ra al legumaj, krog mat eo al legumaj ; *der Salat wächst in Reihen*, regennañ a ra ar saladenn ; *sich (t-d-b) das Haar wachsen lassen*, lezel e vlev da greskiñ ; *in die Breite wachsen*, dont tro en an-unan / en dra-mañ-tra, kemer tro ; *dieser Roggen wächst spärlich*, gloev eo ar segal-mañ, skeltr eo ar segal-mañ ; *diese Bäume wachsen kümmerlich*, ar gwez-se ne zeu vad ebet enno, ar gwez-se ne reont ruskenn ebet, n'eus ket a sav gant ar gwez-se, ar gwez-se ne zeont war du ebet, un doare kruget a zo gant ar gwez-se, ar gwez-se ne reont ket taol ; *buschig wachsen*, bodenniñ ; *krumm gewachsener Baum*, gwezenn dort b., gwezenn gamm b., gwezenn lañset b., gwezenn grabosek b. ; *der Baum wächst krumm*, lañsañ a ra ar wezenn ; *übermäßig wachsen*, regreskiñ ; *rasend schnell wachsen*, kreskiñ evel raden, poulzañ evel raden, sevel evel raden, diwan evel raden, kreskiñ diouzh an deiz, kreskiñ a-wel-dremm, trummgreskiñ, [plant] dont (diwanañ) kerkent hag an arar, sevel deiz-ha-deiz ; *krumm gewachsen*, tort, kamm, krabosek ; [plant] *von Neuem wachsen*, adkregiñ, advountañ, adkreskiñ, neveziñ ; *diese Pflanzen wachsen auf sandigem Boden besonders gut*, ar plant-se a gar gwell douar sabronek ; *diese Pflanzen sind eine niedrig wachsende Sorte*, izel e kresk ar seurt plant ; *hoch gewachsen*, a vent vrav, bras e vent, mentek, uhel ; *das Korn ist dieses Jahr hoch gewachsen*, plouzet-kaer eo

an ed ar bloaz-mañ, korzennet hir eo an ed ar bloaz-mañ, gwinizh brav 'zo er bloaz-mañ ; *die Rüben wachsen ins Kraut*, chaotrañ (gwalennañ, gwalenniñ, korzenniñ, bazhouliñ, garzhenniñ, jagudiñ, marc'hañ) a ra an irvin, an irvin ne reont nemet glasvez ; *die Menschenmenge wächst*, kreskiñ (brasaat) a ra an engroez, war-gresk (war vrasaat) e ya ar boblad tud ; *der Groll gegen die Regierung wächst*, war-gresk e ya ar mouzherezh a-enep ar gouarnamant ; *schlank gewachsen*, moan, mistr, mibin, hirvoan, korfet skañv ; *die Angst ließ meine Kraft gewaltig wachsen*, an aon a zekkementas va nerzh ; [kr-l] *am rollenden Stein wächst kein Moos*, Yannig a vil vicher a varvas gant an naon - mil micher, mil mizer - Daniel mil micher a varvas gant ar vizer - naontek micher, ugent mizer - dibaot an dud a binvidika o rankout alies dilojañ - bili war ziribin ne zastumont ket a vezhin - n'eo ket gwellaat a ra ar marc'h pa vez ret e varc'hegezh alies - maen-ruilh, maen-ki ne zastumont ket a ginvi.

2. dont puilh, fonnusaat, ober struj, strujañ, profitañ.

3. amplat, brasaat, kreskiñ ; *mit wachsender Geschwindigkeit*, buanoc'h-buanañ ; *die Gefahr wächst*, dañjerusoc'h-dañjerusañ (arvarusoc'h-arvarusañ) e teu da vezañ.

4. [dre skeud.] *das Kind ist der Mutter ans Herz gewachsen*, joa he devez (tomm eo) ar vamm ouzh he bugel ; *die Arbeit wächst mir über den Kopf*, n'ouzon ket pelec'h skeiñ va fenn, foulet on, foulmac'het on gant al labour, foul a zo warnon, labour a zo en arrelaj, mezh on evel ar yer en eost, mac'homet on gant al labour, re garrad am eus, leun a gefridi on, debret on gant al labour, herr labour a zo warnon, friket on gant al labour, ouzhpenn din eo al labour am eus d'ober, dall on gant al labour, labour dreist penn am eus d'ober, dalc'het on gant an eur, dalc'het on gant an amzer, gwall zalc'het on gant va labour, gwall sammet on gant va labour, sammet eo va c'hein gant al labour, foulet (beuzet) on gant al labour, dre brez emañ, prez labour a zo warnon, ur bern traoù a zo ganin war ar ramp ; *er hört das Gras wachsen*, krediñ a ra dezhañ bezañ finoc'h eget ar re all, re fin eo da zoublañ ha re c'hros da baramantiñ, treiñ a ra e leue ennañ, foug e a zo ennañ evel un targazh er ribod, hennezh a zo ur marc'h-kaoc'h anezhañ, hennezh en em gav, avat ! gant e sorc'henoù (e sorbiennoù) emañ, faltazioù sot a vez en e benn (Gregor), hemañ a zo un hanter c'henaoueg, brasonius eo ; *er ist seinem Gegner nicht gewachsen*, n'eo ket evit e gevezer, n'eo ket barrek evit e enebour, n'eo ket gouest d'e enebour, n'eo ket gouest eus e enebour, ne c'hell ket c'hwistañ gant e enebour ; *sie sind uns nicht gewachsen*, n'int ket a-bouez diouzhimp-ni ; *er ist der Lage gewachsen*, dont a ray gantañ, kavout a ray e ziluzioù, kavout a raio ur voaien da zibunañ ar gudenn, ober a raio diouti, hennezh a oar ober ganti, barrek eo evit dont a-benn eus kement-se, kavout a raio ar c'hraf, n'eo ket ouzhpenn dezhañ ober an dra-se ; *niemand ist ihm gewachsen*, n'eus den evitañ, n'eus den barrek evitañ, n'eus den gouest dezhañ, n'eus den gouest outañ, n'eus den ebet en tu all dezhañ, n'eus nikun evit e bakañ, ned eo ket ganet e bar evit c'hoazh, n'en deus ket e gendere, n'en deus

ket e gevatal ; *deswegen lässt er sich keine grauen Haare wachsen*, ne ra ket biloù (n'eo ket gwall chalet) gant ken dister a dra ; [tr-l] *gegen den Tod ist kein Kraut gewachsen*, ouzh ar marv n'eus ket a remed - mervel 'zo ret hag ouzh ar red n'eus ket a remed, nemet kouezhañ e-kreiz redek - tonket eo da bep hini mervel - lakaet eo da bep hini mervel - louzoù 'zo ouzh pep droug, nemet ar marv a ve - diremed eo ar marv - rankout mervel a zo ul lezenn na c'haller ket terriñ ode warni evit mont hebiou - mervel a zo ret deomp ; *dagegen ist kein Kraut gewachsen*, diremed eo an dra-se, n'eus difenn ebet a-enep an dra-se ; *Gras über etwas (t-rt) wachsen lassen*, leuskel an diaoul da gozhañ en ifem, teuler udb e puñs an ankounac'h, lakaat udb en ankounac'h.

Wachsen¹ n. (-s) : 1. koaradur g., koarañ g. ; 2. fartañ g. ; 3. pegañ g.

Wachsen² n. (-s) : kresk g., kreskidigezh b., kreskadurezh b., kreskadur g., kreskañs b., lammgresk g. ; *das Wachsen der Städte*, kresk ar c'herioù g. ; *Wachsen der Zähne*, dentadur g.

wächern ag. : koarek.

wachsfarben ag. : koarek, melen evel ar c'hoar, melen-koar, a-liv gant ar c'hoar, el liv d'ar c'hoar, livet e melen-koar.

Wachsfigur b. (-,-en) : delwenn goar b.

Wachsfigurenkabinett n. (-s,-e) : dastumadeg delwennoù koar b.

wachsgelb ag. : melen evel ar c'hoar, melen-koar.

Wachshändler g. (-s,-) : marc'hadour koar g.

Wachshut g. (-s,-hüte) : [merdead.] suroa g., tog lien koaret g.

Wachskerze b. (-,-n) : goulouenn-goar b., kantol b., kantol-goar b., kantol-c'houlou b., penn goulou g., piled g., goulou-koar g., goulou g., boujienn b., torch-koar g. ; *große Wachskerze*, piled bras g., piler g.

Wachsklumpen g. (-s,-) : koarenn b., torzh koar b.

Wachskreide b. (-) : kleiz druz g.

Wachsleinen n. (-s,-) / **Wachsleinwand** b. (-,-wände) : lien koaret g.

Wachslicht n. (-s,-er) : goulouenn-goar b., kantol b., kantol-goar b., kantol-c'houlou b., penn goulou g., piled g., goulou-koar g., goulou g., boujienn b., torch-koar g.

Wachsmalkreide b. (-,-n) / **Wachsmalstift** g. (-es,-e) : kreion druz g., kleiz druz g.

Wachsmatrize b. (-,-n) : paper-moull g., stensil g.

Wachspapier n. (-s,-e) : paper-parafin g.

Wachsrückstände lies. : koc'hien koar g.

Wachssalbe b. (-,-n) : traet koar g.

Wachsschablone b. (-,-n) : paper-moull g., stensil g.

Wachsschicht b. (-,-en) : golo koar tanav g. ; *hermetische Wachsschicht in einem Bienenkorb*, klorenn b.

Wachsstock g. (-s,-stöcke) : penn-goulou koar g.

Wachsstreichholz n. (-es,-hölzer) : alumetez koaret str.

Wachstation b. (-,-en) : [mezeg.] servij an trummadoù hag an adveañ g.

Wachstube b. (-,-n) : ti-gward g.

Wachstuch n. (-s,-tücher) : lien koaret g.

Wachstum n. (-s) : kresk g., kreskidigezh b., kreskadurezh b., kreskadur g., lammgresk g., emled g., emastenn g. ; *übermäßiges Wachstum*, regresk g. ; *schnelles Wachstum*, *hyperexponentielles Wachstum*, *rasendes Wachstum*,

trummgresk g., lamm g. ; *Wirtschaftswachstum*, kresk armerzhel g., kreskañs armerzhel b., emastenn g. ; [bev.] *Jahre des Wachstums*, kaezouegezh b., oad ar c'hresk g., mare ar c'hresk g.,

Wachstumsbranche b. (-,-n) : skourr greantel e barr e ampled g., skourr greantel en emled g., skourr greantel o kreskiñ g., skourr greantel war emastenn g.

Wachstumsfuge b. (-,-n) : [korf.] migorn an dalpenn g.

Wachstumshormon n. (-s,-e) : hormon kreskiñ g.

Wachstumskrise b. (-,-n) : enkadenn greskiñ armerzhel b., gloazioù kreskiñ armerzhel lies.

Wachstumskurve b. (-,-n) : krommenn gresk b.

Wachstumsrate b. (-,-n) : feur kreskiñ g.

Wachstumsrückgang g. (-s,-rückgänge) : digresk g., difonnenn b., gorrekadur ar c'hresk armerzhel.

Wachstumsschub g. (-s,-schübe) : taol-kresk g., kreskadenn b., lañsadenenn b.

Wachstumstempo n. (-) : talm kreskiñ g.

Wachszelter g. (-s,-) / **Wachszieher** g. (-s,-) : goulauier g., koarer g.

Wacht b. (-,-en) : **1.** [lu] gward g. [*liester* gwardoù] ; **2.** [merdead.] kard g. ; **3.** [dre astenn.] *auf der Wacht sein*, bezañ war evezh, teurel evezh, bezañ war ziwall, bezañ war e ziwall, bezañ war e ward, bezañ war c'hed.

Wachtdienst g. (-es,-e) : **1.** [lu] gward g., tro ward b. ; [*liester* gwardoù] ; **2.** [merdead.] kard g.

Wächte b. (-,-n) : bern erc'h o valirañ g., erc'had o valirañ g., balirad erc'h g.

Wachtel b. (-,-n) : [loen.] koailh b. ; *junge Wachtel*, koailhig b. ; *die Wachtel ruft (schlägt)*, chintal (pipial) a ra ar goailh.

Wachtelhund g. (-s,-e) : [loen.] ki-Spagn g., ki-spagnol g., spagnolig g. [*liester* spagnoledigoù].

Wachteljagd b. (-,-en) : koailhata g. ; *auf Wachteljagd sein*, koailhata.

Wachtelkönig g. (-s,-e) : [loen.] rakig-melchon g., rasker-melchon g., savelleg g., rakig g., [dre fent.] luskeller g.

Wachtelpfeife b. (-,-n) : sutell-goailhed b.

Wachtelruf g. (-s) / **Wachtelschlag** g. (-s) : chinterezh ar goailh g., pipial ar goailh g.

Wächter g. (-s,-) : evezhier g., evezhiad g., gward g. [*liester* gwarded], ged g., geder g., gedour g., gouarnier g., gouarnour g., diwaller g., mirer g.

Wachthund g. (-s,-e) : ki-porz g., ki-gward g.

Wachtmann g. (-s,-leute/-männer) : evezhier g., gward g. [*liester* gwarded].

Wachtmeister g. (-s,-) : marichal al lojeiz g., marichal a lojeiz g., marichal-lojeiz g., pennward g., kabiten ar warded g., serjent g., brigader g., polis g. ; *wie ein Wachtmeister fluchen*, touiñ evel un toucher kezeg, hopal evel ur chalboter, sakreal ha fouldrasiñ evel ur charretour a ve chomet e garr el lagenn (evel ul lomen a ve skoet e lestr war an traezh) (Gregor), touiñ evel ur Sarasin, pec'hiñ pep ger, pec'hiñ e-treuz nav moger, touiñ Doue pep ger, touiñ Doue evel un diaoul, bezañ e c'henoù ur stivell a gunujennoù, bezañ boull e grouer, leuskel leoù spontus, leuskel leoùdoued reut, leuskel pec'hedoù spontus, tarzhañ buanoc'h ul ledoued war e

vuzelloù eget ur bedenn, bezañ un den dibab war ar pec'hiñ.

Wachtposten g. (-s,-) : gedour g., geder g., ged g., gward g. [*liester* gwarded].

Wachtraum g. (-s,-träume) : deizvre b., reze g., berlobi g., berlobiaj g., valgori g., huñvreadenn b., sorbienn b., sorc'henn b., rambre g., randon g., soñjezon b., soñjenn b.

Wachturm g. (-s,-türme) / **Wachturm** g. (-s,-türme) : gwere b., mirador g., tour-ged g.

Wach- und Schließgesellschaft b. (-,-en) : kevredad gwardoniañ g.

Wachzustand g. (-s) : stad dihun b., dihun g. ; *im Wachzustand*, e dihun, ent dihun, ez dihun, war zihun.

Wacke b. (-,-n) : **1.** grogailh str., mein-grogailh lies., mein grell lies., kailhos str., kailhastreg b. ; **2.** [douarouriezh] *Wacke, Grauwacke, grauacke* b.

wackelig ag. : brall-divrall, ling-ha-lang, kren-digren, brallus, horellus, horjellus, charigell, gadal, distabil, distrantell, laosk, silwink, a-silwink, amgadarn, distart, hej, hej-dihej, loc'h-diloc'h, e bili-bann, dizalc'h, kamm, rangouilh, war al lusk, lusk-dilusk, luskellus, mezv ; *wackelig auf den Beinen sein*, horellañ war e dreid, horjellat war e zivesker, traidellañ, bezañ distabil war e zivesker, brallañ war e dreid, kinnig e zivesker mankout d'an-unan (dindan an-unan), bezañ e silwink war e dreid, bezañ charigell, kaout divhar amann, flojañ e zivesker a-zindan an-unan, bezañ fall diouzh e sav, bezañ laosk war e zivesker, bezañ laosk en e sav, bezañ gwak e zivesker dindan an-unan, bezañ fall war e dreid, kaout divhar yod, bezañ gadal en e sav, kaout rodoù fall ; *mein Zahn ist wackelig*, va dant a loc'h, laosk eo va dant, erru eo laosk va dant, brallañ a ra va dant, dizalc'h eo va dant ; *wackeliger Stuhl*, kador rangouilh b., kador vezv b., kador gamm b., kador c'hadal b., kador distrantell b.

Wackelkontakt g. (-s,-e) : [tredan] krener g., enstok krenus g.

Wackelkopf g. (-s,-köpfe) : penn brall-divrall g., penn war horjell g., penn hej g., penn kren-digren g.

wackeln V.gw. (hat gewackelt) : **1.** brallañ, horjellat, horjellat, horellañ, traidellañ, treuzigellañ, bezañ laosk, brallañ war e dreid, brañsellat, brañskellat, bransigellat, bezañ gadal en e sav, bezañ e brall, bezañ kamm, kostezañ, bezañ hej-dihej, flojañ ; *der Tisch wackelt*, distabil eo an daol, distrantell eo an daol, brallus eo an daol, horjellus eo an daol, charigell eo an daol, gadal eo an daol, kamm eo an daol, a-silwink emañ an daol, n'eo ket blod an daol, horjellat a ra an daol, brallañ a ra an daol, an daol ne chom ket plaen, P. rangouilh eo an daol, mezv eo an daol ; *mein Zahn wackelt*, va dant a loc'h, laosk eo va dant, erru eo laosk va dant, dizalc'h eo va dant, brallañ a ra va dant ; *das Boot wackelt heftig*, gadal eo ar vag, silwink eo ar vag ; *die leuchtende Flamme wackelt heftig im Wind*, an avel a vrañskell ar sklêrijenn ; **2.** hejañ ; *mit dem Kopf wackeln*, hejañ e benn, pouezañ butun, reiñ bornig, tourtañ, bobiñ, krenañ e benn, bezañ e benn o horellañ ; *beim Gehen wackelt sie mit den Hüften*, *beim Gehen wackelt sie mit dem Hintern*, hejañ (gweañ) a ra he revr pa vez o vale, rodal a ra he revr pa vez o kerzhet, gaolgammañ a ra pa vez o kerzhet, frejañ a ra pa vez o kerzhet, jorgellat a ra pa vez o kerzhet ; *das Pferd wackelt mit den Ohren*, emañ ar marc'h o skoulmañ e zivskouarn ;

3. [dre skeud.] *er schreit, dass die Wände wackeln*, o youc'hal evel ur broc'h emañ, emañ o youc'hal evel ur bleiz skaotet, youc'hal a ra ken na spont ar brini, hopal ha dihopal a ra evel un diaoul, blejal a ra evel ur c'hole.

Wackeln n. (-s) : hejoù lies., hejadennoù lies., hejadur g., hejerezh g., brall g., bralladur g., horjelloù lies., horjellerezh g., horelloù lies., horelladur g., brañsellerezh g., brañselladur g., brañskellerezh g.

wackelnd ag. : distabil, brallus, brall-divrall, laosk, distrantell, gadal, hej-dihej, loc'h-diloc'h, dizalc'h, ling-ha-lang, lusk-dilusk, luskellus, war al lusk.

Wackelstein g. (-s,-e) : roc'h-hej b., roc'h kren b.

wacker ag. : 1. kadarn, kalonek, preus, den (*liester* tud), serzh, na dec'h ket rak e skeud ; *wacker zuschreiten*, mont disaouzan war-raok, kerzhet sonn ha diflach ; *sich wacker halten*, derc'hel penn en un doare kadarn, chom start war e arzelloù, chom start (sonn, plom) war e gilhorou, chom sonn war e bipedou, chom sonn war e barlochoù, derc'hel da rodal, chom koujourn, na dec'hel rak e skeud, na gaout aon rak e anv ; 2. [dre astenn.] *wacker zeichen*, lonkañ (distagañ) forzh banneoù, evañ brav, kargañ e doull, lonkañ evel un toull goz, trezenañ, kleuzañ gwer, na vezañ sont ebet d'an-unan, evañ forzh banneoù, evañ kaer, evañ hardizh, pintal, evañ a c'hoari gaer, evañ ken na strak ; 3. *das ist ein wackeres Stück Arbeit*, ur pezh mell labour zo bet graet amañ ; 4. onest, feal, reizh hag eeun, reizh a galon, prop ; *ein wackerer Mann*, un den a-zoare (a-feson), un den mat g., un den reizh hag eeun g., un den reizh a galon g., un den reizh-meurbet g., un den tre g., un den kenañ g., un den prop g.

Wackes g. (-,-) : P. amparfal g., lopez g., den lor g., penn lor g., balouard g., lochore g., pagan g., peizant g., kozh palastr g., den hualet g., kropet g., Yann seitek g., palod g., aneval g., chaoker patatez g., chaoker plouz g., kein-melchon g., plaou g.

wacklig ag. : *sellit ouzh wackelig*.

Wade b. (-,-n) : kof-gar g. [*liester* kofou-divhar, kofou-gar], kof ar c'har g. ; *bis zur Wade*, betek kof e c'har, betek hanter e c'har ; *der Hund würde jedem, der zu nahe an ihm vorbeikommt, die Wade abreißen*, an hini a dremenfe re dost e yafe kof e c'har gant ar c'hi ; *die Muskeln seiner Waden stärken*, ober kof-gar.

Wadenbein n. (-s,-e) : [korf.] gwerzhid vihan ar c'har b., eil gwerzhid ar c'har b., gwerzhid ar c'har b., spilhenn b., fibulenn b.

Wadenbinde b. (-,-n) : lurell-c'har b.

Wadenkrampf g. (-s,-krämpfe) : glaz e kof ar c'har b.

Wadenstecher g. (-s,-) : [loen.] pikerez b., moui str., kelien-varc'h str., kelien-dall str., kelien-mors str.

Wadenstrumpf g. (-s,-strümpfe) : loer hanter-verr b., hanterloer b.

Wadenwickel g. (-s,-) : lurell-c'har b.

Wadi n. (-s,-s) : [douaroniezh] oued g.

Waffe b. (-,-n) : 1. arm g., klav g., benveg-brezel g., benveg g. ; *Defensivwaffe*, arm emzifenn g., arm difenn g., klav difenn g., arm diarbenn g., benveg difenn g. ; *Angriffswaffe*, arm tagañ g., arm arsailh g., arm-sko g., arm skeiñ g., klav skeiñ g., benveg skeiñ g. ; *Jagdwaaffe*, arm hemolc'hiñ g., klav hemolc'hiñ g., benveg hemolc'hiñ g. ; *eine Waffe tragen, eine Waffe*

bei sich führen, bezañ armet, dougen un arm, bezañ un arm gant an-unan ; *blanke Waffe*, arm gwenn g. ; *mit blanker Waffe*, gant ar beg ha gant al lemm, gant e gleze noazh, dic'houinet (dispak) e gleze, an dir en avel ; *scharfe Waffe*, arm lemm g., arm goulazhet g. ; *zu den Waffen rufen*, gervel d'an armoù ; *zu den Waffen greifen*, kemer an armoù (Gregor), kregiñ (tapout krog) en e armoù, redek d'an armoù, redek d'an emgann ; *erneut zu den Waffen greifen*, askemer an armoù, adkemer an armoù ; *seine Waffen umbinden, seine Waffen umhängen*, gwiskañ e armoù ; *die Waffen sprechen lassen*, lakaat ar poultr da grozal ; *unter (den) Waffen stehen*, bezañ dindan an armoù ; *jemandem mit der Waffe in der Hand entgegenreten*, talañ ouzh u.b. gant e arm en e zorn, mont d'u.b. un arm gantañ en e zorn ; *die Waffen strecken*, paouez a stourm, en em zaskoriñ, plegañ d'e drec'h, teuler e armoù war an douar, disteurel e armoù, kodianañ, kodianañ gant u.b., diskregiñ diouzh e armoù, plegañ touchenn, plegañ e douchenn ; *jemandem die Waffen abnehmen*, kemer e armoù digant u.b., dizarmañ u.b. ; *seinen Stock konnte er zur Not als Waffe gebrauchen*, e vazh koad a oa ur gwarez evitañ ; *das Kreuz ist meine Waffe !* ar c'husifi eo va c'hav ! ; 2. rann-arme b., rann eus an arme b. [aerlu, morlu, arme-zouar] ; *Operation verbundener Waffen*, a) kenoberiadenn gant meur a rannoù-arme b., kenembregadeg gant meur a rannoù-arme b. ; b) kenbleustradeg gant meur a rannoù-arme b., brezel bihan gant meur a rannoù-arme g. ; 3. [dre skeud.] *jemanden mit seinen eigenen Waffen schlagen*, ober gant armoù u.b. evit e faezhañ, tennañ un dro d'al louarn ; *dem Gegner Waffen in die Hand geben*, tommañ dour d'e skaotañ, reiñ lañs d'e enebourien, reiñ e chouk da bilat, reiñ bazh d'e gannañ.

Waffel b. (-,-n) : galfrez str., galfrezenn b.

Waffelblech n. (-s,-e) : tol galfrezek str.

Waffeleisen n. (-s,-) : houarn-galfrez g.

Waffenarsenal n. (-s,-e) : arsanañh g., armaoueg b., armdi g.

Waffenbesitz g. (-es) : miridigezh armoù b., dalc'hidigezh armoù b., dougen armoù g. ; *unbefugter (unerlaubter) Waffenbesitz*, dalc'hidigezh (miridigezh) armoù a-enep al lezenn b. (Gregor).

Waffenbesitzer g. (-s,-) : dalc'her armoù g.

Waffenbruder g. (-s,-brüder) : kenvrezeliad g., kenvrezelour g., kile-stourm g., kile-lu g., kenstourmer g.

Waffenbrüderschaft b. (-) : breudeuriezh stourm b.

Waffendienst g. (-es,-e) : servij-soudard g., amzer-soudard g., amzer servij g., amzer g., koñje g., bloaz g., gwazerezh milourel g.

waffendienstfähig ag. : mat evit ober e goñje.

Waffendrehstand g. (-s,-stände) : [lu] touribell b., tourell b., tourig g.

Waffenfabrik b. (-,-en) : armerezh b., labouradeg oberiañ armoù b., labouradeg armoù b.

Waffenfabrikant g. (-en,-en) : kenderc'her armoù g., oberier armoù g.

waffenfähig ag. : mat evit dougen armoù.

Waffengang g. (-s,-gänge) : 1. emgann g. ; 2. [dre skeud.] tamm kas g., tabut g., arguz g.

Waffengattung b. (-,-en) : rann-arme b., rann eus an arme b., korf arme g.

Waffengeklirr n. (-s) : stirlink an armoù g.
Waffengeschäft n. (-s,-e) : armerezh b., stal armoù b.
Waffengestell n. (-s,-e) : rastell evit an armoù b./g.
Waffengewalt b. (-) : nerzh an armoù g. ; *mit Waffengewalt*, dre nerzh (dre redi) an armoù, en ur ober implij eus an armoù.
Waffenglück n. (-s) : fortun an armoù b.
Waffenhandel g. (-s) : harnezerezh g., armerezh g., nevid an armoù g.
Waffenhändler g. (-s,-) : marc'hadour armoù g. ; *in den Kriegsjahren erwirtschaften Waffenhändler überproportional hohen Gewinn*, ar bloavezhioù brezel a zo bloavezhioù fonnus evit ar varc'hadourien armoù.
Waffenhandwerk n. (-s) : micher soudard b., micher an armoù b.
Waffenhaus n. (-es,-häuser) : arsanaill b., armdî g.
Waffenherold g. (-s,-e) : [istor] harod g.
Waffenhersteller g. (-s,-) : kenderc'her armoù g., oberier armoù g., harnezer g., harnezour g., armdîour g.
Waffenhilfe b. (-) : skoazellerezh al lu g., skoazell al lu b.
Waffenindustrie b. (-) : armerezh g., ijinerezh an armoù g.
Waffenkammer b. (-,-n) : arsanaill g., mirlec'h armoù ha pourvezioù brezel g., armaoueg b., armdî g.
Waffenlager n. (-s,-) : arsanaill g., mirlec'h armoù ha pourvezioù brezel g., armaoueg b., armdî g.
waffenlos ag. : dizarm, diarm, arm ebet gantañ, hep armoù.
Waffenmeister g. (-s,-) : pennarmdiour g.
Waffenpause b. (-,-n) : harz-tennañ g., harz-tennadeg g.
Waffenprüfgelände n. (-s,-) : tachenn armodiñ armoù b., tachenn embregiñ armoù b.
Waffenriemen g. (-s,-) : gouriz-skoaz g.
Waffenrock g. (-s,-röcke) : toneg b., krezenn-vrezel b.
Waffenruhe b. (-,-n) : arsav-brezel g., treverz b. ; *kurze Waffenruhe*, ehan an emgannoù evit berr amzer g., harz-tennañ g., harz-tennadeg g.
Waffenschein g. (-s,-e) : aotre da zougen armoù g.
Waffenschmied g. (-s,-e) : harnezer g., harnezour g., armdîour g.
Waffenschmiede b. (-,-n) : harnezerezh b., armerezh b.
Waffenschmiedekunst b. (-) : armerezh g.
Waffen-SS b. (-) : [istor, nazi.] Waffen-SS b. [*bezenoù-stourm savet gant an nazied*] ; *bretonischer Waffenverband der Waffen-SS*, bezen Perrot g.
Waffenstillstand g. (-s) : arsav-brezel g., treverz b., diviz-brezel g., harz-tennañ g., harz-tennadeg g.
Waffenstreckung b. (-) : daskoridigezh b., daskor g.
Waffentanz g. (-es,-tänze) : dañs brezel g.
Waffentragen n. (-s) : *das Waffentragen*, an doug armoù g. (Gregor), an dougen armoù g., doug an armoù g.
Waffentragverbot n. (-s,-e) : berz dougen armoù g. ; *Waffentragverbot für das gemeine Volk*, berz d'ar werin dougen armoù g.
Waffenübung b. (-,-en) : embreg armoù g., embregerezh armoù g.

Waffenverband g. (-s,-verbände) : bezen g., milis g., strollad lezuel g. ; [istor, nazi.] *Waffenverband Perrot, bretonischer Waffenverband der Waffen-SS*, bezen Perrot g.
waffnen V.k.e. (hat gewaffnet) : armañ ; *mit gewaffneter Hand*, un arm gantañ en e zorn.
V.em. : **sich waffnen** (hat sich (t-rt) gewaffnet) : 1. kemer armoù, pourchas armoù, armañ ; 2. [dre skeud.] *sich mit Geduld waffnen*, amzeriñ gant e seizh pasianted, gouzout hirc'hortoz, diskouez e seizh pasianted, en em basiantat.
wägbar ag. : hag a c'heller pouezañ, pouezadus.
Wagedrang g. (-s) : broud da gemer riskloù g., spered avanturus g.
Wagehals g. (-es,-hälse) : torr e c'hroñj g., foeltr e revr g., paotr a foeltr forzh g., penn bervek g., paotr diouzh an druilh g., paotr diskramailh g., paotr hardizh-diremed g., paotr dizamant d'e vuhez g. ; *er ist ein Wagehals*, hennezh a dorrfe e c'hroñj, ur foeltr e revr eo, un paotr a foeltr forzh eo, ne ra ket forzh petra d'ober, hennezh n'en devez aon dirak mann ebet, ur penn bervek eo, ur paotr diouzh an druilh eo hennezh, ur paotr diskramailh eo hennezh, hardizh-diremed eo, hennezh a zo dizamant d'e vuhez.
wagehalsig ag. : her, diaviz, ankivil, risklus, argollus, arvarus, chañsus ; *ein wagehalsiger Bursche*, unan a dorrfe e c'hroñj g., ur foeltr e revr g., un paotr a foeltr forzh g., ur penn bervek g., unan na ra ket forzh petra d'ober g., un torr e c'hroñj g., ur paotr diouzh an druilh g., ur paotr diskramailh g., ur paotr ha n'en devez aon dirak mann ebet g., ur paotr hardizh-diremed g., ur paotr dizamant d'e vuhez g.
Wägelchen n. (-s,-) / **Wägelein** n. (-s,-) : gweturig b., karrig g.
Wagemut g. (-s) : hardison b., hardizhegezh b., hardizhañs b., hardizhder g., hardizhded b., herder g., herded b., heroñsi b., disaouzan g., divrallder g., divrallded b., taerder b., taerder g.
wagemutig ag. : her, reher, hardizh.
wagen V.k.e. (hat gewagt) : 1. krediñ, fiziout, kaout an hardizhegezh [d'ober udb], en em risklañ ; *eine Bitte wagen*, krediñ ober ur reked, krediñ goulenn udb ; *wagen Sie mal !* pariañ ! klaouestre ! krediñ 'ta en ober ! ; *ich würde es nicht wagen*, ne gredjen ket ober kement-se (en ober) ; *er hat den Sprung ins kalte Wasser gewagt*, en em risklet en deus, aet eo dezhi, en em daolet eo en dour, graet en deus e soñj da vat ; *sie wagte es nicht, sich gegen ihren Vater aufzulehnen*, ne grede ket mont ouzh he zad ; *schlag zu, wenn du es wagst*, sko ganin 'ta da welet.
2. brokañ, avanturiñ, risklañ, arvrokañ, arvariñ ; *alles auf einmal wagen*, en em lakaat e-tailh da goll pep tra / c'hoari kuit pe zoubl (Gregor) - c'hoari an taol tu-pe-du - c'hoari koll pe c'hounit - brokañ pep tra, sec'h ha glas - lakaat tout e dammoù gwenneien war ar c'haloch - avanturiñ pep tra (Gregor) ; *frisch gewagt ist halb gewonnen*, an hini na vrok netra, na koll na gounid ne ra - an den na avantur netra, na koll na gounid ne ra - an taol abred a c'hounez ordinal - o rampañ hag o tirampañ e rikler alies ar gwellañ.
V.em. : **sich wagen** (hat sich (t-rt) gewagt) : krediñ [ober udb], fiziout [ober udb], en em risklañ, avanturiñ [ober udb], en em hardishaat [d'ober udb], kemer an hardizhegezh [d'ober udb] ; *sich nicht wagen zu mucksen*, bale moan, bale strizh, bale kempenn, kerzhet moan, charreat moan,

mont eeun gant an hent, kerzhet gant an neudenn eeun, na grediñ lavaret ez eo e revr d'an-unan ; *sich nicht aus dem Haus wagen*, na grediñ mont er-maez eus e di, na fiziout mont er-maez eus e di, na avanturiñ mont er-maez eus e di ; *sich nicht wagen, jemanden anzusprechen*, na grediñ komz ouzh u.b., kildroenniñ en-dro d'u.b. ; *sich an jemanden wagen*, tennañ ar blouzenn diwar skoaz u.b., dichekañ (daeañ, hegal) u.b., mont d'en em frotañ ouzh u.b. ; *sich aufs Eis wagen*, a) stagañ e varc'h ouzh ur ruilhenn fall ; b) dont (mont) war skoulmoù balan (war skoulmoù plouz kerc'h), tennañ riskloù war an-unan, kemer riskloù, en em forsiñ.

anv-gwan-verb II : **gewagt** *gewagter Scherz*, bourd dichek a-walc'h g.

Wagen g. (-s,-) : 1. karr g., gwetur b. ; *die Wagen fahren auf Straßen, die Züge auf Schienen*, ar c'hirri a ruilh war an hentoù hag an trenioù war ar roudennoù ; *einen Wagen beladen*, karradiñ ; *Kraftwagen*, karr-dre-dan g., karr-tan g., tangarr g., oto b., gwetur b., gwetur-dre-dan b. ; *(Personen)wagen*, bagon b. ; *vorderer Wagen*, rakkarr g. ; *man verschaffte ihm Wagen und Pferde*, pourchaset e voe dezhañ karr ha loen ; *ein der Größe seiner Familie entsprechender Wagen*, ur c'harr-tan diouzh ment e diegezh g. ; *sie saßen im selben Wagen*, bez' edont en ur c'harrad ; *ein amerikanischer Wagen*, un amerikanenn b.

2. [dre skeud.] *das fünfte Rad am Wagen sein*, bezañ a re, bezañ deuet fall, bezañ kouezhet diwar (diouzh, a) lost ar c'harr, bezañ evel ur maen er c'hleuz, bezañ kemeret evit ur c'hohz netra (un denig a netra, un den didalvez, un hanter eus netra), na dalvezout nemeur, na dalvezout seurt, tremen da zidalvez ; *das Pferd hinter den Wagen spannen*, lakaat an arar a-raok ar c'hezeg, debriñ e gig a-raok e soubenn, sevel an tour a-raok an aoter, troc'hañ e gerc'h a-raok e foenn, lakaat an arar a-raok ar c'hilhorou, lakaat lost ar c'harr a-raok, mont war e benn, stagañ kezeg ouzh lost ar c'harr, bezañ maout da lakaat spilhoù e revr ar saout, labourat evel ma kac'h ar saout en noz, labourat a vil vallozh kaer, labourat war an tu ma tiskrab ar yar, tapout skrilhed gant bazh ar yod, ober labour beleg, brellañ, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, labourat evel mevel ar person, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, mont da besketa goude ar mare, mont da ourmela goude ar vareaj, klask vioù fresk e neizhioù warlene, klask vioù fresk e neizhioù kozh.

3. [stered.] *der große Wagen*, steredeg ar C'harr-Bras b., Karr-Arzur g., ar C'hastell-Karr-Bras g., ar C'hastell-Karr-Kamm, Kastell ar Seizh Ejen Arat, al lost-arar g. ; *der kleine Wagen*, steredeg ar C'harr-Bihan b., steredeg ar C'harr-Kamm-Bihan b., ar C'hastell-Karr-Kamm-Bihan.

wägen (wog, wägte / gewogen, gewägt) V.k.e : pouezañ ; *seine Worte wägen*, pouezañ mat pep ger a-raok komz, komz dibab, sellet pizh ouzh e gomzoù, bezañ sevenet-pervezh e gomzoù, ober gant komzoù mistr, pouezañ e gomzoù, teuler evezh war e gomzoù, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war

e galon, ober nav zro gant e deod en e c'henoù a-raok komz.

V.gw. : hañvalout ; [kr-l] *erst wägen, dann wagen*, pouezit mat ar bec'h a-raok sammañ - kent mont dezhi ez eo gwelloc'h hañvalout - pouezomp ha dibouezomp da gentañ - a-raok kregiñ ganti e ranker pouezañ mat pep tra (pouezañ an eil tu hag egile, ober daou vennozh, ober daou soñj) - a-raok stagañ ganti e ranker sellet ouzh an daou du (sellet ouzh ar rag hag ouzh ar perag, sellet pizh ouzh ar ya hag ouzh an nann).

Wägen n. (-s) : pouezadenn b., pouezerezh g.

Wagenabteil n. (-s,-e) : [tren] kombod g.

Wagenachse b. (-,-n) : ahel-karr g.

Wagenachsenheben n. (-s) : [sport] sevel an ahel-karr g.

Wagenaufbau g. (-s) : karrastell g., kludell b., karroñsador g., gorzell b., korf-karr g.

Wagenbau g. (-s) : 1. karrerezh g. ; 2. karsaverezh g., tangarrerezh g. ; 3. saverezh bagonioù g.

Wagenbauer g. (-s,-) : karrer g.

Wagenbaum g. (-s,-bäume) : gwalenn-garr b., kleür g., kleur g., limon g.

Wagenbegleiter g. (-s,-) : ambrouger g., amheulier g.

Wagenbestand g. (-s,-bestände) : karbedeg b., parkad-kirri g.

Wagenboden g. (-s,-böden) : leurenn-garr b., leur-gar b., leurenn b.

Wagenburg b. (-,-en) : [istor] kelc'hiad kirri g., bardell girri b.

Wagendecke b. (-,-n) : goloenn-garr b., ballin b.

Wagendeichsel b. (-,-n) : gwalenn-garr b., gwal-garr b., kleür g., kleur g., limon g.

Wageneinfahrt b. (-,-en) : dor-borzh b., toull ar porzh g., dor-dal b., ode-garr b., toull-karr g.

Wagenfähre b. (-,-n) : bag-treizh [evit ar c'hirri] b., karrlestr g., lestr-treizh [evit ar c'hirri] g.

Wagengabel b. (-,-n) : gwalenn-garr b., kleür g., kleur g., limon g.

Wagengestell n. (-s,-e) : stern g., framm g., kastell-karr g.

Wagenhalle b. (-,-n) : ti-kirri g.

Wagenheber g. (-s,-) : krog-krik g. [liester krogou-krik, kreier-krik], krogell b., dibrader g., marc'h-karr g., harper g.

Wagenheberaufnahmestelle b. (-,-n) : [tekn.] morzheken g.

Wagenkasten g. (-s,-kästen) : kanastell [liester kanastelloù, kenestell] b., karrastell g., kludell b., karroñsador g., gorzell b., korf-karr g., benn g.

Wagenkolonne b. (-,-n) : lostad gweturioù g., lostennad kirri b., lostad kirri g., steudad kirri b., charreadeg b., dezougadeg b. ; *den Nachschub per Wagenkolonne gewährleisten*, charreadegañ.

Wagenkupplung b. (-,-en) : [trenioù] kenstagañ g.

Wagenladung b. (-,-en) : kargad b., karrad g. ; *Seil zur Befestigung einer Wagenladung*, liamm-karr g. ; *eine Wagenladung befestigen*, stabilaat ur gargad war ur c'harr.

Wagenleiter b. (-,-n) : karzell b., reilh b., reilhoù lies., reilhaj g., rastell-garr b., kloued-karr b., klouedenn [liester klouedennoù, klouedinier] b., klouedenn-garr b., klozenn b., tint g. ; *hintere Wagenleiter*, klouedenn a-dreñv b. ; *vordere Wagenleiter*, klouedenn a-raok b.

Wagenlenker g. (-s,-) : bleiner g.

Wagenmeister g. (-s,-) : 1. [lu] bleiner g. ; 2. [tren] gwirier surentez an trenioù g.

Wagenmulde b. (-,-n) : kludell b., benn g.

Wagenpark g. (-s,-s) : karbedeg b., parkad-kirri g.

Wagenpferd n. (-s,-e) : marc'h-tenn g., marc'h-sugell g., marc'h-sterniañ g.

Wagenpflege b. (-) : kempenn ar c'hirri g., trezalc'h kirri g., kempennerezh kirri g.

Wagenplane b. (-,-n) : goloenn-garr b., ballin b.

Wagenrad n. (-s,-räder) : rod karr b. ; *Wagenrad ohne Eisenreifen, unbeschlagenes hölzernes Wagenrad*, moull-karr g.

Wagenrennen n. (-s,-) : redadeg kirri-tan b., redadeg kirri b.

Wagenrunge b. (-,-n) : bann g., post g.

Wagenschlag g. (-s,-schläge) : dor b.

Wagenschmiere b. (-,-n) : lard-karr g.

Wagenschuppen g. (-s,-) : karrdi g., lab g., skiber g./b.

Wagenspur b. (-,-en) : rodlec'h g., rollec'h g., roud-karr g., roudenn garr b., poull-rod g., anrod g., skoasell b., sodell b., gamberotenn b., stokell b.

Wagenstandgeld n. (-s,-er) : taos parkañ g.

Wagenstütze b. (-,-n) : marc'h-karr g., matezh-karr b., mevel-karr g., mevel g.

Wagentritt g. (-s,-e) : skabell b., stleug g.

Wagentyp g. (-s,-en) : patrom karr g., doare karr g.

Wagenübergang g. (-s,-übergänge) : [trenioù] skarvadenn etre div vagon b., megin b.

Wagenverdeck n. (-s,-e) : teltenn b., goloenn-garr b.

Wagenwand b. (-,-wände) : gorz b., karzell b., reilh b., rastell-garr b., stellenn b., kloued-karr b., klouedenn-garr b., klozenn b. ; *hintere Wagenwand*, talbenn g., tal-karr g., trantell adreñv b. ; *die hintere Wagenwand herunterlassen*, diwintañ (diskenn) an talbenn ; *vordere Wagenwand*, trantell a-raok b., talbenn a-raok g.

Wagenwäsche b. (-) : gwalc'herezh kirri b.

Wagenwinde b. (-,-n) : krog-krik g., krogell b., dibrader g., marc'h-karr g., harper g.

Wagenzug g. (-s,-züge) : strobard bagonioù g., aridennad vagonioù b.

Waggis g. (-,-) : P. amparfal g., lopez g., den lor g., penn lor g., balouard g., lochore g., pagan g., peizant g., kozh palastr g., den hualet g., kropet g., Yann seitek g., palod g., aneval g., chaoker patatez g., chaoker plouz g., kein-melchon g., plaou g.

Waggon g. (-s,-s) : bagon b., karr-houarn g. ; *Ladung eines Waggons*, bagoniad b. ; *in Waggons verladen*, bagoniañ.

waghalsig ag. : her, diaviz, risklus, argollus, arvarus, skeudik ; *ein waghalsiger Bursche*, unan a dorrfe e c'hroñj g., ur foeltr e revr g., un paotr a foeltr forzh g., ur penn bervek g., unan na ra ket forzh petra d'ober g., un torr e c'hroñj g., ur paotr diouzh an druilh g., ur paotr diskramailh g., ur paotr ha n'en devez aon dirak mann ebet g., ur paotr hardizh-diremed g.

Wagner g. (-s,-) : karrer g.

Wagnerarbeit b. (-) : karrerezh g.

Wagnerianer g. (-s,-) : wagnerad g., azeuler Wagner g.

Wagnis n. (-ses,-se) : riskladenn b., riskl g., embregerezh arvarus g., embregadeg risklus (argollus, arvarus) b., embregadenn risklus (argollus, arvarus) b.,

brokadenn b., taraz g. ; *sich in Wagnisse stürzen*, kemer riskloù bras, en em forsiñ, mont e fri war-raok hag an-unan war-lerc'h, mont en avantur Doue, avanturiñ e vuhez ha pep tra / balañsiñ e vuhez (Gregor), lakaat e vuhez war var, sachañ ar c'harr (ar c'hravazh) war e gein, tennañ tan war e gein, mont a-benn-kaer e riskladennoù, bezañ dizamant d'e vuhez, mont diwar skañv, mont bourlik-ha-bourlok e riskladennoù.

Wagon g. (-s,-s) : bagon b., karr-houarn g.

Wagonette b. (-,-n) : brek g.

Wägung b. (-,-en) : pouezadenn b., pouezadur g.

Wahl b. (-,-en) : 1. dibab g., dibaberezh g., dilenn g., diuz g., diviz g., choaz g., distro g./b. ; *Wahl zwischen zwei Möglichkeiten*, dazeilad g., dibab (choaz) etre daou dra g., dibab (choaz) etre daou ziskoulm g., unan a zaou ; *vor einer Wahl zwischen zwei Möglichkeiten stehen*, bezañ daoust pe zaoust, en em gavout etre unan pe zaou, bezañ etre daou bleg, bezañ en amzivin, bezañ etre daou, bezañ etre daou soñj, bezañ en entremar, bezañ en entremarenn ; *seine Wahl treffen*, dibab, dilenn, choaz, diuz, diuzañ, divizout, diforc'h, diforc'hiñ, ober un dibab (ur choaz, e zilenn, e ziuz), ober e zibab (e ziviz), ober unan a zaou ; *die falsche Wahl treffen*, gwallchoaz ; *eine bessere Wahl kannst du nicht treffen*, hennezh eo ar gwellañ tu dit, hennezh eo ar gwellañ dibab a c'hellez ober ; *haben Sie Ihre Wahl getroffen ?* ha graet ho peus ho tilenn ? ha graet eo ho tilenn ganeoc'h ? ; *trifft die richtige Wahl zwischen Paradies oder Hölle : ein Mittelding gibt es nicht*, dibabit mat etre ar baradoz hag an ifern : n'eus kreiz ebet etrezo ; *jemanden vor die Wahl stellen*, rediañ u.b. da zibab (d'ober e zibab) ; *keine Wahl haben*, na gaout choaz (dibab, diviz, dilenn) ebet da ober, na vezañ roet dilenn ebet d'an-unan, na vezañ distro ebet evit an-unan, na gaout diant ebet ken, na vezañ an diviz d'an-unan, bezañ graet ar gra dija, bezañ poazh ha malet an traoù, bezañ paket an tan ha gwerzhel al ludu ; *wir haben keine andere Wahl*, n'hon eus ken tra d'ober, n'eus ken d'ober, n'eus ket mui da zibab, n'eus ket a zibab ken, n'hon eus diant ebet ken, n'eus mui nemet an dra-se d'ober ; *da ist keine Wahl*, ret e vo neuñ pe veuziñ ; *nach Wahl*, diouzh ho tiviz, da zibab, hervez ho c'hoant, daoust deoc'h, diouzh ma karot, diviz deoc'h / diuz deoc'h (Gregor), diouzh ho c'hoant, diouzh ma fell deoc'h, diouzh ma fell deoc'h e ve, hervez ma kav deoc'h eo ar gwellañ, en ho tiviz ; *das Mädchen seiner Wahl*, ar plac'h diouzh e zorn dezhañ b., e vuiañ-karet g., ar plac'h diouzh e galon b. ; *die Wahl fiel auf seinen Sohn*, degouezhout a reas d'e vab bezañ an den dibabet, degouezhet e oa e vab bezañ an den dibabet ; *frei nach Wahl*, da zibab, da ziuzañ, da choaz, diouzh ho tiviz ; *wer die Wahl hat, hat die Qual*, diaes eo dibab, un torr-penn eo dibab, n'eo ket gwall aes bezañ rannet etre div galon, ur gwall reuz eo dibab, diaes eo d'an den pa vez e galon etre div.

2. *Waren erster Wahl*, marc'hadourezh eus an dibab (dibab, diouzh an dibab, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, eus ar c'hentañ troc'h) b. ; *Waren zweiter Wahl*, marc'hadourezh a eil renk b., marc'hadourezh eus an eil troc'h b., marc'hadourezh eus an trede troc'h b., marc'hadourezh eilrenk b.

3. [polit.] dilennadeg b., dilennadenn b., dilennadur g., dilennidigezh b., mouezhiadeg b., mouezhiadenn b., mouezhiadur g., voterezh g., votadeg b., votadenn b.,

mouezhiañ g. ; *Aufforderung zur Wahl*, galv da votiñ g. ; *geheime Wahl*, mouezhiadeg kuzh b. ; *Verhältniswahl*, mouezhiañ kenfeuriek g., dilennadur kenfeuriek g. ; *Wahl durch Handaufheben*, voterezh dre sav dorn g., mouezhiañ dre sav dorn g. ; *Wahl durch Zuruf*, votadeg (mouezhiadeg) dre youc'h b. ; *indirekte Wahl*, voterezh dieeun g., mouezhiadeg war daou zerez b. ; *engere Wahl*, eil tro b., tro-skarat b. ; *Wahl durch Vertretung*, mouezhiadur dre brokul g., mouezhiadur dre c'halloudegadur g. ; *zur Wahl schreiten*, mont d'ar mouezhioù, lakaat an dud da vouezhiañ (da votiñ), aozañ un dilennadeg ; *bei einer Wahl kandidieren, sich zur Wahl stellen*, lakaat e anv war listenn an danvez dilennidi, mont (bezañ, en em lakaat) war ar renk da-geñver un dilennadeg, en em zougen, en em ginnig, dont da zanzev dilennad, dont da zanzev kannad, mont da zanzev dilennad, mont da zanzev kannad ; *in die engere Wahl kommen*, kemer perzh en eil tro ar vouezhiadeg, chom war ar renk evit an dro-skarat ; *die Wahl verlieren, bei der Wahl durchfallen*, chom er-maez, bezañ dornet da-geñver un dilennadeg, kaout korbell, pakañ korbell, tapout korbell, kaout lamm, koll an dilennadeg, bezañ rasket d'un dilennadeg ; *er wird bei der Wahl nicht durchkommen*, hemañ a zo graet gand e letern ; *die Wahl gewinnen*, mont e-barzh.

Wahlabstinentz b. (-) : anvouezh b., anvouezhiañ g., anvouezhierezh g., diberzhiañ en ur vouezhiadeg b.

Wahlagent g. (-en,-en) : eiler politikel un emstriver en un dilennadeg g., gwazour dilennel g.

Wahlalter n. (-s) : oadouriezh dilennel b.

Wahlanalytiker g. (-s,-) : displeger (dielfenner) disoc'hoù politikel an dilennadegoù g.

Wahlaufzug g. (-s,-e) : manifesto embannet da-geñver un dilennadeg g.

Wahlauszählung b. (-,-en) : konterezh ar mouezhioù g., kontañ ar mouezhioù g.

wählbar ag. : dilennadus.

Wählbarkeit b. (-) : dilennadusted b., dilennaduster g.

Wahlbenachrichtigung b. (-,-en) : kartenn dilenner b. [*hag a zo ivez ul lizher kemenn evit an dilennadeg o tonf*].

wahlberechtigt ag. : aotreet da votiñ.

Wahlberechtigte(r) ag.k. g./b. : voter g., mouezhier g., dilenner g., dibaber g., elektour g., voterez b., mouezhierez b., dilennerez b., dibaberez b., elektourez b.

Wahlberechtigung b. (-) : gwir da votiñ g.

Wahlbeteiligung b. (-) : perzhiadur en un dilennadeg g., kemer-perzh en un dilennadeg g., niver ar vouezhierien g.

Wahlbetrug g. (-s) : trucherezh da-geñver un dilennadeg g., floderezh da-geñver ur votadeg g., floderezh dilennel g.

Wahlbezirk g. (-s,-e) : pastellad-votiñ b., pastell-vouezhiañ b., kontelezh b.

Wahlbezirkseinteilung b. (-,-en) : 1. savidigezh ar pastelladoù-mouezhiañ b. ; 2. pastelladoù-mouezhiañ lies.

Wahlbürger g. (-s,-) : voter g., mouezhier g., dilenner g.

Wahleltern lies. : adtud lies., adkerent lies.

wählen V.k.e. (hat gewählt) : 1. dibab, dilenn, choaz, diuz, diuzañ, debarzh, divizout, diforc'h, diforc'hiñ, barn, ober un dibab (ur choaz, e zilenn), ober e zibab (e ziviz, e choaz) ; *den rechten Augenblick wählen*, gortoz ar c'houlz gwellañ, gortoz apoue vat, ober udb krak d'ar c'houlz (e-koulz, e-koulz-vat, e ratre), gortoz evit kavout e grog (e dro), gortoz ar c'houlz a zegouezh ar gwellañ, gortoz ken na vo krog ar c'hrog, ober udb en e aez, ober udb war e aez ; *die Art der Bildung wählen, die seinen Kindern zuteilwerden soll*, dibab an doare deskadurezh a vo roet d'e vugale ; *wenn ich wählen dürfte*, ma vefen lezet em diviz, ma vefen lezet da zibab, ma vefe roet dilenn din ; *von zwei Übeln muss man das kleinere wählen*, gwelloc'h ur fri bras evit daou vihan - gwelloc'h gloazañ daou eget lazhañ unan - pa vez erruet ar gwall, e vez gwelloc'h bezañ born eget bezañ dall - eus a zaou zroug, ar bihanañ atav - pa vez tro da goll, eo gwell hanter eget holl - dalc'h mat d'ar bas, laosk ar belost da gas ; *falsch wählen*, gwallchoaz ; [gwir] *einen bleibenden Wohnsitz wählen*, ober e zemeurañs en ul lec'h / menel en ul lec'h (Gregor), lakaat e gêr en ul lec'h, ober e annez en un tu bennak, dont da chom en ul lec'h bennak ; *seinen Aufenthaltsort frei wählen*, dibab e annez en e frankiz ; *einen Beruf wählen*, mont war ur vicher, mont war ul labour ; *er hat den Lehrerberuf gewählt*, aet eo war ar vicher gelenner, aet eo war ar vicher a gelenner.

2. didoueziañ ; *seine Worte wählen*, pouezañ mat pep ger a-raok komz, komz dibab, sellet pizh ouzh e gomzoù, bezañ sevenet-pervezh e gomzoù, ober gant komzoù mistr, pouezañ e gomzoù, teuler evezh war e gomzoù ; *gewählt*, eus an dibab, diouzh an dibab, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, cheuc'h, dispar, dreist, dibar ; *ein gewähltes Deutsch sprechen*, bezañ glan e alamaneg, komz un alamaneg dibab, dont alamaneg brav gant an-unan, dont un alamaneg yac'h gant an-unan, dont un alamaneg mistr gant an-unan ; *er drückt sich immer sehr gewählt aus*, ne ra nemet gant ul langaj mistr, ne ra nemet gant komzoù sevenet-pervezh.

3. votiñ a-du gant, mouezhiañ a-du gant, diforc'h, diforc'hiñ, dilenn, envel ; *nicht wählen*, anvouezhiañ, chom hep votiñ, chom hep mouezhiañ, diberzhiañ en ur vouezhiadeg ; *jemanden wählen*, votiñ (mouezhiañ) a-du gant u.b. ; *zum Papst wählen*, envel pab ; *das Volk wählte ihn zum Papst*, diforc'het e oa bet gant ar bobl da vezañ pab ; *durch Zuruf gewählt werden*, bezañ anvet dre youc'h an holl ; *er wurde zum Bürgermeister gewählt*, dilennet e oa bet da vaer, aet e oa bet da vaer, deuet e oa da vaer ; *jemanden zum Anführer wählen*, lakaat u.b. e penn an traoù, lakaat u.b. da varc'h-blein (da varc'h-kleur, da rener, da gapiten) ; *jemanden in den Bundestag wählen*, kas u.b. d'ar Bundestag ; *jemanden einstimmig wählen*, dilenn u.b. a-unvouezh ; *gewählt werden*, mont e-barzh, bezañ dilennet ; *er wurde mit überwältigender Mehrheit gewählt*, aet e oa don e-barzh, aet e oa a-zoug e-barzh ; *gewählter Vertreter*, dilennad g., dibabad g. ; *Kandidaten aus verschiedenen Listen wählen*, brizhellañ ul listenn.

4. [pellgomz] *eine Nummer wählen*, ober (sifrennañ) un niverenn bellgomz.

Wahlenthaltung b. (-,-en) : anvouezh b., anvouezhiañ g., anvouezhierezh g., diberzhiañ en ur vouezhiadeg b.

Wähler g. (-s,-) : voter g., mouezhier g., dilenner g., dibaber g., elektour g.

Wähleranteil g. (-s) : niver ar vouezhierien g.

Wählerevidenz b. (-,-en) : roll-votiñ g., roll an dilennerien g., roll dilennel g.

Wählerfang g. (-s,-fänge) : ostizerezh dilennel g., lubanerezh dilennerien g., dastrannerezh dilennel g.

Wahlergebnis n. (-ses,-se) : disoc'h an dilennadegoù g.

Wählerin b. (-,-nen) : voterez b., mouezhierez b., dilennerez b., dibaberez b., elektourez b.

wählerisch ag. : figus, pismigus, milzin, ur beg milzin a zen anezhañ, ur genoù milzin a zen anezhañ, ur beg figus a zen anezhañ, blizidik, blizik, pitilh, pitouilh, friant, kamambre ; *wählerisch sein*, ober genoù bihan, bezañ figus ; *beim Fressen nicht wählerisch, beim Essen nicht wählerisch*, dibismig, brizh e sac'h, diratous, jastren, ken broust ha tra, dirankon, hag a zebr diratous, ha n'eo ket figus war ar boued ; *beim Fressen nicht wählerisches Tier, beim Essen nicht wählerischer Mensch*, jastren [*liester jastrened*] g.

Wählerischkeit b. (-) : figusted b., figuster g.

Wählerkarte b. (-,-n) : kartenn dilenner b.

Wählerliste b. (-,-n) : roll-votiñ g., roll an dilennerien g., roll dilennel g.

Wählerschaft b. (-) : korf dilenn g., voterien lies., mouezhierien lies., dilennerien lies.

Wählerstimme b. (-,-n) : mouezh b.

Wählerverzeichnis n. (-ses,-se) : roll-votiñ g., roll an dilennerien g., roll dilennel g.

Wahlfach n. (-s,-fächer) : [skol] danvez diret g., danvez war zibab g., diskiblezh diret b., diskiblezh war zibab b.

wahlfähig ag. : aotreet da votiñ ; *passiv wahlfähig*, **a**) a c'hellfe bezañ dilennet, dilennadus ; **b**) a c'hellfe mont war ar renk.

Wahlfähigkeit b. (-) : 1. gwir da votiñ g. ; 2. dilennadusted b., gwir da vezañ dilennet g., gwir da vont war ar renk g.

Wahlforscher g. (-s,-) : dielfenner disoc'hoù an dilennadegoù g., politikoniour g.

wahlfrei ag. : diret, war zibab, da zibab, da ziuzañ, da choaz, diouzh ho tiviz.

Wahlfreiheit b. (-) : frankiz an dibab b.

Wahlgang g. (-s,-gänge) : mouezhiadeg b., dilennadeg b., votadeg b., tro-votiñ b.

Wahlgeschenk n. (-s,-e) : prof a-benn un dilennadeg g.

Wahlgesetz n. (-es,-e) : lezenn hag a reolenn ar votadegoù b.

Wahlheimat b. (-) : bro an nesañ da galon u.b. b., bro diouzh kalon u.b. b.

Wahlhelfer g. (-s,-) : harper en ur burev mouezhiañ g.

Wahlkabine b. (-,-n) : lochenn vouezhiañ b., logell vouezhiañ b.

Wahlkalender g. (-s,-) : deiziataer an dilennadegoù g.

Wahlkampagne b. (-,-n) : stourmad-dilenn g., stourmad dilennel g., koulzad ar votadegoù g., kevezadeg da-geñver ar votadegoù b., troiad evit an dilennadegoù b., kabalerezh g. ; *die Wahlkampagne ist im vollen Gange*, en he barr emañ ar gevezadeg evit ar votadegoù, en e vog emañ ar c'habalerezh evit ar

votadegoù, en e vog emañ ar stourmad-dilenn, heligentañ eus ar gwashañ a zo etre ar c'hostezennoù politikel da-geñver an dilennadeg, bec'h bras a zo etre ar c'hostezennoù politikel da-geñver an dilennadeg.

Wahlkampf g. (-s,-kämpfe) : stourmad-dilenn g., stourmad dilennel g., koulzad ar votadegoù g., kevezadeg da-geñver ar votadegoù b., troiad evit an dilennadegoù b., kabalerezh g. ; *sich im Wahlkampf befinden*, bezañ o kabaliñ, kas e gabalerezh.

Wahlkapitulation b. (-) : [istor] divizoù etre an danvez impalaer hag ar briñsed-dilennerien lies.

Wahlkind n. (-s,-er) : advugel g.

Wahlkreis g. (-es,-e) : pastellad-votiñ b., pastell-vouezhiañ b., kontelezh b.

Wahlleiter g. (-s,-) : prezidant ar burev mouezhiañ g.

Wahllokal n. (-s,-e) : burev votiñ g., burev mouezhiañ g.

wahllos ag./Adv. : evel ma teu e teu, bourlik-ha-bourlok, well-wazh, dizibab, diwar skañv, a-skañv, a-ziwar skañv.

Wahlmann g. (-s,-männer) : dilenner meur g.

Wahlmännerkollegium n. (-s,-kollegien) : kolaj dilenn g.

Wahlmonarchie b. (-,-n) : unpenniezh dre zilenn b., unpenniezh dilennadek b.

Wahlmüdigkeit b. (-) : dreistpenn dilennel g., anvouezh b., anvouezhiañ g., anvouezhierezh g., diberzhiañ en ur vouezhiadeg b.

Wahlmündigkeit b. (-) : [gwir] oadouriezh dilennel b.

Wahniederlage b. (-,-n) : drougziwezh da-geñver un dilennadeg g., drouklamm da-geñver un dilennadeg g., lamm da-geñver un dilennadeg g.

Wahlpflicht b. (-,-en) : dlead evel dilenner g., dever dilennel g.

Wahlprogramm n. (-s,-e) : raklun dilennel g.

Wahlprüfer g. (-s,-) : harper en ur burev mouezhiañ g.

Wahlraum g. (-s,-räume) : burev votiñ g., burev mouezhiañ g.

Wahlrecht n. (-s,-e) : 1. gwir-mouezhiañ g., gwir da vouezhiañ g., gwir da votiñ g. ; *das Wahlrecht für das Volk fordern*, goulenn ma vo ar bobl e piaoù d'ar gwir-mouezhiañ ; *aktives Wahlrecht*, gwir da votiñ g. ; *passives Wahlrecht*, dilennadusted b., gwir da vezañ dilennet g., gwir da vont war ar renk g. ; 2. voterezh g., mouezhiadeg b. ; *allgemeines Wahlrecht*, mouezhiadeg hollek b., hollvouezhiadeg b., mouezhiañ hollek g., hollvouezhierezh g.

Wahlscheibe b. (-,-n) : [pellgomzer] dremm b., kadran g., sifrenner g.

Wahlschein g. (-s,-e) : paperenn evit mouezhiañ dre c'halloudegadur (dre brokul) b.

Wahlschlappen b. (-,-n) : stirlh da-geñver un dilennadeg g., distirlh da-geñver un dilennadeg g.

Wahlschwindel g. (-s,-) : trucherezh da-geñver un dilennadeg g., floderezh da-geñver ur votadeg g., floderezh dilennel g.

Wahlsieg g. (-s,-e) : trec'h da-geñver un dilennadeg g.

Wahlsieger g. (-s,-) : trec'hour da-geñver un dilennadeg g.

Wahlspruch g. (-s,-sprüche) : ger-ardamez g., ger-stur g., sturienn b., stur g., lavarenn-stur b., lavar-stur g., sturlavar g.

Wahlssystem n. (-s,-e) : reizhiad dilenn b., doare mouezhiañ g. ; *berufsständisch organisiertes Wahlssystem*, mouezhiañ korfuniadel g.

Wahl taste b. (-, -n) : stokell dibab b., touchenn dibab b.
Wählton g. (-s, -töne) : [pellgomz] ton linenn g.
Wahlumtriebe lies. : itrikoù da-geñver ur votadeg lies., iriennoù da-geñver ur votadeg lies., korvigelloù da-geñver ur votadeg lies., kavailhoù da-geñver un dilennadeg lies., trikamardoù da-geñver un dilennadeg lies., ardoù da-geñver un dilennadeg lies., troidelloù da-geñver un dilennadeg lies., troioù-pleg da-geñver un dilennadeg lies., keustereñ ar mouezhiadegoù b.
Wahlurne b. (-, -n) : boest ar mouezhioù b., boest-votiñ b., boest-vouezhiañ b., pod-mouezhiañ g., mouezharc'h b., kirin ar votadeg b., P. pod ma vez taolet ar bilhedoù g.
Wahlvergehen n. (-s, -) : trucherezh da-geñver un dilennadeg g., floderezh da-geñver ur votadeg g., floderezh dilennel g.
Wahlversammlung b. (-, -en) : bodadeg da-geñver un dilennadeg b. ; *Wahlversammlung für die Senatswahlen*, bodadeg an elektourien-veur b.
Wahlverwandtschaft b. (-, -en) : kenhoal g. ; *die Wahlverwandtschaften* [Goethe], an nesañded dre zibab b., ar c'henhoal divizel g., an nesañderioù dilennadel lies.
wahlweise Adv. : da zibab, da ziuzañ, da choaz, diouzh ho tiviz, hervez ho c'hoant, daoust deoc'h, diouzh ma karot, diviz deoc'h / diuz deoc'h (Gregor) diouzh ho c'hoant, diouzh ma fell deoc'h, diouzh ma fell deoc'h e ve, hervez ma kav deoc'h eo ar gwellañ, en ho tiviz.
Wahlwerbung b. (-, -en) : kabalerezh g. ; *Wahlwerbung machen*, *Wahlwerbung betreiben*, kabaliñ, kas e gabalerezh, kestal mouezhioù.
Wahlwiederholung b. (-) : [pellgomz] stokell „bis“ b.
Wahlzettel g. (-s, -) : bilhed-votiñ g., bilhedenn-vouezhiañ b., paperenn-votiñ b., paperenn-vouezhiañ b.
Wahlzensus g. (-) : mouezhiañ diouzh ar sens g.
Wahn g. (-s) : 1. rambre g., sorc'henn b., sorbienn b., stultenn b., follentez b., follez b., katar g., touelladenn spered b., emdouellerezh g., diboell g., diboellegezh b., diboelladenn b., berlobi g. ; *in einem Wahn befangen sein*, bezañ garzhet en e huñvreoù kozh, en em douellañ e-unan, bezañ trellet (trevariet, trelatet, troet, diant) e spered, bezañ kollet e skiant-vat gant an-unan, bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o ribotat en e benn, bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o rodellañ en e benn, bezañ udb o virviñ e spered, bezañ dalc'het e spered gant ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak ; 2. alter g., alfo g., trelat g., ambren g., trevari g.
Wahnbild n. (-s, -er) : touellwel g., eriuell b., trezerc'h g., falswelidigezh b., touelladenn spered b., treuzfaltazi b., emdouell g., emdouellerezh g., sorc'henn b., sorbienn b., boemarest g., falskredennoù lies., gwallgredennoù lies., kredennoù faos lies., brizhkredennoù lies. ; *sich Wahnbildern hingeben*, en em douellañ e-unan, en em reiñ da douelladennoù spered, mont da-heul e huñvreoù, huñvreal, bezañ dalc'het gant ur sorc'henn, sevel kestell el Loar, bezañ alfoet, alteriñ.
wähnen V.gw. ha V.em. (hat (sich : t-rt) gewähnt) : krediñ e gaou, soñjal gant an-unan, faltaziañ, kavout d'an-unan.

Wahngebilde n. (-s, -) : boemarest g., touell g., touellwel g., eriuell b., trezerc'h g., falswelidigezh b., touelladenn spered b., treuzfaltazi b., emdouell g., emdouellerezh g., sorc'henn b., sorbienn b.
Wahnglaube g. (-ns) : sorc'henn b., sorbienn b., stultenn b., brizhkredenn b., treuzkredenn b., follez b., falskredennoù lies., gwallgredennoù lies., kredennoù faos lies., brizhkredennoù lies.
Wahnidee b. (-, -n) : mennozh ambreek g., mennozh alterek g., mennozh alfoek g., sorc'henn b., sorbienn b., stultenn b., follez b.
Wahnkante b. (-, -n) : [tekn.] kant krustennek ur plankenn g.
wahnschaffen ag. : [rannyezh.] savet fall, inkruzun, diskolp, disneuz, disleber.
Wahnsinn g. (-s) : 1. follentez b., follez b., katar g., droug-sant-Koulm g., droug-sant-Briag g., droug-sant-Matiliñ g., belbi g., trefu g., diskiantiz b., diboell g., diboellegezh b., berlobi g. ; *vom Wahnsinn befallen sein*, bezañ dalc'het gant droug-sant-Koulm, bezañ dalc'het e spered gant droug-sant-Briag (gant ar c'hatar), bezañ kouezhet ar follentez war an-unan, bezañ stag ar follentez ouzh an-unan, bezañ mat da dreiñ ar rod ; 2. brizherezh g., diskianterezh g., diboellegezh b., belbi g., diskiantegezh b., diboelladenn b., trelat g. ; *das ist heller Wahnsinn*, ret eo bezañ sot da stagañ evit ober kement-se, neb a ra kement-se ez eus treid leue en e votoù, follentez eo ober kement-se, sot-mik an hini a rafe kement-se, foll an hini er gra, bloc'h diaviz eo ober an dra-se ; *so ein Wahnsinn !* un diframm ! ur spont ! un hiris ! ; *das ist der absolute Wahnsinn*, aze emañ ar boch.
wahnsinnig ag. : 1. diskiant, foll, sot-mat, sot-mik, diboell, kontrol d'ar skiant-vat, pennfoll, ambreek, alterek, alfoek, alfoet, follet, alteret, divontet e spered, troet e spered ; *sie ist wahnsinnig*, honnezh a zo follez, honnezh n'eo ket mat gant he fenn ; *wahnsinnig werden*, koll e skiant (e spered), treiñ sot, treiñ da sot, katar, pennsodiñ, mont tok-tok, pakañ anezho, mont gant ar c'hatar, sodiñ, [plac'h] sodeziñ, mont sot, mont foll, treiñ e spered e dour, mont e spered da stoupa, dont da vezañ gwrac'h, follañ, mont en alfo, mont en alter, alfoiñ, alteriñ, ambreniñ, berlobiñ, mont ganto ; *er ist wahnsinnig geworden*, cheñchet eo arnezhañ ; 2. [dre skeud.] *sie machen mich noch wahnsinnig*, me 'zo erru dotu ganto, ar re-mañ a dorr din va fevarzek real, emañ o kinnig sodiñ ganto, kas a reont ac'hanon da sot, divontañ a reont va spered din, terriñ a reont va fenn din, lakaat a reont ac'hanon da vont war bilbotig, lakaat a reont ac'hanon da dreiñ da sot, lakaat a reont ac'hanon da goll va buoc'h vrizh, me a zo lor gant ar re-mañ, lakaat a reont ac'hanon da vont e belbi, daoubenniñ a reont ac'hanon, aet on tremen skuizh gant ar re-mañ, ganto ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), ar re-mañ 'zo traoù ; 3. skrijus, spontus, spouronus, euzhus, abominapl ; *wahnsinnige Schmerzen*, poanioù skrijus lies., poanioù ifern lies., poanioù kriz lies., poanioù garv lies., poanioù da grial lies., poanioù kalet lies.
Adv. : P. abominapl, spontus, evel n'onn doare petra, dreistkont, dreistkemm, dispar, dreist, eston, mantrus, euzhus ; *es ist wahnsinnig kalt*, yen eo, ur spont ! yen eo, un diframm ! yen eo, un hiris ! gwashat eo yen ! ; *wahnsinnig groß*, bras-bras, bras-meurbet, bras kenañ-

kenañ, bras-dijaoj, bras-eston, bras-spontus, bras-euzhus, bras-mantrus, bras evel n'onn doare petra ; *er hat wahnsinnig lange geschrien !* youc'het en doa na pegeit ! youc'het en doa e-pad pell, ur spont ! youc'het en doa e-pad pell, un hiris ! youc'het en doa e-pad pell, un diframm !.

Wahnsinnige(r) ag.k. g./b. : ag.k. g./b. : foll g., follez b., folladenn b., diskiant g., diskiantez b., sod g., sodez b., sodenn b., sodell b., darsod g., berlobi g.

Wahnsinnigwerden n. (-s) : *das ist zum Wahnsinnigwerden*, amañ ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), ur gwir bistri eo an dra-se, ur c'holl-skiant eo an dra-se.

Wahnsinnstagen lies. ; dibennadoù lies., diboellajoù str., diboelladennoù str., folladennoù lies., sodadennoù lies., brouezadoù lies.

Wahnvorstellung b. (-en) : touellwel g., eriunell b., trezerc'h g., falswelidigezh b., rambre g., unfroudennegezh b., sorc'hennerezh g., sorc'henn b., sorbienn b., brizhuñvre b., treuzfaltazi b., emdouell g., emdouelladur g., sorc'hennerezh g., boemarest g., mennozh ambreek g., mennozh alterek g., mennozh alboek g., follez b., fals kredennoù lies., gwall gredennoù lies., kredennoù faos, brizh kredennoù lies. ; *Wahnvorstellungen verursachen*, sorc'henniñ, touellañ, boemañ, trezerc'hañ, lakaat da drezerc'hañ.

Wahnwitz g. (-es) : 1. follentez b., follez b., katar g., frenezi b. ; 2. brizherezh g., diboell g., diboellegezh b., diboelladenn b. diskiantiz b., belbi g., diskiantegezh b., diskianterezh g.

wahnwitzig ag. : diskiant, diboell, kontrol d'ar skiant-vat, frenezus, pennfoll, diaoulek ; *wahnwitziges Unterfangen*, embregerezh diskiant g., embregadeg diskiant b., diboelladenn b., follentez b. ; *wahnwitziger Dünkel*, bosac'h g. / avelaj g. (Gregor), gloriusted b., moged g., avel g., pompad g., lorc'hajoù lies., roufl g., digoroù lies., modoù bras lies., modoù rondonus lies.

wahr ag. : 1. gwir, gwirion, gwiriek, peurwirion ; *eine wahre Geschichte*, un istor gwir g. ; *etwas wahr machen*, kas udb da benn (da vat, da wir), seveniñ udb, pengenniñ udb ; *wahr werden*, dont da vat (da wir), mont da wir, mont da benn ; *es ist unglaublich, aber dennoch wahr*, digredus eo, met gwir eo memes tra ; *seine wahre Gestalt wieder annehmen*, distreiñ d'e wir neuz ; *es ist ein wahres Vergnügen*, un dudi eo d'ar spered ha d'ar galon, kement-se a laka dudi er galon, un drugar eo, un ebat eo, un hoal eo, gwashat ma'z eo dudius ! ; *sich als wahr herausstellen*, bezañ gwiriet (anataet, lakaet anat, prouet ez eo gwir) ; *seine wahren Absichten verbergen*, kuzhat ar pod, kuzhat peseurt mennozh a zo en e spered ; *sein wahres Gesicht zeigen*, diskouez piv eur e gwirionez, en em ziskuliañ, en em reiñ da anaout, diskouez splann eus peseurt spered eur buhez, diskuliañ peseurt mennozh a zo en e spered, diskouez splann peseurt spered a geflusk an-unan, diskouez splann pet kompren a zo en an-unan, sevel (lemel) e vaskl, diskouez e wir zremm, dizoleiñ e zremm, tennañ e vaskl, en em zivouchañ ; *wahre Geschichte*, istor gwir g., istor gwirion g. ; *ein wahrer Christ*, ur gwir gristen g., ur c'hristen mat g.

2. kuit a c'haou, hep ger gaou, gwir, gwir-bev, gwir-Bater, gwir evel ar Bater, gwir-diarvar ; *nicht wahr ?* neketa ? nekewir ? n'eo ket gwir ? n'eo ket 'ta ? kuita ? laka ! laka 'ta ! hama ? ac'hanta ? hañ ? ; *das ist gut, nicht wahr ?* laka eo mat ! - laka 'ta eo mat ! - mat eo, neketa ? - mat eo, hama ? - mat eo, kuita ? - mat eo, nekewir ? - mat eo, hañ ? ; *er war nicht einmal Offizier, nicht wahr ?* ne oa ket ofiser, eo moarvat ! ; *das ist nicht wahr*, ur c'haouiadenn eo, gevier eo ; *etwas für wahr halten*, kemer udb da wir, degemer udb da wir ; *etwas als wahr hinstellen*, reiñ udb da wir, degas udb da wir, menegiñ udb evel pa vefe gwir ; *das ist zu schön, um wahr zu sein*, un inosant neb a gred an dra-se ! erru e vefe marc'had-mat ! ya, moarvat ! ya da, moarvat ! ya, war lost al leue ! ; *von dem ganzen Bericht ist kein Wort wahr*, tri gaou bep daou c'her a zo gant an dezrevell-mañ, n'eus nemet fardaj ha gevier er rentañ-kont-se, n'eus ket ur ger a wirionez er rentañ-kont-se, n'eus ger gwir ebet er rentañ-kont-se ; *so wahr mir Gott helfe !* laouen e vefen da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a c'houlenn bezañ lonket gant al loar mar n'eo ket gwir ! me a zo kontant da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a zo kontant da vezañ daonet ma n'eo ket gwir ! pe e vin dall ! daonet e vin ma n'eo ket gwir ! me a vo daonet ma n'eo ket gwir ! va gouzoug war ar piltos (war ar pilgos) ma ne lavaran ket ar wirionez ! me a vo krouget 'ta ma n'eo ket gwir ! ra vin dall (d'an diaoul da'm lonkañ) ma ne lavaran ket ar wirionez ! gwir eo kement-se pe me 'vezo manac'h ! re wir eo ! ; *das darf doch nicht wahr sein !* n'eo ket posupl alato ! n'eo ket gwir ! n'eo ket kredapl ! ne c'haller ket krediñ ur seurt tra ! dal 'ta ! sell 'ta ! c'hwistim 'ta, va Doue ! petra va Doue ! ; *wahr bleibt wahr*, ar wirionez a zo gwir, ar wirionez n'en em fazi ket ; *wäre es auch wahr*, ha pa vefe gwir an dra-se, forzh ha pa vefe gwir an dra-se, ha bezañ e vefe gwir an dra-se, na posupl Doue 'vefe gwir !

3. leal, feal, gwir ; *ein wahrer Freund*, ur gwir vignon g., ur mignon gwirion g. ; *wahre Freunde*, gwir vignoned lies. ; *ein wahrer Freund erkennt man in der Not*, pa zeu berroù a-wel, kalz mignoned a dro banniel - en enkreiz eo e weler piv a zo ur mignon gwirion.

Wahre(s) ag.k. n. : *das Wahre*, ar wirionez b., ar gwir g. ; *er konnte zum Glück das Wahre vom Unwahren unterscheiden*, dre chañs en doa merzet an ton faos a oa er c'homzoù-se, dre chañs en doa gallet dispartiañ (digemmañ, digemmeskañ, ridellat) ar gwir diouzh ar gaou ; *etwas Wahres wird schon an der Geschichte sein*, bez' ez eus pig pe vran, vi pe labous a zo gant ar yar, un dra bennak a zo gwir er pezh a lavarer (er pezh a zo bet klevet), hanter wir eo an dra-se, el lec'h ma'z eus tremen ez eus hent pe wenodenn, nepred ne sav ar flamm hep moged, dibaot siminal a voged hep na ve tan en oaled, gloev eo ar siminal a zivoged hep na ve tan en oaled, pa gloch ar yar e vez vi pe labous, pa gloch ar yar ez eus vi pe labous, biskoazh flamm-tan ebet ne savas d'an nec'h hep moged, moarvat e vo kavet ez eus un tamm gwirionez bennak gant an istor-mañ.

wahren V.k.e. (hat gewahrt) : mirout, derc'hel, kenderc'hel, difenn, gwarediñ ; *seine Interessen wahren*, difenn e grog (e wirioù, e lod, e lazioù, e gilhoù, e draoù), diwall diouzh e jeu, bezañ aketus d'e lazioù, gwarediñ e lazioù, sachañ dour d'e vilin, sachañ d'e du, ober evitañ e-unan, ober

diouzh e lazioù ; *ein Geheimnis wahren*, tevel krenn war udb, derc'hel war e deod, bezañ evit e deod, na vezañ toull e deod, lakaat udb dindan e votoù, derc'hel gant an-unan, na vezañ ur sac'h diere, chom hep gwerzhañ ar bistolenn (hep reiñ avel d'ar c'had), na doullañ d'an douar, leuskel udb en e rastell ; *den Anschein wahren*, mirout an diavaezioù kaer, na ober van ebet evel un tamm koad, na ober ur van, chom difrom (diseblant), ober van da vezañ distrafiuilh, ober an azvan da vezañ dinec'h, ober an neuz da vezañ didrabas, ober neuz da vezañ didrabas, ober an neuz bezañ didrabas, ober neuz bezañ didrabas, ober sin a vezañ distrafiuilh, ober min a vezañ didrabas, ober ar mod da vezañ didrabas ; *den Anstand wahren*, *die Form wahren*, *die Formen wahren*, doujañ d'an doareoù mat, doujañ d'an dereadegezh, en em zerc'hel e doare, chom war an arroudenn, na ober tra a-enep ar vuhezgezh vat, ren ur vuhez vat, kas ur vuhez vat ; *den Frieden wahren*, mirout ar peoc'h, delc'her ar peoc'h en e sav, kendelc'her a-sav ar peoc'h ; *seinen Stand wahren*, derc'hel d'e renk, derc'hel e droad er par, difenn e renk, [plac'h] derc'hel uhel he banniel ; *die Proportionen müssen gewahrt bleiben*, ret eo gouzout moull, ne faot ket diskroc'henañ ar maout ent-bev, arabat mont re bell (re lark) ganti.

währen V.gw. (hat gewährt) : padout, hirbadout, trebadout ; [kr.l] *was lange währt, wird endlich gut*, gortoz pell, gortoz gwell - an hini a c'hed en devez - dale a ra vat a-wechoù - gant pasianted hag hir amzer e vez graet meur a dra - gant ar boan hag an amzer a-benn eus pep tra e teuer - dre bediñ ha dre aspediñ e vez graet ar gefridi - ar frouezh gwellañ, a-raok dareviñ, a zo bet trenk, c'hwerv, put-ki - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yann ha buan-ha-buan e vez divragezet Mari-Jan - a van da van ez a merenn da goan - tammig-ha-tammig ez a ar marc'h gant ar big - tamm-ha-tamm e teu ar verc'h da vamm - kammed-ha-kammed e reer tro ar bed.

während¹ ag. : padus, padel ; *ewig während*, peurbad, peurbadel, peurbadus, hollbad, hollbadus, divarvel.

während² araog. + t-c'h : e-kerzh, e-ser, e-pad, a-hed, hed, dre hed, e-doug, e-tro-pad, e-tro, e-korf, a-bad, a-zoug, e pleg ; *während des Essens sagte er kein Wort*, ne rannas grik e-kerzh (e-ser, e-pad, a-hed, hed, dre hed) ar pred, ne zihostas ger e-doug ar pred, ne zeuas ger ebet eus e c'henoù e-kerzh ar pred, ne darzhas (ne zeuas) ger ebet war e vuzelloù e-pad ar pred, ne lavaras ket un dister ger e-pad ar pred, ne faoutas (wikas, sonas) grik a-hed ar pred, chom a reas dilavar (dison, mik) e-doug ar pred, ne lavaras na grik na mik e-ser ar pred, tevel a reas krenn e-kerzh ar pred, tevel a reas mik e-kerzh ar pred, ne gouezhas ger ebet diwar e vuzelloù e-kerzh ar pred, ne gouezhas ger ebet diwar e ziweuz e-pad ar pred.

während³ stagell isurzhañ : 1. e-skoaz, tra ma, a-bad ma, e-lec'h, ha bezañ, e-kichen, pa ; *sie ist fleißig, während er faul ist*, houmañ a zo aketus, egile, en eskemm, a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-lec'h egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-skoaz egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus tra ma'z eo lezirek egile - houmañ a zo aketus pa vez lezirek egile - houmañ a zo aketus,

hennezh avat a zo lezirek - hi a zo aketus hag eñ a zo lezirek ; *hier verderben die Lebensmittel, während anderswo Leute verhungern*, boued a zo amañ o vreinañ, ha bezañ tud o vervel gant an aon - boued a zo amañ o chom da goll, ha bezañ tud o vervel gant an aon ; 2. endra, tra ma, e-keit ma, e-keit ha ma, keit ha ma, e-kreiz ma, diwar-greiz ma, e-pad ma, e-doug ma, e-tro ma, e-ser, e-keñver ma, en-drebad ma, etre ma ; *während Jonas abwusch, schälte seine Freundin Kartoffeln*, skaotañ a rae Jonas al listri, tra ma (e-doug ma, keit ha ma, e-tro ma) pelie e vignonez avaloù-douar - skaotañ a rae Jonas al listri, endra belie e vignonez avaloù-douar ; *während das Orchester spielte*, e-pad ma c'hoarie ar muzikoù ; *während die Sonne schien, lagen wir am Strand*, e-keit ma pare an heol e oamp astennet a-stok war an draezhenn ; *er las, während er aß*, debriñ a rae e-ser lenn ; *während er sprach*, e-kreiz m'edo o komz, e-pad m'edo o komz, diwar-greiz m'edo o komz.

währenddem Adv. / **währenddes** Adv. / **währenddessen** Adv. : etretant, etre-daou, e-keit-se, keid-all, etre keit-se, er c'heit amzer-se, er c'heit amzer-mañ, e-kerzh neuze, en-drebad-hont, en-drebad-mañ, en-drebad-se, e pleg an dra-se.

wahrhaben V.k.e. [en dro-lavar „nicht wahrhaben wollen“ nemetken] : anzav ; *er will es nicht wahrhaben, dass er sich geirrt hat*, nac'h a ra anzav e fazi.

wahrhaft ag. : 1. gwir, gwirion, gwiriek, peurwirion ; 2. didro, onest, gwirion, reizh, leal, eeun, frank, raktal, jurdik, diouzhtu.

Adv. : e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit lavaret gwir, evit gwir (Gregor), end-eeun, ent gwir, ent sur, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, da vat, a wir galon, hep ger gaou.

wahrhaftig ag. : 1. gwir, gwirion, gwiriek, peurwirion ; 2. didro, digamm, digammwidre, diwidre, onest, gwirion, reizh, leal, eeun, frank, raktal, jurdik, diouzhtu.

Adv. : e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit lavaret gwir, evit gwir (Gregor), end-eeun, ent gwir, ent sur, hep komz ger gaou, hep komz gaou, kuit a c'haou, da vat, a wir galon, hep ger gaou, o dam ya, ya dam, feiz, e feiz, feiz ya ; *wahrhaftig !* fidoue ! fidoupenn ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz !

Wahrhaftigkeit b. (-) : gwirionded b., gwirionder g., gwiried b., gwirder g., gwirionez b., gwiriegezh b., eeunded b., onestiz b. ; *die Wahrhaftigkeit einer Aussage anerkennen*, anavezout gwirionez un testeni.

Wahrheit b. (-, -en) : 1. gwirionez b., gwir g. ; *die ungeschminkte Wahrheit, die nackte Wahrheit, die schiere Wahrheit*, ar wirionez plaen ha netra ken b., ar wirionez diwisk b., ar wirionez penn-da-benn b., ar wirionez eeun-hag-eeun ha penn-da-benn b., ar wirionez diginkl b., ar wirionez diflatr b., ar wirionez digatar b., ar gwir wirionez b., ar wirionez rik b. ; *die Wahrheit einer Aussage anerkennen*, anavezout gwirionez un testeni ; *die Wahrheit beweisen*, prouiñ ar wirionez ; *eine einfache Aussage reicht nicht, ihre Wahrheit muss auch bewiesen werden*, n'eo ket a-walc'h lavaret, dav eo prouiñ ; *bedenke wohl diese Wahrheit !* dit da bouezañ ervat ar wirionez-mañ ! ; *ich werde Ihnen die ganze Wahrheit sagen*, ar wirionez a gontin deoc'h war-eeun, ar wirionez penn-da-benn a lavarin deoc'h ; *sie*

glaubt mir nicht, wo ich ihr doch die Wahrheit sage, ne gred ket pa lavaran ar wirionez dezhi ; *das ist die reine Wahrheit*, se 'zo ken gwir ha ma'z eus pemp biz war va dorn, ken gwir eo evel ma lavaran deoc'h, ar wirionez penn-da-benn eo, re wir eo, ken gwir eo ha ma'z eo ar c'hog a zo tad d'ar yer ; *das ist noch lange nicht die Wahrheit*, kement-se ne gord ket gant ar wirionez penn-da-benn - n'eo ket gwir-Bater (gwir evel ar Bater) pezh a glevan - liv ar gevier a chom c'hoazh war ar c'homzoù-se - par wir, par c'haou ; *aber es ist nur ein winziger Bruchteil der Wahrheit*, met n'eo nemet un euflenn eus ar wirionez ; *Kindermund tut Wahrheit kund, Kinder und Narren sagen die Wahrheit, bei Spaß und Possenspiel sagt man der Wahrheit viel*, etre bourd (etre c'hoari) ha fars e vez lavaret ar wirionez da galz ; *er sagt die Wahrheit*, gwir a lavar, komz a ra gant gwirionded, komz a ra heñvel ouzh ar wirionez, komz a ra hervez ar wirionez ; *er sagt nicht die Wahrheit*, ne lavar ket ar wirionez, ne ya ket gant ar wirionez, ne gomz ket gant gwirionded, ne gomz ket heñvel ouzh ar wirionez, ne gomz ket hervez ar wirionez ; *man soll nicht alles glauben, was man hört : Wahrheit kommt selten vor, Lüge in Mengen*, arabat eo krediñ kement tra a glever : dibaot ar wirionez ha stank ar gevier, n'eo ket mat mont diouzh kaozioù brav an dud ; *jemandem die Wahrheit ins Gesicht sagen*, lavaret d'u.b. e-kreiz e c'henoù ar pezh a soñjer diwar e benn, lavaret e stal d'u.b., lavaret d'u.b. en e zaoulagad (e-kreiz e zaoulagad) ar pezh a soñjer diwar e benn (Gregor), lavaret ar seizh seurt ruz d'u.b., lavaret ar seizh mil d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret eeun ar wirionez d'u.b., kontañ e damm d'u.b. ; *wir haben ihm gehörig die Wahrheit gesagt*, klevet en deus e oremuz, paket (kavet, tapet, klevet) en deus e begement, klevet en deus e holl anvioù ganeomp, klevet en deus e seizh seurt ruz ganeomp, bet en deus pater ha prezegenn da selaou, klevet en deus ar seizh mil ganeomp, klevet en deus seizh gwirionez an diaoul ganeomp, klevet en deus anezhi, tapet en deus anezhi ganeomp, bet en deus anezhi da bakañ ganeomp, kontet hon eus e damm dezhañ ; *es gefällt nicht jedem, die Wahrheit zu hören*, kriz eo a-wechoù klevet ar wirionez, ar wirionez a vez displejus da glevet a-wechoù, hegaz eo ar wirionez da glevet a-wechoù, kasaus eo ar wirionez da glevet a-wechoù, ar wirionez a zo kasaus d'an neb a zo kablus, ar wirionez a zo kasaus hag an hini he lavar a zo arabadus ; *die Wahrheit ermitteln*, stadañ ar wirionez ; *hinter die Wahrheit kommen*, kavout ar wirionez, dizoleiñ ar wirionez, kouezhañ war an tres, diskoachañ ar voualc'h war he neizh, tennañ ar c'hazh a-zindan ar gwele, sikañ e viz en toull ; *durch Vergleich der Informationen ist man hinter die Wahrheit gekommen*, dre geñveriañ a bep seurt titouroù e oa bet kavet ar wirionez ; *er konnte jedoch die Wahrheit herausfinden*, deuet e oa a-benn da c'houzout ar wirionez memes tra ; *die Wahrheit zu ihrem Recht verhelfen, die Wahrheit zurechtrücken, der Wahrheit*

Geltung verschaffen, lakaat ar wirionez war he reizh ; *die Wahrheit kommt nach und nach an den Tag, die Wahrheit kommt nach und nach ans Licht*, krog eo ar wirionez da skediñ, krog eo ar wirionez da splannaat ; *da wir die Wahrheit nicht herausfinden können, vertraue ich Ihnen*, e defot ne c'hallomp ket gouzout ar wirionez e fizian ennoc'h, e faot ne c'hallomp ket gouzout ar wirionez e fizian ennoc'h ; *um die Wahrheit zu sagen*, e leal, ez leal, end-eeun, evit lavaret gwir, evit gwir lavaret, ent gwir, e gwirionez, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, pa lavarin mat, kement ha lavaret ar wirionez, kenkoulz ha lavaret ar wirionez, betek lavaret ar wirionez, hep ger gaou, evit komz heñvel ouzh ar wirionez, evit komz hervez ar wirionez, em askre e lavaran deoc'h ... ; *von der Wahrheit abweichen*, treiñ diwar ar wirionez rik, distekiñ diouzh ar wirionez plaen, mont en tu-hont d'ar wirionez, mont dreist ar wirionez, mont dreist dalc'h ; *er ist nicht so stark von der Wahrheit abgewichen wie sein Mittäter*, n'eo ket aet keit eus ar wirionez hag e genwaller ; *der Wahrheit die Ehre geben*, enoriñ ar wirionez ; *er ist die Wahrheit selbst*, gwiriek eo a bep hent, eeun eo e pep hent, gwirion eo ken ez eo, eeun eo evel ur wialenn ; *die Wahrheit verhehlen*, skoachañ ar wirionez ; *die Wahrheit auf den Kopf stellen*, findaoniñ ar wirionez, falsañ ar wirionez, distresañ ar wirionez, distummañ ar wirionez, livañ (treiñ, treuzlivañ, treuzfichañ, disleberiñ, gwariañ, dic'hizañ) ar wirionez ; *sich an die Wahrheit halten*, en em reizhañ ouzh ar wirionez ; *im Wein liegt Wahrheit*, diwar an evañ re e tarzha ar wirionez ; *die Wahrheit bleibt manchmal besser unausgesprochen*, ar wirionez ne dalv netra pa ra gaou ouzh an nesañ, pep gwirionez n'eo ket mat na da lavaret na da glevet ; *nach der Wahrheit suchen*, arglask ar wirionez ; 2. [preder.] gwirionezenn b., gwirionez b., gwiried g., gwirder g. ; *ewige Wahrheiten*, gwirionezioù peurbadel lies. ; *ontologische Wahrheiten*, gwirionezioù boudoniell lies. ; *formale Wahrheit*, gwirionez furlmel b. ; *materielle Wahrheit*, gwirionez dalc'hadel b. ; *mathematische Wahrheit*, gwirionez jedoniezhel b. ; *experimentelle Wahrheit*, gwirionez arnodadel b. ; *rationelle Wahrheit*, gwirder poellel g. ; *ethische Wahrheit*, gwirder divezel g. ; *faktische Wahrheit*, gwirder devoudel g. ; [Heidegger] *Wahrheit des Wesens*, bout ar beziad g.

Wahrheitsapostel g. (-s,-) : hader gwirionez g.

Wahrheitsbeweis g. (-es,-e) : prouenn b., anatadur g., anatidigezh b., anatadurezh g. ; *den Wahrheitsbeweis führen*, prouiñ, gwiriañ, lakaat anat, anataat, splannaat, diskouez ez eo gwir an dra-mañ-tra.

Wahrheitsfindung b. (-) : saveladur ar wirionez g., stadadur ar wirionez g.

wahrheitsgemäß ag. / **wahrheitsgetreu** ag. : gwir, gwirion, gwiriek, peurwirion ; *wahrheitsgetreue Aussage*, testeni gwir g.

Adv. : kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, hep ger gaou, ent gwir.

Wahrheitskriterium n.(-s,-kriterien) : merk-diogeliñ ar wirionez g.

Wahrheitsliebe b. (-) : gwirionded b., eeunded b., onestiz b., gwirionez b., tommder ouzh ar wirionez g., stagidigezh ouzh ar wirionez b.

wahrheitsliebend ag. : gwiriek a bep hent, eeun e pep hent, gwirion ken ez eo, eeun evel ur wialenn, tomm ouzh ar wirionez, stag ouzh ar wirionez.

Wahrheitssinn g. (-s) : gwirionded b., eeunded b., peurlealded b., onestiz b., onested b., gwirionez b.

Wahrheitstabelle b. (-,-n) / **Wahrheitstafel** b. (-,-n) : taolenn wirded b.

Wahrheitswert g. (-s,-e) : [logik] talvoud gwirded g.

wahrlich Adv. : e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit lavaret gwir, evit gwir (Gregor), end-eeun, ent gwir, ent sur, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, da vat, evit mat, a wir galon, hep ger gaou ; *wahrlich* ! fidoue ! fidoupenn ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! e feiz ! feiz ! feiz, ya !

wahrnehmbar ag. : 1. merzadus, merzidik, santidik, heverz, santadus ; *das sinnlich Wahrnehmbare*, ar verzadelezh b. ; *nicht wahrnehmbar*, diheverz, diverzadus ; 2. gweladus, hewel ; *ein mit unbewaffnetem Auge wahrnehmbarer Komet*, ur steredenn lostek a c'heller gwelet hep lunedoù ; *nicht wahrnehmbar*, disgwel, diweladus, dihowel ; 3. heglev, klevadus ; 4. arselladus ; *kaum wahrnehmbar*, distertre, bihan-tre, bihan anfin, diheverz, diverzadus, disgwel, diweladus, dihowel, diheglev.

Wahrnehmbarkeit b. (-) : merzadusted b., merzaduster g.

Wahrnehmbarkeitsschwelle b. (-) : [bred.] gousomm ar merzout b., treuzpoent ar merzout g., gwehin ar merzout g. ; *differentielle Wahrnehmbarkeitsschwelle*, gousomm diforc'hat b., treuzpoent diforc'hat g., gwehin diforc'hat g.

wahrnehmen V.k.e. (nimmt wahr / nahm wahr / hat wahrgenommen) : 1. santout, merzout, diverzout, klevet, gwelet, remerkout, damwelet ; *ich habe nichts wahrgenommen*, merzet (klevet, gwelet) em eus netra ; *deutlich wahrnehmen*, spisverzout ; *etwas wahrnehmen*, emskiantañ udb, dont emskiantek ouzh udb ; *etwas empirisch wahrnehmen*, kantouezañ udb. ; 2. mirout, derc'hel, difenn, ensammañ ; *die Interessen einer Firma wahrnehmen*, ober evit un embregerezh, ober evit mad un embregerezh, toullañ evit (ober diouzh lazioù, difenn lazioù) un embregerezh ; *der Bürgermeister nimmt in seiner Gemeinde Aufgaben der öffentlichen Verwaltung wahr*, emañ ar maer en emell eus mont en-dro aferioù kevredik ar gumun, karget eo ar maer da verañ aferioù kevredik ar gumun ; 3. kemer tro eus udb, kemer tro a udb, kemer tro d'udb, kemer e dro eus udb ; *den günstigen Augenblick wahrnehmen*, na c'hwitañ war un taol-chañs, na vankout d'e grog, kemer tro eus un degouezh kaer, kemer e dro eus un degouezh kaer, mataat eus un dro-vat, en em vataat eus un dro-vat, emvataat eus un dro-vat, lakaat ar glizh da gouezhañ war e dachenn, gwenañ dre ma'z eus avel a-du, tennañ (ober, kaout) e vad eus un dro-vat, ober e c'hounid eus un dro-vat, ober e c'hounidegezh eus un dro-vat, en em gavout mat eus un dro-vat, malañ diouzh an dour ; *nimm diese einmalige Chance wahr* ! ar voul zo ganit, ruilh anezhi keit ha ma c'helli ! ; 4. kemer perzh e, perzhiañ e.

Wahrnehmung b. (-,-en) : 1. santad g., santadenn b., merzadenn b., merzad g., merzerezh g., merz g., merzout g., merzadur g., merzadurezh b., merzidigezh b., degemeridigezh b., anaoud merzadel g. ; *klare Wahrnehmung*, spisverzadenn b. ; *vestibuläre Wahrnehmung*, skiant diasavel b., skiant ar c'hempouez b. ; [bred.] *globale Wahrnehmung*, merzerezh bloc'hel g. ; [korf.] *gustatorische Wahrnehmung*, skiant an tañva b., tañva g., goust g. ; 2. gwarez g., diwallerezh g., miridigezh b., mirerezh g., gwardoniezh b., ensammadur g. ; *Wahrnehmung der Interessen*, gwarez (difenn) ar gwirioù g., difennerezh al lazioù g., gwardoniezh al lazioù b. ; 3. perzhiañ g., perzhiañ g.

Wahrnehmungsfeld n. (-s,-er) : maezienn ar merzout b.

Wahrnehmungsgrenze b. (-,-n) : [bred.] gousomm ar merzout b., treuzpoent ar merzout g., gwehin ar merzout g.

Wahrnehmungsvermögen n. (-s) : barr merzout g.

wahrsagen V.gw./V.k.e. (hat wahrgesagt // hat gewahrsagt) : lavaret o avantur d'an dud, tennañ o flanedenn d'an dud, lavaret o flanedenn d'an dud, lenn o flanedenn d'an dud, urisiniñ ; *jemandem seine Zukunft (sein Schicksal) wahrsagen*, tennañ e blanedenn d'u.b., lavaret e blanedenn d'u.b. ; *aus den Karten wahrsagen*, lenn ar blanedenn e-barzh ar c'hartoù ; *aus den Händen wahrsagen*, lenn ar blanedenn diwar palvoù an daouarn, lenn ar blanedenn e linennoù an daouarn, lenn doare u.b. en arroudennoù e zaouarn ; *aus dem Kaffeesatz wahrsagen*, lenn ar blanedenn e-barzh ar mal kafe ; *sich (t-d-b) wahrsagen lassen*, mont da glevet e blanedenn ; *ihm wurde gewahrsagt*, klevet a reas e blanedenn.

Wahrsager g. (-s,-) : 1. lenner planedennoù g., spiswelour g. ; 2. [istor] urisin g., urisinour g., divinour g., diouganer g., diouganour g., darlavariad g., aogur g.

Wahrsagerei b. (-) : diouganerezh g., diouganouriezh b., divinouriezh b., divinerezh g., urisinerezh g., spiswelouriezh b., aogur b.

Wahrsagerin b. (-,-nen) : 1. lennerez planedennoù b., spiswelourez b. ; 2. [istor] urisinoerez b., divinoerez b., diouganerez b., sibilla b., darlaviadez b.

wahrsagerisch ag. : diouganus, diouganek, profedek, ... divinout.

Wahrsagung b. (-,-en) : diougan g., diouganadenn b., diouganerezh g., urisinerezh g., divinerezh g., divin g., divinadur g., spiswelerezh g.

währschaft ag. : [Bro-Suis] eus an dibab, diouzh an dibab, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, eus ar c'hentañ, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, kentañ troc'h, eus ar c'hentañ troc'h, heberzh, dibab, a-zoare, a-feson, tre, fetis.

Wahrschau estl. : [merdead.] *Wahrschau* ! diwallit ! taolit evezh ! lakait evezh !

wahrscheinlich ag. : gwirheñvel, douetus, tebek.

Adv. : douetus, moarvat, emichañs, pechañs, hervez pep doare, evit doare, e-doare, hervez ar mod, hervez an dailh, hervez doare, diouzh doare, diouzh an doare, diouzh feson, a-hervez, hervez, diouzh ma kreder, hervez ar gwel, da welet, din da welet, bete gwelet, war a seblant, war a hañval, me 'laka, 'm eus aon, da grediñ ez eus e ... , kredapl, peadra 'zo da grediñ e ..., chañsoù 'zo, chañsus, taol-chañs, c'honvat, bezañ a-walc'h, bez' a-walc'h ; *höchst wahrscheinlich*, douetus bras, kredapl-bras, hervez pep

doare ; *er wird wahrscheinlich nicht kommen*, dic'hortoz eo e teufe - ne zeuio ket nemet ur chañs e vefe - ne zeuio ket, 'm eus aon ; *er wird wahrscheinlich kommen*, bezañ a-walc'h e teuio - bez' a-walc'h e teuio - dont a raio, kredapl.

Wahrscheinlichkeit b. (-) : 1. gwirheñvelded b., gwirheñvelder g., gwirheñvelidigezh b., hañvalidigezh b., bezusted b., bezuster g., c'hoarvezusted b., c'hoarvezuster g., degouezhaduster g., degouezhadusted b., degouezhuster g., degouezhusted b. ; *aller Wahrscheinlichkeit nach*, douetus bras, kredapl-bras, hervez pep doare, evit doare, e-doare, hervez ar mod, hervez an dailh, hervez doare, moarvat, emichañs, pechañs, diouzh doare, diouzh an doare, diouzh feson, a-hervez, hervez, diouzh ma kreder, hervez ar gwel, da welet, din da welet, bete gwelet, war a seblant, war a hañval, me 'laka, 'm eus aon, da grediñ ez eus e ... , kredapl, peadra 'zo da grediñ e ..., bezañ a-walc'h, bez' a-walc'h ; 2. [skiantoù] tebegezh b., tebegenn b. [*liester tebegoù*] ; *bedingte Wahrscheinlichkeit, konditionale Wahrscheinlichkeit*, tebegezh amveziadek b.

Wahrscheinlichkeitsgrad g. (-s,-e) : derez bezusted g. ; *hoher Wahrscheinlichkeitsgrad*, derez bezusted uhel g., bezusted uhel b.

Wahrscheinlichkeitskonzept n. (-s,-e) : meizad an debegezh g.

Wahrscheinlichkeitsrechnung b. (-,-en) : jedadur an tebegoù g., riñverezh an tebegoù g.

Wahrscheinlichkeitstheorie b. (-) : damkaniezh an tebegoù b., tebegouriezh b.

Wahrspruch g. (-s,-sprüche) : [gwir] barnedigezh b., devarn b.

Wahrung b. (-) : gwarez g., diwallerezh g., miridigezh b., mirerezh g., gwardoniezh b., ensammadur g. ; *Wahrung der Interessen*, gwarez (difenn) ar gwirioù g., difennerezh al lazioù g., gwardoniezh al lazioù b.

Währung b. (-,-en) : moneiz g. ; *harte Währung*, moneiz talvoudus (kreñv, eus ar gwellañ) g. ; *Wert einer Währung*, mon g., talvoudegezh ur moneiz b. ; *gängige Währung*, moneiz red g.

Währungs- : moneizel, ... ar moneiz, ... moneiz.

Währungsabkommen n. (-s,-) : feur-emglev war ar moneiz g., feur-emglev moneizel g.

Währungsabwertung b. (-,-en) : gouwerzhekadur ar moneiz g.

Währungsausgleichsbeträge lies. : arc'hant kempouezañ g.

Währungsbank b. (-,-en) : bank monañ g.

Währungseinheit b. (-,-en) : unanenn voneizel b.

Währungsfonds g. (-,-) : font moneizel g. ; *internationaler Währungsfonds (IWF)*, Font Moneizel Etrebroadel g., FME g.

Währungsgebiet n. (-s,-e) : tachad moneizel g., moneizva g.

Währungsgold n. (-s) : aour moneiz g.

Währungsinstitut n. (-s,-e) : ensavadur moneizel g.

Währungskrise b. (-,-n) : enkadenn voneizel b.

Währungsparität b. : parelezh an eskemm etre moneizoù b., parelezh etre moneizoù b.

Währungspolitik b. (-) : politikerezh moneizel g.

Währungsreform b. (-,-en) : adreizh moneizel g.

Währungsreserven lies. : mirad arc'hant g.

Währungsschlange b. (-) : [istor] naer voneizel b. ; *europäische Währungsschlange*, naer europat ar moneizioù b.

währungsschwach ag. : gwan e voneiz ; *währungsschwaches Land*, bro gwan he moneiz b.

Währungsstandard g. (-s,-s) : stalon moneizel g.

währungsstark ag. : kreñv e voneiz ; *währungsstarkes Land*, bro kreñv he moneiz b.

Währungssystem n. (-s,-e) : reizhiad voneizel b. ; *internationales Währungssystem*, reizhiad voneizel etrebroadel b. ; *europäische Währungssystem*, reizhiad voneizel Europa b.

Währungsumstellung b. (-) : eitaladur ur moneiz g.

Währungsunion b. (-,-en) : unaniezh voneizel b.

Währungsverhältnis n. (-ses,-se) : feur-eskemm g.

Wahrzeichen n. (-s,-) : arouez b., ardamez g.

Waiblinger g. (-s,-) : [istor] gibellin g., waiblingenad g., [*dalc'hiad an impalaer a-enep ar pab*].

Waid g. (-s,-e) : [louza.] *Färberwaid*, glizin-Gwaskogn str., kerboullenn b., pasteiz-Langedok g.

Waise b. (-,-n) : emzivad g., minor g., emzivadez b., minorez b., bugel diberc'henn g. ; *vater- und mutterlose Waise*, emzivad didud g., emzivadez didud b., emzivad rik g., emzivadez rik b., emzivad didad ha divamm g., emzivadez didad ha divamm b., emzivad marv e dad hag e vamm g., emzivadez marv he zad hag he mamm b., minor didud g., minorez didud b., minor rik g., minorez rik b., minor hep tad na mamm g., minorez hep tad na mamm b., minor marvet e dad hag e vamm digantañ g., minorez marvet he zad hag he mamm diganti b. ; *zur Waise machen*, emzivadañ ; *unter staatlicher Fürsorge stehende Waise*, minor ar Stad g., minorez ar Stad b., minor skoret gant ar Stad g., minorez skoret gant ar Stad b.

Waisenanstalt b. (-,-en) / **Waisenhaus** n. (-es,-häuser) : ti-emzivad g., emzivati g.

Waisenkind n. (-s,-er) : emzivad g., minor g., emzivadez b., minorez b., bugel diberc'henn g. ; *zum Waisenkind machen*, emzivadañ.

Waisenknabe g. (-n,-n) : 1. emzivad g., minor g., bugel diberc'henn g. ; *zum Waisenknaben machen*, emzivadañ ; 2. [dre skeud.] *ein reiner Waisenknabe sein*, bezañ war e gentañ lamm, bezañ war e dro gentañ, bezañ war ar boulc'h kentañ, na vezañ kollet e hini glas c'hoazh, bezañ nevez er vicher, na gaout skiant-prenañ ebet, bezañ eus an torad diwezhañ.

Waisenmädchen n. (-s,-) : emzivadez b., minorez b., bugel diberc'henn g. ; *zum Waisenmädchen machen*, emzivadezañ.

Waisenmutter b. (-,-mütter) : desaverez emzivad b., kulatorez b.

Waisenrente b. (-,-n) : leve emzivad g.

Waisenvater g. (-s,-väter) / **Waisenvogt** g. (-s,-vögte) : desaver emzivad g., kulator g.

Wake b. (-,-n) : toull er skorn g.

Wal g. (-s,-e) : [loen.] morvil g., balum b./g., krankal g., krankaleg g. ; *der Gesang der Wale*, kan ar balumed g. ; *Wale singen*, ar balumed a gan ; *Bartenwal*, balum b./g., morvil fanoliek g. ; *Zahnwal*, morvil dantek g. ; *der Blauwal gehört zu den Bartenwalen und der Delfin zu den*

Zahnwalen, ur morvil fanoliek eo ar balum glas hag ur morvil dantek ar morhoc'h beg-hir ; *Wale fangen*, *Wale jagen*, balumeta, morvileta.

Walache g. (-n,-n) : Valakiad g.

Walachei b. (-) : *die Walachrei*, Bro-Valakia b.

walartig ag. : krankalek, e doare ur morvil, e doare morviled, a-zoare gant ur morvil, a-zoare gant ar morviled, a-seurt gant ur morvil, a-seurt gant ar morviled.

Wald g. (-s,Wälder) : **1.** koad g., koadeg b., koadad g., gwezeg b., gwezenneg b., forest g./b. ; *Niederwald*, koad med g. ; *Hochwald*, koad bras g., koad uhel g. ; *borealer Nadelwald*, koadeg hanternozel b. ; *gemeindeeigener Wald*, koadeg kumun b. ; *natürlicher Wald*, koadeg naturel b. ; *künstlicher Wald*, koadeg plantet b. ; *dichter Wald*, koadeg stank b. ; *durch Wald und Feld*, a-dreuz-karter, a-hed ar vro, dre goad ha maez, dre draoñienn ha menez, dre grec'h ha traoñ, dre ar maezioù, a-dreuz ar c'hoadeier hag an douareier, a zeval da venez, a venez da zeval ; *Brennholz aus dem Wald holen*, mont er c'hoad davit keuneud, mont er c'hoad da geuneuta, mont er c'hoadoù davit keuneud, mont er c'hoadoù da geuneuta ; *zum Holzen in den Wald gehen*, mont er forest davit koad, mont er forest da goata ; *quer durch den Wald gehen*, mont a-dreuz ar c'hoad, mont dre greiz ar goadeg, treuziñ ar goadeg a-blom, mont a-dreuz-penn d'ar c'hoad ; *einen Wald abholzen*, lakaat an troc'h en ur c'hoad ; **2.** [kr-l] *man sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht*, ne vez ket gwelet kêr gant an tiez ; *wie man in den Wald ruft, so schallt es heraus*, emañ an eost diouzh an here - eostet e vez ar pezh a vez hadet - roerig kaverig - ordin e vez tapet an den diwar-bouez e deod - diouzh ma ri e kavi - hervez ma ri e vo graet dit - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - evel ma komzot e viot respontet - an hini a ra goap ouzh e revr e stag - an hini a grañch fae a grañch war e sae - diouzh ma reot e kavot - eus ar skudell a roez e resevez - gra vad hag e kavi mad - va mab, gant ar vent a venti ha netra ken, mentet e vi - an hini a staot ouzh an avel a-benn a bak leun e zent - an hini a zigor e glap a bak atav un dra bennak - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro a vez flemmet - neb a zo e doenn e soul arabat teurel ur c'hef-tan war hini e amezeg - da gazh mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all.

Waldameise b. (-,-n) : [loen.] *rote Waldameise*, merien ruz str.

Waldammer b. (-,-n) : [loen.] brean an taiga g.

Waldarbeiter g. (-s,-) : koadour g., koataer g., forestour g.

waldaus Adv. : *waldaus gehen*, kuitaat ar c'hoad, mont er-maez eus ar c'hoad.

waldbedeckt ag. : koadek, koadet-stank, gwezek, dindan goad, goloet a goadeier.

Waldbeere b. (-,-n) : [louza.] lus str., lusenn b., P. kignez polikan str. ; *Waldbeeren pflücken*, lusa.

Waldbeerkrout n. (-s) : bod-lus g., gwez-lus str., plant lus str.

Waldbestand g. (-s,-bestände) : koadegi lies., koadegeier lies., koadegoù lies., gwezegi lies., gwezegoù lies., gwezegennegi lies., gwezennegoù lies., koadadoù lies.

waldbestanden ag. / **waldbewachsen** ag. : koadek, gwezek, goloet a goadeier, koadet.

Waldbewohner g. (-s,-) : annezad ar c'hoadoù g., den hag a vev er c'hoadoù g.

Waldboden g. (-s,-böden) : douar ar c'hoadoù g., douar er c'hoad g., strewad g.

Waldbrand g. (-s,-brände) : tan-gwall en ur c'hoad g., koadeg o teviñ b. ; *der Waldbrand hinterließ wortwörtlich verbrannte Erde*, laosket poazh e voe ar goadeg gant an tan-gwall.

Waldbruder g. (-s,-brüder) : **1.** unmanac'h g., penitiour g., manac'h digenvez g. ; **2.** digenveziad g.

Waldchampignon g. (-s,-s) : [kabel-touseg] rozig ar c'hoadoù g.

Wäldchen n. (-s,-) : koadig g., forestig g./b.

Waldegerling g. (-s,-e) : [kabel-touseg] rozig ar c'hoadoù g.

Wald-Ehrenpreis g. (-es) : [louza.] gleizh-glas str., louzaouenn-santez-Veronika b.

Waldeidechse b. (-,-n) : [loen.] glazard bevc'haner g.

waldein Adv. / **waldeinwärts** Adv. : *waldein gehen*, mont e-barzh ar c'hoad, mont don er c'hoad, mont etrezek kreiz ar goadeg, mont etramek kreiz ar goadeg, mont da-geñver kreiz ar goadeg, mont war-gaout kreiz ar goadeg.

Waldenser g. (-s,-) : [istor,relig.] dalc'hiad Petro Valdo g., dalc'hiad Petrus Valdes g., valdoad g., valdezad g.

Waldensertäler lies. : traoñiennioù valdoat lies., traoñiennioù valdezad lies.

Walderdbeere b. (-,-n) : [louza.] sivi-garzh str., sivi gouez str.

Waldesel g. (-s,-) : [loen.] **1.** azen gouez g. ; **2.** [azen doñv] *Thüringer Waldesel*, azen Thüringen g.

Waldessaum g. (-s,-säume) : lost ar c'hoad g., lezenn ar c'hoad b., lez ar c'hoad g., gwrimenn ar c'hoad b., or g., bevenn ar c'hoad b. ; *am Waldessaum*, war or ar c'hoad, e lost ar c'hoad, war lezenn ar c'hoad, war talbenn ar c'hoad, war gwrimenn ar c'hoad, war lez ar c'hoad, war ribl ar c'hoad, war bevenn ar c'hoad.

Waldeule b. (-,-n) : [loen.] hoper-noz g.

Waldfarn g. (-s,-e) : [louza.] banraden str., raden-gad str.

Waldflattergras n. (-es) : [louza.] mell-gad str.

Waldfrauenfarn g. (-s,-e) : [louza.] [louza.] banraden str., raden-gad str.

Waldfrevel g. (-s,-) : gaou (droug g., distruj g., dismantr g., gwast g., gwall g., noaz g.) graet d'ur goadeg g., felladenn goadel b.

Waldgebiet n. (-s,-e) : koadeg b., gwezeg b.

Waldgeier g. (-s,-) : [loen.] baou b.

Wald-Geißblatt n. (-s,-blätter) : [louza.] gwezvoud str., bezvoud str., boued-gavr g., gavrvoud g., gwial-gavr g., iliavrez g., troad-bleiz g.

Waldgeist g. (-es,-er) : den-bouc'h g., faon g.

Waldglöckchen n. (-s,-) : [louza.] brulu str., beskenn-an-ltron-Varia b., bisig an diaoul g., P. boket strak g., [e yezh ar vugale] nunu str.

Waldgott g. (-s,-götter) : doue ar c'hoadeier g., doue ar c'hoadoù g.
Waldgrille b. (-,-n) : [loen.] grilh-koad g.
Waldhaar n. (-s,-e) : [louza.] hesk-ar-c'hoadoù g./str.
Waldhäher g. (-s,-) : [loen.] kegin-derv b.
Wald-Heckenkirsche b. (-,-n) : [louza.] gwezvoud str., bezvoud str., boued-gavr g., gavrvoud g., gwial-gavr g., iliavrez g., troad-bleiz g., bronnoù koukoug lies.
Waldhirse b. (-) : [louza.] mell-gad str.
Waldhorn n. (-s,-hörner) : korn riboulek g.
Waldhornist g. (-en,-en) : kornour g.
Waldhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] skilgog g., kog gouez g.
Waldhüter g. (-s,-) : koadour g., forestour g., suward g., gward-koad g., forecher g.
waldig ag. : koadek, koadet-stank, gwezek, goloet a goadeier.
Waldkatze b. (-,-n) : [loen.] 1. kazh gouez g. ; 2. kazh blev damhir Norvegia g. *pe* kazh Maine Coon g. *pe* kazh blev damhir Siberia g.
Waldkauz g. (-es,-käuze) : [loen.] kaouenn penn-tev b., toud penn-kazh g., penn-kazh g., gloud g., penn-yod g., evn-kazh g.
Waldkiefer b. (-,-n) : [louza.] pin ruz str., pinenn ruz b.
Waldkirsche b. (-,-n) : [louza.] pabu str., babu str.
Waldland n. (-s) : takad koadek g., takad koadoù g.
Waldlaubsänger g. (-s,-) : [loen.] richaner ar c'hoad g., puig-sut g.
Waldlauf g. (-s,-läufe) : galoupadenn er c'hoadeier b. ; *einen Waldlauf machen*, ober ur c'haloupadenn er c'hoadeier.
Waldlichtung b. (-,-en) : frankizenn b., digoadenn b., treuskoad g.
waldlos ag. : digoad.
Waldmaus b. (-,-mäuse) : [loen.] morzigell ar c'hoadeier b., logod-morz str., morz str., logod-douar str.
Waldmeister g. (-s,-) : 1. enseller ijinerezh an dour hag ar c'hoadeier g. ; 2. [louza.] menoued str.
Waldmeisterbowle b. (-,-n) : gwin blazet gant menoued g.
Waldmensch g. (-en,-en) : 1. den hag a vev er c'hoadoù g. ; 2. [loen.] orangoutan g.
Waldminze b. (-,-n) : [louza.] bent-ki b.
Waldnachtschatten g. (-s,-) : [louza.] bouloù-aerouant lies., chapeled-an-naer g.
Waldnelke b. (-,-n) : *rote Waldnelke*, yarig-lart b., bleuñv-kilhog str., bokedoù laou lies.
Waldnutzungsrecht n. (-s,-e) : forestaj g.
Waldnymph b. (-,-n) : boudig ar goadeg b., driadenn [*liester* driadezed].
Waldohreule b. (-,-n) : [loen.] toud penn-kazh g., penn-kazh g., toud otus g., kaouenn-gazh b., P. penn-yod g.
Waldorfschule b. (-,-n) : skol Rudolf Steiner b.
Waldpflanze b. (-,-n) : plant ar c'hoadoù str.
Waldrand g. (-s,-ränder) : *der Waldrand*, an or g., lost ar c'hoad g., lezenn ar c'hoad b., talbenn ar c'hoad g., bevonn ar c'hoad b., rizenn ar c'hoad b., gwrimenn ar c'hoad b., lez ar c'hoad g., ribl ar c'hoad g. ; *am Waldrand*, war or ar c'hoad, e lost ar c'hoad, war lezenn ar c'hoad, war talbenn ar c'hoad, war gwrimenn

ar c'hoad, war lez ar c'hoad, war ribl ar c'hoad, war bevonn ar c'hoad.
Waldrauch g. (-s,-räuche) : [louza.] flemm-douar g., louzaouenn-an-teil b., sklaerig g.
Waldrebe b. (-,-n) : [louza.] rouanez-al-liorzhoù b. ; *gewöhnliche Waldrebe*, rouanez-weus b.
waldreich ag. : stank ar c'hoadeier ennañ, goloet a goadeier, forzh koadek, forzh gwezek, koadet-stank.
Waldsauerklee g. (-s) : [louza.] triñchin-logod str., triñchin-gad str., bara-koukoug g.
Waldschelle b. (-,-n) : [louza.] brulu str., beskenn-an-ltron-Varia b., bisig an diaoul g., P. boket strak g., [yezh ar vugale] nunu str.
Waldschlagweidenröschen n. (-s,-) : [louza.] ivan tañvouezennek str.
Waldschneise b. (-,-n) : 1. gwenodenn en ur c'hoad b., hent koadourien g. ; 2. troc'h g., harz-tan g., digoadenn b.
Waldschnepe b. (-,-n) : [loen.] kefeleg-koad Eurazia g.
Waldschrat g. (-s,-e) : den-bouc'h g., faon g.
Waldspitzmaus b. (-,-spitzmäuse) : [loen.] minoc'h g. ; *italienische Waldspitzmaus*, minoc'h an Appenninoù g.
Waldstätte lies. : [istor] *die Waldstätte*, ar Pevar-C'hanton lies.
Waldsterben n. (-s) : [endro] ar c'hoadoù o vont da get lies., ar c'hoadoù o vervel lies., tremenvan ar c'hoadoù b., marv ar gwez g., ar marvoù gwez lies., marvidigezh ar gwez b.
Waldstreu b. (-,-en) : gardenn delioù b.
Waldstrich g. (-s,-e) : koadeg b., gwezeg b.
Waldstroh n. (-s) : [louza.] *gelbes Waldstroh*, luierez-velen b.
Waldstück n. (-s,-e) : koadeg b., gwezeg b. ; *zur Nutzung freigegebenes Waldstück*, dalc'h g., dalc'h-forest g., anzavad koadel g.
Waldtaube b. (-,-n) : [loen.] kudon b., glazig g., pichon gwez g.
Waldteufel g. (-s,-) : 1. den-bouc'h g., faon g. ; 2. [loen., marmouz] mandril g. ; 3. [c'hoariell] diaoul gwinterellek g.
Waldung b. (-,-en) : koad g., koadeg b., gwezeg b., forest g./b.
Waldwasserläufer g. (-s,-) : [loen.] strelleg pastellek g.
Waldweg g. (-s,-e) : hent en ur c'hoad g., hent-koad g.
Waldweidenröschen n. (-s,-) : [louza.] ivan tañvouezennek str.
Waldwiesel n. (-s,-) : [loen.] fured g., furig g.
Waldwindblume b. (-,-n) : [louza.] gwentlouzaouenn-ar-c'hoadoù b.
Waldwirtschaft b. (-) : koataerezh g., gounid koad g., koadgounidegezh b.
Waldziest g. (-s,-e) : [louza.] fic'h g., linad-fic'h str.
Waler g. (-s,-) : [merdead.] balumetaer g., morviletaer g.
Wales n. (-) : Bro-Gembre b., Kembre b.
Walfang g. (-s) : balumetaerezh g., morviletaerezh g., micher valumed b., pesketaerezh ar balumed g., morvileta g., balumeta g.
Walfangboot n. (-s,-e) / **Walfänger**¹ g. (-s,-) : [merdead.] bag-valumeta b., bag-vorvileta b., lestr morvileta g., lestr balumeta g., hirvag-lestr b. [*liester* hirvagoù-lestr].
Walfänger² g. (-s,-) : balumetaer g., morviletaer g.
Walfangmutterschiff n. (-s,-e) : bag-uzin b., greantlestr g.
Walfisch g. (-es,-e) : balum b./g., krankal g.

Walfischbarte b.(-,n) : [loen.] fanol g. ; *Walfischbarten sind hornartige Gebilde*, fanolioù ar morviled a zo ur furmadur karnek.

Walfischfänger g. (-s,-) : balumetaer g., morviletaer g.

Walgesang g. (-s) : [loen.] kan ar balumed g.

Walhai g. (-s,-e) : [loen.] rinkin-balum g.

Walhall n. (-s) / **Walhalla** n. (-s) / b. (-) : [mojenn.] Walhalla g., Valhöll g., Valhalla g., Valhalle g.

Waliser g. (-s,-) : Kembread [*liester Kembreiz*] g.

Waliserin b. (-,nen) : Kembreadez b.

Walisisch n. : kembraeg g. ; *Walisisch sprechen*, kembraegañ ; *Bretonisch und Walisisch sind zwei verwandte Sprachen*, bez' eo ar brezhoneg hag ar c'hembraeg div yezh nes an eil d'eben.

walisisch ag. : 1. kembreat, eus Bro-Gembre, ... Bro-Gembre ; 2. [yehz] kembraek ; *walisisch-bretonisches Wörterbuch*, geriadur kembraeg-brezhoneg g. ; *die walisische Literatur*, al lennegezh kembraek b. ; *ein walisisch schreibender Schriftsteller*, ur skrivagner kembraek g. ; *walisische Zeitschriften*, kelaouennoù kembraek lies. ; *Film in walisischer Sprache*, film kembraek g. ; *ein walisisches Lied*, ur ganaouenn kembraek b. ; *die Syntax der walisischen Sprache*, kevreadur ar c'hembraeg g.

walisischsprachig ag. : kembraek ; *walisischsprachiges Gebiet*, kembraegva g. ; *walisischsprachig werden*, kembraekaat ; *walisischsprachig machen*, kembraekaat.

Walisischsprechende(r) ag.k. g./b. : kembraeger g.

Walke b. (-,n) : 1. kommadur g., kommañ g. ; 2. milin-gomm b., foulerezh b., kumm g.

walken V.k.e. (hat gewalkt) : 1. kommañ, foulañ, gwaskañ ha diwaskañ ; *Tuch walken*, kommañ mezher, foulañ mezher, mac'hañ mezher ; 2. merat, mezañ, mezellañ, dorloñ, ledañ gant ar ruilhenn ; 3. [dre skeud.] *jemanden walken*, reiñ deñv d'u.b., kompezañ u.b., reiñ roustadoù druz d'u.b., blodañ kostoù u.b., dresañ e ganellou d'u.b., plantañ taolioù gant u.b., reiñ an drell d'u.b., foeltrañ bazhadoù gant u.b., gwaskañ ur saead vazhadoù d'u.b., reiñ ur pulloc'h d'u.b., rein laz d'u.b., reiñ ul laz bazhadoù d'u.b., reiñ ur gwiskad bazhadoù d'u.b., reiñ ur saead bazhadoù d'u.b., reiñ kordenn war e lâr d'u.b., reiñ un distres d'u.b., skrivellañ mat u.b. / diboultrañ pizh dilhad u.b. / frotañ kaer u.b. / sevel koad dreist u.b. (Gregor), reiñ ur roustad d'u.b., reiñ ur prad d'u.b., reiñ ur pred d'u.b., reiñ ur predad d'u.b., reiñ ur gempenn d'u.b., reiñ ur c'hempenn d'u.b., eeunañ e dort d'u.b., reiñ un dres d'u.b., ober un dres d'u.b., reiñ ur freilhad d'u.b., sec'hañ e fri d'u.b., kizañ fri u.b., reiñ bourr d'u.b., diboultrennañ u.b., reiñ e lip d'u.b., reiñ e damm lip d'u.b., sevel (tennañ, tailhañ) korreenn da (diouzh, diwar) u.b., mont a-grabanadoù d'u.b., mont d'u.b. a grogoù berr, boureviañ u.b. a daolioù, malañ u.b. a daolioù, sevel akuihetenn diwar u.b., bazhata kaer (fustañ, pilat) u.b., ober bleud gant u.b., frikañ u.b., reiñ beuz d'u.b., reiñ koad d'u.b., reiñ kastilhez d'u.b., reiñ bod d'u.b., lopañ u.b., lopañ war u.b., lorgnañ u.b., lorgnañ war u.b., torbilat u.b., muntrañ u.b. a-daolioù, dornañ u.b. a gof da gein, teurkiñ e vaout d'u.b.,

maoutañ u.b., kannañ u.b. evel ur sac'h en dour, lardañ e billig d'u.b.

Walken n. (-s) : 1. bres g., mac'h g., mac'herezh g., moustrezezh g., gwaskadurezh b., kommañ g., foulañ g. ; 2. mer g., meradur g., mezadur g., mezellerezh g.

Walker g. (-s,-) : 1. kommer g., fouler g., mac'her g., paotr mac'her g., moustrer g. ; 2. [kegin.] ruilhenn b., rollon g. ; 3. [loen.] c'hwil-kommer g., c'hwil-pin g. [*Polyphylla fullo*].

Walkerde b. (-) : douar-komm g.

Walkerei b. (-,en) : milin-gomm b., kumm g., foulerezh b.

Walkie-Talkie n. (-/-s,-s) : talkie-walkie g.

Walkman® g. (-s,-s) : sonvaleer g., walkman® g.

Walkmühle b. (-,n) : milin-gomm b., foulerezh b., kumm g.

Walkmüller g. (-s,-) : kommer g., fouler g., mac'her g., moustrer g., paotr mac'her g.

Walküre b. (-,n) : Walkirienn b. [*liester Walkiried*, Walkiriezed].

Wall g. (-s,Wälle) : 1. ramparzh g., moger-greñv b., kreñvvoger b., moger-zifenn b., difenn-tro g. ; 2. savenn b. ; 3. [dre skeud.] ramparzh g., gwarez g. ; 4. *ein Wall Heringe*, pevar-ugent harink lies., div zousennad harinked lies.

Wallach g. (-s,-e) : [loen.] spazh g., spazhard g., marc'h troc'h g., marc'h spazh g.

wallachen V.k.e. (hat gewallacht) : [kezeg] spazhañ, troc'hañ.

Wallbruch g. (-s,-brüche) : disac'h g., disac'hadur g., freuz g., difreuz g., toull-freuz g.

wallen V.gw. (hat gewallt / ist gewallt) : 1. (hat) : birviñ, birvilhañ, rollvirviñ, ; 2. (hat) : [dre skeud.] birviñ ; *das Blut wallt in seinen Adern*, birviñ a ra war e dreid, emañ e wad o virviñ, e galon a zo o virviñ en e greiz, birviñ a ra ar gwad dindan e ivinoù ; 3. (ist) : sevel ; *Nebel wallen*, sevel a ra latar (mogidell), emañ o latariñ ; 4. (hat) : gwagennañ, gwagenniñ, houlennañ, frizañ, bezañ hej gant an dra-mañ-tra ; *das Meer fängt an zu wallen*, diaezañ a ra ar mor, rustoc'h e teu ar mor da vezañ, dirollañ a ra ar mor, mont a ra droug er mor, foll e teu ar mor da vezañ, fourañ a ra ar mor, rustaat a ra ar mor, gwashaat a ra ar mor ; 5. (ist) : pirc'hirinañ, mont e pirc'hirinded ; *nach Lourdes wallen*, mont e pirc'hirinded da Lourda.

wällen V.k.e. (hat gewällt) : lakaat da virviñ, ober ur berv (ur vervadenn) da, birviñ dour war, ober tan [*dindan udb*] ken na vervo, kas d'an trot.

wallend ag. : gwagennus, gwagennek, houlennus, houlennek ; *lange wallende Robe*, simarenn b.

Waller g. (-s,-) : 1. pirc'hirin g., pirc'hirindour g., pardoner g. ; 2. [loen.] dourc'hast b.

wallfahren V.gw. (ist gewallfahrt) : pirc'hirinañ, mont e pirc'hirinded, mont da bardonañ ; *nach Rom wallfahren*, mont e pirc'hirinded da Roma, mont da birc'hirinañ (da bardonañ) da Roma.

Wallfahrer g. (-s,-) : pirc'hirin g., pirc'hirindour g., pardoner g.

Wallfahrt b. (-,en) : pirc'hirinded b., pirc'hirinerezh g., pirc'hirinadenn b., pirc'hirinaj g., pirc'hirinadeg b., mont da bardoniñ g. ; *eine Wallfahrt machen*, mont da birc'hirinañ, mont e pirc'hirinded, ober ur birc'hirinded, pardonañ, mont da bardoniñ, mont da birc'hindetaat.

Wallfahrtsort g. (-s,-e) : pirc'hirinded b., lec'h ma'z eer da birc'hirinañ g., pirc'hirinva g.

wallfahrten V.gw. (ist gewallfahrtet) : *sellit ouz: wallfahren*.

Wallgang g. (-s,-gänge) : redalez b.

Wallhecke b. (-,-n) : kleuz g., kleuziad g., kae g., garzh b. ; *niedrige Wallhecke*, briell b. ; *eine Wallhecke schleifen*, digleuziañ ; *eine Wallhecke errichten*, kleuziañ ; *eine Wallhecke ausbessern*, kleuziañ ; *gemeinsame Ausbesserung der Wallhecken*, kleuziadeg b. ; *halb verfallene Wallhecke*, torgleuz g. ; *Seite einer Wallhecke*, talbenn g. ; *ohne Wallhecke*, diskloz ; *mit Bäumen bewachsene Wallhecken*, kleuzioù koadet lies.

Wallhecken-Bauer g. (-s,-) : kleuzier g.

Wallhecken-Landschaft b. (-,-en) : garzhaoueg b.

Wallis n. (-) : [Bro-Suis, kanton divyezhek] *das Wallis*, Waliz b., Valez b.

Walliser g. (-s,-) : [Bro-Suis] Walizad g., Valezad g.

Wallmauer b. (-,-n) : ramparzh g., moger-greñv b., kreñnvoger b., moger-zifenn b., difenn-tro g.

Wallmaueranlage b. (-,-n) : ramparzhioù lies., mogerioù-kreñv lies., kreñnvogerioù lies., mogerioù-difenn lies., difennoù-tro lies. ; *von drei Wallmaueranlagen umgeben*, teirmogeriek.

Wallone g. (-n,-n) : Wallonad g., Wallon g.

Wallonien n. (-s) : Wallonia b., Bro-Wallonia b.

Wallonin b. (-,-nen) : Wallonadez b., Wallonez b.

wallonisch ag. : 1. wallonat, eus Wallonia, eus Bro-Wallonia ; 2. [yezh.] wallonek.

Wallung b. (-,-en) : 1. birvilh g., berv g., berverezh g., bervadenn b. ; 2. gwagennadoù lies., gwagenniñ g. ; 3. [dre skeud.] from g., birvilh g., berv g., houl str., tommderenn b. ; *in Wallung geraten*, mont birvilh (berv) en an-unan, birvilhañ ; *mein Blut gerät in Wallung*, me a ya va gwad e dour, emañ va gwad o virviñ em gwazhied, me a sav va gwad da'm fenn, birviñ a ra va gwad em gwazhied, birviñ a ra ar gwad dindan va ivinoù ; *jemanden in Wallung bringen*, lakaat birvilh en u.b., lakaat berv en u.b., entanañ u.b., lakaat strafuilh da sevel en u.b., strafuilhañ spered u.b., ober d'u.b. mont en imor ; *jemandes Blut in Wallung bringen*, ober da wad u.b. labourat gwashoc'h, ober da wad u.b. mont e dour, ober da wad u.b. birviñ en e wazhied, ober da wad u.b. sevel en e benn.

Wallwerk n. (-s,-e) : moger-greñv b., moger-difenn b., ramparzh g., kreñnvoger b.

Wallwurz b. (-) : [louza.] skouarn-azen b., louzaouenn-ar-skevent b.

Walm g. (-s,-e) / **Walmdach** n. (-s,-dächer) : toenn bevardinaouek b.

Walmgewölbe n. (-s,-) : [tisav.] bolz kloastrek b.

Walnuss b. (-,-nüsse) : [louza.] 1. [frouezh] kraoñ str., kraoñenn b., kraoñ gallek str., kraonenn c'hallek ; 2. [gwez] kraoñenn b., gwez-kraoñ str.

Walnussbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kraoñenn b., gwez-kraoñ str.

Walnusskern g. (-s,-e) : bouedenn ar graoñenn b.

Walplatz g. (-es,-plätze) / **Walstatt** b. (-,-stätten) : [kozh] maez-ar-stourm g., tachenn-emgann b., tachenn-vrezel b., stourmva g., aerva g., emgannlec'h g., kaddir g., kadlann b., kannlec'h g., stourmlec'h g., plaenenn b.

Walpurgisnacht b. (-) : noz Walpurgis b., nozvezh Walpurgis b., sabat ar sorserezed g.

Walöl n. (-s,-e) : eoul balum g.

Walrat g./n. (-s) : laezh balum g., gwenn-balum g.

Walross n. (-es,-e) : [loen.] kole-mor g., reunig-hirzantek g. ; P. *wie ein Walross schnaufen*, c'hwezhañ evel ul louz, c'hwezhañ evel ur morhoc'h.

Walstatt b. (-,-stätten) : [kozh] maez-ar-stourm g., tachenn-emgann b., tachenn-vrezel b., stourmva g., aerva g., emgannlec'h g., kaddir g., kadlann b., kannlec'h g., stourmlec'h g., plaenenn b.

walten V.gw. (hat gewaltet) : ren ; *der Friede(n) waltet*, emañ ar peoc'h hag an emglev o ren ; *unter den waltenden Umständen*, an traoù o vezañ evel m'emaint ; *Gerechtigkeit walten lassen*, ober gwir da bep hini / rentañ da bep hini e wir (Gregor), rentañ ar justis ; *Gnade walten lassen*, kaout damant, bezañ ledan e vañch, bezañ damantus (pardonus), reiñ trugarez d'u.b. ; *man muss Vernunft walten lassen*, ret eo gouzout moull, ne faot ket diskroc'henañ ar maout ent-bev, arabat mont re bell (re lark) ganti ; *nach Belieben schalten und walten*, bezañ lizher digor gant an-unan, bezañ e gabestr war e voue, na gaout luz ebet, bezañ diliamm d'ober pezh a garer, ober udb hervez e zorn, bezañ ar gontell hag an dorzh gant an-unan, ober e c'hiz, bezañ lezet en e vadober, bezañ lezet da heul e santimant, na gaout na urzh na difenn digant den, ober e stal e-unan, bezañ mestr en e di, ober diouzh e c'hoant, ober ar pezh a zo en e volonte, ober pezh a blij d'an-unan, bezañ pep frankiz gant an-unan, bevañ en e ziviz, ober (heuliañ) e roll, ober diouzh e yezh, ober hervez e yezh, ober e santimant, ober e volonte, bevañ en e c'hiz, bevañ evel ma plij gant an-unan, ober pep tra diouzh ma plij gant an-unan, ober pep tra hervez e blijadur, bevañ hervez e blijadur, bevañ en e roll, bezañ en e roll, bevañ en e yezh / bevañ diouzh e c'hiz (Gregor).

V.k.d. (hat gewaltet) : *über jemanden walten*, bezañ mestr (ren, kaout galloud hag aotrouniezh, kaout beli) war u.b. ; *seines Amtes walten*, seveniñ (embreger) e garg, bezañ en e garg.

V.k.e. (hat gewaltet) : *das walte Gott !* en avantur Doue ! mar bez youl Doue ! mar bez bolontez Doue ! mar plij gant Doue ! plijet gant Doue ! Doue a-raok !

Walter g. : Gaoter g.

Waltier n. (-s,-e) : morvil g.

Walzblech n. (-s,-e) : tol str.

Walze b. (-,-n) : 1. kranenn b., ruilhenn b. ; *Straßenwalze* (*Farbenwalze*, *Ackerwalze*), ruilh g., ruilher g., ruilherez b., kran g., roll g., rolled g. ; *Straßenwalze**, roulouer g., P. *tren chikañ mein g.* ; *mit einer Walze über einen Acker fahren*, rollañ ur park, roulat douar ur park, ruilhal douar ur park, tremen ar roll (ur c'hran douar, ur ruilh, ur ruilher, ur ruilherez) war ur park ; 2. *auf die Walze gehen*, a) [istor] mont a-hed ar vro [evit deskiñ micher] ; b) [dre skeud.] mont da foetañ bro, mont da zornañ bro, mont da c'haloupat bro, mont da fustañ bro, mont da redek ar c'hwitell, mont war ar champolu, mont da roulat ar bed, mont da ruilhal dre an hentoù, mont da foetañ (da bilat, da vale, da zornañ, da fustañ, da rahouennata) hent, kemer ar valetenn hag ar penngod, mont da visac'hañ, mont da gorkañ, mont da druantal / bezañ kaset d'an aluzen (Gregor) ; 3. [dre skeud.] *unter die Walze geraten*, mont da

ludu (da get, da netra, war netra, da neuz), mont da hesk, mont d'an hesk, mont da vann, bezañ dihasetet (kaset da get, foeltret).

walzen V.k.e. (hat gewalzt) : 1. ruilhal, rollañ, roulat ; *ein Feld walzen*, rollañ ur park, roulat douar ur park, ruilhal douar ur park, tremen ar roll (ur c'hran douar, ur ruilh, ur ruilher, ur ruilherez) war ur park ; 2. [metal.] lavnennañ, follennañ, pladañ, stiral ; 3. [kegin.] ledañ gant ar ruilhenn, ledañ gant ar rollon.

V.gw. : 1. [gant ar verb-skoazell **haben** : hat gewalzt] valsiñ ; 2. [gant ar verb-skoazell **sein** : ist gewalzt] a) dilec'hiañ, diblas, diblasañ, diloc'h ; b) [dre skeud.] foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, fustañ bro, bezañ war ar champolu, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, roulat ar bed, ruilhal dre an hentoù, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent, dougen ar valetenn hag ar penngod, bisac'hañ, korkañ, truantal.

Walzen n. (-s) : 1. ruilherezh g. ; 2. [metal.] lavnenniñ g., follennañ g.

wälzen V.k.e. (hat gewälzt) : 1. rollañ, rollañ, rollañ, ruilhal, rudellat, bountañ ruilh-diruilh, poulzañ ruilh-diruilh ; *Fische in Mehl wälzen*, ruilhal pesked er bleud, bleudañ pesked ; *hin und her wälzen*, treiñ ha distreiñ, merat, meskañ, fourgasiañ, rodellañ ; 2. [dre skeud.] *den Verdacht auf jemanden wälzen*, teuler (lakaat an) diskred war u.b., tamall u.b., teuler an tamall d'u.b., teuler ar bec'h war u.b., teuler war u.b. ; *die Schuld auf jemanden wälzen*, teurel war u.b., skeiñ ar bec'h war u.b., skeiñ ar bec'h war kein u.b., teuler ar bec'h war kein u.b., teurel ar bec'h (an digarez) war u.b., teurel ar garez war u.b., kareziñ u.b., lakaat u.b. e gaou, teurel ar gaou war u.b., teurel gaou war u.b., lakaat ur mank bennak war gont u.b., teurel un tamall war u.b., kas un tamall ouzh u.b., en em zizammañ war u.b., lakaat udb war gwall u.b. ; 3. *Gedanken wälzen*, malañ soñjoù, krignat e spered, chaokat e spered, roulat soñjoù en e benn, roulat soñjoù en e spered, roulat soñjoù dre e spered, ruilhal soñjoù en e benn, ruilhal soñjoù en e spered, ruilhal soñjoù dre e spered, rodellañ soñjoù en e benn, rodellañ soñjoù en e spered, rodellañ soñjoù dre e spered.

V.em. : **sich wälzen** (hat sich (t-rt) gewälzt) : 1. rudellat, en em ruilhal, krenial, torimellat, torc'hwenial, toreal, trueilhat, turlutañ ; *sich hin und her wälzen*, frinkal ha difrinkal, firbouchal, difretañ, diskrapañ, fichfichal, merat, fringal, meskañ, treiñ ha distreiñ ; *sich im Bett hin und her wälzen*, treiñ ha distreiñ en e wele, merat en e wele, meskañ er gwele ; *sich auf die andere Seite wälzen*, disgweañ war an tu all, en em dreiñ war an tu all, cheñch tu, cheñch kostez ; *sich im Gras wälzen*, tirieniñ ; *sich im Schmutz wälzen*, na vezañ nemet ur pemoc'h, en em ruilhal e giz ur porc'hell lovr e bouilhenn ar pec'hed (Gregor), krenial (torimellat) er fank, en em vastariñ e bouilhenn ar pec'hed ; *das Pferd wälzt sich auf dem Rücken*, emañ ar marc'h o c'hounit e gerc'h, emañ ar marc'h o ruilhal e gorf, emañ ar marc'h o rudellat (oc'h en em ruilhal, o krenial, o torc'hwenial, o torimellat) war e gein ; 2. *schwere Brecher wälzen sich*, taolioù-mor a zo o tirollañ, taolioù-

mor a zo o tarzhañ, taolioù-mor a zo o tedarzhañ, taolioù-mor a zo o c'hourzarzhañ.

wälzend ag. : *sich wälzend*, torc'hwenius.

Walzendruckmaschine b. (-,-n) : gwaskerell-dro b., gwask-tro b.

walzenförmig ag. : krannennek, kranek, kranennheñvel, e doare ur granenn, e doare kranennoù, a-zoare gant ur granenn, a-zoare gant kranennoù, a-seurt gant ur granenn, a-seurt gant kranennoù.

Walzenmangel b. (-,-n) : lufrez b., lufrouer g.

Walzenschnecke b. (-,-n) : [loen.] maligorn troellennek g.

Walzenstraße b. (-,-n) : riboul lavnenniñ g.

Walzer g. (-s,-) : valsenn b., vals b. ; *Walzer tanzen*, valsiñ.

Wälzer g. (-s,-) : 1. [loen.] *Steinwälzer*, a) [kerentiad *Arenariae*] morfedenn b. ; b) [spesad *Arenaria interpres*] morfedenn driliv b., golvan-aod g., bilidroer triliv g. ; 2. [dre skeud.] *dicker Wälzer*, pezh mell levr g., moñs levr g.

Walzermusik b. (-) : valsenn b., vals b.

Walzertakt g. (-s,-e) : lusk ur valsenn g., lusk ur vals g.

Walzertänzer g. (-s,-) : valser g.

Walzgerüst n. (-es,-e) : framm ar vilin lavnenniñ b., framm al lavnennet g.

Walzgut n. (-s) : pezh da vezañ lavnennet g.

Walzhütte b. (-,-n) : milin lavnenniñ b., milin ruilhañ b., lavnennet g.

Walzstahl g. (-s,-stähle) : dir lavnennet g.

Walzstraße b. (-,-n) : riboul lavnenniñ g.

Walzvorgang g. (-s,-vorgänge) : lavnenniñ g., lavnennerezh g.

Walzwerk n. (-s,-e) : milin lavnenniñ b., milin ruilhañ b., lavnennet g.

Walzwerker g. (-s,-) : lavnennet g., plader g.

Walzwerkerzeugnis n. (-ses,-se) : kenderc'had lavnennet g.

Wamme b. (-,-n) / **Wampe** b. (-,-n) : 1. [korf.] tor g., bigof g., teurenn b., kof tev g., teur g., begeliad g., pezh kof g., P. kof yod g., sac'h-boued g., senklenn b., pezh bouzelloù g. ; 2. [loen.] goulenn b., duilh g.

Wams n. (-es,Wämser) : porpant g., chupenn b., rokedenn b., kazakenn b., jiletenn b., justakor g., justenn b.

Wand b. (-,Wände) : 1. speurenn b., speur b., pale b., moger b., tilhenn b. ; *Scheidewand*, speurenn b., speur b. ; *Wand am Hauseingang*, hanterzeiz g. ; *an der Wand sind zwei Fenster*, ar voger a zo daou brenestr warni ; *Wand an Wand leben*, bezañ o chom kichen-ha-kichen, bezañ o chom chouk-ha-chouk, bevañ dor-ouzh-dor gant u.b., bezañ o chom harp-en-harp, bezañ o chom harp-ouzh-harp ; *durch eine Zwischenwand trennen*, speurenniñ, speuriañ ; *in den eigenen vier Wänden*, er gêr, etre peder moger e di ; *in seinen vier Wänden leben*, bevañ bac'het en e di, bezañ luduek (yeuek), chom souchet er gêr, en em glenkañ en e di, na deuler troad er-maez eus e di, chom groc'het er gêr, luduenniñ, chom etre peder moger ; *zwischen Wand und Tisch sitzen*, bezañ azezet ouzh gwask an daol ; *Wand beim Pelotaspiel*, talbenn polotenn g. ; 2. [dre skeud.] *mit dem Kopf durch die Wand wollen*, klask kerc'hat (klask kargañ) dour gant ur bouteg, klask delc'her ur bramm war beg un ibil, klask tennañ amanenn eus gouzoug ur c'hi, klask tennañ panez eus gouzoug ur c'hi, klask spazhañ melc'hwed, klask pegañ al loar, klask tapout al loar gant e zent, klask tapout ar bleiz gant un taol boned,

dont da laerezh al loar, klask serriñ ar bed en ur gloenn vi ; *hier haben die Wände Ohren*, amañ ne c'hall ket an den treiñ e viz en e c'henoù hep ma ouife tout an dud, ar bodennoù o deus lagadoù, ar girzhier a glev, divskouarn a zo er c'hazh diavaez ha diabarzh ; *jemanden an eine Wand drücken*, gwaskañ u.b. ouzh ur voger, pladañ u.b. ouzh ur voger ; *jemanden an die Wand drücken*, **a**) rediañ u.b. da ziskouez peseurt danvez a zo ennañ, ober amprou eus galloudegezh u.b. (Gregor) ; **b**) lamm war seuliou u.b., toullañ dindan u.b., lakaat an tach d'u.b., lakaat enk war u.b., serrañ u.b. a bep tu, enkañ u.b., enkaat u.b. (Gregor), lakaat kalet d'u.b., diskontañ boutonoù u.b. ; *jemanden an die Wand stellen*, lakaat fuzuilhañ u.b. ; *gegen die Wand reden*, komz ouzh tud hag a ra skouarn vouzar (hag a stank o divskouarn), mont e gomzoù gant an avel, mont e gomzoù e puñs an avel, treiñ e deod e goull, kouezhañ e gomzoù war an douar, mont e gomzoù e maged, komz evit ar c'helien, komz ouzh Yann dibalamour (ouzh tud eus Kerskouarneg), komz ouzh pennoù bouzar, komz ouzh tud na selaouont na kuzul na kelenn ebet, komz ouzh tud na reont van ebet ; *er ist bleich wie die Wand*, eñ a zo ul liv en e gerc'henn evel ul lien berve, gwenn eo evel ul lienenn, gwenn eo evel ul liñsel, kollet-kloz eo e liv gantañ ; *mal den Teufel nicht an die Wand!* arabat gervel an diaoulou / arabat dit reiñ gwallavel deomp ! (Gregor), arabat bountañ ar gwallavel warnomp, arabat dit tennañ ar vallozh warnomp, arabat teuler ar gwallavel warnomp, arabat sachañ an drougavel warnomp ; *das Gespenst des Krieges an die Wand malen*, gervel spurmant ar brezel ; *P. es ist, um an den Wänden hochzuklettern*, me 'zo erru dotu gant an dra-se, emañ o kinnig sodiñ gant an dra-se, me 'zo erru prest da goll va skiant gant an dra-se, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da vont war bilbotig, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da dreiñ da sot, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da goll va buoc'h vrizh, me a zo lor gant ar dra-se, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da vont e belbi, daoubenniñ a ra an dra-se ac'hanon, gant an dra-se ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), divontañ a ra an dra-se va spered din, terriñ a ra an dra-se va fenn din, kas a ra an dra-se ac'hanon da sot ; **3.** *spanische Wand*, andorenn b., troc'h-avel g. ; **4.** *Felswand*, bri serzh b., tor sonn g., toreñ b., torrod g., pored g., tevenn b.

Wand- : mogerel, murel, ... moger, ... mur, mur.

Wandale g. (-n,-n) : **1.** vandal g., bostoc'her g., mazaouer g., draster g., breser g., flastrer g., paotr an drailh g., fourgaser g., dizalbadour g. ; **2.** [istor] Vandal g.

wandalisch ag. : drastus ; *wandalisch handeln*, c'hoari e gi, preizhata, skrapañ, preizhañ, drastañ, gwastañ, entañ ha lazhañ, lazhañ ha devañ dre ma'z eer, dizalbadiañ.

Wandalismus g. (-s) : vandalerezh g., bostoc'hiñ g., dizalbad g., drasterezh g.

Wandanschluss g. (-es,-anschlüsse) : [tredan] lugell voger b., tap-tredan moger g.

Wandarm g. (-s,-e) : [tisav.] balirenn-harpañ b.

Wandbehang g. (-s,-behänge) : **1.** gwiskad moger g. ; **2.** pallenn-moger g., lenn b., paper-moger g., tabezerezh g., stenneris g.

Wandbein n. (-s,-e) : [korf.] askorn kitem g.

Wandbekleidung b. (-,-en) : gwiskad moger g., lambrusk g., koadadur g., koadaj g.

Wandbett n. (-s,-en) : gwele-kostez g.

Wandbewurf g. (-s) : indu g., fuilh g., chek g.

Wandbrett n. (-s,-er) : estajerenñ b., stalenn b., stal b., astell b., instremen g., riz g., plankenn g.

Wandel g. (-s) : **1.** cheñchamant g., kemm g., kemmadenn b., nevezadur g., degemmadur g., fiñv g., flach g. ; *schneller Wandel*, trummgemm g. ; *dem Wandel unterliegen*, bezañ cheñch-dicheñch, bezañ kemm-digem, bezañ keflusk-digeflusk, gallout cheñch, gallout dont kemm en dra-mañ-tra, gallout dont cheñchamant en dra-mañ-tra, bezañ techet d'ar cheñchamantoù, bezañ hedro, bezañ techet (bezañ douget) da cheñch, bezañ tro-didro ; *demografischer Wandel*, kendro ar boblañs g. ; *Kurve des demografischen Wandels*, krommenn boblañsel diouzh an amzer b. ; *alles unterliegt dem Wandel*, an holl draoù a dle cheñch, an holl draoù n'int ket graet evit padout atav ; *Wandel schaffen*, degas kemm (cheñchamant) ; *gesellschaftlicher Wandel*, fiñvadoù ar gevredigezh lies., degemmadurioù ar gevredigezh lies. ; **2.** buhez b., emzalc'h g., kundu b., buhezegezh b. ; *untadelig in seinem Wandel*, hag a ren ur vuhez direbech, direbech e vuhez, direbech e gundu, hep si na gwri, n'eus ket a we ennañ, didamall a zroug, eeun evel ur wialenn ; **3.** *Handel und Wandel*, trafikerezh g., eskemmoù kenwerzh lies., aferioù lies., kenwerzherezh g., loc'h ha morloc'h ; **4.** red g., kerzh g.

Wandelanleihe b. (-,-n) : amprest amdroadus g.

wandelbar ag. : **1.** kemmus, kemm-digem, cheñchus, distabil ; **2.** hedro, boullant, tro-didro, tro-distro, variant, kildro, berrboell, berrboellik, lavar-dislavar, kemm-digem, valigant, laosk, n'eus ket a zalc'h ennañ, kof-ruz ; *wandelbarer Charakter*, spered hedro (kildro, berrboellik) a zen g., spered kof-ruz g., spered breskik a zen g.

Wandelbarkeit b. (-) : distalbled b., berrboell g., spered hedro (kildro, berrboellik) g., spered kof-ruz g., berrboelled b., skañvbennegezh b., berrboellegezh b., valigañs b., valigerezh g., skañvadurezh b., skañventez b., skañvijenn b., kildroerezh g.

Wandelgang g. (-s,-gänge) : kerzhva g., pourmenadenn b., trepas pourmen g.

Wandelhalle b. (-,-n) : sal-c'hortoz b., hall g., gortozva g.

Wandelmonat g. (-s,-e) : Ebrel g., miz Ebrel g.

wandeln¹ V.gw. : *handeln und wandeln* (*hat gehandelt und gewandelt*), ober aferioù, ober e dammig reuz, mont da redek e reuz, ruilhañ e voul.

V.k.e ha V.k.d. (ist gewandelt) : **1.** mont, kerzhout, ober hent, heñchañ, dibunañ hent, mont a-raok, mont en e roud, mont gant e hent, bale gant e hent, kerzhout gant e hent ; *die Sonne wandelt ihre Bahn*, mont a ra an heol gant e hent, ober a ra an heol e dro, an heol a ya en e roud, an heol a gerzh en oabl ; *durch die Finsternis wandeln*, mont dre an deñvalijenn ; **2.** [dre skeud.] *in den Wolken wandeln*, bezañ er c'houmoul, bezañ e spered o nijal, lonkañ soñjoù, bezañ azezet war e spered, lezel kabestr gant e spered, balafenniñ, soñjal e lec'h all, na vezañ gant e jeu, treiñ e

spered e lec'h all, mont e spered a-zehoù hag a-gleiz, bezañ e soñj war veaj, treiñ a bep tu gant avel e huñvreoù, bezañ disoñj e spered ; *er wandelt oft in den Wolken*, hennezh a zo ur pesketaer loar ; *auf dem Pfade der Tugend wandeln*, mont war gresk er mad hag er furnez, chom hep riklañ diwar an hent mat ; *wandelnde Vogelscheuche*, jak g., istrogell g., urupailh g., euzhvil g., euzhadenn b., euzhden g., iskizadenn b., termaji g., meurlarjez g., P. krank-saoz g., penn-sac'h g. ; P. *er gleicht einer wandelnden Leiche*, hennezh a zo evel un Ankoù krignet (evel ur relegoù), treut eo evel ar marv, treut-marv eo, n'eus anezhañ nemet ar pevar askorn, n'eus nemet ar relegoù anezhañ hag ar c'hroc'hen d'o goleiñ, kastiz eo evel un den prest da vervel, hennezh a zo hudur da welet, n'eus mui nemet kroc'hen war e eskern, ar paourkaezh den a zo aet sec'h evel ur geuneudenn, hennezh n'eo ket tev ar gwenn en e revr, treut-keuneudenn eo, dismantr eo evel ur spes, n'eus nemet ur sac'had eskern anezhañ, disec'het eo evel ar foenn, disec'het eo evel ur spes, n'eus nemet ar c'hroc'hen war e eskern, n'eus mui nemet kroc'hen war e eskern, n'eus nemet un tammig parich stegnet war ur sac'had eskern oc'h ober anezhañ (Gregor).

wandeln² V.k.e. (hat gewandelt) : 1. cheñch, kemmañ, neuzneveziñ ; 2. [kenwerzh] freuzañ ar werzh, terriñ ar marc'had.

V.em. : **sich wandeln** (hat sich (t-rt) gewandelt) : cheñch, kemmañ.

Wandelschuldverschreibung b. (-, -en) : endalc'henn amdroadus b.

Wandelstern g. (-s, -e) : planedenn b., stered-red str.

Wandelweg g. (-s, -e) : hent-bale g.

Wanderanbau g. (-s) : [labour-douar] gounidegezh dre zilec'hiañ b.

Wanderarbeiter g. (-s, -) : micherour baleer g., micherour kantreer g., cheminaou g.

Wanderausstellung b. (-, -en) : diskouezadeg vale b., diskouezadeg hag a ya a lec'h da lec'h b., diskouezadeg tremeniat b.

Wanderblock g. (-s, -blöcke) : bloc'had bet kaset-digaset gant ur skornredenn g., karregenn distrewat b.

Wanderbühne b. (-, -n) : c'hoariva red g., c'hoariva hag a ya a lec'h da lec'h g., c'hoariva kantreat g.

Wanderbursche g. (-n, -n) : [istor] paotr a ya a-hed ar vro evit deskiñ micher g., kompagnun g.

Wanderdüne b. (-, -n) : tevenn fiñv g., tevenn bev g.

Wanderer g. (-s, -) : baleer g., pourmener g., kerzher g., kantreer g., baleer-bro g., foeter-hent g., foeter-bro g., baleer-bro g., reder-bro g., galouper g., tourist g., ergerzher g., ergerzhour g.

Wanderfalke g. (-n, -n) : [loen.] falc'hun pirc'hirin g., falc'hun kantreat g.

Wanderfeldbau g. (-s) : [labour-douar] gounidegezh dre zilec'hiañ b.

Wanderfeldröhre b. (-, -n) : [fizik] korzenn gwagennoù beajus b.

Wanderfisch g. (-es, -e) : [loen.] pesk-red g., pesk emdizhat g.

Wandergewerbe n. (-s, -) : micher foranour b.

Wander-Heide b. (-) : [louza.] brug-du str.

Wanderheuschrecke b. (-, -n) : [loen.] akred emdizhat g. [liester akridi emdizhat].

Wanderjahre lies. : bloavezhioù beajiñ lies., bloavezhioù kantreal lies.

Wanderkarte b. (-, -n) : kartenn gerzhadennoù b., kartenn-vale b.

Wanderleben n. (-s) : buhez foeter-bro b.

Wanderlied n. (-s, -er) : kan-bale g., kanenn-vale b.

Wanderlust b. (-) : debtron mont da gantreal g.

wanderlustig ag. : lusket gant an debtron mont da gantreal.

wandern V.gw. (ist gewandert) : 1. bale, kerzhout, kantreal, ergerzhout, ergerzhet, ober hent, heñchañ, dibunañ hent, mont a-raok, gwelet bro, ober ur gerzhadenn ; *durch Deutschland wandern*, kantreal a-dreuz Bro-Alamagn ; *bei Wind und Wetter wandern, bei jedem Wetter wandern*, foetañ fank ha foetañ dre ; *mit jemandem durchs Leben wandern*, chom da gozhañ (tremen e vuhez) gant u.b. ; *in die Fremde wandern*, divroañ, kuitaat ar vro ; *wandernde Vögel*, evned tremeniat, evned emdizhat, laboused a cheñch bro ; *über Berg und Tal wandern*, mont a zeval da venez, a venez da zeval - skampañ traoñienn ha menez - foetañ bro dre draoñienn ha menez - mont dre grec'h ha traoñ - mont dre gleuz ha garzh - fustañ bro - redek bro - redek hent - redek hentoù - mont dre an hentoù - dornañ bro - gwelet bro - bale bro - mont a-dreuz karter - mont krec'h-traoñ - mont a-hed ar vro - pilat hent - tennañ bro - galoupat bro - galoupat an hentoù - redek ar c'hwitell - mont dre c'hêrioù ha broioù - roulat ar bed - foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata) hent - ruilhal dre an hentoù ; 2. [loen.] treuztiriañ, emdizhañ ; 3. bezañ kaset, bezañ lakaet, bezañ taolet ; *ins Gefängnis wandern, ins Kitten wandern, in den Knast wandern*, bezañ lakaet en toull-bac'h, bezañ kraouiet (toullbac'het), bezañ kaset d'ar c'hloz, bezañ lakaet er c'hloz, bezañ lakaet er goudor, bezañ lakaet en disheol, bezañ lakaet en disglav, bezañ plantet en toull, bezañ kaset da vañsonat an diabarzh, bezañ lakaet er voest, bezañ lakaet er sac'h maen, bezañ lakaet dindan brenn, bezañ kaset da zebriñ bara ar roue, bezañ dastumet er c'hloz, bezañ kaset d'ar bidouf, bezañ plantet er bidouf, bezañ skoet er bidouf, bezañ bountet er bidouf, bezañ paket en toull.

Wandern n. (-s) : kerzh g., kerzhed g., bale g., baleadennoù lies., kerzhadennoù lies., kerzhadegoù lies., ergerzh g., ergerzhadegoù lies., ergerzhadennoù lies., troioù-bale lies., kantreadennoù lies., kantreadegoù lies. ; *diese Schuhe sind für das Wandern geeignet*, stummet eo ar botoù-se diouzh ar c'herzhed, anvet eo ar botoù-se evit ar c'herzhed, dereat eo ar botoù-se ouzh ar c'herzhed, aes ha didorr eo ar botoù-se evit kerzhet ; *nach langem, beharrlichem Wandern erreichte er die Küste*, dre zalc'h mont e tegouezhas gant an aod, dre forzh mont e tegouezhas gant an aod, dre hir delc'her da vont e tegouezhas gant an aod, dre fin mont e tegouezhas gant an aod.

wandernd ag. : tremeniat, kantreat, emdizhat, ... red, baleant.

Wanderniere b. (-, -n) : [mezeg.] lounezha laosk b.

Wanderpokal g. (-s, -e) : [sport] kib daeadek g.

Wanderpreis g. (-es, -e) : [sport] priz daeadek g.

Wanderratte b. (-, -n) : [loen.] razh rous b.

Wanderraupe b. (-,-n) : [loen.] chasplouz str., amheulier g. [*liester* amheuliered].

Wanderregenpfeifer g. (-s,-) : [loen.] morlivid Amerika [*liester* morlived Amerika, morlividi Amerika] g.

Wanderritter g. (-s,-) : marc'heg-baleer g.

Wandersänger g. (-s,-) : fabler g., fablour g.

Wanderschaft b. (-) : beaj b., kantreadenn b. ; [istor] *auf (die) Wanderschaft gehen*, mont a-hed ar vro [*evit deskiñ micher*].

Wanderschuhe lies. : botoù bale lies.

Wandersmann g. (-s,-leute) : [barzh.] baleer g., kerzher g., kantréer g., baleer-bro g., foeter-hent g., foeter-bro g., baleer-bro g., reder-bro g., galouper g., beajour g., tourist g., ergerzher g., ergerzhour g. ; *der Ritter befolgte den Rat des Wandersmanns*, evel a lavaras ar c'hantreer a reas ar marc'heg.

Wanderstab g. (-s,-stäbe) : 1. bazh b., bazh-hent b., bazh-vale b., kanenn b., penngod g., pennbazh g. ; 2. [dre skeud.] *den Wanderstab ergreifen*, kregiñ e penn e vazh, mont da foetañ (da redek, da vale) bro, mont war ar champolu, kemer ar valetenn hag ar penngod, mont da roulat ar bed, mont da foetañ (da bilat, da vale, da zornañ, da fustañ, da rahouennata) hent, mont da ruilhal dre an hentoù.

Wanderstern g. (-s,-e) : planedenn b., stered-red str.

Wanderstock g. (-s,-stöcke) : bazh b., bazh-hent b., bazh-vale b., kanenn b., penngod g., pennbazh g. ; *nach dieser kurzen Pause ergriff jeder seinen Wanderstock*, goude an ehanig-se e krogjont pep hini en e vazh-vale.

Wandertrieb g. (-s) : [loen.] bondoug emdizhañ g., bondoug emdizhañ g.

Wandertruppe b. (-,-n) : strollad-c'hoariva red g., strollad-c'hoariva baleant g., strollad-c'hoariva hag a ya a lec'h da lec'h g., strollad-c'hoariva kantreat g.

Wanderung b. (-,-en) : 1. kerzh g., kerzhed g., bale g., baleadenn b., kerzhadenn b., kerzhadeg b., ergerzh g., ergerzhadeg b., ergerzhadenn b., tro-vale b., kantreadenn b., kantreadeg b., kenkadenn war droad b., kenkad war droad g. ; 2. treuztiriadur g. ; *die Zeit der Völkerwanderung*, marevezh an divroadegoù bras g., marevezh treuztiriadur ar pobloù en Europa g. ; *Wanderung aus beruflichen Gründen*, monedone labour g. ; 3. [loen.] emdizh g., emdizhañ g., emdizhadeg g.

Wanderungsstrom g. (-s,-ströme) : red poblañs g., treuztiriadur g.

Wanderviehwirtschaft b. (-) : treuzpeuriadur g., magerezh treuzpeuriat g., magerezh dre dreuzpeuriñ g.

Wandervogel g. (-s,-vögel) : 1. evn tremeniat g., evn emdizhat g., labous hag a cheñch bro g. ; 2. [skout] wandervogel g.

Wandervolk n. (-s,-völker) : pobl gantreer b., pobl gantreat b., kantreidi lies., kantreerien lies.

Wanderweg g. (-s,-e) : gwenodenn-vale b., gwenodenn hirgenk b.

Wanderwelle b. (-,-n) : [fizik] gwagenn veajus b.

Wanderwirtschaft b. (-) : [labour-douar] gounidegezh dre zilec'hiañ b.

Wandfläche b. (-,-n) : mogerenn b., pennad moger g.

Wandgemälde n. (-s,-) : livadenn voger g., murlivadenn b.

Wandgestell n. (-s,-e) : 1. estajerenn b., stal b., stalenn b., astell b. ; 2. korbell b., sichenn b. ; 3. taol-voger b.

Wandkalender g. (-s,-) : deiziataer moger g.

Wandkarte b. (-,-n) : kartenn voger b.

Wandkasten g. (-s,-kästen) : [Bro-Suis] armel-voger b.

Wandklapptisch g. (-es,-e) : taol hag a c'heller diskenn pe sevel ouzh ur voger b., taol winterez b.

Wandlampe b. (-,-n) : kleuzeur-voger b., lamp-moger g., lamp-voger b.

Wandleuchte b. (-,-n) : gwastell b., kantolor-stag g., goulaoer-stag g.

Wandleuchter g. (-s,-) : kleuzeur-voger b., lamp-moger g., lamp-voger b. ; *ein Wandleuchter beleuchtet die Treppe*, goulaoet e vez an diri gant ur gleuzeur-voger.

Wandler g. (-s,-) : [tredan] treuzfurmer g., amdroer tredan g.

Wandlung b. (-,-en) : 1. neuznevezadur g., treuzfurmidigezh b., treuzfurmadurezh b., treuzfurmadur g., kemm g., cheñchamant g. ; *eine Wandlung erfahren*, degouezhout (dont) kemm en an-unan / en dra-mañ-tra, dont cheñchamant en an-unan / en dra-mañ-tra ; *die Wandlung von Yin und Yang*, al lusk-dilusk etre Yin ha Yang g. ; 2. [relij.] a) treuzsolwezadur g., treuzsolwezañ g. ; b) kensakridigezh b. ; 3. [kenwerzh] freuz gwerzh g., torr marc'had g.

wandlungsfähig ag. : treuzfurmadus, hag a c'hall cheñch buan, gouest da cheñch buan.

Wandmalerei b. (-,-en) : 1. liverezh moger g., murlivadur g., murlivadurioù lies. ; 2. livadenn voger g., murlivadenn b. ; *Wandmalereien anfertigen*, murlivañ.

Wandpfeiler g. (-s,-) / **Wandsäule** b. (-,-n) : piler moger g.

Wandschirm g. (-s,-e) : andorenn b., troc'h-avel g., skramm g. ; *hinter einem Wandschirm hervorkommen*, diboukañ eus a-dreñv un andorenn.

Wandschrank g. (-s,-schränke) : armel-voger b., armel-stag b., pres-stag g.

Wandspiegel g. (-s,-) : pastel-velezour b.

wandständig ag. : a-speur ; [louza.] *wandständige Plazentation*, plakentadur a-speur g., torzhiennañ a-speur g.

Wandtafel b. (-,-n) : taolenn zu b., taolenn b.

Wandtäfelung b. (-) : lambrusk g.

Wandteppich g. (-s,-e) : pallenn-moger g., tenneris g., stenneris g., lenn b., tabezerezh g. ; *die Wände mit Wandteppichen behängen*, stigmañ ar mogerioù gant pallinier, stigmañ pallennoù ouzh ar mogerioù, teltañ ur gambr, pallennañ ar mogerioù.

Wanduhr b. (-,-en) : horolaj g.

Wandung b. (-,-en) : speurenn b., speur b., pale b., tilhenn b.

Wandverkleidung b. (-,-en) : gwiskad moger g. ; *schallschluckende Wandverkleidung*, gwiskad moger didrouzañ g.

Wandzeitung b. (-,-en) : kelaouenn voger b.

Wange b. (-,-n) : 1. jod b., boc'h b., bougenn b., boug b., bousell b., gen b. ; *Wange an Wange*, bougenn-ouzh-bougenn, jod-ouzh-jod, boc'h-ouzh-boc'h ; *glühende Wange*, jod tomm-ruz b., jod ruz-glaou b., jod ruz-tan b., jod ruz-gren b., jod livek b., jod livrin b., [merc'hed] jod flamm evel ur rozenn b., jod livet ruz b. ; *mit glühenden*

Wangen, ruz-glaou e zivoc'h, ruz-gren e zivjod, ruz-tan e zivougenn, livek e zivjod ; *sie hatte kirschrote Wangen*, he divjod a oa ruz evel div gerezenn ; *Tränen liefen ihr über die Wangen*, *Tränen rollten über ihre Wangen*, redek a rae daeroù gant he divjod, an daeroù a rede (daeroù a ruilhe) war he divjod, an daeroù a rede (daeroù a ruilhe) a-hed he divjod, beradoù dour a rede (a ruilhe) a-hed he divoc'h, beradennoù dour a rede (a ruilhe) a-hed he divoc'h, an dour a rede a-riolenn eus he daoulagad ; *eingefallene Wangen*, divjod kleuz lies., divjod treut lies., divoc'h kleuz lies., divoc'h skarn lies., divougenn disleber lies. ; *seine Wangen fallen ein*, mont (dont) a ra moan e veg, dont a ra e zivjod da gleuzañ ; *zwei rote Wangen*, un divjod ruz ; **2.** [tekn.] pezh stag ouzh kostez udb g., pezh kostez g. ; *Treppenwange*, plankenn kostez ar skalier g. ; *Gestühlwange*, speurenn gostez ar c'hadorioù-kloz b., speurenn gostez ar c'hadorioù-chantele b.

Wangen lies. : [merdead.] div gazeg troad ar wern lies.

Wangenbein n. (-s,-e) : [korf.] askorn boc'h g., askorn jod g.

Wangengrube b. (-,-n) / **Wangengrübchen** n. (-s,-) : [korf.] toullig g., poullig g., poull-boc'h, [dre fent] toull bara gwenn g.

Wangemuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn a-voc'h b., kigenn ar jod b.

wankelherzig ag. : hedro, bouljant, tro-didro, tro-distro, variant, kildro, berrboell, berrboellik, lavar-dislavar, kemm-digemm, valigant, laosk, n'eus ket a zalc'h ennañ, kof-ruz, gwidal.

Wankelmotor g. (-s,-en) : [tekn.] keflusker bountell-dro g., keflusker-tro Wankel g.

Wankelmüt g. (-s) : diziviz g., berrboellded b., skañvbennegezh b., berrboellegezh b., valigañs b., skañvadurezh b., skañventez b., skañvijenn b., kildroerezh g.

wankelmütig ag. : diziviz, furluok, kemm-digemm, hedro, tro-didro, tro-distro, variant, bouljant, valigant, kildro, dizalc'h, berrboell, berrboellik, lavar-dislavar, laosk, n'eus ket a zalc'h ennañ, kof-ruz, horell, silwink, war vordo, kemmus, gwidal, pennadus evel ur bouc'h ; *er wird wankelmütig*, mont a ra e benn e berrboell ; *wankelmütig sein*, bezañ lavar-dislavar, en em rebech.

Wankelmütigkeit b. (-) / **Wankelsinn** g. (-s) : diziviz g., berrboell g., berrboellded b., kildroerezh g., skañvbennegezh b., berrboellegezh b., valigañs b., valigerezh g., kemmused b.

wanken V.gw. (hat gewankt / ist gewankt) : **1.** (hat/ist) : brallañ, horjellañ, horjellat, horijellat, horigellat, horellañ, traidellañ, bezañ laosk, charigellañ, brañskedilhat, brañsellat, brañskellat, bransigellat, gwangellañ, hoskellat, trantellañ, treuzigellañ, bezañ e brall, kostezañ ; *die Knie wanken ihm*, horellañ (brallañ, charigellañ) a ra war e dreid, bouilh-bouilh eo, charigell eo, n'emañ ket re blom war e gilhorou, n'emañ ket re sonn war e bipedoù, branskellat a ra war e zivesker, gwak eo e zivesker dindanañ, horjellat a ra e zivesker, e zivesker a vank dindanañ, laosk eo en e sav, laosk eo war e zivesker, fall eo diouzh e sav, fall eo war e dreid, horjellat a ra war e zivesker, traidellañ a ra, distabil eo war e zivesker, kinnig a ra e zivesker

mankout dezhañ (dindanañ), brallañ a ra war e dreid, e silwink emañ war e dreid, divhar amann en deus, divhar yod a zo dezhañ, gadal eo en e sav, e zivesker a floy azindanañ, rodoù fall en deus ; *der Boden wankt unter seinen Füßen*, e zivesker a vank dindanañ (dezhañ), brallañ a ra an douar dindan e dreid ; **2.** [dre skeud.] *ins Wanken geraten* (*wankend werden*), distabilaat, dont da vrañskellat, bezañ distardet e vennozhioù, na vezañ mui ken start war e sichenn, dont da vezañ brallus, dinerzhañ, dont da horellañ war e dreid, dont da zishorellañ ; *die Welt gerät ins Wanken*, horellañ a ra ar bed war e dreid ; *unser Glaube ist ins Wanken geraten*, horellañ (horjellat) a ra hor feiz, horjellat a reomp en hor feiz, krog eo hor feiz da horellañ (da horjellat, da zishorellañ), klouaraat ha laoskaat a ra hor c'hreañsoù, erru laosk eo hor feiz, laoskaat a reomp e-keñver ar feiz ; *zum Wanken bringen*, **a)** lakaat da vrallañ, lakaat da vrañskellat, dinerzhañ, dishorellañ, distardañ mennozhioù u.b., disaouzaniñ u.b. en e soñjezonou ; **b)** horellañ, horjellat, hoskellat, distabilaat, dishorellañ ; *nicht wanken und nicht weichen*, chom sonn war e dachoù hep kilañ an disterañ, delc'her mat d'e askorn, chom start war e dachoù, chom start en e vennozh, pegañ ouzh e vennozh, chom mort war e soñj, fonnañ en e veno, na lakaat brasoc'h pod war an tan evit-se.

Wanken n. (-s) : hejoù lies., hejadennoù lies., hejadur g., hejerezh g., brall g., bralladur g., horjelloù lies., horjellerezh g., horelloù lies., horelladur g., brañsellerezh g., brañselladur g., brañskellerezh g., distabilded b., lusk-dilusk g. ; *ins Wanken bringend*, traidellus ; *ins Wanken bringen*, *zum Wanken bringen*, **a)** lakaat da vrallañ, lakaat da vrañskellat, dinerzhañ, distardañ mennozhioù u.b., disaouzaniñ u.b. en e soñjezonou ; **b)** horellañ, horjellat, hoskellat, distabilaat ; *ins Wanken kommen*, *ins Wanken geraten*, dont da vrañskellat, bezañ distardet e vennozhioù, na vezañ mui ken start war e sichenn, dont da vezañ brallus, dinerzhañ, dont da horellañ war e dreid, distabilaat ; *die Welt gerät ins Wanken*, horellañ a ra ar bed war e dreid ; *unser Glaube ist ins Wanken geraten*, horellañ (horjellat) a ra hor feiz, horjellat a reomp en hor feiz, krog eo hor feiz da horellañ (da horjellat), klouaraat ha laoskaat a ra hor c'hreañsoù, erru laosk eo hor feiz, laoskaat a reomp e-keñver ar feiz.

wankend ag. : **1.** distabil, brallus, brall-divrall, laosk, distrantell, gadal, lusk-dilusk, luskellus, war al lusk ; *wankender Glaube*, feiz laosk b., feiz widal b., damgredenn b., feiz vriket b., kredenn wan b. ; *wankend werden*, distabilaat, dont da vrañskellat, bezañ distardet e vennozhioù, na vezañ mui ken start war e sichenn, dont da vezañ brallus, dinerzhañ, dont da horellañ war e dreid ; **2.** [dre skeud.] diasur, etre-daou, en entremar, amgred, war var, etre div galon, etre mont ha dont, etre ober ha paouez, etre an dour hag ar c'hler, horell, silwink ; *wankend werden*, dont da vrañskellat, bezañ distardet e vennozhioù, na vezañ mui ken start war e sichenn, dont da vezañ brallus, dinerzhañ, distabilaat.

wann ger goulennata : peur, pegoulz, pe da goulz, pe en amzer, da be vare, pevare, pe da vare, e pe goulz, a-benn pegoulz, a-benn peur, a-benn pegeit, a-benn pegeit amzer, ac'hanen da beur, ac'hanen da begeit ; *bis wann* ? pegeit ? pegeit amzer ? pegeit a amzer ? betek peur ? betek pegoulz ? betek pevare ? betek pe amzer ? betek pegeit ? ; *seit wann* ? pegeit 'zo ? abaoe peur ? abaoe

pevare ? abaoe pegeit ? abaoe pegoulz ? pegeit 'zo abaoe ? abaoe pe amzer ? a-c'houde pegoulz ? a-c'houde pegeit ? ; *seit wann sind sie weg ?* pegeit 'zo int aet kuit ? ; *wann bist du mit der Arbeit fertig ?* pegoulz e vo echu da labour ? peur e vo echu al labour ganit ? a-benn pegeit e vo echu al labour ganit ? ac'hanen da begeit e vo echu al labour ganit ? ; *wann bin ich bloß dort ?* pegoulz bennak en em gavin eno ? daoust peur en em gavin eno ? ; *wann ist denn das Essen fertig ?* daoust a-benn pegoulz e vo darev koan ? ; *keine Ahnung, wann es war*, n'ouzon nag an eur nag an amzer ; *dann und wann*, ur wech an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, pred-ha-pred, gwech hag amzer, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhiadoù, a-frapadoù, frapadoù 'zo, dre bep taol, taol-ha-taol, a-daoladoù, a-daolioù, a-dachadoù, a-reuziadoù, gwezhave, gwezhavez, ur wech dre vare, gwech an amzer, gwechoù, gwechoù 'zo, gwezhiennou, gwezhiennou 'zo, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, a wech da wech, gwech a vezh, gwech dre wech, bep ar wech, dre bep div wech, a-vareadoù, a bellik da bellik, tanav ; *ich weiss nicht, wann er kommt*, n'ouzon ket peur (pe da zeiz) e teuo ; *es sei, wann es wolle*, n'eus forzh peur e vo, n'eus kaz pe da vare e vo, ne vern pegoulz e vo, ne laz ket din da be vare e vo, d'ur pe amzer, koulz pe goulz.

Wanne b. (-, -n) : 1. basin b., basinad b., botenn b., grenn b., kibell b., kibellad b., pelestr g., pelestrad g. ; *in eine Wanne gießen*, kibellañ, pelesrañ ; *Waschwanne*, barazh b., kelorn g., pelestr g., ranjod g., bailh g., penton g., sailh g., pezel b. ; 2. *Badewanne*, kibell b. ; 3. kant g. ; 4. diazad g., diazezenn b., izelenn b., kleuz g., kleuzenn b., kleuzadenn b. ; 5. *Ölwanne*, beol an eoul b., karter eoul g.

wannen Adv. : *von wannen ?* pe a lec'h ? pe eus lec'h ? a-belec'h ? eus pelec'h ? a-ven ? a-beban ? pe a ban ? (Gregor).

Wannenbad n. (-s, -bäder) : kibelladur g., kibelladenn b., kibellerezh g.

Wannseekonferenz . (-) : [istor] kuzuliadeg Wannsee b.

Wanst g. (-es, Wänste) : 1. [loen.] tor g., bigof g., teurenn b., kof g. ; 2. bigof g., kof tev g., teurenn b., tor g., teur g., begeliad g., pezh kof g., P. kof yod g., sac'h-boued g., senklenn b., pezh bouzelloù g. ; *sich (t-d-b) den Wanst vollstopfen, sich (t-d-b) den Wanst vollschlagen*, debriñ betek stambouc'hañ, kloukañ, bourouniñ, en em dafañ, gloutañ, gloutoniañ, ober e borc'hell, ober ur foeltr-bouzelloù, ober ur rontad, kargañ kaer e vouzelloù, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a voued, bezañ ouzh taol betek toull e c'houzoug, lakaat tenn war e vegel, mont traoù en e gorf, pilat boued, pegañ war ar boued, kofata, korfata, ober meurlarjez, pegañ war an traoù, debriñ da darzhañ, kargañ e sac'h betek ar skoulm, bezañ kreñv war ar chaokat, kaout ur malouer mat, ober kof bras, debriñ ent marlonk, debriñ evel ur roñfl, pilat boued a-c'hoari-gaer, kargañ kaer e gof / dantañ kaer / fripal / brifal / bourellañ ervat e borpant (Gregor), tennañ e gof er-maez a vizer, tennañ e galon eus ar vizer, ober (tapout) ur c'hofad, ober ur geusteuennad, bountañ un torad en an-

unan, kargañ e deurenn, ober ur pezh teurennad, kargañ e sac'h betek ar skoulm, kargañ betek toull ar c'hargadenn (betek ar c'hourlañchenn, betek ar gornailhenn), sachañ gant an-unan, debriñ dreist-kont, debriñ evel ur marlonk, bountañ boued en e vouzelloù, bezañ frank e vouzelloù, choukañ traoù, lakaat traoù e-barzh e fas, debriñ leizh e gof, debriñ a-leizh kof, ober ur c'horfad, ober kargoù bras ouzh taol ; 3. P. [dre skeud.] *Wanst*, karg-e-gorf g. [*liester* kargerien-o-c'horf], piler-boued g., karger g., klouker g., marlonk g., kof don g., korfeg g., lonteg g., lonker g., ranklez g., loufrez g., sklouf g., plaouier g., pemoc'h g., porc'hell g., bouetaer g., debrer bras g., chaoker g., debriad g., danter kaer g., brifaod g., brifer g., flouper g., arloup g., gourlañchenneg g., gargadenneg bras g., gourlañchenn vras b., glout g., gourhampl g., (ur) bouzelloù-gom g., karglout g., morser g., ramglout g. ; *Fettwanst*, sac'h soubenn g., sac'h toaz g., sac'h yod g., sac'had toaz g., sac'had kig g., sac'h kig g., tevasenn b., lovrigen b., pezh kig g., pezh toaz g., kofeg g., korfeg g.

wanstig ag. : teurenneg, toreka, bigofek, begeliek, kofek, bouzeliek, hag en deus korf, korfeg.

Want n. (-s, -en) : [merdead.] obant b., obank g.

Wanze b. (-, -n) : 1. [loen.] louezae g., pugnez str., laoukoad str. ; 2. [dre skeud.] mikro kuzh g., klevell guzh b.

wanzig ag. : neret a bugnez, leun a louezaeed ennañ, aloubet gant ar pugnez, al louezaeed o neriñ ennañ.

Wapiti g. (-/s, -s) : [loen.] wapiti g.

Wappen n. (-s, -) : ardamezioù lies., armorioù lies., skoed-ardamez g. ; *einen Falken im Wappen führen*, bezañ aroueziet ur falc'hun war e skoed-ardamez ; *Einteilung eines Wappens*, lodennadur ur skoed g., rannadur ur skoed g. ; *Berlin führt einen Bären im Wappen*, war ardamezioù Berlin ez eus un arzh.

Wappenbild n. (-s, -er) : arouez b.

Wappenbuch n. (-s, -bücher) : ardamezeg b.

Wappendichtung b. (-, -en) : [barzh.] barzhoniezh ardamezel b.

Wappenfeld n. (-s, -er) : palefarzh ardamez g., parzh ardamez g.

Wappenhalter g. (-s, -) : skoedour g., floc'h g.

Wappenherold g. (-s, -e) : [istor] harod g.

Wappenkunde b. (-) : ardamezouriezh b.

Wappenkunst b. (-) : ardamezerezh g.

Wappenliste b. (-, -n) : ardamezeg b.

Wappenmacher g. (-s, -) / **Wappenmaler** g. (-s, -) : skoeder g.

Wappenschild g./n. (-s, -e/-er) : skoed-ardamez g.

Wappenspruch g. (-s, -sprüche) : ger-ardamez g.

Wappentier n. (-s, -e) : loen ardamez g.

Wappenzeichner g. (-s, -) : skoeder g.

wappnen V.k.e. (hat gewappnet) : [barzh.] armañ.

V.em. : **sich wappnen** (hat sich (t-rt) gewappnet) : [dre skeud.] *sich gegen etwas wappnen*, kemer e zifennou e-sell eus udb, kemer e ziwalloù evit en em zifenn ouzh udb, klask e zifennou ouzh udb ; *sich mit Geduld wappnen*, amzeriñ gant e seizh pasianted, diskouez e seizh pasianted, gouzout hirc'hortoz, en em basiantat ; *sich gegen Vorwürfe wappnen*, lakaat biroù en e glaouier, dastum arguzennoù, klask e zifennou.

war amzer-dremenet ar verb : **sein**.

Waran g. (-s, -e) : [loen.] varan g.

ward [barzh.] amzer-dremenet ar verb : **werden**.

Wardein g. (-s,-e) : [istor] enseller ar moneizoù g.

Ware b. (-,-n) : marc'hadourezh b., danvez g., gwerzhadenn b. ; *die Esswaren*, ar bevañs g., ar boued g., ar bitailh g., ar pourvezioù lies., an danvezioù-bevañ lies. ; *legale Ware*, marc'hadourezh leal b. ; *gängige Ware*, marc'hadourezh voutin b., marc'hadourezh voas b. ; *wertlose Ware*, marc'hadourezh dister b., bitrakoù dibriz lies. ; *leicht verderbliche Ware*, marc'hadourezh gollidik b., danvez bresk (hag a ya buan da goll) g. ; *wollene Ware*, bonederezh g., gloanaj g., gloaneier lies. ; *irdene Ware*, priaj g., danvez pri g. ; *eine Ware führen*, bezañ un danvez bennak e gwerzh en e di ; *Waren umsetzen, Waren absetzen*, kavout fred (sav, digor, dor zigor, diskarg, disamm) d'e varc'hadourezh, kavout toull da werzhañ e varc'hadourezh, kavout tro da werzhañ e varc'hadourezh, diboullañ e varc'hadourezh ; *seine Ware zu einem guten Preis absetzen*, ober foar vat ; *die Ware zu sehr anpreisen bedeutet, dass sie nicht leicht verkäuflich ist*, re fichañ marc'hadourezh a ziskouez n'eo ket hewerzh, re ginnig marc'hadourezh a zo ur merk n'eo ket hewerzh ; *Waren zu Spekulationszwecken horten und hamstern*, lakaat kernez da zont ; *je seltener eine Ware ist, desto höher steigt ihr Preis*, ar rouezded a laka priz ar marc'hadourezhoù da greskiñ ; *ist eine Ware nicht gefragt, verliert sie an Wert*, ur varc'hadourezh n'eo ket goulennet a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket klask war he lerc'h a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket kas warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket goulenn dezhi a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket goulenn warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket reked warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket reked war he lerc'h a goll eus he friz ; [kr-l] *gute Ware lobt sich selbst*, re fichañ marc'hadourezh a ziskouez n'eo ket hewerzh - re ginnig marc'hadourezh a zo ur merk n'eo ket hewerzh - ur penn-ed hep greun a sav e benn uhel, ar pennoù-ed leun a bleg o fennoù bepred izel - evel ar pennoù kolo ar pennoù uhel a zo goull - n'eo ket ar gwellañ toc'had a sav an uhelañ o fennoù - ober ha tevel - ar mad kuzhet eo ar gwellañ.

Warenabsatz g. (-es,-sätze) : gwerzh b., gwerzhidigezh b., fred g., disamm g., sav g.

Warenangebot n. (-s) : dibab a varc'hadourezh b. ; *ein reichhaltiges Warenangebot vorlegen*, kinnig un dibab bras a varc'hadourezh, bezañ pourvezet-mat, bezañ ostizet mat.

Warenaufzug g. (-s,-aufzüge) : savez b., pignerez b.

Warenausstattung b. (-,-en) : arbaradur g., arbarañ g., arbarad g.

Warenaustausch g. (-es) : redennoù kenwerzh lies., trezhidell ar madoù b., amred ar madoù g., amredad ar madoù g.

Warenbeförderung b. (-) : treuzdougen marc'hadourezh g., doug marc'hadourezh g.

Warenbestand g. (-s,-bestände) : boniad g., staliad b., pourvezad g.

Warenbörse b. (-,-n) : Yalc'h ar marc'hadourezhoù b., Yalc'h ar c'henwerzh b.

Warenhaus n. (-es,-häuser) : stal vras b., gourstal b., magazenn vras b.

Warenkorb g. (-s,-körbe) : panerad ar venajerez b., panerad an derc'hel ti b.

Warenkreditbetrug g. (-s) : fallwerzhiñ g., droukwerzhiñ g.

Warenkreditbrief g. (-s,-e) : gwarantenn b.

Warenlager n. (-s,-) : ti-dastum g., dastumlec'h g., mirlec'h g., sanailh b., skiber g., magazenn b., grignol b., etrepaouez g.

Warenmuster n. (-s,-) : skouerenn b., standilhon g., patrom g., maketenn b., pimpatrom g.

Warenpreis g. (-es,-e) : priz red g.

Warenprobe b. (-,-n) : standilhon g.

Warenschein g. (-s,-e) : gwarantenn b.

Warenstand g. (-s,-stände) : palier g., loue g.

Warenstempel g. (-s,-) : merk oberierezh g.

Warentermingeschäft n. (-s,-e) : gwezhiadenn war dermen g.

Warentest g. (-s,-s/-e) : prouad perzhed g.

Warenumfang g. (-s) : marc'hadad g.

Warenumsatzsteuer b. (-,-n) : [Bro-Suis] taos war ar gwerzh ouzhpennet g., tell war gresk talvoud g., TGO, TWGT.

Warenverpackung b. (-,-en) : arbaradur g., arbarañ g., arbarad g.

Warenverkehr g. (-s) : treuzdougen marc'hadourezh g., redennoù kenwerzh lies., trezhidell ar madoù b., amred ar madoù g., amredad ar madoù g.

Warenverzeichnis n. (-ses,-se) : katalog g. ; *Warenverzeichnis mit Abbildungen*, roll skeudennet an traezoù e gwerzh g., roll skeudennet ar varc'hadourezh g., skrid-brudañ skeudennet g., katalog skeudennet g.

Warenzeichen n. (-s,-) : merk marilhet g., label g., merk kenwerzhel g., merk oberierezh g., merk al labouradeg b.

Warenzugang g. (-s,-zugänge) : degemeridigezh ar varc'hadourezh b., degasadenn varc'hadourezh b., degasadur marc'hadourezh g.

warm ag. : 1. tomm, gor, brout ; *sehr warm*, tomm-berv, tomm-ruz, tomm-gor, tomm-bervet, tomm-skaot, tomm-tomm, tomm-devet ; *kaum warm*, tommik ; *warmes Wasser*, dour domm g. ; *warme Kleidung*, dilhad(où) tomm lies., dilhad gwarezus lies., traoù tomm lies. ; *warme Ecke*, korn gor g. ; *warme Speise*, boued (magadur, meuz) tomm g., traoù tomm lies. ; *ich würde gern etwas Warmes trinken*, ur banne traoù tomm a zafe ganin, ur banne tomm a zafe ganin ; *warm essen*, debriñ boued tomm ; *etwas warm stellen, etwas warm halten*, derc'hel tomm udb ; *mir ist warm*, tomm eo din, me a gav ez eo tomm an amzer ; *es ist wärmer geworden*, kresket eo an tommder ; *es ist warm*, tomm eo anezhi, homañ a zo tomm anezhi, tomm eo an amzer ; *es ist angenehm warm*, tomm-brav eo ; *es ist nicht besonders warm heute*, n'eo ket gwall domm hiziv ; *warme Hände haben*, bezañ tomm d'e zaouarn ; *warm sitzen, im Warmen bleiben, in der warmen Stube bleiben*, chom en tommder (en e dommder), en em zalc'her er c'hloz, chom er c'hloz ; *jemanden im Warmen behalten*, derc'hel u.b. en tommder ; *sich warm laufen*, en em dommañ dre redek, redek evit tommañ d'an-unan, eouliañ e izili, divorzañ e zivesker, treveliañ un tamm bennak, ober un tamm divorzañ d'e zivesker, dihunañ e zivesker, divavañ e zivesker, lakaat e wad da labourat ; *in der Sonne warm werden*, heoliañ,

tommañ dindan an heol ; *ich hatte mich warm eingemummelt*, lakaet em boa ur bern dilhad dindanon, en em gafunañ am boa graet, doublet mat e oan ouzh ar wallamzer, lakaet em oa gloanaj en-dro din, lakaet em oa ur c'hloanenn en-dro da'm c'horf ; *warm angezogen*, gwisket tomm ; *den Motor warm laufen lassen*, leuskel ar c'heflusker da dreiñ evit tommañ (da dreiñ a-varv evit dezhañ tommañ) ; [kr-l] *man muss das Eisen schmieden, so lange es warm ist*, dre m'eo tomm an houarn, eo skeiñ warnañ - ret eo skeiñ war an tomm - pa vez avel eo nizat, pa dorr an avel eo tamouezat - kaout un dro vat d'ober un dra ne c'houlenn ket chom da varc'hata - pa vez ar c'hazh da foetañ, e foetañ diouzhtu eo ar gwellañ - pa vez gedon eo gedona.

2. c'hwek, tomm, karantek, karantezus ; *warmer Empfang*, degemer c'hwek g. ; *warmes Gefühl*, tommder g. ; *mit jemandem warm werden*, en em dommañ ouzh u.b., dont da vezañ tomm ouzh u.b., dont da vagañ mignoniezh ouzh u.b., diwanañ en e galon mignoniezh ouzh u.b., bezañ douget mui-ouzh-mui d'u.b., en em stagañ ouzh u.b. ; *jemanden warm halten*, derc'hel tomm u.b. ouzh an-unan.

3. P. *warm werden*, tommañ [ouzh], en em dommañ [e], bourrañ [e], en em ober [e], pleustriñ [e] ; *hier werde ich nie richtig warm*, biken ne c'hellin en em dommañ amañ, biken ne c'hellin boazañ amañ, biken ne c'hellin en em voazañ amañ, biken ne c'hellin en em ober amañ, biken ne c'hellin pleustriñ amañ, biken ne c'hellin tommañ ouzh al lec'h-mañ, biken ne c'hellin bourrañ amañ, biken ne c'hellin en em gavout amañ, biken ne c'hellin kustumiñ bevañ amañ, biken ne c'hellin en em gustumiñ ouzh al lec'h-mañ.

4. birvidik ; *warm werden*, dont imor (gred) en an-unan, mont (dont) birvilh en an-unan.

5. [livioù] *warme Farbe*, liv skeltr g., liv flamm g., liv bev g., liv skiltr g., liv tomm g.

Warmbeet n. (-s,-e) : [labour-douar] ti-gwer bihan g.

Warmblut n. (-s) : marc'h hanterwad g.

Warmblüter g. (-s,-) : [loen.] 1. loen digemm gwrez e gorf g., loen ur wrez korf ingal dezhañ g., emwrezad g. [*liester* emwrezaded] ; 2. marc'h hanterwad g..

warmblütig ag. : [loen.] emwrezat, digemm e wrez korf, ur wrez korf ingal dezhañ.

Warmbrunnen g. (-s,-) : eienenn (andon, stivell, mammenn) dour domm b.

warmdehnbar ag. : hag a c'hall en em astenn dre wrez, hag a c'hall distrihañ dre wrez, gwrezarledadus, gwrezastennadus.

Wärme b. (-) : 1. tommder g., gor g., tomm g., gwrez b., dev g., pared g. ; *milde Wärme*, tommijenn b., klouarijenn b. ; *Wärme abgeben*, leuskel tommder, dileuskel tommder ; *die Sonne strömt Wärme aus*, fennañ a ra an heol e dommder, skuilhañ a ra an heol e dommder, an heol a skuilh gor ; *Wärme aufnehmen*, euvriñ (sorbiñ, spluiañ) tommder ; *zehn Grad Wärme*, dek derez a-us da vann ; *das Küken braucht die Wärme seiner Mutter*, an evn bihan en deus ezhomm eus gor e vamm ; 2. nerzh g., gwrez b. ; *die Wärme des Feuers*, nerzh an tan g., aer an tan g. ; *die Wärme des Tages*, nerzh an deiz g. ; *die Sonnenwärme*, gwrez an heol b., nerzh an heol g. ; *Luftwärme*, gwrezverk g.,

gwrez b., pared g. ; 3. [fizik] gwrez b., gwrezder g. ; *spezifische Wärme*, gwrezder rummel g. ; 4. [dre skeud.] *mit Wärme*, a galon, c'hwek, gant karantez, gant karantegezh, gant karantelezh, en un doare karantek, en un doare karantezus.

Wärmeabgabe b. (-,-n) : dilaosk gwrez g., dilaoskadenn wrez b.

Wärmeäquator g. (-s) : keheder gwrezel g.

Wärmeäquivalent n. (-s) : *mechanisches Wärmeäquivalent*, kevatal treloc'hel ar wrez b.

Wärmeaufnahme b. (-,-n) : lugadur gwrez b., lugañ gwrez g.

Wärmeausdehnung b. (-,-en) : arledadur gwrezel g.

wärmebeständig ag. : gwrezherzadus, dalc'hus ouzh ar wrez, didommus, disgwrezus, digemm e wrez, ur wrez ingal dezhañ.

Wärmechemie b. (-) : gwrezkimiezh b.

wärmedämmend ag. : gwrezdisfuus.

Wärmedämmung b. (-,-en) : gwrezdisfuadur g., gwrezdisfuiñ g.

Wärmedehnungsfuge b. (-,-n) / **Wärmedehnungslücke** b. (-,-n) : junt arlediñ g., joentr arlediñ g.

Wärmediffusion b. (-) : gwrezreadur g.

Wärmeeinheit b. (-,-en) : kalori g., kaloriad g.

wärmeelektrisch ag. : gwreztredean, gwreztredean.

Wärmeenergie b. (-,-n) : gremm gwrezel g.

Wärmeenergiemaschine b. (-,-n) : mekanik gwrezel g.

Wärmeentziehung b. (-) / **Wärmeentzug** g. (-s) : lugadur gwrez b., lugañ gwrez g.

Wärmeerzeugung b. (-,-en) : kenderc'h gwrez g., kenderc'herezh gwrez g., kenderc'hañ gwrez g. ; *heliothermische Wärmeerzeugung*, heliotermiezh b., kenderc'h heolwrez g., kenderc'herezh heolwrez g., kenderc'hañ heolwrez g.

wärmeisolierend ag. : gwrezdisfuus.

Wärmeisolierung b. (-) : gwrezdisfuadur g., gwrezdisfuiñ g.

Wärmekraftlehre b. (-) / **Wärmekrafttechnik** b. (-) : gwreznerzhoniezh b.

Wärmekraftwerk n. (-s,-e) : kreizenn wreztredean b.

Wärmelehre b. (-) : gwreznerzhoniezh b.

Wärmeleiter g. (-s,-) : kas-tommder g., kas-gwrez g., kaser tommder g., kaser gwrez g., danvez heren ouzh ar wrez g.

wärmeleitfähig ag. : gwrezreadus, heren ouzh ar wrez g., gwrezreüs.

Wärmeleitfähigkeit b. (-) : gwrezreadusted b., gwrezreüsted b.

Wärmeleitung b. (-) : [fizik] gwrezreadur g.

Wärmemengenmessung b. (-,-en) : gwrezventerezh g., kalorimetriezh b.

Wärmemesser g. (-s,-) : gwrezventer g., kalorimetr g.

Wärmemesstechnik b. (-) : gwrezventerezh g., kalorimetriezh b.

Wärmemitführung b. (-) : [fizik] kendoug gwrez g., kendougen gwrez g.

wärmen V.gw. (hat gewärmt) : tommañ, dianouediñ ; *im März wärmt die Sonne schon*, e miz Meurzh e tomm an heol dija.

V.k.e. (hat gewärmt) : tommaat, tommañ, dianouediñ, dirivañ ; *seine Finger wärmen*, ober un tomm d'e vizied,

ober un tommañ d'e vized, ober un dommadenn d'e vized, tommañ e vized, dirivañ e vized.

V.em. : **sich wärmen** (hat sich gewärmt) : tommañ, ober un tomm, ober un tommañ, ober un dommadenn, ober ur grazadenn, dirivañ, ober ur c'horadenn dirak an tan ; *sich (t-rt) am Kaminfeuer wärmen*, ober ur grazadenn e korn ar c'hogn (e korn an oaled, e toull an oaled), ober un dommadenn e korn an oaled, ober ur grazadenn e korn an tan, ober un dommadenn ouzh aer an tan, luduañ e korn an tan, luduenniñ e toull an tan, rostañ e korn an oaled ; *sich (t-d-b) die Finger wärmen*, ober un tomm d'e vized, ober un dommadenn d'e vized, tommañ e vized, ober un tommañ d'e vized, dirivañ e vized ; *sich in der Sonne wärmen*, tommheoliañ, heoliañ, tommañ dindan an heol.

Wärmepumpe b. (-,-n) : pomp gwrez g.

Wärmepumpenanlage b. (-,-n) : reizhiad pompañ gwrez g.

Wärmeregler g. (-s,-) : gwrezreoler g.

Wärmeregulation b. (-) : gwrezreolierzh g.

Wärmesaugheber g. (-s,-) : gwrezpibenn b.

Wärmeschutzmasse b. (-,-n) : gwiskad disgweziñ g.

Wärmestrahlung b. (-) : gwrezskinadur g., skindommerezh g.

Wärmestrom g. (-s,-ströme) : gwrezruzañ g.

Wärmestromdichte b. (-) : lanvder gwrezruzañ g.

Wärmetauscher g. (-s,-) : eskemmer gwrez g.

Wärmetechniker g. (-s,-) : gwrezkalvezour g.

Wärmeträger g. (-s,-) : gwrezdouger g.

Wärmeträgermedium n. (-s,-medien) : araez gwrezdouger g.

Wärmetransportmedium n. (-s,-medien) : araez gwrezdouger g.

Wärmeverlust g. (-es,-e) : koll gwrez g., kollidigezh wrez b.

Wärmflasche b. (-,-n) : pod-tommañ g., P. manac'h g.

warmformbar ag. : gwrezstummadus, hag a c'heller gwrezstummañ.

Warmfront b. (-,-en) : [hinouriezh] talbenn tomm g.

Warmhalteplatte b. (-,-n) : tommer-boued g., tommer pladoù g.

Warmhaus n. (-es,-häuser) : ti-gwer g., ti-brout g., broutti g.

warmherzig ag. : c'hwek, tomm, karantek, karantezus, kalonek, karadek ; *warmherziger Empfang*, degemer tomm g., degemer c'hwek g., degemer kalonek g., degemer karadek g.

Warmherzigkeit b. (-) : karantez b., karantegezh b., karantelezh b., karadegezh b., kaloniezh b.

Warmluft b. (-,-lüfte) : aer domm g./b.

Wärmpfanne b. (-,-n) : pillig-wele b.

Wärmplatte b. (-,-n) : tommer-boued g., tommer pladoù g.

Warmstart g. (-s,-s) : [stlenn.] adderaouekaad g., azloc'hañ a-domm g.

Wärmstein g. (-s,-e) : maen tomm g. [evit tommañ an treid].

Wärmung b. (-,-en) : tommadur g., tommerezh g.

Warmwasserbereiter g. (-s,-) : tommer-dour g.

Warmwasserhahn g. (-s,-hähne) : kog an dour domm g., pluenn an dour domm b., alc'hwez an dour domm g.

Warmwasserleitung b. (-,-en) : korzenn dour domm b.

Warmwasserquelle b. (-,-en) : penn bouilh g., eien dour domm str., stivell dour domm b.

Warnanlage b. (-,-n) : stignad alarmiñ g., reizhiad alarmiñ b., kemenner g.

Warnblinkanlage b. (-,-n) : gouleier argoll lies., gouleier-arvar lies.

Warnblinkleuchte b. (-,-n) : lamp argoll g./b., lamp-arvar g./b.

Warnblinklichter lies. : gouleier argoll lies., gouleier-arvar lies.

Warndreieck n. (-s,-e) : tric'horn arvar g., tric'horn rakkemenn g., tric'horn diwall g.

warnen V.k.e. (hat gewarnt) : berzañ, rakkemenn, kenteliañ, gouzav, gouzaviñ, kemenn ; *jemanden warnen*, berzañ u.b., lakaat u.b. war ziwall, lakaat u.b. war e evezh ; *jemanden vor einer Gefahr (t-d-b) warnen*, lakaat u.b. war ziwall ouzh un dañer bennak, kenteliañ u.b. war un dañer bennak, lakaat u.b. war evezh ouzh un dañer, sachañ an evezh war un dañer bennak, kemenn un dañer bennak d'u.b., berzañ u.b. ouzh un dañer bennak ; *er hatte mich gewarnt*, berzet mat en doa ac'hanon ; *man hatte mich davor gewarnt*, kemennet e oa bet din, lakaet e oan bet war evezh ouzh an dra-se.

warnend ag. : gourdrouruz ; *seine warnende Stimme erheben*, reiñ ur c'hemenn, ober mouezh, sevel e vouezh d'an-unan evit berzañ an dud.

Warner g. (-s,-) : korn-gouzav g., kemenner g.

Warnkreuz n. (-es,-e) : kroaz sant Andrev b. [*arouez un dreuzenn hent-houarn hep ti-gward*].

Warnlicht n. (-s,-er) : gouloù dañer g., gouloù diwall g.

Warnnetz n. (-es,-e) : rouedad rakdiwall b.

Warnruf g. (-s,-e) : galv-diwall g.

Warnschild n. (-s,-er) : panell diwall b.

Warnschrei g. (-s,-e) : galv-diwall g.

Warnschuss g. (-es,-schüsse) : tenn-kemenn g., tenn-gouzav g., tenn kemenn diwall g.

Warnsignal n. (-s,-e) : arhent kemenn g.

Warnstreik g. (-s,-s) : diskrog-labour rakkemenn g., diskrog-labour gouzaviñ g., diskrog-labour gouzav g.

Warntafel b. (-,-n) : panell diwall b.

Warntraum g. (-s,-träume) : huñvre rakkemenn g.

Warnung b. (-,-en) : kemenn g., kemennadur g., kemennerezh g., rakkemenn g., gourdrour g., gouzavadenn b., gouzaouadenn b., berz g., berzadenn b., galv da ziwall g. ; [skol] gouzavadenn b. ; *jemandem eine Warnung erteilen (geben)*, berzañ u.b., ober ur gourdrour d'u.b., gourdrour u.b., gourdrour gant u.b., gourdrour warlerc'h u.b. ; *auf die Warnung hören*, sentiñ ouzh ar c'hemenn (ouzh ar gourdrour), heuliañ (ober diouzh) ur c'hemenn ; *eine Warnung in den Wind schlagen*, ober skouarn vouzar ouzh ur c'hemenn, ober fae ouzh (war, eus) ur c'hemenn, lezel ur c'hemenn da vont gant an avel, ober ruz war ur c'hemenn ; *lassen Sie sich das zur Warnung dienen*, lakait an dra-se don en ho penn ! n'ankounac'hait ket ar gentel ho peus bet ! gant ma vo bet an dra-se ur gentel a-zoare evidoc'h ! mat e vefe deoc'h n'ankounac'haat ket se ! salv ma vo bet an dra-se ur gentel evidoc'h ! an dra-se ho tesko d'ober seurt traoù !

Warnzeichen n. (-s,-) : 1. arhent diwall g. ; *ein Warnzeichen geben*, lakaat war evezh (war ziwall),

berzañ ; 2. arverk g., raksin g., ragarouez b., kentarouez b., diougan g., seblant g., titenn b., ditour g., ragazon g.

Warp g. (-s,-e) : 1. neud steuñvenn g. ; 2. [merdead.] fun halañ b., fun ramokañ b.

warpen V.k.e. (hat gewarpt) : [merdead.] halañ, ramokañ.

Warrant g. (-s,-s) : [kenwerzh.] gwarantenn b.

Warschau n. (-s) : Varsovia b., Warszawa b.

Warschauer¹ g. (-s,-) : annezad Varsovia g., annezad Warszawa g.

Warschauer² ag. (digemm) : ... Varsovia g., ... Warszawa ; *der Aufstand im Warschauer Ghetto*, emsavadeg ghetto Warszawa b. ; *Warschauer Pakt*, pakt Varsovia g., pakt Warszawa g.

...wart g. (-s,-e) : gward g., diwaller g., gedour g., mirer g., evezhier g. ; *Hauswart*, porzhier g.

Warte b. (-,-n) : 1. arsellva g., arvestlec'h g., gwelva g., sellva g., tour-ged g., garid b., gwardlec'h g. ; 2. [dre skeud.] *von hoher Warte*, gant ur spered bras, gant uhelled a spered ; *von meiner Warte aus*, hervez va santimant, da'm feson, din (me a gav din), hervez va meno, hervez va soñj, war va soñj, war a gredan / war a soñjan (Gregor), hervezon, da'm soñj, da'm meno, war va meno, diouzh va danvez, a gav din, a soñj din, evidon-me.

Wartefrau b. (-,-en) : gwardez-klañvour b., beilherez b.

Wartefrist b. (-,-en) : gedvezh g.

Wartegeld n. (-s,-er) : gopr da c'hortoz g. ; *auf Wartegeld setzen*, a) lakaat er-maez a garg da c'hortoz ; b) [istor, lu] lakaat war hanter c'hopr.

Wartegleis n. (-es,-e) : [hent-houarn] hent tuañ g.

Wartehäuschen n. (-s,-) : gwasked-bus g., kledour g., kledourenn b.

Warteliste b. (-,-n) : listennad c'hortoz b., roll gortoz g.

warten V.gw. (hat gewartet) : 1. gortoz, gedat, deport, bezañ war-c'hed eus, bezañ ged da, bezañ en engortoz a, bezañ e-sell a, bezañ e ged eus, bezañ war c'hortoz eus, chom e spi, amzeriñ, chom war vranc, bezañ e gortoz da, chom da c'hortoz ; *wir warteten auf ihn, er kam aber nicht*, gortozet hor boa anezhañ, met ne oa ket deuet - kaer hor boa gortoz, ne zeue ket ; *der Zug wartet nicht !* an tren ne c'hortoz ket ! an tren ne chom ket da c'hortoz ! ; *sie warten immer noch*, e gortoz emaint bepred ; *auf jemanden warten*, gortoz (gedat, deport) u.b., bezañ war-c'hed eus u.b., gedat u.b. da zont, gortoz u.b. da zont, bezañ ged d'u.b. ; *sie warten auf uns*, emaint ouzh hor gortoz ; *auf bessere Tage warten*, sadorniñ ; *sie warten auf den Regen*, en gortoz ar glav emaint ; *ich werde auf dem Bahnhof auf dich warten*, te am c'havo er porzh-houarn ouzh da c'hedal ; *ich musste vier Tage warten, bevor er mich empfangt*, pevar devezh e oan bet a-raok ma voen degemeret gantañ ; *jemanden warten lassen*, lezel u.b. da sec'hañ, lakaat u.b. d'ober strapenn, lakaat u.b. da basiantiñ, ober d'u.b. pasiantiñ ; *auf weitere Informationen warten*, chom war betek-gouzout, gortoz betek-gouzout, gortoz gouzout hiroc'h, chom war-c'hed, chom o c'hortoz ; *auf die Einschiffung warten*, bezañ o c'hedal sevel war al lestr ; *er wartete darauf, zum Major befördert zu werden*, gortoz a rae bezañ savet d'ar renk a vajor,

gortoz a rae bezañ lakaet e rez ur major, gortoz a rae bezañ lakaet da vajor ; *auf den Zug warten*, gortoz an tren ; *ich warte schon lange auf eine Nachricht von ihm*, emañ abaoe pell o c'hortoz eus e geloù, emañ abaoe pell o c'hortoz keloù digantañ, abaoe ar c'heit emañ o c'hortoz eus e geloù ! gwerso dija e c'hortozan eus e geloù ; *wir haben verdammt lange auf dich warten müssen*, diwezhat-mezh emaut, mil bell omp chomet ouzh da c'hedal da zont, na pegeit omp chomet ouzh da c'hedal da zont ; *warum mussten wir so lange auf dich warten ?* perak ac'h eus daleet keit amzer ? perak out deuet ken diwezhat ? petra dit dont ken diwezhat ? ; *ich habe lange warten müssen*, ur frapad bras on bet o c'hortoz, pell amzer e oan chomet o c'hedal, ur pell amzer e oan chomet o vorc'hedal, ur pell bras e oan chomet o reuziñ, ur frapad bras e oan chomet war vranc ; *furchtbar lange stehen und warten müssen*, ober kof-gar, chom da c'hortoz evel ur penn-peul, ober strapenn, morc'hedal, reuziñ, morfontiñ, gedat mil bell, pilpazañ, chom war vranc, dibasiantiñ o c'hortoz, dibasiantiñ dre hir c'hortoz, en em chalañ o teport, chaokat e ivinoù o teport, chom da lonkañ avel, chom da bilpazañ, gortoz hep penn na difin, chom ur viken da c'hortoz ; *ohne länger zu warten*, hep dale ken, hep ken dale, hep ken amzeriñ, hep dale pelloc'h, hep daleañ hiroc'h, hep goursezañ pelloc'h, hep mui goursezañ, hep mui gortoz ; *ohne allzu lange zu warten*, hep pell gortoz ; *wir haben lange genug gewartet*, morc'hedet hon eus a-walc'h evel-se, gortozet hon eus a-walc'h evel-se, chomet omp a-walc'h da reuziñ ; *wir haben zwei Stunden gewartet*, gortozet hon eus e-pad (e-doug) div eurvezh ; *diese Frau musste lange warten, bevor sie ihr erstes Kind bekam*, chomet e oa ar vaouez-se pell hep he devout bugale ; *auf etwas (t-rt) warten*, gortoz udb, gedat udb, gortoz udb da zont, gedat udb da zont, bezañ en engortoz a udb, bezañ e-sell a udb, bezañ e ged eus udb ; *die Mutter wartete darauf, dass ihre Tochter ihr erzähle, was sie gemacht habe*, edo ar vamm o c'hedal he merc'h da lavaret ar pezh he doa graet ; *warten, bis ...*, gedat ma ..., gortoz ac'hanen ma ..., gortoz ken na ..., gortoz ken a ..., gortoz war-benn ma ... ; *warten wir, bis das Obst reif ist*, gortozomp ma vo darev ar frouezh, gortozomp ar frouezh da zareviñ ; *warte, bis ich komme*, gortoz ken na zeuin, gortoz ma teuin, gortoz ac'hanen ma teufen, gortoz ac'hanen ma teuin, gortoz war-benn ma teufen ; *warte, bis er kommt*, gortoz anezhañ da zont, gortoz ma erruo, gortoz betek ma erruo ; *warten wir, bis der Sturm vorbei ist !* gortozomp ar barrad amzer da dremen ! gedomp ar barrad amzer da dremen ! ne vefe ket gwazh deomp chom amañ da c'hortoz eget mont dindan an amzer fall ! ; *warten wir, bis der Regen aufhört*, gedomp ar glav da devel, gortozomp ar glav da devel, gortozomp ma tavo ar glav, gortozomp ac'hanen ma tavo ar glav, gortozomp ken a davo ar glav, gortozomp ken na davo ar glav, gortozomp ken na raio ket glav ken ; *warten Sie nicht bis August, um es zu tun*, na c'hortozit ket miz Eost evit ober an dra-se, na c'hortozit ket ac'hanen da viz Eost evit ober an dra-se, na c'hortozit ket betek miz Eost evit ober an dra-se ; *sie brauchten nicht lange zu warten*, berr e voe o gortoz, berr e oa padet o gortoz, ne voe ket hir o gortoz, ne voent ket lakaet da c'hortoz keit-se, ne voent ket lakaet da c'hortoz keid all ; *Sie werden nicht lange warten müssen*, ne chomot ket pell e spi ; *er wartet, bis er an die Reihe kommt*, emañ o

c'hortoz tro, emañ o c'hedal tro ; *kannst du nicht warten, bis du an der Reihe bist ?* te n'eo ket mat dit gortoz da dro (gortoz tro, gortoz renk, gortoz da renk) evel an dud all ? ne c'hellfes ket gortoz da dro evel ar re all ? ; *er ging weg, ohne länger zu warten*, ne chomas ket da c'hedal hiroc'h, ne chomas ket da c'hortoz pelloc'h, ne chomas ket pelloc'h da reuziñ ; *ich werde nicht länger warten !* ne c'hortozin ket pelloc'h ! ne chomin-me ket da c'hortoz pelloc'h ! ne c'hortozin ket hiroc'h ! ; *warten Sie mal bitte ! ich bin gleich fertig !* mar karit va gortoz m'em bo en ur c'heit graet an dra-se - gortozit ur munut, paneveken ; *der Kaffee ist schon lange fertig und wartet nun mal auf euch*, emañ ar c'hafe ouzh ho kortoz en e gluch ; *da kannst du lange warten !* labour gedal az po - labour az po da c'hortoz - an devezh goude biken, pa savo ul loar nevez e ti ar gemenerien marteze - pa nijo ar moc'h - pa gavin un neizh logod e skouarn ar c'hazh - gortoz a c'hallez ober met blev 'vo da gaout ! - fiez glas ! - kaer az po, blev 'vo da gaout ! - laka evezh na vefe ket tomm da'z peg ! - pell e c'helli gortoz ! - kae da c'houzout ! - kerzh da glask ! ya da, kae 'tav ! - bez e c'hallez sutal ! ; *komm ! Hilf mir mal ! - da kannst du lange warten !* deus 'ta da reiñ dorn din ! - propik ouzh an tu-se ! ; *warte nur !* n'em eus ket talaret ganit c'hoazh ! bremaik e ri ur c'hoarzh all ! m'en talvezo dit ! a-benn nebeut e vo tomm da'z chupenn ! damantiñ a ri ! va distro am bo ! gwregon am eus da lodennañ ganit c'hoazh ! me a zistago ar c'hoarzhin diouzhit ! klevet a ri ganin ! pakañ a ri ! ; **2. auf sich warten lassen**, bezañ dale gant an-unan, daleañ, daleañ da zont (d'en em gavout, da erruout, oc'h erruout, o tont), goulerc'hiñ da zont, kaout dale, bezañ diwezhat oc'h erruout, bezañ diwezhat o tont, chom da staliañ, warlerc'hiañ ; *er ließ nicht auf sich warten*, ne zaleas ket ; *der Sommer lässt auf sich warten*, warlerc'h emañ an hañv, warlerc'hiañ a ra an hañv ; **3. der Tod wartet auf ihn**, lakaet eo da vervel, tonket eo da vervel, n'en deus nemet ar marv da c'hortoz, emañ ar marv ouzh e c'hedal ; *die Hölle wartet auf ihn*, tonket eo d'an ifern, daonet e vo korf hag ene ; **4. mit etwas warten**, daleañ udb, gortoz betek un amzer all (astenn termen) evit ober udb (Gregor).

V.k.e. (hat gewartet) : **1.** prederiañ, damañtiñ, plediñ gant (ouzh), soursial ouzh, ober war-dro, ober evezh da, ober en-dro da, ober ouzh, ober evit, ober diouzh, bezañ war-dro, dont war-dro, mont war-dro, intent ouzh ; *ein Kind warten*, prederiañ ur bugel, damañtiñ ur bugel, soursial ouzh ur bugel, plediñ gant (ouzh) ur bugel, ober war-dro ur bugel, ober en-dro d'ur bugel, ober diouzh ur bugel, ober ouzh ur bugel, ober evit ur bugel, intent ouzh ur bugel ; *meine Töchter sollen dich warten schön* [Goethe], va merc'hed a raio flourig dit, va merc'hed da lakaio da goñfortiñ, va merc'hed a raio brav dit, va merc'hed a raio chalantiz dit, va merc'hed da cheriso, va merc'hed da gempenno mat, va merc'hed da gempenno brav ; **2.** [tekn.] trezerc'hel, kempenn, ober war-dro, bezañ war-dro, dont war-dro, mont war-dro, delc'her kempenn, delc'her e ratre, delc'her e ratre vat, delc'her e ratre vrav, delc'her e stad, delc'her e stad vat, delc'her a-ratre, delc'her a-blom ; *einen Wagen warten*, delc'her ur c'harr-tan e

ratre (e ratre vat, e ratre vrav, e stad vat, a-ratre, a-blom), delc'her ur c'harr-tan kempenn, kempenn ur c'harr-tan, ober war-dro ur c'harr-tan, trezerc'hel ur c'harr-tan.

Warten n. (-s) : gortoenn b., gortoz g., gortozerezh g., gortozidigezh b., gortozadenn b., engortoz g., ged g., spi g., esper g., esperañs b. ; *was für ein furchtbar langes Warten !* nag un engortoz euzhus ! na penaos gortoz euzhus ! ; *ohne weiteres Warten*, hep dale ken, hep ken dale, hep ken amzeriñ, hep dale pelloc'h, hep daleañ hiroc'h, hep goursezañ pelloc'h, hep mui goursezañ, hep mui gortoz ; *nach langem Warten*, dre hir c'hortoz.

Wartende(r) ag.k. g./b. : gortozet g., gortozerezh b.

Wärter g. (-s,-) : **1.** evezhier g., gward g., gouarnet g., gouarnour g., diwaller g., mirer g., gedour g. ; **2.** [mezeg.] prederier g., klañvdiour g.

Warteraum g. (-s,-räume) : sal c'hortoz b., gortozva g., raksal b., rakkambr b.

Wärterin b. (-,-nen) : **1.** evezhierez b., gwardez b. ; **2.** prederierezh b., klañvdiourez b.

Wartesaal g. (-s,-säle) : sal c'hortoz b., gortozva g., raksal b., rakkambr b.

Warteschlange b. (-,-n) : steudad c'hortoz b., lostad tud o c'hortoz g., lostennad c'hortoz b. ; *seinen Platz in einer Warteschlange verlieren*, koll e renk.

Warteschleife b. (-,-n) : [kirri-nij] tro c'hortoz b. ; *eine Warteschleife ziehen*, ober un dro c'hortoz.

Wartestand g. (-s) / **Wartestellung** b. (-) : gortozidigezh b., gortozerezh g. ; *Offizier im Wartestand*, ofiser e vaktet g., ofiser en amstael g.

Wartezeit b. (-,-en) : gortoenn b., gedvezh g., gortoz g., gortozerezh g., gortozidigezh b., gortozadenn b., engortoz g.

Wartezimmer n. (-s,-) : sal c'hortoz b., gortozva g., raksal b., rakkambr b.

...wärts Adv. : war-zu, war-du, da-gaout, war-gaout, etrezek, etramek, da-geñver, trema ; *aufwärts*, d'an nec'h, ouzh krec'h, etrezek an uhel, etramek an uhel, da-geñver an uhel, war-grec'h, war-zu an nec'h, d'al laez, da laez ; *seitwärts*, dre ar c'hostez, a-gostez, war ar c'hostez.

Warturm g. (-s,-türme) : **1.** tour-ged g., garid b., gwardlec'h g., gwere b. ; **2.** tour-meur g., tourell b.

Wartung b. (-) : **1.** [tud ha loened] prederiad g., preder g., intentoù lies. ; **2.** [traoù] trezalc'h g., trezalc'herezh g., kempenn g., kempennerezh g.

wartungsfrei ag. : n'en deus ket ezhomme bezañ kempennet, didrezalc'h.

Wartungshandbuch n. (-s,-bücher) : dornlevr trezerc'hel g., dornlevr kempenn g., lizhad arzerzhel g.

Wartungsvertrag g. (-s,-verträge) : kevrat trezerc'hel b.

warum ger goulennata : perak, perak tra, daoust ha perak, daoust perak, perak bennak, da berak, evit perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ, en abeg da betra, penn da betra, petra 'zo kaoz, dre be abeg ; *warum nicht ?* perak ne vefe ket ? perak ne vefe ket eus an dra-se ? perak ne vije ket, kuita ? petra 'virfe ? na petra 'ta ? perak nann ? / perak naren ? / pe da benn nann ? (Gregor) ; *warum bist du nicht früher gekommen ?* perak (abalamour da betra) n'out ket deuet abretoc'h ? ; *warum denn ?* perak 'ta ? perak tra ? ; P. *warum nicht gar ?* piv a oar ? kae da c'houzout ! kerzh da c'houzout ! kerzh da welet ! kae da welet ! it da welet ! ;

warum birgst du dein Gesicht ? perak kuzhat da zremm ? *petra dit kuzhat da zremm ? ; warum zitterst du so ?* da ober petra krenañ kement all ? ; *warum sollten wir das Gleiche tun ?* perak ober heñvel ? perak ober heñvel dra ? ; *warum seht ihr so betrübt aus ?* perak dremmoù ken doaniet ? ; *warum schlagen Sie dieses Kind ?* petra eo deoc'h skeiñ gant ar bugel-mañ ? ; *warum machst du das ?* petra eo dit ober an dra-se ? ; *warum sagen Sie es nicht ?* pe evit tra n'el lavarit ket ? ; *und warum sollte ich es nicht tun ?* daoust ha perak ne rafen ket an dra-se ? perak bennak ne rafen ket an dra-se ? perak enta ne rafen ket an dra-se ? ; *warum wollt ihr so früh vor Sonnenaufgang aufbrechen ?* da betra mont en hent keit-mañ a-raok an deiz ? ; *warum kommst du so spät ?* perak eo dit dont ken diwezhat ? ; *warum hast du das getan,* perak out aet d'ober ur seurt tra ? ; *warum ist er bloß nicht gestorben ?* salv dezhañ e vije marvet ! ; *warum würde ich den Leuten so etwas erzählen ?* da belec'h ez ajen da gontañ kaozioù evel-se d'an dud ? ; *er verstand nicht, warum diese Leute zu ihm wollten,* ne gompren ket ar pezh a rae d'ar re-se dont d'e welet, ne gompren ket ar pezh a oa kaoz d'ar re-se dont d'e welet.

Warum n. (-) : perag g. ; *das Wie und das Warum*, ar rag hag ar perag, ar perag hag ar penaoz, ar penaoz hag ar perag, ar perag hag ar penent ; *nach dem Warum und Weshalb fragen*, klask penn d'ar vazh, klask gouzout ar rag hag ar perag, klask gouzout ar peragoù.

Wärzchen n. (-s,-) : [korf.] begennig b., begenn-groc'henn b.

Warze b. (-,-n) : 1. gwenaeñ b., [kezeg, saout] fiezenn b. ; *Warze am Hals, Warze am Kinn*, nozelenn g. ; *Warzen am Kinn oder am Hals bekommen*, nozelennañ ; *Warzen verursachend*, gwenaeñnus ; *Warzen entwurzeln*, diwziennañ gwenaeñnoù ; *von Fußsohlenwarzen befallen sein*, kaout gwenaeñnoù en e dreid ; 2. *Brustwarze*, penn-bronn g., beg-bronn g., beg ar vronn g., penn ar vronn g. (Gregor).

warzenartig ag. : gwenaeñnek, e doare ur wenaenn, e doare gwenaeñnoù, a-zoare gant ur wenaenn, a-zoare gant ar gwenaeñnoù, a-seurt gant ur wenaenn, a-seurt gant ar gwenaeñnoù.

Warzenhof g. (-s,-höfe) : [korf.] kelc'henn ar vronn b., rodenn ar vronn b.

Warzenkraut n. (-s) : [louza.] 1. [*Euphorbia lathyris*] flamoad g. ; 2. [*Chelidonium majus*] louzaouenn-ar-gwennilied b., louzaouenn-ar-plac'h-koant b., sklaer b., gwad-melen g., louzaouenn-an-daoulagad b.

Warzenschwein n. (-s,-e) : [loen.] fakoker g., fakocher g.

was¹ raganv goulennata : 1. [goulennnoù eeun] petra, pe, peseurt ; *was denn ?* petra 'zo ? ; *was machen Sie ?* petra emaoch oc'h ober ? ; *was sagen Sie ?* petra ho peus lavaret (goulennet) ? P. petra ? hañ ? ; *was ist das ?* daoust petra eo an dra-se ? daoust petra eo ? peseurt eo ? ; *was ist los ?* petra 'zo ? petra 'zo o c'hoari amañ ? ; *was soll ich dazu sagen ?* petra ri ? e-giz-se emañ kont ; *was geschah ?* petra 'zo bet c'hoarvezet ? ; *was stört dich ?* petra a laka ac'hanout

diaes ? ; *was ist Ihr Beruf ?* petra oc'h-hu diouzh ho micher (dre ho micher, a vicher) ? war betore micher oc'h-hu ? a be vicher oc'h-hu ? ; *was schadet es ?* kement-se ne ra gaou ebet da zen, petra a vern ? petra a laz ? pe kaz a zo ? / pe forzh a zo ? / pe vern ? / pe laz ? (Gregor) ; *was dann, wenn er nicht kommt ?* ha ma ne zeu ket neuze ? ; *was nun ?* ha petra vo graet bremañ ? petra ober bremañ ? ha neuze ? ha pelloc'h ? ha petra a raimp-ni bremañ ? ha petra a raimp-ni neuze ? petra neuze ? ; *was hat er geklaut ?* petra 'zo aet gantañ ? peseurt 'zo aet gantañ ? ; *was habt ihr gegessen ?* petra oc'h eus debret ? peseurt oc'h eus debret ?

2. [goulennnoù dieeun] petra, pe ; *er fragt, was geschehen ist*, emañ o c'houlenn petra 'zo c'hoarvezet ; *er fragt, was er tun soll*, emañ o c'houlenn petra a rank ober ; *Vater, vergib ihnen, denn sie wissen nicht, was sie tun*, Tad, pardon dezho, rak n'ouzont ket ar pezh a reont - Tad, pardon dezho, rak n'ouzont ket pe a reont.

3. raganv estlammiñ : petra, chekon ; *was Sie nicht sagen !* n'eo ket posupl, alato ! n'eo ket gwir, evelato ! penaos ! ; *was ! ihr seid noch nicht fertig*, petra ! n'eo ket echu al labour ganeoc'h c'hoazh ! ; *ach was ! tamm ebet !* - ya, war lost al leue ! - ya, moarvat ! - ya da, moarvat ! - te a gont traoù, 'vat ! ; „*ich bin bald wieder da !*“ - „*ach was !*“, ne vin ket pell gant va zro ! - nann da ! ; *was ? !* chekon ! ; *nicht schlecht, was ? !* laka eo mat ! - laka 'ta eo mat ! - mat eo, neketa ? - mat eo, hama ? - mat eo, kuita ? - mat eo, hañ ?.

was² raganv-stagañ : 1. [a-zalc'h ouzh ul lavarenn a-bezh] ar pezh, pezh, ar seurt, an dra ; *was man nicht versteht, besitzt man nicht* (Goethe), ar pezh ne gomprenomp ket ne c'hall ket bezañ deomp ; *hört nur, was geschah*, selaouit a c'hoarvezas ; *es geht ihm besser, was mich sehr erfreut*, mont a ra gwelloc'h gantañ, pezh a ra din bezañ laouen ; *das Einzige, was wir von ihnen verlangen, ist, dass sie uns in Ruhe lassen*, ne c'houlennomp diganto nemet m'hol lezint e peoc'h ; *nimm, was du möchtest*, kemer ar seurt a gari ; [mat.] *was zu beweisen war*, pezh a vije bet ret prouiñ, pezh a oa ret prouiñ.

2. [gant un anv-gwan amstrizh da rakger] *manches, was*, kalz a draoù a..., meur a dra a ... ; *das wenige, was ...*, an nebeud a dra a ... ; *das einzige, was ...*, an dra nemetañ (nemetken) a gement a ... ; *alles, was ...*, kement tra a ..., kement a ..., razh an traoù a ... ; *das bisschen, was ich habe, reicht mir aus*, an nebeud am eus a zo a-walc'h evidon, kontant on gant va nebeudig ; *er ließ alles, was beim Götzendienst benutzt wurde, vernichten*, karzhañ a reas ar vro a gement tra en doa servijet da enoriñ an idoloù, karzhañ a reas ar vro a gement en doa servijet da enoriñ an idoloù ; *alles, was ich habe, gehört dir*, kement a zo din a zo dit ivez, holl ar pezh a zo din a zo dit ivez, kement tra holl a zo din a zo dit ivez.

3. [gant un anv-gwan en derez uhelañ da rakger] *das schlimmste, was ...*, ar gwashañ tra a ..., gwashañ ma ...

4. **was ... auch immer, was auch** n'eus forzh petra, petra bennak, daoust petra, ne vern petra, forzh petra a, foeltr petra a ; *was du auch immer tun kannst*, gant a ri, pezh bennak a ri ; *was er auch (immer) sagen mag*, n'eus forzh petra a lavaro, petra bennak a lavarfe, pezh bennak a lavaro, daoust petra a lavaro ; *was auch kommen mag*, mat ha ma ve, deuet ar bed evel ma c'hall, erruet pe erruo,

erruet pe erruet, c'hoarvezet a c'hoarvezo, c'hoarvezet pe c'hoarvezo, c'hoarvezet pezh a garo, n'eus forzh petra a c'hoarvezo, pezh bennak a c'hoarvezo, ne vern petra a c'hoarvezo, koustet a gousto, kousto pe gousto, koust pe ne goust, forzh petra a vefe, n'eus forzh petra a c'hoarvezfe, daoust petra a c'hoarvezo, foeltr petra 'vo, petra bennak a c'hoarvezfe, dre hent pe hent, a-gleiz pe a-zehoù, a-dreuz pe a-hed.

was³ berradur evit 'etwas' : un dra bennak, peadra ; *ich habe dir was zu sagen*, un draig am eus da lavaret dit ; *ich lasse mir schon was einfallen*, gwelet a rin petra ober, kavet a rin poell d'ar gudenn-se, kavout a rin un diskoulm ; *was anderes*, un dra all g. ; *ich habe noch nie so was gesehen*, biskoazh em buhez n'em eus gwelet seurt traoù, biskoazh em buhez kement all, n'em eus gwelet biskoazh pezh evel an dra-se, kent ne welis evel-henn ; *er hat ganz schön was abbekommen*, paket en deus ur gwall daol ; *mit dem Lineal was auf die Finger bekommen*, pakañ un taol reolenn war e vizied ; *sich (t-d-b) was zum Lesen mitnehmen*, kas gant an-unan peadra da lenn ; *na so was !* nag a draoù 'vat ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! kent ne welis evel-henn ! un estlamm gwelet ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù ! ur bam eo ! hopala ! hopalaba ! peadra a zo da vamañ ! kur gaer ! ur gur gaer !

was⁴ [e plas gerioù all] : 1. *was kostet das ?* [e-lec'h : 'wie viel'], pegement eo ? pegementad eo ? pegementad tra eo ? pegement e koust an dra-se ? pegement e talvez ? peseurt priz eo an dra-se ?

2. *P. was haben wir gelacht !* [e-lec'h : 'wie'], nag a blijadur (nag a c'hoarzh) a oa bet ! ha ni neuze da c'hoarzhin ! bourrapl a oa bet ganeomp !

3. *er läuft, was er kann* [e-lec'h : 'soviel'], emañ o redek ar buanañ ma c'hall, emañ o redek par ma c'hall, emañ o redek ar pezh ma c'hall.

4. *was birgst du so bang dein Gesicht ?* [Goethe] [e-lec'h : 'warum', 'wozu'], perak kuzhat da zremm gant kement a spont ? petra dit kuzhat da zremm gant kement a spont ? ; *was zitterst du so ?* da ober petra krenañ kement all ?

was für ein 1. pebezh, nag ur, nag, ha, hag, pe, pezh, petore, peseurt, penaos, na penaos ; *was für ein Künstler !* na pebezh arzour ! nag un arzour ! hag un arzour ! pe arzour ! pezh arzour ! petore arzour ! peseurt arzour ! na penaos arzour ! ; *was für ein Glück !* nag eürusañ tra ! pebezh taol chañs ! pezh taol chañs ! petore taol chañs ! peseurt taol chañs ! pe taol chañs ! hag un taol chañs ! nag un taol chañs ! ; *was für ein Krach !* nag ur safar ! nag a drouz ! pe reuz ! pebezh reuz ! na pebezh reuz ! na penaos reuz ! ; *was für ein schöner Wagen !* pebezh da garr kaer ! na penaos karr ! na pebezh karr kaer ! pebezh ur c'harr kaer !

2. n'eus forzh peseurt, peseurt ... bennak, daoust ha peseurt, pe ... bennak ; *was für ein Buch er auch lesen mag*, n'eus forzh peseurt levr a lennfe, peseurt levr bennak a lenn, petore levr bennak a lennfe, daoust ha peseurt levr a lenn, pe levr bennak a lenn.

3. peseurt, petore, pe, penaos, na penaos, pehini, petra, pezh ; *was für ein Hemd möchten Sie ?* peseurt (petore, pe, pezh, penaos, pehini, petra) roched a fell

deoc'h kaout ? ; *mit was für einem Werkzeug arbeitet er ?* gant peseurt benveg emañ-eñ o labourat ? gant peseurt benveg e ra hennezh ? ; *sie wussten nicht, was für ein Dieb der Sohn des Bürgermeisters war*, n'anavezent ket al laer ma oa mab an aotrou maer ; *was für ein Kaiser war Karl der Große ?* penaos impalaer e voe Karl Veur ? peseurt impalaer e voe Karl Veur ? petore impalaer e voe Karl Veur ? ; *was für Bücher habt ihr gekauft ?* peseurt levrioù hoc'h eus prenet ? pezh levrioù a zo bet prenet ganeoc'h ? pere levrioù hoc'h eus prenet ? petore levrioù hoc'h eus prenet ? ; *was sind das für Leute ?* peseurt tud eo ar re-se ? petore tud eo ar re-se ?

Waschanlage b. (-,-n) : 1. leur-walc'hiñ b., porzh gwalc'hiñ kirri g., gwalc'herezh kirri b. ; 2. [dre skeud.] gwennezh arc'hant b.

Waschanstalt b. (-,-en) : gwennezh b., kanndi g., porzh-kouez g.

Waschautomat g. (-en,-en) : kannerez b.

waschbar ag. : hag a c'heller gwalc'hiñ, gwalc'hadus.

Waschbär g. (-en,-en) : [loen.] rakoun g. ; *Waschbären neigen dazu, ihre Nahrung vor dem Verzehr zu waschen*, rakouned a gustum glec'hiañ o boued a-raok e zebriñ.

Waschbecken n. (-s,-) : gwalc'heris g., gwalc'houer g., taol-emwalc'hiñ b., dar b., plad-gwalc'her g., piñsin g.

Waschblau n. (-s) : blu g. [danvez da c'hlasaat ar c'houez g.].

Waschbläuel g. (-s,-) / **Waschbleuel** g. (-s,-) : golvazh b., pezh-koad g., batuler g., bazh-dilhad g., bazh-kannañ b., bazh-kannerez b., kannerez b.

Waschbock g. (-s,-böcke) : azezenn-walc'hiñ b., kibell brevez b.

Waschbottich g. (-s,-e) : barazh b., baill g., beol b., kelorn g., rañjod g.

Waschbrett n. (-s,-er) : plankenn-gwalc'hiñ g.

Waschbütte b. (-,-n) / **Waschbutte** b. (-,-n) : barazh b., baill g., beol b., kelorn g., rañjod g.

Wäsche b. (-,-n) : 1. dilhad lies., danwiskoù lies., dilhad dindan lies., lien g., lienaj g. ; *Bettwäsche*, dilhad-gwele lies., lien gwele g. ; *Tafelwäsche*, lienaj-taol g., lien taol g. ; *Unterwäsche*, danwiskoù lies., dilhad dindan lies. ; *die Wäsche ausbessern*, didoullañ an dilhad, peñseliat an dilhad, steredenniñ an dilhad, takonañ an dilhad, dresañ an dilhad ; *schmutzige Wäsche*, traoù du lies., dilhad fank lies., dilhad lor lies. ; *bunte Wäsche*, dilhad a liv lies. ; *in die Wäsche geben*, *in die Wäsche tun*, reiñ da walc'hiñ, teuler d'ar fank da gas da walc'hiñ ; *frische Wäsche*, lienaj fresk g. / lien fresk g. (Gregor), traoù nevez-walc'het lies., dilhad fresk lies. ; *feuchte Wäsche*, dilhad leizh lies. ; *jemandem frische Wäsche geben*, freskañ d'u.b., reiñ dilhad fresk d'u.b. ; *Unterkunft, Verpflegung und Wäsche bei jemandem haben*, bezañ lojet, maget ha fresket gant u.b.

2. kannadenn b., kouez g., bugad g., bugadenn b., gwalc'hadenn b., bervadenn b., traoù lies., dilhad bervet lies. ; *heute wird die Wäsche nicht sehr schnell trocken*, hiziv ne sec'h ket kaer an traoù ; *die Wäsche waschen*, ober kouez, redek ar c'houez, ober lisiv, ober lijoù, ober bugad, ober ur bugad, bugadiñ, ober ur vugadenn, ober bugadenn, kannañ an dilhad fank, kannañ an dilhad lor, koueziañ, ober ur c'hannañ d'an dilhad, gwalc'hiñ an dilhad, lijaouiñ ; *die Wäsche rein waschen*, gwalc'hiñ naet an dilhad, koueziañ dilhad lous ; *die Wäsche kochen*, birviñ

ar c'houez, birviñ dilhad, birviñ lijoù ; *die Wäsche auf die Leine hängen, die Wäsche zum Trocknen aufhängen*, lakaat traoù da sec'hañ, istribilhañ ar walc'hadenn ouzh ar siblenn, istribilhañ ar bugad ouzh ar siblenn, lakaat ar gannadenn da sec'hañ ouzh an neud ; *nachprüfen, ob die Wäsche noch an der Leine hängt*, eveshaat hag an dilhad a chom ouzh an orjalenn, eveshaat hag-eñ e chom an dilhad ouzh an orjalenn ; *die Wäsche trocknet*, emañ ar c'houez (ar bugad, ar walc'hadenn) o sec'hañ ; *meine Wäsche war noch nicht richtig trocken*, va linselioù ne oant ket kras a-walc'h ; *Wäsche klopfen, Wäsche ausschlagen*, kannañ an dilhad fank ; *die Wäsche wird ausgeklopft*, emañ an dilhad o kannañ ; *die Wäsche weiß klopfen*, kannañ gwenn.

3. weiße Wäsche, lienaj gwenn g. ; *die Wäsche wechseln*, kemer (lakaat) lien fresk, cheñch dilhad, lakaat dilhad fresk, treiñ dilhad.

4. gwalc'h g., gwalc'herezh g., gwalc'hadurezh b., gwalc'hadur g., gwalc'hidgezh b., gwalc'hiñ g., bugaderezh g., gwennadur g., gwennidigezh b., gwennadurezh b., gwennerezh g., kannerezh g., kouezierezh g., kannadenn b., bugadenn b., gwalc'hadenn b., kouez g., bervadenn b., lisiv g.

5. ti-kouez g., bugaderi b., bugaderezh b., gwalc'herezh b., gwalc'heris g., kannerezh b., kouezierezh b., gwennerezh b., kannid g., porzh-kouez g., poull-kannañ g., poull g., lenn b., stank-kannañ b., stiv g., gwazh b., gwazh-kannañ b., lenn-walc'hiñ b., stêr-gannañ b.

Wäschebeutel g. (-s,-) : sac'h an dilhad lous g.

waschecht ag. : hed an neudenn, leizh an neud, pennkil-ha-troad, leizh ar gudenn, glez, leun ; *ein waschechter Berliner*, ur Berlinad hed an neudenn g., ur Berlinad pennkil-ha-troad g., ur Berlinad betek mel e eskern g., ur Berlinad glez g., ur Berlinad leizh ar gudenn g., ur Berlinad leizh an neud g.

Wäschegeschäft n. (-s,-e) : stal lienaj gwenn b.

Wäschekammer b. (-,-n) : lienerezh b.

Wäscheklammer b. (-,-n) : gwask b., gwaskell b.

Wäscheklopfen n. (-s) : kann b., kannerezh g., kannadenn b. ; *gemeinsames Wäscheklopfen*, kannadeg b.

Wäschekorb g. (-s,-körbe) : paner ar c'houez b.

Wäscheleine b. (-,-n) : siblenn b., orjalenn b., neud g.

Wäschemangel b. (-,-n) : lufrevez b., lufrouer g., gwask g./b.

waschen V.k.e. (wäscht / wusch / hat gewaschen) : **1.** gwalc'hiñ, torchañ, koueziañ, skaotañ, gwelc'hiñ, kannañ, bugadiñ, lijaouiñ, ober ur gwalc'hiñ da ; *einem Kind das Gesicht waschen*, divalbouzat ur bugel, gwalc'hiñ genoù ur bugel, torchañ e veg d'ur bugel ; *mit Seife waschen*, soavoniñ ; *die Wäsche rein waschen*, gwalc'hiñ naet an dilhad, koueziañ dilhad lous ; *mit Lauge waschen*, koueziañ, lisiviñ, lijaouiñ ; *das Geschirr waschen*, skaotañ, skaotañ al listri, gwalc'hiñ al listri, ober ar skoataj, skaotañ ar stalioù, gwalc'hiñ ar stalioù, gwalc'hiñ ar stalikerezh, skaotañ an traoù, gwalc'hiñ an traoù ; *etwas in kochend heißem Wasser waschen*, gwalc'hiñ udb dre an dour berv ; *dieser Stoff lässt sich leicht waschen*, an danvez-se a garzh buan ; *die Wäsche waschen*, ober kouez, redek

ar c'houez, ober lisiv, ober lijoù, ober bugad, ober ur bugad, bugadiñ, ober ur vugadenn, ober bugadenn, kannañ an dilhad fank, koueziañ, lijaouiñ, ober ur c'hannañ d'an dilhad, gwalc'hiñ an dilhad ; *sein Auto waschen*, gwalc'hiñ e garr-tan, ober ur gwalc'hiñ d'e garr-tan ; **2.** [dre skeud.] *jemanden rein waschen*, didamall (dizuañ, gwennañ) u.b., lemel ar garez a-ziwar u.b. ; *die Seele von Sünde rein waschen*, purañ e ene, naetaat e ene diouzh stlabez ar pec'hed, dinammañ an ene diouzh stlabez ar pec'hed, harluañ ar pec'hed eus e ene, diouennañ ar pec'hed eus e ene, gwalc'hiñ e ene eus ar pec'hed, koueziañ e ene kailharet, lemel diwar e ene pouez ar pec'hedoù ; *seine Hände in Unschuld waschen*, gwalc'hiñ e zaouarn eus udb, ober e Boñs Pilat, dianzavout an disterañ kiriegezh er pezh a c'hoarvezo, fellout d'an-unan chom ermaez eus an taol, lavaret bezañ didamall diouzh ar pezh a c'hoarvezo ; *eine Hand wäscht die andere*, dalc'h mat ha me a gigno, an hanter eus ar c'hroc'hen az po - gwashoc'h ar selaouer eget al laer ; *jemandem den Kopf waschen*, kribañ e benn d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., lardañ e billig d'u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., kannañ e gouez d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., koueziañ e benn d'u.b. / kivijañ tonenn e benn d'u.b. (Gregor), krozal u.b., krozal d'u.b., ronkal ouzh u.b., gwalamañ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., rezoniñ u.b., rustoniañ u.b., mont reut d'u.b., mont a-daol d'u.b., ober e varv d'u.b. ; *er ist mit allen Wassern gewaschen*, un den a gant tro eo, hennezh a zo kordet a finesaoù, hennezh a zo ur c'harrad finesaoù gantañ, finoc'h eo eget kaoc'h louarn, hennezh a zo hir troioù e gordenn, hennezh a zo kant tro en e gordenn, finesaoù a zo ouzh en ober, hennezh a zo tro en e laezh, ur sifelenn a zen eo, hennezh a zo un den gweet e hentoù, hennezh a zo ul labous a zen, diouzh ar mintin eo, ul louarn kozh eo, hennezh a zo ul luban, hennezh a zo bet e benn o stekiñ er wezenn bellañ, korvigell n'eus ken en e gorf, korvigell a zo en e gorf, ur sac'had korvigelloù a zo gantañ, hennezh a zo fil ennañ, un ebeul eo hennezh, ur fouin eo hennezh, ur sapre den kordet eo, hennezh a zo un hinkin a zen, hennezh a zo un higenn a zen, hennezh a zo gwriet a finesaoù, pegen louarn eo hennezh ! ; **3.** [arc'hant, dram] gwennañ.

V.em. : **sich waschen** (wäscht sich / wusch sich / hat sich gewaschen) : **1.** *sich (t-rt) waschen*, en em walc'hiñ, emwalc'hiñ, ober e damm gwalc'hiñ, ober un tamm gwalc'hiñ, ober ur walc'hadenn, [yezh ar vugale] ober koantik ; *er wäscht sich (t-rt) unregelmäßig*, ne ra nemet ur gwalc'hiñ d'e gorf bep an amzer ; *sich (t-d-b) die Hände waschen*, gwalc'hiñ e zaouarn, ober ur gwalc'h d'e zaouarn, ober un tamm gwalc'hadenn d'e zaouarn, ober ur walc'hadenn d'e zaouarn, ober un tamm gwalc'h d'e zaouarn ; *ich wasche mir nur noch schnell die Hände*, amzer din da walc'hiñ va daouarn ; *sich (t-d-b) das Haar waschen*, gwalc'hiñ e vlev ; *sich (t-d-b) den Hintern waschen*, gwalc'hiñ e revr, gwalc'hiñ e letern ; **2.** *sich (t-rt) rein waschen*, en em akuitañ ; **3.** *ein Theaterstück, das sich (t-rt) gewaschen hat*, ur pezh-c'hoari n'emañ ket c'hwezh ar preñved gantañ, .

Waschen n. (-s) : gwalc'hiñ g., gwalc'h g., gwalc'herezh g., gwalc'hadurezh b., gwalc'hadur g., gwalc'hidigezh b., gwalc'hadenn b., gwalc'hadeg b., bugaderezh g., gwennadur g., gwennidigezh b., gwennadurezh b., gwennerezh, kouezierezh g., kannerezh g., ar redek kouez g. ; *gemeinsames Waschen*, kannadeg b., gwalc'hadeg b.

Wäschepuff g. (-s,-e) : arc'h an dilhad b.

Wäscher g. (-s,-) : 1. gwalc'her g., bugader g., kanner g., kouezier g., gwenner g. ; 2. [dre skeud.] fistilher g., barbilher g., ravoder g., chaoker-e-c'henoù g., farouell g., glabouser g.

Wäscherei b. (-,-en) : 1. gwalc'herezh b., gwalc'heris g., gwalc'houer g., kannerezh b., kouezierezh b., stal gouezierezh b., gwennerezh b., gwennadeg b., kanndi g., porzh-kouez g. ; *eine Wäscherei betreiben*, delc'her kouezierezh, bezañ kouezierezh gant an-unan ; 2. [dre skeud.] ranerezh g., flap g., flapaj g., flapennaj g.

Wäschereibesitzer g. (-s,-) : kanndier g. ; *als Wäschereibesitzer arbeiten*, kanndiañ.

Wäscherin b. (-,-nen) : 1. gwalc'herez b., gwelc'herez b., kannerez b., kouezierez b., gwennerez b., bugaderez b. ; 2. [dre skeud.] klakenn b., latenn b., ranez b., trutell b., Mari-pil-beg b., beg abred g., beg a-raok g., Mari beg a-raok b.

Wäscheschleuder b. (-,-n) : dizourez b., heskerez b.

Wäscheschrank g. (-s,-schränke) : pres lien b., kredañs lien b., armel dilhad b.

Wäscheständer g. (-s,-) : sec'horeg b.

Wäschestärke b. (-) : ampez g.

Wäschetrockenmaschine b. (-,-n) / **Wäschetrockner** g. (-s,-) : sec'her-kouez g.

Wäschezeichen n. (-s,-) : merk war an dilhadoù g.

Waschfrau b. (-,-en) : gwalc'herez b., gwelc'herez b., kannerez b., kouezierez b., gwennerez b., bugaderez b.

Waschgang g. (-s,-gänge) : gwechad walc'hiñ b. ; *steck sie in den Korb bis zum nächsten Waschgang*, laka anezho er baner da c'hedal bezañ gwalc'het.

Waschgelegenheit b. (-,-en) : kambr-emwalc'hiñ b., korn-emwalc'hiñ g.

Waschhandschuh g. (-s,-e) : 1. maneg-emwalc'hiñ b. ; 2. maneg kroc'hen hag a c'heller gwalc'hiñ b.

Waschhaus n. (-es,-häuser) : ti-kouez g., bugaderi b., bugaderezh b., gwalc'herezh b., gwalc'heris g., gwalc'houer g., kannerezh b., kouezierezh b., gwennerezh b., kanndi g., porzh-kouez g., poull-kannañ g., poull g., lenn b., stank-kannañ b., stiv g., stivell b., gwazh b., gwazh-kannañ b., lenn-walc'hiñ b., stêr-gannañ b.

Waschkessel g. (-s,-) : bailh-kouez g., bod b., berverez b.

Waschkiste b. (-,-n) : boest-kannañ b.

Waschkohle b. (-,-n) : [tekn.] glaou puraet str.

Waschküche b. (-,-n) : ti-kouez g., bugaderi b., bugaderezh b., gwalc'herezh b., gwalc'heris g., gwalc'houer g., kannerezh b., kouezierezh b., gwennerezh b., kanndi g., porzh-kouez g.

Waschlappen g. (-s,-) : 1. maneg-emwalc'hiñ b. ; 2. [dre skeud.] flakenn b., kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar peliet b.,

yar-zour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., foerer g., klouarenn b., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g., gogez g., korzenn wak b., krank gwak g. ; *ein Waschlappen sein*, bezañ ur sac'h goull, bezañ un denig a netra, na vezañ e revr d'an-unan, bezañ eus gouenn ar c'had, bezañ gant kleñved ar sachañ skasoù, na grediñ lavaret ez eo e revr d'an-unan, na grediñ touiñ ez eo e revr d'an-unan, bezañ ur paourkaezhig g., ruilhañ gwad gad en e wazhied, bezañ aonik, bezañ spontik, lammat dirak e skeud, tec'hout a-raok e skeud, kaout doan rak e skeud, bezañ gant an derzhienn-skeud, kaout aon rak e skeud, kaout aon rak e anv, bezañ ur c'hac'her er goudor, bezañ ur c'hazh yar eus an-unan, bezañ ur yar dilostet eus an-unan, bezañ ur yar peliet eus an-unan, bezañ ur yar-zour eus an-unan, bezañ ur c'hazh born eus an-unan, bezañ ur c'hazh aonik eus an-unan, bezañ ur c'hazh gleb eus an-unan, bezañ ur foerer eus an-unan, bezañ ur c'hrener e revr eus an-unan, bezañ flaer en e loeroù, bezañ flaer en e vragoù, bezañ ur c'hren-e-revr eus an-unan, bezañ ur c'hrener gwak eus an-unan, bezañ ur revr aonik a zen eus an-unan.

waschlappig ag. : distaouel, lizidant, diek, dilamprek, lezirek, disaour, labaskennek, dibreder, dibalamour, bouk, dinerzh, digas, dilañs, gwevn, landreant, laosk, diegus, gwad mors ennañ, mors, lizidour, kousket, lugut, lugudus, luguder, diboan, gourt, gwall wak, lezirek d'al labour, lugut da labourat, digalon da labourat.

Waschlauge b. (-,-n) : dour lijoù g., dour lisiv g.

Waschleder n. (-s,-) : gavrgen g.

Waschleine b. (-,-n) : siblenn b., orjalenn b., neud g.

Waschmaschine b. (-,-n) : gwalc'herez b., gwelc'herez b., kannerez b., mekanik kannañ g., mekanik da gannañ g., mekanik da walc'hiñ an dilhad g. ; *die Anschaffung einer Waschmaschine hat ihr das Leben erleichtert*, kavet he doa kerse war vat abaoe m'he doa prenet ur walc'herez, kerse war vat a oa ganti bezañ prenet ur walc'herez, kerse war vat a oa eviti bezañ prenet ur walc'herez, kavet he doa gras bezañ prenet ur walc'herez, gras e oa dezhi bezañ prenet ur walc'herez, da e oa ganti abaoe m'he doa prenet ur walc'herez, ar walc'herez he doa prenet he doa lakaet aezamant en he buhez, ar walc'herez he doa prenet a oa bet un disamm kaer eviti, un distaol poan e oa bet eviti ar walc'herez he doa prenet.

waschmaschinenfest ag. : hag a c'heller gwalc'hiñ en ur walc'herez, gwalc'hus en ur walc'herez, gwalc'hadus en ur walc'herez.

Waschmaul n. (-s,-mäuler) : a) [paotr] fistilher g., barbilher g., ravoder g., chaoker-e-c'henoù g., farouell g., glabouser g. ; b) [plac'h] klakenn b., latenn b., ranez b., trutell b., Mari-pil-beg b., beg abred g., beg a-raok g., Mari beg a-raok b.

Waschmittel n. (-s,-) : lijoù g., lisiv g.

Waschmitteltrommel b. (-,-n) : barilh lijoù b., barilhad lijoù b., barilh lisiv b., barilhad lisiv b., podad lijoù g.

Waschplatz g. (-es,-plätze) : poull-kannañ g., poull g., lenn b., poull-dour g., gwalc'herezh b., kanndi g., porzh-kouez g., stank-kannañ b., stiv g., stivell b., gwazh b., gwazh-kannañ b., lenn-walc'hiñ b., stêr-gannañ b.

Waschpulver n. (-s,-) : lijoù-poultr g., lisiv-poultr g. ; *in lauwarmem Wasser wirkt dieses Waschpulver sofort*, en dour klouar e krog al lisiv-poultr-se diouzhtu.

Waschraum g. (-s,-räume) : kambr-emwalc'hiñ b., kambr-emwalc'h b., sal-gibellañ b., sal-dour b.

Waschrumpel b. (-,-n) : [Bro-Aostria] plankenn-gwalc'hiñ g.

Waschsalon g. (-s,-s) : gwennezh b., kanndi g.

Waschschale b. (-,-n) / **Waschschüssel** b. (-,-n) : kibellig b.

Waschseife b. (-,-n) : torzh soavon b., soavon tiegezh g.

Waschstein g. (-s,-e) : *Waschstein zum Wäscheklopfen*, pont g.

Waschstraße b. (-,-n) : riboul gwalc'hiñ kirri g.

Wachstuhl g. (-s,-stühle) : azezenn-walc'hiñ b.

Waschtag g. (-s,-e) : devezh kouez g., deiz ar c'houez g.

Waschtisch g. (-es,-e) / **Waschtoilette** b. (-,-n) : taol-emwalc'hiñ b., gwalc'heris g., gwalc'houer g., taol-emfichañ b.

Waschtrog g. (-s,-tröge) : penton kouez g., pelestr kouez g., bod b., pillig-kouez b.

Waschung b. (-,-en) : gwalc'h g., gwalc'herezh g., gwalc'hadurezh b., gwalc'hadur g., gwalc'hidigezh b., gwalc'hadenn b., gwalc'hadeg b., gwalc'hiñ g., emwalc'h g., emwalc'hadenn b., emwalc'hadur g. ; *Fußwaschung*, gwalc'h an treid g. (Gregor), gwalc'hidigezh an treid b. ; [mezeg.] *innere Waschung*, krizal g.

Waschwanne b. (-,-n) : barazh b., kelom g., pelestr g., ranjod g., baill g., penton g., sailh g., pezel b.

Waschwasser n. (-s) : dour lijoù g., dour lisiv g.

Waschweib n. (-s,-er) : 1. kannerez b., kouezierzh b., gwennezh b. ; 2. [dre skeud.] trutell b., flaperez b., glaouerezh b., fludennerzh b., beg abred g., beg a-raok g., Mari beg a-raok b., Mari latenn b., Mari-strap-he-latenn b., Mari-flav b., klakenn b., klukenn b., ridell b., teodenn b., latenn b., ranezh b., Mari-pil-beg b. ; 3. [gwashaus] klemmasenn b., klemmicherezh g., revr war wigour g., ltron Varia ar Reuziadoù b., korn-boud g., gouelerezh b., gouelerezh-voc'h b.

Waschzettel g. (-s,-) : 1. roll an dilhadoù roet da walc'hiñ g. ; 2. [kenwerzh, embann] notennig vrudañ b., notennig daranviñ b.

Waschzeug n. (-s) : rikoù emwalc'hiñ lies., traoù emwalc'hiñ lies., traouegezh emwalc'hiñ b., traouerezh emwalc'hiñ g.

Waschzuber g. (-s,-) : penton kouez g., pelestr kouez g., bod b.

Wasen g. (-s,-) : 1. glazenn b., letonenn b., leton str., flourenn b., tirien g., douar leton g., park leton g. ; 2. dispennerzh b. ; 3. [rannyezh] brum g., brumenn b., lusenn b., latar g., morenn b., moradenn b., mogidell b., aezhenn b.

Wasenmeister g. (-s,-) : dispenner loened g., diskroc'hener loened g.

Wasgau g. (-s) / **Wasgenwald** g. (-s) : [kozh] *der Wasgau, der Wasgenwald*, ar Vogezoù lies.

Washeit b. (-) : [preder.] petraelezh b.

Wasigenwald g. (-s) : [kozh] *der Wasigenwald*, ar Vogezoù lies.

Wasser n. (-s,-) *hag an eil liester* -wässer evit Mineralwässer, Speisewässer, Spülwässer,

Riechwässer, Abwässer) : 1. [danvez] dour g., P. bouilhez g., [dre fent] gwin glesker g., sistr glesker g., sistr feuntenn g., sistr kordenn g. ; *klares Wasser*, dour sklaer g., dour splann g., dour glein g., dour boull g. ; *warmes Wasser*, dour tomm g., dour domm g., dour zomm g. ; *fließendes Wasser*, dour-red, dour-bev g., dour eus an duellenn g. ; *Zimmer mit fließendem Wasser*, kambr gant dour diouzh an duellenn (gant dour red) b. ; *es gibt immer noch kein fließendes Wasser im Haus*, n'eo ket bet lakaet an dour en ti c'hoazh ; *stehendes Wasser*, dour marv (chag, gwern, sac'h, poull, sioul, skoilh, lor, brein) g. ; *natürliches Wasser*, dour naturel g. ; *hartes Wasser*, dour garv g., dour kalet g. ; *Mineralwasser*, dour melar g., dour hav g. ; *weiches Wasser*, dour ankalet g., dour angarv g., dour izel e c'harvder g. ; *Süßwasser*, dour dous g., dour disall g. ; *salziges Wasser*, *Salzwasser*, dour sall g. ; *eisenhaltiges Wasser*, *Rostwasser*, dour merglet g., dour-mergl g., dour ruz g. ; *abgekochtes Wasser*, dour bervet g. ; *kochendes Wasser*, dour berv g. ; *reines Wasser*, dour rik g., dour kriz g., dour sklaer g., dour noazh g., dour glan g. ; *ein mit Wasser vollgesogenes Brett*, ur plankenn gouzouret g. ; *Quellwasser*, dour eien g., dour stivell g., dour mammenn g., dour andon g. ; *Brunnenwasser*, dour feunteun g., dour puñs g. ; *Sickerwasser*, dour-sil g. ; *Trinkwasser*, *Tafelwasser*, dour died g., dour mat da evañ g. ; *Sprudelwasser*, dour nez g., dour klogorennus g., dour pik-pik g. ; *fettiges Wasser*, dour-beol ; *die Abwässer*, an dour-skarzh g., an dour-koll g., an dour lous g. ; *Eis ist gefrorenes Wasser in festem Zustand*, skorn a zo dour aet en ur stad kalet diwar ar yenien ; *das Wasser aus dem Teich ablassen*, skarzhañ (karzhañ, goullouiñ, goullonder, lakaat goullou, goullonderiñ) ar stank, digeriñ war ar poull-dour ; *Wasser speichern*, lennañ dour ; *niedrig steht das Wasser im Brunnen*, an dour a zo izel er puñs, an dour a zo bas er puñs, an dour a zo bihan er puñs ; *einen Schluck Wasser trinken*, evañ ur banne dour, evañ un dakenn dour, evañ ur berad dour, kemer ur banne dour ; *Wasser ist das beste Mittel gegen Durst*, an dour eo ar mestr pa'z pezh sec'hed ; *ein Glas Wasser*, ur werennad dour b. ; *bei Wasser und Brot sitzen*, yunañ diwar bara ha dour, tremen gant soubenn an tri zraig, tremen gant soubenn ar pouezioù horolaj, mont bara sec'h ha dour sklaer gant an-unan, ober gant bara sec'h ha dour sklaer, bezañ ret d'an-unan tremen gant dour ha bara sec'h, bevañ diwar bara ha dour, bevañ gant bara ha dour ; *zu Wasser und Brot verurteilen*, lakaat [u.b.] da dremen gant dour ha bara sec'h ; *etwas aus dem Wasser ziehen*, dizourañ udb, diveuziñ udb, diboullañ udb, puñsañ udb, tennañ udb eus an dour ; *Wasser suchen, nach Wasser suchen*, दौरa ; *Wasser holen*, दौरa, kerc'hat dour ; *Wasser leiten*, riboulat dour ; [merdead., botoù] *Wasser einlassen*, kargañ dour, tennañ dour, bezañ toull ; *Wasser ablassen*, dourenniñ ; *Wasser und Feuer vertragen sich nicht*, an tan hag an dour ne en em reont ket ; *wie sollten diese Pflanzen ohne Wasser überleben ?* penaos e padfe ar plant-se hep dour ? ; *Wasser besteht aus Wasserstoff und Sauerstoff*, hidrogen hag oksigen a ya d'ober an dour, an dour a c'hoarvez eus hidrogen hag oksigen, elfennoù an dour a zo anezho hidrogen hag oksigen, an dour a zo anezhañ hidrogen hag oksigen ; *Wasserstoff mit Sauerstoff zusammensetzen, um Wasser herzustellen*, kediañ oksigen hag hidrogen evit

genel dour ; *in der atomaren Zusammensetzung des Wassermoleküls kommt auf zwei Wasserstoffatome ein Sauerstoffatom*, kenstroll div atomenn hidrogen gant un atomenn oksigen a ya d'ober ur volekulenn dour, en ur volekulenn dour ez eus div atomenn hidrogen ouzh un atomenn oksigen, ur volekulenn dour a zo enni div atomenn hidrogen hag un atomenn oksigen ; *das einer Wassermühle zugeführte Wasser*, an dour mal g. ; [relij.] *Weihwasser, geweihtes Wasser*, dour benniget (binniget) g. ; [fizik] *schweres Wasser*, dour pounner g.

2. [dre skeud.] *ins Wasser fallen*, mont er c'harzh, bezañ nullet, bezañ freuzet ; *der Ausflug fällt ins Wasser*, ne vo ket eus ar valeadenn, nullet eo ar valeadenn ; *zu Wasser werden*, mont da gaoc'h-heiz, mont e kas, treiñ e kas, kouezhañ e kas, treiñ e gwelien, mont er c'harzh, treiñ da fall, bezañ kaset d'an dour, mont an tenn er c'hleuz, mont ar ribotadenn da fall ; *er kann ihm nicht das Wasser reichen*, ur c'hozh netra (un netraig) eo eñ e-skoaz dezhañ, n'eo nemet un tañva dezhañ, hennezh n'eo nemet ur skubadenn e-skoaz dezhañ, hennezh ne c'hall ket bezañ lakaet e kemm outañ, un den a netra eo e par dezhañ, na par na tost dezhañ eo, n'eo ket dellezek da zieren korreenn e votoù, n'eo mann ebet e-skoaz dezhañ, n'eo ket evit hanterañ outañ, un didalvez eo e-skoaz dezhañ, didalvez eo e-skoaz hemañ, n'eo nemet ur c'hoariell e-skoaz dezhañ, un netraig eo en e geñver, netra eo e-tal dezhañ, un netra eo e par dezhañ, un netra eo pa vez lakaet e kemm gantañ, un netra eo pa vez lakaet en ur geñver gantañ, un netra eo pa vez lakaet keñver-ha-keñver gantañ, n'eo ket gour e-keñver hennezh, eñ a zo nebeut a dra en e geñver ; *jemandem das Wasser abgraben*, toullañ dindan u.b., tennañ (distreiñ) an dour diwar prad u.b., troc'hañ ar foenn dindan treid u.b., falc'hat e brad d'u.b. ; *jemandem Wasser in den Wein gießen*, distanañ da virvilh u.b., terriñ e virvilh d'u.b. ; *Wasser mit einem Sieb schöpfen*, labourat a vil vallozh kaer, labourat war an tu ma tiskrab ar yar, bezañ ur maout da lakaat ar spilhoù e revr ar saout, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klask treiñ an avel d'u.b., klask treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, kerc'hat (kargañ) dour gant ur bouteg, tapout skrilhed gant bazh ar yod ; *das ist Wasser auf seine Mühle*, kement-se a ra e jeu (a sach dour d'e vilin, a zegas dour d'e vilin) ; *Wasser auf seine eigene Mühle leiten*, lakaat ar glizh da gouezhañ war e dachenn, sachañ an dour d'e vilin, tennañ dour d'e vilin, tennañ an dour d'e vilin, sachañ an dour war e brad.

3. [doureier] *flaches Wasser*, dour bas g. ; *ins Wasser springen*, lammat e-barzh an dour, lammat en dour, splujañ (en em strinkañ) en dour ; *ins Wasser gehen*, en em strinkañ en dour [evit en em lazhañ], mont d'en em veuziñ ; *übers große Wasser fahren*, mont d'an tu all d'ar mor, treuziñ ar meurvor, treuziñ park ar silioù ; *unter Wasser setzen*, soubañ, beuziñ ; *der Regen setzte das Land unter Wasser*, ar glav a veuze ar vro ; *ein Schiff zu Wasser lassen*, morañ ur vag ; [lu] *zu Wasser und zu Lande*, war ar mor ha war an douar - war vor ha war zouar - dre vor ha dre zouar - ken diwar vor, ken diwar zouar (Gregor).

4. [dre skeud.] *er hat den Sprung ins kalte Wasser gewagt*, en em risklet en deus, aet eo dezhi, en em daolet eo en dour, graet en deus e soñj da vat ; *er ist mit allen Wassern gewaschen*, un den a gant tro eo, finoc'h eo eget kaoc'h-louarn, ur sifelenenn a zen eo, hennezh a zo un den gweet e hentoù, hennezh a zo fil ennañ, hennezh a zo ul labous a zen, diouzh ar mintin eo, ul louarn kozh eo, hennezh a zo ul luban, korvigell n'eus ken en e gorf, korvigell a zo en e gorf, ur sac'had korvigelloù a zo gantañ, hennezh a zo kordet a finesaoù, hennezh a zo ur c'harrad finesaoù gantañ, un ebeul eo hennezh, hennezh a zo ur fouin, ur sapre den kordet eo, hennezh a zo un hinkin a zen, hennezh a zo bet e benn o stekiñ er wezenn bellañ, hennezh a zo un higenn a zen, hennezh a zo gwriet a finesaoù, un tamm paotr abil a zo anezhañ, pegen louarn eo hennezh ! ; *das Wasser geht ihm bis an den Hals*, sac'het eo en ur vouilhenn, en avel d'e voue emañ, berr eo war e sparl, dindan ar bec'h emañ, paket fall eo ; *jemanden über Wasser halten*, derc'hel u.b. war-c'horre an dour, divec'hiañ u.b. eus e stad reuzeudik, reiñ un tamm skoazell d'u.b., ober avel d'u.b. ; *sich über Wasser halten*, chom war-c'horre an dour, dont a-benn da skoulmañ ganti gant poan vras, dont a-benn da badout, dont a-benn da sec'hañ an eil dorn gant egile, dont a-benn da walc'hiñ an eil dorn gant egile, na gaout nemet a-walc'h da vevañ disterik, dont a-benn da dennañ e gof er-maez a vizer ; *bis dahin fließt noch viel Wasser den Berg hinunter*, en hon huñvreoù emañ c'hoazh - en ifernioù emañ - n'eo ket go an toaz, pell ac'hano - e bloaz an erc'h du marteze - an devezh goude biken - dindan zivin emañ c'hoazh - pa savo ul loar nevez e ti ar gemenerien - pa nijo ar moc'h - pa gavin un neizh logod e skouarn ar c'hazh - pa ne vo ket a vleuñv el lann pe goude-se - a-benn neuze e vo erru kozh an diaoul en ifern - a-benn neuze hag ac'hanen di en do harzhet meur a gi - pell amzer a vezo ac'hann di - pell emañ Yann diouzh e gazez c'hoazh - ur poulzad mat a amzer a vezo ac'hann di ; *Wasser in die Elbe schütten*, *Wasser ins Meer schütten*, kerc'hat (klask kargañ) dour gant ur bouteg, tennañ amanenn eus gouzoug ur c'hi, tennañ panez eus gouzoug ur c'hi, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klask treiñ an avel d'u.b., klask treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ, mont da laerezh al loar, pegañ al loar, tapout al loar gant e zent, klask pakañ ar bleiz gant un taol boned, klask lakaat ur bramm war beg un ibil, klask spazhañ melc'hwed, klask serriñ ar bed en ur glorenn vi, ribotat dour, goro un tarv, skeiñ piz gant Kastell an Tarv ; *ein Schlag ins Wasser*, un taol bazh en dour, un dro wenn b., ur bramm en dour g., un taol bouc'hal en dour (er stank, en ur stank) g., un tenn er c'hleuz g. ; [kr-l] *stille Wasser gründen tief*, e-lec'h ma vez an dour ar sioulañ e vez an donañ - el lec'h ma vez sioulañ an dour e vez donañ an eien - diwar dour-red droug ebet, diwar dour-skoilh droug d'an holl - ar gwazhioù donañ a ra an nebeutañ a drouz - hennezh a zo sioul evel ur sac'had minaouedoù - disfizout ouzh souchet o soñjal e ve kousket ; *sie hat nahe ans Wasser gebaut*, honnezh a sav dezhi daeroù en he daoulagad evit an disterañ tra, honnezh a zeu buan an dour war he milin, uhel eo an dour enni, uhel eo an dour en he daoulagad ; *man muss nicht tiefer ins Wasser gehen, als man schwimmen kann*, arabat c'hwitellat uheloc'h eget

ar genoù ; *dort wird auch nur mit Wasser gekocht*, arabat krediñ e vefe an dud du-hont ampartoc'h egedomp ; *er kocht auch nur mit Wasser*, arabat krediñ e vefe hennezh barrekoc'h egedomp.

5. [dourennoù a bep seurt] *Haarwasser*, dourenn vlev b., golc'had g. ; *das Wasser in die Augen treiben*, lakaat dour war daoulagad u.b., degas an dour war daoulagad u.b., lakaat an dour da zont en daoulagad, lakaat an daoulagad da zourenniñ, lakaat daeroù da sevel en daoulagad ; *das Wasser tritt ihm in die Augen*, dont a ra an dour (sevel a ra an daeroù) en e zaoulagad, dont a ra dour d'e vilin ; *das Wasser läuft ihm von der Stirn*, deverañ a ra an dour diouzh e dal, emañ ar c'hwezenn o teverañ diouzh e dal, ar c'hwezenn a red diwar e dal, dizourañ a ra e dal ; *das Wasser läuft mir im Munde zusammen*, dont a ra dour em (war va) genoù, dont a ra an dourenn em beg, kement-se a laka va dent da wadañ (a denn dour eus va dent, a denn gwad eus va dent), emañ o c'hlaouriñ, emañ o c'hlaourenniñ, dourenniñ a ra va genoù, emañ va dent o wadañ ; *Wasser lassen (abschlagen)*, troazhigellat, ober ur staotadenn, ober un dizour, ober, skuilhañ ur banne dour, dizourañ, troazhañ, staotañ, dizourañ e gig, teurel ur banne dour, cheñch dour war ar buzhug, frigat, ober e boull, ober ur poulladig, [merdead.] cheñch dour war ar pesked, cheñch dour war ar c'hranked.

6. glanded b., purentez b. ; *Diamanten von reinstem Wasser*, diamantoù eus ar re c'hlanañ lies., diamantoù glan-dispar lies., diamantoù eus an dibab lies., diamantoù diouzh an dibab lies., diamantoù eus ar c'hentañ troc'h lies., diamantoù a'r choaz lies., diamantoù dibab lies. ; *er war ein Sozialist von reinstem Wasser*, hennezh a oa ur sokialour kentañ troc'h (eus ar c'hentañ troc'h), hennezh a oa sokialour betek mel e eskern, hennezh a oa sokialour leun.

Wasserabfluss g. (-es,-abflüsse) : toull diskarg g., riboul g.

Wasserabflussloch n. (-s,-löcher) : tarzhell b., garan b.

Wasserader b. (-,-n) : gwazhennig dour dindan zouar b., gwazhenn b.

Wasseramsel b. (-,-n) : [loen.] dourlaouig-spluj g., dourvoualc'h b.

wasserarm ag. : krin, hesk, kras.

Wasserarm g. (-s,-e) : gwazhenn-vor b., brec'h-vor b., kanol b., korzenn b., raz g., strizh-mor g., brec'henn b.

wasserartig ag. : dourek, dourennek, e doare an dour, a-zoare gant an dour, a-seurt gant an dour.

Wasseraufbereitung g. (-) : danzeadur an dour g.

Wasseraufzug g. (-s,-aufzüge) : pignerez dourrenel b., saverez dourrenel b., pignerez dre zour b., saverez dre zour b.

Wasserbad n. (-s,-bäder) : [kegin.] dourgib g., soub g., soubadur g.

Wasserball g. (-s,-bälle) : **1.** water-polo g. ; **2.** mell water-polo b. ; **3.** mell draezhenn b.

Wasserbau g. (-s,-ten) : savadur dourrenel g.

Wasserbauingenieur g. (-s,-e) : dourrenour g.

Wasserbaukunst b. (-) : adeiladur dourrenel g.

Wasserbecken n. (-s,-) : **1.** poull g., oglenn b., akwariom g. ; *ein Wasserbecken graben*, lennañ dour, fardañ ur poull ; **2.** beol b., kibell b., penton g., bailh g.

Wasserbehälter g. (-s,-) : kibenn b., beol b., oglenn-dour b.

Wasserbeschreibung b. (-) : douradurezh b., hidrografiezh b.

Wasserbett n. (-s,-en) : matarasenn leuniet gant dour b., matarasenn da leuniañ gant dour b., dourvatarasenn b.

Wasserbewirtschaftung b. (-) : mererezh an dour g.

Wasserblase b. (-,-n) : [mezeg.] klogorenn b., c'hwezigenn b., gloevenn b., filboc'henn b., ugeolenn b., porbolenn b., P. glesker g., porc'hell bihan g.

Wasserbob g. (-s,-s) : skouter-mor g., skouter-stêrioù g.

Wasser-Boden-Rakete b. (-,-n) : [lu] fuc'hell mor da zouar b.

Wasserbombe b. (-,-n) : [merdead.] greunadenn danvor b.

Wasserburg b. (-,-en) : kastell-kreñv gant dour tro-dro dezhañ g.

Wässerchen n. (-s,-) : **1.** gwazhennig dour b., strilhig dour g. ; **2.** [dre skeud.] *er tut, als ob er kein Wässerchen trüben könnte*, emañ o c'hoari e santig plastr (e santig koar), emañ oc'h ober an dañvad (e zañvad, e glufan, e gazh gleb), klev hennezh gant e c'henoù gleb, emañ o kemer troioù pilpous ; *er kann kein Wässerchen trüben*, hennezh a zo ur galon aour a zen, hennezh n'eus na si na gwri ennañ, n'eus ket a we ennañ, hennezh a zo ken divalis hag un oan, n'eus tamm malis ennañ, n'eus neudenn gamm ebet ennañ, gwell e vefe dezhañ mervel eget ober ul liard gaou ouzh unan bennak ; *er sieht aus, als ob er kein Wässerchen trüben könnte*, reiñ a rafed an aotrou Doue dezhañ hep kofesadur.

Wasserdampf g. (-s) : aezhenn dour b., burezh b., glizh g.

wasserdicht ag. : didreuzus d'an dour, antreuz d'an dour, dourantreuz, na c'hall ket bezañ treuzet gant an dour ; *wasserdicht machen*, lakaat da vezañ didreuzus d'an dour, antreusaat, kalafetiñ ; *diese Kleidungsstücke sind wasserdicht*, an dilhad-se ne dreuzont ket ; *dieser Tank ist wasserdicht*, ne zever ket ar veol-se, ne goll ket ar veol-se ; *wasserdichter Boden*, douar yen g.

Wasserdichtheit b. (-) : didreuzusted d'an dour b., dourantreuzded b.

Wasserdruck g. (-s) : gwask an dour g., dourwask g.

Wasserdunst g. (-es,-dünste) : aezhenn dour b., burezh b., glizh g., gaz glas g.

wasserdurchlässig ag. : treuzus d'an dour, hedreuz d'an dour, dourhedreuz, euvrus, splu, spluius.

Wasserdurchlässigkeit b. (-) : hedreuzded d'an dour b., treuzuster d'an dour g., treuzusted d'an dour b., spluiuster b., spluiuster g.

wasserdurchtränkt ag. : gouzouret ; *wasserdurchtränkter Boden*, douar gouzouret g.

Wasserenergie b. (-) : nerzh an dour g.

Wasserenthärter g. (-s,-) : dousaer dour g., diveinelaer dour g., dic'harvaer dour g.

Wasserenthärtung b. (-) : dousidigezh an dour b., dousaat dour g., diveinelaat dour g., dic'harvaat an dour g.

Wasserentzug g. (-s) : dizourennañ g.

Wassererhitzer g. (-s,-) : tommer-dour g.

Wasserfäden lies. : [louza.] bleud-dour g., fastoù lies., volfank g., aoulin g., dourglan g., glandour g.

Wasserfahrrad g. (-s,-fahrräder) : pedalo® g.

Wasserfahrt b. (-,-en) : beaj war zour b., baleadenn war zour b.

Wasserfahrzeug n. (-s,-e) : bag b., lestr g.

Wasserfall g. (-s,-fälle) : lammfroud g./b., lamm-dour g., taranoù lies. ; *das Tosen des Wasserfalls, das Brausen des Wasserfalls*, kroz al lamm-dour g., krozadenn al lamm-dour b. ; *er redet wie ein Wasserfall*, an drap a zo gantañ, ne ziwano ket ar fav en e c'henoù.

Wasserfarbe b. (-,-n) : 1. danvez-liv dre zour g., distremp g. ; 2. gwisponadur g. ; 3. dourlivadur g., livadur gouach g., distremp g.

Wasserfarbenbild n. (-s,-er) / **Wasserfarbengemälde** n. (-s,-) : dourlivadur g., livadur gouach g., livadur dre zour g., distremp g.

Wasserfarbenmaler g. (-s,-) : dourlivour g.

Wasserfarbenmalerei b. (-,-en) : dourlivadur g., livadur gouach g., distremp g., livadur dre zour g.

Wasserfee b. (-,-n) : [mojenn.] nimfenn [*liester* nimfenned, nimfed, nimfezed] b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b.

Wasserfenchel g. (-s,-) : [louza. *Oenanthe aquatica*] *großer Wasserfenchel*, korz-dour str.

wasserfest ag. : didreuzus d'an dour, antreuz d'an dour, dourantreuz ; *wasserfest machen*, lakaat da vezañ didreuzus d'an dour, antreusaat, kalafetiñ.

Wasserfläche b. (-,-n) : *glatte Wasserfläche*, lennad dour g., dour a ballenn g., pallennad dour g., tachennad dour b.

Wasserflasche b. (-,-n) : karafenn b., kalafrenn b.

Wasserfloh g. (-s,-flöhe) : [loen.] c'hwen-dour str.

Wasserflugzeug n. (-s,-e) : dournijerez b.

Wasserfrau b. (-,-en) : [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg [*liester* morwragez] (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b.

wasserfrei ag. : 1. [kimiezh] hepdour ; 2. dizour.

Wasserfrosch g. (-s,-frösche) : [loen.] ran b. ; *grüner Wasserfrosch*, ran c'hlas b., glazard g.

wasserführend ag. : dourek ; *wasserführende Schicht*, gwelead dourek g.

Wasserführung b. (-) : temz an dour g., fonnder ur stêr g., kas ur stêr g.

Wasserfurche b. (-,-n) : resienn b., kan g., san b., kanouc'hell b.

Wassergang g. (-s,-gänge) : kan g., san b., kanouc'hell b., kanol b., naoz b.

Wassergehalt g. (-s) : feur glebor g., feur glebder g., feur leizhder g., bec'h dour g.

Wassergeist g. (-es,-er) : korrig-an-dour g., korrandon g., korrandonez b.

wassergekühlt ag. : distanet dre zour, dourzistanet.

Wassergeschwulst b. (-,-geschwülste) : [mezeg.] koeñvadur g., koeñvadenn b.

Wasserglas g. (-es,-gläser) : gwerenn zour b. ; *ein Sturm im Wasserglas*, ur van evit nebeut a dra, ur van evit ken nebeut all, kalz a drouz evit nebeut a dra, kalz a drouz evit ken nebeut all, kalz a drouz evit bihan dra (evit disterdra) / ur skandal evit dister abeg g. (Gregor), un taol bazh en dour g., un taol bouc'hal en dour g., ur

bramm en dour g., c'hoari gaer evit dister abeg g., c'hoari gaer kelo nebeut a dra, kalz a reuz evit netra.

Wasserglätte b. (-) : [hentoù] dourriklañ g., lennad dour ramp (risklus, riklus, lampr) g., dour ramp (risklus, riklus, lampr) a ballenn g., pallennad dour ramp (risklus, riklus, lampr) g.

wassergleich ag. : 1. dourheñvel ; 2. a-zremm, diazremm, a-blaen, war-blaen, a-led, rez-ha-rez, en ur rez, a-rez an eil gant egile, a-live an eil gant egile.

Wassergleiche b. (-) : dremmlinenn b., linenn a-led b., linenn a-blaen b., leurenn a-blaen b.

Wassergraben g. (-s,-gräben) : 1. foz b., fozad dour b., foz leun a zour b., douvez leun a zour b., touflez leun a zour b., fozell leun a zour b., kleuz leun a zour g. ; 2. kanol b., kanol-dour b., kan g., naoz b., gwazh b., gwazhenn b., riboul dour g.

Wassergrube b. (-,-n) : oglenn b., puñs-glav g., foz b., fozad dour b. ; *er blieb über der Wassergrube hängen*, manet e oa e-krap a-us ar fozad dour.

Wasserguss g. (-es,-güsse) : tarzhad-dour g., rec'hin glav g., barrad-glav g., barr-glav g., kaouad c'hlav b., kaouad glav g., bodad glav g., rizennad c'hlav b., strañsad-glav g., striflad g., strinkad-glav g., skourrad-glav g., taolad dour g., torrad-glav g., barr-dour g., pil-dour g., dour-bil g., glav puilh g., bouilhard g., struilh-dour g., struilhad-dour g., glav beuz g., glav dour-bil g., glav-pil g.

Wasserhahn g. (-s,-hähne) : kog g., tuellenn b., pin g.

Wasserhahnfuß g. (-es,-füße) : [louza.] blev-dour str.

wasserhaltig ag. : 1. dourek, dourennek, dourus ; 2. [korf.] levrus.

Wasserhaltung b. (-,-en) : [mengleuz.] skarzherezh an dour g.

Wasserhahnenfuß g. (-es,-füße) : [louza.] blev-dour str.

Wasserhärte b. (-) : garvder an dour g.

Wasserheilkunde b. (-) / **Wasserheilverfahren** n. (-s) : dourvezegiezh b.

wasserhell ag. : glas-dour, sklaer evel dour feunteun, sklaer evel dour stivell, sklaer evel dour bev, sklaer evel dour-sav.

Wasserhochbehälter g. (-s,-) / **-hochkasten** g. (-s,-kästen) / **-hochreservoir** n. (-s,-e) : kastell-dour g.

Wasserhöhe b. (-) : live an dour g.

Wasserholen n. (-s) : kerc'hat dour g., kerc'hadenn dour b., दौरa g. ; *das Wasserholen erledigen die Frauen*, ar c'herc'hat dour a zo labour ar merc'hed.

Wasserhose b. (-,-n) : korventenn-vor b., korvent g., korc'hwez g., troidell b., avel-dro g., trowent g., avel-gelc'hwid g., kelc'hwidenn b.

Wasserhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] douryar g., yar-zour g.

wässerig ag. : 1. dourek, dourennek, dourus, gleb, leizh, gleborek, gleborennnek, mouest, poukr ; 2. [korf.] levrus ; 3. [dre skeud.] *den Mund wässerig machen*, lakaat an dour da zont er genoù (war ar genoù), tennañ dour (gwad) eus dent u.b., lakaat ar genoù da zourenniñ, lakaat an dent da wadañ, lakaat da c'hlaouriñ, lakaat da c'hlaourenniñ ; 4. astennet gant dour, badezet ; 5. divlaz, disaour, goular, disasun, peñver, dic'houst, flak, digar, dourennet.

Wässerigkeit b. (-) : 1. glebor g., glebder g., leizhder g. ; 2. goularded b., goularder g.

Wasserjungfer b. (-,-n) : 1. [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg [*liester* morwragez] (Gregor), gwrac'h-vor b.,

gwreg-vor b., dourverc'h b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b., nimfenn [*liester* nimfenned, nimfed, nimfezed] b. ; **2.** [loen.] dañserez-dour b.

Wasserjungfrau b. (-, -en) : [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg (lies : morwagez) (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b., nimfenn [*liester* nimfenned, nimfed, nimfezed] b.

Wasserkalk g. (-s, -e) : raz dour g.

Wasserkanne b. (-, -n) : brok g., dourlestr g., potev g., poteviad g.

Wasserkano b. (-, -n) : dourstrinkerez b.

Wasserkante b. (-) : arvor g.

Wasserkarte b. (-, -n) : kartenn douradurel b.

Wasserkessel g. (-s, -) : pod-berver g., kitell b., pod-birviñ g., kokemard g.

Wasserklappe b. (-, -n) : trapig skarz g., trapig skarzhañ g.

Wasserklosett n. (-s, -e) : priveziou lies.

Wasserknappheit b. (-) : oldour g., berrentez zour b., diouer a zour g., berregezh dour b.

Wasserkopf g. (-s, -köpfe) : penn-dour g. ; *ein Kalb mit Wasserkopf*, ul leue-dour g.

wasserköpfig ag. : dourbennek, ... penn-dour, gant ur penn-dour.

Wasserkraft b. (-) : nerzh an dour g., dournerzh g., dourdredan g., gremm dourdredanel g.

Wasserkraftlehre b. (-) : dournerzhoniezh b.

Wasserkraftwerk n. (-s, -e) : kreizenn dourdredan b., milin-dredan dre zournerzh b.

Wasserkreislauf g. (-s) : amred an dour g.

Wasserkrug g. (-s, -krüge) : brok g., dourlestr g., potev g., poteviad g.

Wasserkühlung b. (-) : distanañ dre zour g.

Wasserkunst b. (-, -künste) : **1.** plomenn b. ; *Wasserkünste*, strinkadennoù dour lies., strinkadoù dour lies., plomennoù lies. ; **2.** [mengleuz.] pomp heskiñ g., pomp disec'hañ g.

Wasserkur b. (-, -en) : dourgur b., dourgurañ g.

Wasserlandung b. (-, -en) : [kirri-nij] moradur g., douradur g.

Wasserlassen n. (-s) : troazhadur g., troazherezh g., troazhañ g.

Wasserlauf g. (-s, -läufe) : dourredenn b., redenn b., gwazh-red b., gwazhredenn b. ; *die Erosionswirkung eines Gletschers ist stärker als die eines Wasserlaufes*, muioc'h e krign ar skomredennoù eget ar gwazhredennoù ; *die breiten Stellen eines Wasserlaufs*, ledanoù un dourredenn lies.

Wasserläufer g. (-s, -) : [loen.] **1.** [labous] strelleg g., sourouc'han g., inged g. ; *dunkler Wasserläufer*, strelleg du g. ; *einsamer Wasserläufer*, strelleg digenvez g. ; **2.** [amprevan] louezae dour g., pugnez dour str., kemener-dour g.

Wasserleiche b. (-, -n) : korf un den beuzet g., den beuzet g.

Wasserleitung b. (-, -en) : **1.** korzenn dour b., tuellenn b., san-dour b., kan g. ; **2.** pont-dour g., dourbont g., pont-kanol g.

Wasserliie b. (-, -n) : [louza.] tule dour str., lugustr-gwenn str., rederez wenn b.

Wasserlinie b. (-, -n) : [merdead.] linenn-flod b., linenn-dour b., linenn an dour b., live an dour g. ; *Schiff unter der Wasserlinie*, bourzhell izel b., isflod g. ; *Schiff über der Wasserlinie*, bourzhell uhel b., usflod g.

Wasserlinse b. (-, -n) : boued-houidi g., bleud-dour g.

Wasserloch n. (-s, -löcher) : krenegell b., lagenn b., fontigell b., toull-kurun g. ; *Wasserloch am Ufer eines Flusses*, kibell b.

wasserlos ag. : dizour, hesk, dizourek, sec'h-koadesk, sec'h-korn, sec'h-karn, sec'h-kras, sec'h-spoue.

wasserlöslich ag. : dourzileizh.

Wasserlösung b. (-, -en) : dourzileizhadur g.

Wasser-Luft-Rakete b. (-, -n) : [lu] fuc'hell mor da aer b.

Wassermalerei b. (-, -en) : livadur en distremp g., dourlivadur g.

Wassermangel g. (-s) : oldour g., berrentez zour b., diouer a zour g., mank a zour g., berregezh dour b.

Wassermann g. (-s, -leute) : **1.** [mojenn.] korrig-an-dour g., korrandon g. ; **2.** [stered.] skuilher-dour g.

Wassermelone b. (-, -n) : sukrin-dour str., pastekez str., pastekezenn b.

Wassermesser g. (-s, -) : **1.** konter dour g. ; **2.** hidrometr g., dourventer g.

Wassermünze b. (-, -n) : [louza.] bent-dour g.

Wassermolch g. (-s, -e) : [loen.] gweronell b.

Wassermühle b. (-, -n) : milin-dour b., milin-zour b. ; *das einer Wassermühle zugeführte Wasser*, an dour mal g.

wassern V.gw. (hat gewässert/ ist gewässert) : morañ (dourañ) gant un dournijerez.

Wassern n. (-s) : [kirri-nij] *das Wassern*, moradur an dournijerez g., douradur an dournijerez g., moridigezh b.

wässern V.k.e. (hat gewässert) : **1.** gouzourañ, glebiañ, deltañ, leizhañ, dispelc'hiñ, dourennañ, soubañ, trempañ, distrempañ, दौरañ ; *wässern ist nicht waschen*, kouez al loudourenn pa vez sec'h a vez gwenn ; *Wäsche wässern*, lakaat an dilhad da gemer an tremp, lakaat an dilhad da drempañ, disgwalc'hiñ dilhadoù, ober un distremp d'an dilhad, दौरañ an dilhad ; **2.** दौरañ ; **3.** badeziñ, kristenañ, astenn gant dour, trempañ, दौरañ ; **4.** [kegin.] soubañ, lakaat e glec'h, lakaat da c'hlec'hañ, lakaat da eogiñ ; **5.** [poltred] gwalc'hiñ ; **6.** [gwiad.] moarañ.

V.gw. (hat gewässert) : [dre skeud.] *mir wässert der Mund danach*, glaourenniñ a ran war-lerc'h an dra-se, c'hoantek on a'n dra-se, lakaat a ra an dra-se an dour da zont em genoù (war va genoù), tennañ a ra an dra-se dour (gwad) eus va dent, lakaat a ra an dra-se va genoù da zourenniñ, lakaat a ra an dra-se va dent da wadañ, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da c'hlaourenniñ.

Wässern n. (-s) : dourerezh g., douradur g.

Wassernabel g. (-s, -) : [louza.] tule aod str., skudell-dour b.

Wassernixe b. (-, -n) : [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg (lies : morwagez) (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b.

Wassernot b. (-) : berrentez zour b., diouer a zour g., berregezh dour b., oldour g.

Wassernuss b. (-, -nüsse) : [louza.] magl g., kistin-dour str.

Wasseroberfläche b. (-) : fleurig an dour b., barr an dour g., gorre an dour g. ; *dicht über der Wasseroberfläche*, a-rez fleurig an dour ; *dicht unter der Wasseroberfläche*, e

fleurig an dour ; *sprudelnde Wasseroberfläche*, bervenn b., bourboulh str.

Wasserpest b. (-) : [louza.] tin-dour g. ; *kanadische Wasserpest*, tin-dour Kanada g. ; *argentinische Wasserpest*, gleizh-dour-marv str. ; *dichtblättrige Wasserpest*, gleizh-dour-pederdelienn str.

Wasserpfeffer g. (-s) : [louza. *Persicaria hydropiper*, *Polygonum hydropiper*] deil-pok str., troadur g.

Wasserpfeife b. (-,-n) : nargile g.

Wasserpflanze b. (-,-n) : plant dour str.

Wasserpistole b. (-,-n) : pistolenn zour b., pistolenn dour b.

Wasserpocken lies. : [mezeg.] brec'h-nij b.

Wasserprobe b. (-,-n) : [istor] barn dre an dour b.

Wasserpumpe b. (-,-n) : pomp g., plomenn zour b., bangounell zour b., riboul dour g.

Wasserquelle b. (-,-n) : stivell b., eien str., andon b., mammenn b., feunteun b., tarzh g., soursenn b., lagadenn b.

Wasserrabe g. (-n,-n) : [loen.] morvran b. [*liester* morvrini], morvaout g. [*liester* morvaouted], boku g., louac'h b. [*liester* louec'h].

Wasserrad n. (-s,-räder) : rod hag a ya en-dro dre nerzh an dour b., rod-vilin b., rodenn b., tourlant g. ; *aufrecht stehendes Wasserrad*, koajel b. ; *waagerecht liegendes Wasserrad*, krufel b.

Wasserralle b. (-,-n) : [loen.] rakig-dour g.

Wasserratte b. (-,-n) : 1. [loen.] razh-dour b. ; 2. [tud, dre skeud.] gwir besk g., ki-dour g. ; P. *eine alte Wasserratte*, ur c'hi-mor kozh g.

Wasserrebe b. (-,-n) : [louza.] taolaj str.

Wasser-Rebendolde b. (-,-n) : [louza. *Oenanthe aquatica*] korz-dour str.

wasserreich ag. : dourus, dourek, dourennek.

Wasserreiter g. (-s,-) : [loen.] louezae dour g., pugnez dour str., kemener-dour g.

Wasserreservoir n. (-s,-e) : 1. kibenn b., beol b. ; 2. mirlenn b., mirlec'h-dour g., oglenn b., oglenn-dour b., stankad b. ; 3. pourveziad dour g., pourveziou dour lies.

Wasserrohr n. (-s,-e) : korzenn dour b., san-dour b.

Wasserrohrbruch g. (-s,-brüche) : silhadenn b.

Wasserrose b. (-,-n) : [louza.] loa-zour b., skudell-dour b., loa-ran b., kaol-dour str., loa-skignan b.

Wasserrübe b. (-,-n) : [louza.] irvin-dourek str.

Wasserschacht g. (-s,-schächte) : [mengleuz] puñs-diskarg g.

Wasserschaden g. (-s,-schäden) : reuz (freuz g., droug g., distruj g., dismantr g., gaou g., gwast g., gwall g., noaz g.) da-heul dour-beuz g.

Wasserschaukel b. (-,-n) : [merdead.] skob g. [*liester* skoboù, skeb], riboul g., skaf g., hanaf g.

Wasserscheide b. (-) : [douar.] linenn disrann an doureier b.

wasserscheu ag. : 1. hag en deus aon rak an dour ; *wasserscheu sein*, kaout aon rak an dour, na vezañ mignon d'an dour ; 2. [mezeg.] dourarurek.

Wasserscheu b. (-) : [mezeg.] dourarur g., arur an dour g.

Wasserschicht b. (-,-en) : gwiskad dour g.

Wasserschieber g. (-s,-) : rakl kaoutchoug g., raklerez kaoutchoug b., rozell gaoutchoug b.

Wasserschildkröte b. (-,-n) : [loen.] baot dour b., baot zour b.

Wasserschlag g. (-s,-schläge) : [fizik, tekn.] tourtad g., hidrolok g.

Wasserschlange b. (-,-n) : 1. [loen.] naer dour b. ; 2. [stered.] *Wasserschlange*, *Weibliche Wasserschlange*, *Große Wasserschlange*, Aerouantez b. ; *Kleine Wasserschlange*, *Südliche Wasserschlange*, *Männliche Wasserschlange*, Aerouant g.

Wasserschlauch g. (-s,-schläuche) : 1. tuellenn zour b., korzenn zour b., korzenn doura b. ; 2. [louza.] lin-raned-bras str. ; *verkannter Wasserschlauch*, lin-raned-difrouezh str. ; *mittlerer Wasserschlauch*, lin-raned-an-Erzh str. ; *gewöhnlicher Wasserschlauch*, lin-raned-bras str. ; *kleiner Wasserschlauch*, lin-raned-munut str. ; *dunkelgelber Wasserschlauch*, lin-raned-an-Hanternoz str.

Wasserschloss n. (-es,-schlösser) : kastell gant dour tro-dro dezhañ g.

Wasserschöpfer g. (-s,-) : [merdead.] skob g. [*liester* skoboù, skeb], riboul g., skaf g., hanaf g.

Wasserschöpfrad n. (-s,-räder) : [tekn.] 1. rod dizourañ b. ; 2. rod puñsañ b.

Wasserschoss g. (-es,-e) : [louza.] taolaj str.

Wasserschutzpolizei b. (-) : 1. polis-mor g. ; 2. polis ar stêrioù g.

Wasserschwall g. (-s,-e) : liñvadenn b., liñvadeg b.

Wasserschwertlilie b. (-,-n) : elestr-dour str., elestr-dourek str., elestr-lagun str., elestr-palud str.

Wasserski g. (-s) : ski-dour g.

Wasserskooter g. (-s,-) : skouter-mor g., skouter-stêrioù g.

Wassersnot b. (-) : [kozh] dour-beuz g., liñvadenn b., liñvadeg b., dic'hlan-dour g.

Wasserspaniel g. (-s,-s) : [loen.] ki-dour lwerzhon g.

Wasserspeicher g. (-s,-) : 1. kibenn b., beol b. ; 2. mirlenn b., mirlec'h-dour g., oglenn b.

Wasserspeier g. (-s,-) : gargoul g.

Wasserspiegel g. (-s,-) : 1. fleurig an dour b., barr an dour g., gorre an dour g. ; *dicht über dem Wasserspiegel*, a-rez fleurig an dour ; *dicht unter dem Wasserspiegel*, e fleurig an dour ; 2. live an dour g.

Wasserspinne b. (-,-n) : [loen.] kevnid-dour str. [*Argyroneta aquatica*].

Wasserspitzmaus b. (-,-spitzmäuse) : [loen.] minoc'h-dour g.

Wassersport g. (-s) : sport dour g.

Wassersportverein g. (-s,-e) : kreizenn sportoù dour b., kleub sportoù dour g.

Wasserspritze b. (-,-n) : dourstrinkerez b.

Wasserspülung b. (-,-en) : kas dour g., skarzher-dour g., sach-dour g.

Wasserstag n. (-s,-e/-en) : [merdead.] harpell ar wern-valouin b.

Wasserstand g. (-s) : live an dour g. ; *niedriger Wasserstand*, dour bas g., dour berr g., dour bihan g. ; *niedrigster Wasserstand*, live izelañ an dour g., izeldour g., izeldourioù lies. ; *hoher Wasserstand*, dour bras g. ; *die Flut ist das zweimal täglich erfolgende Ansteigen des Wasserstandes des Meeres*, al lanv eo ar mare dont el laez a c'hoarvez div wech bemdez, al lanv eo lusk war-grec'h ar mor a c'hoarvez div wech bemdez ; *beim höchsten Wasserstand des Meeres*, d'ar mor uhel, pa vez

ar mor en e c'hourlen, d'ar mor gourlen ; *beim niedrigsten Wasserstand des Meeres*, d'ar mor izel, d'an izelvor, e-pad an daere, da daol an daere, pa vez ar mor en e zaere, pa vez daere ar mor, pa vez bas an dour, pa vez bihan ar mor, pa vez bihan an dour.

Wasserstandsanzeiger g. (-s,-) : merker live an dour g., jaoj an dour g.

Wasserstein g. (-s,-e) : laouer-gegin b., dar b.

Wasserstelle b. (-,-n) : dourlec'h g.

Wasserstoff g. (-s) : [kimiezh] hidrogen g. ; *schwerer Wasserstoff*, deuteriom g., hidrogen pounner g. ; *Wasser besteht aus Wasserstoff und Sauerstoff*, hidrogen hag oksigen a ya d'ober an dour, an dour a c'hoarvez eus hidrogen hag oksigen, elfennoù an dour a zo anezho hidrogen hag oksigen, an dour a zo anezhañ hidrogen hag oksigen ; *Wasserstoff mit Sauerstoff zusammensetzen, um Wasser herzustellen*, kediañ oksigen hag hidrogen evit genel dour ; *in der atomaren Zusammensetzung des Wassermoleküls kommt auf zwei Wasserstoffatome ein Sauerstoffatom*, kenstroll div atomenn hidrogen gant un atomenn oksigen a ya d'ober ur volekulenn dour, en ur volekulenn dour ez eus div atomenn hidrogen ouzh un atomenn oksigen, ur volekulenn dour a zo enni div atomenn hidrogen hag un atomenn oksigen ; *Wasserstoff und Sauerstoff können sich nicht bei einer anderen Proportion verbinden*, ne c'hall ket kediañ oksigen hag hidrogen diouzh kenfeurioù all.

Wasserstoffbombe b. (-,-n) : bombez hidrogen str., bombez H str.

Wasserstoffperoxid n. (-s) : dour oksigenet g.

Wasserstoffsulfid n. (-s,-e) : [kimiezh] sulfidenn hidrogen b.

Wasserstoffsuperoxid n. (-s) : dour oksigenet g.

Wasserstrahl g. (-s,-en) : **1.** strink dour g., strinkad dour g., strinkadenn dour b., flistr dour g., flistrad dour g., flistradenn dour b., bomm dour g., plomenn b. ; *dünner Wasserstrahl*, strilhenn dour g., strilhenn zour b., neudenn zour b. ; *nur ein dünner Wasserstrahl kommt aus der Leitung*, neudenniñ ne ra ken an duellenn ; **2.** *wie ein kalter Wasserstrahl wirken*, bezañ ur souezhenn c'hwerv evit u.b., bezañ ur c'hrez yen da wiskañ, bezañ ur gwall zistro (un distro lous) evit u.b., degas ur gwall soubenn, degas ur soubenn trenk ha c'hwerv, degas ur friad lous ; *diese Nachricht wirkte wie ein kalter Wasserstrahl*, hennezh a oa bet ur c'hrez yen da wiskañ - distroadet oamp bet dic'hortoz-kaer penn-kil-ha-troad gant ar c'heloù-se - distroadet glez oamp bet dic'hortoz-kaer gant ar c'heloù-se - ha pa vefe kouezet an neñv warnomp, ne vije ket bet gwashoc'h - ur friad lous hor boa paket gant ar c'heloù-se - pebez bazhad hor boa bet gant ar c'heloù-se.

Wasserstrahlpumpe b. (-,-n) : dourstrinkerez b.

Wasserstraße b. (-,-n) : **1.** hent-dour g., dourhent g. ; **2.** kanol b., kanol-dour b., kan g., naoz b. ; *Europawasserstraße*, *Wasserstraße der Klasse IV*, kanol gobari bras b.

Wassersucht b. (-) : dourgoeñv g., arwez-dour g., foeñv-dour g., dour-koefv g., droug-sant-ltrog g., arouez-dour b.

wassersüchtig ag. : dourgoeñvek, dalc'het gant an arwez-dour (ar foeñv-dour, an dour-koefv, droug sant ltrog), klañv gant ar foeñv-dour.

Wassertank g. (-s,-s) : kibenn b., beol b.

Wassertiefe b. (-) : donder g. ; *mit der steigenden Flut wird genug Wassertiefe vorhanden sein, um zur Insel fahren zu können*, gant al lanv hor bo dour evit mont d'an enezenn.

Wassertier n. (-s,-e) : loen dour g.

Wassertonne b. (-,-n) : [merdead.] boue g.

Wasserträger g. (-s,-) : दौरaer g., douger dour g.

wassertreibend ag. : [mezeg.] troazhus.

Wassertreten n. (-s) : [tud] soubig en dour g.

Wassertrog g. (-s,-tröge) : laouer b., nev b., komm g., of g., ofenn b.

Wassertropfen g. (-s,-) : takenn zour b., tapenn zour b., banne dour g.

Wasserturbine b. (-,-n) : troellrod dre zour b., troellrod dourluzel b.

Wasserturm g. (-s,-türme) : kastell-dour g., tour-dour g., mirlec'h-dour g.

Wasseruhr b. (-,-en) : **1.** [istor] horolaj-dour g. ; **2.** konter dour g.

Wasser- und Landfahrzeug n. (-s,-e) : karbed dour ha douar g., karr dour ha douar g.

wasserundurchlässig ag. : didreuzus d'an dour, antreuz d'an dour, dourantreuz, na c'hall ket bezañ treuzet gant an dour.

Wasserundurchlässigkeit b. (-) : didreuzuster d'an dour g., didreuzusted d'an dour b., antreuzded d'an dour b., dourantreuzded b.

wasserunlöslich ag. : dizourdeuzus, andileizh en dour.

Wasserung b. (-,-en) : moradur gant un dournijerez g., दौरadur gant un dournijerez g., moridigezh b.

Wässerung b. (-,-en) : **1.** gouzourañ g., glebiadur g., glebiadenn b., glebierzh g., deltañ g., leizhañ g. ; **2.** दौरerezh g., दौरañ g., दौरadur g. ; **3.** soubidigezh b., glec'h g., glec'hiadur g. ; **4.** [poltred] gwalc'h g., gwalc'herezh g. ; **5.** [gwiad.] moarañ g.

Wasserverdrängung b. (-) : [merdead.] dilec'hiadur dour g.

Wasserverhältnisse lies. : temz an dour g.

Wasserversorgung b. (-) : pourvezadur dour g., pourvezañ dour g., porzherezh dour g.

wasserverunreinigend ag. : hag a saotr an dour ; *wasserverunreinigende Stoffe*, danvezioù hag a saotr an dour lies.

Wasserverunreinigung b. (-,-en) : saotradur an dour g.

Wasservogel g. (-s,-vögel) : [loen.] labous dour g., evn dour g.

Wasservorrat g. (-s,-vorräte) : pourveziad dour g., pourvezioù dour lies., mirad dour g.

Wasserwaage b. (-,-n) : [tekn.] live dre glogorenn g.

Wasserwagen g. (-s,-) : beolgarr g.

Wasser-Wasser-Rakete b. (-,-n) : [lu] fuc'hell mor da vor b.

Wasserweg g. (-s,-e) : hent-dour g., dourhent g. ; *auf dem Wasserweg*, war zour.

Wasserweib n. (-s,-er) : [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg (lies : morwagez) (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., दौरverc'h b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b.

Wasserweide b. (-,-n) : [louza.] aozilh gwenn g.

Wasserwelle b. (-,-n) : 1. [mor] tonn b. ; 2. [blev] gwagenn b. ; *sich eine Wasserwelle machen lassen*, ober gwagennañ he blev, lakaat gwagennañ he blev, lakaat gwagennañ e vlev, lakaat klaouierñ e vlev, lakaat ober un tamm gwagennañ d'he blev, lakaat ober un tamm gwagennañ d'e vlev.

Wasserwerfer g. (-s,-) : dourstrinkerez b.

Wasserwerk n. (-s,-e) : 1. kreizenn dasparzhañ dour b., labouradeg kenderc'hañ dour mat da evañ b. ; 2. strinkadoù dour lies., strinkadennoù dour lies., plommenoù lies.

Wasserwippe b. (-,-n) : gwint b., gwinterez-puñs b.

Wasserzähler g. (-s,-) : konter dour g.

Wasserzeichen n. (-s,-) : ritenn b., ritennadur g. ; *Papier mit Wasserzeichen*, paper ritennet g.

Wasserzufluss g. (-es,-flüsse) / **Wasserzuführung** b. (-,-en) : desaniañ dour g., degaserezh dour g., pourvezadur gant dour g., pourvezadur dour g., pourvez dour g.

wässrig ag. : *sellit ouzh wässerig*.

waten V.gw. (ist gewatet / hat gewatet) : 1. (ist/hat) : ober soubig (bourboulhañ, fourdoulhat, fankigellañ, foutoulhat, kaboulhat, riboulhat, patoulhañ) en dour, patoulhat dour, kalemarc'hiñ dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, straboulhat dour, trapikellat ; 2. *durch einen Fluss waten (ist gewatet)*, treuziñ ur stêr war droad (dre ur roudouz) ; *im Schlamm waten (hat/ist gewatet)*, fritañ fank, plapouziñ, fankigellañ, krenial er fank, torimellat er fank, foetañ fank, fregañ hentoù lous, fregañ hentadoù pri, fregañ hentadoù kaot, trapikellat er fank, kaboulhat pri ha fank.

Waterkant b. (-) : [rannyezh] arvor g.

Watsche b. (-,-n) : P. skouarnad g., palvad g., avenad b., boc'had b., javedad g., fasad g./b., bousellad b., bougenad b., karvanad g., jodad g., flac'had b., dornad g., krabanad b., bozad b.

watschelig ag. : jorgell, jestrek, freilhek, distrantell, fardellek.

watscheln V.gw. (ist gewatschelt / hat gewatschelt) : treuzigellañ, rodal, torodelliñ, gaolgammañ, frejañ, jorgellat.

Watt¹ n. (-s,-) : [tredan] wat g., watad g.

Watt² n. (-s,-en) : [douar., Mor an Hanternoz] Watt g., bazenn b., reuzeulenn-draezh hag a vez dizoloet pa vez izel ar mor b., aod vev b., traezh bev g., trec'henn b., kontraezh g., raskenn b. ; *bei Niedrigwasser auf dem Watt liegende Schiffe*, bigi marvoret lies.

Watte b. (-) : 1. ouat g., kotoñs splu g. ; *wie Watte*, kotonek ; 2. [dre skeud.] *dieses Kind wird in Watte gepackt*, re a sev a reer d'ar bugel-se, savet e vez ar bugel-se e-barzh ar plu, savet e vez ar bugel-se e-barzh ur goloenn, re voumounet e vez ar bugel-se ; *Watte in den Ohren haben*, bezañ spoue en e zivskouarn.

Wattebausch g. (-es,-bäusche) : tapon ouat g., stepon ouat g., torchad ouat g., torchad kotoñs splu g.

Wattenküste b. (-,-n) : aod plat g., aod izel g.

Wattenmeer n. (-s) : [douar., Mor an Hanternoz] Wattenmeer g. [*mor bas a c'holo ar "Watt" pa vez uhel ar mor*], aod vev b., kontraezh g.

Wattestäbchen n. (-s,-) : skarz-skouarn g., bazhig kotoñs b.

Wattfläche b. (-,-n) : *matschige Wattfläche*, lec'hidenn fouist b.

wattieren V.k.e. (hat wattiert) : 1. ouatañ ; 2. ouatenniñ, bourellañ ; *wattierte Schulter*, skoaz bourellet b., skoazgenn b.

Wattierung b. (-) : bourell b., bourelladur g., bourellañ g.

Wattleistung b. (-,-en) : galloudezh watet g.

Wattmesser g. (-s,-) : watventer g., watmetr g.

Wattstunde b. (-,-n) : wat-eur g.

Wattwurm g. (-s,-würmer) : [loen] leog g., buzbug-aod str., buzbug-mor str., buzbug-lec'hid str., buzbug du str. ; *roter Wattwurm*, petiz str., petizenn b. ; *Wattwürmer suchen*, leogeta.

Wattvogel g. (-s,-vögel) : [loen] labous ar paludoù g.

wau¹ estl. : *wau ! waou !*

wau² ag. : [merdead.] diavel, kalm-gwenn, kalm-chok, kalm-mik, kalm-chouk, habask.

Wau g. (-s,-e) : [louza.] rezed a g.

Wauwau g. (-s,-s) : tie g., tietie g., pekou g., têtê g., têtê-ki g., loull g., loullig g., waou-waou g.

WC n. (-/-s,-/-s) : golc'hiri b., privezioù lies., privez g.

Web n. (-s) : gwiad g./b., web g., Web g., Kenrouedad b.

Webangebot n. (-s,-e) / **Webauftritt** g. (-s,-e) : [stlenn.] lec'hienn Genrouedad b.

Webblatt n. (-s,-blätter) : [tekn.] lavn g., lavneg b., skaoñ-lavnek g./b.

Webcam b. (-,-s) : kiberkamera g.

Webdesign n. (-s,-s) : webdizagn g., webermeg g.

Webdesigner g. (-s,-) : dizagner web g., webermegour g.

Webefaser b. (-,-n) : gwienn b.

Webeleine b. (-,-n) : [merdead.] pazenn b.

weben V.k.e. (wob / webte // hat gewoben / hat gewebt) : 1. (webte / hat gewebt) : gwiadiñ, gwiadenniñ, gweañ, mezhieriañ, teiset ; *damasartig gewebt*, damas, damaset ; *atlasartig gewebt*, satin, satinet ; *auseinander weben*, diboubañ ; *Leinen weben*, gweañ lien lin, gwiadiñ lien lin ; *die Spinne webt ihr Netz*, steuñviñ a ra ar gevridenn he gwiad, stigmañ a ra ar gevridenn he gwiad ; 2. [dre skeud.] (wob / hat gewoben) : kenaozañ, urzhiañ, frammañ ; *wie alles sich zum Ganzen webt* [Goethe], pegen mistrik en em laka pep tra (Gregor), pegen mistrik e kenstroll pep tra, pegen brav e klot (e kord) pep tra, pegen klenk e ya pep tra, pegen c'hwek e ya pep tra.

V.gw. : [tro-lavar] *alles lebt und webt*, buhez ha birvilh e pep lec'h, hej ha prez dre-holl.

Weben n. (-s) : gwiaderezh g., gwiadur g.

Webemaschine b. (-,-n) : [gwiad.] mekanik gwiadiñ g., stern-gwiader treloc'hel g.

Weber g. (-s,-) : gwiader g., teiser g.

Weberbaum g. (-s,-bäume) : [gwiad.] karvan b.

Weberdistel b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn ar c'homm b.

Weberei b. (-,-en) : 1. [labour] gwiaderezh g., gwiadur g. ; *bei uns ist die Weberei ausgestorben*, ar gwiaderezh a zo marv en hor bro ; 2. [stal] gwiaderezh b., ti-stern g. ; 3. [danvez] gwiadur g., gwiadenn b., gwiad g./b.

Weber-Fechner-Gesetz n. (-es) : [bred.] redienn Fechner b.

Weberfisch g. (-es,-e) : [loen.] *großer Weberfisch*, pesk mare-mor bras g., flemmer bras g., morzer bras g.

Weberglas n. (-es,-gläser) : [gwiad.] gwerenn-greskiñ da wiriañ an anneauenn b.

Weberkamm g. (-s,-kämme) : [tekn.] lavn g., lavneg b., skaoñ-lavnek g./b., rastell g./b. [*liester* restell, rastilli].

Weberknecht g. (-s,-e) : [loen.] kemener g., falc'heg g. [*liester* falc'heged, falc'heien], falc'hour g. [*liester* falc'hourien], kemener bras g., kastell-eost g., karrad-foen g.

Weberknoten g. (-s,-) : skoulm gwiader g.

Weberkunst b. (-) : gwiaderezh g.

Weberleim g. (-s) : pask g., kaot g.

Weberschiffchen n. (-s,-) : [gwiad.] bulzun monedone b.

Webervogel g. (-s,-vögel) : [loen.] labous gwiader g., gwiader g.

Weberzunft b. (-,-zünfte) : korfuniad ar wiaderien g.

Webkamm g. (-s,-kämme) : [tekn.] lavn g., lavneg b., skaoñ-lavnek g./b., rastell g./b. [*liester* restell, rastilli].

Webkante b. (-,-n) / **Webrand** [gwiad.] gwrimenn b., bevonn b.

Webmaster g. (-s,-) : [stlenn.] merour g.

Webpräsenz b. (-,-en) : [stlenn.] lec'hienn Genrouedad b.

Webseite b. (-,-n) / **Web-Seite** b. (-,-n) : pajenn Web b.

Webschütze g. (-n,-n) : [gwiad.] bulzun monedone b.

Website b. (-,-s) : [stlenn.] lec'hienn Genrouedad b.

Webstuhl g. (-s,-stühle) : [gwiad.] stern-gwiader g., stern g., marc'h-kaneller g. ; *vom Webstuhl nehmen*, disterniañ ; *Sitzfläche eines Webstuhls*, kazeg b.

Webware b. (-,-n) : gwiadur g., gwiadenn b., gwiad g./b.

Webwarenindustrie b. (-) : gwiaderezh b., mezhererezh g.

Wechsel g. (-s,-) : 1. kemmadur g., kemm g., kemmadenn b., daskemm g., daskemmadenn b., daskemmadur g., argemm g., argemmad g., argemmadur g., cheñchamant g., cheñch g. ; *dem Wechsel unterliegen*, bezañ sujet d'ar cheñchamantoù, bezañ hedro, bezañ boullant, bezañ techet (bezañ douget) da cheñch, bezañ kemm-digemm (keflusk-digeflusk, cheñch-dicheñch, kemmus), bezañ tro-didro ; *alles unterliegt dem Wechsel*, an holl draoù a dle cheñch, an holl draoù n'int ket graet evit padout atav.

2. pebeil g., pebeilañ g., pebeiladur g. ; *der Wechsel von Tag und Nacht*, pebeil an deiz hag an noz g., pebeiladur an deiz hag an noz g., dibunadeg an deizioù hag an nozvezhioù b. ; *Wechsel der Jahreszeiten*, distro ar pevar amzer g/b ; *Wechsel des Mondes*, mareoù-loar lies.

3. eskemm g., eskemmad g., eskemmadenn b., eskemmerezh g., eskemmidgezh b., distro g./b., trok g., trokerezh g., trokadenn b. ; *Wechsel der Ringe*, trokadenn (eskemm g.) ar gwalennoù-eured (ar gwalennoù-dimeziñ) b. ; *im Wechsel gegen*, evit ..., en eskemm evit ..., en distro evit ..., en eskemm da ... (Gregor), en eskemm ouzh ...

4. [arc'hant., moneiz] eskemm g., eskemmadenn b., eskemmerezh g., eitaladur g.

5. lizher-eskemm g., lizher-talañ g., lizher-paeañ g., lizher-tennañ g. ; *ungedekter Wechsel*, lizher-eskemm dibourvez g. ; *begebbarer Wechsel*, lizher-eskemm a

c'heller arc'hantañ g., lizher-eskemm nevidadus g. ; *einen Wechsel auf jemanden ziehen (ausstellen)*, sevel (lakaat) ul lizher-eskemm war anv u.b., sevel un dennadenn war u.b., tennañ ul lizher-talañ war u.b. ; *einen Wechsel begeben*, nevidañ ul lizher-eskemm, arc'hantañ ul lizher-eskemm ; *einen Wechsel einlösen*, paeañ ul lizher-eskemm ; *einen Wechsel zahlbar stellen*, lakaat anv un ti-bank war ul lizher-eskemm, tallec'hiañ un dennadenn, ober talañ un dennadenn en ur bank.

6. P. skoazell arc'hant b.

7. [jiber] a) tremnadeg g., tremen g., tremnadenn b., tremnidigezh b. ; b) tresad jiber g., arroudenn b., garan b. ; *hier hat das Wild Wechsel angelegt*, amañ eo garanet.

Wechselachse b. (-,-n) : [tekn.] cheñcher pladennoù g., kemmer pladennoù g.

Wechselaussteller g. (-s,-) : [kenw.] tenner g., isskridour g.

Wechselausstellung b. (-,-en) : [kenw.] savidigezh ul lizher-eskemm b.

Wechselautomat g. (-en,-en) : distroer moneiz emgefre g.

Wechselbad n. (-s,-bäder) : pour ha triñchin, gloaz pe levez, mad-divad g., eur ha dizeur, berzh-diverzh g.

Wechselbalg g. (-s,-bälge) : 1. bugel an diaoul-moustrer g., bugel an diaoul-mac'her g., bugel inkub g., bugel lec'hiet g. ; 2. [dre skeud.] euzhvil bihan g., diaoul a vogel g.

wechselbar ag. : keveskemmadus.

Wechselbeziehung b. (-,-en) : kendave g., keñver b., kenstagadur g., kemm-ouzh-kemm g., kenetreadur g., keveskemm g., keveskemmdur g., keveskemmded b., etregwered g.

Wechselbrief g. (-s,-e) : [kenw.] lizher-eskemm g., lizher-talañ g., lizher-paeañ g., lizher-tennañ g.

Wechselbürgschaft b. (-,-en) : [kenw.] ergein g.

Wechselfälle lies. : pour ha triñchin, gloaz pe levez, mad-divad g., eur ha dizeur, kaoud-digaoud g., kaoudoù-digaoudoù lies., berzh-diverzh g. ; *Wechselfälle des Glücks*, chañs krog-diskrog b., darvoudoù eürus ha doanüs ar vuhez, berzh-diverzh er vuhez g., an isuoù mat hag ar gwall isuoù lies., kaoud-digaoud g., kaoudoù-digaoudoù lies., ar rod vras o treiñ tu pe du b., pour ha triñchin, gloaz pe levez, troioù mat ha troioù fall a bep eil.

Wechselfieber n. (-s,-) : [mezeg.] malaria g., terzhienn spanaus b., terzhienn krog-diskrog b., terzhienn ar paludoù b., terzhienn baludek b., kleñved ar paludoù g.

Wechselfolge b. (-,-n) : pebeil g., pebeilañ g., pebeiladur g., pebeilad g.

Wechselgeld n. (-s,-er) : 1. distro war an trok g./b., moneiz g., kemm g. ; *Wechselgeld herausgeben*, rentañ moneiz, reiñ moneiz, distreiñ moneiz, reiñ an distro war an trok, distreiñ ar c'henn ; 2. moneiz bihan g., moneiz rous g.

Wechselgesang g. (-s,-gesänge) : kan-ha-diskan g., kan a bep eil g.

Wechselgetriebe n. (-s,-) : [tekn.] boest an tizhoù b.

wechselhaft ag. : cheñch-dicheñch, keflusk-digeflusk, cheñchus, furluok, hedro, boullant, tro-distro, variant, valigant, kildro, berrboellik, dizalc'h, kemmus, kemm-digemm, pechar, argemmus ; *wechselhaftes Wetter*, amzer ramp b., amzer chañsus b., amzer gemmus b., amzer hedro b., amzer cheñch-dicheñch b., amzer c'hadal b., amzer variant b., amzer varellat b., amzer amjestr b.

Wechselinhaber g. (-s,-) : [kenw.] douger al lizher-eskemm g., dalc'her al lizher-eskemm g.

Wechseljahre lies. : eizigvan venevel b., P. paouez-mizioù g., tro an oad b., distro an oad b., dilez-vamm g. ; *sie kommt in die Wechseljahre*, emañ an heol o vont diwar he zreuzoù (dreist he zreuzoù), emañ an heol o tremen diwar he zreuzoù (dreist he zreuzoù), emañ an heol o vont a-dreñv he zi, emañ an heol o vont hebiou he frenestr, emañ an heol o vont hebiou he dor, emañ an heol o vont da guzhat ganti, emañ al loar o vont ganti dre ar prenestr, emañ al loar o vont ganti dreist an ti, emañ an heol war he zreuzoù, emañ o halañ he bag en aod.

Wechselkurs g. (-es,-e) : feur an eskemm g.

Wechselkursfreigabe b. (-,-n) : frankizekadur ar feurioù eskemm g., neuennadur ar moneizioù g., neuennerezh ar moneizioù g.

Wechselkursmechanismus g. (-) : gwikefre ar feurioù eskemm g.

Wechselkursparität b. (-) : parelezh an eskemmoù b.

Wechselkurspolitik b. (-) : politikerezh war tachenn ar feurioù eskemm g.

Wechselmakler g. (-s,-) : eskemmour g., kourater eskemm g.

wechseln¹ V.gw. (hat gewechselt / ist gewechselt) : 1. (hat) : cheñch, kemmañ, treiñ, argemmañ ; *das Wetter wechselt*, emañ an amzer o troc'hañ [o vont war wellaat, o vont da vray], emañ an amzer o treiñ [o treiñ da fall, o trenkañ], emañ an amzer o cheñch.

2. (hat) : pebeilañ ; *Glück und Unglück wechseln miteinander*, krog-diskrog eo ar chañs - darvoudoù eürus ha doanuis a vez er vuhez - ar rod vras a vez bepred o treiñ tu pe du - gwech e vez gloaz, gwech e vez levenez - lod a ouel, lod a gan ... ar bed a zo dudi ha poan - gwech e vez avel a-du ha mor kalm, gwech e vez gwall avel ha mor diaes - an eil amzer a vev an all - an deiz hizv gwech a zegas un dra hag a ya gant warc'hoazh - padout a ra ar vuhez hiroc'h eget ar boan - netra re morse n'en deus padet pell.

3. (ist) : cheñch lec'h, cheñch post-labour ; *der Hirsch wechselt über den Weg*, treuziñ an hent a ra ar c'harv ; *ins Englische wechseln*, mont war ar saozneg, en em lakaat da gomz saozneg.

wechseln² V.k.e. (hat gewechselt) : 1. cheñch, kemmañ, treiñ, argemmañ ; *seine Gesinnung wechseln*, cheñch mennozh, cheñch soñj, dibennadiñ, distreiñ diwar e vennozh, distreiñ a-ziwar e vennozh, distreiñ diwar e veno, dilezel e vennozh, treiñ meno, treiñ kordenn, cheñch santimant, cheñch penn d'ar vazh, cheñch penn d'e vazh, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazh d'e daboulin, cheñch bazh d'an daboulin, cheñch bazh war an daboulin, cheñch bazh en daboulin ; *seine Meinung plötzlich wechseln*, cheñch penn d'ar vazh, treiñ tu evit tu ; *das Gesprächsthema wechseln*, distreiñ ar gaoz, treiñ ar gaoz, treiñ kaoz, treiñ diwar ar gont, distreiñ diwar e gaoz, treiñ diwar e dorchenn, cheñch kaoz, cheñch neudenn en e nadoz, cheñch tiretenn, cheñch park, lakaat (tennañ) ar gaoz war ur c'hraf all, mont diwar e graf, kas ar saout da beuriñ en ur park all, cheñch park d'ar saout, treiñ yod

da grampouezh, treiñ krampouezh da yod, cheñch tu d'e grampouezhenn, mont pell diouzh e gazeg, pellaat diouzh e gezeg ; *die Richtung wechseln*, cheñch tu, cheñch hent, cheñch roud, treiñ diwar e hent, diheñchañ, en em dreiñ da vont war un tu all ; *die Bank wechseln*, treuzkas e gont d'ur bank all ; *die Front wechseln*, treiñ banniel, cheñch kamp, treiñ kein, treiñ diwar e garnoù, treiñ gant an enebour, cheñch tu d'e chupenn, cheñch penn d'ar vazh, cheñch penn d'e vazh, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazh d'e daboulin, cheñch bazh d'an daboulin, cheñch bazh war an daboulin, cheñch bazh en daboulin ; *den Beruf wechseln*, mont diwar e vicher, cheñch micher, treiñ micher ; *er wechselt ständig den Beruf*, ne chom war vicher ebet, ur Yann a vil vicher (mil micher, mil vicher, ar mil vicher, e vil vicher) a zo anezhañ, hennezh a zo ur Yannig a vil vicher (mil micher, mil vicher, ar mil vicher, e vil vicher) anezhañ, hennezh ne zalc'h e gopr ebet, hennezh ne bad neblec'h, dalc'hmat e vez etre ar c'hrog hag an diskrog ; [dremm] *die Farbe wechseln*, cheñch liv ; *den Namen wechseln*, cheñch anv ; *die Kleider (die Wäsche) wechseln*, cheñch dilhad, lakaat dilhad fresk, treiñ dilhad ; *die Wohnung wechseln*, dilojañ, cheñch ranndi, cheñch ti, treiñ annez, treiñ ranndi, treiñ ti ; *den Besitzer wechseln*, treiñ perc'henn, bezañ kemeret (prenet) gant unan all, cheñch perc'henn, mont a zorn da zorn ; *Geld wechseln*, treiñ arc'hant, treiñ moneiz, eskemmañ arc'hant ; *einen Schein in Kleingeld wechseln*, freuzañ (dispenn, froc'hañ, frec'hiñ, fourtañ) ur bilhed evit kaout moneiz bihan, ober skirioù gant ur bilhed, moneizañ ur bilhed ; *könnten Sie mir bitte einen Zwanzigeuroschein in Kleingeld wechseln ?* n'ho pefe ket moneiz bihan diwar ugent euro, mar plij ? ha bez e c'hallfec'h moneizañ din ur bilhed a ugent euro, mar plij ? ; *das Klima wechseln*, cheñch avel d'e bilhoù, cheñch bro ; *der Wind hat die Richtung gewechselt*, troet eo an avel, cheñchet en deus an avel e roud, diheñchet eo an avel ; [kirri-tan] *den Gang wechseln*, cheñch tizh ; *seine Staatsangehörigkeit wechseln*, kemmañ e geodedourelzh, treiñ keodedourelzh ; [mezeg.] *die Zähne wechseln*, koll e zent-laezh ; [lu] *den Tritt wechseln*, cheñch paz ; [kirri-tan] *das Öl wechseln*, skarzhañ an eoul kozh, karzhañ an eoul kozh, skarzhañ eoul ur c'heflusker ; [dre skeud.] *die Tapeten wechseln*, ober un achap, ober un achapadenn, cheñch bro un tammig da freskaat e benn, cheñch avel d'e bilhoù, cheñch rouantelezh.

2. eskemmañ ; *mit jemandem Briefe wechseln*, kenskrivañ gant u.b., eskemmañ lizhiri gant u.b., eskemmañ lizheroù gant u.b., skrivañ-diskrivañ ; *mit jemandem einige Worte wechseln*, eskemm ur ger pe zaou gant u.b., komz un nebeudig gant u.b. ; *sie wechselten kaum ein Wort miteinander*, ne oa bet nemeur a c'herioù etrezo, ne oa ket bet kalz a c'herioù etrezo ; *mit jemandem Worte wechseln*, kaout tabut gant (ouzh) u.b., kaout jeu ouzh u.b., tabutal gant u.b., sevel trouz etre an-unan hag unan-all.

anv-gwan-verb I **wechselnd** : kemmus, hedro, tro-didro, kemm-digemm, cheñchus, daskemmus, argemmus, boullant, valigant, variant, fiñvus ; *mit wechselndem Erfolg*, gwech avel a-du ha mor kalm, gwech gwall avel ha mor diaes gantañ - gwech berzh, gwech droukverzh - gant eur ha dizeur - gwech tro vat, gwech tro fall.

Wechseln n. (-s) : 1. kemm g., kemmadur g., kemmadenn b., pebeil g., pebeilañ g., pebeiladur g. ; *Wäsche zum Wechseln*, dilhad da dreiñ lies., dilhad cheñch lies., dilhadoù da cheñch (Gregor) lies., dilhadoù evit cheñch lies., dilhad fresk lies. ; 2. eskemm g., eskemmad g., eskemmadenn b., eskemmerezh g., eskemmidigezh b.

Wechselnehmer g. (-s,-) : [kenw.] tennadour g., taladour g.

Wechseloptik b. (-) : [poltred] amkanell geveskemmadus b.

Wechselrad n. (-s,-räder) : [tekn.] rod porzhiñ b., rod vunutennerez b. ; *Wechselräder*, rodaoueg an herrgemmer b.

Wechselreim g. (-s,-e) : klotenn groaziet b., klotenn gengroaziet b.

Wechselreiterei b. (-) : savidigezh hag eskemm flodus paperioù kenwerzh marc'hrur [bill jobbing].

Wechselschritt g. (-s,-e) : [dañs] paz distaolet g.

Wechselschuld b. (-,-en) : paper kenwerzh da dalañ g., lizher talañ da enoriñ g., dle dre zarbenn g.

wechselseitig ag. : keveskemm, hag a zo kenetrezo, kemm-ouzh-kemm, ken-, kenetre-, kendave ; *wechselseitiger Vertrag*, kenemglev g., emglev daoudu g.

Wechselseitigkeit b. (-) : kemm-ouzh-kemm g., kenetreadur g., keveskemm g., etregwered g., keveskemmdur g., keveskemmded b.

Wechselspannungswandler g. (-s,-) : [tredan] amdroer pebeilat g.

Wechselspiel n. (-s,-e) : pebeil g., pebeilañ g., pebeiladur g.

Wechselsprechanlage b. (-,-n) : kengomzer g.

wechselständig ag. : a-engroaz, keñverenebek.

Wechselstrom g. (-s) : [tredan] red tredan pebeilat g., red pebeilat g. ; *einphasiger Wechselstrom*, red pebeilat unkoulz g., red pebeilat unkoulzek g. ; *mehrphasiger Wechselstrom*, red pebeilat lieskoulz g.

Wechselstromgenerator g. (-s,-en) : [tredan] pebeiler g.

Wechselstube b. (-,-n) : burev eskemm g.

Wechseltierchen n. (-s,-) : [loen.] amoeb str.

Wechselverhältnis n. (-ses,-se) : kemm-ouzh-kemm g., kenetreadur g., keveskemm g., etregwered g. ; *im Wechselverhältnis*, a-geveskemm, kemm-ouzh-kemm, tro ha tro, bep eil tro, bep eil gwech, bep eil taol, kenetrezo, an eil d'egile, an eil e-keñver egile, ken d'an eil ha d'egile, boutin a-unan, boutin etrezo.

Wechselverpflichtung b. (-,-en) : [kenw.] paper kenwerzh g., lizher-eskemm g., lizher-talañ g.

wechselvoll ag. : darvoudaouek, gant eur ha dizeur, leun a durmud, leun a amfeudadoù, leun a daolioù-darvoud, cheñch-dicheñch, keflusk-digeflusk, kemm-digemm.

Wechselwähler g. (-s,-) : *die Wechselwähler*, ar voterien cheñch-dicheñch o mennozhioù lies., ar vouezhierien kemm-digemm o mennozhioù lies.

wechselweise Adv. : tro ha tro, bep eil tro, bep eil gwech, bep eil taol, a bep eil.

Wechselwinkel g. (-s,-) : [mat.] korn keñverenebek g.

Wechselwirkung b. (-,-en) : etregwered g., kenetreadur g., keveskemm g., keveskemmdur g., keveskemmded b.

Wechselwirtschaft b. (-) : [labour-douar] kesad g., stuz g., regad g., reg-an-trevad g., treiñ eostoù g.

Wechselzahlung b. (-,-en) : paeamant (taladur) gant ul lizher-eskemm g.

Wechsler g. (-s,-) : eskemmour g., kourater eskemm g.

Weck g. (-s,-e) / **Wecke** b. (-,-n) / **Wecken** g. (-s,-) : baraig g. ; *das geht ab wie warme Wecken*, an dud a beg war an dra-se, en em deuler a ra an dud a-dreuzoù war an dra-se, evel krampouezh e ya an dra-se gant an dud, evel krampouezh e vez gwerzhet an dra-se, herrek e ya an dud d'an dra-se, firbouch a zo en-dro d'ar varc'hadourezh-se, kavet e vez sav (fred) diouzhtu d'an dra-se, hewerzh eo an dra-se ken ez eo, ar varc'hadourezh-se a ya er-maez, gwerzh vat a zo d'ar varc'hadourezh-se, an diskrap (foar an arigrap, ar beilh, skrap, prez, kas, klask, mall) a zo war an dra-se, an dra-se a ya e skrap, reked a zo war an dra-se.

wecken V.k.e. (hat geweckt) : 1. dihuniñ, digousket, divordoiñ, divoriñ, divorediñ, divorenniñ, divorgousket ; *früher wecken als sonst*, beureaat, mintinaat, dihuniñ mintinoc'h, dihuniñ beureoc'h ; 2. [dre skeud.] enaouiñ, lakaat da ziwan, elumiñ, engolver ; *den Geist wecken*, reiñ dihun d'ar spered, digeriñ ar spered, divorediñ ar spered, lakaat mel-penn u.b. da dommañ ha da virviñ ; *bei jemandem Hoffnungen wecken*, lakaat spi da sevel e kalon u.b. ; *in jemandem Liebesgefühle wecken*, dougen u.b. d'ar garantez, dougen u.b. da garout, enaouiñ karantez e kalon u.b. ; *Wissensdurst wecken*, dihuniñ ar c'hoant gouzout, broudañ ar c'hoant gouzout, dihuniñ an debron gouzout, dihuniñ an debron deskiñ ; *so ein Trank weckt die Lebensgeister*, ur banne a seurt-se a zo hael da galon an den, ur banne a seurt-se a sikour da reiñ lusk d'ar galon, ur banne a seurt-se a zegas nerzh deoc'h en-dro (a ro startijenn deoc'h, a ro kalon deoc'h, a zegas buhez ennoc'h, a zo mat evit divorediñ ho kwad, a zo mat evit divorediñ ho spered), ur banne a seurt-se a lakfe un askorn torret en e blas.

Wecken n. (-s) : dihuniñ g., dihun g. ; [lu] *zum Wecken blasen*, seniñ an dihun, c'hwezhañ an dihun en e drompilh.

Wecker g. (-s,-) : 1. dihunter g. ; 2. [dre skeud] *die gehen mir auf den Wecker*, me a zo lor gant ar re-mañ, ar re-mañ a zo un torr-penn, ar re-mañ a dorr va revr din, ar re-mañ a zo torr-penn ha torr-revr ouzhpenn, ar re-mañ a zo amerdourien, me a zo erru droug em c'horf gant ar re-mañ, heg am eus ouzh ar re-mañ, me 'zo erru dotu gant ar re-mañ, ar re-mañ a dorr din va fevarzek real, kas a reont ac'hanon da sot, divontañ a reont va spered din, terrñ a reont va fenn din, me 'zo erru dotu ganto, lakaat a reont ac'hanon da vont war bilbotig, lakaat a reont ac'hanon da dreiñ da sot, lakaat a reont ac'hanon da goll va buoc'h vrizh, lakaat a reont ac'hanon da vont e belbi, daoubenniñ a reont ac'hanon, arabadiñ a reont ac'hanon, ganto ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), aet on tremen skuizh gant ar re-mañ, ar re-mañ 'zo traoù, ar re-mañ 'zo traoù heskinus, skeiñ a ra ar re-mañ war va elvaj ; *der geht mir langsam auf den Wecker*, hennezh a gresk em daoulagad.

Weckglas® n. (-es,-gläser) : pod-gwer g.

Weckglocke b. (-,-n) : sonerez an dihunter b.

Weckruf g. (-s,-e) : [lu] galv dihuniñ g.

Weda g. (-s/-,-s/Weden) : Veda g.

Wedismus g. (-) : vedaegzh b.

Wedel g. (-s,-) : 1. aveler g., digeliener g. ; 2. barr-pluñv g. ; 3. [relij.] sparf g. ; 4. fagod str., hordenn b. ; 5. [louza.] palmez str. ; 6. [loen.] lost g.

wedeln V.k.e ha V.k.d. (hat gewedelt) : 1. hejañ-dihejañ, lavigañ ; mit dem Fächer wedeln, hejañ-dihejañ e aveler, lavigañ e aveler ; 2. hejañ, fistoulat, fichañ ; der Hund wedelt mit dem Schwanz, emañ ar c'hi oc'h hejañ (o fistoulat, o fichañ, o lavigañ) e lost ; 3. [dre skeud.] um jemanden herum wedeln, fistoulat e lost dirak u.b., hejañ per melen d'u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b., pilpouzañ en-dro d'u.b., frotañ e askell d'u.b., frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ skant e kein u.b.

Wedeln n. (-s) : [ski] kammigelloù lies., korntroiañ berr ha krenn g.

weder weder ... noch ..., na(g) ... na(g) ... ; weder vorher noch nachher, nag a-raok, na goude ; er ist weder gut noch klug, hennezh n'eo na mat na speredek ; weder das eine noch das andere, nag an eil nag egile, hini ebet eus an daou dra, nag an dra-mañ nag an dra-hont ; weder diese noch jene, nag an eil re nag ar re gentañ, nag an re-mañ nag ar re-hont ; weder Mann und Weib, noch Kinder in der Wiege wurden verschont, ne voe espermet na gwaz na maouez, nag ar vugale vihan en o c'havell ; zwei Tage lang hatten sie weder gegessen noch geschlafen, chomet e oant e-pad daou zevezh hep debriñ na kousket ; sie sind weder im Schrank noch woanders, n'emaint nag en armel na neblec'h ; weder noch, etre an div lezenn, war-nes damant, etre kriz ha poazh ; ich kenne weder seinen Bruder noch ihn, n'anavezan nag e vreur nag eñ.

wedisch ag. : vedaek.

Weekend n. (-s,-s) : dibenn-sizhun g.

Weg g. (-s,-e)

I. hent

II. tro - doare - tu - lank - moaien - tuenn - dreenn - hent

III. beaj - hent

IV. troioù-lavar gant araogennoù

I. hent g., roud g., straed b., arroudenn b., hentad g. ; einen Weg ausbessern, ingalañ un hent, ratreañ un hent, takonañ un hent, peñseliat un hent, didoullañ un hent, aozañ un hent, fichañ un hent, terkañ un hent fall, diskoasellañ un hent, gwellaat un hent, kempenn un hent ; hügeliger Weg, hent sav-disav g., hent ribin-diribin g. ; holperiger Weg, hent skoasellek (skosellek, torosennek, torosennus, turumellek, digompez, dizingal, rust, distrantell, stroñsus, fontet) g. ; schwer begehbarer Weg, hent-bleiz g., hent lourt g., hent n'en defe ket ur bleiz an hardizhegezh da baseal drezañ g., hent n'o defe ket ar bleizi an hardizhegezh da vont da stlabezañ o zreid drezañ g., hent rust ha diaes g., hent difonn da vale g., hent teuc'h g. ; ein bequemer Weg, un hent kaer (Gregor) g., un hent hebleustr g., un hent aes da vont gantañ g., un hent reizh g., un hent dilu g., un hent gae g., un hent likant g., un hent kasant g. ;

Hohlweg, hent don g., hent kleuz g., hent-kev g., ivarc'henn b., ivarc'h b., strizhode b., riboul g. ; viel begangene Wege, hentoù gwenn (pilet, kannet) lies. ; dieser Weg wird von Spaziergängern wenig begangen, un hent digevannez (un hent glas, un hent dizarempred, un hent dibleustr, un hent digenvez, un hent distro) eo ; schlammige Wege durchwaten, foetañ fank, fritañ fank, fregañ hentoù lous, fregañ hentadoù pri ; dort, wo der Weg einen Bogen macht, e pleg an hent ; der Weg geht bergab, mont a ra an hent war-draoñ (war-ziskenn, war-ziribin, war bouez-traoñ), war-naou e ya an hent, war-ziribin emañ an hent, war bouez-traoñ emañ an hent, diribin a zo gant an hent, war-ziskenn emañ an hent, pouez-traoñ a zo gant an hent, traoñ a zo gant an hent ; der Weg geht bergauf, pignat a ra an hent war-grec'h (war-laes, d'al laez, d'an nec'h), war sevel e ya an hent, sav a zo gant an hent, pouez-krec'h a zo gant an hent, an hent a zo krap gantañ, krec'h a zo gant an hent, war-grec'h emañ an hent, war-bign emañ an hent ; wohin führt dieser Weg ? da belec'h e kas an hent-mañ ? da belec'h ez eer dre an hent-mañ ? ; dieser Weg führt zum Bahnhof, an hent-se a gas d'an ti-gar, an hent-se a gundu d'an ti-gar ; der Weg führt längs des Flusses, an hent a ya gant ribl ar stêr, an hent a ya hed-ha-hed ar stêr, an hent a heuilh ar stêr, mont a ra an hent a-hed (hed, dre hed) ar stêr, hedañ (hediñ, riblañ, kostezañ) a ra an hent ar stêr, mont a ra an hent a-ribl gant ar stêr ; der Weg führt rauf und runter, sav-diskenn a zo gant an hent, ribin-diribin e ya an hent ; dieser Weg führt nach Brest, an hent-se a gas da Vrest, an hent-se a gundu da Vrest ; der Weg von Ulm nach München führt über Augsburg, tremen a ra an hent a gas eus Ulm da Vünchen dre Augsburg ; der Weg ist breit, der zur Verdammnis führt, emañ frank an hent a gundu d'an daonidigezh ; der Weg nach Brest, hent Brest g., an hent da Vrest g., an hent da vont da Vrest g., an hent a gas da Vrest g. ; der Weg mündet in eine Wiese ein, an hent a gouezh (a zegouezh, a zifourk) war ur prad ; er weiß nicht, über welchen Weg er Bautzen erreichen kann, ne oar ket an hent da Vautzen, ne oar ket dre belec'h eo dezhañ mont da Vautzen ; ein Stück Weg, ein Stück Weges, un taol c'hwitell g. / ur gazeliadig hent b. (Gregor), ur pennad (flipad, c'hwistad, pezhiañ, tachad) hent g., un tennad hent g., ur ribinad g./b., ur gazeliad hent b., ur frapad hent g., un herrad g., ur fustad hent g., ur ribinad g./b. ; ein gutes Stück Weg, ein gutes Stück Weges, ur pennad mat a gerzhed g., ur pennad mat a hent g., ur flipad mat a hent g., ur frapad mat a hent g., ur gwall ribinad g./b., ur fustad hent g., un tennad mat a hent g., un hentad brav g. ; bis dorthin ist es ein gutes Stück Weges, hir eo an treuz ac'hanen di, ur gwall ribinad a zo da ober ; an diesem Tag hatte er ein gutes Stück Weg zurückgelegt, c'hwistet en doa un tamm brav a hent (un tamm mat a hent, ur pennad mat a hent, ur pezhiañ mat a hent) en deiz-se ; jemanden ein Stück Weges begleiten, ober ur pennad (ur gazeliadig, ur fustad, ur flipad, un herrad, ur c'hwistad, ur ribinad, ur frapad, un tennad) hent gant u.b. ; einen weiten Weg zurücklegen, ober ur gazeliad vat (ur gwall ribinad, ur fustad mat) a hent, ober ur pennad (ur c'hwistad, ur flipad, un herrad, ur pezhiañ, un tennad) mat a hent, ergerzhed ur pennad mat a hent, tennañ bro, c'hwistañ hent ; [dre skeud.] der mittlere Weg, an hent (ar muzul mat) etre re ha re nebeut (etre an daou) g., an hent etre g., an tu etre g. ;

der Weg des Ruhms, hent ar brud, hent an enorioù, hent ar c'hloar g. ; *der Weg zum Erfolg*, hent ar berzh, hent an disoc'hoù mat, an hent da zisoc'h, an hent mat g. ; *Gottes Wege*, hentoù Doue lies., gourc'hemennoù Doue lies., hent ar baradoz g., hent an neñv g. ; [gwir] *der Weg der Instanzen*, hent al lezioù g., hent an ensavioù g. ; *einen Weg einschlagen (betreten)*, mont gant un hent, skeiñ war un hent, mont en un hent, en em dreiñ da vont en un hent, kemer penn un hent, skeiñ war-du ul lec'h bennak, tennañ war-du ul lec'h bennak, teuler war-du ul lec'h bennak, mont etrezek ul lec'h bennak, mont etramek ul lec'h bennak, mont da-geñver ul lec'h bennak ; *einen falschen Weg einschlagen*, faziañ (dihenchañ / saouzaniñ) war an hent (Gregor), koll e hent, koll e roud, mont diwar e hent, divarchiñ a-ziwar an hent, mont en un hent fall ; *einen anderen Weg einschlagen*, diroudañ, diheñchañ, mont gant un hent all, mont dre un hent all, cheñch hent, treiñ diwar e hent, cheñch roud ; *da sie über einen anderen Weg gekommen war, war er ihr nicht begegnet*, o vezañ ganti kemeret un hent all, n'en doa ket he gwelet ; *seines Weges gehen*, mont gant e hent, bale gant e hent, derc'hel gant e hent, mont en e roud, mont ganti, kerzhout gant e hent, kerzhet gant e hent, dibunañ hent, ober hent, heñchañ, mont a-raok, mont da redek e reuz, ruilhal e voul ; *unbeirrt (ruhig) seinen Weg weiter gehen*, delc'her gant e hent, mont plarik gant e hent, mont dizouj-kaer gant e hent, mont war e bouezig (war e sklavig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e oar, war e oarig, war e blaen, war e vadober, war e boz), mont bravik ganti ken distrafuilh ha tra, kemer ar bed evel ma teu, kemer an traoù evel ma teuont, kemer an traoù evel m'emaint, ober e damm treuz ken distrafuilh ha tra, ruilhal e voul war e oarig (war e zres, war e zresig, war e bouezig, war e sklavig), derc'hel da vont en-dro, derc'hel da rodal, derc'hel da vont war e blaen, derc'hel d'ober e dammig reuz, kenderc'hel da vevañ e vuhez disoursi, mont war-raok gant an erv, chom war e erv ; *einen Weg gehen*, mont gant un hent, mont dre un hent, galoupat un hent ; *ich gehe oft diesen kleinen Weg, ich nehme oft diesen kleinen Weg*, pleustriñ a ran ingal an hent bihan-se, me a ra va darempred dre an hent bihan-se, alies e vezan o c'haloupat ar wenodenn-se ; *den kürzesten Weg gehen*, skeiñ berroc'h a-dreuz, kemer berroc'h, troc'hañ berroc'h dre an hentoù-treuz, mont dre an eeunañ hent (an hent berrañ), mont gant an hentoù-treuz, troc'hañ dre an hentoù-treuz, klask un hent treuz da ziverrañ, troc'hañ berr, troc'hañ a-dreuz, mont a-dreuz, kemer un hent-treuz, mont gant ur wenodenn viliner ; *nimm den kürzesten Weg querfeldein*, sko a-dreuz dre ar parkeier ; *dieser Weg ist viel kürzer*, an hent-se a droc'h kalz berroc'h ; *ich gehe meinen eigenen Weg*, me a ya diouzhin va-unan, mont a ran gant va hent ; *seinen eigenen Weg gehen*, bezañ trec'h d'e ouenn, trec'hiñ gouenn, terriñ ar ouenn, ober dioutañ e-unan, mont gant e hent, mont war-raok gant an erv, mont da redek e reuz, bevañ e vuhez ; *jemandem den Weg weisen*, a) poentañ u.b., henchañ u.b., diskouez d'u.b. an hent mat, lakaat u.b. war an hent mat, lakaat u.b. en hent

mat, titouriñ d'u.b. an hent da vont d'ul lec'h bennak, lavaret d'u.b. dre be hent eo mont d'ul lec'h, diskouez (ardameziñ) an hent d'u.b., eeunañ u.b. war an hent mat, leviañ u.b. ; b) mont d'u.b. dre guzuliou ; *jemandem den Weg nach Quimper weisen*, diskouez d'u.b. an hent da Gemper ; *sich einen Weg durch die Menge bahnen*, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez, toullañ e hent a-dreuz an engroez, digeriñ e hent dre an engroez, mont bount-divount dre-douez an dud, mont bount-divount dre-vesk an dud, en em silañ dre-douez an dud, en em silañ dre-vesk an dud, mont dre greiz an engroez, treuziñ an engroez, treuziñ ar mac'h ; *sich einen Weg durch das Gestrüpp bahnen*, digeriñ ur voulc'henn dre-vesk ar strouezh, digeriñ ur voulc'henn dre-douez ar strouezh, regiñ e hent dre-douez ar strouezh ; *jemandem den Weg bahnen (ebnen, bereiten)*, [ster rik ha dre skeud.] pilat (fraeñ) an hent d'u.b. (Gregor), plaenaat (digeriñ) an hent d'u.b., digeriñ hent d'u.b., aozañ ha kompezañ pep tra, [dre skeud.] ober hent en-dro d'ar park, digeriñ klaz, digeriñ troc'h, digeriñ an erv, seniñ ar c'hloc'h ; *Laennec hat der modernen Medizin den Weg gebahnt*, Laeneg a zigoras an hent d'ar vezegiezh arnevez ; *damit hat es gute Wege*, amzer 'zo c'hoazh, n'eo ket erru ar mor, dindan zivin emañ c'hoazh, pell amzer a vezo ac'hann di, pell emañ Yann diouzh e gazeg c'hoazh, ur poulzad mat a amzer a vezo ac'hann di, en hon huñvreoù emañ c'hoazh, en ifernioù emañ, [goapaus] amzer d'an diaoul da gozhañ en ifern, a-benn neuze e vo erru kozh an diaoul en ifern, a-benn neuze hag ac'hanen di en do harzhet meur a gi ; *neue Wege gehen*, mont er-maez eus al leur gozh, kuitaat fankigell ar gardennoù boutin, kuitaat gwenodenn ar c'hi, digeriñ hentoù nevez ; *den geraden Weg der Pflicht gehen*, bale eeun, mont eeun ganti, mont gant an eeun, na vezañ a veskelloù gant an-unan, heuliañ hent strizh an dever ; *krumme Wege gehen, auf krummen Wegen wandern*, kostezañ, mont a-dreuz ganti / troidellañ (Gregor), itrikañ taolioù fobiez, ober lammoù-touseg, trikamardiñ, ribouilh, bezañ koad-tro en an-unan, bezañ koad-tro ouzh e ober, na vont gant an eeun, na vont gant an hent eeun, bezañ gwe (bezañ tro) en e gordenn, bezañ udb kamm en e gordenn, bezañ diahelet, ober troidelloù, gouzout ar mil ard fall, na vezañ onest e c'hoari, bout kerc'h e-mesk e segal, bezañ kildro en an-unan, bezañ un den daoubleg, bezañ ur minor-plouz ; *der Weg in den Himmel*, bali an Neñv b. ; *den Weg der Freiheit schreiten*, kerzhet war bali ar frankiz, kerzhet gant hent ar frankiz ; [kr-l] *der Weg zur Hölle ist mit guten Vorsätzen gepflastert*, an ifern a zo leun a vennozhioù mat - meur a varc'h mat zo marvet o vont adarre - " deomp adarre " en deus lazhet meur a varc'h - Yann a vo atav ar c'hentañ hag a vefe da vezañ krouget e vefe - Paol gozh o klask eeunañ he gar d'e vamm en deus he zorret e daou damm - n'eo ket ur c'hement c'hoantaat ha kaout - n'eo ket ur c'hement hor c'hoant hag hor galloud.

II. tro b., doare g., doareenn b., tu g., lank g., moaien b./g., hent g., tuenn b., dreenn b. ; *ein Weg zum Ziel*, un tu (un dro b.) evit tizhout ar pal g., un hent d'ar pal g. ; *Mittel und Wege*, doareoù, hentoù, tro-bleg b. ; *Mittel und Wege suchen, etwas zu erreichen*, klask penn an tu da dizhout udb, klask an tu (an dro) da dizhout udb, klask e du (e dro, e bleg) da dizhout udb, dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin d'ober udb ; *Mittel und Wege finden*, kavout an tu (an

dro, ar skoulm, an dalc'h, ar pleg, an dro-bleg), kavout penn vat d'e daol, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, reiñ un disentez d'ur gudenn, kavout ar c'hraf, kavout poell d'e gudenn, gouzout e ziluzioù, kavout ur voaien da zibunañ e gudenn, kavout war peseurt avel sturianañ e vatimant, ober diouti, gouzout en em ober, gouzout ober ganti ; *Mittel und Wege finden, etwas zu erreichen*, kavout e dro (e avel, e du, e ziluzioù, e lañs), kavout an tu da dizhout ur pal bennak, ober moaien da dizhout ur pal bennak, kavout ar voaien da zibunañ e gudenn, kavout war peseurt avel sturianañ e vatimant, kavout an dro da zont a-benn eus udb, kavout dre be hent dont a-benn eus udb, kavout pe dre hent dont a-benn eus udb, kavout penn vat d'e daol, kavout ijin d'ober udb, kavout ar c'hraf, kavout e bleg da dizhout ur pal bennak, kavout an dro-bleg da dizhout ur pal bennak, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, kavout poell d'e gudenn, reiñ un disentez d'ur gudenn, kavout penaos ober diouti ; *alle Mittel und Wege versuchen*, ober kement ha ma c'haller evit kavout penn d'ar gudenn, en em aketiñ e pep doare, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, ober e wir wellañ, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, ober e bosupl, ober e holl bosupl, ober e seizh posupl (e seizh gwellañ) ; *auf diesem Wege*, en hent-se, dre an hent-se, en doare-se, evel-se ; *auf friedlichem Wege*, dre gaer, ez peoc'hus / e peoc'h / gant peoc'h / didrouz / hep trouz (Gregor) ; *auf diplomatischem Wege*, dre ar gannadouriezh, dre gannad ar vro, dre hanterouriezh kannad ar vro ; *auf gutlichem Wege*, dre gaer, hep arguz (Gregor) ; [kimiezh] *auf nassem Wege*, dre hent leizh ; [relij.] *die Wege des Herrn sind unergründlich*, n'eus den evit anavezout hentoù Doue.

III. beaj b., hent g. ; *auf dem Weg*, e-kerzh ar veaj, war an hent, en ur vont ; *auf dem Weg nach ...*, gant an hent da ..., en ur vont da ... ; *er ist bereits auf dem Weg zu uns*, deuet eo kuit dija, emañ dija en hent da zont du-mañ, emañ dija war an hent da zont du-mañ ; *sich auf den Weg machen*, mont el lev, mont en hent, kemer penn an hent, kemer e hent, sternianañ da vont, kerzhet en hent, sevel da vale, distekiñ, lavaret yao, en em lakaat e bale, en em lakaat en hent, distaliañ, kemer foet an nor.

IV. [korf.] forzh b. ; *Verdauungswege*, forzhioù koazhañ lies. ; *natürliche Wege*, forzhioù natur lies. ; *Atemwege*, forzhioù analañ lies. ; *Harnwege*, forzhioù troazhañ lies.

V. troioù-lavar gant araogennoù :

auf : *er ist wieder auf dem Weg nach oben*, sevel a ra e chouk, sevel a ra war e elloù a-nevez, sevel a ra war-c'horre an dour, dont a ra en-dro war e du, difallañ a ra, adsevel a ra war gorre e vec'h, dont a ra en e stern ; *sich (t-rt) auf den Weg machen*, mont el lev, kemer penn an hent, kemer e hent, sternianañ da vont, dibradañ, lañsañ, digludañ, difreatañ, difreatañ kuit, diflach, diblasañ, sevel da vale, en em lakaat en hent, mont en hent, mont en e roud, mont en e du, mont d'e du, mont diouzh e du, kemer e du ; *sich (t-rt) wieder auf den Weg machen*, askemer an hent, adkemer an hent ; *jemandem etwas auf den Weg geben*, reiñ udb d'u.b. evit ober hent / reiñ ur veajadurezh bennak d'u.b. / reiñ

pourvezioù d'u.b. evit ober hent (Gregor), reiñ peadra d'u.b. evit ober hent ; *auf den falschen Weg geraten*, faziañ diwar an hent, koll e hent, diheñchañ / saouzaniñ war an hent (Gregor), divarchiñ a-ziwar an hent ; *auf halbem Weg*, hanter hent, en hanter hent ; *jemanden auf krummen Wegen ertappen*, tapout u.b. war an tomm (war ar fed, war an taol fed) (Gregor), pakañ u.b. e droug, tizhout u.b. war an tomm, kouezhañ war an tomm, tapout u.b. oc'h ober ar fall (an droug) ; *auf dem rechten Weg bleiben*, heuliañ ar roudenn, chom war an arroudenn, chom war an hent mat, chom war an hent eeun, kenderc'hel ouzh an hent mat, na vezañ a veskelloù gant an-unan, mont eeun ganti, mont gant an eeun ; *jemanden auf den rechten Weg führen*, distreiñ u.b. war an hent mat, lakaat u.b. war an hent mat, lakaat u.b. en hent mat, degas u.b. d'ar gêr, treiñ u.b. war an tu mat, degas reizh en u.b., difaziañ u.b., eeunañ ene u.b., digammañ ene u.b., eeunañ e sugelloù d'u.b. ; *jemanden auf dem rechten Weg weiterführen*, kendelc'her u.b. en hent mat ; *wieder auf den rechten Weg kommen*, difaziañ ha distreiñ war an hent mat ; *auf den falschen Weg geraten*, mont dre an hent fall ; *jemandem auf halbem Weg entgegenkommen*, mont betek hanter hent en arbenn d'u.b., mont betek hanter hent da gej ouzh u.b., [dre skeud.] mont da boazhañ da forn u.b., ober ur gammed war-du ar gevrenn enep ; *auf seinem Weg*, dre ma tremen ; *auf schnellstem Weg*, *auf dem schnellsten Weg*, prim-ha-prim, an abretañ ar gwellañ, an abretañ ar c'hentañ, diouzhtu-kentizh, diouzhtu-kaer, ken buan ha ma c'haller, a-benn-kaer, diouzhtu-dak, diouzhtu-krenn, dak-diozhtu, kerkent all, hep dale tamm, hep dale, hep ket a zale, hep an disterañ dale, hep dale ken, hep ken dale, hep dale pelloc'h, hep daleañ hiroc'h, hep goursezañ pelloc'h, hep mui goursezañ, rag-eeun, raktal ; *er ist auf dem besten Weg*, hennezh a zo kroget mat ganti, krog eo ar c'hrog, pell emañ ganti ; *Land auf dem Weg zur Industrienation*, bro war c'hreantelaat b. ; **aus** : *geh mir aus dem Weg !* diwall diwar va hent ! ro hent din ! kae diwar hent ! kae diwar va zro ! kae pell diouzhin ! kae pelloc'h ! ; *gehen Sie mir, bitte, aus dem Weg*, beziñ ar vadelezh da vont diwar va zro ; *der geht mir nie aus dem Weg*, en deiz e vez war hent hag en noz er gouloù, hennezh a vez atav o lastrañ ; *jemandem aus dem Wege gehen*, **a)** pellaat diouzh u.b., treiñ diwar u.b., tec'hel diouzh u.b., tec'hel diwar hent u.b., tec'hel diwar-dro u.b., tec'hel diwar u.b., diwall (en em virout) ouzh u.b. [gant aon dirazañ] ; **b)** ober lec'h d'u.b., ober hent d'u.b., reiñ hent d'u.b., mont diwar hent u.b., mont a-ziwar hent u.b., diwall diwar hent u.b. [gant aon d'e ziaezañ] ; *einer Frage aus dem Wege gehen*, tremen dreist ur goulenn, lakaat ur goulenn en ankounac'h, treiñ diwar ur goulenn, sigotañ ur gudenn ; **bei** : *er ist gut bei Wege*, yac'h ha bagol eo, ruskenn vat a ra, en e ched emañ, e barr e nerzh hag e yeched emañ ; **in** : *etwas in die Wege leiten*, kas udb en-dro, reiñ lañs d'udb, luskañ udb, lakaat udb da vont en-dro, reiñ lusk d'udb, reiñ ar brall d'udb, boulc'hañ udb ; *jemandem Schwierigkeiten in den Weg legen*, degas chastre d'u.b., sparlañ d'u.b., lakaat skoilhoù war hent u.b., lakaat genn d'u.b., lakaat harz d'u.b., darbar u.b., reiñ bec'h d'u.b., ober bec'h d'u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., kontroliañ u.b., lakaat kaeoù d'u.b. ; *jemandem im Wege stehen*, bezañ war hent u.b., diarbenn u.b., c'hoari ar c'hontrol d'u.b., c'hoari ar c'hontrol ouzh

santimant u.b., bezañ e gouloù u.b., stankañ an hent ouzh u.b., stankañ hent ouzh u.b., strobañ u.b., stromiñ u.b., sparlañ d'u.b., bezañ war-dreuz hent u.b., strobañ an tremen d'u.b., lastrañ an tremen d'u.b., bezañ a-strob war al leur ; *der steht mir dauernd im Wege*, en deiz e vez war hent hag en noz er gouloù, hennezh a vez atav o lastrañ ; *wir stehen unserer eigenen Freiheit im Wege*, mirout a reomp hor frankiz ouzhomp hon-unan, stankañ a reomp ouzhomp hon-unan hent ar frankiz ; *jemandem in den Weg treten, sich jemandem in den Weg stellen*, stankañ an hent ouzh u.b., stankañ hent ouzh u.b., troc'hañ hent d'u.b., troc'hañ dirak u.b., mirout ouzh u.b. da dremen, diarbenn u.b., degouezhout a-dreuz hent gant u.b., kaeañ ouzh u.b., lamm war seolioù u.b., kontroliañ u.b., enebiñ ouzh u.b. ; **nach** : *jemanden nach dem Wege fragen*, goulenn e hent ouzh u.b., goulenn ouzh u.b. dre be hent eo mont d'ul lec'h bennak, goulenn ouzh u.b. an hent da vont d'ul lec'h bennak, goulenn ouzh u.b. an hent d'ul lec'h bennak, goulenn e hent ouzh u.b. ; *der Weg nach Berlin*, hent Berlin g., an hent da Verlin g. ; *den Weg nach Bautzen kennt er nicht*, ne oar ket an hent da Vautzen ; **von** : *vom rechten Wege abkommen*, diroudennañ, riklañ (distreiñ, mont) diwar an hent mat, dilezel an hent mat, divarchiñ a-ziwar an hent mat, dihenchañ, tec'hout diwar an arroudenn vat, mont dre an hent fall ; *jemanden vom rechten Weg abbringen*, divarchiñ u.b., diheñchañ u.b., dihentañ u.b., diroudennañ u.b. ; **über** : *er ist mir über den Weg gelaufen*, erruet eo bet ganin war va hent, en em gavet on bet gantañ war an hent, gwelet (diarbennet) 'm eus bet anezhañ war an hent, degouezhet e oa ganin war an hent, erruet on bet gantañ en hent, tremenet en doa ac'hanon war an hent, tremenet e oa a-dreuz va hent, tremenet e oa hebiou din, tremenet em boa anezhañ war an hent, paseet em boa anezhañ war an hent, paseet e oa e-tal din war an hent, kroazet em boa gantañ ; *er weiß nicht, über welchen Weg man Bautzen erreichen kann*, ne oar ket an hent da Vautzen ; **zu** : *etwas zu Wege (zuwege) bringen*, kas udb da vat (da benn, da wir), seveniñ udb, pengenniñ udb.

weg rakverb rannadus a verk ar pellaat, ar steuziañ pe ul lamidigezh, sellit ivez ouzh **hinweg**-² : *wegnehmen*, kemer, kas gant an-unan ; *wegeilen*, redek kuit ; *wegpeitschen*, pellaat gant flipadennoù.

adv : 1. kuit, kuites, roud, a-grip ; *weg sein*, bezañ aet kuit, bezañ kuitaet ; *nichts Neues, seit sie weg sind*, n'eus netra a-nevez abaoe m'o deus kuitaet ; *die Kasse ist weg* ! aet eo ar c'hef gant al laer ! ; *meine Kopfschmerzen sind weg*, aet eo ar boan benn diwarnon ; *meine Zahnschmerzen sind weg*, torret eo ar boan dent din, aet eo ar poan dent diwarnon ; *er stieg aufs Pferd und schon war er weg*, rampet en doa war e varc'h hag eñ kuit, pignat a reas war e varc'h ha ploup ! kuit diouzhtu ! ; 2. *weit weg von*, pell (distok, distro) diouzh, a-bell-bras diouzh, pell-bras diouzh, pell-mat diouzh, war-hed pell diouzh ; *weit weg von der Stadt*, pell-mat diouzh kêr, war-hed pell diouzh kêr, distro diouzh kêr ; *ziemlich weit weg von der Stadt*, pellik diouzh kêr ; *es liegt weit weg, das ist weit*, pell eo, pell eo mont di ; *wir waren weit weg vom Dorf*, diouzh

ar vourc'h e oamp ur gwall bennad ; *ich war nicht weit weg von zu Hause*, n'edon ket gwall bell diouzh ar gêr ; 3. *über etwas (hin)weg sein*, bezañ savet war-c'horre en-dro, bezañ savet e gein en-dro, bezañ diskuizhet eus (ag) udb, bezañ dic'hlaç'haret eus udb, bezañ en em gavet diwar udb, na vezañ chalet mui gant udb ; 4. *über jemanden hinweg*, hep reiñ da c'houzout d'u.b., hep d'u.b. gouzout, en dic'houzout u.b., e kuzh da (ouzh) u.b., hep rat d'u.b., hep ratozh d'u.b., en desped da varv u.b. ; 5. P. (*ganz*) *weg sein*, bezañ gwrac'h, bezañ aet e spered da stoupa, birviñ e galon en e greiz ; 6. *etwas weg haben*, bezañ kavet an tres (ar stok, an dro, an tu, ar pleg), bezañ komprenet penaos ober ; 7. *frei weg*, didroidell, diwisk, dispieg, hep klask tro en e gaoz, gant komzoù kriz, hep klask kornioù-tro en e gaoz, distlabez, distag, hardizh, her ; 8. troioù-lavar : *weg* ! kit gant hoc'h hent ! kerzhit gant hoc'h hent ! it gant hoc'h hent ! cho ! chat ! chou ! kerzh kuit ! kerzh roud ! sach da loa ganit ! er-maez ! kerzh diwar va zro ! kae pell diouzhin ! kae pelloc'h ! kerzh kuit a-zirak va daoulagad ! kuit diwar hent ! grit hent ! skarzh ! tec'h 'ta ! kae alese ! skarzh a-zirak ! ; *weg damit* ! tec'h an dra-se diwar hent ! lam an dra-se diwar hent ! lam an dra-se alese ! lamit an dra-se diwar an hent ! kas an dra-se diwar hent hag eus va gouloù ! ; *Hände weg* ! tenn da zaouarn diwarni ! ho torn diwar an dra-se ! na stokit ket ho torn (na stok ket da zorn) ouzh an dra-se ! lamit ho taouarn (lam da zaouarn) diouzh an dra se ! na sank ket da fri en dra-se ! an dra-se n'eo ket da stal eo !

Wegameise b. (-,n) : [loen.] *schwarze Wegameise*, *schwarzgraue Wegameise*, *mattschwarze Wegameise*, merien du str.

wegarbeiten V.k.e. (hat weggearbeitet) : dibolotennañ labour, dibradañ labour, draogiñ labour, dic'hastañ labour, fonnañ, kaout fonn, teurel fonn, ober fonn, kaout diere gant e labour, kaout dibun en e labour ; *er arbeitet was weg*, hennezh a zo ur bleiz labour (ur marc'h, ur marc'h labour, ur c'hi labour, ki d'al labour, ur c'hwister), hennezh a zo ouesk da labourat, hennezh a labour evel ur c'hi (ul loen), ne vez ket da ziwezhañ oc'h ober e labour, hennezh a zo herrek war e labour, hennezh a lañs, lañs en devez da labourat, hennezh a ra fonn, hennezh a daol fonn, hennezh a fonn, hennezh a zibolotenn labour, hennezh a zibrad labour, hennezh a zraog labour, hennezh a zic'hast labour, hennezh a ra bec'h d'al labour, labour tri a ra, hennezh a labour plaen ha buan, peziadoù labour a ra e berr amzer, labourat a ra fonnus, fonnus eo d'al labour, ampl eo da labourat, prim eo en e labour, ampletiñ a ra gant e labour, ne chom ket an traoù war stlej gantañ, hennezh a ra labour d'e zevezh, atav e vez bale an eost gantañ, hennezh ne bad ket pell outañ ober pezh a zo d'ober, pront e vez d'ober ar pezh a zo d'ober, ober a ra d'lo e labour, d'lo en devez da labourat, ne chom ket al labour a-revr (a-sac'h) gantañ, hennezh en devez dibun en e labour, ur gwall labourer eo hennezh, hennezh en devez diere gant e labour, hennezh a labour gant diere, hennezh a zo prim d'ober pezh a zo d'ober, hennezh a labour gant gred bras, hennezh a zo gredus da labourat, hennezh a laka gred evit labourat, ar paotr-se a zo ur c'habaler, ur paotr fonnus a zo anezhañ, ne vez ket hennezh keit-ha-keit all oc'h ober e labour, ne vez ket hennezh div, deir eur oc'h ober e labour,

hennezh ne laka ket c'hwec'h, seizh vloaz d'ober pezh zo d'ober, n'eo ket pell d'ober ar pezh zo d'ober.

wegätzen V.k.e. (hat weggeätzt) : 1. kas da get gant un drenken ; 2. [mezeg.] leskiñ, tanezañ.

wegbekommen V.k.e. (bekam weg / hat wegbekommen) : 1. kaout an dizober eus, frankaat gant ; 2. dilec'hiañ, diblasañ, diblas, diblasañ, diloc'h, diboullañ, divorañ ; 3. P. [kleñved] pakañ, tapout, dastum, serriñ.

Wegbereiter g. (-s,-) : touller-hent g., gwastadour g., difraoster g., diaraoger g., lañsadenn gentañ b.

wegblasen V.k.e. (bläst weg / blies weg / hat weggeblasen) : c'hwet hañ war, skubañ, poufal war ; *der Wind bläst die Blätter weg*, an avel a skub an delioù, an delioù a heuilh bountadennoù an avel.

wegbleiben V.gw. (blieb weg / ist weggeblieben) : 1. mankout, mankout da, mankout war, c'hwitañ, c'hwitañ war, chom hep mont da, bezañ ezvezant, ezvezañ, na vont war-dro ; *von einer Versammlung wegbleiben*, chom hep mont d'un emvod, mankout un emvod ; [moull.] *eine Zeile ist weggeblieben*, mankout a ra ul linenn ; 2. chom hep distreiñ ; 3. *ihm blieb die Spucke weg*, *ihm blieb die Luft weg*, chom a reas war e gement all, kouezhañ a reas war e gement all, chom a reas skodeget o klevet kement-se, sabatuet-mik e voe o klevet an dra-se, chom a reas abafet-lip, tapet lopes e oa, lug e chomas, boud e voe da respont, badaouet e voe o welet an dra-se, chom a reas balc'h e c'henoù o welet kement-se, kement-se a daolas anezhañ en alvaon ; *die Beine bleiben mir weg*, emañ laosk em sav, horellañ (horjellañ, charigellañ) a ran war va zreid, divhar amann am eus, divhar yod am eus, va divesker a horjell, me 'zo gwak va divesker dindanon, va divesker a vank dindanon, va divesker a floy azindanon, rodoù fall am eus.

wegblicken V.gw. (hat weggeblickt) : 1. distreiñ e zaoulagad, distreiñ e selloù, sellet a-gostez ; 2. *über etwas (t-rt) wegblicken*, serriñ an daoulagad war udb, na vennout gwelet udb, gwilc'hañ an daoulagad (Gregor).

wegbringen V.k.e. (brachte weg / hat weggebracht) : sammañ, kas kuit, pellaat, kas pell, kas gant an-unan.

wegdenken V.k.e. (dachte weg / hat weggedacht) : na zerc'hel kont eus.

wegdiskutieren V.k.e. (diskutierte weg / hat wegdiskutiert) : lammat dreist, tremen dreist, treiñ diwar.

wegdrängen V.k.e. (hat weggedrängt) : 1. pellaat, dizarbenn, diarbenn, kas kuit ; 2. [dre skeud.] bannañ er-maez, dizorniañ, argas, kas kuit, bountañ er-maez eus, diarbenn, didalvoudiñ, didroadañ, distroadañ.

wegdrehen V.gw. (hat weggedreht) : [merdead.] *vom Wind wegdrehen*, kouezhañ a-dreuz.

V.k.e. (hat weggedreht) : treiñ.

wegdürfen V.gw. (darf weg / durfte weg / hat weggedurft) : kaout an aotre da vont kuit ; *wir dürfen hier nicht weg*, n'hon eus ket a renk da dec'hel ac'hann ; *ihr dürft hier nicht weg* ! arabat deoc'h fiñval ac'hanen ! na flachit ket alese !

Wegeamt n. (-s,-ämter) : henterezh g., mererezh an hentoù g.

Wegeaufseher g. (-s,-) : henter g., gwazour mererezh an hentoù g.

Wegebauamt n. (-s,-ämter) : mererezh an hentoù ha pontoù g.

Wegedorn g. (-s,-en) : [louza.] spenn-melen str.

Wegegabel b. (-,-n) : hent forc'hek g., forc'h-hent b., fourch-hent g., gaol b.

Wegegabelung b. (-,-en) : forc'h-hent b., fourch-hent g., gaol b. ; *dreifache Wegegabelung*, forc'h tri hent b., lec'h ma teu tri hent da forc'hañ g.

Wegegeld n. (-s,-er) : treizhaj g., gwir-treizh g., treizhwir g., droed g., kustum g.

wegeilen V.gw. (ist weggeilt) : 1. redek kuit, reiñ bec'h d'e zivesker, reiñ lusk d'e zivesker, lakaat bole en e zivesker ; 2. [dre skeud.] *über etwas wegeilen*, menegiñ buan-ha-buan udb, menegiñ udb dre hast, ober berr-ha-berr anv eus udb, menegiñ udb d'an trotig, menegiñ udb diwar nij, damvenegiñ udb, divleviñ udb (Gregor), komz diwar dremen eus udb, komz diwar nij eus udb, komz diwar vont eus udb, komz eus udb diwar mont ha hanter vont, spinac'hañ ur materi.

Wegeisen n. (-s,-) : kravell b., pigell b., pech g.

Wegekreuzung b. (-,-en) : kroashent g., kroazru g., forc'h-hent b., forc'h an hent b., fourch-hent g., hent-kroaz g.

Wegelagerer g. (-s,-) : ribler g., c'hwiblaer g., brigant g., forbann g., laer g. ; *er wurde von Wegelagerern überfallen*, riblet e voe war an hent, laeron a riblas anezhañ.

wegelelagern V.gw. (*rouez* : hat gewegelagert) : riblañ, ober riblerezh.

Wegelagerung b. (-) : riblerezh g.

wegelos ag. : dihentoù, born, dall.

Wegemeister g. (-s,-) : merour-hentoù g.

wegen araog. + t-c'h, P. + t-d-b : 1. abalamour da, en abeg da, en arbenn da, en arbenn a, en arbenn eus, war ziarbenn, a-ziarbenn da, en askont da, dre an arbenn da, dre an arbenn eus, palamour da, kelo, evit kelo, da-heul, diwar, diwar-benn, dre benn, dre benn da, dre an abeg da, dre berzh, evit, diwar-goust, war-zigarez ; *wegen schlechten Wetters*, abalamour (en abeg, dre benn) d'an amzer fall, en arbenn (a-ziarbenn, en askont, dre an arbenn) d'an amzer fall, dre benn an amzer fall ; *wegen des Regens*, en arbenn a'r glav ; *der Sankt-Lorenz-Strom war wegen vieler Stromschnellen nur bis Montréal schiffbar*, o vezañ ma oa dastroc'het red ar Sant-Laorañs gant un niver mat a herruzioù, ne oa bageüs nemet betek Montréal hepken ; *er wurde wegen Mord eingesperrt*, bac'het e voe evit bezañ lazhet un den ; *wegen eines Mordes*, den er nicht begangen hatte, wurde er zur Zwangsarbeit verurteilt, barnet e oa bet d'ar galeoù abalamour d'ur muntr na oa ket bet graet gantañ ; 2. a-berzh ; *von Amts wegen*, a-berzh-Stad, a-berzh e garg ; 3. hervez, diouzh ; *von Rechts wegen*, hervez al lezenn ; 4. *von wegen* ! evit kelo-se ! te 'lavar ! te 'lavar a-walc'h ! c'hwil 'lavar ! c'hwil 'lavar a-walc'h ! Doue da'm miro ! n'eus ger a se ganin ! a soñj dit ! ya, war lost al leue ! ya, moarvat ! ya da, moarvat ! lavaret mat a c'hallit ! e stumm ebet ! e mod ebet ! e nep keñver ! e nep doare ! a du ebet ! a briz ebet ! e nep hent ! e nep tro ! / war nep tro ! / e nep feson ! (Gregor) ; *schämst du dich nicht ? - von wegen* ! n'ec'h eus ket mez ? - mez 'vez kavet e beg ar gwez derv ! / n'ec'h eus ket mez ? - ar mez 'zo mat d'ar moc'h ! ; „*ich bin bald*

wieder da ! “- „vo wegen !“, ne vin ket pell gant va zro !
- nann da ! ; *von wegen Heimwerker !* hennezh ur biteller a-feson, me a ra goap ! hennezh ur biteller a-feson, evit kelo ar pezh a dalvez ! hennezh ur biteller a-feson, evit kelo pezh a ra !

Wegenetz n. (-es,-e) : rouedad hentoù b.

Weger lies. : [merdead.] languz g.

Wegerecht n. (-s,-e) : darempred g., gwizad tremen g., gwir da dremen g., trepas g. ; *er verfügt zwar über ein Wegerecht, aber doch nicht über unseren Hof !* n'emañ ket e zarempred dre hor porzh alato ! ; *mit einem Wegerecht betroffener Durchfahrtsweg*, hent darempred g.

Wegerich g. (-s,-e) : [louza.] stlañvesk str., dibennoatez str., louzaouenn-ar-pemp-rouden b., louzaouenn-an-troc'h ; *großer Wegerich*, hedledan g.

wegern V.gw. (hat gewegert) : [merdead.] languziñ.

Wegerung b. (-) : [merdead.] 1. languziñ g. ; 2. languz g.

Wegerungsplanke b. (-,-n) : [merdead.] languz g. ; *mit Wegerungsplancken verkleiden*, languziñ.

Wegeunfall g. (-s,-unfälle) : gwallzarvoud war an hent g.

Wegeverhältnisse lies. : stad an hentoù b.

wegfahren V.gw. (fährt weg / fuhr weg / ist weggefahren) : mont kuit, loc'hañ, diloc'hañ, dibradañ, lañsañ, diharpañ, diblas, diblasañ.

V.k.e. (fährt weg / fuhr weg / hat weggefahren) : kas kuit.

wegfallen V.gw. (fällt weg / fiel weg / ist weggefallen) : 1. kouezhañ, distagañ ; 2. [dre skeud.] bezañ nullet, bezañ freuzet, bezañ lamet, mont da gaoc'h-heiz, mont e kas, treiñ e kas, kouezhañ e kas, treiñ e gwelien, mont er c'harzh.

wegfangen V.k.e. (fängt weg / fing weg / hat weggefangen) : herzel, daspakañ, dastapout, skrapat ; *jemandem etwas wegfangen*, riñsañ e dreid d'u.b., rouzañ ar bloneg d'u.b., touzañ ar maout d'u.b., skrapat udb digant u.b., pakañ (tapout) berr u.b., troc'hañ a-raok d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., lemel udb digant u.b.

wegfegen V.k.e. (hat weggefeht) : 1. skubañ ; 2. [dre skeud.] kas gant an-unan, skubañ ; *der Sturm hatte das Dach weggefeht*, toenn an ti a oa aet gant ar barrad gwallamzer ; *der Wind hat die Wolken weggefeht*, naetaet eo bet an oabl gant an avel.

wegfliegen V.gw. (fliegt weg / ist weggeflogen) : nijal kuit, dinijal, digludañ, mont kuit diwar nij ; [laboused] *von einem Busch wegfliegen*, divodañ.

wegfressen V.k.e. (frisst weg / fraß weg / hat weggefressen) : lonkañ, plaouiañ, riñsañ, ober ar riñs war ; *die Amseln fressen mir alle Erdbeeren weg*, va sivi a ya tout gant ar mouilc'hi.

wegführen V.k.e. (hat weggeführt) : kas kuit, kas gant an-unan.

Weggabelung b. (-,-en) : forc'h-hent b., fourch-hent g., gaol b.

Weggang g. (-s) : disparti g., diblas g. ; *beim Weggang*, en ur vont kuit, en ur gimidiñ, o kimiadiñ, e-ser mont en hent.

weggeben V.k.e. (gibt weg / gab weg / hat weggegeben) : 1. en em zizober eus, en em zifraañ eus, en em zijabliñ eus, en em zistlabezañ eus, en em zistrobañ eus, en em zioueriñ eus, dijabliñ a, dijabliñ diouzh, difoarañ diouzh, diskregiñ diouzh, en em zivec'hiañ eus, disammañ eus ; 2. reiñ e prof, profañ, ober prof a.

Weggefährte g. (-n,-n) : kile g., kenveajour g., ambrouger g., kompagnun g.

weggehen V.gw. (ging weg / ist weggegangen) : mont kuit, mont kuites, mont roud, bale kuit, mont pare, mont en e raok, mont a-raok, mont er raok, mont ac'hanen (ac'hano, alese, alehont), dispartiañ, partial, mont en e roud, mont en e dro, mont er bale, diflach, diblasañ, diblas, loc'hañ kuit, diloc'hañ, dibradañ, lañsañ, nijal kuit, digludañ, difretañ, difretañ kuit, mont a-grip, en em dennañ, treiñ kein, treiñ e gein, sachañ e dreid gant an-unan, sevel troad, sevel e droad, arat, diankañ, distaliañ ; *von jemandem weggehen*, kuitaat u.b., mont digant u.b., mont a-zigant u.b., mont diwar-dro u.b., en em ziforc'hiñ diouzh u.b., diankañ digant u.b., mont diouzh u.b., partial eus u.b. ; *wir sollten jetzt lieber zu ihnen, wenn wir nicht wollen, dass sie die Geduld verlieren und weggehen*, deomp d'o c'havout bremañ betek-gouzout na c'hortozfent ket pelloc'h, deomp d'o c'havout bremañ rak na c'hortozfent ket pelloc'h.

Wegenosse g. (-n,-n) : kile g., kenveajour g., ambrouger g., kompagnun g.

weggießen V.k.e. (goss weg / hat weggegossen) : skuilhañ, fennañ, skarzhañ.

weggucken V.gw. (hat weggeguckt) : 1. distreiñ e zaoulagad, sellet a-gostez ; 2. *über etwas (t-rt) weggucken*, serriñ an daoulagad war udb, na vennout gwelet udb, gwilc'hañ an daoulagad (Gregor).

weghaben V.k.e. (hat weg / hatte weg / hat weggehabt) : 1. dont a-benn da gaout an dizober eus ; 2. bezañ reizh war, gouzout brav diouzh / bezañ en e grog (en e daol, en e blom) gant (Gregor), bezañ don war, bezañ kreñv war, bezañ arroutet (ur mailh, un tad den) war, bezañ barrek ouzh, kaout skiant udb, gouzout anezhi war, bezañ ifam war, bezañ doazh war ; 3. tapout, pakañ, dastum, serriñ ; 4. P. bezañ paket, bezañ tapet, bezañ dastumet, bezañ serret ; *er hat einen weg*, mezv eo, lous eo e fri, erru eo lous e fri, n'emañ ket diwar an dour, tomm eo d'e fri, tomm eo d'e benn, tomm eo e forn gantañ, tomm eo en e ziabazh, tommet eo dezhañ, ganti emañ, aet eo ganti, tomm eo d'e veg ha bec'h dezhañ o lakaat neud en nadoz, ur garrigellad en deus, karrigellet eo, ur banne a zo dindan e fri (a zo warnañ), trenk eo e doull, druz eo e c'henoù, erru eo ront e votoù, graet en deus ur picherad, tapet en deus ur garg, tomm eo d'e forn, tomm eo ar forn gantañ, brignen a zo ouzh e c'henoù.

weghalten V.k.e. (hält weg / hielt weg / hat weggehalten) : derc'hel pell, distreiñ.

weghelfen V.k.d. (hilft weg / half weg / hat weggeholfen) : *jemandem weghelfen*, sikour u.b. da dec'hout, reiñ skoazell d'u.b. evit tec'hel, reiñ skoazell d'u.b. da gemer an tec'h.

wegholen V.k.e. (hat weggeholt) : kerc'hat, dont da gerc'hat.

wegjagen V.k.e. (hat weggejagt) : argas, kas kuit, skarzhañ, kas er-maez, touch kuit, lakaat aer e kilhoroù u.b., chabousat, choual, bannañ, hemolc'hiñ, chaseal, ober ar riñs war.

wegkarren V.k.e. (hat weggekarrt) : 1. kas, treuzdougen ; 2. chalbotat, charreat, karrigellat.

wegkehren V.k.e. (hat weggekehrt) : 1. skubañ, skarzhañ, karzhañ ; 2. distreñ ; *das Gesicht wegkehren*, distreñ e benn.

wegkommen V.gw. (kam weg / ist weggekommen) : mont kuit, dispartiañ, en em dennañ ; *von einem Ort wegkommen*, kuitaat ul lec'h, en em dennañ eus ul lec'h ; *er kommt vom Fernseher nicht weg*, chom a ra da luduenniñ dirak e skinweler.

wegkönnen V.gw. (kann weg / konnte weg / hat weggekonnt) : gallout mont kuit, gallout en em dennañ.

Wegkreuz n. (-es,-e) / **Wegkreuzung** b. (-,-en) : kroashent g., kroazru g., forc'h-hent b., forc'h an hent b., fourch-hent g., hent-kroaz g., korn an hent g., gaol b.

wegkriegen V.k.e. (hat weggekriegt) : 1. kaout an dizober eus, frankaat gant ; 2. dilec'hiañ, diblasañ, diblas, diloc'h, diboullañ, divorañ ; 3. P. pakañ, tapout, dastum, serriñ.

Wegkrümmung b. (-,-en) : korn-tro g., korn-pleg g., pleg g., kornblegenn b., tro-gorn b.

weglassen V.k.e. (lässt weg / ließ weg / hat weggelassen) : 1. na ober van ouzh, na ober dalc'h eus, lezel e-maez, lezel a-gostez, lezel war e revr, dilezel, dilemel, tennañ, ober hep, tremen hep, chom hep, dianavezout ; *bei seinem Gebet das letzte Stück weglassen*, darniñ e bedennoù ; 2. lezel da vont, *man wollte ihn nicht weglassen*, ne felled ket e lezel da vont ; 3. [yezh.] penndroc'hañ.

Weglassung b. (-,-en) : 1. dilezidigezh b., dilez g., dilezadenn b., lamedigezh b., lamerezh g., dilamerezh g., dilamidigezh b. ; 2. [yezh.] penndroc'h g.

weglaufen V.gw. (läuft weg / lief weg / ist weggelaufen) : redek kuit, reiñ bec'h d'e zivesker, reiñ lusk d'e zivesker, skarzhañ kuit, karzhañ, diskampañ, diskrapañ, disvantañ kuit, jilgamañ, tec'hel, tec'hel kuit, tec'hel d'ar red, tec'hel d'an daoulamm, didec'hel, dilammat, dic'haloupat, rahouenniñ kuit, kravat, kravat kuit, kravat gant an-unan, sachañ e revr, kribañ, kavout e ribouloù da dec'hel, mont d'e dreid ; *seine Kühe sind ihm weggelaufen*, aet eo e saout digantañ.

weglegen V.k.e. (hat weggelegt) : 1. lakaat a-gostez, cheñch plas da, diloc'hañ, dilec'hiañ, diboullañ, divorañ ; 2. [dre astenn.] diankañ, trabuchañ.

wegleugnen V.k.e. (hat weggeleugnet) : nac'h, nac'hañ, dinac'h.

wegloben V.k.e. (hat weggelobt) : meuliñ u.b. evit kaout an dizober anezhañ.

weglos ag. : dihentoù, diwenodenn, dihent.

wegmachen V.k.e. (hat weggemacht) : lemel.

Wegmalve b. (-,-n) : [louza.] kaol-malv str., malv-gallek str.

wegmarschieren V.gw. (marschierte weg / ist wegmarschiert) : [lu] mont kuit.

wegmögen V.gw. (mag weg / mochte weg / hat weggemocht) : kaout c'hoant da vont kuit.

wegmüssen V.gw. (muss weg / musste weg / hat weggemusst) : 1. rankout mont kuit ; *ich muss dringend weg*, n'em eus ket amzer da zaleañ ; 2. rankout bezañ skarzhet.

Wegnahme b. (-) : 1. lamidigezh b., lamadur g., lamerezh g., dilamerezh g. ; 2. skrapadenn b. ; 3. [lu, gwir] diberc'hennadur g., lamidigezh b., dalc'h g., krog g., kenkizadur g., seziz b.

wegnehmen V.k.e. (nimmt weg / nahm weg / hat weggenommen) : 1. kemer, lemel, skrapañ, divorañ, tapout, kregiñ e, tennañ, diharpañ, diskregiñ, remuiañ ; *das Zeug auf dem Büffet nimmt nur Platz weg*, abuzet (ac'hubet, strobet, sterniet) e vez ar ganastell gant an holl vistoulligoù-se, ar bitrakoù-se a zo o lastrañ ar ganastell ; *jemandem etwas wegnehmen*, dirannañ u.b. eus udb, dioueriñ u.b. eus udb, skrapañ udb diwar-goust u.b., lemel udb digant u.b. ; *nehmt ihm den Knüppel weg* ! lamit e vazh digantañ ! ; 2. [gwir] kenkizañ.

Wegnehmen n. (-s) : 1. lamidigezh b., lamadur g., lamerezh g., dilamerezh g. ; 2. [gwir] kenkizadur g., seziz b.

wegpacken V.k.e. (hat weggepackt) : P. klenkañ, lakaat.

wegputzen V.k.e. (hat weggeputzt) : P. distrilhañ brav ha kempenn, distrilhañ a-blad-kaer, lakaat war e c'henoù, pladañ, pilat, faezhañ, flastrañ rac'h, daoubenniñ, disparfoeltrañ, distokañ, kraziañ naet, minmalañ, trec'hiñ treuz-ha-hed, bazhata, barrskubañ, peurdrec'hiñ, razhañ, domañ, diskolpañ, klaviañ, lakaat lamm, reiñ e lazhañ, reiñ un distres eus ar re wellañ da

wegradieren V.k.e. (radierte weg / hat wegradiert) : 1. diverkañ ; 2. gomañ.

wegraffen V.k.e. (hat weggerafft) : ober riñs war, ober ur riñs war, ober skrap war, sammañ, kas gant an-unan, skubañ, distroadañ, rastellat ; *vom Tod weggerafft*, c'hwennet, bet sammet (aet, bet skubet) gant an Ankoù, aet gant Hor breur ar Marv, bet distroadet gant ar marv, bet tumpet ganti, lipet gant ar marv ; *in diesem Winter hat der Tod viele alte Menschen aus unserer Gemeinde weggerafft*, amañ eo bet digozhet ar barrez er goañv-mañ, er goañv-mañ ez eus bet c'hwennet (skoet) meur a gozhiad eus ar barrez, deuet eo ar marv er goañv-mañ d'ober e dro war meur a gozhiad eus ar barrez, ar goañv-mañ en deus graet ur riñs war kozhidi ar barrez, ar goañv-mañ en deus graet e rumm war kozhidi ar barrez ; *er wurde vom Tod weggerafft*, ar marv a skoas warnañ, lipet e voe gant ar marv.

Wegrand g. (-s,-ränder) : bord an hent g., ribl an hent g., lez an hent g., gwrimenn an hent b., lezenn an hent b., isu g., [dre fent] park an erv hir g. ; *am Wegrand pinkeln*, ober ur staotadenn war bordig an hent.

wegrasieren V.k.e. (rasierte weg / hat wegrasiert) : lemel, troc'hañ, aotenniñ, razhañ.

wegrationalisieren V.k.e. (rationalisierte weg / hat wegrationalisiert) : skarzhañ (karzhañ, kas kuit, lemel, dic'hoprañ, difredañ, ezfredañ, digouvian, digargañ) evit abegoù adframmañ.

Weg-Rauke b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-ar-ganerien b.

wegräumen V.k.e. (hat weggeräumt) : 1. lemel, tennañ, disternañ, disterniañ, tec'hel, tec'hout, divorañ, diboullañ, skarzhañ, karzhañ, frankaat gant ; *das Geschirr wegräumen*, distaliañ (disterniañ, disternañ, diac'hubiñ, distrollañ, dieubiñ) an daol, dijabliñ an daol, distaoliañ, sevel an daol (Gregor), distabezañ an traoù diwar an daol, tennañ an traoù a-ziwar an daol ; *Schutt wegräumen*, diatrediñ, diac'hubiñ an atred diwar an hent, skarzhañ an atred, karzhañ an atred, karzhañ an hent eus an atred,

divorañ an atred, diboullañ an atred, dijabliñ an hent ; *ein Hindernis wegräumen*, lemel ur skoilh (ur stank) diwar an hent, distankañ an hent, distrollañ an hent, dispartañ d'u.b., tec'hel ur skoilh diwar hent, frankaat gant ur skoilh ; *räum mal den Eimer weg*, tec'h ar c'helorn alese, tec'h ar c'helorn diwar hent, lam ar c'helorn diwar hent, lam ar c'helorn alese a-ziwar an hent ; **2.** klenkañ, renkañ.

wegreißen V.k.e. (riss weg / hat weggerissen) : **1.** tennañ, diframmañ, skrapat, skubañ, riñsañ ; *der Dieb hat der alten Frau die Tasche aus der Hand weggerissen*, al laer en doa skrapet ar sac'h-dorn digant ar vaouez kozh ; *jemandem etwas aus den Händen wegreißen*, diframmañ udb a-dre zaouarn u.b., difrapañ udb digant (gant) u.b., skrapañ udb ouzh dorn u.b. ; **2.** kas kuit, kas gant an-unan, disac'hañ, dic'hastañ, chalbotat ; *der Fluss hat die Brücke weggerissen*, aet eo ar pont gant ar stêr, kaset he deus ar stêr ar pont ganti, ar stêr he deus chalbotet ar pont.

wegrennen V.gw. (rannte weg / ist weggerannt) : redek kuit, reiñ bec'h d'e zivesker, reiñ lusk d'e zivesker, skarzhañ kuit, karzhañ, diskampañ, disvantañ kuit, jilgammañ, tec'hel, tec'hel kuit, tec'hel d'ar red, tec'hel d'an daoulamm, didec'hel, dilammat, dic'haloupat.

wegretuschieren V.k.e. (retuschierte weg / hat wegretuschiert) : lemel kuit, diverkañ.

wegrücken V.k.e. (hat weggerückt) : pellaat, distokañ, tennañ.

V.gw. (ist weggerückt) : pellaat.

wegrutschen V.gw. (ist weggerutscht) : riklañ, riklañ kuit, diflipañ, disruzañ, rampañ, dirampañ, risklañ, ruzañ, disac'hañ, foerañ, divalañ, tec'hel, tec'hel diwar an hent, rampañ diwar an hent, riklañ diwar an hent, ruzañ diwar an hent, tramziñ.

wegschaffen V.k.e. (hat weggeschafft) : kas kuit, lemel, tennañ, dilemel, diboullañ, divorañ ; *schaff mir diesen Eimer weg !* tec'h ar c'helorn-se alese ! tec'h ar c'helorn-se diwar hent ! lam ar c'helorn-se diwar hent ! lam ar c'helorn-se alese ! lam ar c'helorn kuit a-ziwar va hent ! kas ar c'helorn-se diwar hent hag eus va gouloù ! ; *das Pferd wird diesen Baumstamm schon wegschaffen*, barrek eo ar marc'h war ar c'hef-se, barrek eo ar marc'h evit ar c'hef-se ; *den Schutt wegschaffen*, diatreidiñ, diac'hubiñ an atred diwar an hent, skarzhañ an atred, karzhañ an atred, diboullañ an atred, dijabliñ an hent ;

Wegschaffung b. (-) : lamerezh g., dilamerezh g., dilamidigezh b.

wegschauen V.gw. (hat weggeschaut) : **1.** distreiñ e zaoulagad, distreiñ e selloù, sellet a-gostez ; **2.** *über etwas (t-rt) wegschauen*, serriñ an daoulagad war udb, na vennout gwelet udb, gwilc'hañ an daoulagad (Gregor).

Wegscheid g. (-s,-e) / **Wegscheide** b. (-,-n) : forc'h-hent b., fourch-hent g., gaol b.

wegschenken V.k.e. (hat weggeschenkt) : **1.** en em zizober eus, en em zifraeañ eus, en em zijabliñ eus, en em zistlabezañ eus, en em zistrobañ eus, en em zioueriñ eus, dijabliñ a, dijabliñ diouzh, difoarañ diouzh, diskregiñ diouzh udb, en em zivec'hiañ eus, disammañ eus ; **2.** reiñ e prof, profañ, ober prof a.

wegschicken V.k.e. (hat weggeschickt) : **1.** kas, kas kuit ; **2.** skarzhañ.

wegschießen V.k.e. (schoss weg / hat weggeschossen) : [c'hoari bouloù] *eine Kugel wegschießen*, distekiñ ur voul ; *schieß die Zielkugel weg !* ro ur vazhad d'ar mestr ! boul d'ar mestr !

wegschleichen V.gw. (schlich weg / ist weggeschlichen) : en em laerezh, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, tec'hel kuit, troc'hañ kuit, ripañ kuit, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, rankout he c'hribat.

wegschleifen V.k.e. (schliff weg / hat weggeschliffen) : **1.** breolimañ ; **2.** dismantrañ holl-razh, distrujañ naet, rezañ, divogeriañ.

wegschleppen V.k.e. (hat weggeschleppt) : stlejañ, ruzañ.

wegscheuchen V.k.e. (hat weggeschuecht) : argas, kas kuit, skarzhañ, touch kuit, lakaat aer e kilhoroù u.b., chabousat, choual, hemolc'hiñ, chaseal, ober ar riñs war.

wegschließen V.k.e. (schloss weg / hat weggeschlossen) : prenañ, serriñ war alc'hwez, alc'hwezañ.

wegschmeißen V.k.e. (schmiss weg / hat weggeschmissen) : P. dideurel, disteurel, distlepel, skarzhañ, karzhañ, foeltrañ, pennfoeltrañ, fliminfoeltrañ, riblañsiñ, skeiñ er blotoù.

wegschnappen V.k.e. (hat weggeschnappt) : **1.** plaouiañ ; **2.** [dre skeud.] *jemandem etwas vor der Nase wegschnappen*, lemel udb digant u.b. dirak e varv, touzañ e vaout d'u.b., troc'hañ dindan u.b., rouzañ ar bloneg d'u.b., troc'hañ a-raok d'u.b., lemel udb digant u.b. dirak e (en desped d'e) zaoulagad (Gregor).

Wegschnecke b. (-,-n) : [loen.] melc'hwed str. ; *rote Wegschnecke*, *große Wegschnecke*, *große rote Wegschnecke*, melc'hwed ruz str.

wegschneiden V.k.e. (schnitt weg / hat weggeschnitten) : **1.** troc'hañ kuit, troc'hañ, lemel ; **2.** [mezeg.] ambidañ.

wegschnellen V.gw. (ist weggeschneelt) : mont kuit evel un tenn (gant ur foll a dizh, d'an druilh, d'an druilh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, tizh-ha-taer, d'ar c'haloup, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, a-benn-herr, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, gant tizh ken na yud, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, gant tizh ken na strak, gant tizh ken a findaon, evel ur c'hurunou).

wegschütten V.k.e. (hat weggeschüttet) : skuilhañ, fennañ, skarzhañ, karzhañ, riñsañ.

wegschwemmen V.k.e. (hat weggeschwemmt) : kas kuit, kas gant an-unan, chalbotat ; *der Fluss hat die Brücke weggeschwemmt*, aet eo ar pont gant ar stêr, kaset he deus ar stêr ar pont ganti, ar stêr he deus chalbotet ar pont.

wegsehen V.gw. (sieht weg / sah weg / hat wegesehen) : **1.** distreiñ e zaoulagad, distreiñ e selloù, sellet a-gostez ; **2.** *über etwas (t-rt) wegsehen*, serriñ an daoulagad war udb, na vennout gwelet udb, gwilc'hañ an daoulagad (Gregor).

wegsehen V.em. : **sich wegsehen** (hat sich (t-rt) wegeseht) : kaout c'hoant bras da vont kuit, bezañ c'hoant bras d'an-unan da vont kuit, na gaout ken c'hoant nemet da vont kuit, bezañ e spered o vennout mont kuit, bezañ despailh (mall) bras gant an-unan mont kuit, bezañ

mall-mall gant an-unan mont kuit, na badout mui gant ar mall da vont kuit, skuizhañ gant ar prez da vont kuit.

wegsenden V.k.e. (sandte weg / sendete weg // hat weggesandt / hat weggesendet) : kas.

Wegsenden n. (-s) : kasidigezh b.

Wegsenf g. (-s) : [louza.] louzaouenn-ar-ganerien b.

wegsetzen V.k.e. (hat weggesetzt) : lakaat a-gostez, cheñch plas da, diloc'hañ, dilec'hiañ, diboullañ, divorañ. V.k.d. (ist weggesetzt) : mont d'an tu all da ; *über einen Graben wegsetzen*, lammat dreist un douflez (ur foz).

wegsollen V.gw. (soll weg / sollte weg / hat weggesollt) : 1. rankout mont kuit ; 2. rankout bezañ skarzhet.

Wegsperr b. (-, -n) : stankell b., bardell b.

wegspielen V.k.e. ha V.gw. (hat weggespielt) : [sonerezh] *vom Blatt wegspielen*, c'hoari diwar sav, seniñ war ar prim, seniñ war an trumm.

wegspringen V.gw. (sprang weg / ist weggesprungen) : 1. lammat kuit, ober ul lamm-treuz, lammat a-gostez ; 2. tec'hel a-lamm.

wegspülen V.k.e. (hat weggespült) : 1. skarzhañ, karzhañ [er priveziou] ; 2. kas kuit, kas gant an-unan, chalbotat ; *der Fluss hat die Brücke weggespült*, aet eo ar pont gant ar stêr, kaset he deus ar stêr ar pont ganti, ar stêr he deus chalbotet ar pont.

wegstecken V.k.e. (hat weggesteckt) : 1. lakaat, sankañ, sikañ ; 2. P. lonkañ ; *das ist schwer wegzustecken*, diaes eo lonkañ anezhi, kavout a ran diaes an dra-se.

wegstehlen V.k.e. (stiehlt weg / stahl weg / hat weggestohlen) : laerezh, skrapat.

V.em. : **sich wegstehlen** (stiehlt sich weg / stahl sich weg / hat sich (t-rt) weggestohlen) : en em laerezh, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, tec'hel kuit, troc'hañ kuit, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, rankout he c'hribat ; *er hat sich klammheimlich weggestohlen*, ne oa ket chomet eno da c'houlenn e gement all, kuitaet en doa didrouz, tec'het e oa kuit divalav, troc'het e oa kuit didrouz-kaer, aet e oa kuit hep ober brud, en em laerezh en doa graet, en em ripet e oa kuit, en em riklet e oa, graet en doa Jil diloj, aet e oa kuit a-dakot, aet e oa kuit sioul-riboulenn evel ul laer.

wegstellen V.k.e. (hat weggestellt) : lakaat a-gostez, cheñch plas da, diloc'hañ, dilec'hiañ, diblas, diblasañ, diboullañ, divorañ.

wegsterben V.gw. (stirbt weg / starb weg / ist weggestorben) : *ihr Mann ist ihr weggestorben*, marvet eo he fried diganti, distrujet eo diouzh he fried.

Wegstrecke b. (-, -n) : hentad g., tennad-hent g., hed-hent g., pennad hent g., flipad hent g., fustad hent g., herrad hent g., c'hwistad hent g., ribinad hent g./b., kazeliad hent b. ; *jemanden eine kurze Wegstrecke begleiten*, ober ur pennadig (ur flipadig, un herradig, ur c'hwistadig, ur ribinadig, ur fustadig) hent gant u.b., ober ur gazeliadig hent gant u.b. (Gregor).

wegstreichen V.k.e. (strich weg / hat weggestrichen) : lemel, diverkañ, barrennañ, raskañ, kroaziañ ; *ein Wort wegstreichen*, lemel ur ger gant un taol pluenn, diverkañ (barrennañ, raskañ, kroaziañ) ur ger.

Wegstunde b. (-, -n) : eurvezh vale b.

wegtauchen V.gw. (ist weggetaucht) : 1. sankañ er mor, sankañ en dour ; 2. [dre skeud.] mont da guzhat, mont da skoachañ, mont da goach, mont d'en em glenkañ.

Wegteilung b. (-, -en) : forc'h-hent b., fourch-hent g., gaol b.

wegtragen V.k.e. (trägt weg / trug weg / hat weggetragen) : sammañ, kas kuit, kas gant an-unan, diboullañ, divorañ.

wegtreiben V.k.e. (trieb weg / hat weggetrieben) : 1. argas, kas kuit, skarzhañ, karzhañ, touch kuit, bannañ, chabousat, hemolc'hiñ, chaseal, ober ar riñs war ; 2. kas kuit, kas gant an-unan, chalbotat ; *von den Wellen weggetrieben werden*, bezañ kaset kuit a youl mor hag avel (Gregor).

wegtreten V.gw. (tritt weg / trat weg / ist weggetreten) : pellaat, mont kuit, en em dennañ ; [lu] *wegtreten lassen*, leuskel pep hini da vont d'e du ; *weggetreten !* torrit ar renkoù ! kit kuit ! pep hini d'e du ! freuzit ! freuz !

wegturn V.k.e. (tat weg / hat weggetan) : lemel, tennañ.

wegwählen V.k.e. (hat gewählt) : [Bro-Suis] korbellaat.

wegwälzen V.k.e. (hat fortgewälzt) : kas pelloc'h war ruilh, kas pelloc'h a ruilh, kas pelloc'h a ruilhoù, bountañ ruilh-diruilh, poulzañ ruilh-diruilh.

Wegwart g. (-s, -e) : aozer-hentoù g., kantonier g.

Wegwarte b. (-, -n) : [louza.] c'hwelien g., sikorea-c'hwerv g./b., sikorea ouez b.

wegwaschen V.k.e. (wäscht weg / wusch weg / hat gewaschen) : lemel, gwalc'hiñ ; *einen Fleck wegwaschen*, lemel un duad (un duienn), disaotrañ, digousi, digousiñ ; *dieser Fleck lässt sich nicht wegwaschen*, ne zeu ket an duad-se kuit gant ar soavon.

wegweisen V.k.e. (wies weg / hat gewiesen) : diarbenn, dizarbenn, kas kuit, kas war-dreñv, argas, bannañ, hemolc'hiñ, chaseal.

wegweisend ag. : troet war-zu an dazont, troet war-zu an hent da zisoc'h.

Wegweiser g. (-s, -) : post-henchañ g., panell-heñchañ b.

wegwenden V.k.e. (wendete weg / wandte weg // hat gewewendet / hat gewegewandt) : distreiñ.

Wegwerfbeutel g. (-s, -) : sac'h da deurel g., sac'h unarver g.

wegwerfen V.k.e. (wirft weg / warf weg / hat gewegeworfen) : 1. teuler, dideurel, disteurel, distlepel, skarzhañ, karzhañ, en em zizober eus, en em zifraeañ eus, en em zijabliñ eus, en em zistlabezañ eus, en em zistrobañ eus, en em zioueriñ eus, dijabliñ a, dijabliñ diouzh, difoarañ diouzh, diskregiñ diouzh udb, en em zivec'hiañ eus, disammañ eus, skeiñ er blotoù, P. foeltrañ, pennfoeltrañ, fliminfoeltrañ, riblañsiñ ; 2. *Geld wegwerfen*, skeiñ arc'hant er mor, foranañ arc'hant, digalzañ arc'hant, drouziviañ arc'hant, dismantrañ arc'hant, flutañ arc'hant, kalavriñ arc'hant, kalkennañ arc'hant, koufoniñ arc'hant, malamantiñ arc'hant, frotañ arc'hant, fontañ arc'hant, flipañ arc'hant, foetañ e drantell (e voutikl), fritañ e drantell, fripañ e drantell, lipat e drantell, foetañ e gorbilhenn, lipat e voujedenn, c'hwistañ arc'hant, kac'hmoudennañ e vadoù, stagañ e chas diwar-goust silzig, frigasañ e zanvez, debriñ e draoù, debriñ e stal, debriñ e beadra, debriñ e arc'hant, foetañ e beadra, foetañ e vadoù, ober diskempenn war e arc'hant, foranañ e zanvez, lonkañ e zanvez, teuziñ e holl

dra, boulc'hañ an dorzh dre an daou benn, bezañ mat da zispign, drailhañ arc'hant, debriñ e bistigenn, debriñ e gesten, silañ ar yod dre lost he hiviz, silañ ar yod dre lostenn he hiviz, fripañ e zrouin / beveziñ e vadoù / teuziñ e zanvez (Gregor), gwallzispign e zanvez, mañchañ grifoù, mougañ grifoù.

V.em. : **sich wegwerfen** (wirft sich weg / warf sich weg / hat sich (t-rt) weggeworfen) : bezañ trec'h d'e ouenn, trec'hiñ gouenn, terriñ ar ouenn, izelaat, dilignezañ, disteraat.

wegwerfend ag. : faeüs, disprizus ; *eine wegwerfende Handbewegung*, ur jestr a zipit g.

Wegwerfgesellschaft b. (-) : kevredigezh drouziviañ b., kevredigezh kalavriñ b., kevredigezh koufoniñ b.

wegwischen V.k.e. (hat weggewischt) : torchañ, frotañ, rimiañ ; *sich den Augenschleim wegwischen*, dibikouzañ e zaoulagad, dibikouzañ e ziv vernigenn, dibikouzañ e leternioù, dibikouzañ e brenester, dibikouzañ e gantolorioù.

wegwollen V.gw. (will weg / wollte weg / hat weggewollt) : kaout c'hoant da vont kuit, bezañ c'hoant d'an-unan da vont kuit, luskañ da vont kuit ; *da wir gerade weg wollten*, p'edomp o vont kuit.

wegwünschen V.k.e. (hat weggewünscht) : *jemandem wegwünschen*, kaout muioc'h a joa diouzh seuliou u.b. eget diouzh begoù e dreid, ober ur mall-e-goll (ur mall-e-gas) eus u.b., gwellañ a gavfe an-unan a vefe mat eo ez afe kuit u.b.

V.em. : **sich wegwünschen** (hat sich (t-rt) weggewünscht) : kaout c'hoant bras da vont kuit, bezañ c'hoant bras d'an-unan da vont kuit, na gaout ken c'hoant nemet da vont kuit, bezañ e spered o vennout mont kuit, bezañ despailh (mall) bras gant an-unan mont kuit, bezañ mall-mall gant an-unan mont kuit, na badout mui gant ar mall da vont kuit, skuizhañ gant ar prez da vont kuit.

wegzaubern V.k.e. (hat weggezaubert) : sigotañ, mastokiñ, ludañ.

Wegzehrung b. (-, -en) : **1.** pourvezioù-beaj lies., beajadur g. ; **2.** tremen-hent g., aluzen roet d'ur beajour b. ; **3.** [relij.] pask-klañvourien g., nouenn b., an Aotrou Doue g. ; *die heilige (Weg)zehrung*, sakramant an Aoter a gaser da neb zo dare, bezent pe ne vezent ket war yun (Gregor) g.

wegzerren V.k.e. (hat weggezerrt) : tennañ, diframmañ, skrapat.

wegziehen V.k.e. (zog weg / hat weggezogen) : **1.** sachañ, tennañ ; *ich hatte meinen Kopf weggezogen*, me am boa sachet va fenn ; **2.** [dre skeud.] *jemandem das Laken unter dem Leibe wegziehen*, lakaat u.b. war an noazh, dibourc'hañ u.b., digargañ u.b. eus e holl beadra, teurel u.b. war an douar noazh, kas (lakaat, teuler) u.b. war an teil, kas u.b. d'ar bern, kas u.b. war ar plaen.

V.gw. (zog weg / ist weggezogen) : diflach, diblasañ, mont kuit, diannezañ, digludañ, dibradañ ; *nach Amerika wegziehen*, mont da Amerika da chom, diflach da Amerika, diblasañ da Amerika da chom.

wegzoomen V.k.e. ha V.gw. (hat weggezoumt) : zoumañ war-dreñv.

Wegzug g. (-s) : disparti g.

weh ag. / **wehe** ag. : gwiridik ; *einen wehen Finger haben*, kaout ur bizad.

Adv. : *mir ist weh*, *mir ist weh ums Herz*, me am eus poan-spered, ur galonad am eus, enk a zo warnon, enkrezet (gwasket) on, war enkrezez emañ, un enkrezez a zo war va spered, diaes eo va c'halon, ur galonad a zo em c'hreiz, stouvet eo va spered, gwask a zo war va c'halon, mouget (gwasket, karget) eo va c'halon, beget eo va c'halon, kignet eo va c'halon, bras eo va c'halon, glac'haret eo va c'halon, enkreziñ a ran, enk ha diaes eo va c'halon, ur c'hlaouenn ruz a zo war va c'halon, santout a ran ur c'hlaouenn ruz em c'halon, damaniañ a ran ; *weh tun*, ober poan, ober droug, gloazañ, diaezañ ; *wo tut es weh* ? pelec'h hoc'h eus poan ? ; *mir tut das Knie weh*, droug am eus em glin, poan a zo skoet din em glin, poan am eus em glin, skeiñ a ra ur boan din em glin, skoet ez eus poan din em glin, pinijenn am eus gant va glin, va glin a ra poan din, poaniañ a ra va glin, pistig am eus em glin, pikañ a ra din va glin, gouzañv a ran gant va glin, dalc'het on em glin ; *irgendwo am Kreuz tut es mir weh*, poan am eus dre va c'hroazell ; *bei Frost im Winter taten mir die Hände weh*, er goañv e kouste din gant ar riv da'm daouarn ; *das tut mir weh*, kement-se a ra poan din, poan am eus, va diaezañ a ra an dra-se ; *hast du dir weh getan* ? n'ec'h eus bet gwall dapadenn ebet ? n'ec'h eus ket bet gwall dapadenn ? ; *die neuen Schuhe tun mir höllisch weh*, va botoù nevez a zo ur vezherenti evidon ; *das tut scheußlich weh*, ur boan araj am eus gant an dra-se, droug braouac'h am eus gant an dra-se, bazhadoù am eus gant an dra-se, poanioù terrupl am eus gant an dra-se, ur boan ifern am eus gant an dra-se, un araj poan am eus gant an dra-se, poanioù da grial am eus gant an dra-se, poanioù skrijus am eus gant an dra-se.

estl. : **weh** / **wehe** *wehe ! o weh !* allas ! siwazh ! siwazh din ! ha-dall ! ha-daonet ! pebezh bisk ! pebezh biskenn ! gwa ! allas Doue ! (Gregor), maleürus ! ; *weh mir !* siwazh din ! gwa me ! maleur din ! kaezh 'zo ac'hanon ! allas, pegen reuzeudik on-me ! (Gregor) ; *weh dir ! weh über dich !* gwa dit-te ! gwa te ! gwa vras dit-te ! gwa bras dit-te ! maleur dit ! mallozh dit ! mallozh Doue dit ! mallozh ruz dit ! ; *wehe den Besiegten*, mallozh d'an drec'hidi, gwa d'an drec'hidi, mallozh d'ar re drec'het, mallozh d'ar re faezhet, gwa d'ar re drec'het, gwa d'ar re faezhet, maleur d'ar re drec'het, maleur d'ar re faezhet ; *wehe dem, der beim Stehlen erwischt wurde !* gwazh d'an hini a vije bet tapet o laerezh ! gwazh d'an hini a vije bet tapet o skrapañ traoù !

Weh n. (-s) / **Wehe**¹ n. (-s) : **1.** poan b., droug g., broud g., gloaz b., pistig g., doan b., gouli g., ambloari g., diwask g., reuziad g. ; *seelisches Weh*, poan spered b., gouli g., poan galon b., kalonad b. ; *körperliches Weh*, poan gorf b., diaester korf g., diaez korf g., droug g., gloazadenn b. ; **2.** *über jemandes Wohl und Weh entscheiden*, bezañ planedenn u.b. etre e zaouarn hag en e drugarez, bezañ planedenn u.b. dindan e druez pe e zidruer, bezañ mestr war planedenn (war tonkadur) u.b., bezañ planedenn u.b. etre daouarn an-unan ; *unser Wohl und Weh liegt in seinen Händen*, emaomp etre e zaouarn hag en e drugarez, emaomp dindan e druez pe e zidruer ; **3.** *Ach und Weh schreien*, keinal, hirvoudiñ, leuskel huanadoù glac'har, leuskel hirvoudoù bras (Gregor).

Wehe² b. (-, -n) : krugelladur g., berniad g. ; *Schneewehe*, erc'had g., pakad erc'h g., bern erc'h degaset gant an avel

g., berniadenn erc'h b., berniad erc'h g. ; *Sandwehe*, bern traezh degaset gant an avel g., tuchenn draezh b., erin g.

Wehen¹ lies. : poan-vugale b., gwentloù ar gwilioudiñ lies., gwilioud g., gwaskadennoù lies., gwigour g. ; *in den Wehen liegen*, bezañ e poan-vugale, bezañ gant ar boan vugale, bezañ gant gwentloù ar gwilioudiñ, bezañ e gwilioud, bezañ war wentloù, bezañ er gwentloù, bezañ ar gwentloù ganti, bezañ o wilioudiñ, bezañ oc'h ober he zro, bezañ deuet he amzer, bezañ o wigourat ; *die Wehen setzten ein, die Wehen begannen*, dont a reas ar gwaskadennoù, kregiñ a reas ar gwigour ; *die Wehen waren vorbei*, tennet e oa ar vamm eus he foan-vugale.

Wehen² n. (-s) : c'hwez g., c'hwezhadennnoù lies.

wehen V.gw. (hat geweht) : 1. c'hwezhañ, kantren ; *der Wind weht kalt*, avel but (c'hwerv, lemm, sklas, yen) a zo, avel dreut (griz, rip, vinimus) a ra, put eo (put e c'hwez) an avel ; *starker Wind wehte*, ur goueliad reut a avel a oa, avel vras a oa, avel bounner a oa, skeiñ a rae an avel, c'hwistañ a rae an avel, foetañ a rae an avel, stourm a rae an avel, an avel a c'hwezhe kreñv, c'hwezhañ a rae ; *der Wind weht immer stärker*, fourrañ a ra an avel, kargañ a ra an avel, freskaat a ra an avel, gwashaat a ra an avel, rustaat a ra an avel, kreskiñ a ra an avel, war grefivaat ez a an avel, lañsañ a ra an avel ; *es wehte kein Lüftchen*, ne c'hwezhe mouchig-avel (bannig avel, mouch-avel, strilh avel, takenn avel, lomm avel) ebet, ne c'hwezhe ket an disterañ suc'hadenn, kalm-gwenn e oa ar mor, ne oa mouchig-avel ebet, ne oa ket ur berad avel zoken, ne oa ket ur begad avel zoken, ne oa ket ur strilh avel zoken, ne gantree aezhennig avel ebet ; *woher weht der Wind ?* pelec'h emañ an avel ? penaos emañ an avel ? eus pelec'h e teu an avel ? e pe roud emañ an avel ? ; *wenn der Wind aus dieser Richtung weht, muss die Tür geschlossen bleiben*, ouzh ar roud-avel-mañ e rank an nor bezañ serret ; *wenn der Wind aus dieser Richtung weht, bedeutet das Regen*, gant ar roud-avel-se eur sur da gaout glav ; *vom Meer zum Land wehen*, c'hwezhañ a-dreuz-vor, c'hwezhañ diouzh ar mor ; *vom Gebirge wehen*, dont eus kaout ar menezioù ; 2. [dre skeud.] *ein neuer Geist weht im Betrieb*, un dro-spered nevez a zo gant an dud en embregerezh, un dro-spered nevez a zo o ren bremañ en embregerezh ; *er weiß, woher der Wind weht*, hennezh a oar mat penaos c'hwezhañ gant an avel (a oar mat c'hwezhañ e tu an avel, a oar treiñ gant an avel) ; 3. fichal en avel, nijal gant an avel, strakal, lammat, flipata, flapañ, fraoñval, nijal-dinijal, hejañ ; *mit wehenden Fahnen*, (gant) o bannieloù o strakal en avel, dispak o bannieloù ganto, gant o bannieloù o fichal (o nijal) en avel ; *ihr Haar weht im Wind*, an avel a laka he blev da hejañ, hejañ a ra he blev en avel, luskañ a ra he blev en avel, luskellañ a ra he blev ouzh c'hwez an avel.

Wehgefühl n. (-s) : poan spered b., poan galon b., kalonad b.

Wehgeschrei n. (-s) : klemmadennnoù lies., hirovud g., hirovodoù lies., hirovodennoù lies., huanadoù glac'har lies., klemmvan g., gouelvan g., huanadoù lies.,

gouelvanoù lies., leñvadoù lies., keinvanoù lies., klemmadeg g.

Wehklage b. (-,-n) : klemmadenn b., hirovud g., hirovodoù, hirovodenenn b., klemmvan g., gouelvan g., keinvan g., huanadoù lies., gouelvanoù lies., leñvadoù lies., tore g., garm g., garmadenn b., huanad glac'har g. ; *sich in Wehklagen ergehen*, ober hirovodoù bras, hirovudiñ evel un durzhunell, klemm hirovodus.

wehklagen V.gw. (wehklagte, hat gewehklagt) : klemm, hirovudiñ, kunudiñ, toreañ, chalañ, ober hirovodoù bras, hirovudiñ evel un durzhunell, klemm hirovodus, leuskel huanadoù glac'har.

Wehlaut g. (-s,-e) : klemmadenn b., hirovud g., hirovodenenn b., klemmvan g., gouelvan g., keinvan g., leñvad g., tore g., huanad glac'har g.

wehleidig ag. : klemmus, hege, hegeuz, eidik, pitouilh, glac'harek, klemmicher, klemmichus, levionek, termer, term-term, kunuc'her, kunuc'hus.

Wehleidigkeit b. (-) : doug da glemmichal g., klemmicherezh g.

Wehmut b. (-) : tristidigezh b., gwalañjer g., malañjer g., maritell b., melkoni b., imor domm b., imor du b., imor drist b., imor velkonius b., hiraeth b., hirnez b., hirder g., melre g., droug-hirnez b., langis b., doan b. ; *voller Wehmut*, melkonius, malañjer, malañjerek, doanik, doanuis, tristidik, glac'haret, goullet e galon, gloazet e ene, beget e galon, pistiget ha doaniet e galon, hiraethus ; *in Wehmut verfallen*, melkonian ; *Wehmut hervorrufen*, melkonian ; *sie verfiel in Wehmut*, ar c'hleñved droug-hirnez a grogas enni ; *ein Anflug von Wehmut*, ur vorenn b., ur barrad melkoni g.

wehmütig ag. / **wehmutsvoll** ag. : melkonius, leun a velkoni, hiraethus, landrennek, landrennus, glac'haret, glac'harus, beget e galon, goullet e galon, pistiget ha doaniet, gloazet e ene, malañjer, malañjerek, doanik, tristidik, doanuis ; *wehmütig sein*, melkonian, bezañ beget e galon, bezañ pistiget ha doaniet, gouzañv poan ha hirder ; *wehmütig werden*, melkonian ; *wehmütig machen*, melkonian ; *sie lächelte ihn wehmütig an*, ur minc'hoarzh leun a velkoni a zonezonas dezhañ.

Wehr¹ n. (-s,-e) : chaoser g., sav-mein g., fardell b., bardell b., stankell b.

Wehr² b. (-) : difenn g., difennadur g., diwall g. ; *sich zur Wehr setzen*, kemer e zifennnoù (e ziwalloù), diarbenn an enebourien, reiñ fas d'an enebour, en em zifenn, talañ ouzh an enebourien, ober e gempennnoù ; *in Wehr und Waffen*, dindan an armoù, prest evit mont d'ar brezel, prest evit ober brezel.

Wehr³ b. (-,-en) : P. 1. pomperien lies., paotred-an-tan lies. ; 2. dourstrinkerezh b., karr paotred-an-tan g.

Wehrbeauftragte(r) ag.k. g. : hanterour hag a vez war e garg difenn lazioù ar soudarded en arme g.

Wehrbezirk g. (-s,-e) : rannbarzh vilourel b.

Wehrdienst g. (-es) : servij-soudard g., amzer-soudard g., amzer servij g., amzer g., koñje g., bloaz g., gwazerezh milourel g. ; *Freistellung vom Wehrdienst*, diskarg eus an amzer-soudard g., disamm eus an amzer-soudard g. ; *er hat seinen Wehrdienst abgeschlossen*, echuet en deus e amzer-soudard, echu eo e amzer-soudard gantañ, deuet eo er-maez a soudard ; *seinen Wehrdienst ableisten*, bezañ dindan an armoù, bezañ oc'h ober e amzer soudard,

ober e goñje, ober e vloaz ; *seinen Wehrdienst bei der Marine leisten*, ober e goñje war vor.

Wehrdienstverweigerer g. (-s,-) : arbenner a goustiañs g., arbenhour ouzh ar servij soudard g., kadeneber dre goustiañs g.

Wehrdienstverweigerung b. (-) : arbennerzh a goustiañs g.

wehren V.k.d. (hat gewehrt) : diarbenn, talañ ouzh, reiñ fas da, enebiñ ouzh, pennañ ouzh, stourm ouzh, ober an harp ouzh, harpañ ouzh, harpañ a-enep ; *einem Angriff wehren*, diarbenn un argadenn (an argaderien), talañ ouzh an argaderien, reiñ fas d'an argaderien ; *den Anfängen wehren*, troc'hañ ar c'hentañ droug.

V.k.e. (hat gewehrt) : difenn, berzañ ; *jemandem etwas wehren*, difenn udb ouzh u.b. (Gregor), berzañ udb ouzh u.b., berzañ (mirout, difenn) ouzh u.b. ober udb, mirout (difenn) ouzh u.b. a ober udb.

V.em. : **sich wehren** (hat sich (t-rt) gewehrt) : en em zifenn, emzifenn, reiñ fas, talañ, stourm, difenn e grog, enebiñ ; *wir werden uns wehren bis zum letzten Hauch von Mann und Ross*, stourm a raimp keit ha ma chomo unan ac'hanomp bev, stourm a raimp keit ha ma vo ur mouch buhez en unan ac'hanomp, en em zifenn a raimp betek ar gwaz diwezhañ ; *sich gegen jemanden wehren*, en em zifenn ouzh (a-enep) u.b., reiñ fas d'u.b., talañ (stourm) ouzh u.b., pennañ ouzh u.b., ober an harp ouzh u.b., harpañ ouzh u.b., harpañ a-enep u.b. ; *sich seiner Haut wehren*, difenn e groc'hen, difenn e vuhez gant holl nerzh e gorf, en em zifenn d'ar mud ; *sich gegen die Armut wehren*, kiañ ouzh ar seizh dienez ; *er weiß sich zu wehren*, nerzh ha difennoù en deus, ne vefe ket brav klask tremen an nask en e gerc'henn, beg ha ivinoù en deus, e zifenn en deus, n'eo ket brav kregiñ en e golier, n'eo ket hennezh a rofe e chouk da bilat, rebarb a zo ennañ, mont a ra d'an dud kraf evit kraf, hennezh ne vez ket lamm war e seolioù ; *er kann sich nicht wehren*, dizifenn eo, hep difenn eo ; *wir können uns nur mit unseren Händen wehren*, n'eus difenn ennomp nemet a daolioù dorn ; *sich mit Händen und Füßen wehren*, distagañ taolioù a-gleiz hag a-zehou evel un diaoul, en em zifreñ, difelpañ, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, en em zifenn d'ar mud.

Wehrersatzdienst g. (-es) : koñje keodedek g.

Wehretat g. (-s,-s) : kelliidsteuñv an arme g.

Wehrgang g. (-s,-gänge) : hent-ged g., hent-tro g., hent-tro-ged g.

Wehrgehänge n. (-s,-) bodriell b., gouriz-kleze g.

wehrhaft ag. : 1. gouest d'en em zifenn ; 2. [lu] mat evit ober e goñje ; *wehrhaft machen*, lakaat dindan an armoù, enluañ.

Wehrgehenk n. (-s,-e) : bodriell b., gouriz-kleze g.

Wehrhoheit b. (-) : riegezh war tachenn an difenn b.

Wehrkraft b. (-) : barregezh vilourel b., barr milourel g.

Wehrkreis g. (-es,-e) : isrannbarzh vilourel b.

wehrlos ag. : dizifenn, hep difenn, gwan ; *jemanden wehrlos machen*, lemel e armoù digant u.b., dizarmañ u.b.

Wehrlosigkeit b. (-) : gwander g., divarregezh d'en em zifenn b., dic'halloud d'en em zifenn g., dic'houested d'en em zifenn b., dic'houester d'en em zifenn g.

Wehrmacht b. (-) : 1. arme b., nerzhioù armet ar Stad lies. ; 2. [istor] Wehrmacht b., arme alaman b.

Wehrmann g. (-s,-männer) : [Bro-Suis] milour g., P. soudard g.

Wehrmauer b. (-,-n) : ramparzh g., moger-greñv b., moger-zifenn b., moger-emzifenn b., difenn-tro g.

Wehrmittel n. (-s,-) : 1. araez emzifenn g., klav emzifenn g., gwarez g. ; 2. [lu] dafar brezel g., difennoù lies.

Wehrpass g. (-es,-pässe) : levrig-soudard g., levrig-milour g.

Wehrpflicht b. (-) : servij-soudard g., amzer-soudard g., koñje g., gwazerezh milourel g., bloaz g. ; *allgemeine Wehrpflicht*, servij-soudard hollek g., servij-soudard dre ret g., gwazerezh milourel ret hag hollek g. ; *seine Wehrpflicht erfüllen*, ober e amzer-soudard (e goñje).

wehrpflichtig ag. : 1. rediet d'ober e amzer-soudard ; 2. hag a c'hall bezañ enluet.

Wehrpflichtige(r) ag.k. g./b. : enrollad g., danvez soudard g., soudard galvet g., soudard oc'h ober e goñje g.

Wehrsold g. (-s) : gopr soudard g.

Wehrstand g. (-s) : 1. micher soudard b., micher an armoù b. ; 2. ar vilourien lies., an arme b.

wehrtauglich ag. : mat evit ober e goñje.

Wehrtauglichkeit b. (-) : barregezh d'ober e goñje b.

wehrtüchtig ag. : mat evit ober e goñje.

Wehrübung b. (-,-en) : prantad pleustriñ en arme g.

Wehruf g. (-s,-e) : kriadenn taolet diwar ur boan bennak b.

wehrunfähig ag. / **wehruntauglich** ag. : divarrek d'ober e goñje.

wehtun V.gw. (tat weh / hat wehgetan) : ober poan, ober droug, gloazañ, diaezañ ; *mir tut das Knie weh*, droug am eus em glin, poan a zo skoet din em glin, poan am eus em glin, skoet ez eus poan din em glin, pinijenn am eus gant va glin, va glin a ra poan din, poaniañ a ra va glin, pistig am eus em glin, pikañ a ra din va glin, gouzañv a ran gant va glin, dalc'het on em glin ; *irgendwo am Kreuz tut es mir weh*, poan am eus dre va c'hroazell ; *bei Frost im Winter taten mir die Hände weh*, er goañv e kouste din gant ar riv da'm daouarn ; *das tut mir weh*, kement-se a ra poan din, poan am eus, va diaezañ a ra an dra-se ; *hast du dir weh getan* ? n'ec'h eus bet gwall dapadenn ebet ? n'ec'h eus ket bet gwall dapadenn ? ; *die neuen Schuhe tun mir höllisch weh*, va botoù nevez a zo ur vezherenti evidon ; *das tut scheußlich weh*, ur boan araj am eus gant an dra-se, droug braouac'h am eus gant an dra-se, bazhadoù am eus gant an dra-se, poanioù terrupl am eus gant an dra-se, ur boan ifern am eus gant an dra-se, un araj poan am eus gant an dra-se, poanioù da grial am eus gant an dra-se, poanioù skrijus am eus gant an dra-se.

Wehwehchen n. (-s,-) : bubu g., bubuig g., boubou dister g., boubouenn b., daou liardad poan lies., poanig dister b.

Weib n. (-s,-er) : 1. pried g., gwreg b. [*liester* gwreg], gwreg-pried b., maouez b., denez b., boufam b., femelenn b. [*liester* femelezed], [dre zismeg.] gwamm b., gwrac'h b. ; [kozh] *ein Weib nehmen*, eurediñ d'ur plac'h, eurediñ ur plac'h, eurediñ ouzh ur plac'h (Gregor) ; *jemanden zum Weibe nehmen*, kemer ur vaouez da bried ; *Weib und Kind haben*, bezañ ur wreg ha bugale en e garg, kaout karg eus ur wreg hag eus bugale, bezañ euredet ha bugaleet ; *jedoch habe ich Weib und Kind zu Hause*, ur vaouez ha bugale a zo war va c'harg memes tra, ur vaouez ha bugale

am eus war an dorch memes tra, eureudet ha bugaleet on memes tra ; *das ist ein böses Weib*, honnezh a zo un den fall ; *weder Mann und Weib, noch Kinder in der Wiege wurden verschont*, ne voe espernet na gwaz na maouez, nag ar vugale vihan en o c'havell ; *je mehr alte Weiber, umso mehr leckere Speisen*, ken alies gwrac'h, ken alies a geusteur ; *altes Weib*, kozhiadez b., kozhenn b., gwrac'h kozh b., P. pratenn b.

2. die lustigen Weiber von Windsor, tarinezed (pikezed drant, pendac'henned, paborezed) Windsor lies., dañvadezed Windsor lies. ; [dre skeud.] *feuchtes Weib*, Mari-Vorgan / morwreg (lies : morwreg) (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., korriganezdour b.

Weibchen n. (-s,-) : parez b., malez b., femelenn b. [*liester* femelezed, femelenned] ; *Amselweibchen*, moualc'hez b., mamm voualc'h b. ; *das Weibchen brütet*, emañ ar vamm o c'horifñ vioù.

Weibel g. (-s,-) : [Bro-Suis] urcher g.

Weiberart b. (-) : doare ar merc'hed g.

Weiberfastnacht b. (-) : [rannyezh] Meurlarjez ar merc'hed g., Ened ar merc'hed g. [*d'ar Yaou a-raok ar C'horaiz*].

Weiberfeind g. (-s,-e) : bengasaour g.

Weibergeschwätz n. (-es) : gwrac'herezh g., gwrac'hellerezh g., gwrac'hajoù lies., komzoù gwrac'h lies., kontoù pikous lies., konchoù pikezed lies.

Weibergezänk n. (-s) : regas merc'hed g., sach-blev g., krog-blev g., fich-blev g., peg-blev g.

Weibergunst b. (-) : karantegezh ar merc'hed b. ; [tro-lavar] *Weibergunst ist wie Aprilwetter*, karantez ar merc'hed a zo e-giz ar pell, pa soñjer nebeutañ ez a gant an avel - biskoazh chañs vat n'eus bet o karet ar merc'hed - a-viskoazh ez eus bet lavaret n'eus chañs vat ebet o karet ar merc'hed - karet ar merc'hed a denn peurvuiañ da wall fin.

Weiberhasser g. (-s,-) : bengasaour g.

Weiberheld g. (-en,-en) : faezher g., hoaler g., riboter g., kozh straker g., tourc'h g., bouc'h g., pitaou(a)er g., pitaouer brein g., pitaouaer spontus g., sapre pitaouaer g., mell pitaouaer g., revr tomm a baotr g., revr boazh a baotr g., kozh bouc'h g., godiser merc'hed g., treitour merc'hed g., abuzour g., ambuzer g., gastaouer g., gastaour g., gastaouaer g., marc'h-limon g., kailh g., merc'hetaer g., plac'hetaer g., flemmer g., reder g., brigoñsour g., louveg g., kluder g., pitaouer g., targazh g., tarv g., gad b., kilhog g., paotr kailh g., P. ki gaol g., chibouter g., gromer g., kilhoger g., siker g., c'hwiler g.

Weiberkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] huelenn-wenn b., avron str., louzaouenn-an-draen b., louzaouenn-sant-Yann b.

Weiberlaune b. (-,-n) : stultenn verc'h b., froudenn verc'h b., loariadenn verc'h b.

Weiberregiment g. (-s) : galloud ar gorporaled faoutet g., galloud an dourc'hpautred g., beli ar gwraze-ezhec'h b., galloud ar grakezec'h g.

Weibertreue b. (-) : fealded ar merc'hed b.

Weibertücke lies. : *bewahret euch vor Weibertücken*, diwallit diouzh taolioù ganas (diouzh taolioù fobiezh, diouzh barad, diouzh lasoù, diouzh ijin fall) ar merc'hed, biskoazh chañs vat n'eus bet o karet ar

merc'hed, a-viskoazh ez eus bet lavaret n'eus chañs vat ebet o karet ar merc'hed, neb a laz e wreg a ra un dra : erbediñ he bara a ra, karet ar merc'hed a denn peurvuiañ da wall fin, karantez ar merc'hed a zo e-giz ar pell pa soñjer nebeutañ ez a gant an avel.

Weibervolk n. (-s) : gouenn ar merc'hed b.

Weiberzimmer n. (-s,-) : [istor] ti gwraze g., ginekeon g.

weibisch ag. : pezhell, maouezet, gogez ; *er tut so richtig weibisch*, lavaret e vefe graet ez eus ur plac'h anezhañ, kemeret e vefe evit ur plac'h, pebez penn pezhell a wregig anezhañ, n'eo na yar na kilhog, un tizog a zo anezhañ, lallig (lallaig) eo, ur paotr maouezet (ur gatell, ur wregig, ur chuchuenn, ur gogez, Yann-Vari Gogez, ur bolez) a zo anezhañ, doare merc'h a zo warnañ, hennezh a zo ur c'hast, ur min gwregel en deus.

Weiblein n. (-s,-) : mamm-gozh b., kozhiadez b.

weiblich ag. : 1. parezel, gwregel, benel, -mamm, merc'hed ; *weibliche Turteltaube*, parez-turzhunell b. ; *weibliches Geschlecht*, a) [louza., loen.] reizh parezel b., reizh wregel b.; b) [tud] merc'hed lies. ; *weibliches Tier*, parez b.; *weibliche Pflanze*, parez b. ; *weibliche Hanfpflanze*, mamm gouarc'h b. ; [gwir] *an die weibliche Linie fallen*, degouezhout (en em gavout) dre hêrezh gant merc'hed al lignez ; *nach der Laktation geht die Größe der weiblichen Brust zurück*, dre ma ya al laezh da hesk e kurz divronn ar maouezed ; 2. *weiblicher Reim*, klotenn divsilabennek oc'h echuiñ gant ur silabenn dison b., klotenn dison b., klotenn divsilabennek oc'h echuiñ gant ur silabenn dinerzh b. ; 3. [tekn., tredan] *das weibliche Teil*, ar giez b.

Weiblichkeit b. (-) : gwregelezh b., benelezh b., doare ar merc'hed g., doare merc'h g.

Weibling g. (-s,-e) : penn pezhell g., penn pezhell a wregig g., paotr maouezet g., katell b., gwregig b., chuchuenn b., gogez g., polez b., kateller g., lallaig g., Yann-Vari Gogez g.

Weibsbild n. (-s,-er) : gwrac'h b., gwamm b., louvigez b., gast b., forc'h b., bleizez b., gouhin g. [*liester* gouhined], pezh fall g., pezh-lêr g., lêrgen b., kroc'hen g., lovrigen b., libouzell b., libouzen b., libouz g., liboudenn b., louskenn b., kañfantenn ar vazh lous b., strakouilhenn b., viltañs g., vilgen b., ribod g., ribodez b., charlezenn b., flaeriadenn b., loudourenn b., pezh fall a vaouez b., gagn b., groilhenn b., kailhostrenn b., flavenn b., ruiherezh-he-c'horf b., maouez an holl b., landourc'henn b., lustrugenn b., strouilhenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b., pikez b., pikez du b., pikez fall b., dañvadez b., paborez b., kegin b., ebeulez b.

Weibслеute lies. : merc'hed lies., pikezed lies., dañvadezed lies., ebeulezed lies., paborezed lies.

Weibsstück n. (-s,-e) : louvigez b., gast b., forc'h b., bleizez b., gouhin g. [*liester* gouhined], pezh fall g., pezh-lêr g., lêrgen b., kroc'hen g., lovrigen b., libouzell b., libouzen b., libouz g., liboudenn b., louskenn b., kañfantenn ar vazh lous b., strakouilhenn b., viltañs g., vilgen b., ribod g., ribodez b., charlezenn b., baleantez b., flaeriadenn b., loudourenn b., pezh fall a vaouez b., gagn b., groilhenn b., kailhostrenn b., flavenn b., ruiherezh-he-c'horf b., maouez an holl b., landourc'henn b., lustrugenn b., strouilhenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b., pikez b., pikez du b., pikez fall b., dañvadez b., kegin b., ebeulez b., paborez b.

Weibsen n. (-s,-) : [koz] gwamm b., gwreg b., maouez b.

weich ag. : 1. blot, blouc'h, flour, blin, kuñv, gwak, bouk, klet, mouk, tanav, tener, bourr, euz, heuz, flav, flibous, meizh, [dre fent] kalet evel amanenn en heol ; *weicher Käse*, keuz blot (gwak) g. ; *weich gekochtes Ei*, vi poazh-tanav g., vi tanav g., vi tener g., vi krenn g. / vi bihan-boazh g. / vi fri-boazh g. (Gregor) ; *weiches Kissen*, torchenn vlot b., torchenn glet b., plueg vouk b., goubenner mouk g., torchenn guñv b., torchenn vlin b. ; *weich werden*, blotaat, blodañ, gwakaat, boukaat, teneraat, eogiñ, flouraat ; *das Fleisch weich klopfen*, teneraat ar c'hig ; *diese Katze hat ein weiches Fell*, ar c'hazh-se eo flour e borpant, ar c'hazh-se eo kuñv e borpant, ar c'hazh-se eo flour e chupenn, ar c'hazh-se eo flour e greñ ; [korf.] *weicher Gaumen*, lodenn diadrenv (lodenn wak) ar staon g. ; *weiches Gras*, geot blein str. ; *weich gebettet sein*, a) [ster rik] kousket war ar bouk, neizhiañ bouk, kousket war ar pluñv, kousket en ur gwele kuñv ; b) [dre skeud.] bezañ beuzet (azezet) en e bemp plijadur warn-ugent, bezañ eürus evel seizh, bezañ eürus evel ul logodenn er bleud (evel ul logodenn en ur sac'had bleud), bezañ kontant evel ur roue war e dron, bezañ e barr al levez, bezañ leunbarr a levez, nijal gant ar stad a zo en an-unan, bezañ dibradet, bezañ en e voued, bezañ en e voued leun, bezañ en e goch, koñfortiñ, bezañ en e zour hag en e c'heot ; 2. [fizik] *weiches Wasser*, dour ankalet g., dour angarv g., dour izel e c'harvder ; 3. [dre skeud.] *weiche Stelle*, gwiridig g., gwan g., klañvenn b., tu gwak g., tu gwan g., tu kizidik g. ; *jemanden weich machen*, lakaat u.b. da blegañ d'e c'houlenn, teneraat kalon u.b., lakaat u.b. da asantiñ, pikañ (gounit) kalon u.b., likaouiñ ouzh u.b., likaouiñ (lubaniñ) u.b. ; [den] *weich werden*, plegañ, asantiñ, teneraat, dont da deneraat, teneraat d'e galon ; *es wird ihm ganz weich ums Herz*, piket (fromet, touchet) eo e galon, emañ e galon o teneraat, dont a ra e galon da deneraat, teneraat a ra d'e galon, teuziñ a ra e galon ; [frouezh] *weich werden*, taouliñ, pezhellaat, kaotennañ, bleaat, bleudañ ; *er hat ganz weiche Knie*, laosk eo en e sav, laosk eo war e zivesker, trabidellañ a ra, horellañ a ra war e dreid, gwak eo e zivesker dindanañ, laosk eo e zivesker, kinnig a ra e zivesker mankout dezhañ (dindanañ), brallañ a ra war e dreid, emañ e silwink war e dreid, charigell eo, fall eo diouzh e sav, fall eo war e dreid, divhar amann a zo dezhañ, divhar yod a zo dindanañ, rodoù fall en deus, e zivesker a floy azindanañ ; *weicher Heini*, gogez g., penn pezhell a wregig g., paotr n'eo na yar na kilhog g. paotr maouezet g., ur gatell b., gwregig b., chuchuenn b., tizog g., kateller g., pitell g., piteller g., tarz heller g., polez b., lallaig g., Yann-Vari Gogez g. ; 4. c'hwek, tener, kuñv, klouar, gwar, dous ; *weiche Töne*, sonerezh c'hwek g., sonerezh kuñv ha klouar g. (Gregor) ; *weiches Licht*, gouloù dous g. ; 5. *weiche Tonart*, [sonerezh] ton izelañ g. ; [yezh.] *weicher Laut*, kensonenn vlot b.

Weichbild n. (-s,-er) : [istor] 1. douaroù hag a zo d'ar geoded lies. ; 2. bannlev g., maez-kêr g., fabourz g.,

rakkêr b., tro-kêr g., parrezioù diwar-dro kêr lies., trobarzhioù lies.

Weiche b. (-,-n) : 1. gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b. ; 2. [dre skeud.] laoskentez b., laoskoni b., gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b. ; 3. [korf.] tor g., teurenn b. ; 4. [treuzdougen, merdead.] lec'h arsav evit gortoz ma vefe diac'hub an hent g., lec'h arsav g., hent eiltuañ g. ; 5. [hent-houarn] nadozenn b., biz g., [*liester* bizied] ; *die Weichen stellen*, nadozenañ.

Weiche(s) ag.k. n. : minvig g., minvigenn b., blodenn b.

Weichei n. (-s,-er) : P. *sellit ouzh Weichling*.

Weicheisen n. (-s) : houarn gwevn / houarn dous (Gregor) g.

weichen¹ (verb digemm) V.k.e. (hat geweicht) : blotaat, blodañ, gwakaat, boukaat, teneraat, lakaat e glec'h, lakaat da c'hlec'hiañ, lakaat da eogiñ, trempañ, distrempañ, soubañ, soubilhañ, soubinellañ, hiliennañ, disgwalc'hiañ.

V.gw. (hat geweicht) : blotaat, blodañ, gwakaat, boukaat, teneraat, eogiñ.

weichen² V.k.d. (wich / ist gewichen) : 1. dizerc'hel, plegañ, pladañ, soublañ, kilañ, tec'hel, puchañ, argilañ ; *zum Weichen bringen*, lakaat da blegañ d'e c'houlenn, lakaat da asantiñ ; *nicht wanken noch weichen*, chom sonn war e dachou hep kilañ an disterañ, delc'her mort (yud, start, gwevn, tomm), pegañ ouzh e vennozh, chom divrall, bezañ ken difiñv ha Porzh ar Baradoz, delc'her mat d'e askorn, chom start war e dachou, na gilañ a-dreuz troad, chom start en e vennozh ; *jemandem weichen*, ober lec'h d'u.b., tec'hout diwar hent u.b., ober hent d'u.b. ; *weiche mir aus dem Weg*, diwall diwar va hent, tec'h diwar va hent, bount war aze, ro plas (Gregor), kae diwar hent, kae kuit diwar hent, tec'h diwar hent, lec'h, hent ! lec'h, lec'h ! gra hent, ro hent, skarzh a-zirak ; *vor dem Feind weichen*, tec'hel a-raok (dirak) an enebourien, tec'hel rak e enebourien, kilañ (di)rak an enebourien ; 2. [dre skeud.] *er weicht der Gewalt*, dre heg eo ret dezhañ plegañ, plegañ (pladañ, soublañ) d'an nerzh a ra, plegañ a ra dirak an nerzh, plegañ a ra dindan nerzh, sentiñ a ra a-gasoni ouzh an hini en deus ar galloud ; 3. pellaat ; *nicht von jemandes Seite weichen*, chom war seulioù u.b., na zispegañ diouzh u.b., derc'hel tost d'u.b. (kloz war u.b., stag ouzh u.b., tenn d'u.b., tenn war u.b., tost war u.b.), heuliañ u.b. kammed-ha-kammed, ober ki bihan d'u.b., bezañ evel ur c'hi bihan war-lerc'h u.b. ; *die Preise weichen nicht stark voneinander*, en em heuliañ a ra ar prizioù.

Weichenstellen n. (-s) : nadozennerezh g.

Weichensteller g. (-s,-) : [hent-houarn] nadozenner g.

Weichenstellung b. (-,-en) : nadozennerezh g.

Weichenstellwerk n. (-s,-e) : [hent-houarn] post nadozennerezh g., post nadozenañ trenioù g.

Weichenzunge b. (-,-n) : [hent-houarn] nadozenn b., biz g. [*liester* bizied].

Weichheit b. (-) : 1. gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b., bloter g., bloted b., kuñvder g., kuñvded b., c'hwekter g., flourder g., flourded b., fkour g. ; 2. [kig] teneridigezh b., tenerded b. ; 3. laoskentez b., laoskoni b., gwander g., gwakter g., klouarded b.

weichherzig ag. : kizidik, tener, truezus, trugarezus, bouk e galon.

Weichherzigkeit b. (-) : kizidigezh b., teneridigezh b., tenerded b., tenerder g., gwander g., gwakter g., gwakted b., boukter a galon g., boukted a galon b.

Weichholz n. (-es,-hölzer) : koad tener g., koad blot g.

Weichkäse g. (-s) : keuz gwak g., keuz blot g., keuz toaz blot g.

Weichkoralle b. (-,-n) : [loen.] koural gwak str.

weichlich ag. : 1. laosk, labaskennek, diyoul, diyoulek, divenn, frajil, hep penn na menn, bresk, distart e youl, bouk evel ur goarenn, flav, gwan, hep rebarb ennañ ; 2. hege, pezhell, maouezet, gogez, un tizog anezhañ, ur gatell anezhañ, ur wregig anezhañ, ur chuchuenn anezhañ, ur gogez anezhañ, ur c'hateller anezhañ ; 3. flav, flibous, bourr, blot.

Weichlichkeit b. (-) : laoskentez b., laoskoni b., gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b., lovrentez b.

Weichling g. (-s,-e) : flakenn b., maoutenn b., blonegenn b., den bouk evel ur velc'hwedenn g., den bouk evel ur goarenn g., krouadur g., kouskadenn b., kousker g., labaskenn b., landreant g., lochore g., marvasenn b., marvadenn b., beuzelenn b., luduenn b., buzbugenn b., klouarenn b., chuchuenn b., paotr hag a zo gwad pouloudet en e wazhied b., den youst g., pichod g., gogez g., katell b., kateller g., penn pezhell a wregig g., pitell g., piteller g., tarz heller g., polez b., lallaig g., Yann an darzhell g., Yann-Vari Gogez g. ; *das ist ein Weichling*, ur morgousket a zen eo, tremen a ra ar pep gwellañ eus e amzer o vorediñ, hennezh a zo ul luduenn, ne ra ket kalz tra, ne ra ket kalz a dra, lizidant eo, diek (lezirek, disaour, dibreder, landreant, laosk) eo, un toull diboa a zo anezhañ, n'eo ket lamprek warni, mont a ra pouer ganti, laosk eo, n'eus ket a wad en e wazhiennou, n'eus ket a wad en e wazhied, dour eo a zo en e wazhied, gwad pouloudet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eus dalc'h ebet ennañ, n'eus netra ennañ, n'eus startijenn ebet ennañ, n'eus deltu ebet gantañ, ne ra neuz ebet, dilañs a zo ennañ, gwevn eo, diegus eo, gwad mors a zo ennañ, mors eo, lizidour eo, kousket eo evel an naer er goañv, ur vuzbugenn a zo anezhañ, lugut eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur goarenn, gourte eo, lugudus eo, luguder eo, n'en devez na da vont na da zont, ne vez na da vont na da zont ennañ, ne vez mont ebet gantañ, n'eus tamm sap ennañ, n'eus nemet dour irvin en e wazied, n'eus nemet dour karotez en e wazhied, n'en deus tamm mel en e eskern, hennezh a zo ur varvadenn (ur varvasenn, ur veuzelenn) anezhañ, hennezh a zo evel un tamm koad.

Weichlot n. (-s,-e) : soudadur staen g.

weichlöten V.k.e. (hat weichgelötet) : soudañ gant staen, ober ur soudadur staen da.

Weichmacher g. (-s,-) : 1. [lisiv] dousaer g., souplaer g. ; 2. [mezell] mezelluzenn b.

Weichmetall n. (-s,-e) : metal gwevn g., metal dous g.

weichmütig ag. : kizidik, tener, truezus, trugarezus, gwan, laosk, bouk e galon.

weichschalig ag. : melar, blot e gloarenn, meutal ; *weichschaliges Ei*, vi melar g., vi meutal g.

Weichsel¹ b. (-) : Vistula b., stêr Wisła b.

Weichsel² b. (-,-n) / **Weichselkirsche** b. (-,-n) : [louza.] 1. skilgerezenn b., gwez kerez put str., gwez kerez trenk str., gwez kignez c'hwerv str., gwez kerez-bihan, str., gwez kerez-gouez str. ; 2. gwez kignez-mahaleb str.

Weichselrohr n. (-s,-e) : korn-butun koad kignez g., korn-butun koad babu g.

Weichspüler g. (-s,-) : dousaer g., souplaer g.

Weichteile lies. : [korf.] parzhioù meizh lies., kaezourenn b., kevrennoù lies., benvegad gouennañ g., benvegad genel g., benvegenn ouennañ b., organoù revel lies., organoù engehentiñ lies., takadoù ganadel lies., tachadoù ganadel lies., gaol b., fourchad g., kof-bihan g., tor g., teuren b., mezh b. ; *männliche Weichteile*, P. stal b., stalennou lies., rikoù lies.

Weichtier n. (-s,-e) : [loen.] blodeg g., blotvil g.

Weid b. (-) : [istor] gwenaez g., gwenaei b., hemolc'h g.

Weide¹ b. (-,-n) : pasturaj g., peurvan g., peurlec'h g., peurle g., peuriñ [*liester* peurioù] g., prad g., pradenn b., pratell b., douar-leton g., park-tirien g., park leton g., geotaj g., geoteg b., pradeg b., gwimenn b., maez g., perle b., peuren b., glazvez b. ; *das Vieh auf die Weide treiben*, kas ar chatal da beuriñ (da vaez), kas ar chatal da c'heota, kas ar chatal da c'heotegañ, kas ar chatal d'ober ur peur, kas ar chatal er-maez, mont da barkañ ar chatal, mont da beuriñ al loened, peuriñ al loened ; *von einem Bach durchzogene Weide*, gwazhell b. ; *mit Weiden umwachsene Weide*, prad gant haleg o kreskiñ en-dro dezhañ g. ; *Kuhherde auf der Weide*, parkad saout g.

Weide² b. (-,-n) : [louza.] 1. haleg str., gwez-haleg str., halegenn b. ; *mit Weiden umwachsene Weide*, prad gant haleg o kreskiñ en-dro dezhañ g. ; *reich an Weiden*, halegek ; 2. aozilh g./str.

Weidefesseln lies. : kefiou lies., hual g., heud g., nask g., ere g., liverioù lies., sparloù lies. ; *in einem Tier Weidefesseln anlegen*, heudañ ul loen, hualañ ul loen, liveriñ ul loen, naskañ ul loen, pac'humiñ ul loen, pennariñ ul loen, sparlañ ul loen ; *die Kuh hat sich in ihre Weidefesseln verstrickt*, pennivinet eo ar vuoc'h.

Weidegang g. (-s) : [labour-douar] kas da beuriñ g., kas da vaez g., kas da c'heota g., kas da c'heotegañ g., kas d'ober ur peur g., parkañ chatal g., peuriñ chatal g.

Weideland n. (-s) : pasturaj g., peurvan g., peurlec'h g., peurle g., prad g., pradenn b., douar-leton g., park-tirien g., park leton g., geotaj g., geoteg b., pradeg b., gwimenn b., maez g., perle b., peuren b., peuriñ g. [*liester* peurioù] ; *offenes Weideland*, tolead-peuriñ g. ; *karges Weideland*, peuriñ togn g.

Weidelgras n. (-es) : [louza.] dreog g., alaban g., bilhon g., pizel g., pigal g., pilgerc'h str. ; *deutsches Weidelgras*, geot saoz str. ; *italienisches Weidelgras*, vielblütiges Weidelgras, welsches Weidelgras, geot Italia str. ; *getrocknetes italienisches Weidelgras*, foenn geot Italia g.

weiden V.gw. (hat geweidet) : peuriñ, broustañ, boueta, ober ur peur ; *seine Kühe auf dem Feldrain weiden lassen*, gwrimenta e saout, relachiñ e saout, lezennañ e saout ; *seine Kühe auf den Dünen (an der Küste) weiden lassen*, tevenniñ e saout.

V.k.e. (hat geweidet) : *das Vieh weiden*, diwall ar chatal war ar maez, maesa ar chatal, mēsa ar chatal, peuriñ ar chatal, geota ar chatal.

V.em. ; **sich weiden** (hat sich (t-rt/t-d-b) geweidet) : *sich (t-rt) an etwas (t-d-b) weiden*, kemer e walc'h a blijadur gant udb, bourrañ gwalc'h e galon ouzh udb ; *sich (t-d-b) die Augen an etwas weiden*, na skuizhañ nepred o vamiñ ouzh udb., bourrañ o sellet ouzh udb.

Weiden n. (-s) : peur g., peuriñ g.

Weidenanlage b. (-,-n) : 1. halegeg b. ; 2. aozilheg b.

Weidenbaum g. (-s,-bäume) : haleg str., gwez-haleg str.

Weidenbohrer g. (-s,-) : [loen.] preñv-koad g., [Cossus cossus].

Weidengebüsch n. (-es,-e) : 1. halegeg b. ; 2. aozilheg b.

Weidengeflecht n. (-s,-e) : klouedenn [liester klouedennoù, klouedinier] b., klouedenn-aozilh b., kael aozilh b.

Weidengehölz n. (-es,-e) : 1. halegeg b. ; 2. aozilheg b.

Weidengewächs n. (-es,-e) : salikeg g.

Weidenholz n. (-es) : haleg g.

Weidenkätzchen n. (-s,-) : [louza.] bisig g., kazh-haleg g., boul-voutig b.

Weidenkorb g. (-s,-körbe) : paner aozilh b., bouteg aozilh g., kanastr g., kanistell b., baskodenn b.

Weidenlaubsänger g. (-s,-) : [loen.] puig chip-chap g.

Weidenmatte b. (-,-n) : klouedenn-aozilh b.

Weidenpflanzung b. (-,-en) : 1. halegeg b. ; 2. aozilheg b.

Weidenröschen n. (-s,-) : [louza.] *schmalblättriges Weidenröschen*, ivan tañvouezennek str.

Weidenrute b. (-,-n) : gwial aozilh str., gwialenn aozilh b., aozilhenn b.

Weidenstrauch g. (-s,-sträucher) : bod haleg g.

Weideplatz g. (-es,-plätze) : pasturaj g., peurvan g., peurlec'h g., peurle g., peuriñ [liester peurioù] g., prad g., pradenn b., douar-leton g., park-tirien g., park leton g., prad-tenin g., geoteg b., gwimenn b.

Weiderecht n. (-s) : gwir ar peuriñ g.

Weiderich g. (-s,-e) : [louza.] haligeg str.

Weidewechselwirtschaft b. (-) : kesad g., regad g., asoul g., stuz b., reg-an-trevad g., treiñ eostoù g.

Weidicht n. (-s,-e) : 1. halegeg b. ; 2. aozilheg b.

weidgerecht ag. : evel ma tere ouzh hemolc'herien, en dailh hag en doare ar gwenaezezh.

weidlich Adv. : sof-kont, gros, a-foziadoù, gwalc'h e galon, a-builh, fonnus, stank, dreiskont, paot, forzh pegement, diouzh an druilh, a-druihadoù, dizamant, a-leizh, e-leizh, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, stank evel ar raden, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, paot-mat, a-fonn, a-yoc'h.

Weidling g. (-s,-e) : [louza.] bolzog b., rozig ar pradoù g.

Weidmann g. (-s,-männer) : chaseer g., chaseour g., hemolc'her g., jiboesaour g.

weidmännisch ag. : *weidmännischer Brauch*, doare ober an hemolc'herien g., stuz an hemolc'herien b., boazioù an hemolc'herien lies.

Weidmannsdank estl. : trugarez [doare respont an hemolc'herien da : Weidmannsheil].

Weidmannsheil estl. : demat ! salud ! chase mat ! [doare saludiñ an hemolc'herien].

Weidmannssprache b. (-) : luc'haj an hemolc'herien g.

Weidmesser n. (-s,-) : kontell chaseour b., kontell hemolc'h b.

Weidsack g. (-s,-säcke) : 1. sac'h-jiboez g. ; 2. [luc'haj an hemolc'herien] stomog ar jiboez g.

Weidwerk n. (-s) : gwenaezezh g., gwenaezi b., hemolc'h g. **weidwund** ag. : [hemolc'h] tizhet d'ar marv, gloazet d'ar marv, gloazet da vervel, goullet d'ar marv (Gregor).

Weife b. (-,-n) : 1. karr-dibuner g., marc'h-dibunañ g., kaladur g. ; 2. stern an heskenn g., framm an heskenn g.

weifen V.k.e. (hat geweift) : dibunañ.

Weigand g. (-s,-e) : stourmer kadarn g., brezelour kadarn g.

weigern V.k.e. (hat geweigert) : nac'h, nac'hañ, dinac'h, nakañ, refuziñ ; *jemandem etwas weigern*, nac'hañ udb ouzh u.b., nac'h udb ouzh u.b., dinac'h udb ouzh u.b., dinac'h udb d'u.b., na asantiñ da c'hoant u.b., na aotren udb d'u.b., na aotren u.b. da ober udb, diarbenn goulenn u.b.

V.em. : **sich weigern** (hat sich (t-rt) geweigert) : *sich weigern, etwas zu tun*, nac'h ober udb, nac'hañ ober udb, dinac'h ober udb, diferañ ober udb, na asantiñ ober udb, ober an dinac'h d'ober udb., na c'houlenn ober udb, refuziñ ober udb ; *der Heilige weigerte sich, ihn zu heilen*, ne falvezas ket d'ar sant pareañ an den, ne falvezas ket gant ar sant pareañ an den.

Weigerung b. (-,-en) : nac'h g., nac'hidigezh b., nac'hadenn b., dinac'h g., dinac'hadur g., nak g., refuz g.

Weih g. (-s,-e) / **Weihe** b. (-,-n) : [loen.] skoul g.

Weihbecken n. (-s,-) : [relij.] piñsin g., piñsin dour benniget g., pileter g.

Weihbischof g. (-s,-bischofe) : [relij.] keneskob g., eskob-skoazeller g.

Weihbrot n. (-s) : [relij.] ostiv g.

Weihe¹ b. (-,-n) : [relij.] 1. binnigadenn b. ; 2. kensakridigezh b., gouestlidigezh b., gouestladur g., sakradur g., sakradurezh b., sakridigezh b., dedi g. ; *die Weihe der ganzen Welt an das allerheiligste Herz Jesu*, gouestlidigezh ar bed d'ar Galon Sakr b. ; 3. belegiezh b., urzhidigezh b. ; *der die Weihe spendende Bischof*, an eskob kensakrer g. ; 4. [dre astenn.] lid g. ; 5. *Weihen*, urzhioù lies. ; *die Weihen erhalten (empfangen)*, bezañ beleget, degemer an urzhioù (an urzhidigezh), kemer (kaout) an urzhioù (Gregor) ; *jemandem die Weihen erteilen*, belegiñ u.b., reiñ an urzhioù sakr d'u.b. (Gregor), urzhiañ u.b. beleg ; *die niederen, die unteren Weihen*, an urzhioù bihan lies., an urzhioù munut lies., ar minoraj g. (Gregor).

Weihe² b. (-,-n) : [loen.] *sellit ouzh Weih*.

Weihebild n. (-s,-er) : taolenn c'houestl b., taolenn engouestl b., prof-koun g.

Weihefest n. (-es,-e) : fest ar savadeg b./g., fest lein an ti nevez b./g., fest ar boked b./g., savadeg b.

Weihegabe b. (-,-n) : [relij.] donezon g., prof g., profadenn b., profadur g., aberzh g., road g., roadenn b., ro g., kinnig g., kinnigadenn b., lidkinnig g., lidroad g., gouestladur g., kinnigadigezh b., kinnigadur g.

Weihegesang g. (-s,-gesänge) : [relij.] kantik g., salm g.

Weihesgeschenk n. (-s,-e) : [relij.] donezon g., prof g., profadenn b., profadur g., aberzh g., road g., roadenn b., ro g., kinnig g., kinnigadenn b., lidkinnig g., lidroad g., gouestladur g., kinnigidigezh b., kinnigadur g.

Weihekreuz n. (-es,-e) : rod-heol b., kroaz-rod b.

Weihen lies. : [relij.] urzhioù lies. ; *die Weihen erhalten* (empfangen), bezañ beleget, degemer an urzhioù (an urzhidigezh), kemer (kaout) an urzhioù (Gregor) ; *jemandem die Weihen erteilen*, belegañ u.b., reiñ an urzhioù sakr d'u.b. (Gregor), urzhiañ u.b. beleg ; *die niederen, die unteren Weihen*, an urzhioù bihan lies., an urzhioù munut lies., ar minoraj g. (Gregor).

weihen V.k.e. (hat geweiht) : [relij.] kensakriñ, urzhiañ, sakrañ, bennigañ, binnigañ, binnizien, kroaziañ ; *jemandem zum Priester weihen*, belegañ u.b., reiñ an urzhioù sakr d'u.b., urzhiañ u.b. beleg, sakrañ u.b. beleg ; *jemandem zum Bischof weihen*, eskobiñ u.b., urzhiañ u.b. eskob, sakrañ u.b. eskob, kensakriñ un eskob, sakrañ un eskob (Gregor) ; *geweihter Priester*, beleg domet g., kloareg beleget g. ; *geweihte Stätte*, neved g. ; *weihender Bischof*, eskob urzhier g. ; *geweihtes Brot*, bara benniget g. ; *sein Leben dem Heiligsten Herzen Jesu weihen*, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, dediañ e galon hag e gorf d'ar Galon Sakr, gouestlañ e vuhez d'ar Galon Sakr ; *die ganze Welt dem allerheiligsten Herz Jesu weihen*, gouestlañ ar bed d'ar Galon Sakr ; *eine Kirche weihen*, dediañ un iliz ; *eine Kirche einem Heiligen weihen*, dediañ un iliz d'ur sant, gouestlañ un iliz d'ur sant, gouestlañ un iliz gant ur sant ; *ein Kind der Jungfrau Maria weihen*, gouestlañ ur bugel d'an Itron Varia.

V.em. **sich weihen** V.k.e. (hat sich (t-rt) geweiht) : [relij.] ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) da, dediañ e galon hag e gorf da, en em ouestlañ (emouestlañ, en em reiñ, emreiñ, en em deuler) da, en em atahinañ ouzh, gouestlañ e vuhez da ; *sich dem Heiligsten Herzen Jesu weihen*, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, dediañ e galon hag e gorf d'ar Galon Sakr, gouestlañ e vuhez d'ar Galon Sakr.

Weiher g. (-s,-) : stank b., lenn b., lenn-dour b., lennad b., poull g., lagadenn b., stank-pesked b., lenn-besked b., poull-pesked g. ; *Inhalt eines Weihers*, stankad b.

Weiherede b. (-,-n) : [relij.] prezegenn da-geñver ur sakridigezh b.

Weihermuschel b. (-,-n) : [loen.] meskl dour dous str.

Weihestunde b. (-,-n) : lid solenn g., lidadenn solenn b.

weihevoll ag./Adv. : gant lid, solenn.

Weihesang g. (-s,-gesänge) : [relij.] kantik g., salm g.

Weihesgeschenk n. (-s,-e) : [relij.] donezon g., prof g., profadenn b., profadur g., aberzh g., road g., roadenn b., ro g., kinnig g., lidkinnig g., lidroad g., gouestladur g., kinnigidigezh b., kinnigadur g.

Weihkerze b. (-,-n) : [relij.] goulauouenn b., piled-koar g., piled g.

Weihkessel g. (-s,-) : [relij.] piñsin g., piñsin dour benniget g., pileter g.

Weihnacht b. (-) / **Weihnachten** b. (-) : Nedeleg g., an Nedeleg g., ar pellgentoù lies., ginivelezh ar Mabig Jezuz b. ; *zu Weihnachten*, da Nedeleg, d'an Nedeleg, gant Nedeleg ; *fröhliche Weihnacht*, *fröhliche*

Weihnachten, Nedeleg laouen ! ; *die sechs Tage nach Weihnachten*, ar spierezed lies. ; *am 25. Dezember ist Weihnachten*, d'ar 25 a viz Kerzu emañ Nedeleg ; [kr-l] *grüne Weihnachten*, *weiße Ostern*, Nedeleg en nor, Pask 'tal an tan - c'hwibu da Nedeleg, erc'h da Bask - c'hwibu da Nedeleg, skorn da Bask - kelien da Nedeleg, skorn da Bask - Meurlarjez e toull an nor, Pask e-tal an tan.

weihnachten V.dibers. (es hat geweiht) : es *weihnachtet*, emañ Nedeleg o tostaat.

weihnachtlich ag. : ... Nedeleg, hag a sell ouzh an Nedeleg.

Weihnachtsabend g. (-s,-e) : noz Nedeleg b., noz an Nedeleg b., noz gouel an Nedeleg b., pellgent g., noz ar Pellgent b., nozvezh ar Pellgent b., nozvezh ar Mabig Jezuz b.

Weihnachtsbaum g. (-s,-bäume) : gwez Nedeleg str., gwez an Nedeleg str., gwezenn Nedeleg b., gwezenn an Nedeleg b.

Weihnachtsbaumstamm g. (-s,-stämme) : [kegin.] tousenn Nedeleg b., tousenn an Nedeleg b., skod Nedeleg g., kef Nedeleg g., tos Nedeleg g.

Weihnachtsbescherung b. (-,-en) : ingaladur profoù da-geñver Nedeleg g.

Weihnachtsessen n. (-s,-) : fiskoan Nedeleg b., adkoan b., askoan b. ; *ein Weihnachtsessen mitmachen*, fiskoaniañ, adkoaniañ, askoaniañ.

Weihnachtsfeier b. (-,-n) : gouel Nedeleg g., gouel an Nedeleg g.

Weihnachtsferien lies. : vakañsoù Nedeleg lies.

Weihnachtsfest n. (-es) : *das Weihnachtsfest*, an Nedeleg g., ar pellgentoù lies., gouel Nedeleg g., gouel an Nedeleg g.

Weihnachtsgans b. (-,-gänse) : gwaz Nedeleg b., gwaz an Nedeleg b.

Weihnachtsgeld n. (-s,-er) : deroù-mat g., kalanna g., eginad g., arc'hopr da-geñver Nedeleg g.

Weihnachtsgeschenk n. (-s,-e) : prof Nedeleg g., lod Nedeleg g.

Weihnachtsgeschichte b. (-,-n) : kontadenn Nedeleg b., marvailh Nedeleg g.

Weihnachtskarte b. (-,-n) : kartenn Nedeleg laouen b.

Weihnachtskind n. (-s) : Mabig Jezuz g.

Weihnachtskrippe b. (-,-n) : kraou ar Pellgent g., kraou Nedeleg g., kraou ar C'hinivelezh g., prezeb ar mabig Jezuz da Nedeleg g.

Weihnachtslied n. (-s,-er) : nouelenn b., nouel g. ; *Weihnachtslieder singen*, nouelat, kanañ noueloù ; *Sänger von Weihnachtsliedern*, noueler g.

Weihnachtsmann g. (-s,-männer) : *der Weihnachtsmann*, Tad-kozh an Nedeleg g., Tad-kozh Nedeleg g., Tad-kozh ar Pellgent g., paotr Nedeleg g., paotr an Nedeleg g., paotr kozh Nedeleg g., paotr kozh an Nedeleg g., Boulom Nedeleg g., ar mabig Jezuz g., [dre c'hallekadur] an Tad-Nedeleg g. ; *was hat dir der Weihnachtsmann gebracht ?* petra ac'h eus bet gant ar mabig Jezuz ?

Weihnachtsmarkt g. (-s,-märkte) : marc'had Nedeleg g.

Weihnachtsmesse b. (-,-n) : [relij.] oferenn ar Pellgent b., Pellgent g.

Weihnachtsnacht b. (-) : noz Nedeleg b., noz an Nedeleg b., noz gouel an Nedeleg b., pellgent g., noz ar Pellgent b., nozvezh ar Pellgent b., nozvezh ar Mabig Jezuz b.

Weihnachtsscheit n. (-s,-e) : [kegin.] tousenn Nedeleg b., tousenn an Nedeleg b., kef Nedeleg g., skod Nedeleg g., tos Nedeleg g., etev an Nedeleg g. [*liester* etevien an Nedeleg, etivi an Nedeleg].

Weihnachtstag g. (-s,-e) : deiz Nedeleg g., deiz an Nedeleg g.

Weihnachtsteller g. (-s,-) : asiedad Nedeleg g. [*asiedad traoù lipous*].

Weihnachts- und Neujahrsfeiertage lies. : gouelioù dibenn bloaz lies.

Weihnachtszeit b. (-) : mare Nedeleg g., gouelioù dibenn bloaz lies.

Weihöl n. (-s) : [relij.] olev-sakr b.

Weihrauch g. (-s) : ezañs g. ; *jemandem Weihrauch streuen*, a) [ster rik] ezañsiñ u.b., kinnig ezañs da aberzh d'u.b., azeuliñ ezañs d'u.b. b) [dre skeud.] meuliñ u.b. dreist-penn, reiñ lorc'h (mel, pour) d'u.b., plantañ pour gant u.b., reiñ kudoù d'u.b., kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour dirak u.b., reiñ moged d'u.b., mogediñ u.b. (Gregor).

weihrauchern V.gw. (hat geweihräuchert) : 1. [relij.] ezañsiñ ; 2. [dre fent] reiñ pour glas, kanmeuliñ.

Weihrauchfass n. (-es,-fässer) / **Weihrauchkessel** g. (-s,-) : [relij.] ezañsouer g., lestr-ezañs g., ezañser g.

Weih Tafel b. (-,-n) : [relij.] taolenn c'houestl b., taolenn engouestl b.

Weihung b. (-,-en) : [relij.] 1. binnigadenn ; 2. gouestlidigezh b., sakridigezh b., dedi g. ; 3. belegiezh b., urzhidigezh b.

Weihwasser n. (-s) : [relij.] dour benniget g., dour binniget g., dour-ar-Spered-Santel g., dour-Fask g., dour-glanaat g. ; *versprengtes Weihwasser*, asperjez g. ; *etwas mit Weihwasser besprengen*, sparfañ udb, strinkañ dour benniget war udb gant ar sparf, teurel an asperjez war udb, bennigañ udb, binnigañ udb, binnizien udb. ; *mit einem Buchsbaumzweig Weihwasser sprengen*, beuzañ ; *ein Becken voll Weihwasser*, ur piñsinad dour benniget g.

Weihwasserbecken n. (-s,-) / **Weihwasserkessel** g. (-s,-) : [relij.] piñsin g., piñsin dour binniget g., piñsin dour benniget g., pileter g., piñsinad g.,

Weihwedel g. (-s,-) : [relij.] sparf g., barr dour benniget g.

weil stag. isurzh. : peogwir, pa'z eo gwir, pa oa gwir, diwar-benn ma, dre an arbenn ma, en arbenn ma, abalamour ma, rak ma, pa, o vezañ ma, en askont ma, en abeg ma, dre berzh ma, dre abeg ma, dre an abeg ma, dre ma, e-skeud ma, e-skeud e, diarbenn ma, evel ma, evit pa, e faot na, tra penn ; *er fährt in die Alpen, weil er Höhenluft braucht*, mont a ra d'an Alpoù peogwir (diwar-benn m', dre an arbenn m', en arbenn m', en abeg m', abalamour m', rak m', pa, tra penn) en deus ezhomm aer ar menezioù ; *er hat sich den Magen verdorben, weil er zu viel gegessen hat*, kement a voued en deus bountet en e vouzelloù ken ez eo klañv bremañ, kement en deus debret ma'z eo klañv bremañ, poan gof en deus da-heul re gofad ; *er ist sauer, weil er zu Hause bleiben muss*, fuloret eo kelo rankout chom er gêr ; *er isst nichts, weil er keinen Hunger hat*, ne zebr tamm abalamour n'en deus ket naon ; *er ist hingefallen, weil er zu schwach war*, kouezhet e oa bet

dre ma oa re sempl ; *weil sie nicht an ihn geglaubt haben*, e faot n'o deus ket kredet ennañ.

Weilchen n. (-s,-) : pennadig g., begadig g., frapadig g. ; *wartet ein Weilchen !* gortozit ur pennadig ! gortozit un nebeud ! gortozit ur pennad ! chomit da c'hortoz un tammig ! gortozit ur begadig !

Weile b. (-,-n) : pennad amzer g., pezh a amzer g., amzervezh b., herrad amzer g., herrad g., laziad amzer g., poulzad amzer g., tachad amzer g., frapad amzer g., bountad amzer g., maread g., maread amzer g., prantad g., treuziad g., sachad g., frap g., frapad g., momed g., pred g., pred-amzer g., predad g., rabinad b., c'hwistad g., taluad g., toullad g., skrapad g., begad g., ur berr a amzer g., ur berrig a amzer g., abadenn b., flipad amzer g., reuziad g., reuz g., krogad g., hirnez amzer b., koulzad g., krapad g. ; *geraume Weile*, pennad mat a amzer g., pennad brav a amzer g., maread mat a amzer g., pezh mat a amzer g., herrad mat a amzer g., laziad mat a amzer g., flipad mat a amzer g., reuz mat g. ; *eine kurze Weile*, *eine kleine Weile*, ur berramzer g., ur pennadig g., ur pennadig amzer g., ur frapadig g., ur predig g., ur predig amzer g., ur pellig g., ur berrig amzer g., ur berrig a amzer, un herradig amzer g., un netraig a amzer g., ur poulzadig g. / ur poulzig g. (Gregor) ; *über eine kleine Weile (nach einer kleinen Weile)*, peuzkerkent, peuzkenkent, prest goude, prestik goude, neuze-souden, nebeut goude, un nebeud goude, un nebeud amzer goude, nebeut a amzer war-lerc'h, damdost goude, damc'houde, dambrest, dambrestik goude, peuzkerkent (peuzkenkent) goude, ne voe ket pell an dale, dindan un nebeud amzer, tostik goude, dizale goude, ur pennadig goude, a-barzh nemeur goude, a-benn un nebeut goude, nebeut amzer goude, ur predig goude, ur poulzadig goude, un netraig goude, ur c'hrogad goude, a-benn ur c'hrogad ; *er war eine ganze Weile dort geblieben*, ur pennad brav e oa bet eno, ur flipad mat a amzer e oa bet eno, ur laziad e oa bet eno, un tachad mat a amzer e oa bet eno, ur reuz mat e oa bet eno ; *das ist schon eine Weile her*, bremañ ez eus ur flipad mat a amzer, pell 'zo bras ; *das hat gute Weile, damit hat es gute Weile*, amzer 'zo c'hoazh, n'eo ket erru ar mor, n'eo ket krog an tan e plouz ar botoù, n'ez eus ket tan e-barzh an ti, n'eo ket o vont da lazhañ an tan emamp ; [kr-l] *eile mit Weile !* gant pasianted hag hir amzer e vez graet meur a dra - an hini a zalc'h a dizh, an hini a red a skuizh - n'emañ ket ar moc'h war ar gwinizh-du - hirañ amzer, aesañ labour - n'eo ket erru ar mor - n'eo ket o vont da lazhañ an tan emamp - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yann ha buan-ha-buan e vez divragezet Mari-Jan - mont a-lamm ne dalv netra nemet c'hwen a ve da bakañ - an amzer a bad pell ha pep hini a ya pa c'hell - karrig a red ne bad ket - bale skañv ha gwelet a-bell eo merk un den a-boell - an eur 'zo an eur met pa 'vez tremenet n'eus eur ebet ken - an hini a ya fonnus a ya pell an hini a ya difonn a ya gwell - n'eo ket krog an tan e plouz ar botoù - n'ez eus ket tan e-barzh an ti - arabat mont primoc'h eget ar marc'h hon doug - habaskterit ! - mat ha buan n'int ket unan - re a herr n'eo ket mat - ne dalv ket mont d'ar red, gwelloc'h eo mont abred - rodig a dro a ra bro, rodig a red ne bad ket ; [kr-l] *gut Ding will Weile haben*, gant kolo hag amzer e teu da eogiñ ar mesper - gant pasianted hag amzer e veüra ar mesper - mat ha buan n'int ket unan - gant pasianted hag

hir amzer e vez graet meur a dra - mont a-lamm ne dalv netra nemet c'hwen a ve da bakañ - ret eo gortoz ar c'haol da boac'hat (da boazhañ) pa vez c'hoant d'ober soubenn vat - re a herr n'eo ket mat, gant ar boan hag an amzer a-benn eus pep tra e teuer - hirañ amzer, aesañ labour - nebeut-ha-nebeut hinkin a ra neud - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yannoù - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yann ha buan-ha-buan e vez divragezet Mari-Jan - dale a ra vat a-wechoù (Gregor) - a van da van ez a merenn da goan - tammig-ha-tammig ez a ar marc'h gant ar big - tamm-ha-tamm e teu ar verc'h da vamm - kammed-ha-kammed e reer tro ar bed.

weilen V.gw. (hat gewellt) : 1. bezañ o chom ; *alle Menschen werden Brüder, wo dein sanfter Flügel weilt*, hag an holl dud a vez breudeur e goudor da askell c'hlan ; *er weilt nicht mehr unter uns*, aet eo d'an Anaon, serret en deus e levr, marv eo, straket eo e graoñenn, aet eo d'ar bed-hont / tremenet eo eus ar bed-mañ (Gregor) ; 2. straniñ, c'hwileta, lugudiñ ; *weile nicht!* na chom ket da straniñ (da lugudiñ, da logota,) ! hastañ buan 'ta !

Weiler g. (-s,-) : pennkêr g., kêriadennig b., ham g., hamell g., touinell b., kêr b. ; *ein großer Weiler in der Gemeinde*, ur gêr vras eus ar barrez b. ; *die Weiler*, ar c'herioù war ar maez lies. ; *sieben Familien wohnen in unserem Weiler*, seizh tiegezh emaoamp e kêr.

Weimar n. (-s) : Weimar b.

Weimarer ag. : [istor] *Weimarer Republik*, republik Weimar b.

Wein g. (-s,-e) : 1. gwin g. ; *Rotwein*, gwin ruz g., [dre fent] an hini ruz g., ar sistr mouar g., Yann Vourdel g., ar gwad rezin g. ; *Weißwein*, gwin gwenn g. ; *Branntwein*, gwin-ardant g., hini kreñv g., odivi g., gwin-an-tan g., melenog g. ; *hellroter Wein*, gwin rozek g., gwin gris g., gwin roz (ruzart, ruz sklaer) g. ; *spritziger Wein*, gwin bouilh g., gwin eonennek g., gwin birvidik g. (Gregor) ; *berauschender Wein*, *schwerer Wein*, gwin penn (kalonek, speredus, kreñv, drant, mezevellus, mezvus) g. ; *alkoholarmer Wein*, gwin dinerzh g., gwin digalon g., gwinig g., gwin dister g. ; *süßer Wein*, gwin dous g. ; *reiner Wein*, gwin noazh g., gwin divadez g. ; *gepan(t)schter Wein*, gwin farlotet g., gwin farlot g., gwin faset g., gwin badezet g., dourwin g. ; *saurer Wein*, *kratziger Wein*, gwin trenk g., gwin kriz da evañ, gwin skouarn, gwin tri lonk hag un houpadig g., gwin a dri lonk hag un astenn gouzoug g., gwin put g., gwin sutik g., jamezenn b., gwin morfont g., gwin kalet g. ; *junger Wein*, gwin nevez g., gwin glas g. ; *fruchtiger Wein*, gwin blaz ar rezin gantañ g., gwin frouezhek g., gwin frouezh-blazet g. ; *Wein mit Fassgeschmack*, gwin fustet g. ; *Wein verschneiden*, kemmeskañ gwinoù, kejañ gwinoù ; *verschnittener Wein*, gwin diwar gemmesk g., gwin kej g., gwin kemmesket g. ; *verdünnter Wein*, dourwin g. ; *Wein in Flaschen*, gwin boutailh g. ; *feiner Wein*, gwin eus an diuz (eus an dibab, diouzh an dibab, eus ar gurunenn, eus ar vegenn, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, kentañ troc'h) g., gwin dreist g., gwin fin g., gwin beuz g., gwin blein g., chem meur g., gwin paper g., gwin dibab g.,

gwin mat g. ; *köstlicher Wein*, manam gwin g. ; *Alkoholgehalt des Weines*, nerzh ar gwin g. ; *guter Wein wird mit dem Alter besser*, gwin mat a zeu da vezañ gwelloc'h dre ma kosha ; *dieser Wein schmeckt ausgezeichnet*, ar gwin-mañ a zo hini mat, manam gwin eo ; *er weiß guten Wein zu schätzen*, ober a ra stad ouzh ar gwin mat, blizidik eo war ar gwin, paotr ar gwin mat eo ; *jemanden mit Wein bewirten*, reiñ e doullad gwin d'u.b. ; *der Wein belebt die Seele*, ar gwin a zo hael da galon an den, ar gwin a sikour da reiñ lusk d'ar galon ; *er trinkt nur selten Wein*, ar gwin a ev a zo tanav, ne ev nemeur a win, n'eo ket boas da evañ gwin ; *offener Wein*, gwin karafenn g. ; *Wein vom Fass*, gwin eus ar varrikenn g., gwin barrikenn g. ; *dieser Wein steigt zu Kopf*, drevaat a ra ar gwin-se, ar gwin-se a droñs an dud, mont a ra ar gwin-se d'ar penn, nerzh ar gwin-se a ya er penn, gwin penn eo ar gwin-se ; *der Wein steigt ihm in den Kopf (zu Kopf)*, skeiñ (sevel, mont) a ra ar gwin d'e benn, ar gwin a zo oc'h ifamañ anezhañ, ar gwin a zo o troñsañ anezhañ, nerzh ar gwin a ya en e benn ; *eine Flasche Wein kalt stellen*, lakaat ur voutailhad win er fresk ; *er steht nicht auf Wein*, hennezh n'eo ket kamalad d'ar gwin ; *im Wein liegt Wahrheit*, diwar an evañ re e tarzh ar wirionez ; *jemanden mit Wein traktieren*, reiñ e walc'h a win d'u.b., reiñ gwin forzh pegement (ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui,) d'u.b., diskenn (teuler, skarzhañ) forzh banneoù gwin d'u.b., diskargañ fonnus gwin d'u.b., reiñ e doullad gwin d'u.b. ; *Wein in sich (t-rt) hineingießen*, kargañ e gof a win, kemer ur c'horfad gwin, en em gargañ a win ; *der Wein macht ihn böseartig*, gwall voeson en devez ; *wer den Wein zu sehr liebt, wird am Ende Wasser trinken*, neb a gar re ar gwin a ev dour a-benn ar fin ; *der Wein bringt mehr Leute um, als der Arzt heilt*, muioc'h a dud a laz ar gwin eget na bare ar medisin ; *in Wein und Bier ertrinken mehr denn im Wasser*, aliesoc'h a hini a vez beuzet er gwer eget er stêr ; *ein allzu großer Freund des guten Weines ist Feind des Sohnes seines Vaters*, neb zo re vignon d'ar gwin mat zo enebour da vab e dad ; *mit Wein anfeuchten*, gwinaat, gwinañ ; *Wein einsaugen*, gwinaat, gwinañ ; *Wein anwärmen*, *Wein temperieren*, kambrañ gwin, klouaraat gwin, digrizañ gwin ; *ich habe verschiedene Weine probiert*, tañvaet em eus lies gwin ; *bei den Pardon wird mehr Geld für Wein ausgegeben als für Kerzen*, mui a win a zispigner er pardonioù eget a goar.

2. [dre skeud.] *Wasser in seinen Wein gießen*, lakaat dour en e win ; *jemandem reinen Wein einschenken*, *jemandem klaren Wein einschenken*, na vezañ sac'h an diaoul, komz didortilh (displeg, didro, fraezh, distlabez, distag) ouzh u.b., mont didroidell d'u.b., dispakañ ar wirionez plaen d'u.b. hep kambr a-dreñv, kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandalenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., na glask tro d'ober e anv eus u.b., na gaout treuzoù ebet war e zor d'ober e anv eus u.b.

3. gwini str., gwiniez b., gwinien b., rezinenn b. ; *Wein bauen*, gounit (ober) gwin, gounit gwiniegi ; *Wein lesen*, mendemiñ, ober ar vendem, mendemiñ ar gwini, mendemiñ ar rezin, rezina ; [louza.] *wilder Wein*, a) gouezgwini str. / gouezgwiniez b. (Gregor) ; b) gwini-

bleuñv str., gwini touseg str., gwini moger str., gwini krap str.

Weinanbau g. (-s) / **Weinbau** g. (-s) : gwinierzh g., gounid gwinieg g. ; *Weinbau treiben*, gounit (ober) gwin, gounit gwinieg.

Weinbauer g. (-n,-n) : gwiniegour g., gwinienner g., gwinier g.

Weinbaugebiet n. (-s,-e) : gwinieg b. ; *das Weinbaugebiet um Nantes*, gwinieg bro Naoned b.

Weinbaukunde b. (-) : gwinoniez b.

Weinbeere b. (-,-n) : rezinenn b., rezin str. ; *grüne Weinbeeren*, *gelbe Weinbeeren*, *weiße Weinbeeren*, rezin gwenn str. ; *dunkelblaue Weinbeeren*, rezin du str.

Weinbereitung b. (-,-en) : gwinaozerezh g.

Weinberg g. (-s,-e) : gwinieg b., gwinenn b. ; *die Weinberge breiteten sich terrassenförmig über den ganzen Hang aus*, ar gwinieg a oa an eil a-zioc'h eben penn-da-benn an dorgenn, edo ar gwinieg war zereziou penn-da-benn an dorgenn ; [relij.] *der Weinberg des Herrn*, gwinieg an Aotrou Doue b.

Weinbergbesitzer g. (-s,-) : *der Weinbergbesitzer*, mestr ar winieg g., perc'henn ar winieg g.

Weinbergschnecke b. (-,-n) : [loen.] gourvelc'hwed-krogennek str., gourvaligorn g.

Weinbergsstern g. (-s,-e) : [louza.] gleizh-ruz str., louzaouenn-ar-gleizh b.

Weinblatt n. (-s,-blätter) : delienn wini b./str.

Weinblume b. (-) : frond ar gwin g., boked g.

Weinbrand g. (-s,-brände) : gwin-ardant g., gwin-antan g., kognak g., lambig g., hini kreñv g., dour-kreñv g., odivi g., melenog g., chigodenn b., P. dour-betez g. ; *Weinbrand trinken*, gwinardanta ; *sich nach Weinbrand umsehen*, gwinardanta.

Weinbrennerei b. (-,-en) : strilherezh b.

Weindampfer g. (-s,-) : [merdead.] gwinlestr g., lestr gwin g.

weinen V.gw. (hat geweint) : gouelañ, leñvañ, leuskel daeroù, daeraouiñ, garmiñ, yudal, krial, bekal, blejal, skuilhañ daeroù, skuilhañ daer, redek an dour war e lagad ; *alle drei weinten*, o-zeir e leñvent, o-zri e leñvent, o-zri e kemmeskent o daeroù ; *bitterlich weinen*, *wie ein Schlosshund weinen*, *sich blind weinen*, *sich die Augen aus dem Kopf weinen*, *sich die Seele aus dem Leib weinen*, gouelañ evel ul leue, gouelañ dourek (druz, forzh, gwalc'h e galon, a-walc'h-kalon, a-nerzh e galon, leizh e galon, leun e galon, evel ur vadalen, evel ur feunteun, a-boullad, a-boulladoù, tenn, stenn, leizh e gof, bilh-bilh), skuilhañ daeroù puilh (stank, druz, c'hwerv), skuilhañ pezh a gar daeroù, leñvañ evel ur glazard hag a zo kouezhet en ur grugell verien, bezañ beuzet en ur mor a zaeroù, gouelañ e walc'h, gouelañ e-leizh e varv, ober ur c'hofad garmiñ, garmiñ evel ur vadalen, dont tev an dour eus e zaoulagad, redek bilh-bilh an dour eus e zaoulagad, dougen gouelvan bras (Gregor) ; *sie weinte so bitterlich wie damals beim Tod ihres Sohnes*, leñvañ a rae ken gwazh evel pa oa marv he mab ; *du wirst wohl nicht weinen, bitte*, n'ez ket da c'harmiñ, mar plij ; *du brauchst nicht zu weinen*, ne dalv ket ar boan dit leñvañ ; *sie hat geweint, bis sie nicht mehr konnte*, hounnezh he doa graet kofadoù

garmiñ, gouelet he doa ken he doa, gouelet he doa he gwalc'h, gouelet e doa ken-ha-ken, gouelet he doa mui-pegen-mui, gouelet he doa gwazh-pegen-gwazh, difronket he doa ken ma ouie, honnezh he doa graet goueladennoù spontus ; *zum Steinerweichen weinen*, bezañ ur ranngalon klevet an-unan o leñvañ, bezañ un diframm klevet an-unan o leñvañ, leñvañ a-rann-galon, leñvañ ken dourek ma'z eo un druez gwelet an dra-se ; *über etwas weinen*, kañvaouiñ (kaout glac'har) d'udb, bezañ glac'haret (rannet e galon) gant udb ; *über jemanden weinen*, kemer ranngalon gant u.b., bezañ glac'haret gant ar pezh a c'hoarvez gant u.b. ; *über jemandes Schandtat weinen*, huanadiñ evit pec'hed u.b. ; *aus Reue über seine Sünden weinen*, daeraouiñ d'e bec'hedoù, gouelañ war e bec'hedoù ; *um jemanden weinen*, gouelañ d'u.b., gouelañ war u.b., gouelañ kañv d'u.b., leñvañ (kañvaouiñ, daeraouiñ) d'u.b. ; *weine doch nicht um diesen Kerl, das ist kein Verlust*, arabat chom da niñval d'ar paotr-se, reoù all a zo - arabat chom da niñval d'ar paotr-se, n'eo ket ur gwall goll ; *es ist zum Weinen*, ur ranngalon eo gwelet kement-se, un diframm eo gwelet kement-se, ma n'eo ket un druez, maleürus eo memes tra gwelet kement-se, poan a ra d'an daoulagad gwelet an dra-se, ober a ra poan gof din gwelet an dra-se, an dra-se a zo ur goustiañs e welet ; *jemanden zum Weinen bringen*, lakaat dour (degas an dour) war daoulagad u.b., lakaat an dour da zont e daoulagad u.b., lakaat daoulagad u.b. da zourenniñ, lakaat daeroù da sevel e daoulagad u.b., lakaat u.b. da ouelañ (da leñvañ) ; *das Weinen kaum unterdrücken können*, dont an dour en e zaoulagad, na vezañ mui evit moustrañ (derc'hel) war e zaeroù, bezañ tost da ouelañ (da zifronkañ), bezañ tost an dour d'e vilin, na vezañ mui evit miret ouzh e zaeroù da redek, na vezañ mui trec'h d'e zaeroù, na vezañ mui evit parraat a ouelañ, bezañ gounezet gant an daeroù ; *mit rot geweinten Augen*, ruz e zaoulagad gant an daeroù, deuet e zaoulagad da vezañ ruz gant an daeroù, koeñvet e zaoulagad eus gouelañ, liv ar garmiñ warnañ ; *die Kinder weinten herzerreißend*, ar vugale a ouele a-rann-galon o c'hlevet, ar vugale a ouele a-rann-galon ; *vor Freude weinen*, skuilhañ daeroù a levenez, gouelañ (leñvañ) gant al levenez ; *sie weinte leise vor sich hin*, gouelañ a rae goustadik ; *die restliche Nacht hat sie nur noch geweint*, a-hed (hed, dre hed) ar rest eus an noz ne reas nemet leñvañ, ne reas ken met leñvañ e-pad ar pennad nozvezh a chome ; *wenn ich ihr nur den kleinsten Vorwurf mache, fängt sie sofort an zu weinen*, gouelañ a ra d'an disterañ rebech, gant nebeut m'em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ, an disterañ ma rebechañ un draig bennak dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, evit an disterañ ma rebechañ un draig bennak dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, pa lavaran mann ebet dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, daoust pegen dister em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ, daoust pegen nebeut em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ.

Weinen n. (-s) : blejadeg, blejadennoù lies., leñvadennoù lies., leñvadoù lies., leñv g., gouel g., gouelerezh g., goueladur g., goueladeg b., goueladenn b., gouelvan g., gouelvanoù lies., leñverezh g. ; *das bringt mich zum Weinen*, rankout a ran gouelañ gant an dra-se, an dra-se a laka ac'hanon da ouelañ ; *ich kann das Weinen nicht*

lassen, rankout a ran gouelañ, ne c'hallan ket paraat a ouelañ, n'on ket evit miret a (da) ouelañ ; *es ist zum Weinen*, ur ranngalon eo gwelet kement-se, un diframm eo gwelet kement-se, ma n'eo ket un druez, poan a ra d'an daoulagad gwelet an dra-se, gouelus eo an dra-se, maleürus eo memes tra gwelet kement-se, an dra-se a zo ur goustiañs e welet ; *das Weinen hörte auf*, dont a reas harz d'ar oueladenn ; *Weinen tröstet und beruhigt die Gemütslage*, c'hwek eo gouelañ war e boanioù ; *leicht zum Weinen zu bringen*, kizidik betek re, hag a sav dezhañ daeroù en e zaoulagad evit an disterañ tra, uhel an dour ennañ, uhel an dour en e zaoulagad ; *nicht leicht zum Weinen zu bringen*, izel an dour ennañ, izel an dour en e zaoulagad ; *ein klägliches Weinen*, ur gouelerezh ankenius g.

Weinende(r) ag.k. g./b. : goueler g., gouelerez b., leñver g., leñverez b., kañvaouer g., kañvaouerez b.

weinerlich ag. : klemmus, hege, hegeuz, glac'harek, klemmicher, klemmichus, leñvus, levionek, termeter, term-term, kunuc'her, kunuc'hus, dirukel, goeñvet, goeñvus, araous, grignous, sinus, hek, hek e c'henoù ; *weinerlicher Ton*, mouezh c'hrignous b., mouezh klemmichus b., mouezh leñvus b. ; [c'hoariva] *weinerliches Lustspiel*, komedienn glemmichus b.

Weinerlichkeit b. (-) : doug da glemmichal g., klemmicherezh g.

Weinernte b. (-, -n) : mendem b., gwiniadeg b., ar rezina g., ar rezinadeg b., ar gwiniennañ g.

Weinessig g. (-s, -e) : gwinêgr g.

Weinfahne b. (-, -n) : c'hwezh ar gwin b., mouezh ar gwin b. ; *er hat eine Weinfahne*, c'hwezh ar gwin a zo gantañ, mouezh ar gwin a zo gantañ

Weinfass n. (-es, -fässer) : bertaod g., tonell win b., tonenn b., pip b., barrikenn win b., fust g., P. buoc'h vesk b.

Weingarten g. (-s, -gärten) : gwinieg b.

Weingärtner g. (-s, -) : gwiniegour g., gwiniennet g., gwinier g.

Weingebiet n. (-s, -e) : seim g.

Weingegend b. (-, -en) : bro winierezh b., bro win b.

Weingeist g. (-es) : [koz] alkool etilek g.

Weingelände n. (-s, -) : tachenn rezin b., tachenn wini b., tachenn winiegoù b.

Weingeländer n. (-s, -) : treilhenn b., treilh b.

Weingelee n. (-s, -s) : kaotigell rezin b., gwin fro koazhet g.

Weinglas n. (-es, -gläser) : gwerenn win b., gwerenn evit ar gwin b.

Weingott g. (-s) : Bakus g., Dionisos g., doue ar gwin g.

Weingummi g./n. (-s, -s) : madig kaotet g.

Weingut n. (-s, -güter) : domani gwinierezh g.

Weinhandel g. (-) : kenwerzh ar gwin g. ; *beim Weinhandel verdiene ich am meisten Geld*, muiañ ma c'hounezan eo o werzhañ gwin.

Weinhändler g. (-s, -) : marc'hadour gwin g.

Weinhandlung b. (-, -en) : stal win b.

Weinhauer g. (-s, -) : [Bro-Aostria] gwiniegour g., gwiniennet g., gwinier g.

Weinheber g. (-s, -) : pibell b.

Weinhefe b. (-, -n) : gouelezenn win b., mamm win b., foer ar gwin g.

weinig ag. : gwinus.

Weinjahr n. (-s, -e) : *gutes Weinjahr*, bloavezh gwin g., bloavezh mat g., bloaz gwinus-bras g. (Gregor).

Weinkaraffe b. (-, -n) : karafenn win b., karafenn evit ar gwin b.

Weinkarte b. (-, -n) : kartenn ar gwinoù b.

Weinkeller g. (-s, -) : kav gwin g., kav g.

Weinkellner g. (-s, -) : boutailher g., mestr boutailher g., paotr ar c'hog g.

Weinkelter b. (-, -n) : gwaskell d'ober gwin b.

Weinkenner g. (-s, -) : gouiziezh war ar gwin g. ; *er ist ein Weinkenner*, hennezh a oar diouzh ar gwinoù.

Weinkrampf g. (-s, -krämpfe) : barrad gouelañ g., difronkadennoù lies., difronkadoù lies., pennad gouelañ g., kofad garmiñ g.

Weinkühler g. (-s, -) : sailh champagn b./g.

Weinladen g. (-s, -läden) : stal win b.

Weinlage b. (-, -n) : seim g.

Weinlaub n. (-s) : barroù-gwini lies.

Weinlache b. (-, -n) : poullad gwin g.

Weinlaube b. (-, -n) : pratell wini b., pratell toet gant gwini-bleuñv b., treilhenn b., treilh b.

Weinlaune b. (-) : damvezvidigezh b., damvezverezh g. ; *in Weinlaune*, mezvet gant ar gwin, ur banne dindan e fri, erru lous e fri, trenk e doull, tommet dezhañ, drev, ur banne warnañ, lañset-mat, tomm d'e fri, un toulladig gantañ, digadao, kazeg, hanter gazeg, loufok, ar ouenn gantañ, erru gleb e c'henoù, karrigellet, ur banne e-barzh e fas, karget e gof a win, suilhet, a-strew, penndommet, un tammig a-strew, druz e c'henoù, tomm d'e veg ha bec'h dezhañ o lakaat neud en nadoz, evet dezhañ, ur sac'had gantañ, damvezv, krakvezv, rousvezv, gouvezv, brizhvezv, hanter vezv, enaouet, bistrenket, tarichet, strumet, un tammig lipet, un tammig frev, chokolad, abafet.

Weinlese b. (-) : mendem b., gwiniadeg b., ar rezina g., ar rezinadeg b., ar gwiniennañ g. ; *Weinlese halten*, mendemiñ, ober ar vendem, mendemiñ ar gwini, mendemiñ ar rezin, rezina, gwiniennañ.

Weinleser g. (-s, -) : mendemour g., mendemer g., kutuilher rezin g., gwinier g.

Weinlokal n. (-s, -e) : tavarn win b.

Weinmonat g. (-s, -e) / **Weinmond** g. (-s, -e) : 1. miz Here g. ; 2. [istor] miz Mendem g.

Weinnebel g. (-s, -) : damvezvidigezh b., damvezverezh g.

Weinpanscherei b. (-) : falsidigezh ar gwin b., farlotiñ gwin g., badeziant ar gwin b., an dourañ gwin g.

Weinpfaht g. (-s, -pfähle) : peul-gwini g., paluc'h b., paluc'henn b., peisell b. ; *mit einem Weinpfaht versehen*, paluc'hat, peisellat.

Weinprobe b. (-, -n) : tañvadenn win b.

Weinprüfer g. (-s, -) : blazataer gwin g.

Weinpulle b. (-, -n) : P. *eine Weinpulle*, ur biou char-gwin g.

Weinranken lies. : bizied ar winienn str., drailhoù gwini lies., sarmant gwini str.

Weinraute b. (-, -n) : [louza.] ruz g., louzaouenn-ar-ruz b.

Weinrebe b. (-, -n) : gwini str., gwinierez b., gwinienn b., rezinenn b. ; *Verrieselung der Weinreben*, bererezh ar gwini g.

weinreich ag. : gwiniek, stank ar gwini ennañ.

Weinrose b. (-,-n) : [louza.] agroaz merglet str. [*Rosa rubiginosa*].

weinrot ag. : ruz-gwin.

Weinsäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn dartrek b.

Weinschenke b. (-,-n) : tavarn win b.

Weinschlauch g. (-s,-schläuche) : [dre skeud.] sac'h gwin g., kof gwin g., kof dour g., toull gwin g., lonker g., korfeg g., mezhvier g., pantier g., karg-e-doull g., lonk-e-sizhun g., beg chopin g., chopiner g., paotr glout g., glout g., rouser g., torter g., liper g., laper g., Yann-lak-e-barzh g., Yann frank-e-c'houzoug g., paotr sant Lonk g., Yann lonk g., lip-e-werenn g., liper-e-werenn g., liper-bont g., ever fall a zour g., plomer g., gourlañchenn frank b., gouzoug karn g., gouzoug staen g., reilh g., ivragh g., paotr kollet gant ar boeson g., paotr ar c'h/KGB g., barrikenn didalet b., kozh mezhvier g. ; *Weinschlauch* ! gourlañchenn frank ! barrikenn didalet ! kozh mezhvier !

Weinschröter g. (-s,-) : enkaver g.

weinselig ag. : mezhvet gant ar gwin, ur banne dindan e fri, erru lous e fri, tommet dezhañ, drev, ur banne warnañ, trenk e doull, lañset-mat, lanson, tomm d'e fri, un toulladig gantañ, digadao, kazeg, hanter gazeg, loufok, ar ouenn gantañ, erru gleb e c'henoù, ur banne e-barzh e fas, karget e gof a win, suilhet, a-strew, un tammig a-strew, karrigellet, penndommet, druz e c'henoù, tomm d'e veg ha bec'h dezhañ o lakaat neud en nadoz, evet dezhañ, ur sac'had gantañ, damvezv, krakvezv, rousvezv, gouvezv, brizhvezv, hanter vezv, enaouet, bistraket, tarichet, strumet, un tammig lipet, un tammig frev, leun-win, leun a win, chokolad, abafet.

Weinseligkeit b. (-) : damvezvidigezh b., damvezverezh g.

Weinspalier n. (-s,-e) : treilheris g.

Weinspende b. (-) : [Henamzer] *Weinspenden an die Götter*, profoù gwin kinniget d'an doueed lies.

Weinstein g. (-s,-e) : 1. mamm b., gwele g., li g., lec'hid g. ; 2. [kimiezh] tartre g.

weinsteinsauer ag. : tartrek.

Weinstock g. (-s,-stöcke) : gwini str., gwiniéz b., skod-gwini g., bod-gwini g., kef-gwini g., rezinenn b. ; *reich an Weinstöcken*, gwiniék, stank ar gwini ennañ.

Weinstraße b. (-,-n) : hent ar gwinoù g.

Weinstube b. (-,-n) : tavarn win b.

Weintraube b. (-,-n) : duilh-d-rezin g., blokad rezin g., bodad rezin g., barr rezin g., brank-rezin g., brankad rezin g., kropad rezin g. ; *Weintrauben pflücken*, *Weintrauben ernten*, *Weintrauben lesen*, kutuilh rezin, dastum rezin, rezina ; *gestampfte Weintrauben*, jaodradur g. ; *Weintrauben stampfen*, jaodriñ ; *grüne Weintrauben*, *gelbe Weintrauben*, *weiße Weintrauben*, rezin gwenn str. ; *dunkelblaue Weintrauben*, rezin du str. ; *die Weintrauben verrieseln*, berañ a ra an duilhadoù-rezin.

Weintraubenkur b. (-,-en) : [mezeg.] kur-rezin b.

Weintreber lies. / **Weintrester** lies. : maskloù rezin / gwaskadur rezin g. (Gregor), markinoù rezin lies., markinajoù rezin lies.

Weinwaage b. (-,-n) : menter (meneger) ar bec'h alkool er gwin g., alkoolventer g.

Wein-Wasser-Gemisch n. (-s,-e) : dour-gwin g.

Weinzelt n. (-s,-e) : tinell b., kaborell b., pabell b.

weise ag. : fur, poellek, poellet, pinvidik a furnez, leun a furnez, karget a furnez ; *weise Ratschläge*, alioù leun a furnez lies., alioù fur lies., kuzulioù fur lies., alioù poellet lies. ; *weise machen*, furaat ; *weise werden*, furaat.

Weise(r) ag.k. g./b. : 1. fur g. ; *die sieben Weisen Griechenlands*, *die sieben Weisen von Griechenland*, ar seizh fur eus Bro-C'hres (Gregor) lies., ar seizh fur a C'hres lies. ; 2. *die drei Weisen aus dem Morgenland*, an tri Roue a zeuas eus bro ar Sav-Heol da azeuliñ hor Salver nevez-c'hanet (Gregor), an Tri Roue ; 3. *die Weisen*, an dozien lies., ar furien lies., ar fured lies. ; 4. *Stein der Weisen*, skiant da cheñch ar metaloù en aour b. (Gregor), maen glas, maen an aour g., maen ar Furien g. ; 5. *Rat der Weisen*, kuzul ar furien g.

Weise b. (-,-n) : 1. doare g., doareenn b., giz b., mod g., feson b., hent g., metoù g., tu g., tro b., stumm g., stummad g., keñver g., lank g., tailh b., aoz g./b., stad b., moaien b./g. ; *auf diese Weise*, *in dieser Weise*, en doare-se, e-giz-se, e-giz-mañ, er c'hiz-mañ, er c'hiz-se, er feson-se, evel-se, evel-mañ, mod-se, giz-se, en hent-se, dre an hent-se, er mod-se, en aoz-se, er stad-mañ, er stad-se ; *auf jene Weise*, e-giz-hont, evel-hont ; *auf diese eine Weise*, en doare-mañ-doare, e-giz-mañ-giz ; *auf diese oder jene Weise*, en doare-mañ pe en doare-hont ; *auf verschiedene Weisen*, *auf unterschiedliche Weisen*, e meur a zoare, e lies doare ; *auf jede Weise*, n'eus forzh penaos, forzh peseurt mod, e pep stad, e pep doare, e kement feson a zo, e pep seurt feson, mod pe vod, e pep giz, e doare pe zoare, e pep keñver, e pep hent, forzh penaos, e pep feur, e nep doare, e nep stumm, e nep giz, e nep stad, e stumm pe stumm, e giz pe c'hiz, en un tu bennak, en un doare pe zoare, e feson pe feson, dre an nor pe dre ar prenestr, ne vern pe dre hent, ne vern dre be hent ; *in keiner Weise* (*auf keine Weise*, *auf keine Art und Weise*), e nep doare, a nep metoù, dre nep metoù, e nep stad, dre nep doare, e nep tu, e doare ebet, e stumm ebet, tamm ebet, neudenn ebet, e mod ebet, seurt-Doue, mallozhtouenn tamm ebet, tamm tout ebet, ket an disterañ, naren, nann 'vat, nann avat, nann da, e nep keñver, e keñver ebet, grifisenn, war nep tro / e nep tro / tamm / tamm-tamm / tra-tra / eskenn / brienenn / e nep feson / e nep hent / a nep hent / e nep giz / e feson ebet / e giz ebet (Gregor) ; *er steht Ihnen an Ehrlichkeit in keiner Weise nach*, ken onest ha c'hwi eo n'eus forzh e pelec'h ; *auf anständige Art und Weise*, en onestiz, gant onestiz ; *in alter Weise*, evel (e-giz) gwechall ; *in gewohnter Weise*, evel kustum, hervez kustum, evel boaz, evel atav ; *in gleicher Weise wie*, *auf gleiche Weise wie*, stal da, evel, en hevelep doare ha, memes mod ha, er memes mod da, er memes mod gant ; *er starb auf gleiche Weise wie sein Vater*, mervel a reas er mod gant e dad, mervel a reas en hevelep doare hag e dad ; *jeder auf seine Weise*, pep hini (da bep hini) e c'hiz, pep hini en e c'hiz, pep hini diouzh e du ; *die Art und Weise, wie ...*, an doare da ..., penaos ..., an tu da ... ; *die Art und Weise, wie man Meerwasser entsalzt*, ar voaien da zisallañ an dour mor b., ar mod da zisallañ an dour mor g., an doare da zisallañ an dour mor g.

2. kanaouenn g., sonenn b., ton g., tonenn b., kerzenn b., kann a boz g. ; *volkstümliche Weise*, kanaouenn bobl b. ; *lustige Weise*, kanaouenn fentus b., kanaouenn drant ha

bagol b. ; *zarte Weisen*, kanaouennoù eus ar c'hwekañ lies.

...**weise** Adv. : 1. *zenthweise*, hanter-kant kilogramm bep tro (bep gwech), kant lur bep taol ; *paarweise*, daou-ha-daou, koublad-ha-koublad.

2. *scherzweise*, evit farsal, diwar fars, a-fars, dre fars ; *glücklicherweise*, dre chañs, dre eurvad, eüruzamant, tra gaer eo e..., un taol kaer eo e ... ; *zwangsweise*, ouzh (dre, diwar) ret, dre (gant) redi.

Weisel g. (-s,-) : [loen.] 1. mamm-wenan b. ; 2. mamm-verien b.

Weiselfuttersaft g. (-s) : [loen.] livrizhenn b.

weisen V.k.e. (wies / hat gewiesen) : 1. diskouez, ardameziñ ; *jemandem den Weg weisen*, a) poentañ u.b., henchañ u.b., diskouez an hent mat d'u.b., lakaat u.b. war an hent mat, lakaat u.b. en hent mat, titouriñ d'u.b. an hent da vont d'ul lec'h bennak, lavaret d'u.b. dre be hent eo mont d'ul lec'h bennak, diskouez (ardameziñ) an hent d'u.b., eeunañ u.b. war an hent mat, leviañ u.b. ; b) mont d'u.b. dre guzulioù ; *jemandem den Weg nach Quimper weisen*, diskouez d'u.b. an hent da Gemper ; *jemandem den richtigen Weg weisen*, disaouzanañ u.b. ; *auf offener See wiesen ihnen die Sterne die Richtung*, ar stered o c'helenne pa oant war ar mor, ar stered o levie pa oant war ar mor, ar stered a verke o hent dezho pa oant war ar mor ; *jemandem die Tür weisen*, teuler u.b. er-maez, lakaat u.b. er porzh, kas u.b. en e roud, lakaat u.b. en hent, reiñ foet an nor d'u.b., sevel e dreid d'u.b., bale u.b., diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez ; 2. pellaat, kas a-bell, disteurel, dinac'h, argas, distekiñ ; *etwas von sich (von der Hand) weisen*, pellaat udb diouzh an-unan / kas a-bell udb / kas pell udb (Gregor), kas udb diwar e dro, disteurel (dinac'h, argas) udb, en em zizober (en em zifraañ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus udb, dijabliñ ag udb, dijabliñ diouzh udb, difoarañ diouzh udb, distekiñ udb diouzh an-unan ; 3. argas, kas kuit, kas er-maez, teurel er-maez, skarzhañ, diberzhiañ, touch kuit, diskouviañ, bannañ, hemolc'hiñ, chaseal ; *jemanden aus der Schule weisen*, skarzhañ (bannañ) ur skoliad bennak eus ar skol, teurel ur skoliad bennak er-maez eus ar skol ; *jemanden vom Spielfeld weisen*, skarzhañ u.b. eus an dachenn-c'hoari ; 4. [dre skeud.] *jemanden in die Schranken weisen*, lakaat u.b. en e renk, delc'her u.b. en e renk, dihopañ u.b., lakaat e ibil en e blas d'u.b., lakaat u.b. en e blas, c'hwezhañ e fri d'u.b., lakaat u.b. brav en-dro en e stern, kas u.b. d'e goch, diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., eeunañ u.b., eeunañ e dort d'u.b., eeunañ e sugelloù d'u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., kas u.b. d'e nask (d'e doull), divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., toгнаñ u.b., gwaskañ u.b.

V.k.d. (wies / hat gewiesen) : *mit dem Finger auf jemanden weisen*, diskouez u.b. gant e viz, astenn e viz etrezek u.b.

Weiser g. (-s,-) : merker g., meneger g., biz g., spletenn b., nadoz b., nadozenn b.

Weisheit b. (-,en) : 1. furnez b., poell g., furentez b. ; *an Weisheit zunehmen*, kreskiñ e furnez ; *er geht mit Weisheit vor*, furnez e gundu ; 2. furnez b., skiant b. ; *die sieben Säulen der Weisheit*, seizh piler ar furnez ; 3. *er glaubt, die Weisheit für sich gepachtet zu haben*, hennezh en deus skiant-prenañ ar seurt a vez o werzhañ, krediñ a ra dezhañ bezañ pevare person an Dreinded, krediñ a ra dezhañ e sav an heol en e revr ; *er hat die Weisheit nicht mit dem Löffel gegessen*, n'eo ket aet da stekiñ ouzh ar wezenn bellañ, un tammig lod en deus e park ar brizh, ul lodenn en deus e park ar brizh, hennezh a zo eus Kerwazi, hennezh a zo gad diwar c'had, hennezh en deus kig leue, e spered a gerzh war flac'hioù, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket eus ar c'horadenn gentañ, laosket en deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, mat eo da dreiñ ar rod, hennezh a zo tapet war ar portolof, nebeut a gelorn en deus, nebeut en deus en e gelorn, gwall nebeut a zo en e gelorn, un tamm difournis a spered eo ar paotr-mañ, lourt eo e spered, lourt a spered eo, lourt a benn eo, hennezh a oa bet roet fav dezhañ en deiz ma oa bet ganet, ne oar ket pet fav a ya d'ober teir, ne oar ket pet fav a ya d'ober nav, ne sked ket gant e nerzh-spered, n'en deus ket ijinet meskañ ar ribod, hennezh a zo bet lakaet e spered e-lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, hennezh a zo brizh, n'eo ket lemmoc'h e spered eget ul loaiaad pri-mañsonat, n'eo ket deuet holl ar Spered Santel war an douar gentañ, toull eo e vurutell, hennezh n'eo ket stank e damouez, rouez eo e damouez ; *lieber ein Quentlein Glück als ein Pfund Weisheit*, n'eo ket ar re finañ o devez ar muiañ chañs, fallañ tud ... muiañ chañs.

Weisheitslehre b. (-) : furnez b., filozofiezh b., prederouriezh b.

Weisheitsspruch g. (-s,-sprüche) : sturienn a furnez b.

Weisheitsvoll ag. : fur, poellek, pinvidik a furnez, leun a furnez.

Weisheitszahn g. (-s,-zähne) : dant-korn g.

weislich Adv. : gant furnez, gant poell ; *weislich handeln*, mont dezhi gant furnez.

weismachen V.k.e. (machte weis, hat weisgemacht) : reiñ da grediñ ; *jemandem etwas weismachen*, lakaat u.b. da zegemer udb da wir, reiñ udb da grediñ d'u.b. ; *was willst du uns da weismachen ?* petra emaout o fritañ deomp aze ? petra a vank dit gant da sorc'hennoù ?

weiß ag. : 1. gwenn ; *glänzend weiß*, kann ; *weiß wie Schnee*, kann, gwenn evel an erc'h kann, gwenn-erc'h, gwenn evel an erc'h, gwenn evel strinkenn an erc'h, kaer evel an erc'h, gwenn-kann evel an erc'h, gwenn-holl, gwenn-sin, gwenn evel al lin, gwenn-laezh, gwenn evel al laezh ; *weiß wie eine Wand*, gwenn evel ul lienenn (un tamm lien, ul lien, ul liñsel, ur c'houlouenn-goar, un tamm koar, un tamm paper, ur c'hoef, lin, al laezh), ken gwenn hag unan lienet ; *gebrochen weiß*, gwenn-mouk ; *er hat weißes Haar*, *er hat weiße Haare*, gwenn eo e vlev, gwenn eo e benn, ur pennad blev gwenn a zo outañ, blev gwenn en deus, emañ bokedoù ar garnel (bokedoù ar vered) war e benn ; *er bekommt weiße Haare*, mont a ra gwenn e vlev, dont a ra gwenn e vlev, gwennañ a ra e vlev, gwennaat a ra e vlev ; *weiß machen*, gwennaat, gwennañ ; *weiß*

werden, gwennaat, gwennañ ; *beim Trocknen wird Gips weiß*, gwennañ a ra ar plastr dre ma teu da sec'hañ, gwennaat a ra ar plastr dre ma teu da sec'hañ ; *weiße Wäsche*, lienaj gwenn g. ; *die Weiße Frau*, an Itron Wenn b. ; *weiß glühend*, tomm-gwenn, kann, gwennc'horet, tomm-gor ; *weiß gekleidet*, *weiß angezogen*, gwisket e gwenn ; *eine Mauer weiß anstreichen*, livañ ur voger e gwenn, gwennañ ur vur ; *ganz weiß im Gesicht sein*, bezañ e zremm ken glas hag ar marv, bezañ ken gwenn hag unan lienet, bezañ livet-fall (glaslivet, drouklivet, morlivet) e zremm ; *vor Schreck ganz weiß im Gesicht werden*, mont morlivet gant ar spont, hirisiñ ; *weiß vor Wut*, *weiß vor Zorn*, glas evel ar glizin, ken glas hag ar glizin, glas evel ur c'hizinenn, morlivet gant ar gounnar, glazlivet (glas, drouklivet) gant ar gounnar, gwenn e zremm gant ar broc'h ; *er wurde weiß im Gesicht vor Wut*, glazañ a reas dre an droug a oa ennañ.

2. [dre skeud.] *weiße Kohle*, dournerzh g., dourdredan g. ; *weiße Magie*, skiant dreistordinal ha burzhodus b., taolioù fizik [enebet ouzh ar sorserezh] ; *weißer Rabe*, ur ral g., tra ral (rouez, iskis) g., estrañjeri b., labous iskis g., istrogell b., istrogell tra g., ardigell g./b. ; *eine weiße Weste haben*, bezañ na si na gwri en an-unan, na vezañ a we en an-unan, na vezañ neudenn gamm ebet en an-unan, bezañ didamall a zroug, bezañ digailhar e anv kaer, bezañ didamall, bezañ glan (dinamm) e vrud, bezañ direbech, bezañ glan a dorfed ; *sich weiß waschen*, en em wennañ (Gregor), en em zidamall, en em ziskargañ, en em gaeraat ; *jemanden weiß waschen*, didamall (dizuañ, gwennañ) u.b., lemel ar garez a-zivhar u.b. ; *weiße Mäuse sehen*, gwelet pesked el laezh, na welet mui nemet gant e c'henoù, bezañ mezv-dall ; *schwarz auf weiß*, sklaer ha fraezh, lakaet splann dre skrid ; [relij.] *weißer Sonntag*, Sul ar C'hazimodo g. / Sul ar c'hozh podoù (Gregor).

Weiß n. (-/-es,-) : gwenn g., gwennded b., gwennder g. ; *glänzendes Weiß*, gwenn kann g., kannder g., kannded b. ; *Weiß tragen*, bezañ gwisket e gwenn ; *man sieht nur das Weiße in seinen Augen*, ne weler ken nemet gwennoù e zaoulagad, ne weler nemet ar gwenn eus e zaoulagad ; *leicht getöntes Weiß*, *gebrochenes Weiß*, gwenn mouk g., liv gwenn-mouk g. ; *ins Weiß übergehen*, *in Weiß übergehen*, *ins Weiß spielen*, tennañ war ar gwenn, tennañ war wenn, bezañ arwenn ; *Pariser Weiß*, gwenn Pariz g.

weissagen V.gw. (sagte weis, hat weisgesagt) : urisiniñ.

Weissager g. (-s,-) : urisin g., urisinour g., divinour g., diouganer g., darlavariad g., spiswelour g.

Weissagerin b. (-,-nen) : urisinourez b., divinourez b., diouganerez b., sibilla b., darlavariadez b., spiswelourez b.

Weissagung b. (-,-en) : diougan g., diouganadenn b., diouganerezh g., diouganouriezh b., divinouriezh b., divinerezh g., divin g., divinadur g., urisinerezh g., spiswelouriezh b.

Weißbartgrasmücke b. (-,-n) : [loen.] devedig ar glasten g.

Weißbier n. (-s,-e) : bier gwenn Berlin g.

Weißbirke b. (-,-n) : [louza.] bezv-gwenn str.

weißblau ag. : bavariat, eus Bro-Vavaria [gwenn ha glaz a zo livioù banniel Bro-Vavaria].

Weißblech n. (-s,-e) : houarn-gwenn g.

Weißblechwaren lies. : traezoù houarn-gwennerezh lies., traezoù houarn-gwenn lies.

Weißbleierz n. (-es,-e) : gwenn-plom g.

weißblond ag. : melen-sklaer, melenwenn.

Weißblütigkeit b. (-) : [mezeg.] leukemiezh b.

Weißbrot n. (-s) : bara gwenn g., bara gwinizh g., bara flour g., P. brif gwenn g. ; *was möchten Sie ? Weißbrot oder Roggenbrot ?* pe bara gwenn pe bara segal ho po ?

Weißbuch n. (-s,-bücher) : [polit.] levr gwenn g.

Weißbuche b. (-,-n) : [louza.] faou-put str.

Weißdorn g. (-s,-en) : [louza.] spenn-gwenn str.

Weißdornbeere b. (-,-n) : [louza.] aval-spenn g., hogro g., hogan g. [*liester* hogin], per-laou str..

Weißdornhecke b. (-,-n) : skalier g.

Weißdornstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] spennenn-wenn b., bod spenn-gwenn g., bodenn spenn-gwenn b., bodennad spenn-gwenn b., bochad spenn-gwenn g., bouchad spenn-gwenn g.

Weiß¹ b. (-,-n) : gwennder g., gwennded b., kannder g., kannded b.

Weiß² b. (-,-n) : bier gwenn Berlin g.

Weiß³ n. (-s) : gwenn g. ; *das Weiße im Auge*, gwenn al lagad g. ; *man sieht nur das Weiße in seinen Augen*, ne weler ken nemet gwennoù e zaoulagad, ne weler nemet ar gwenn eus e zaoulagad.

Weiß(e)r ag.k. g./b. : den gwenn g., gwenngroc'heneg g. ; *die Weißen*, ar re wenn lies., an dud wenn lies. ; *ein Weißer*, unan gwenn g. ; *eine Weiße*, unan wenn b.

weißeln [Bro-Suis] (hat geweißelt) / **weißen** (hat geweißt) : V.k.e : gwennañ, razañ, gwennaat ; *eine Mauer weißen*, razañ ur vur, gwennañ ur voger.

Weißen n. (-s) : gwenndadur g., gwenndadurezh b., gwennerzh g., gwenndigezh b. ; *das Weißen der Mauern mit Kalk*, razadur ar mogerioù g., gwennerzh ar murioù gant dour-raz g., gwenndigezh ar mogerioù gant dour-raz b.

Weißfisch g. (-es,-e) : [kegin.] pesk gwenn g.

Weißflügellerche b. (-,-n) : [loen.] alc'hweder eskell gwenn g.

Weißfluss g. (-es) : [mezeg.] amzerioù gwenn lies.

Weißgerber g. (-s,-) : meginer g.

Weißgerberei b. (-,-en) : **1.** [ober] meginererezh g., meginer g. ; **2.** [stal] meginererezh b.

Weißglut b. (-) : **1.** kannded b. ; *auf Weißglut erhitzen, bis zur Weißglut erhitzen*, tommañ d'ar gwenn ; **2.** [dre skeud.] *zur Weißglut bringen*, lakaat kalon u.b. da virviñ en e greiz, lakaat u.b. da fuloriñ da vat, lakaat gwad u.b. da virviñ en e wazhied.

Weißgold n. (-s) : aour gwenn g., platin g.

Weißgürtelträger g. (-s,-) : [sport] *ein Weißgürtelträger*, ur gouriz gwenn g.

Weißguss g. (-es) : metal aremheñvel g.

weißhaarig ag. : gwenn e vlev, blev gwenn outañ, bokedoù ar garmel war e benn, bokedoù ar vered war e benn ; *er ist weißhaarig*, gwenn eo e vlev, gwenn eo e benn, ur pennad blev gwenn a zo outañ, blev gwenn en deus, emañ bokedoù ar garmel (ar vered) war e benn.

Weißhai g. (-s,-e) : [loen.] rinkin gwenn g.

Weißherbst g. (-es) : gwin rozek g., gwin gris g., gwin roz (ruzart, ruz sklaer) g.

Weißholz g. (-es) : [louza.] gwignenn b., gwenngoad g., bloneg-gwez g., koad gwenn g.

Weißkabis g. (-s) : [Bro-Suis] kaol gwenn str.

Weißkäse g. (-s) : keuz gwenn g.

Weißkiefer b. (-,-n) : [louza.] 1. pin ruz str. ; 2. pin gris Kalifornia str.

Weißkirsche b. (-,-n) : babiolez str., babiöl str.

Weißklee g. (-s) : [louza.] melchon gwenn str., melchon douar str.

Weißkohl g. (-s) / **Weißkraut** n. (-s) : kaol-gwenn str.

Weißkupfer n. (-s) : mailhchor g.

weißlich ag. : arwenn, damwenn, peuzwenn, azgwenn, gwennart ; *weißlich werden*, damwenniñ.

Weißlicht n. (-s) : luc'h gwenn g., gouloù gwenn g.

Weißling g. (-s,-e) : [loen.] 1. balafenn wenn b., bobelan gwenn g., yarig-kaol b. ; 2. gwennenn b., pesk gwenn g. ; 3. marlank g., merlank g., morlouan g., gwenneg g., gwenning g.

Weißlot n. (-s,-e) : soudadur staen g.

Weißmacher g. (-s,-) : gwennaer g.

Weißmannismus g. (-) : [bev.] weissmannouriezh b.

Weißmetall n. (-s) : kendeuzadur gwenn g., teuzadenn wenn b.

Weißmoos n. (-es,-e) : [louza.] leukobriom g., torchennig ar c'hoadoù b. [*Leucobryum glaucum*].

Weißnäherin b. (-,-nen) : lienerez b.

Weißpappel b. (-,-n) : [louza.] elv gwenn str.

Weißrussland n. (-s) : Belarus b., Rusia Wenn b.

weißsandig ag. : ... traezh gwenn ; *weißsandiges Flussbett*, kanol wenn b.

Weißsauer n. (-s) : kig er gaoulenn g.

Weißschnauzendelfin g. (-s,-e) : [loen.] delfin beg gwenn g.

Weißstorch g. (-es,-störche) : [loen] c'hwibon wenn b.

Weißsucht b. (-) : [mezeg.] gwennardiezh b., albinegezh b.

Weißtanne b. (-,-n) : sapr-kroaz str.

Weißwal g. (-s,-e) : [loen.] morhoc'h gwenn g., belouga g., P. seurez wenn b.

Weißwangengans b. (-,-gänse) : [loen.] garreli dremm wenn g., garreli fas gwenn g.

Weißwandreifen g. (-s,-) : bandenn-rod gwenn he c'hostez b., anro kostez gwenn g.

Weißware b. (-,-n) : lienaj g.

weißwaschen V.k.e. (wäscht weiß / wusch weiß / hat weißgewaschen) : 1. gwennañ, razañ ; *eine Wand weißwaschen*, gwennañ ur voger gant dour-raz, razañ ur voger ; 2. didamall.

Weißwein g. (-s,-e) : gwin-gwenn g. ; *Weißwein und Rotwein*, gwin-gwenn hag hini ruz ; *zu Meeresfrüchten gehört Weißwein*, ar boued-aod a blij dezhañ bezañ war flod.

Weißwurst b. (-,-würste) : laezhegenn b., gwadegenn wenn b.

Weißwurz b. (-,-en) : [louza.] dent-ki g. ; *vielblütige Weißwurz*, lili-naer str.

Weißzeug n. (-s) : lienaj g.

Weistum g. (-s,Weistümer) : [gwir, istor] 1. gwir ar c'hustum g., gwir kustumel g. ; 2. devarn diazezet war ar gwir kustumel b.

Weisung b. (-,-en) : kemenn g., kemennadur g., urzh g., gourc'hemenn g., kelennoù a ranker heuliañ lies. ; *Weisungen erteilen*, kas kemennadurezh (Gregor), reiñ alioù, reiñ e gemennoù, dougen (ober) gourc'hemennoù, reiñ kefridi, reiñ e urzhioù, reiñ kemennadurioù, merkañ d'u.b petra en deus d'ober.

weisungsgemäß ag. : diouzh pezh a oa bet gourc'hemennet, hervez ar c'hemennnoù.

weit ag. : 1. ledan, ledek, bras-ec'hon, ec'hon, mentek, frank, lijorus, ampl, fournis, digor ; *weite Fläche*, tachenn ledan b., tachenn ec'hon b., ledennad ec'hon b. ; *weite Straße*, straed ledan b. ; *weiter Saal*, sal frank (ledan, ec'hon, lijorus, fournis, diere enni, ventek) b. ; *die weite Welt*, ec'honder ar bed g., ar bed hed ha ledan g., ar pelloù lies. ; *das weite Meer breitet sich vor ihnen aus*, digeriñ a ra ar mor bras dirazo, gwel ebet ne welont nemet ar mor digor ; *weites Kleid*, dilhad frank, pezh dilhad laosk (korfet, a-dro, tro ennañ, ledan, flokenn) g. ; *weiter Ärmel*, milgin frank (ledan) b., flokenn b. ; *diese Nachthemden sind sehr weit und sehr lang*, an hivizoù-noz-mañ a zo o hed ha o lec'hed enno ; *dieses Kleid ist nicht weit genug*, ar vrozhañ-mañ n'he deus ket a-walc'h a dro enni ; *dieses Kleid ist mir zu weit*, ar vrozhañ-mañ a zo re frank din, ar vrozhañ-mañ a zo re laosk din ; *den Gürtel weiter schnallen*, lakaat frankoc'h war e c'houriz, distardañ e c'houriz ; *die Pforte ist weit, die zur Verdammnis führt*, ledan eo an nor a gundu da goll.

2. hir ; *weiter Weg*, tamm (pezhiad, pennad, flipad, herrad, gazeliad, c'hwistad, fustad) mat a hent g. ; *einen weiten Weg zurücklegen*, ober ur gazeliad vat (ur gwall ribinad) a hent, ober ur pennad (ur c'hwistad, ur flipad, un herrad, ur pezhad, un tennad, ur fustad) mat a hent, ergerzhet ur pennad mat a hent, tennañ bro, c'hwistañ hent ; *weite Reise*, beaj hir b. ; *vom Fenster aus genoss ich einen weiten Blick in die Landschaft*, eus va frenestr e welen a-bell diouzhin, gwelet a raen pell vro eus va frenestr.

3. pell ; *in weiter Ferne*, er pelloù, er pellder(ioù), diamen ; *aus der weiten Ferne*, *aus weiter Ferne*, eus a-bell, eus pell, a-bell, a-bell bras, a-ziabell ; *aus weitester Ferne*, a-bellañ ; *im weiten Umkreis*, a-bell-dro, betek pell tro-war-dro ; *aus dem weiten Umkreis*, *aus der weiten Umgebung*, a-bell-dro, eus a-bell-dro.

4. [dre skeud.] *weiter Unterschied*, diforc'h (kemm) bras g. ; *weiter Begriff*, tachenn-ster ledan b., talvoudegezh ledan ur meizad b. ; *im weitesten Sinne des Wortes*, dre astenn-ster ; *ein weites Gewissen haben*, bezañ frank (ledan) e goustiañs, bezañ laosk e askre, bezañ frank e vañch ; *das ist ein weites Feld (Fontane)*, un dachenn ledan eo an dra-se, kalz a draoù a vefe da lavaret diwar-benn an dra-se.

Adv. 1. bras, frank ; *weit auf*, *weit offen*, *weit aufgesperrt*, digor-frank, digor-bras, digor-ledan, digor frank-kaer ; *die Tür steht weit offen*, digor-frank (digor-bras, digor-ledan, digor frank-kaer) eo an nor, bez eo digor an nor war hec'h hed ; *weit verbreitet*, boas, boutin, stank ; *mit weit geöffneten Augen*, dibrenn e zaoulagad, dispourbell e zaoulagad, disloaget.

2. pell, a-bell, diamen ; *weit von*, pell diouzh, diamen diouzh, dibrad diouzh, distro diouzh ; *der Baum breitet seine*

Zweige weit aus, ar wezenn a skign (a strew, a ziruilh) pell he skourrou, dispak-kaer eo korf ar wezenn, strewiñ a ra ar wezenn he barroù digor ; *in den Bergen trägt die Stimme weit*, er menezioù e vez klevet ar vouezh a-bell, tapout pell a ra ar vouezh er menezioù ; *weit verstreute Gehöfte*, atantoù gloev lies. ; *diese Stadt liegt gleich weit von Berlin und von Schwerin*, emañ Berlin ha Schwerin keit-ha-keit diouzh ar gêr-se, emañ ar gêr-se hanter hent etre Berlin ha Schwerin, emañ ar gêr-se e-kreiz-etre Berlin ha Schwerin ; *nicht weit von Brest entfernt*, kostez Brest, nes da Vrest, nepell diouzh Brest, en amen da Vrest, e-harz Brest, e-keñver Brest, rak-tal da Vrest, war-hed tost da Vrest, war-hed bordik da Vrest, war-dost da Vrest, a-dost da Vrest, bordik Brest, e-skoaz Brest, tro-dro da Vrest, e troidelloù Brest, war-dro Brest, e kostezioù Brest ; *wie weit ist es von hier bis Leipzig ?* pegeit emañ Leipzig ac'hanen ? pegeit 'zo ac'hanen betek Leipzig ? pegeit 'zo ac'hanen da Leipzig ? ; *wie weit ist es bis zur Stadt ?* pegeit 'zo ac'hanen da gêr ? ; *wie weit ist es bis dorthin ?* pegeit emañ ? pegeit eo ? pegeit emañ ac'hanen ? ; *wie weit ist es von Berlin bis Leipzig ?* pegeit 'zo a Verlin da Leipzig ? pegeit 'zo eus Berlin betek Leipzig ? ; *egal*, *wie weit es liegt*, pegeit bennak emañ ac'hanen ; *wie weit ist es von Brest nach Rennes*, pegeit emañ Brest eus Roazhon, pegeit 'zo eus Brest betek Roazhon ? ; *wie weit muss Liebe reichen ?* betek pegeit e rank ar garantez mont ? ; *wir werden sehen, wie weit ihre Bosheit reicht*, gwelet a raimp betek pegeit e ya o drougiezh ; *müssen Sie noch weit gehen ? - nein, nicht sehr weit !* hag hoc'h eus pell da vont e-giz-se ? - o n'em eus ket gwall bell ! ; *bis zur Schule brauche ich nicht sehr weit zu laufen*, n'em eus ket pell d'ober evit mont d'ar skol ; *bis dorthin ist es nicht sehr weit*, emaomp nepell ac'hano ; *von Paris nach Berlin ist es ziemlich weit*, pellik emañ Pariz eus Berlin ; *bis Berlin ist es ziemlich weit*, ac'hann da Verlin ez eus ur pennad brav ; *es liegt zwei Stunden weit von hier*, div eurvezh hent a zo ac'hanen di ; *von hier aus reicht der Blick weit hinaus*, gwelet e vez pell vro ac'hanen ; *weit und breit*, **a)** tro-war-dro, tro-dro, war-dro, en ardremez ; **b)** dre holl, e pep lec'h, a bep tu, a-hed hag a-led ; *er ist weit und breit bekannt*, anavezet eo a bep tu, anavezet eo evel ar bleiz, anavezet eo e pevar c'horn ar vro ; *wir sind jetzt ziemlich weit vom Wald*, amañ omp erru distoket diouzh ar c'hoad, lakaet hon eus lev bremañ etrezomp hag ar c'hoad, dibrad a-walc'h omp diouzh ar c'hoad ; *weit auf dem Land draußen*, war ar maez don ; *Sie werden nicht sehr weit kommen*, ne zeot ket a-bell, ne zeot ket gwall bell ; *so weit*, keit-se, keit all ; *so weit wie möglich*, keit ha ma c'haller, hirañ ma c'haller, pellañ ma c'heller ; *wir brauchen nicht so weit zu gehen*, n'eo ket ret deomp mont da geit-se (betek keit-se), n'eo ket ret deomp mont da geit all (betek keit all) ; *warum kommt Honig von so weit her ?* perak e teu ar mel eus keit-se (a geit-se) ? perak e teu ar mel eus keit all (a geit all) ? ; *diese Klippe befindet sich weiter im Meer*, maesoc'h eo ar garreg-mañ ; *die von der Küste am weitesten entfernte Klippe*, ar garreg vaesañ b. ; *er ging so weit zu behaupten, dass ich selbst daran schuld sei*, aet e oa betek lavaret e vije kiriek d'an droug-se ; *wir*

sind nicht weiter als vorher, wir sind genauso weit wie vorher, emaomp adarre evel a-raok, n'omp ket barrekoc'h a se, n'omp na gwell na gwazh a se, n'omp ket savetoc'h bremañ, n'omp ket avañsetoc'h bremañ ; [dre skeud.] *es ist noch nicht so weit*, n'eo ket go an toaz c'hoazh ; *mit dem Abendessen ist es noch nicht so weit*, n'eo ket prest koan c'hoazh ; *wenn es so weit ist mit eurem Umziehen*, pa zeuio ar poent deoc'h da zilojañ ; *weit vom Schuss bleiben*, skeiñ (tennañ) hebiou, chom berr, chom dre an hent, bezañ c'hoazh pell-bras diouzh ar pal, bezañ Yann pell diouzh e gazez ; *weit gefehlt !* paot a faot / kalz (meur) a faot / meur a vank / pell ac'hano ! (Gregor), ne spir ket ! pell diouzh eno ! n'emaoc'h ket ganti ! c'hwitet war bell ! tamm ebet ! kazez ! aet eo an tenn er c'hleuz ! nag a-bell ! an tazoù ! ; *ich bin weit entfernt, zu ..., n'eus ger ebet ganin da ..., n'eus ket anv ganin da ... a-bell ac'hano*, n'on ket mennet tamm ebet da ... a-bell ac'hano ; *weit auseinander gehen*, bezañ disheñvel-krenn an eil diouzh egile, bezañ disheñvelidigezh vras etrezo, na vezañ a-du tamm ebet an eil gant egile ; *im Bereich der Religion gingen die Auffassungen meines Vaters und die meiner Mutter weit auseinander*, va zad ha va mamm a oa disheñvelidigezh vras etrezo a-fet relijion ; *so weit ist er gegangen ! das ist ja unerhört !* kement-se ! betek keit-se ! keit-se ! betek keit all ! keit all ! ; *so weit ist es mit ihm gekommen*, ha setu penaos emañ kont gantañ bremañ, ha setu e peseurt stad emañ bremañ ; *das geht zu weit*, se a zo mont re bell ganti, re zo re, arabat lammat dreist ar c'harzh memes tra, arabat lammat dreist ar c'hleuz (arabat mont er-maez eus ar park) memes tra ! kement-se a ya dreist an arroudenn (ar yev, ar roudenn), skeiñ a ra kement-se diwar re, lavaret e vez amañ amploc'h eget justoc'h ; *etwas zu weit treiben*, mont re bell (mont dreist pal) gant udb ; *dieses Mal gehst du entschieden zu weit*, te 'vat a ya er-maez en dro-mañ, kostezañ a rez re hir a-c'hin en dro-mañ, re bell en holl ez ez ganti en dro-mañ, re bell holl ez ez ganti en dro-mañ ; *er hat es so weit getrieben*, aet e oa bet betek keit all ; *sie hatten es so weit getrieben, dass alle ihre früheren Anhänger sich von ihnen abwandten*, deuet e oant ha ne oant ket gouest da zerc'hel den ebet war o zu, aet e oant na oant ket gouest da zerc'hel den ebet war o zu, deuet e oant ha ne gavent nikun mui en o metoù, aet e oant na gavent nikun mui en o metoù ; *sie werden es noch so weit treiben, dass sie nicht mehr ein noch aus wissen werden*, dont a raint na welint ket sklaer ken, aet e vint na welint ket sklaer ken ; *beim Mähen mit der Sense weit ausholen*, falc'hat a-dro-hir ; *mit weit ausholender Geste*, a-zom-nij ; *weit ausholen*, mont da glask amzer Noe, mont da glask traoù hag a zo barv gwenn dezho, mont pell diouzh e gazez, komz eus traoù hag a zo ken kozh hag an douar, bezañ pell diouzh ar gêr, mont pell diouzh ar gêr da wriat ; *das ist weit hergeholt*, mont a ra Yann pell diouzh ar gêr da wriat, emaomp pell diouzh ar gêr, arabat mont re bell gant an erv memes tra ; *es weit bringen*, sevel uhel e karg, ober brav e dreuziad dre ar vuhez, ober brav e dreuziad dre ar bed, ober brav e dreuz er vuhez, ober brav e hent er vuhez, mont pell, dont brav gant an-unan ; *sie werden es nicht weit bringen*, n'aint ket a-bell ; *Ehrlichkeit bringt nicht weit*, n'eer ket da binvidig mar bezer onest.

3. pell, lark ; *weit nach Norden fahren*, mont lark war-zu an hanternoz, mont lark war-zu an norzh.

4. war an ampl da, un toullad, ur barr, un tamm mat ; *weit über die Dreißig sein*, bezañ aet pell 'zo dija dreist e dregont vloaz ; *weit über fünfzig Kilometer*, war an ampl da hanter-kant kilometrad ; *jemanden weit übertreffen*, bezañ war an ampl gwelloc'h (war an ampl barrekoc'h) eget unan all, bezañ pell gwelloc'h (pell barrekoc'h) eget unan all, bezañ un toullad gwelloc'h (un toullad barrekoc'h) eget unan all, bezañ un hanter gwelloc'h (un hanter barrekoc'h) eget unan all, bezañ un tamm mat gwelloc'h (un tamm mat barrekoc'h) eget unan all, bezañ ur barr gwelloc'h (ur barr barrekoc'h) eget unan all, bezañ kalz gwelloc'h (kalz barrekoc'h) eget unan all, bezañ kant gwech gwelloc'h (kant gwech barrekoc'h) eget unan all.

troioù-lavar : *von Weitem*, eus a-bell, eus pell, a-bell, a-bell bras, a-ziabell ; *bei Weitem*, a-galz, war an ampl, pell, war bell, a-hed pell, a-bell, eus pell, eus a-bell, a-leizh, ur barr, ur flipad, kant gwech ; *bei Weitem besser*, a-leizh gwelloc'h, kalz gwelloc'h, pell gwelloc'h, ur barr gwell, un toullad gwell, un tamm mat gwelloc'h, un hanter gwelloc'h, war an ampl gwelloc'h, gwelloc'h ur flipad, kant gwech gwelloc'h ; *bei Weitem schöner*, kalz bravoc'h, pell bravoc'h, ur barr bravoc'h, bravoc'h ur flipad, un toullad bravoc'h, un tamm mat bravoc'h, un hanter bravoc'h, war an ampl bravoc'h, kaeroc'h a-leizh, kant gwech bravoc'h ; *bei Weitem schlimmer*, kalz gwashoc'h, pell gwashoc'h, ur barr gwashoc'h, un toullad gwashoc'h, un tamm mat gwashoc'h, un hanter gwashoc'h, war an ampl gwashoc'h, kant gwech gwashoc'h ; *er ist bei Weitem nicht so alt*, pell eo dezhañ bezañ ken kozh-se - n'eo ket ken kozh-se, pell ac'hano (war bell, a-hed pell, paot a faot, na tost da vezañ, nag a-bell, an tazoù, war-bouez kalz, kalz a faot, kalz a vank, pell diouzh eno) - n'eo ket war-dost ken kozh-se ; *er ist bei Weitem nicht so tüchtig wie Paul*, n'eo ket ken barrek ha Paol, pell ac'hano ! - n'eo ket war-dost ken barrek ha Paol - n'eo ket ken barrek ha Paol, na tost da vezañ ; *bei Weitem nicht*, pell ac'hano, nag a-bell, an tazoù, paot a faot, pell diouzh eno, pell diouzh kement-se, n'eo ket tost dezhañ e vefe, ket war-dost, na tost da vezañ, war-bouez kalz, kalz a faot, kalz a vank ; *so weit die Augen reichen*, betek pennig an dremmwel / a zremm wel / keit ha ma c'haller gwelet / ken hir ha ma tizh al lagad / ken hir ha tra / hirañ ma c'haller gwelet (Gregor), pellañ ma c'heller gwelet en diabell, betek koll gwel, keit ha ma tap al lagad, pellañ ma toug ar selloù, keit ha ma c'hall pakañ hon daoulagad.

weitab Adv : pell ac'hanen, er pelloù, er pellder(ioù), diamen, diabell ; *weitab von*, pell diouzh, a-bell diouzh ; *weitab von jeder Ortschaft*, war ar maez don.

weitärmig ag. / **weitärmelig** ag. : frank e vilginoù.

weitaus Adv. : a-galz, a-vras, war an ampl, war bell, a-hed pell, a-bell, eus pell, eus a-bell, a-leizh, ur barr, ur flipad, kant gwech ; *weitaus nicht*, pell ac'hano, paot a faot, pell diouzh eno, pell diouzh kement-se, n'eo ket tost dezhañ e vefe, na tost da vezañ, nag a-bell, an tazoù, war-bouez kalz, kalz a faot, kalz a vank, ket war-dost.

weitberühmt ag. : brudet-kaer, brudet a bep tu.

Weitblick g. (-s) : **1.** spiswel g., pellwel g. ; **2.** ragevezh g.

weiblickend ag. : **1.** spiswel, dizall, pellweler ; **2.** rakevezhie, rakevezhius.

Weite¹ ag.k. n. : pellder g., pellded b., pell g., diabell g. ; *sich ins Weite verlieren*, mont a-ziwar wel er pellder, mont diouzh gwel er pelloù, mont er-maez a wel e penn an dremmwel, mont diwar wel war an dremmwel ; *das Weite suchen*, ober gaol, reiñ gaol dezhi, skampañ (skarzhañ) kuit, karzhañ, skarañ, sachañ e dreid (e skasoù, e lèr) gant an-unan, sachañ e c'har (e revr, e groc'h, e loaiou), klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, skarañ er ouinell, tapout hed e c'har, ober gar, ober botoù kazel, lakaat e seulioù en e c'hodell, ober gardenn, rahouenniñ kuit, kravet, kravet kuit, kravet gant an-unan, sachañ e revr, kribañ, partial d'an tarv, partial evel un tenn, mont d'an tarv, mont d'an tarv-ruz ; *das Weite gewinnen*, mont da bell, mont larkoc'h.

Weite² b. (-, -n) : **1.** hed g., hirder g. ; *die Weite des Weges*, hed an hent g., hirder an hent g. ; [sport] *die Weite eines Sprunges messen*, bukañ hed ul lamm ; **2.** ec'honder g., ec'honded b., lijor g., braster g., egor g. ; *die Weite des Raumes*, an ec'honder g., al lijor g., ar braster g. ; **3.** tro b. ; *dieses Kleid hat nicht genug Weite*, ar vrozhañ-mañ n'eus ket a-walc'h a dro enni ; **4.** [tekn.] *äußere Weite*, gobari g. ; *lichte Weite*, kavnez b. ; *äußere Rohrweite*, gobari ar gorzenn g. ; *lichte Rohrweite*, kavnez ar gorzenn b. ; **5.** hed g., hed-bann g., hed-taol g.

weiten V.k.e. (hat geweitet) : ledanaat, digeriñ, ec'honaat, astenn.

V.em. : **sich weiten** (hat sich geweitet) : ledanaat, ec'honaat, digeriñ, arfrankaat ; *sein Blickfeld weitete sich (t-rt)*, emañ e spered o tigeriñ war traoù nevez ; *dieser Kamin weitete sich (t-rt) nach oben*, graet eo ar siminal-mañ war zigeriñ ouzh krec'h, ar siminal-mañ a zo graet war ledanaat ouzh krec'h, war zigeriñ e ya ar siminal ouzh krec'h.

weiter ag. : **1.** ledanoc'h, ec'honoc'h, frankoc'h ; **2.** pelloc'h ; **3.** [dre skeud.] all, nevez, graet a-c'houdevezh, muioc'h, ouzhpenn ; *weitere Tatsachen*, fedoù nevez lies., darvoudoù nevez lies., darvoudoù all lies. ; *weitere Nachforschungen*, enklaskoù graet a-c'houdevezh lies., enklaskoù nevez lies. ; *das ist ein weiterer Grund, um nicht so viel zu essen*, ken meur rak-se ne zlejemp ket debriñ kement, un abeg muioc'h eo evit chom hep debriñ kement-se ; *ein Offizier wurde verletzt, sowie vier weitere Soldaten*, un ofiser a zo bet gloazet, ha pevar soudard all war ar bouez anezhañ ; *das Weitere*, ar restad (Gregor) g., ar peurrest g., an dilerc'h g., an nemorant g., ar pep all g. ; *ohne weitere Kosten*, hep ken mizoù ; *das Weitere besorgen*, ober war-dro ar pezh a chom d'ober ; *alles Weitere erübrigt sich*, ne chom netra da askouezhañ (da ouzhpennañ) ; *alles Weiteren (t-c'h) überhoben sein*, bezañ kuit da ober ar pezh a chom d'ober, bezañ disammet (diskarget) diouzh an nemorant a labour ; *ein Weiteres demnächst*, a-benn nebeut e vo roet resisadennoù all (resisadurioù all) deoc'h, ouzhpenn a vo lavaret deoc'h a-benn nebeut ; *Weiteres ist in ... nachzulesen*, evit gouzout hiroc'h sellit ouzh ..., evit muioc'h a resisadurioù sellit ouzh ... ; *alles Weitere findet sich*, evel ma teuo e teuo, ha gwelet 'vo petra 'vo tu d'ober evit kas an dra-se da benn, kavout a raimp un dra bennak, kavet e vo ur voaien da zibunañ ar gudenn, kavout a raimp hon diluzioù ; *des*

Weiteren, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, en tu hont da se, war ar marc'had, zo-mui-ken, dreist kement-se / estreget an dra-se / estrevit an dra-se (Gregor) ; *im Weiteren*, goude-se, war-lerc'h an dra-se, da c'houde, d'ar goude, goudevezh, a-c'houdevezh, goude, a-c'houde ; *bis auf Weiteres*, betek-gouzout, da c'hortoz gouzout hiroc'h, o c'hortoz gouzout hiroc'h, betek diwezhatoc'h, war-vete gouzout, bete gwelet ; *ich hatte keine weiteren Fragen gestellt*, n'em boa ket goulennet hiroc'h ; *sie haben nicht weiter danach gefragt, so wie ihre Nachbarn*, n'o doa ket klasket gouzout hiroc'h kennebeut ha ma rae o amezeien ; *ohne weiteres Zögern*, hep dale ken, hep ken dale, hep dale pelloc'h, hep daleañ hiroc'h, hep gourseañ pelloc'h, hep mui gourseañ, hep mui gortoz ; *auf weitere Informationen warten*, chom war vetek-gouzout, gortoz betek-gouzout, gortoz gouzout hiroc'h, chom war-c'hed, chom o c'hortoz ; *bis weitere Informationen vorliegen*, betek-gouzout, da c'hortoz gouzout hiroc'h, o c'hortoz gouzout hiroc'h, betek diwezhatoc'h, war-vete gouzout, ken ma vo gouezet hiroc'h ; *ohne weitere Umstände, ohne Weiteres*, ken aes (ken dichipot, ken distrafiuilh) ha tra, ken aes all, koulz all, ken bravik ha tra, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, plaen ha brav, na mui na nebeutoc'h, na muioc'h na nebeutoc'h, na mui na ment, na mui na ken, na mui na bihanoc'h, na mui na ket, na mui na maez, ha netra muioc'h, ha netra ken, brav-mat, hepmuiken, hepmuiket, hep-mui, netra dreist, digompliment, hep chipotal, hep breutaat, hep marc'hata, hep kamambre, digamambre, diorbid, hep ken son, diouzhtu-kaer, hep ober seizh soñj, raktal, hep dale tamm, war e vadober, war blaen, war e blaen, diardoù, hep arguz (Gregor) ; *es wurde ohne Weiteres angenommen*, aet eo bet evel va biz em genoù, se a oa deuet evel un tamm farz gant ar paotr kozh, aet e oa e-barzh evel toaz er forn ; *er hat mich ohne Weiteres um Geld gebeten*, hennezh n'en doa ket graet a c'henoù bihan evit goulenn arc'hant diganin ; *nichts Weiteres*, netra ken c'hoazh, netra all.

Adv : 1. pelloc'h, larkoc'h, hiroc'h ; *geh ein Stückchen weiter* ! bount war aze ! kae un tammig pelloc'h ! ; *ich gehe nicht weiter*, ne'z in ket pelloc'h, ne'z in ket larkoc'h ; *diese Klippe befindet sich weiter im Meer*, maesoc'h eo ar garreg-mañ ; *und so weiter (u.s.w.)*, hag all, hag e-se, ha kement tra 'zo c'hoazh, ha kement tra 'zo holl, ha kement tra 'zo tout, ha kement a zo, ha me oar me, ha n'ouzon dare, hag ar rest, ha n'ouzon pet all, ha pet tra-holl, ha traoù evel-se, hep komz eus mil dra all ; *und so weiter und so fort*, hag ac'hann hag alehont, ha bardi ha bardoù, ha pemp ha pevar, hag evel-henn hag evel-hont ; *das liegt weiter oben*, uheloc'h emañ, krec'hoc'h emañ ; *weiter vorn*, pelloc'h en diaraog c'hoazh ; *siehe weiter unten*, sellit ouzh traoù ar bajenn, sellit pelloc'h.

2. [dre skeud.] *weiter* ! kendalc'h(it) ! dalc'h da vont ! dalc'h gant da hent ! war-raok ! kerzhit war a-raok ! ; *arbeiten Sie weiter*, poursuit ho labour, kendalc'hit gant ho labour ; *er will weiter studieren*, c'hoant en deus poursuiñ e studioù, c'hoant en deus delc'her war e studi, c'hoant en deus kendalc'her gant e studioù, c'hoant en deus kendalc'her war e studioù, c'hoant en

deus kendalc'her e studioù, c'hoant en deus kendalc'her da studiañ ; *das Land rüstet weiter auf*, derc'hel a ra ar vro da armañ, en em zerc'hel a ra ar vro da armañ ; *weiter als Bürgermeister fungieren*, chom da vaer ; *weiter singen*, kendalc'her da ganañ ; *hören Sie weiter*, ha gwasoc'h 'zo c'hoazh ! n'eo ket echu c'hoazh ! ; *es beunruhigte sie, zu sehen, wie ihre Tochter weiter abnahm*, ankeniet e oant o welet o merc'h o kastizañ (o koazhañ) evel ma rae, ankeniet e oant o welet o merc'h o vont treutoc'h-treutañ, ankeniet e oant o welet o merc'h o vont treutoc'h pe dreut.

3. c'hoazh, muioc'h, estroc'h eget kement-se, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, zo-mui-ken, en tu-hont da se, en tu all da se ; *die Ausgaben steigen immer weiter*, kreskiñ ha kreskiñ a ra an dispignoù ; *der Brand wütete immer weiter*, an tan a gendalc'he gwashoc'h-gwashañ ; *weiter nichts*, kentra, tra ken, netra ken, netra mui, netra ken c'hoazh, ha netra all, ha netra ouzhpenn, setu tout, ha mat pell 'zo, ha setu eno, ha fin dre eno, ha kuit ha fin dre eno, echu dre eno, ha netra all panevez-se, nemet, hepken, hep-mui, nemetken, hepmuiken, hepmuiket, paneveken, hep netra ken, ken tra nemet, ken, la ! ; *wenn weiter nichts ist*, ma n'eus nemet an dra-se, ma n'eus nemet ken bihan a dra, ma n'eus ken, ma n'eus ken tra da ober ; *das ist weiter kein Unglück*, n'eo ket ur gwall afer ! n'eo ket tener ! n'eo ket marv mil den memes tra ! ne denn ket da wall dra ! n'eus ket a ziaez ! n'eus ket a forzh ! kement-se ne vern ket re ! gwelloc'h eo eget an eost da vankout ! an dra-se ne ra ket ! ne rit ket kalz a forzh ! ne rit ket paot a forzh ! forzh ebet ! ne rit forzh ebet ! ne rit ket a forzh ! ne rit ket forzh ! ne rit forzh a netra ! se ne ra mann ! se ne ra mann ebet ! n'omp ket war-bouez an dra-se ! [goapaus] ar pezh kaer ! ; *das hat weiter nichts auf sich*, ne denn ket da vraz, dibouez eo, bihan dra eo, kement-se holl n'eo netra, nebeut a dra n'eo ken, gwall nebeut a dra eo, re nebeut a dra eo, kalz ne vern, paot ne vern, n'eus pouez ebet gant an dra-se, na rit ket mell forzh ganti, n'eo ket marv mil den, ne denn ket da wall dra, n'eus ket a zroug, n'eus ket a ziaez, n'eo ket strik, n'eo ket tener, ne ra ket forzh, n'eo ket ur gwall afer, n'eo ket kalz tra, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, dister dra n'eo ken, forzh vihan a dra eo, avel traken, an dra-se ne ra ket ! ne rit ket kalz a forzh, ne rit ket paot a forzh, forzh ebet ! ne rit forzh ebet, ne rit ket a forzh, ne rit ket forzh, ne rit forzh a netra, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'omp ket war-bouez an dra-se.

weiter- : *rakverb rannadus* kenderc'hel da [ober udb], derc'hel da [ober udb], kenderc'hel gant [udb], kenderc'hel [udb], derc'hel gant [udb], poursuiñ [udb], ... pelloc'h, ... war-raok, ad-.

weiterarbeiten V.gw. (hat weitergearbeitet) : kenderc'hel gant e labour, poursuiñ e labour.

weiterbefördern V.k.e. (beförderte weiter / hat weiterbefördert) : treuzdougen, kas pelloc'h.

Weiterbeförderung b. (-,-en) : treuzdougen g., kasidigezh b.

weiterbilden V.em. : **sich weiterbilden** (hat sich (t-rt) weitergebildet) : gwellaat e stummadur, kenderc'hel d'en em stummañ, en em varrekaat.

Weiterbildung b. (-,-en) : 1. stummadur klokaus g. ; 2. [dre astenn.] stummadur dibaouez g., stummadur kendalc'hus g., stummadur-pad g., kelennadurezh-pad b.

Weiterbildungsurlaub g. (-s) : ehan-labour evit en em stummañ g., ehan stummañ g.

weiterbringen V.k.e. (brachte weiter / hat weitergebracht) : kas war-raok, kas pelloc'h, kas a-raok ; *das bringt uns nicht viel weiter*, ne vimp ket barrekoc'h a se, ne vimp ket gwell a se, ne vo ket gwelloc'h deomp, ne vimp na gwell na gwazh a se, ne vimp ket avañsetoc'h, ne vimp ket savetoc'h.

weiterdenken V.gw. (dachte weiter / hat weitergedacht) : en em soñjal ervat, ober e zaou soñj, soñjal a-zevri, sellet pizh ouzh an daou du (ouzh ar ya hag an nann, ouzh ar rag hag ar perag), hañvalout, pouezañ ha dibouezañ, ober e zaou vennozh, pouezañ mat ar bec'h a-raok sammañ.

weiterdrehen V.em. : **sich weiterdrehen** (hat sich (t-rt) weitergedreht) : kenderc'hel da dreiñ ; *nach unserem Tod wird sich die Erde weiterdrehen*, pa vimp marv, e kendalc'ho an Douar da dreiñ.

weiterempfehlen V.k.e. (empfiehlt weiter / empfahl weiter / hat weiterempfohlen) : aliañ, erbediñ, gourc'hemenn.

weiterentwickeln V.k.e. (entwickelte weiter / hat weiterentwickelt) : gwellaat, kreskiñ, astenn.

V.em. : **sich weiterentwickeln** (entwickelte sich weiter / hat sich (t-rt) weiterentwickelt) : emdreiñ, kreskiñ, en em astenn.

Weiterentwickler g. (-s,-) : kendalc'her g., astenner g.

Weiterentwicklung b. (-,-en) : diorroadur g., emdroadur g., dibun g., dibunad g., kendalc'h g., kendalc'hidigezh g., astennidigezh b., astennerezh g.

weitererzählen V.k.e. (erzählte weiter / hat weitererzählt) : arabadiñ, adlavaret, restañ war-lerc'h u.b. ; *ein Gerücht weitererzählen*, na vezañ berr da gaozeal d'e dro, arabadiñ ur voltenn ; *sie erzählt alles weiter*, honnezh a zo toull he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he latenn, n'eo ket evit he zeod, ne oar ket derc'hel war he zeod, ne oar ket derc'hel war he latenn, ur rastell doull (ur beg toull, ur ridell-doull) a zo anezhi, ur genoù dibrenn he deus, ur sac'h diere eo, honnezh n'he deus ket dorojoù war he holl doullou, ur beg abred he deus ; *erzählt es nicht weiter !* taolit evezh d'e riklañ da zen ebet ! ger da zen eus an dra-se ! ger da zen ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! n'it ket da enkantiñ an dra-se !

weiterfahren V.gw. (fährt weiter / fuhr weiter / ist weitergefahren) : **1.** derc'hel gant e hent, derc'hel da vont gant e hent, derc'hel da vont, kenderc'hel gant e veaj ; *mit dem gleichen Schwung weiterfahren*, kenderc'hel war e lañs ; *fahr weiter !* dalc'h da vont ! dalc'h gant da hent ! ; **2.** [dre skeud.] *in seiner Rede weiterfahren*, kenderc'hel gant e brezegenn.

Weiterfahrt b. (-) : kendalc'h ar veaj g.

weiterfliegen V.gw. (flieg weiter / ist weitergefliegen) : derc'hel da nijal, derc'hel gant e nijadenn.

Weiterflug g. (-s) : kendalc'h an nijadenn g.

weiterführen V.k.e. (hat weitergeführt) : kenderc'hel gant, kenderc'hel, kas war-raok ; *die laufenden Geschäfte weiterführen*, ober war-dro an aferioù boutin, ober war-dro mont en-dro boutin an embregerezh, lakaat an embregerezh da genderc'hel da vont en-dro ; *jemanden auf dem rechten Weg weiterführen*, kendalc'her u.b. en hent mat.

weiterführend ag. : [skol.] eil derez, eus an eil derez.

Weiterführung b. (-) : kendalc'h g., kendalc'hadur g., kendalc'hidigezh b. ; *besessene Therapieweiterführung*, arloup yac'hadel g. ; *die Weiterführung einer Hilfsaktion sichern*, derc'hel un embregadenn skoazell en he flom, diogeliñ kendalc'h un embregadenn skoazell.

Weitergabe b. (-) : **1.** treuzkasadur g., treuzkaserezh g., treuzkas g., treuzkasadenn b. ; **2.** [skingomz] adskignerezh g.

Weitergabestelle b. (-,-n) : adskigner g., eil skingaser g.

weitergeben V.k.e. (gibt weiter / gab weiter / hat weitergegeben) : treuzkas, reiñ, reiñ da hêrezh, legadiñ, dereiñ ; *einen Wechsel weitergeben*, ardestañ ul lizher-talañ.

weitergehen V.gw. (ging weiter / ist weitergegangen) : derc'hel, derc'hel gant e hent, derc'hel da vont gant e hent, derc'hel da vont, kenderc'hel gant e veaj ; *so geht es nicht weiter !* ne c'hall ket padout e-giz-se ! n'eus ket tu da zerc'hel da vont e giz-se ! n'eus ket tu da zerc'hel e giz-se ! ; *geh ruhig weiter !* dalc'h da vont bepred ! dalc'h gant da hent bepred ! ; *gehen Sie noch ein Stück weiter*, tennit pelloc'h gant ho hent ; *weiter geht's nicht mehr*, n'eus tu ebet da vont pelloc'h, n'eus tu na tro da vont pelloc'h ; *das Leben muss trotz Trauer und Schmerz weitergehen*, etre marv ha bev e vez ret derc'hel da vont.

weitergehend ag. : **1.** ledanoc'h, ec'honoc'h, frankoc'h ; **2.** all, nevez, graet a-c'houdevezh, muioc'h, ouzhpenn.

weiterhelfen V.k.d. (t-d-b) (hilft weiter / half weiter / hat weitergeholfen) : reiñ un tamm skoazell, skoazellañ, daskoriñ servij, sikour, reiñ un tamm skoaz, degas en e jeu, ober avel, difallañ, lakaat u.b. war an tres.

weiterhin Adv. : **1.** estroc'h eget kement-se, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, zo-mui-ken, en tu-hont da se, en tu all da se ; *weiterhin ist Folgendes zu bedenken*, en tu-hont da se e rankomp derc'hel kont eus un dra all ; **2.** c'hoazh, en dazont ; *das Gesetz bleibt weiterhin in Kraft*, n'eo ket bet torret al lezenn, talvezout a ra al lezenn c'hoazh ; *es kommen weiterhin Leute*, an dud a bad da zont ; *wir haben ihn weiterhin unterstützt*, dalc'het hor boa da skozellañ anezhañ, kendalc'het hor boa d'e skoazellañ ; *weiterhin viel Erfolg ! weiterhin alles Gute !* dalc'hit ho krog !

weiterkämpfen V.gw. (hat weitergekämpft) : derc'hel da stourm, kenderc'hel gant ar stourm, derc'hel gant e stourm.

weiterkommen V.gw. (kam weiter / ist weitergekommen) : araokaat, araogiñ, mont war-raok, mont a-raok, mont war a-raok ; *er ist gut weitergekommen*, graet en deus brav e hent (e dreuz) er vuhez, graet en deus brav e dreuziad dre ar vuhez, graet en deus brav e dreuziad dre ar bed ; *nicht weiterkommen*, chom boud, chom bouc'h, chom sac'het.

weiterkönnen V.gw. (kann weiter / konnte weiter / hat weitergekonnt) : gallout mont war-raok, gallout mont pelloc'h ; *nicht weiterkönnen*, na vezañ evit mont pelloc'h, bezañ erru e penn e nerzh, chom sac'het, na c'hallout mui diouti, bezañ war e nerzh, chom boud, chom bouc'h, na vezañ evit kenderc'hel.

weiterlaufen V.gw. (läuft weiter / lief weiter / ist weitergelaufen) : 1. derc'hel da redek ; 2. [tekn.] derc'hel da vont en-dro ; 3. [arc'hant.] derc'hel da vezañ paeet, talvezout c'hoazh.

weiterleben V.gw. (hat weitergelebt) : padout, trebadout, chom bev, treuzvevañ, derc'hel, kenderc'hel, hirbadout ; *er lebt in seinen Werken weiter*, padout a ra en e oberennoù ; *er lebt in seinen Kindern weiter*, padout a ra en e vugale ; *wie werde ich ohne sie weiterleben können ?* penaos e vo din o diouer ? penaos e c'hallin o dioueriñ ?

Weiterleben n. (-s) : treuzvevañ g., treuzvevadur g., padusted b., treuzvuhez b.

weiterleiten V.k.e. (hat weitergeleitet) : treuzkas ; *seine Post weiterleiten lassen*, goulenn digant an ti-post kas e lizhiri d'e chomlec'h nevez ; *etwas an jemanden weiterleiten*, reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., reiñ keloù eus udb d'u.b., kas keloù eus udb d'u.b., reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout), kemenn udb d'u.b., ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb.

weitermachen V.gw. (hat weitergemacht) : derc'hel, kenderc'hel ; *mit dem gleichen Schwung weitermachen*, kenderc'hel war e lañs ; *mach nur ruhig weiter !* kae atav ! ; *ich weiß nicht, ob ich weitermache oder aufhöre*, n'ouzon ket hag-eñ e kendalc'hin pe e paouezin da labourat.

weiterplappern V.k.e. (hat weitergeplappert) : arabadiñ, adlavaret ; *ein Gerücht weiterplappern*, arabadiñ ur voltenn, na vezañ berr da gaozeal d'e dro ; *sie plappert alles weiter*, honnezh a zo toull he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he latenn, n'eo ket evit he zeod, ne oar ket derc'hel war he zeod, ne oar ket derc'hel war he latenn, ur rastell doull (ur beg toull, ur ridell-doull) a zo anezhi, ur genoù dibrenn he deus, ur sac'h diere eo, honnezh n'he deus ket dorojoù war he holl doulloù, ur beg abred he deus.

weiterregnen V.gw. (hat weitergeregnet) : delc'her d'ober glav ; *es regnet weiter*, delc'her a ra d'ober glav.

weiterreichen V.k.e. (hat weitergereicht) : treuzkas, reiñ, tizhout, diraez, diraezañ, astenn.

Weiterreise b. (-) : kendalc'h ar veaj g.

weilers Adv. : 1. a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, pelloc'h, a-belloc'h, adalek (azalek) bremañ, goude-henn, goude-se, diwar-neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal bremañ, adal ar c'houlz-se, goude-se, diwar ar c'houlz-se, diwar ar pred-se, diwar ar mare-se, a-vremañ, a-vremaik, avaze, a-ziwar neuze, a-ziwar an deiz-se ; 2. estroc'h eget kement-se, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, zo-mui-ken, en tu-hont da se, en tu all da se ; 3. c'hoazh.

weilersagen V.k.e. (hat weitergesagt) : *etwas weilersagen*, na vezañ berr da gaozeal d'e dro, arabadiñ udb ; *sagt es nicht weiter !* taolit evezh d'e riklañ da zen ebet ! ger da zen eus an dra-se ! ger da zen ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ

avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! n'it ket da enkantiñ an dra-se !

Weiterung b. (-, -en) : rouestlad g., luziadenn b., luziadell b., gwashadur g., dilerc'h g. ; *Weiterungen verhüten*, diarbenn ar rouestladoù da-heul ur c'hleñved bennak, parraat ar rouestladoù da-heul un oberatadenn bennak.

weiterverarbeiten V.k.e. (verarbeitete weiter / hat weiterverarbeitet) : pleuskañ, treuzfurmiñ ; *weiterverarbeitende Industrie*, ijinerezh pleuskañ b.

Weiterverarbeitung b. (-, -en) : pleuskañ g., oberiañ g., oberiañs b., oberiezh b., molumiñ g., treuzfurmidigezh b., treuzfurmadurezh b., treuzfurmadur g., danzeadur g., danzen g.

weitervererben V.k.e. (vererbte weiter / hat weitervererbt) : treuzkas dre hêrezh ; *die Hämostophilie wird von den Frauen weitervererbt und betrifft nur die Männer*, treuzkaset e vez an hemofiliezh gant ar merc'hed ha tizhout a ra nemet ar wazed.

weiterverfolgen V.k.e. (verfolgte weiter / hat weiterverfolgt) : derc'hel da vont gant, derc'hel d'ober war-dro, kenderc'hel, kenderc'hel gant, kenderc'hel war.

Weiterverkauf g. (-s) : eilgwerzh b., adwerzh b., adwerzhadenn b.

weiterverkaufen V.k.e. (hat weiterverkauft) : eilgwerzhañ, adwerzhañ, gwerzhañ a-nevez.

weitervermieten V.k.e. (vermietete weiter / hat weitervermietet) : eilfeurmiñ.

weiterverwenden V.k.e. (verwendete weiter / verwandte weiter // hat weiterverwendet / hat weiterverwandt) : adimplijout, arverañ a-nevez, implijout a-nevez, ober a-nevez implij eus, ober a-nevez ampled eus, ober a-nevez gant.

weiterverwerten V.k.e. (verwertete weiter / hat weiterverwertet) : adaozañ, atoriñ.

weiterwissen V.k.e. (weiß weiter / wusste weiter / hat weitergewusst) : gouzout penaos ober diouti, gouzout ober ganti, gouzout en em ober, gouzout war peseurt avel sturiañ e vatimant, kavout ur voaien da zibunañ ar gudenn, gouzout e ziluzioù ; *er weiß nicht mehr weiter*, ne oar ket petra ober ken, ne oar ket ken petra ober, ne oar ket mui e pe bark lammat, ne oar ket pelec'h lammat (eus pe goad ober loaioù, eus pe goad ober ibil, na tu na tro d'en em dennañ, na tu na tro d'en em bakañ), ne gav na tu na paramant, ne oar ket ouzh pe du (a be du, war be du, pe e tu) treiñ, ne oar ket re vat petra ober, ne oar ket war peseurt avel sturiañ e vatimant, ne oar ket war be droad pouezañ, diaes eo en e votoù, ne oar ket mui war peseurt tu en em deuler, chom a ra luget da zirouestlañ e neud, emañ penn e spered evit gouzout petra ober, gwall nec'het eo o c'houzout petra da ober, chom a ra en diaskren, war vordo emañ, chom (menel) a ra war vordo, boud eo, en em gavout a ra boud, ne oar ket mui gant pe goad ober ibil, ne oar ket e ziluzioù, ne oar ket ober ganti, ne oar ket penaos ober diouti, ne oar ket penaos en em lipat, ne oar ket penaos tennañ e spilhenn eus ar c'hoari (penaos tennañ e lost eus ar vrae), en entremar emañ.

weiterwollen V.gw. (will weiter / wollte weiter / hat weitergewollt) : kaout c'hoant da vont pelloc'h, bezañ c'hoant d'an-unan da vont pelloc'h.

weitestgehend ag. : grevus-kenañ, bras-kenañ, gwall, -kaer.

Adv. : war-dost, war-bouez nebeut, war-bouez nebeut a dra, war-nes nebeut a dra, war nebeut a dra, war un nebeud, war-vete nebeut, kichenik, prestik, nemet al lañs, e-ser.

weitgehend ag. : grevus, bras ; *weitgehende Beschränkung*, strishadur bras (grevus) g. ; *weitgehendes Verständnis*, gras vat b., grad vat b., asantadur hep mar na marteze g., asant u.b. meiz ha youl g.

weither Adv. : *von weither kommen*, dont eus a-bell, dont eus pell, dont a-bell, dont a-bell bras, dont a-ziabell.

weitherzig ag. : doujus, digor e spered.

weithin Adv. : 1. pell tro-war-dro, pell tro-dro, a-bell-dro ; 2. pell amzer ; 3. *etwas weithin falsch einschätzen*, faziñ a vras (a-vras) war ur poent bennak, faziñ mat war ur poent bennak, faziñ groñs war ur poent bennak ; 4. un tamm mat.

weitläufig ag./Adv. : 1. ledan, ec'hon, frank, lijorus, fournis, diere, distrob ; 2. pouezus, a bouez bras ; 3. diziwezh, hir-spontus, stambouc'het, stambouc'hus ; *weitläufige Erklärung*, prezegenn hir-spontus b., un hir a brezegenn b., prezegenn keit hag ac'hanen d'al loar b., displegadur diziwezh g. ; 4. pell, diamen, a-bell ; *weitläufiger Cousin*, kenderv pell g., kenderv a-bell g. ; *weitläufig miteinander verwandt sein*, bezañ kerent pell, bezañ diamen an eil gant egile, bezañ kerent a-bell / bezañ kerent e pell pazenn (Gregor).

Weitläufigkeit b. (-) : 1. ec'honder g. ; 2. pouez g. ; 3. stambouc'h g., gwall hirder g., ranezennezh g., gourfonngeriat g.

weiträumig ag. : ec'hon, frank, mentek, ledan, lijorus, fournis, diere, distrob, war un dachenn brazik a-walc'h ; *weiträumige Flächen*, tachennoù ec'hon lies., ledennadoù ec'hon lies.

weitreichend ag. : pelldizh, hirhedtaol, a ziraez vras, pouezus, a bouez bras, mell, pikol, bras, ampl.

weitschweifig ag./Adv. : diziwezh, hir-spontus, luziet, disklaer, stambouc'het, stambouc'hus, ranezennek, gourfonngeriat, flapus ; *weitschweifige Reden führen*, ober prezegennoù keit hag ac'hanen d'al loar, na vezañ berr da gaozeal, ober prezegennoù a bad ur viken, treiñ avel, malañ avel, ragachiñ, aradennañ, reiñ tro d'e gaoz, lakaat tro gant e gaoz, ober tro gant e gaoz, bezañ ur bechad mat a stambouc'h gant e gomzoù, bezañ un tamm mat a stambouc'h gant e gomzoù, na vezañ prenn ebet d'e latenn ; *sich (t-rt) weitschweifig über etwas auslassen*, stambouc'hañ udb., displegañ udb dre ar munud (diouzh ar munud), displegañ udb just-ha-just, reiñ tro d'e gomzoù evit displegañ udb, ober tro gant e gaoz evit displegañ udb, tremen ur c'hraf bennak dre ar vurutell, reiñ forzh displegadurioù, diskoursiñ diwar-benn udb.

Weitschweifigkeit b. (-) : stambouc'h g., gwall hirder g., ranezennezh g., gourfonngeriat g.

Weitsicht b. (-) : 1. spiswel g., pellwel g. ; 2. ragevezh g.

weitsichtig ag. : 1. spiswel, dizall ; 2. rakevezhie, rakevezhius ; 3. [mezeg.] hirwel ; 4. hirsell.

Weitsichtigkeit b. (-) : [mezeg.] hirweled g.

Weitspringen n. (-s) : [sport] lammat a-hed g.

Weitspringer g. (-s,-) : [sport] lammer a-hed g.

Weitsprung g. (-s,-sprünge) : 1. [sport] lamm a-hed g. ; 2. lamm pell g., lamm-sailh g., lamm hir g.

weittragend ag. : 1. pelltizh, hirhedtaol ; 2. a ziraez vras, hir diraez, uhelbal.

Weitung b. (-,-en) : 1. ledanadur g., frankadur g., arfrank g., arfrankaat g. ; 2. *Weitung eines Rohrs*, sklad un duellenn g. ; 3. *Treppenweitung*, uhelder etre div bazennadeg g., uhelder etre daou skrap g.

Weitwanderung b. (-,-en) : beaj war droad b., tro-vale hir b.

Weitwinkelobjektiv n. (-s,-e) : amkanell gavael bras b.

Weizen g. (-s) : 1. gwinizh str./g., ed str./g. ; *Buchweizen*, gwinizh-du str., ed-du str. ; *es wurde zu dicht gesät, jetzt treibt der Weizen nur noch dünne Halme*, re stank eo bet hadet, bremañ e spilhenn ar gwinizh ; *die kleinen Weizenpflanzen treiben Nebensprossen, der Weizen bestockt sich*, brankañ a ra ar gwinizh, ober a ra ar gwinizh bodadoù, strujañ a ra ar gwinizh, bodenniñ a ra ar gwinizh, kefiñ a ra ar gwinizh, drusaat a ra ar gwinizh, krog eo ar gwinizh da c'hlañ ; *der Weizen hat sich bestockt*, branket eo ar gwinizh ; *der Weizen bestockt sich sofort*, kellidañ a ra ar gwinizh en duilhoù, diwar un edenn hadet e teu meur a gorzenn ; *auf diesem Boden gedeiht Weizen besonders gut*, an douar-se a ro ed (a daol ed) gant puilhentez ; *Mischbrot aus Weizen und Roggen*, bara daouhanter g. ; *das Land hat einen Überschuss an Weizen bester Qualität*, er vro e fonn gwinizh yac'h ha n'eus ket gwerzh dezho ; *es herrscht große Nachfrage nach Weizen*, prez a zo war an ed, kas a zo war an ed, klask a zo war an ed, mall a zo war an ed, goulenn ed a zo, goulenn a zo d'an ed, goulenn a zo war an ed, gwerzh vat a zo d'an ed, reked a zo war an ed, reked eus ed a zo ; 2. [dre skeud.] *sein Weizen blüht*, eus ar c'hentañ emañ e stal gantañ, war ar bern emañ, hennezh a vev diwar ar bern, plousaet mat eo e votoù, hennezh a zo aes e borpant, uhel eo an dour gantañ, hennezh a zo klok, hennezh en deus arc'hant gwalc'h e galon, hennezh eo mat ar bed gantañ, hennezh a zo foenn er rastell gantañ, kreñv eo an traoù gantañ, kreñv eo e chouk, kreñv eo e gein, druz eo ar geustereñ gantañ, mat eo an traoù gantañ, gouest eo, barrek eo, madoù en deus, brav e oar keinañ, mat eo da geinañ ; *die Spreu vom Weizen sondern*, dispartiañ ar bleud diouzh ar brenn, lakaat disparti etre an ed hag an dreog, dibab ar c'holo diouzh ar greun, lakaat diforc'h etre ar pezh a zo gwir hag ar pezh a zo faos, diforc'hiñ ar wirionez diouzh ar gaou ; *Unkraut zwischen den Weizen säen*, hadañ dreog e-touez an ed.

Weizenacker g. (-s,-äcker) : edeg b., gwinizheg b., parkad ed g., parkad gwinizh g., park dindan ed g., park dindan winizh g., tachennad winizh b. ; *ein riesengroßer Weizenacker*, ur maeziad gwinizh g.

Weizenaussaat b. (-,-en) : *die Weizenaussaat*, an hadañ gwinizh g., an haderezh gwinizh g.

Weizenbier n. (-s,-e) : bier gwinizh g., bier gwenn g.

Weizenbrand g. (-s) : [louza.] mergl g., merglenn b., skaot du g., duan str., korbon str.

Weizenbrei g. (-s) : yod-gwinizh g., formante g.

Weizenbrot n. (-s) : bara gwenn g., bara gwinizh g., bara flour g., P. brif gwenn g.

Weizenbündel n. (-s,-) : pichenn b.

Weizenchrêpe b. (-,-s) : [kegin.] krampouezh gwinizh str.

Weizenerde b. (-) : douar-ed g., douar edus g., douar fonnus da reiñ ed., douar gallek g., douar greunek g. ; *Tang eignet sich nicht als Düngemittel für Weizenerde*, ar bezhin (an teil-mor, an teil-aod) n'eo ket mat da winizh.

Weizenernte b. (-,-n) : eost-gwenn g.

Weizenfeld n. (-s,-er) : edeg b., gwinizheg b., parkad ed g., parkad gwinizh g., park dindan ed g., park dindan winizh g., tachennad winizh b. ; *ein riesengroßes Weizenfeld*, ur maeziad gwinizh g.

Weizenkeimöl n. (-s) : eoul kellidoù gwinizh g., eoul kellido gwinizh g.

Weizenkleiebrod n. (-s) : bara brennek g., bara brenn g.

Weizenkorn n. (-s,-körner) : *ein Weizenkorn*, ur c'hreunenn winizh b., ur c'hreunenn ed b., un edenn b., ur winizhenn b.

Weizenmehl n. (-s) : bleud gwinizh g. ; *feinstes Weizenmehl*, flour gwinizh g., flourenn vleud b., flourenn ar bleud gwinizh b., bleud flour g. / flour bleud g. (Gregor) ; *einen Teig aus halb Buchweizen- und halb Weizenmehl anfertigen*, ober toaz gant bleud ed-du ha gwinizh daouhanter.

Weizenpflanze b. (-,-n) : [louza.] gwinizhenn b., edenn b. ; *die kleinen Weizenpflanzen treiben Nebensprossen*, brankañ a ra ar gwinizh, ober a ra ar gwinizh bodadoù, strujañ a ra ar gwinizh, kefiañ a ra ar gwinizh, bodenniñ a ra ar gwinizh, drusaat a ra ar gwinizh, krog eo ar gwinizh da c'hlaañ.

weizenreich ag. : edus, gwinizhek, gwinizhus, edek, greunek.

Weizenschrot g. (-s,-e) : semoul gwinizh g., brasvleud g., brignen g., griñs g., griñson g., groel g.

Weizensteinbrand g. (-s) : [louza.] nivlenn b., nivlenn-ed b. ; *vom Weizensteinbrand befallen*, nivlennnek ; *vom Weizensteinbrand befallen werden*, nivlenniñ ; *den Weizensteinbrand begünstigend*, nivlennus.

Weizenzüchtung b. (-) : diuzouennañ gwinizh g.

welch / welcher / welches / welche 1. anv-gwan goulennata : pe, petore, peseurt, pezh, pehini, pere, penaos, na penaos, petra ; *welches Buch lesen Sie* ? peseurt (petore, penaos, petra) levr emaoch-hu o lenn ? pe levr emaoch o lenn ? pezh levr emaoch o lenn ? gant peseurt levr emaoch ? pehini levr emaoch o lenn ? ; *aus welchem Land stammen Sie* ? a betore bro ez oc'h ? ; *um welche Zeit ? zu welcher Zeit* ? pegoulz ? pe da goulz ? pe en amzer ? da be vare ? pevare ? pe da vare ? ; *in welchem Alter* ? da be oad ? ; *mit welchem Recht* ? pe dre wir ? (Gregor), dre be wir ? dre beseurt gwir ? ; *aus welchem Grund* ? a be berzh kement-se ? evit peseurt abeg ? evit pe bennkaoz ? en askont (en arbenn, dre an arbenn) da betra ? pe evit abeg ? / pe dre 'n abeg ? / pe diwar-benn tra ? (Gregor), en abeg (abalamour) da betra ? diwar-benn petra ? pe evit tra ? evit petra ? perak tra ? , da berak ? evit perak ? ; *welcher Art* ? peseurt hini ? peseurt re ? pehini ? pere ? ; *welchem Tier bringt ihr Futter* ? da be loen e kasit boued ? ; *er weiß nicht*,

welche Richtung er einschlagen soll, ne oar ket war be du mont, ne oar ket pe war zu mont, ne oar ket war be du treiñ, ne oar ket war be du en em dreiñ da vont, ne oar ket pe du mont, ne oar ket pe war du mont, ne oar ket war belec'h mont, ne oar ket etrezek pelec'h mont, ne oar ket petore roud mont, ne oar ket etrezek men mont, ne oar ket ar-zu men mont ; *er möchte wissen, welcher Schüler dafür am meisten geeignet ist*, c'hoant en deus gouzout pehini eus ar skolidi eo an hini barrekañ ; *es fällt mir schwer zu erraten, welche Bedenken er hat*, diaes eo din divinout petra a gav strafuilhus en afer-se ; *ich habe vergessen, welchen Vorschlag er gemacht hat*, disoñjet em eus petra oa e ginnig ; *an welchem Tag der Woche soll es sein* ? e peseurt deiz eus ar sizhun e vo ? ; *ich fragte ihn, mit welchem Werkzeug er lieber arbeite*, goulenn a ris digantañ peseurt benveg a blijfe dezhañ evit labourat ; *klar stand in der Zeitung, welches Zeugen Aussage den Beweis lieferte*, douget e oa sklaer er gelaouenn diskleriadur peseurt test en doa degaset ar brouenn ; *für welche Leute arbeitet ihr* ? evit pere e labourit ? ; *mit welchen Waffen möchtest du kämpfen* ? gant pere armoù e fell dit stourm ? gant petore armoù e fell dit stourm ? gant peseurt armoù e fell dit stourm ?

2. raganv goulennata : pehini, pere, peseurt hini, piv ; *welches wählst du* ? peseurt hini ac'h eus c'hoant da gaout ? pehini ac'h eus c'hoant da gaout ? ; *welcher von euch* ? piv (pehini, pezh hini) ac'hanoc'h ? ; *welcher von ihnen* ? pehini (pezh hini) anezho ? ; *welche von ihnen* ? pere (pezh re) anezho ? pere bennak anezho ? pezh re bennak anezho ? ; *welcher von diesen Männern* ? pehini eus ar wazed-se ? pezh hini eus ar wazed-se ? pehini bennak eus ar wazed-se ? pezh hini bennak eus ar wazed-se ? ; *welche von diesen Männern* ? pere eus ar wazed-se ? pezh re eus ar wazed-se ? pezh re bennak eus ar wazed-se ? pere bennak eus ar wazed-se ? ; *mit welchem* ? gant peseurt hini ? gant pezh hini ? gant pehini ? ; *mit welchen* ? gant pere ? gant pezh re ? ; *welchen (welches, welche) soll ich nehmen* ? pehini da gemer ? pezh hini da gemer ? ; *welche (liester) soll ich nehmen* ? pere da gemer ? pezh re da gemer ? ; *welchen (welches, welche) soll ich wählen* ? pehini da zibab ? ; *welche (liester) soll ich wählen* ? pere da zibab ? ; *welche (liester) nehme ich mit* ? pere a zeuio ganin ? ; *welche (liester) wollt ihr* ? pere a fell deoc'h kaout ? pezh re a fell deoc'h kaout ? ; *egal welche (liester) !* ne vern pere ! ne vern pezh re ! n'eus forzh pere ! n'eus forzh pezh re !

3. raganv goulennata doareenn digemm *welches* : pe, petore, peseurt, pezh, pere, pehini ; *welches ist der Unterschied zwischen ...* ? peseurt diforc'h a zo etre ... ? ; *welches sind seine Gründe* ? evit peseurt abegoù e ra kement-se ? ; *welches sind seine Haupteigenschaften* ? pere eo e spisverkoù pennañ ? ; *welches sind deine Bedenken* ? petra a gavez strafuilhus en afer-se ? ; *welches war sein Vorschlag* ? petra 'oa e ginnig ? ; *welches war die schönste Vase* ? peseurt lestr a oa an hini kaerañ ? petore lestr a oa an hini kaerañ ?

4. anv-gwan estlammata : pebez, nag, hag, pe, pezh, petore, peseurt, penaos, na penaos ; *welcher Künstler !* *welch ein Künstler !* na pebez arzour ! nag un arzour ! na penaos arzour ! hag un arzour ! pe arzour ! pezh arzour ! petore arzour ! peseurt arzour ! ; *welch schöner Tag !*

pebezh devezh brav ! bravat devezh ! nag un deiz kaer hiziv ! na penaos deiz kaer hiziv ! nag un deiz kaer hiziv ! ; *welch ein Krach !* nag ur safar ! nag a drouz ! pe reuz ! pebezh reuz ! na pebezh reuz ! na penaos reuz ! ; *welch ein schöner Wagen !* pebezh da garr kaer ! na penaos karr ! na pebezh karr kaer ! pebezh ur c'harr kaer ! ; *welch ein Unglück !* pebezh glac'har ! pezh ur glac'har !

5. raganv stagañ : hag ; *der Mann, welcher das sagt*, ar gwaz hag a lavar an dra-se, ar gwaz a lavar an dra-se ; *ein Freund, auf welchen (auf den) ich mich verlassen kann*, ur mignon hag a c'hallan kaout fiziañs ennañ, ur mignon a c'hallan kaout fiziañs ennañ.

6. raganv amresis : *ich möchte Brot, hast du welches ?* bara am bo, chom a ra un dorzhig bennak ganit ? kaout bara a garfen, menel a ra ganit ? ; *es sind welche hier, die nicht bezahlt haben*, amañ ez eus tud ha n'o deus ket paeet c'hoazh ; *ich habe welche, aber nicht viele*, bez' em eus eus outo, met pas stank.

welch auch : n'eus forzh petra, daoust petra, petra bennak, pezh bennak, pe ... bennak ; *welche auch seine Gründe sein mögen*, n'eus forzh petra a c'hall reiñ da zigarez, petra bennak e c'hallfe e zigareziou bezañ, pezh bennak a c'hall digareziñ, daoust petra a c'hall digareziñ, daoust pe zigarez a denno.

welchergestalt Adv. : penaos, e pe zoare, pe e tailh, pe e giz, pe e feson.

welcherlei Adv. : petore, peseurt, pe ; *welcherlei Gründe er auch vorbringen mag*, n'eus forzh petra (petra bennak) a rofe da zigarez, daoust pe zigarez a denno.

welcherweise Adv. : penaos, e pe zoare, pe e tailh, pe e giz, pe e feson.

Welf g. (-s,-e) / n. (-s,-er) : **1.** kolen-ki g., labous-ki g., plog ki g., ki bihan g. ; **2.** bleizig g., menn-bleiz g., kolen-bleiz g., plog bleiz g. ; **3.** louarnig g., plog louarn g., menn-louarn g., kolen-louarn g.

Welfe g. (-n,-n) : [istor] gwelf g. [dre vras : *dalc'hiad ar pab a-enep an impalaer*].

welfen V.gw. (hat gewelft) : koleniñ, kelinañ.

welfisch ag. : [istor] gwelf, hag a sell ouzh ar welfed.

welk ag. : goeñv, gweñv, goeñvet, gweñvet, krin, krinet ; *welk werden*, goeñviñ, gweñviñ, bezañ lakaet e butun ; *welkes Blatt*, delienn gweñvet b., delienn weñv b., delienn sec'h b. ; *welke Haut*, kroc'hen gwrac'hellet g.

welken V.gw. (hat gewelkt / ist gewelkt) : **1.** goeñviñ, gweñviñ, mont e butun, tristaat, krinañ ; **2.** [dre skeud.] gwrac'hat, gwrac'hellat, gwrac'henniñ, dislivañ.

Welken n. (-s) : goeñvadur g., gweñvadur g., goeñvadurezh b., gweñvadurezh b., goeñverezh g., gweñverezh g., goeñvidigezh b., gweñvidigezh b.

Wellbaum g. (-s,-bäume) : [tekn.] marbr g.

Wellblech n. (-s,-e) : tol gwagennek str.

Wellblechhütte b. (-,-n) : logell dol b., lochenn dol b.

Wellblechhüttenstadt b. (-,-städte) : lastez kêr b., foukennaoueg b., lochennaoueg b., P. Kervidon b.

Welle b. (-,-n) : **1.** gwagenn b., gwagennad b., gwag g., houlenn b., koumm-mor g., tarz-mor g., tonn b., bern dour g., bern g., bomm mor g., houl [*liester* houloù, houleier] g., houl-mor [*liester* houloù-mor, houleier-mor]

g. ; *gewaltige Welle*, taol-ratre g., tonn b., koumm g., tarz g., bern g., redele g., houladenn b., toenn-vor b., kole g. ; *hohe Welle*, bern g., barrad-mor g., gwazh b. ; *sehr hohe Welle*, kole g., houladenn b. ; *Flutwelle*, barr-reverzhi g. ; *von Seetang bedeckte Welle*, tagell b. ; *die See wirft hohe Wellen*, draill a zo er mor, rust (diroll, dirollet, fuloret, kounnaret, dichadennet, direizhet, gros, pounner, garv) eo ar mor, gwall vor a zo, lourt eo ar mor, gwall wagennek eo ar mor, mor a dri tarz g., ruziañ a ra ar mor, c'hwezañ a ra ar mor, berniañ a ra ar mor, ratre a zo gant ar mor, gwinkal a ra ar gazeg c'hlas, mor a zo, lavagnon a zo ; *die Wellen brechen sich*, dirollañ a ra an tarzhoù, tarzhañ a ra an tonnoù, dedarzañ a ra an tonnoù, gourzarzañ a ra an tonnoù, rodellañ (difarleañ) a ra an tarzhoù-mor, foetañ a ra ar mor gant un trouz spontus, fregañ rust a ra an taolioù-mor, gwinkal a ra ar gazeg c'hlas ; *an den Klippen zerschellen und schäumen die Wellen*, ar c'herreg a dorr ar gwagennoù hag o laka da eoniñ, kreviñ a ra an taolioù-mor war ar reier en ur eoniñ ; *von den Wellen verschlungen werden*, bezañ goueledet, bezañ lonket gant ar mor, mont e puñs ar mor ; *die Wellen rollen träge über den Sand*, riklañ a ra ar gwagennoù hirvoudus war an traezh, an houl lizidour a darlip an traezh ; *die Sturzwelle kommt von vorne*, a-benn emañ ar bern ; *die See schiebt ihre Wellen vor sich her*, ruilhal ha diruilhal a ra ar mor e houlennoù, ruilhal-diruilhal a ra ar mor e houlennoù ; *die Wellen legen sich*, sioulaat a ra an tonnoù, divegañ a ra an tonnoù, terriñ a ra war an tonnoù ; *die Wellen teilen, die Wellen durchschneiden, die Wellen durchfurchen*, regiñ ar mor, regiñ mor, troc'hañ (digeriñ, freuzañ, fregañ) an dour ; *kreisförmige Wellen*, lagadennoù war an dour lies.

2. [gouleier trilih] *grüne Welle*, gouleier kenurzhiet lies.

3. birvilh g., entan g., broud g., deltu g. ; *Welle der Begeisterung*, startijenn viridik o sevel a-greiz-holl gant an dud b., birvilh gredus a sav a-daol-trumm en engroez g., birvilh an drivliadeg g. ; *die Begeisterung schlug hohe Wellen*, an dud a oa dirollet kement a virvilh a oa enno ; *Wellen des Gefühls*, huanadennoù ar galon (Gregor) lies., pistigoù (luskadoù, froudoù) ar galon lies., broud diabarzh g., lañs ar galon g., lusk ar galon g. ; *die Freiheitswelle verbreitete sich über das ganze Land*, c'hwezhañ a reas avel ar frankiz war (dre) ar vro a-bezh.

3. *P. eine dicke Welle angeben*, ober teil, bezañ teilek, rodal, pompadiñ, ober e galite, flipata re, ober re vras gaoliad, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), bezañ un torkad lorc'h en an-unan, ober e varc'h-kaoc'h, brabañsal, ober foug gant e ouiziegezh, treiñ e leue en an-unan, rodal e revr, bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug, bezañ kement a lorc'h en an-unan na fontfe ket un tamm sukr en e revr.

4. [fizik] gwagenn b. ; *Schallwellen*, gwagennoù son lies., gwagennoù stanel lies. ; *gedämpfte Welle*, gwagenn disteraet (mouget, gwanaet) b. ; [skingomz] *kurze Wellen*, gwagennoù berr lies. ; *lange Wellen*, gwagennoù hir lies. ; *ultrakurze Wellen*, gwagennoù traberr lies., gwagennoù dreistberr lies., gouluz talm g. ; *Mittelwellen*, gwagennoù krenn lies., gwagennoù etre lies.

5. fagodenn (hordennad) geuneud b., duilh (tortad, torkad) keuneud g., fagod str. [*liester ivez fagodoù, fagodennoù*], hordenn geuneud b. [*liester herdin keuneud*].

6. [tekn.] marbr g.

7. [amzer] buezon b., taol g., taolad g., kaouad b./g., barr g., stoked g., frapadenn b., frapad g., reuziad g.; *Hitzewelle*, buezon dommdr b., gratadenn b., gratenn b., krazadenn b., kaouad tommder b./g., barr tommder g., stoked tommder g., frapad tommder g., frapadenn dommdr b., taol tommder g., taolad tommder g., tommderenn b., skouflad tommijenn g., reuziad amzer domm g., skoulad tommijenn g., devezhiadoù gor lies.

8. [douar] gwagennadur g., ridennad b.

9. [blev] frizeür b.; *mit der Brennschere in Wellen legen*, klaouierñ; *in Wellen legen*, rodellañ, frizañ, kordigellañ, ober ur frizadenn, gwagennañ.

10. [dre skeud] lanvad g.; *Streikwelle*, lanvad a harzoù-labour g.

wellen V.gw. (hat gewellt) : 1. gwagennañ, houlennañ; *gewellt*, gwagennek, gwagennus, gwagennet, houlennek, gwagennaouek, naou-dinaou, sav-disav, ribin-diribin; *gewelltes Gelände*, takad naou-dinaou (sav-disav, ribin-diribin) g., takad gwagennek g.; 2. rodellañ, frizañ, kordigellañ, gwagennañ; *gewelltes Haar*, blev gwagennek str., blev rodellek str.; *sich das Haar wellen lassen*, lakaat rodellañ e vlev, lakaat frizañ e vlev, lakaat ober ur frizadenn, lakaat klaouierñ e vlev, lakaat gwagennañ e vlev; 3. [kegin.] a) reiñ un tamm birviñ da, rollvirviñ; b) ruilhañ gant ar rollon.

V.em. : **sich wellen** (hat sich (t-rt) gewellt) : 1. gwagennañ, houlennañ, neuñvenniñ, frizañ; 2. gwarañ, gwarañ, kammañ, mont a-we, en em weañ, mont gwe en an-unan, korvigellañ, korleziñ, gwelchiñ, doliñ, bezañ dol gant an-unan, bolzañ; 3. rodellañ, frizañ, fuilhañ, gwagennañ; *ihr Haar wellt sich*, rodellañ a ra he blev, frizañ a ra he blev, fuilhañ a ra he blev, gwagennañ a ra he blev.

Wellenausbreitung g. (-) : [fizik] emastenn ar gwagennoù g., treled gwagennel g.

Wellenbauch g. (-s,-bäuche) : [fizik] tor ar wagenn g.

Wellenbereich g. (-s,-e) : [skingomz] bann talmoù g.

Wellenberg g. (-s,-e) : bern dour g.

Wellenbewegung b. (-,-en) : fiñv gwagennek g., gwagennadur g.

Wellenbrecher g. (-s,-) : chaoser a-enep ar barradoù-mor g., diwagenner g., rakkæ g.

Wellenerreger g. (-s,-) : [fizik] luskellader g.

wellenförmig ag. : gwagennaouek, gwagennek, houlennek, gwagennus, e doare ur wagenn, e doare gwagennoù; *wellenförmige Bewegung*, fiñv gwagennek g., gwagennad b.

Wellengang g. (-s) : houl g.; *es herrscht starker Wellengang*, drailh a zo er mor, rust (diroll, dirollet, fuloret, kounnaret, dichadennet, direizhet, gros, pounner, garv) eo ar mor, gwall vor a zo, gwall wagennek eo ar mor, mor a dri zarzh a zo, ruziañ a ra ar mor, c'hwezañ a ra ar mor, berniañ a ra ar mor, ratre a zo gant ar mor, lourt eo ar mor, gwinkal a ra ar gazeg c'hlas, mor a zo, lavagnon a zo.

wellenhaft ag. : gwagennek, gwagennus, gwagennaouek, houlennek.

Wellenkamm g. (-s,-kämme) : kribenn (kribell) ur wagenn b., lein un tarz g.

Wellenkraftwerk n. (-s,-e) : kreizenn vordredan b.

Wellenlänge b. (-,-n) : 1. hed ur wagenn g.; 2. [skingomz] trohed g.; 3. [dre skeud.] *die gleiche Wellenlänge haben, auf der gleichen Wellenlänge liegen*, bezañ a-dra an eil gant egile, bezañ o peuriñ war ar memes tachenn, sachañ war ar memes ibil, bezañ war an hevelep neudenn, gwriat war an hevelep torchenn, gwriat war ar memes liñsel, bountañ war an hevelep ibil, bountañ (sachañ) war an hevelep tu, kanañ ar gousperoù war ar memes ton.

Wellenleistung b. (-,-en) : [tekn.] galloudezh e penn ar marbr b.

Wellenlinie b. (-,-n) : 1. linenn wagennek; 2. [mat.] sinuzoid g.

Wellenmechanik b. (-) : loc'honiezh wagennel b.

Wellenreiten n. (-s) : [sport] seurf g.

Wellenreiter g. (-s,-) : [sport] seurfer g.

Wellenschlag g. (-s) : taol-mor g., barr-mor g., bomm-mor g., rekas g., astarzh g., adtarzh g.

Wellenschliff g. (-s) : kranelladur g.; *ein Messer mit Wellenschliff versehen*, kranellañ ur gontell (Gregor), dantañ ur gontell.

Wellensittich g. (-s,-e) : [loen.] krakperoked g., budjerigar g., perokedig g., peruchenn b.

Wellental n. (-s,-täler) : toull etre div wagenn g., bern kleuz g.

Wellentheorie b. (-) : arlakadenn wagennel b.

Weller g. (-s,-) : 1. ardiñh g., barras g., tilh g.; 2. [loen.] dourc'hast b.

wellern V.k.e. (hat gewellert) : sevel gant ardiñh (gant barras, gant tilh), ardiñhañ, priennañ, sevel gant plouz ha pri mesk-ha-mesk.

Wellfleisch n. (-es) : [kegin.] kig berv g., kig soubenn g.

Wellholz n. (-es,-hölzer) : ruilhenn-doaz b., rollon g.

Wellhornschnecke b. (-,-n) : [loen.] kilhog-mor g., kog-beleg g., kilhog-traezh g., kilhog-lec'hid g., kog-lec'hid g.

wellig ag. : gwagennek, gwagennus, rodellek, gwagennaouek, houlennek, naou-dinaou, sav-disav, ribin-diribin; *welliges Gelände*, takad naou-dinaou (sav-disav, ribin-diribin) g., takad gwagennek g.; *welliges Haar*, blev gwagennek str., blev rodellek str.; *wellig werden*, gwarañ, gwarañ, kammañ, gwelchiñ, mont a-we, en em weañ, mont gwe en dra-mañ-tra, korvigellañ, korleziñ, doliñ, dont dol gant an dra-mañ-tra, labourat; *das alte Dach ist wellig geworden*, an doenn gozh a zo bolzennet penn-da-benn, kamm-digamm eo an doenn gozh.

Wellpappe b. (-,-n) : kartofis gwagennek g.

Wellrad n. (-s,-räder) : [tekn.] traouilh g.

Welp g. (-n,-n) : [loen.] 1. kolen-ki g., labous-ki g., plog ki g.; 2. bleizig g., menn-bleiz g., kolen-bleiz g.; 3. louarnig g., plog louarn g., menn-louarn g., kolen-louarn g.

Wels g. (-es,-e) : [loen.] dourc'hast b.

welsch ag. : romanek, latin; *die welsche Schweiz*, tachenn c'halle gour Bro-Suis b.; *die Welschen* [disprizius a-wechoù], ar pobloù romanek lies.; [nazi.] *welscher Plunder*, gallegaj g., gallegajoù lies.

Welschhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] yar-Indez b., yar-Spagn b.

Welschkohl g. (-s) / **Welschkraut** n. (-s) : [louza.] kaol rodellek str., kaol-dantek str.

Welschkorn n. (-s) : [louza.] maiz str.

Welschland n. (-s) : [istor] bro latin b., Bro-C'hall b., Italia b.

Welschschweiz b. (-) : *die Welschschweiz*, tachenn c'halle gour Bro-Suis b., Romandia b.

Welschschweizer g. (-s,-) : gallegour Bro-Suis g., Romandiad g.

welschschweizerisch ag. : eus tachenn c'halle gour Bro-Suis, romandiat.

Welschtirol n. (-s) : tachenn italianek Bro-Dirol b., Trentino-Alto Adige b.

Welt b. (-,-en) : 1. bed g., douar g., tir g. ; *das Licht der Welt erblicken, auf die Welt kommen, zur Welt kommen*, genel, lakaat troad war an douar (Gregor), bezañ ganet, lakaat e fri war an douar, dont war an douar, dont war ar bed, dont er bed, bleuniañ, bleuñviñ ; *das Kind kam im sechsten Schwangerschaftsmonat zur Welt*, ar bugel ne oa nemet c'hwech miz douget pa oa bet ganet ; *zur Welt bringen (in die Welt setzen)*, genel, genel [ur bugel] d'an-unan, reiñ buhez da, dispakañ eus, lakaat er bed, gwilioudiñ diwar, [gwashaus] dozviñ, flutañ ; *aus der Welt scheiden*, tremen eus ar bed-mañ, mervel, mont kuit, mont diwar ar bed ; *aus der Welt schaffen*, dismantrañ / lakaat da netra (Gregor), dismantrañ holl-razh, distrujañ naet, kas da netra, kas war netra, kas da get, kas da vann, kas da neuz, heskiñ, dic'hastañ, reiñ un disentez d'ur gudenn bennak, reiñ lamm da ; *die Sache muss aus der Welt geschafft werden*, ret eo reiñ lamm d'ar gudenn-se, ret eo lakaat diwezh d'an dra-se, ret eo kaout an dizober (an dieub) eus an dra-se, ret eo dic'hastañ (peurgas) an dra-se, ret eo skarat ar gudenn-se, ret eo frankaat gant ar gudenn-se, ret eo reiñ un disentez d'ar gudenn-se, ret eo lakaat an askorn en e lec'h, ret eo lakaat an askorn en e blas ; *nicht um alles in der Welt (nicht um die Welt)*, nag evit unan nag evit daou, ha pa vefe evit holl vadoù ar bed-mañ, evit seul a ve, evit netra er bed ; *die Schöpfung der Welt durch Gott, die Erschaffung der Welt*, krouidigezh ar bed b., ar Grouidigezh b. ; *Gott erschuf die Welt, Gott schuf die Welt*, Doue a grouas ar bed, Doue en deus graet d'ar bed bezañ, Doue a stummas ar bed, Doue a reas an douar hag an neñv ; *sich über Gott und die Welt unterhalten*, kontañ kaozioù war ar stank, kaozeal diwar-benn ket ha netra, mont eus an eil kaoz d'eben, bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben, lammat eus an eil kaoz en eben, komz gogez, na c'houzout kaozeal na tevel, kontañ pemp pe nav, kontañ pemp ha nav, kontañ pemp ha pevar, komz a-dreuz hag a-hed, fistilhañ, raskañ, langajal, drailhañ langaj, glaourenniñ, bezañ kaozioù patatez ganto, begeliat, barbotiñ ; *wir unterhielten uns über Gott und die Welt*, ar marvailhoù a zae en-dro.

2. [dre astenn.] bed g., tir g. ; *Welt im Kleinen*, bed a-vihan g., korrant g., mikrokosm g. ; *Welt im Großen*, bed a-vras g., meurgant g. ; *Welt des Dichters*, bed ar varzhoniezh g. ; *Welt der Träume*, bed an huñvreoù g. ; *Welt des Scheins*, bed ar seblant g., bed an touelladennoù g. ; *sinnliche Welt*, bed skiantennel g. ;

übersinnliche Welt, bed dreistskiantennel g. ; *die verkehrte Welt*, ar bed war e gement all g. / ar bed tu evit tu g. (Gregor) ; *das ist der Lauf der Welt / so geht es in der Welt*, setu penaos eo ahelet ar bed - doare ar bed eo - e-giz-se emañ an traoù - setu penaos ez a ar bed / er c'hiz-se ez a ar bed / setu giz ar bed (Gregor) - e-mod-se emañ an traoù, pa vez kamm ar c'heuneud ne vez ket eeun ar glaou ; *die Welt der Antike*, an henved g.

3. boul ar bed b., Douar g., tir g. ; *eine Reise um die Welt machen*, ober tro ar bed ; *die weite Welt*, ar pelloù lies., ar bed hed ha ledan g., ec'honder ar bed g. ; *durch die weite Welt ziehen*, mont d'ar broezioù pell, kantren broioù, mont er bed hed ha ledan, beajiñ broioù, beajiñ dre ar bed-holl, galoupat ar bed-holl, mont d'ar pelloù (da bell vro), lopañ mor, galoupat ar mor hag an douar ; *überall auf der Welt trifft man Bretonen*, kavet e vez Bretoned dre ar bed-holl ; *in der ganzen Welt*, war an douar kevan, er bed hed ha ledan, er bed-holl, er bed a-bezh ; *nirgends in der Welt*, neblec'h ebet er bed a-bezh, neblec'h ebet er bed-holl, e Kerneblec'h hepken ; *Geld regiert die Welt*, an arc'hant an hini eo a c'houarn red ar bed, stur ar bed eo an arc'hant, an arc'hant an hini eo a vlein ar bed, an arc'hant eo penn, an arc'hant eo ar skoulm, an arc'hant eo ar vudurun, hep arc'hant brezel ebet ; *solange die Welt besteht, wird es Kriege geben*, padout a raio ar brezelioù keit evel ar bed, padout a raio ar brezelioù keit hag ar bed ; *das Ende der Welt*, a) [finis terrae] penn ar bed g. ; b) [finis mundi] dibenn ar bed g., Deiz ar Varn g., dibenn ar c'hantvedoù g. ; *das ist nicht aus der Welt*, n'eo ket ret mont da Gerneblec'h evit kaout an dra-se ; *das ist nicht die Welt !* n'eo ket ur gwall afer ! n'omp ket war-bouez an dra-se ! se ne ra mann ! se ne ra mann ebet !

4. rann eus ar bed b. ; *alte Welt*, Bed Kozh g. [Azia, Afrika hag Europa] ; *Neue Welt*, Bed Nevez g., douar nevez g. [Amerika, mui a-wechoù : Aostralia ha Polinezia] ; *westliche Welt*, kuzh-heol g., broioù ar c'huzh-heol lies., broioù ar c'hornôg lies. ; *die dritte Welt*, an Trede Bed g. ; *die vierte Welt*, ar pevare bed g.

5. bed enebet ouzh rouantelezh Doue g. ; *ich bin nicht von dieser Welt*, me n'on ket eus ar bed-mañ ; *Güter dieser Welt*, madoù ar bed-mañ lies. ; *in der Welt leben*, bezañ eus ar bed-mañ, bezañ troet gant traoù ar bed-mañ, bezañ taolet gant ar bed, bezañ mab ar bed (Gregor) ; *der Welt entsagen (sich von der Welt lossagen)*, mervel d'ar bed, mervel d'an-unan, en em ankounac'haat, dilezel ar bed hag ar joaioù, kuitaat ar bed evit ober pinijenn (Gregor), distagañ e galon (en em zistagañ) diouzh madoù ar bed-mañ, lavaret kenavo d'ar bed lorber, dilezel (bezañ distag diouzh) ar bed, chom pell diouzh chastre ar bed, bezañ pell e ene diouzh safar ar bed, chom pell diouzh fougerezhioù ar bed, chom pell diouzh fourgas ar bed, chom pell diouzh trouz ha fourgas ar bed, chom pell diouzh safaroù ar bed ; *wie schnell vergeht der Ruhm der Welt !* ouzh gloar ar bed ar bleuñv a zo ne gutuilher frouezh diwarno ; *zur Strafe hat Gott die Menschen auf diese Welt verbannt*, doue en deus lakaet an dud e kastiz er bed-mañ.

6. tud lies. ; *alle Welt*, ar bed-holl g., an holl, an holl dud, holl an dud, razh, razh an dud, rac'h an dud, kement den a zo, tout an dud, an dud tout ; *von aller Welt verlassen*, e-unan penn, chomet etre treid ar bed ; *im Urteil der Welt*,

hervez an holl dud ; *die ganze Welt war ihm auf den Fersen*, mil diaoul a oa war e roudoù.

7. bed ar vondianed g. ; *Mann von Welt*, den a renk g., mondian g., uhelvedad g. ; *in die Welt eingeführt werden*, daremprediñ ar pennoù bras evit ar wech kentañ, ober anaoudegezh gant meteier ar pennoù bras, ober anaoudegezh gant an tev, ober anaoudegezh gant meteier an dud vrav, ober anaoudegezh gant meteier an dud cheuc'h.

8. metoù g., kelc'hiadoù lies., kouch g., meuriad g., bro b. ; *gelehrte Welt*, skiantourien lies., metoù ar skiantourien g. ; *die Welt der Biologie*, bro ar vevoniezh b. ; *die vornehme Welt*, ar pennoù bras lies., an dud a renk lies., an dud uhel lies., ar vondianed lies., an dud vrav lies., an dud cheuc'h lies., an tev g.

9. kementad bras g., bed g. ; *eine Welt von Feinden*, ur bed a enebourien g., enebourien a-vil-vern lies. ; *Welten trennen die Führungsschicht vom Volk*, un islonk a zisrann an uhelidi diouzh ar bobl.

weltabgeschieden ag. : distro, didud, didu, dizarempred, dianket war ar maez, diannez, digevannez, digenvez, distok, distag, diamezeg, digavennus, dichenñ-bras, gouez, dibrad diouzh ar bed, pell diouzh darempred an dud, pell diouzh safar ar bed, pell diouzh ar bed / er-maez eus ar bed (Gregor).

Weltabgeschiedenheit b. (-) : digenvez g., dizarempred g., digenvezder g., digenvezded b.

Weltachse b. (-) : ahel ar voul Douar g., ahel an Douar g., ahel bed g.

Weltall n. (-s) : hollved g., kosmoz g., alvez g., an traoù krouet lies. ; *eine Rakete ins Weltall schießen*, bannañ ur fuzeenn.

weltanschaulich ag. : a brederouriezh, prederouriezhel.

Weltanschauung b. (-, -en) : **1.** bedweladur g., sellad war ar bed g. ; **2.** bedvennozhadur g., kredenn b., kredo b., meizadur g., mennozhadur g. ; *seine Weltanschauung bekennen*, diskuliañ e gredenn.

Weltausstellung b. (-, -en) : diskouezadeg hollvedel b.

Weltbank b. (-) : Bank Bed g.

Weltbaum g. (-) : [mojenn.] der Weltbaum, an onnenn Yggdrasil b.

weltbekannt ag. : hollvrudet, illur.

weltberühmt ag. : hollvrudet, illur, brudet er bed a-bezh.

Weltbeschreibung b. (-) : kosmografiezh b.

Weltbeste(r) ag.k. g./b. : kampion ar bed g., kampionez ar bed b.

Weltbestleistung b. (-, -en) : rekord ar bed g., gourc'hoù ar bed g.

Weltbevölkerung b. (-) : poblañs ar bed b. ; *die Weltbevölkerung wächst*, kreskiñ a ra poblañs ar bed.

weltbewegend ag. : hag a cheñch fas ar bed, a bouez bras evit ar bed kevan, gwall bouezus evit ar bed a-bezh.

Weltbild n. (-s) : bedouriezh b., bedweladur g., sellad war ar bed g., meizadur g., bedvennozhadur g., mennozhadur g. ; *kopernikanisches Weltbild*, heolgreizelouriezh b.

Weltbürger g. (-s, -) : keodedour ar bed-holl g., bedvroad g.

weltbürgerlich ag. : bedvroat.

Weltbürgertum n. (-s) : bedvroadelezh b.

Weltdame b. (-, -n) : mondiane b., itron a renk b., maouez ar bed b., uhelvedadez b., itron vondian b.

Weltenbummler g. (-s, -) : hentataer g., katreer g., baleantour g., baleer-broezhioù g., reder-broioù g., foeterbro g., foeter-mor g., galouper g., reder-mor g., ki-mor g.

Weltende n. (-s) : dibenn ar bed g., Deiz ar Varn g., dibenn ar c'hantvedoù g.

Weltenschöpfer g. (-s, -) : [preder.] demiurg g., spered urzhier ar c'hosmoz g., pennaour ar bed g.

weltentrückt ag. : **1.** digenvez, digavennus, didud, digevannez, pell diouzh darempred an dud, pell diouzh safar ar bed, distro, pell diouzh ar bed / er-maez eus ar bed (Gregor) ; **2.** o rambreal, beuzet (kollet) en e brederiadennoù, o lonkañ soñjoù, gant e huñvreoù, en ifernioù, o soñjal e lec'h all, e spered o treiñ e lec'h all, azezet war e spered, er c'houmoul, kollet en e soñjezonoù.

Weltentstehung b. (-) : orin ar bed g.

Weltentstehungslehre b. (-) : bedc'hanouriezh b., kosmogoniezh b.

welterfahren ag. : hag en deus gwelet kalz a draoù, hag a zo intentet mat, hag a anavez mat ar vuhez.

Welterfolg g. (-s, -e) : berzh forzh pegement (ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, mui-pegenn-mui) er bed a-bezh g., brud forzh pegement er bed a-bezh g./b.

Weltergewicht n. (-s) : [sport] pouez welter g., pouez damgrenn g.

Weltergewichtler g. (-s, -) : [sport] sportour welter g., pouez damgrenn g.

Welternährungsprogramm n. (-s) : steuñv bedel evit ar bevañs g.

welterschütternd ag. : hag a cheñch fas ar bed, a bouez bras evit ar bed kevan, gwall bouezus evit ar bed a-bezh.

Weltesche b. (-) : [mojenn.] *die Weltesche*, an onnenn Yggdrasil b.

weltfremd ag. : diouiziezh eus doareoù ar bed, hep lec'h-dont, diakuit, didro, didroidell, distag, eeunik.

Weltfremdheit b. (-) : diouiziegezh b., diakuitet b., eeunder g., didroidellerezh g., didroidell b., distag diouzh ar bed g.

Weltfriede g. (-ns) : peoc'h ar bed g., peoc'h er bed a-bezh g.

Weltgebäude n. (-s) : kosmoz g., hollved g.

Weltgeistliche(r) ag.k. g./b. : den a iliz n'emañ ket dindan reol g.

Weltgeltung b. (-) : brud kaer er bed a-bezh g./b.

Weltgericht n. (-s) : [relij.] Deiz ar Varn g., ar varn diwezhañ b. (Gregor).

Weltgeschichte b. (-) : istor ar bed-holl g., istor an denelezh g.

weltgeschichtlich ag. : hag a cheñch fas ar bed, a bouez bras evit ar bed a-bezh, gwall bouezus evit ar bed a-bezh.

Weltgesundheitsorganisation b. (-) : Aozadur Bed ar Yec'hed (ABY) g.

weltgewandt ag. : amc'hraus ; *weltgewandt sein*, bezañ kourtes (Gregor), bezañ en e aez dirak n'eus forzh piv ; *er ist weltgewandt*, hennezh a oar pleustriñ gant an holl, plijout a ra dezhañ gwelet ha bezañ gwelet, en em ober a ra ouzh ar vuhez hag an dud, plijus eo ober gantañ, plijus eo da zaremprediñ, aes eo mont e darempred gantañ, aes

eo mont e kehent gantañ, aes eo denesaat outañ, aes eo tostaat outañ, aes eo c'hoari gantañ, aes eo en em glevet gantañ, aes eo en em gordañ gantañ, brav eo kaout d'ober gantañ, brav eo kaout d'ober outañ, un den a emglev eo, un den a zegemer mat eo (Gregor), aes eo en em ober outañ, brav eo rannañ fav gantañ, tro aes a zo ennañ, tro vat a zo ennañ, bez' eo un den bourrus, ur spered aes a zen eo, un darempred aes a zen eo, amc'hraus eo, sichant eo.

Weltgewandtheit b. (-) : lec'h-dont g., amc'hrausted b., ampartiz b., finesa b., emober g.

Welthandel g. (-s) : kenwerzh bed g., kenwerzh ved b.

Welthandelsorganisation b. (-) : Aozadur Bed ar C'henwerzh g.

Weltherrschaft b. (-) : pennholierezh war ar bed a-bezh g., hegemoniezh vedel b.

Weltherrscher g. (-s,-) : roue an tir g.

Welthilfssprache b. (-) : yezh etrebroadel defot gwell b.

Weltkarte b. (-,-n) : planisferenn an Douar b., kartenn ar bed b., kartenn an Douar b., taolenn-ved b.

Weltkenntnis b. (-) : lec'h-dont g., ampartiz b., finesa b., emober g.

Weltkind n. (-s,-er) : rouler g., c'hwil g., paotr drant ha bagol g. paotr gwiv evel ur c'hant tachoù g., paotr gwiv evel ul labous g., liper g., unan laouen hag aes g., unan hag a gemer ar vuhez diouzh an tu mat g., fringer g., bever diroll g., paotr disoursi g., tamm mat a baotr gardis g., tarin da farsal g.

Weltklasse b. (-) : rummad ar re wellañ er bed g. ; *er ist einfach Weltklasse*, n'eus den ebet a vefe par na tost dezhañ, n'eus ket un den re da hemañ, n'eus den ebet heñvel outañ, hennezh a zo un disparadenn, dibar eo, dindan tro an heol (dindan an Neñv) n'eus den a ve par dezhañ, n'en deus ket e bar (Gregor), hennezh a zo hep e bar, hennezh a zo eus ar seurt ne barti ket, hennezh a zo hep e hañval, n'en deus ket e goulz, n'eus gour par dezhañ, n'eus den ebet en tu all dezhañ, n'eus nikun evit e bakañ, ned eo ket ganet e bar evit c'hoazh, n'en deus ket e gendere, n'en deus ket e gevatal, n'eus ket eveltañ.

Weltklugheit b. (-) : lec'h-dont g., ampartiz b., finesa b.

Weltkörper g. (-s,-) : ster str., astr g., planedenn b., korf-egor g.

Weltkrieg g. (-s,-e) : brezel-bed g. ; *der erste Weltkrieg*, ar brezel-bed kentañ g., ar brezel pevarzek g., ar brezel bras g. ; *durch den ersten Weltkrieg wurden viele Familien dezimiert*, ur riñs ti e oa bet ar brezel pevarzek, ar brezel pevarzek a reas e rumm war tiegezhioù ha tiegezhioù ; *der zweite Weltkrieg*, an eil brezel-bed g. ; *die Zeit zwischen den beiden Weltkriegen*, an etrebrezel g.

Weltkugel b. (-) : boul-douar b., boul ar bed b.

weltkundig ag. : *weltkundig sein*, bezañ kourtes (Gregor), bezañ en e aez dirak n'eus forzh piv.

Weltlauf g. (-s) : red an traoù g., red ar bed g.

weltläufig ag. : mondiañ ; *weltläufig sein*, bezañ kourtes (Gregor), bezañ en e aez dirak n'eus forzh piv.

weltlich ag. : lik, foran, disakr, bedus, douarel, douarek, bedat, bedel, amzerel ; *die weltliche Macht*, ar galloud bedel g., mistri ar bed-mañ lies., ar varnerien lik

lies. ; *weltliche Musik*, sonerezh foran g., sonerezh disakr g. ; *weltlich machen*, likaat ; *dem Weltlichen zugewandt sein*, bezañ taolet gant ar bed, bezañ troet gant traoù ar bed-mañ, bezañ den ar bed, bezañ mab ar bed (Gregor), bezañ troet gant prederioù douarel.

Weltlichkeit b. (-) : bedeliezh b., douarelezh b.

Weltliteratur b. (-) : lennegezh etrebroadel b., lennegezh ar bed b.

Weltlust b. (-) : bedeliezh b.

Weltmacht b. (-,-mächte) : galloud bras g., bro eus ar re c'halloudusañ er bed b., riez ved b.

Weltmann g. (-s,-männer) : mondiañ g., den a renk g., uhelvedad g., aotrou mondiañ g.

weltmännisch ag. : mondiañ, uhelvedat ; *weltmännisches Wesen*, kourtezi b., aez dirak an dud g.

Weltmarkt g. (-s) : marc'had etrebroadel g., nevid-bed g. ; *um auf dem Weltmarkt konkurrenzfähig zu bleiben, musste das Land große Opfer auf sich nehmen*, evit chom kevezus en nevid-bed e rankas ar vro asantiñ da aberzhioù pounner.

Weltmarktpreis g. (-es,-e) : feur etrebroadel g.

Weltmeer n. (-s,-e) : mor-bras g., meurvor g. ; *die Weltmeere durchfurchen*, hentañ ar mor, lopañ mor, galoupat ar morioù, redek ar morioù, redek mor, redek ar mor, mont dre ar morioù, morañ, morreded, regiñ mor, regiñ ar mor, klouedat mor.

Weltmeister g. (-s,-) : kampion ar bed g.

Weltmeisterschaften lies. : kampionad ar bed g.

weltoffen ag. : digor war ar bed.

Weltordnung b. (-) : urzh etrebroadel g. ; *neue Weltordnung*, nevezurzh ekonomikel etrebroadel g.

Weltpolitik b. (-) : 1. politikerezh etrebroadel g., politikerezh bedel g., politikerezh a bar bedel g., politikerezh e par ar blanedenn g. ; 2. [istor, Gwilherm II] Weltpolitik g.

weltpolitisch ag. : politikel e par ar blanedenn.

Weltpostverein g. (-s) : unvaniezh post hollvedel b.

Weltpriester g. (-s,-) : beleg n'emañ ket dindan reol g.

Weltproduktion b. (-) : kenderc'had bed g., kenderc'h bed g.

Weltrand g. (-s) : bevennoù ar bed lies., bevenn ar bed b.

Welträtsel n. (-s) : mister ar grouidigezh g.

Weltraum g. (-s) : egor g., steregor g. ; *die Eroberung des Weltraums*, gounidigezh ar steregor b., gounidigezh an egor b., gounit an egor g.

Weltraumbahnhof g. (-s,-höfe) : 1. savlec'h egor g. ; 2. bon bannañ fuzeennoù g., egorborzh g., kosmodrom g.

Weltraumfahrer g. (-s,-) : astraer g., astronaut g., sterdead g., spasaer g., spasionaot g., kosmonaot g., egoraer g.

Weltraumfahrt b. (-,-en) : 1. nijadenn en egor b., beaj dre an egor g. ; 2. sterdeadurezh g., astraerezh g., sterdeerezh g., sterdeñ g.

Weltraumflug g. (-s,-flüge) : nijadenn en egor b., egornij g.

Weltraumforschung b. (-,-en) : 1. imbourc'h war tachenn ar sterdeadurezh g., imbourc'h war tachenn an astraerezh g. ; 2. ergerzh an egor g.

Weltraumhafen g. (-s,-häfen) : bon bannañ fuzeennoù g., egorborzh g., kosmodrom g.

Weltraumkapsel b. (-,-n) : klozenn egorlestr b., klozenn egor b.

Weltraumlabor n. (-s,-s/-e) : arnodva egorel g.

Weltraumschiff n. (-s,-e) : egorlestr g.
Weltraumsonde b. (-,-n) : sonterez egor b.
Weltraumstation b. (-,-en) : savlec'h egor g.
Weltraumstrahlen lies. : skinoù-egor lies.
Weltraumteleskop n. (-s,-e) : teleskop-egor g.
Weltraumwaffe b. (-,-n) : arm-egor g.
Weltreich n. (-s,-e) : impalaeriezh b.
Weltreise b. (-,-n) : tro ar bed b.
Weltrekord g. (-s,-e) : rekord bed g., gourc'hoù bed g.
Weltrekordler g. (-s,-) : kampion ar bed g., gourc'haouer bed g.
Weltreligion b. (-,-en) : relijion vras e par ar bed b.
Welttruf g. (-s) : brud kaer er bed a-bezh g./b.
Weltruhm g. (-s) : brud kaer er bed a-bezh g./b.
Weltschmerz g. (-es) : 1. gwazhwelerezh g. ; 2. [lenn.] melkoni b.
Weltschöpfer g. (-s) : [relij.] krouer ar bed g.
Weltseele b. (-) : [preder.] ene ar bed g.
Weltsprache b. (-,-n) : yezh etrebroadel b.
Weltstadt b. (-,-städte) : meurgêr b.
weltstädtisch ag. : eus ur veurgêr, ... meurgêr, meurgêriat.
Weltteil g. (-s,-e) : rann eus ar bed b., rannved b., darnved g.
weltumfassend ag. : er bed a-bezh, bedel, hollvedel, e par ar blanedenn.
Weltumsegelung b. (-,-en) : 1. tro ar bed dre lien b., troverdeadenn b., imram g. ; 2. [sport] redadeg-vor tro-dro d'ar bed b.
Weltuntergang g. (-s) : dibenn ar bed g., Deiz ar Varn g., finvez ar bed b., dibenn ar c'hantvedoù g.
Weltuntergangsstimmung b. (-) : malañjer g., maritell b.
Weltverbesserer g. (-s,-) : [dre skeud.] reizher touet g.
Weltverkehr g. (-s) : darempredoù etrebroadel lies.
weltverloren ag. : 1. digenvez, digavennus, didud, digevannez, pell diouzh darempred an dud, pell diouzh safar ar bed, distro, pell diouzh ar bed / er-maez eus ar bed (Gregor) ; 2. o rambreal, beuzet (kollet) en e brederiadennoù, o lonkañ soñjoù, gant e huñvreoù, en ifernioù, o soñjal e lec'h all, er c'houmoul, e spered o treiñ e lec'h all, azezet war e spered, kollet en e soñjezonoù.
Weltweise(r) ag.k. g./b. : fur g. ; *die sieben Weltweisen*, ar seizh fur eus Bro-C'hres (Gregor) lies., ar seizh fur a C'hres lies.
Weltweisheit b. (-) : furnez b., filozofiezh b., prederouriezh b.
weltweit ag./Adv. : er bed a-bezh, er bed-holl, er bed hed ha ledan, ... ar bed, hollved, bedel, hollvedel, e par ar blanedenn ; *eine weltweite Friedensbewegung*, un emsav etrebroadel evit ar peoc'h g. ; *Singapur ist der weltweit bedeutendste Handelshafen*, kentañ porzh-mor ar bed eo Singapour e-keñver ar c'henwerzh.
Weltwirtschaft b. (-) : armerzh bed g., armerzh bedel g. ; *die Seehäfen haben eine hohe Bedeutung für die Weltwirtschaft*, ar porzhioù-mor a zo dezho ur pouez bras en armerzh ar bed.
Weltwirtschaftsgipfel g. (-s,-) : kuzuliadeg etrebroadel diwar-benn an armerzh b.

Weltwirtschaftskrise b. (-,-n) : enkadenn armerzh er bed a-bezh b. ; *die Weltwirtschaftskrise 1929*, enkadenn-ved 1929 b., an Enkadenn Veur b.
Weltwunder n. (-s,-) : *die sieben Weltwunder*, seizh Marvailh (seizh Marzh, seizh Burzhud) ar bed lies.
Weltzeit b. (-) : amzer hollvedel g.
Weltzeituhr b. (-,-en) : horolaj etrebroadel g. [*diskouez a ra holl gwerzhidoù-er ar bed*].
wem tro-da-biv evit **wer** : *wem gehört dieser Mantel ?* da biv bennak eo ar vantell-mañ ? ; *von wem ist das Buch ?* piv en deus skrivet al levr-se ?
Wemfall g. (-s,-fälle) : tro-da-biv b., tro-reiñ b., dativ g.
wen tro-renet evit **wer** : *wen sehe ich da ?* sell 'ta piv ! ; *wen sucht ihr ?* war-lerc'h piv emaoch-h-c'hwil o klask ? ; *an wen denkst du ?* e piv emaoch o soñjal ? o soñjal e piv emaoch ?
Wenfall g. (-s,-fälle) : tro-renet b., tro-damall b., akuzativ g.
Wende¹ g. (-n,-n) : Wendad g., Sorabad eus Luzasia-lzel g.
Wende² b. (-, -n) : tro b., kemm g., kemmadur g., kemmadenn b., cheñchamant g., reveulzi b., trummgemm g., kaouad avel-gorbell b./g., troc'h g. ; *um die Wende des XIX. Jahrhunderts*, war-dro 1800 ; *es wird eine Wende eintreten*, cheñchet e vo an traoù penn-da-benn, cheñchet e vo penn d'ar vazh, cheñchet e vo bazh d'an daboulin ; *wir stehen an der Wende einer neuen Zeit*, emaoch war dreuzoù un amzer nevez ; *die Jahrhundertwende*, tro ar c'hantved b. ; *die Wende in der DDR*, ar reveulzi en RDA b. ; *kopernikanische Wende*, reveulzi Gopernik b.
Wendegetriebe n. (-s,-) : [tekn.] eilpenner g., amginer g., ginader g.
Wendehalbmesser g. (-s,-) : [kirri-tan] skin olouenañ g.
Wendehals g. (-es,-häse) : [loen.] penngamm g.
Wendekreis g. (-es,-e) : 1. trovan b. ; *nördlicher Wendekreis*, *Wendekreis des Krebses*, trovan ar C'hrank b. ; *südlicher Wendekreis*, *Wendekreis des Steinbocks*, trovan ar C'havr b. ; 2. [kirri-tan] skin olouenañ g.
Wendel b. (-,-n) : [mat.] biñs b.
Wendelfeder b. (-,-n) : [tekn.] gwinterell droellenn b., gwinterell-viñs b.
Wendeling g. (-s,-e) : torc'h g.
Wendelstein g. (-s,-e) / **Wendelstiege** b. (-,-n) / **Wendeltreppe** b. (-,-n) : biñs b., skalier a-dro g., biñs a-dro b., diri war-viñs g., diri a-viñs g.
wenden V.gw. (wendete / hat gewendet) : 1. treiñ ; *der Wagen wendet*, dont (treiñ) a ra ar c'harr en-dro diwar an hent, ober a ra ar c'harr un hanterdro ; *mit wendender Post*, gant distro ar post, gant ho respont, gant ho tiskrivadenn ; 2. [merdead.] *wenden*, treiñ bourzh, cheñch roud, diroudañ, diheñchañ, virañ.
V.k.e. (wandte / wendete // hat gewandt / hat gewendet) : 1. treiñ, distreiñ ; *Heu wenden*, fichañ foenn, teuler foenn, treiñ foenn, fuilhañ foenn, teuler foenn er vann evit cheñch tu dezho, ober ur mesk d'ar foenn ; *den Braten wenden*, treiñ ar ber, lakaat ar ber da dreiñ ; *bitte wenden !* troit ar bajenn, mar plij ! ; *den Blick zur Seite wenden*, distreiñ e selloù ; *die Waffe gegen sich selbst wenden*, treiñ e arm a-enep an-unan ; *hin und her wenden*, treiñ ha distreiñ war e nav zu, durc'hellat, treiñ ha distreiñ ; *man mag es drehen und wenden wie man will*, ne vern penaos ez afed dezhi, n'eus gwall forzh penaos ez afec'h dezhi, kaer zo treiñ ha

distreiñ an afer war he nav zu ; **2. kein Auge von jemandem wenden**, na denñañ lagad ebet diwar u.b., na zispegañ e zaoulagad diwar u.b. ; **3. seine Schritte nach etwas wenden**, kas e dreid war-zu udb, kas e gammedoù war-zu udb, mont war-zu udb, mont etrezek udb, mont etramek udb, mont davet udb, mont da-gaout udb, mont war-gaout udb, mont da-geñver udb, tennañ d'udb, tennañ war-du udb, skeiñ etrezek udb, kavout e hent war-du udb, ober hent etrezek udb, skeiñ etramek udb, skeiñ war-du udb, durc'haat d'udb, durc'haat ouzh udb, durc'haat etrezek udb, durc'haat etramek udb, treiñ etrezek udb, treiñ etramek udb ; **4. den Rücken wenden**, diskouez e seuliou ; **5. Mühe an etwas (t-rt) wenden (Mühe auf etwas (t-rt) wenden)**, kemer poan gant udb, kemer fred gant udb, poaniañ gant udb, poaniañ ouzh udb, en em boaniañ evit ober udb, bec'hiañ d'ober udb, poaniañ oc'h ober udb, poaniañ d'ober udb, kiañ d'ober udb, kiañ (strivañ) ouzh udb, reiñ bec'h war udb, reiñ bec'h d'ober udb, ober bec'h oc'h ober udb, kemer bec'h oc'h ober udb, lakaat bec'h evit ober udb, bec'hiañ d'ober udb, en em boursuiñ d'ober udb, lakaat poan d'ober udb, lakaat e boan d'ober udb, lakaat e striv d'ober udb., lakaat e boan da zont a-benn eus udb, lakaat e striv da gaout udb, trevelliñ d'ober udb, strivañ d'ober udb, lakaat e youl d'ober udb, lakaat e nerzh d'ober udb, stardañ d'ober udb, igouniañ d'ober udb, plediñ d'ober udb, plediñ gant udb, kemer poan d'ober udb, kemer an tregas d'ober udb, kemer poell da zont a-benn eus udb, kemer poellad da zont a-benn eus udb, poellañ d'ober udb, poelladiñ d'ober udb ; **6. [merdead.] das Schiff wenden**, cheñch hent d'ar vag, treiñ bourzh, dont a-benn, diroudañ, diheñchañ, virañ.

Anv-gwan-verb II : **gewandt, gewendet gewendeter Anzug**, dilhad lakaet war an tu gin g.

V.em. : **sich wenden** : **1.** (wandte sich / wendete sich // hat sich (t-rt) gewandt / hat sich (t-rt) gewendet) : treiñ ; **sich zu jemandem wenden**, treiñ (en em dreiñ) ouzh (war-du, etrezek, etramek) u.b., distreiñ da sellet ouzh u.b. ; **sich hin und her wenden**, treiñ ha distreiñ evel un doupenn.

2. [dre skeud.] (wandte sich / wendete sich // hat sich (t-rt) gewandt / hat sich (t-rt) gewendet) : **sich gegen jemanden wenden**, mont d'u.b., mont ouzh u.b., mont a-benn d'u.b., sevel a-enep u.b., herzel (talañ) ouzh u.b., ober gwall c'hoari d'u.b. (Gregor), ober beskelloù e-kreiz park u.b. ; **sich drehen und wenden**, **a)** klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, tortilhañ, chom da chaokat e c'henoù, ober tro gant e gaoz, reiñ tro d'e gomzoù, reiñ tro d'e lavar, ober ardoù, ober ardivinkoù, bezañ ardoù gant an-unan, ober jestroù ; **b)** mont tro-distro ; **sich zu drehen und zu wenden wissen**, gouzout e ziluzioù, kavout atav ar voaien da zibunañ e gudenn, bezañ dilu, gouzout mat war peseurt avel sturiañ e vatimant, na vezañ moñs, na vezañ mogn, na vezañ mogn e zivrec'h, na vezañ mañchek, na vezañ ur paotr hualet, gouzout mat penaos tennañ e spilhenn eus ar jeu, gouzout en em ober, gouzout ober ganti ; **sich um hundertachtzig Grad wenden**, cheñch penn d'e vazh, treiñ e chupenn, cheñch

tu d'e chupenn, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazh d'e daboulin, cheñch bazh d'an daboulin, cheñch bazh war an daboulin, cheñch bazh en daboulin.

3. sich an jemanden wenden, treiñ ouzh (war-zu) u.b., en em erbediñ (mont) ouzh u.b., mont da welet u.b., mont da-gaout u.b., mont da-geñver u.b., mont da gavout u.b., mont davet u.b., mont d'u.b., mont etrezek u.b., mont war-dro u.b., mont e kehent gant u.b., mont e darempred gant u.b., jubenniñ u.b. ; **sich um Hilfe an jemanden wenden**, rekouriñ d'u.b., rekouriñ ouzh u.b., goulenn sikour digant u.b. ; **sich mit etwas an jemanden wenden**, goulenn (reketiñ) udb digant u.b., en em erbediñ ouzh u.b. a-zivout udb, komz ouzh u.b. a-zivout udb.

4. cheñch, treiñ (wendete sich / hat sich gewendet) : **das Wetter wendet sich**, emañ an amzer o troc'hañ [o vont war wellaat, o vont da vrav], emañ an amzer o treiñ [o treiñ da fall, o trenkañ, o tont da vezañ fall], emañ an amzer o cheñch ; **der Wind wendet sich**, emañ an avel o treiñ (o cheñch roud) ; [dre skeud.] **sich zum Guten wenden**, treiñ da vat, cheñch war an tu mat, mont war well, dont war (da) well, cheñch ouzh gwell ; **das Blättchen hat sich gewendet**, cheñchet (troet) ez eus bet penn d'ar vazh, cheñchet ez eus bet bazh d'an daboulin ; **das Glück wendet sich**, treiñ a ra ar voul a-enep dimp, treiñ a ra ar chañs diwarnomp, krog eo ar c'hwil ennomp, distagañ a ra ar chañs diouzhomp, emañ ar skudell o treiñ war he c'henoù ; **sich zum Schlechteren wenden**, treiñ da fall, tennañ da fall, mont war fallaat, bezañ krog ar sistr da drenkañ, dont al laezh da drenkañ ; **er möchte wissen, wie sich das Ganze für ihn wenden wird**, emañ e gouign e go.

Wendemaschine b. (-, -n) : [labour-douar] ficherez b., troerez-foenn b., foennerez b., fuilherez-foenn b.

Wendeplatz g. (-es, -plätze) : [kirri] troidell b., lec'h aveet evit ober un hanter tro g.

Wendepunkt g. (-s, -e) : **1.** korn-tro g., korn-pleg g., pleg g., dispieg g., kamm-dro b., troigell b., diskorn-tro g. ; **2.** [dre skeud.] treuzoù un amzer nevez lies. ; **3.** [mat.] poent disgwar ur grommenn g.

Wendestelle b. (-, -n) : [kirri] troidell b., lec'h aveet evit ober un hanter tro g.

Wender g. (-s, -) : **1.** [tredan] amginer g., ginader g. ; **2.** [kegin.] rozell b., spanell b., palisenn b., palikell b., sklisen b.

wendig ag. : **1.** embregadus, hebleustr, aes da vaneal, aes da embreger, aes da gas ; **ein wendiges Auto**, ur c'harr-tan hevleñ g. ; **2.** [dre skeud.] ijinus, ijinnet-mat, dilu, divreilh, divorfil, dispak, eskuit, gwevn, gouest-mat d'en em azasaat, ijinek, mibin, meür, ouesk, prim, skafiv, soubl, abil, bliv, libr e gorf ; **er ist ein wendiger Bursche**, itrik en deus, dilu eo, ur paotr c'hwec eo, ur spered ijinus a zen eo, ijinnet-mat eo, un den leun a ijin eo, un den a gant tro eo, n'eo ket moñs, n'eo ket mogn, n'eo ket mogn e zivrec'h, n'eo ket mañchek, n'eo ket ur paotr hualet, hennezh a oar e ziluzioù, hennezh a zo gouest da gavout ar poell e pep kudenn, hennezh a zo paotr an itrikoù.

Wendigkeit b. (-) : **1.** embregadusted b., aesded da vaneal b. ; **Wendigkeit eines Autos**, hevleinded ur c'harr-tan b. ; **2.** gouestoni d'en em azasaat b., digaot g., divreilh g., eskuitet b., eskuiter g., gwevnder g., gwevnded b., ijin g., itrik g., lec'h-dont g., mibinder g., mibinded b., ouesktd b.,

oueskter g., primder g., primded b. ; *diese Arbeit erfordert höchste Wendigkeit*, ur pezh labour eus ar re oueskañ an hini eo.

Wendin b. (-,nen) : Wendadez b., Sorabadez eus Luzasia-lzel b.

wendisch ag. : wendat, [yecz.] wendek, sorabek-izel.

Wendung b. (-,en) : 1. tro b., troadenn b., korn-tro g., korn-pleg g., pleg g., plegenn b., displeg g., troigell b., diskorn-tro g., pleg an hent g., tro-bleg b., kammdro b., kammdroienn b., kammdroenn b., kammbleg g., troidell b. ; *Wendung um neunzig Grad*, kard tro war e seuliou g., palefarzh eus un dro leun g. ; *scharfe Wendung*, kammdroienn (kammdroenn) serzh b., korn-tro berr g., tro-gorn gwall gromm b., tro grenn b., pleg krenn g., pleg serzh g., pleg berr g., displeg krenn g., displeg serzh g., korn-tro krak g. ; *eine Wendung vollführen*, cheñch hent, cheñch tu, kemmañ an dirc'hadur, mont diwar e roud, disweañ ; *Wendung des Windes nach Süden*, gouzizadenn b.

2. kemm g., kemmadur g., kemmadenn b., cheñchamant g., reveulzi b. ; *Wendung zum Besseren*, gwellaenn b., gwellaenn b., gwellaenn g., gwellaenn g. ; *eine unerwartete Wendung nehmen*, cheñch en un doare dic'hortoz-kaer ; *eine schlimme Wendung nehmen*, treiñ da fall, tennañ da fall, mont war fallaat, bezañ krog ar sistr da drenkañ, dont al laezh da drenkañ ; *eine tragische Wendung nehmen*, dont da vezañ spontus (skrijus), mont e drouziwezh ; *plötzliche Wendung*, taol strak g., taol dic'hortoz g., darvoud dic'hortoz g. ; *er fürchtet, dass das Ganze eine für ihn üble Wendung nimmt*, aon en deus a fall gouchañ, aon en deus e trofe fall an traoù evitañ.

3. tro-lavar b., troienn b., troenn b. ; *stehende Wendung*, troienn sonnet b.

wenig ag./Adv. : nebeut, dister, nemeur, bihan ; *sie hat mir aber wenig gegeben !* sellit pegen nebeut he deus roet din ! ; *damit ist mir wenig gedient*, n'on ket kalz avañsetoc'h (savetoc'h), n'on na gwell na gwazh a se, n'on ket gwell a se, kement-se ne dalv ket kalz din ; *er hat sich nicht wenig gefreut*, laouen e oa hag en tu-hont ivez, laouen-dreist e oa, laouen e oa ha n'eo ket ober an neuz a rae, ouzhpenn laouen e oa gant kement-se, laouen-ran e oa, ken laouen ha tra e oa, laouen e oa evel an heol, ken laouen hag an heol e oa, seder e oa evel ul laouenan, lirzhin e oa evel ul laouenan, edo en e laouenañ, digor e oa dezhañ, fest a oa ennañ, war ar pevarzek-kant e oa an traoù gantañ ; *sich um etwas wenig kümmern*, na ober gwall alies war-dro udb, na ober gwall alies diouzh udb, na ober pikol war-dro udb, na intent gwall vat ouzh udb, soursial gwall nebeut ouzh udb, na ober nemeur van eus udb ; *wenig glückliche Wahl*, dibab gwalleürus g., gwall zibab g., gwall ziuz g., gwall ziviz g. ; *wenige Augenblicke*, nebeut a amzer, ur pennadig g. ; *wenig Lohn für viel Arbeit*, kalz a labour ha nebeut a c'hounidegezh ; *er verdient gutes Geld bei verhältnismäßig wenig Stress*, kaer a-walc'h eo paeet evit kelo pezh a ra ; *in wenigen Worten*, e berr gomzoù, berr-ha-berr, e berr-ha-berr, evit mont (evit lavaret) berr, ez verr, e berr gerioù, en ur ger berr, evit troc'hañ berr, evit kontañ berroc'h, evit lavaret berroc'h, evit krennañ berroc'h, evit krennañ

kaoz, evit diverrañ ; *wenig Zeit haben*, bezañ berr an amzer gant an-unan, na gaout nemeur a amzer, kaout nebeut a amzer ; *wir haben nur noch wenig Zeit übrig*, ne chom nemet ur c'houlz berr ganeomp, ne chom nemeur a amzer ganeomp ; *mit wenig Mühe*, hep strivañ kalz, hep poaniañ re, aes a-walc'h, ken aes all, koulz all, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, plaen ha brav, war blaen, ken bravik ha tra, ken aes ha tra, aes-ral, propik ; *das wenige Geld*, an nebeud gwenneien ; *wenig Geld*, nebeut a arc'hant, arc'hant bihan ; *mit so wenig Geld kann ich nichts anfangen*, ne c'hallin ober netra gant ken nebeut a arc'hant ; *so wenig wie nur möglich*, an nebeutañ ar gwellañ ; *er ist wenig gebildet*, desket nebeut eo ; *die wenigen Menschen*, an nebeud tud, an nebeud a dud g., an nebeudad tud, an togad tud g., an toulladig tud g., ar pakad tud g., ar vozad tud b., ar rouedennig tud b., ar rouezadennig tud b. ; *wenig Leute*, nemeur a dud, ur rouedennig tud, ur rouezadennig tud b., un toulladig bihan a dud g., tud a-doulladoù lies., ur vozad tud b. ; *nur wenige Leute waren gekommen*, ne oa ket deuet pikol tud eno, ne oa deuet nemet ur rouedennig tud eno, ne oa deuet nemet ur rouezadennig tud eno, ne oa ket rust an dud a oa deuet ; *er kümmert sich nur wenig um seine Kinder*, ne ra ket pikol war-dro e vugale ; *äußerst wenig*, gwall nebeut, gwall zister ar c'hementad anezho, kement ha bezañ, ken nebeut ha tra, forzh nebeut ; *er trinkt sehr wenig*, ne ev ket nemeur, ne ev nemeur ; *sie verfügen ebenso wenig wie jeder andere Mensch über vollständige Informationen*, n'int ket titouret klok kennebeut ha den all ebet ; *er hat sich bei uns ebenso wenig bedankt wie sein Bruder*, n'en doa ket hon trugarekaet kennebeut hag e vreur ; *ebenso wenig wie jeder kann er uns daran hindern, unsere Meinung zu äußern*, ne c'hall ket mirout ouzhomp a zisplegañ hor soñj kennebeut ha den all ebet ; *zum Leben zu wenig haben, zum Sterben zu viel*, etre marv ha bev e vez ret dirc'hel da vont, na gaout nemet a-walc'h da vevañ disterik, na gaout da zioueriñ, bezañ gwall just an arc'hant gant an-unan, ober moan wadegenn, ober gwadegenn voan da goan, bezañ treutik-eston ar geusterenn gant an-unan, bezañ an traoù ken just ha fri ar c'hazh gant an-unan, na vezañ druz ar peuriñ gant an-unan, na vezañ hir ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar peuriñ gant an-unan, bezañ treut ar peuriñ gant an-unan, bezañ tanav ar peuriñ gant an-unan, chaokat mizer, fritañ mizer gant paourentez, fritañ mizer, fritañ paourentez, fritañ laou, duañ gant ar vizer, duañ anezhi, na vezañ kreñv an arc'hant gant an-unan, na vezañ kreñv an traoù gant an-unan, ober ur bevañ bihan, c'hoari gant glac'harig, bevañ-bevaik, bevañ truilh, krakvevañ, reuziñ, bezañ lakaet da beuriñ, bevañ er baourentez vras, kaout bec'h o walc'hiñ an eil dorn gant egile, bezañ tenn war an-unan, kaout gwe o skoulmañ ganti, bezañ c'hwezh an dienez gant an-unan, spinañ gant an dienez, bezañ krog an dienez en an-unan ; *lieber zu viel als zu wenig*, seul vui, seul well - dorn leun, diogel e berc'henn - gwelloc'h re eget re nebeut - gwell eo re eget re nebeut ; *zu wenig Leute*, re nebeut a dud ; *zu wenig Bäume*, re nebeut a wez ; *mag es noch so wenig sein*, n'eus forzh pegen dister e vefe ho skodenn ; *bis auf Weniges*, war-dost, war-bouez nebeut, war-bouez nebeut a dra, war-nes nebeut a dra, war nebeut a dra, kichenik, prestik, war un nebeud, war-vete nebeut, nemet al lañs, e-ser ; *er ist nur wenig*

älter als fünfzig, un dra bennak war hanter-kant vloaz en deus ; *der Fluss führt nur wenig Wasser*, bas eo an dour er stêr, bihan eo an dour er stêr, bez' ez eus bihan a zour er stêr, erru eo bihan an dour er stêr, dour berr a zo er stêr, forzh nebeut a zour a zo er stêr, izel-gagn eo an dour er stêr.

das wenige : an nebeud g., an nebeudad g., an nebeudig g. ; *dies wenige*, an draig-mañ g., an nebeudig-se g., an nebeudad-mañ g., an tamm draig-mañ g., ar vozadig-mañ b. ; *das wenige, was ...*, an nebeud a ... ; *das wenige, was ich habe, reicht mir aus*, an nebeud am eus a zo a-walc'h evidon, kontant on gant va nebeudig ; *sich mit wenig zufriedengeben*, bezañ kontant gant e nebeudig ; *mit wenig auskommen*, *mit wenigem auskommen*, mit **a)** bevañ diwar nebeut, bevañ moan, tremen gant nebeut a dra ; **b)** bezañ an traoù ken just ha fri ar c'hazh gant an-unan, ober moan wadegenn, ober gwadegenn voan da goan, na vezañ druz ar peuriñ gant an-unan, na vezañ hir ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar peuriñ gant an-unan, bezañ treut ar peuriñ gant an-unan, bezañ tanav ar peuriñ gant an-unan, bevañ diwar bara ha dour ; **c)** ober kalz gant nebeut, bezañ gouest da dennañ un ibil eus brenn heskenn tennañ, talvoudegezh (splet, frouezh) eus an disterañ traoù ; *es fehlte nur wenig und ...*, darbet e oa bet dezhañ ... [+ anv-verb], ken buan all e ..., ken kaer all e ..., ken prim all e ..., ken dillo e ..., ne oa bet nemet treuz un neudenn ne ..., ne oa bet nemet treuz ul linenn all ne ..., prest a-walc'h (un disterad ouzhpenn, war-nes nebeut, war-nes nebeut a dra, prestik) e ... [+ doare divizout], war ar bord e oa bet da ... ; *bis auf Weniges*, war-bouez nebeut, war-bouez nebeut a dra, war-nes nebeut a dra, war nebeut a dra, kichenik, prestik, war un nebeud, war-nes nebeut, war-vete nebeut ; *recht wenig*, nebeudik-tre ; **ein wenig** : un tammig ; *warte ein wenig*, gortoz un tammig ! gortoz un draig ! gortoz ur pennadig bihan ! ; *ein wenig schneller*, buanoc'h un nebeud, buanoc'h un tamm, un tammig buanoc'h, un dister dra buanoc'h ; *ein wenig mehr*, muioc'hig, un dister dra muioc'h ; *ein wenig zu groß*, un dister dra re vras, un netraig re vras, un tammig re vras, un draig re vras ; *ein wenig besser*, gwelloc'h, gwelloc'hik ; *ein klein wenig*, un tammig bihan g., un disterañ g., ur banneig bihan g., un deverradennig b., ul lommig g., un netra a, un netraig a ; *ein wenig Spaß*, un dister blijadur b. ; *um ein wenig*, evit an hanter eus netra, evit daouhanter netra, evit ur priz dister, evit un netra, evit nebeut a arc'hant, a-stok-varc'had, marc'had-mat-lous, marc'had-mat-vil, kazi evit netra, gwall varc'had, re varc'had, evit ur bouton ; *er ist nur um ein wenig* *älter als fünfzig*, un dra bennak (un dister dra) war hanter-kant vloaz en deus ; *wir müssen uns ein wenig einschränken*, ret e vo deomp krennañ war an dispignoù un disterañ. **weniger** : nebeutoc'h, bihanoc'h ; *ein bisschen weniger*, nebeutoc'hik, un dister dra nebeutoc'h, un netraig nebeutoc'h, un tammig nebeutoc'h, un draig nebeutoc'h ; *ein bisschen weniger als zwei Kilo*, daou gilo nemet al lañs, daou gilo war-bouez nebeut-tre, daou gilo war-nes nebeut ; *weniger werden*, nebeutaat, digreskiñ, mont war

zigresk, mont en diminu, mont war ziminu, teuziñ, distankañ, koazhañ ; *weniger machen, weniger tun*, kregiñ nebeutoc'h, ober nebeutoc'h ; *er isst jetzt weniger*, bihanaet en deus da zebriñ, bihanaet en deus a zebriñ, nebeutaet eo da zebriñ, ne zebr ket mui kement ; *die Leute lesen immer weniger*, nebeutaet eo an dud da lenn, bihanaet o deus an dud da lenn, bihanaet o deus an dud a lenn, rouesaet eo an dud da lenn ; *die Bäume werden immer weniger*, ar gwez a zeu da rouesaat ; *mehr oder weniger*, mui pe vui, mui pe vihanoc'h, tamm pe damm, muioc'h pe nebeutoc'h, kalz pe nebeut, kalz pe vihan, well-wazh ; *viel weniger*, kalz nebeutoc'h ; *jeder von uns hat mehr oder weniger für ihn gearbeitet*, graet hon eus holl krogad pe grogad evit an den-se ; *mehr oder weniger Felsbrocken standen in den verschiedenen Feldern herum*, reier pe reier a oa er parkoù ; *immer weniger*, nebeutoc'h-nebeutañ ; *unser Geld wird immer weniger*, koazhañ a ra an arc'hant ; *mehr ist besser als weniger*, gwell eo kaout muioc'h eget nebeutoc'h - seul vui, seul well - dorn leun, diogel e berc'henn - gwelloc'h re eget re nebeut ; *weniger als nichts*, an hanter eus netra, daouhanter netra ; *nicht weniger als ...*, ... d'an nebeutañ (d'ar bihanañ, da vihanañ) ; *er war nichts weniger als arbeitsam*, hennezh a oa ur marc'h-labour, mar boe unan ; *nicht mehr und nicht weniger*, na mui na maez, na mui na ment, na mui na ket, na mui na ken, na mui na nebeutoc'h, na muioc'h na nebeutoc'h, na mui na bihanoc'h, hep unan muioc'h pe nebeutoc'h, naet-ha-pizh, rik-ha-rik ; *umso weniger, noch weniger*, ginheñvel, nebeutoc'h c'hoazh, nebeutoc'h a se ; *umso weniger als*, seul nebeutoc'h ma ... ; *je weniger er arbeitet, desto weniger will er arbeiten*, seul nebeutoc'h a labour a ra, seul nebeutoc'h en devez c'hoant ober - seul nebeutoc'h, seul welloc'h ; *vor weniger als acht Jahren*, en tu-mañ da eizh vloaz 'zo ; *in weniger als einer Woche*, en tu-mañ da eizh deiz ; *weniger wäre mehr gewesen*, re a vann ne dalv mann ; [mat.] *zehn weniger vier ist sechs*, dek nemet pevar a zo c'hwec'h. **wenigst-** : nebeutañ, bihanañ ; *am wenigsten*, an nebeutañ ; *darum kümmert er sich am wenigsten*, ne ra foutre-kaer eus an dra-se, n'eo ket prederiet tamm gant an dra-se, n'eo ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant e votez kentañ, ne zeuio ket blev gwenn dezhañ kelo ken nebeut a dra, ne zeuio ket blev gwenn dezhañ kelo ken nebeut all, ne laka van ebet gant an dra-se ; *zum wenigsten*, d'an (da) nebeutañ, da vihanañ, d'ar bihanañ, da nebeutañ holl / da vihanañ holl (Gregor) ; *wenn man am wenigsten daran denkt*, pa brederier bihanañ, pa brederier nebeutañ, pa brederier an nebeutañ, pa soñjer bihanañ, pa soñjer nebeutañ, pa soñjer an nebeutañ ; *wenigstens*, d'an (da) nebeutañ, da vihanañ, d'ar bihanañ, d'an diwezhatañ, memes tra, kement-se, evelkent, evelato, alato, alato ivez, ha c'hoazh, koulskoude, e-se, nag evit-se, evit-se, diantav ; *er war wenigstens ehrlich genug, es zu gestehen*, aluzen en doa bet memes tra oc'h anzav an dra-se - aluzen en doa bet, kement-se, oc'h anzav an dra-se - onest a-walc'h e oa bet bepred evit en anzav - da vihanañ e oa bet onest a-walc'h evit en anzav. **das wenigste** : an nebeutañ ; *die wenigsten wissen das*, rouez-kenañ eo an dud a oar an dra-se, dibaot an dud a oar kement-se, dibaot a hini (didaot hini, dibaot den) a oar kement-se, nemeur a gement a oar an dra-se,

boull eo an dud a oar an dra-se, ral a zen a oar an dra-se, n'eo ket rust an dud a oar an dra-se.

Wenig n. (-s,-) : nebeud g., nebeudad g., nebeudig g.

Wenigkeit b. (-,-en) : disterdra g., bihan dra g., netraig g., diteraj g., inglodaj g. ; *das kostet nur die Wenigkeit von*, an dra-se a zo da gaout evit ar priz dister a ... (evit ar priz marc'had-mat-lous a ...) ; *meine Wenigkeit*, ho servijer uvel-meurbet g.

wenigstens Adv. : d'an (da) nebeutañ, da vihanañ, d'ar bihanañ, a-wael, a-c'hoel, bepred, d'an diwezhatañ, memes tra, kement-se, evelkent, evelato, alato, alato ivez, ha c'hoazh, koulskoude, e-se, nag evit-se, evit-se, diantav ; *das ist wenigstens etwas*, kement-se bepred eo, kement-se atav eo, kement-se gounezet, kement-se muoc'h, nebeudig a ra vad, gwelloc'h fav eget netra ; *er war wenigstens ehrlich genug, es zu gestehen*, aluzen en doa bet memes tra oc'h anzav an dra-se - aluzen en doa bet, kement-se, oc'h anzav an dra-se - onest a-walc'h e oa bet bepred evit en anzav - da vihanañ e oa bet onest a-walc'h evit en anzav ; *wir sind ja noch froh, dass sie wenigstens das Blumenbeet nicht zertrampelt haben*, c'hoazh eo kaer pa n'o deus ket flastret ar vleuñveg, c'hoazh eo kaer pa n'o deus ket flastret ar vleuñveg, c'hoazh eo brav deomp pa n'o deus ket flastret ar vleuñveg, c'hoazh eo ur c'hras kaer deomp mar n'o deus ket flastret ar vleuñveg, ur chañs eo deomp n'o deus ket flastret ar vleuñveg, chañs a zo ganeomp c'hoazh da vihanañ pa n'o deus ket flastret ar vleuñveg, eürusamant evidomp c'hoazh ma n'o deus ket flastret ar vleuñveg ; *sie hätte wenigstens ein Wörtchen sagen können*, gallet he dije lavaret un hanter c'her bennak d'an nebeutañ, gallet he dije lavaret un dister ger da vihanañ.

wenn stag. isurzh. : 1. pa, bewech ma, seul wech ma, a-benn ma, a-benn pa, war-benn ma, d'an ampoent ma, d'ar mare ma ; *gib deinem Bruder den Brief, wenn er zurückkommt*, pa zistroio da vreur e roi al lizher dezhañ ; *wenn ich frei habe, lese ich*, pa'm bez amzer vak e lennan ; *wenn das Wetter schön ist, gehe ich spazieren*, pa vez brav an amzer ez an da vale ; *wenn er kam*, pa dremene dre amañ, bewech (seul wech) ma teue ; *jedes Mal, wenn (immer wenn)*, seul dro ma, bewech ma, bep gwech ma, bep tro ma, seul wech ma, bep taol (seul wezhiad, seul wechad) ma, kel lies gwech ma, ken lies gwech ma, ken alies gwech ma, ken alies gwech ha ma, ken alies tro ma, ken alies a dro ma ; *jedes Mal, wenn er kam, erhielt er Prügel*, kel lies gwech e teue, kel lies a daolioù a dape - kel lies tro ma teue e tape taolioù ; *es wird schon Nacht sein, wenn wir zu Hause eintreffen*, noz e vo a-benn ma (a-benn pa) vimp degouezet er gêr ; *er war so lange unterwegs, dass es oft Nacht war, wenn er nach Hause zurückkam*, keit e chome da gerzhet ma veze noz alies pa zeue en-dro d'ar gêr ; **erst wenn** : *erst wenn du deine Hausaufgaben gemacht hast, darfst du spielen*, ne'z i ket da c'hoari ken na vo graet da labour-skol ganit - ne'z i da c'hoari nemet pa vo graet da labour-skol ganit - pa vo echu da labour-skol ganit, neuze e c'halli mont da c'hoari ; **wenn ... einmal** : *wenn ich es einmal gelesen habe*, kerkent (kenkent) ha lennet ganin, kerkent (kenkent) ha ma 'm bo lennet an dra-se,

a-benn ma 'm bo lennet an dra-se, ur wech lennet ganin, gwech lennet ganin ; *wenn ich erst einmal von der Schule nach Hause zurückgekommen war, half ich meinem Vater bei der Feldarbeit*, ur wech chomet er gêr eus ar skol e labouren an douar asambles gant va zad, gwech chomet er gêr eus ar skol e labouren an douar asambles gant va zad.

2. mar, ma, pa, ha pa, anez ma, anez na, panevet ma, gant ma, pa ; *er wird uns begleiten, wenn sein Vater es erlaubt*, mont a raio ganeomp gant ma asanto e dad ; *wir kommen zu Besuch, wenn das Wetter es zulässt*, mont a raimp d'ho kwelet gant mar bez brav an amzer (gant ma vo brav an amzer, gant ma permeto an amzer, gant ma permeto an amzer ganeomp da vont) ; *wenn es regnet, gehen wir nicht spazieren*, mar bez fall an amzer ned aimp ket da vale ; *wir wären ja noch froh, wenn sie nicht zerbrochen werden*, ha c'hoazh mar ne vezont ket torret e vo ur c'hras kaer ; *er wird es schaffen, wenn er sich Mühe gibt*, dont a raio a-benn gant ma poanio, dont a raio a-benn o poaniañ kalz ; *wenn er dazu imstande ist*, mar gall ; *du machst dein Spielzeug noch kaputt, wenn du weiter darauf einschlägst*, terriñ a ri da c'hoariell o skeiñ ganti e-giz-se ; *wenn er sich ruhig verhalten hätte, wäre ihm doch nichts passiert*, mar karje bezañ chomet e peoc'h ne vije c'hoarvezet droug ebet gantañ ; *ich hätte sie getragen, wenn ich nur gekonnt hätte*, o douget em bije ma vijen bet gouest d'ober ; *wenn ich müde wäre, würde ich ins Bett gehen*, pa vefen skuizh ez afen da gousket ; *wenn du dein Kind bei dir behalten hättest !* ma karjes bezañ dalc'het da vogel ganit ! ken dit bezañ dalc'het da vogel ganit ! ; *wenn ich das wüsste*, ma oufen ; *wenn Sie irgendetwas brauchen, sagen Sie mir ganz ruhig Bescheid*, pa vanko netra deoc'h n'ho po ken reiñ din da c'houzout, pa vanko un dra bennak deoc'h n'ho po ken reiñ din da c'houzout, m'en em gavet en diouer n'ho po ken reiñ din da c'houzout ; *und wenn es mein Tod ist (Thomas Mann)*, ha pa zegasfe kement-se ar marv din ; *wenn er nicht gekommen wäre, wäre ich ertrunken*, anez ma oa erruet e oan beuzet, panevet ma oa erruet e oan beuzet, keneve ma oa erruet e oan beuzet ; *wenn mein Bruder nicht aufgetaucht wäre, wäre ich erstickt*, panevet ma oa erruet va breur e oan bet mouget ; *wenn das Wörtchen „wenn“ nicht wäre, wäre mein Vater Millionär*, ne blij ket din mont war varteze, ne blij ket din mont war ur marteze, ne plij ket din mont diwar vartezeoù, buoc'h Marteze a zo aet pell 'zo gant ar bleiz, n'eo ket gant martezeoù e vager al leueoù, gant martezeoù eo e vez maget al leueoù ; *wenn ich wollte*, ma fellfe din ; *sie wäre mitgekommen, wenn wir auf sie gewartet hätten*, deuet e vije ganeomp mar hor bije he gortozet ; *die Kinder dürfen im Zimmer bleiben, wenn sie nicht zu laut sprechen*, bez' e c'hall ar vugale chom er gambr gant na gomzint ket re greñv ; *wenn möglich*, mar bez tu, mar bez gallet, mar be gallet, mar gallfe ; *kommen Sie wenn möglich ohne Ihre Kinder*, deuit hep ho pugale mar gallit, deuit hep ho pugale mar gallit ober, deuit hep ho pugale mard eo gallus deoc'h, deuit hep ho pugale mar bez gallus deoc'h ; *wir werden ihn überwachen, ohne dass er uns sieht, wenn möglich*, eveshaat a raimp warnañ hep en em ziskouez dezhañ mar gellomp miret ; *wenn nötig*, ma sav bec'h, ma teu udb a-dreuz deomp, ma teu udb da gontroliañ ac'hanomp, ma kavomp lug, mar bez ret, mar kouezh ar c'haz, diouzh rekis, ouzh ur red, diouzh ret, mar bez ezhomm, ma'z eus

ezhomm, diouzh an dro ; *wenn nicht, dann müssen sie es mir melden*, en degouezh kontrol e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, peotramant e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, e-giz-all e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, e-mod-all e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, anez da se e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, a-hend-all e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, panevez-se e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon ; *wenn wir nicht schneller vorankommen, wird die Nacht uns überraschen*, a-wall mont buanoc'h war-raok e serro an noz warnomp ; *wenn kein Brot da ist*, en diouer a vara ; *wenn er weiter zu viel trinkt, wird er krank*, dre zalc'h evañ re e teuio da vezañ klañv, o terc'hel da evañ re e teuio da vezañ klañv ; *wenn man kein Narr ist*, anez bezañ sot, anez na vefed sot, anez e vefe pemoc'h ho leue, nemet e vefed sot, nemed e vefe ret reiñ deomp gant ar spanell, nemet e vefe ret reiñ deomp gant ar vazh-yod ; *wenn wir das nicht tun, ist alles verloren*, anez ober an dra-se e vo kollet pep tra, a-wall ober an dra-se e vo kollet pep tra ; *wenn Sie vor zehn Uhr anrufen könnten*, ma vefe gallet e pellgomzfec'h a-raok dek eur ; *wenn du mir nicht geholfen hättest, hätte ich es nie geschafft*, keneve ar sikour az poa roet din, biken ne vijen deuet a-benn - panevet ar sikour az poa roet din, biken ne vijen deuet a-benn - kenevedout (panevedout, panevet dit-te, anez dit), biken ne vijen deuet a-benn ; *wenn er doch käme*, ma karfe dont, ma c'hallfe dont, mar gallfe bezañ e teufe ; *wenn er doch gekommen wäre*, ma karfe bezañ deuet, biskenn eo ne vefe ket deuet, ken dezhañ bezañ deuet ! ; *P. na wenn schon !* forzh a se ! ha neuze ? petra a vern an dra-se ? pe vern ? pe kaz a zo ? pe laz ? pe forzh a zo ? ha goude ? na pa vefe ? nag evit se ! na bezañ ! ; *wenn schon, dann gehen wir*, koulz eo deomp mont kuit neuze - ma ! kent a se, kerzhomp kuit ! ; *wir sollten jetzt lieber zu ihnen gehen, wenn wir nicht wollen, dass sie die Geduld verlieren und nicht länger warten*, deomp d'o c'havout bremañ betek-gouzout na c'hortozfent ket pelloc'h, deomp d'o c'havout bremañ rak na c'hortozfent ket pelloc'h ; **wenn ... auch, auch wenn** : ha pa, ha, mat ha pa, mat ha ma, daoust ma, daoust dezhañ, daoust pegen, daoust ha pegen, ne vern pegen, n'eus forzh pegen, hag-eñ pegen, pegen bennak, pegement bennak ma, penaos bennak ma, petra bennak ma, petra bennak, pegen bras bennak, dezhañ da, evitañ da, goude ma, goude ha ma, ha goude ma, bezañ ma, ha bezañ ma, evit bezañ ma, ha bezañ e, na bezañ e, na bout e, na bout Doue, forzh ha pa, na pa, nag e, ha posupl, na posupl ; *wenn es mir auch teuer zu stehen kommt, meine Kinder werden die Schule besuchen*, skoliañ a lakain ober va bugale ha goude ma koustfe ker din ; *wenn er auch wollte*, ha pa en defe c'hoant, goude ha m'en defe c'hoant, hag en defe c'hoant, pegen c'hoantek bennak e vefe, ne vern pegen c'hoantek e vefe, hag-eñ pegen c'hoantek e vefe, daoust pegen c'hoantek e vefe, forzh ha pa en defe c'hoant, ha bezañ en defe c'hoant ; *ich setze mich hierhin, wenn es auch Schlangen gibt*, azezañ a rin amañ, mat ha ma'z eus naered ; *wenn sie es auch wollten, sie würden es nicht wagen*, ha p'o dije c'hoant ne gredjent ket en ober, ha bezañ o dije c'hoant ne gredjent ket en ober ; *wenn er auch noch so müde*

war, n'eus forzh pegen skuizh e oa, pegen skuizh bennak e oa, hag eñ skuizh-divi, hag-eñ pegen skuizh e oa ; *wenn es auch regnet, wir werden kommen*, na bout 'zo Doue 'vo glav, ni 'zeuio - mont a raimp d'ho kwelet goude ha ma vefe glav - ha glav a rafe e teuimp d'ho kwelet - ha pa rafe glav e teuimp d'ho kwelet - ha bezañ e rafe glav e teuimp d'ho kwelet - na posupl e rafe glav e teufemp d'ho kwelet - ha posubl e rafe glav e teufemp d'ho kwelet - na pa raje glav e teujemp d'ho kwelet - nag e rafe glav e teufemp d'ho kwelet ; *wenn er auch so stark ist, er schafft es nicht*, gant bras eo e nerzh ne dizh ket, daoust pegen bras eo e nerzh ne dizh ket, pegen bras bennak eo e nerzh ne dizh ket, ne dizh ket hag eñ nerzh dezhañ koulskoude, ne dizh ket hag-eñ pegen bras eo e nerzh ; *wenn er mir seinen Wagen auch umsonst schenken würde, nähme ich ihn nicht an*, ha goude e rofe din e garr-tan evit netra, n'er c'hemerfen ket - ne gernerfen ket e garr-tan hag e rofe anezhañ din evit netra - ne gernerfen ket e garr-tan ha bezañ e rofe anezhañ din evit netra - na bout e rofe din e garr-tan evit netra, n'er c'hemerfen ket ; *auch wenn Sie König sind, müssen Sie die Leute mit Rücksicht behandeln*, pegement bennak ma'z oc'h roue e rankit doujañ an dud ; **wenn ... nur** : *wenn er doch nur käme !* salv ma teuio ! gant (betek) ma teuio ! adal (war-bouez) ma teuio ! plijet dezhañ dont ! plijet gantañ dont ! ; *wenn er nur zusagen würde !* gant asantiñ a raio ! plijet dezhañ asantiñ ! plijet gantañ asantiñ ! ; *wenn es nur nicht regnet*, gant (betek) ma ne vo ket glav ! adal (war-bouez) ma ne vo ket a c'hlav ! salv ma chomo divanne an amzer ! a-youl ma ne vo ket glav ! chañs dimp da chom hep kaout glav ! gras dimp da chom hep kaout glav ! ; *wenn es ihm nur gelungen wäre !* salv ma vije deuet a-benn ! ken dezhañ bezañ deuet a-benn eus e daol ! ken dezhañ bezañ deuet a-benn da dennañ e daol ! ; *wenn es nur so bliebe, wenn es nur so bleibt*, gant ma pado ; *wenn ich ihr nur den kleinsten Vorwurf mache, fängt sie sofort an zu weinen*, gant nebeut m'em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ, an disterañ ma rebechañ un draig bennak dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, pa lavaran mann ebet dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, daoust pegen dister em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ, daout pegen nebeut em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ ; **wenn ... schon** : *wenn es schon sein muss*, kement hag ober, kenkoulz hag ober, betek ober ; *wenn er schon dabei ist*, betek m'emañ, kement hag ober ; *ich werde auch Reis kochen, wenn ich schon dabei bin*, riz a boazhin ivez betek p'emaon ; *wenn wir schon warten müssen*, kement ha gortoz, betek gortoz, kenkoulz ha gortoz ; *kauf mir mal die Zeitung, wenn du schon ins Dorf gehst*, kement ha ma'z ez d'ar vourc'h, pren din ar gazetenn - kenkoulz ha mont d'ar vourc'h, pren din ar gazetenn - betek mont d'ar vourc'h, pren din ar gazetenn ; *wenn Sie schon spenden wollen, spenden Sie viel !* betek ma roit, roit kalz ! betek reiñ, roit kalz ! kement ha reiñ, roit kalz ! kement ha reiñ, koulz reiñ kalz ! kenkoulz ha reiñ, roit kalz !

Wenn n. (-s,-) : *das Wenn und Aber*, ar rag hag ar perag.
wengleich stag. isurzh. [*sellit ivez ouzh obwohl*] : daoust ma, daoust dezhañ, ha, pegement bennak ma, penaos bennak ma, petra bennak, pegen bras bennak, dezhañ da,

evitañ da, goude ma, bezañ ma, ha bezañ ma, evit bezañ ma, ha bezañ e, na bezañ e, na bout e, na bout Doue.

wennschon stag. isurzh. : 1. [*sellit ivez ouzh obwohl*] daoust ma, daoust dezhañ, ha, pegement bennak ma, penaos bennak ma, petra bennak, pegen bras bennak, dezhañ da, evitañ da, goude ma, bezañ ma, ha bezañ ma, evit bezañ ma, ha bezañ e, na bezañ e ; 2. *wennschon, dann gehen wir*, koulz eo deomp mont kuit neuze ; *wennschon, dennschon !* kement hag ober ! betek ober ! kenkoulz hag ober ! ; *na wennschon ! und wennschon !* forzh a se ! ha neuze ? petra a vern an dra-se ? pe vern ? pe kaz a zo ? pe laz ? pe forzh a zo ? ha goude ? na pa vefe ? nag evit se ! na bezañ !

Wenzel g. : 1. Venseslaz ; 2. [kartoù alaman] g. (-s,-) : lakez g.

Wenzelsplatz g. (-es) : plasenn Venseslaz b.

wer 1. raganv goulennata : piv, pere, pehini ; *wer ist da ?* piv 'zo ? piv a zo amañ ? ; *wer noch ?* piv c'hoazh ? ; *wer anders als du ?* piv panevedout ? piv estregedout ? piv anez dit ? piv nemedout ? ; *wer von uns ?* piv (pehini, pere, pere bennak) ac'hanomp ? ; *wer von den Kindern*, piv eus ar vugale ? pehini eus ar vugale ? pere eus ar vugale ? pere bennak eus ar vugale ? ; [lu] *wer da ?* evit piv oc'h-hu ? / piv a ren ? (Gregor), piv oc'h-hu ? piv 'zo amañ ? piv 'zo o tont du-mañ ? piv 'zo ? ; *wer seid ihr denn ?* piv oc'h-hu ? ; *wer seid ihr eigentlich ?* piv oc'h-hu-hu ? ; *wer sind diese Leute ?* pere eo an dud-se ? piv eo an dud-se ? piv int ? ; *wer wird das machen ?* pehini a raio an dra-se ? ; *wer hat mein Buch genommen ?* gant piv emañ va levr ? ; *wen sucht ihr ?* war-lerc'h piv emaoch'h-hwi o klask ? ; *an wen denkst du ?* e piv emaoût o soñjal ? o soñjal e piv emaoût ? ; *wem gehört das ?* da biv eo an dra-se ? ; *sag mir, wem ich die Bücher geben soll*, lavar din da biv e roin al levrioù, lavar din da behini e roin al levrioù, lavar din da bere e roin al levrioù ; *von wem ist das Buch ?* piv en deus skrivet al levr-se ? ; *bei wem ?* e ti biv ? pelec'h ? ; *wessen Haus ist das ?* ti biv eo hennezh ? ; *wessen Vater ist gestorben ?* tad piv a zo aet d'an Anaon ? ; *wessen Buch ist das ?* da biv eo al levr-mañ ? ; *mit wem fahrt ihr hin ?* gant piv ez eot di ? gant pehini ez eot di ? gant pere ez eot di ? ; *wer hat das gesagt ?* [unander] piv en deus lavaret an dra-se ? , [liester] piv o deus lavaret an dra-se ? , pere o deus lavaret an dra-se ? ; *wer würde ihnen nicht zu Hilfe kommen ?* piv ne glaskfe ket o skoazellañ ? ; *wen sollen wir hinschicken ?* piv da gas di ?

2. raganv amresis : P. unan bennak ; *ist wer gekommen ?* ha deuet ez eus bet unan bennak ? ; *ich höre wen kommen*, klevout a ran unan bennak o tont.

3. raganv stagañ amresis : neb, an neb, neb piv bennak, an neb piv bennak, piv bennak, daoust piv, pere, kement hini, an hini, ar re, an den ; *sie wissen, wer ihre Anhänger sind*, gouzout a ouzont pere eo o zud, gouzout a ouzont pere a zo evito ; *mag kommen, wer will*, ra zeuio neb piv bennak a garo, ra zeuio kement hini a garo, ra zeuio neb piv bennak a heto ; *wer Ohren hat zu hören, der höre*, [evit deraouiñ ur gontadenn] ar re vouzar hag ar re zall a gaso keloù d'ar re all, ra zigoro o divskouarn ar re n'int ket bouzar ; *wer*

will, der kann, neb a venn, hennezh a c'hall - o terc'hel stenn, e vez kaset an traoù da benn - kaout c'hoant a zo gallout ; *wer wagt, der gewinnt*, an hini na vrok netra, na koll na gounid ne ra - an den na avantur netra, na koll na gounid ne ra ; *wer einmal lügt, dem glaubt man nicht*, n'eus ket a vrizhgaouiad - an hini a broad gevier ouzh e revr e stag - an hini en deus bet roet gevier da grediñ ne vez ket kredet mui ha pa lavarfe ar wirionez ; *wer andern eine Grube gräbt fällt selbst hinein*, lies a wech e vez tizhet fall neb a gustum tizhout re all - an hini a grañch fae a grañch war e sae - diouzh ma ri e kavi - hervez ma ri e vo graet dit - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - neb a zo e doenn e soul arabat teurel ur c'hef-tan war hini e amezeg - da gash mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all ; *wer auch immer (es sein mag)*, n'eus forzh piv e vefe, piv bennak e vefe, neb piv bennak e vefe, daoust piv e vo ; *wer so etwas behauptet hat, ist ein Lügner*, neb piv bennak en deus lavaret kement-se a zo ur gaouiad.

Werbeabteilung b. (-, -en) : servij ar bruderezh g., gwazva an daranviñ g.

Werbeaktion b. (-, -en) : gwezhiañ daranviñ g., gwezhiañ brudañ g., gwezhiañnn daranviñ b., gwezhiañnn vrudañ b., taol brudañ g., daranvadeg b., brudadeg b., argad daranviñ g., argad brudañ g., argadenn daranviñ b., argadenn vrudañ b.

Werbebeilage b. (-, -n) : enlevradur daranviñ g., enlevradur brudañ g., embann daranvrezh g., embann bruderezh g.

Werbebeschuss g. (-es) : fraoulerezh daranvel g.

Werbeblatt n. (-s, -blätter) : brudfollenn b., paperenn vruderezh b.

Werbeblock g. (-s, -blöcke) : pajenn daranvrezh b., pajenn vruderezh b.

Werbebüro n. (-s, -s) : amsez daranviñ b., ajañs-vrudañ b.

Werbechef g. (-s, -s) / **Werbeleiter** g. (-s, -) : ardead daranvrezh g., penn servij ar bruderezh g.

Werbefachmann g. (-s, -fachleute) : daranver g., bruder g.

Werbefernsehen n. (-s) : ristenn skinwel daranvel g., ristenn bellwel daranvel b.

Werbefilm g. (-s, -e) : film daranviñ g., film brudañ g., film daranvrezh g., film kenwerzhel g.

Werbefläche b. (-, -n) : gorreenn daranvrezh b., gorreenn vruderezh b.

Werbefunk g. (-s) : daranvrezh skingomz g., bruderezh skingomz g.

Werbegeschenk n. (-s, -e) : prof daranviñ g., prof daranvel g. prof brudañ g., prof bruderezh g. ; *als Werbegeschenk*, war ar marc'had, war ar barr, en tu-hont d'ar gont, war briz, e prof, war ar bouez.

Werbegraphiker g. (-s, -) : treser daranvel g., treser daranvrezh g., treser bruderezh g.

Werbekampagne b. (-, -n) : koulzad daranviñ g., koulzad brudañ g., brudadeg b., taol brudañ g.

Werbekraft b. (-) : daranvusted b., skogusted daranviñ b., skogusted vrudañ g.

werben V.k.d. (wirbt / warb / hat geworben) : 1. *um etwas werben*, lakaat e studi da gaout udb / poursu gant aket udb

/ poelladiñ ez soutil evit kaout udb / lakaat e boellad evit dont a-benn da gaout udb (Gregor), kavailhañ evit kaout udb, klask dre gavaillh kaout udb ; **2.** *um ein Mädchen werben*, ober al lez d'ur plac'h / pleustriñ ur verc'h (Gregor) ; *um die Hand eines Mädchens werben*, goulenn dorn ur plac'h yaouank, goulenn he dorn digant ur plac'h yaouank, P. klask teurel e diner e botez ur plac'h bennak ; **3.** *für etwas werben*, ober daranverezh evit udb, brudañ udb, ober bruderezh evit udb., kabaliñ evit udb, taeriñ war an dud evit udb.

V.k.e. (wirbt / warb / hat geworben) : **1.** tuta, klask, goprañ, engouestlañ, enfredañ, dastrann ; *Arbeiter werben*, klask (tuta, enfredañ) micherourien ; *Diener werben*, goprañ (klask) servijerien ; **2.** [lu] *Soldaten werben*, enrollañ (gouestlañ, gouestlaouiñ, engouestlañ, goprañ, gopraat, tuta, sevel, enfredañ) soudarded ; *Truppen werben*, sevel un arme ; **3.** [kenw.] *Käufer werben*, *Kunden werben*, klask arvalien nevez, klask gounit arvalien nevez, klask ober ostizien, klask ostizañ, dastrann arvalien ; *werbende Kapitalien*, kevaloù dedaolus (bev) lies.

Werbeplakat n. (-s,-e) : panell daranverezh b., panell daranvel b., panell vrudañ b.

Werber g. (-s,-) : **1.** pleustrer g., amourouz g. ; **2.** bruder mennozhioù g., kabaler g. ; **3.** gopraer g., tutaer g. ; **4.** daranver g., bruder g., brudour g.

werberisch ag. : daranvus, brudus, ... daranviñ, -brudañ, gant daranverezh, gant bruderezh.

Werbeschreiben n. (-s,-) / **Werbeschrift** b. (-,-en) : brudfollenn b., kraflevr daranviñ g., kraflevr brudañ g., levrig daranviñ g., levrig brudañ g., kraflevr daranverezh g., kraflevr bruderezh g., levrig daranverezh g., levrig bruderezh g.

Werbeslogan g. (-s,-s) : lugan daranverezh g., lugan bruderezh g.

Werbespot g. (-s,-s) : takad daranviñ g., bomm bruderezh g. ; *Werbespots*, takadoù daranviñ lies., bommoù bruderezh lies., bemmen bruderezh lies.

Werbespruch g. (-s,-sprüche) : lugan daranverezh g., lugan bruderezh g.

Werbetexter g. (-s,-) : skridaozer daranvel g., skridaozer bruderezh g.

Werbeträger g. (-s,-) : skor daranviñ g., skor brudañ g.

Werbetrommel b. (-,-n) : *die Werbetrommel rühren*, embann udb war ar groaz, ober daranverezh d'ar seizh avel, ober bruderezh d'ar seizh avel, kabaliñ, taeriñ war an dud.

werbewirksam ag. : skogus a-fet daranverezh, skogus a-fet bruderezh.

Werbung b. (-,-en) : **1.** klask g., enklask ; **2.** lez b. ; **3.** tutaerezh g. ; **4.** enrollidigezh b., enluadur g. ; **5.** bruderezh g. ; *für jemanden Werbung machen*, brudañ u.b., kabaliñ evit u.b., taeriñ war an dud evit u.b. ; **6.** [kenw.] bruderezh g., daranverezh g. ; *irreführende Werbung*, daranverezh gaouier g., daranverezh gaouiat g., daranverezh touellus g., bruderezh tromplus (gaou, gaouiat, gaouius, treuz, touellus) g., bruderezh faos g., bruderezh aozet evit lakaat an dud da gemer ar gaou evit ar wirionez g. ; *vergleichende Werbung*, bruderezh dre geñveriañ g., daranverezh keverata g., daranverezh keveratael g. ; *reißerische Werbung*,

fraoulerezh daranvel g., bruderezh a daol trañch g., bruderezh safarus g., bruderezh taer g., bruderezh dizamant g., bruderezh a-droc'h-trañch g., daranverezh dastrannus g. ; *unterschwellige Werbung*, kemennad danwehinek g., daranverezh isgousommel g., bruderezh isgousommel g. ; *marktschreierische Werbung*, daranverezh tabac'hus g., bruderezh tabac'hus g.

Werbungskosten lies. : frejoù daranviñ lies., mizoù daranviñ lies., frejoù bruderezh lies., mizoù bruderezh lies.

Werdegang g. (-s) : **1.** emdroadur g., emdroerezh g., emdro g., kendro g., kendroadur g., sevenidigezh b. ; **2.** neudenn ar vuhez b., red ar vuhez g., red-buhez g., red-micher g., curriculum vitae g. ; *beruflicher Werdegang*, red-micher g.

werden (wird / wurde / ist geworden)

I. Verb dibers : dont da vezañ, dont, dont da, treiñ da, treiñ e, mont da, en em gavout, ober.

1. implijet hep rener

2. implijet gant un anv-kadarn doareenn

3. implijet gant un anv-gwan doareenn

II. Verb pers. : dont da vezañ, treiñ da, treiñ e, mont da, komañs da, kregiñ da, stagañ da.

1. implijet hep doareenn

2. implijet gant un anv-gwan doareenn

3. implijet gant un anv-kadarn doareenn

4. anv-gwan-verb : **werdend**

5. anv-gwan-verb : **geworden**

III. Verb skoazell

1. doareañ (tebegezh)

2. amzer da zont

3. tu gouzañv

I. Verb dibers : **1.** implijet hep rener : dont da vezañ, dont, treiñ da, treiñ e, mont da, mont e, ober ; *wieder werden*, distreiñ da vezañ ; *aus nichts wird nichts*, gant netra ne reer netra, n'eo ket gant dour sklaer e vez lardet ar moc'h, ne saver mann diwar an netra, re a vann (re a netra) ne dalv mann, mann da vann ne dalv mann, gant netra ne reer mad (ne reer tra) (Gregor), n'eus nikun a oufe ober krampouezh mat gant bleud fall ; *was soll daraus werden ?* petra a vo (a c'hoarvezo) gant an dra-se ? ; *keiner weiß, was aus ihm geworden ist*, den n'eo evit gouzout doare dezhañ, den n'eo evit gouzout penaos emañ an dro gantañ, den n'eo evit gouzout penaos eo aet ar bed gantañ, den ne oar petra eo deuet da vezañ ; *was soll aus mir werden ?* petra 'vo ac'hanon ? ; *daraus wird nichts*, foeltr tamm ne vo, kement-se ne zisoc'ho da netra, n'eus netra da c'hortoz digant an dra-se, an dra-se na servij da vann ebet, ne servijo da netra, ne dalvezo netra, n'eus netra a vat da dennañ eus an dra-se ; *beinahe hätte ich dieses Haus gekauft, aber daraus wurde nichts*, ken buan all em bije prenet an ti-se nemet war darbet e oan chomet, ken buan all em bije prenet an ti-se nemet e vanis war zarbedig, ken buan all em bije prenet an ti-se met foeltr tamm ne voe ; *aus ihm wird etwas*, un den gouest eo, hennezh a yelo pell, lec'h-dont (danvez) a zo ennañ, e dreuziad a ray dre ar vuhez, e dreuziad a ray dre ar bed, e dreuz (e hent) a ray er vuhez ; *aus ihm wird ein kräftiger Bursche*, hennezh a raio ur gwaz, boulc'h ur paotr krefiv eo ; P. *wird's bald ?* erru oc'h ? erru out ? pell e pado

c'hoazh ? hastañ buan 'ta ! hast a-fo ! hiziv peotramant warc'hoazh ! ; es *wird*, dont a ray ganin.

2. implijet gant un anv-kadarn doareenn : dont da vezañ, dont, treiñ da, treiñ e, mont da, dont da, en em gavout ; es *wird Tag*, emañ an deiz o tarzhañ (o c'houlaoüñ), erru eo an deiz, en em gavout a ra an deiz, degouezhout a ra an deiz, erruout a ra an deiz ; es *wird Nacht*, noziñ (abardaeziñ, sermoziñ, rouznoziñ) a ra, klozañ a ra an noz, dont (serriñ) a ra an noz, emañ ar serr-noz o tont, emañ o sermoziñ, erru eo an noz, degouezhet eo an noz, en em gavet eo an noz ; es *wird Winter*, krog eo ar goañv, komañset eo ar goañv, emañ beg ar goañv o tont, gouenn goañv a zo ganti, liv ar goañv a zo war an amzer, santet e vez diouzh ar goañv, emañ ar goañv o tigeriñ, erru eo ar goañv, en em gavet eo ar goañv, degouezhet eo ar goañv ; es *werde Licht*, ra zeuy ar sklêrijenn, ra vo ar sklêrijenn ; es *wird ein Jahr, dass ...*, bloaz a vo dizale e ... ; es *ist Mode geworden, dass ...*, deuet eo ar c'hiz da ..., diouzh ar c'hiz eo bremañ e ... [+ doare divizout].

3. implijet gant un anv-gwan doareenn : dont da vezañ, dont, en em gavout ; es *wird hell*, emañ an deiz o tarzhañ (o c'houlaoüñ), erru eo an deiz, en em gavet eo an deiz, degouezhet eo an deiz ; es *wird dunkel*, noziñ (abardaeziñ, sermoziñ, rouznoziñ) a ra, dont (serriñ) a ra an noz, emañ ar serr-noz o tont, emañ o sermoziñ, erru eo an noz, en em gavet eo an noz, degouezhet eo an noz ; *mir wird bang, mir wird angst*, sevel a ra aon ganin, kregiñ a ra aon ennon, kemer a ran aon, dont a ra morc'hed din, emañ o serriñ ar gwall avel ; *mir wird schlecht*, deuet on da vezañ fall, mont a ra fall ganin, en em gavet on diaes.

II. Verb pers. : 1. implijet hep doareenn : *wie wird ... ?* penaos e ya an traoù gant ... ? ; *das Bild wird*, emañ an daolenn o vont en he stumm ; *das Kind wird*, emañ ar bugel oc'h ober e gresk ; *der Kranke wird wieder (gesund)*, emañ ar c'hlañvour o tigeñvel (o sevel diwar e gleñved, oc'h en em gavout adarre, oc'h en em gavout war e yec'hed, o tont en-dro en e yec'hed, o yac'haat, o sevel war-c'horre), emañ ar yec'hed o tont d'ar c'hlañvour en-dro.

2. implijet gant un anv-gwan doareenn : dont da vezañ, treiñ da, treiñ e, mont da, mont da vezañ, mont e, mont war, komañs da, kregiñ da, stagañ da ; *groß werden*, dont da vezañ bras, dont bras, dont da vras, mont bras, mont da vezañ bras, kreskiñ, brasaat ; *größer werden*, mont war vrasaat ; *als ich neunzehn wurde*, pa oan deuet d'an oad a naontek vloaz, pa oan krog em naontek vloaz ; *er ist verrückt geworden*, hennezh a zo deuet sot, aet eo da sot, hennezh a zo erru sot, hennezh a zo deuet da vezañ sot, cheñchet eo àrnezhañ ; *sich einer Sache (t-c'h) bewusst werden*, kregiñ da vezañ udb, dont da vezañ emskiantek ouzh udb, dont da vezañ emouez ouzh udb ; *böse werden*, sevel droug en an-unan, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, mont droug en e gentrou (en e goukoug, en an-unan), sevel droug en e gorf, kounnariñ, komañs da c'harvaat, mont e droug ; *etwas (t-rt) los werden*, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus udb, dijabliñ ag udb, dijabliñ diouzh udb, difoarañ

diouzh udb, diskregiñ diouzh udb, kaout an dizober eus udb, frankaat gant udb, kas udb diwar e hent hag eus e c'houlou, kaout an disamm eus udb, en em zivec'hiañ eus udb, disteurel udb, chetiñ udb ; *mit etwas fertig werden*, dont a-benn eus udb, na vezañ udb ouzhpenn d'an-unan ; *handgemein werden*, kregiñ d'en em lardañ (d'en em gannañ, d'en em bouezañ, d'en em c'hennañ, d'en em beliñ, d'en em beuriñ, d'en em bilat), stagañ d'en em lardañ (d'en em gannañ, d'en em bouezañ, d'en em c'hennañ, d'en em bilat), komañs en em lardañ (en em bouezañ, en em gannañ, en em c'hennañ, en em beuriñ, en em bilat), komañs d'en em lardañ (d'en em bouezañ, d'en em gannañ, d'en em c'hennañ, d'en em bilat), mont dezhi gant taolioù (a grogoù berr), sevel taolioù etre an-unan hag unan all ; *an jemandem irre werden*, treiñ da sot gant u.b., na c'houzout mui petra soñjal diwar-benn u.b. ; *gegen jemanden klagbar werden*, sevel (ober, lakaat) klemm a-enep u.b. ; *persönlich werden*, dont da vezañ diazaouez (flemmus, displijus), kregiñ da zistagañ lañchennadoù, mont dezhi gant flemmadennoù, mont dezhi gant kaozioù pounner, kregiñ da zistagañ teodadoù flemmus (flemmadennoù, distaoladennoù naer-wiber), en em lakaat da reiñ melladoù, bezañ krog da c'harvaat, mont d'ar c'hunujennoù (d'ar flemmadennoù, d'an teodadoù) ; *krank werden*, mont klañv, dont klañv, kleñvel, klañvaat, en em gavout (chom, skeiñ) klañv, bezañ skoet gant ur c'hleñved, bezañ paket klañv, dastum (tapout, serriñ, pakañ, gounit) ur c'hleñved, pakañ e valapa, tapout e jeu, mont fall, dastum (tapout, serriñ, pakañ) e fall, stropañ ur c'hleñved ouzh an-unan, kouezhañ ur c'hleñved bennak war an-unan, tapout ur stropad, tapout ur gaouad, kouezhañ klañv, tapout e fall, dastum droug, dastum e fall, gounit (pakañ) un droug ; *reich werden*, en em gavout pinvidik, dont pinvidik, pinvidikaat ; *schwanger werden*, en em gavout brazez, en em gavout dougerez ; *reich werden*, en em gavout pinvidik, pinvidikaat ; *reicher werden*, mont war binvidikaat ; *seekrank werden*, tapout kleñved ar mor (an droug-mor, ar c'hleñved-mor) ; *straffällig werden*, terriñ (mont a-enep) al lezenn, felladenniñ, seveniñ ur felladenn bennak ; *ungebräuchlich werden*, mont ar c'hiz eus an dramañ-tra, na dalvezout mui, na vezañ graet mui gant an dramañ-tra ; *wortbrüchig werden*, mont en e votoù, na vezañ den d'e c'her, na vezañ un den a c'her, na vezañ gwirion d'e c'her, na zerc'hel d'e c'her, kaout e lavar hag e zislavar, terriñ (mont a-enep) e c'her, en em zislavaret, diskanañ, dislavaret e gomz, mont da Normandi (Gregor) ; *alt werden*, kozhañ, koshaat, dont da vezañ kozh ; *älter werden*, mont war goshaat ; *er war alt geworden*, en em gavet e oa koshaet, aet e oa war an oad, deuet e oa war an oad, deuet e oa kozh ; *du wirst noch hundert*, te a yelo da gant vloaz, mont a ri gant da gant vloaz ; *rot werden*, ruziañ, rusaat, dont da vezañ ruz ; *dick werden*, tevaat, dont da vezañ tev, mont da vezañ tev, ober korf, dont korf d'an-unan ; *fett werden*, lardañ, lartaat, dont da vezañ lart, mont da vezañ lart.

3. implijet gant un anv-kadarn : *Gewohnheit werden*, tremen e kustum (Gregor), dont da vezañ ur boaz, treiñ e boaz, dont da vezañ eil natur an den ; *das Flennen war ihm zur Gewohnheit geworden*, tapet en doa ar pleg da glemmichal ; *Lehrer werden*, mont da gelenner ; *Seemann werden*, mont da vartolod ; *Soldat werden*, mont da

soudard ; *Offizier werden*, **a)** mont da ofiser. **b)** bezañ lakaet da ofiser ; *mit dreißig wurde er Bibliothekar*, d'an oad a dregont vloaz ez eas da levraoueger ; *Bürgermeister werden*, dont da vaer, mont da vaer ; *Priester werden*, *Priester werden wollen*, dont da veleg, mont da veleg ; *zum Gespött werden*, na vezañ graet nemet goapaerezh (nemet an ogn) gant an-unan, bezañ goapaet gant an holl ; *zum Dieb werden*, mont da laer, ober ul laer ; *zum Säufer werden*, ober ur mezhvier, mont da vezvier, dont da vezvier ; *zu Eis werden*, skornañ, treiñ da skorn, mont e skorn ; *zu Staub werden*, mont (kouezhañ) e ludu, mont (treiñ) da ludu, treiñ da vleud, kouezhañ e bleud ; *jemandem zur Last werden*, dont da vezañ ur samm evit u.b. (ur bec'h d'u.b.) ; *jemandem zur Strafe werden*, talvezout da gastiz (da binijenn) d'u.b.

4. anv-gwan-verb I : **werdend** : *werdende Mutter*, mammig da zont b., dougerez b., maouez o tougen ur bugel b., maouez ac'hub b., gwreg vrazez b. / gwreg sezi b. (Gregor) ; *mit dem werdenden Tag*, da c'houlou-deiz, da strink an deiz, d'an tarz-deiz, da c'houlouig an deiz, da darzh an deiz.

5. anv-gwan-verb : **geworden** : *ein Gewordenes*, disoc'h(ad) un emdroadur g.

III. Verb skoazell : 1. doareañ (tebegezh) : *Sie werden das Buch gelesen haben*, lennet ho peus al levr-se sur a-walc'h (moarvat, emichañs, pechañs) ; *Sie werden es wissen*, en gouzout a rit a-walc'h, n'emaoc'h ket hep gouzout an dra-se sur a-walc'h, n'emañ ket da c'houzout deoc'h emichañs, n'emañ ket se da c'houzout ganeoc'h moarvat ; *jetzt wird er wohl tot sein*, marv eo, douetus - marv eo, sur a-walc'h - straket eo e graoñenn, sur a-walc'h.

2. amzer da zont : *wird er kommen* ? ha dont a ray ? daoust hag-eñ e teuo ? ; *er sagte, er werde bald kommen*, lavaret a reas e teufe a-benn nebeut ; *ihr werdet doch so etwas nicht tun !* n'emaoc'h ket o vont d'ober an dra-se, emichañs ? ; *ich werde dir erklären, was geschehen ist*, ez an da zisplegañ dit ar pezh a oa c'hoarvezet.

3. tu gouzañv : *dieses Schloss ist im XVII. Jahrhundert gebaut worden*, savet e oa bet ar c'hastell-se er XVII^{vet} kantved ; *ein neues Haus wird gebaut*, emeur o sevel (savet e vez) un ti nevez ; *im Museum werden schöne Exponate ausgestellt*, traoù brav a zo war ziskouez er mirdi, traoù brav a vez o tiskouez er mirdi.

4. doare-divizout : *er würde kommen*, dont a rafe.

Werden n. (-s) : emdroadur g., emdroerezh g., sevenidigezh b., dedro b., oberidigezh b. ; *noch im Werden*, o sevel c'hoazh, o furmiñ, o tont en e stumm c'hoazh, oc'h emdreiñ c'hoazh, oc'h en em ober c'hoazh, o stummañ, o krouiñ, war ober, o tont.

Werder g. (-s,-) : [stêriou] enezenn b.

Werfall g. (-s,-fälle) : tro-rener b, tro-envel b., nominativ g.

werfen V.k.e. (wirft / warf / hat geworfen) : 1. teuler, dideurel, disteurel, stlepel, bannañ, strinkañ, delazhiñ, stropañ, strapañ, sinklañ, skeiñ, foetañ, chetiñ, disvantañ ; *Münzen in die Menge werfen*, teuler pezhioù moneiz a-skrap, stlepel pezhioù moneiz en arigrap, skeiñ pezhioù moneiz en arigrap, teuler

gwenneien war ziskrap, teuler gwenneien a-stlabez ; *etwas ins Feuer werfen*, teuler udb war an tan ; *ins Feuer geworfen werden*, mont en tan ; *seine Karten auf den Tisch werfen*, bannañ e gartoù war an daol ; *etwas aus dem Fenster werfen*, stlepel udb dre ar prenestr ; *jemanden zu Boden werfen*, diskar u.b. d'an douar, strinkañ u.b. en (war an) douar, stlepel u.b. d'an douar (d'an traoñ), reiñ douar d'u.b., reiñ lamm d'u.b., reiñ ul lamm d'u.b., lakaat u.b. lamm, reiñ e laz d'u.b., astenn u.b. war an dachenn, astenn u.b. ouzh torgenn, astenn u.b. ouzh an dorgenn, skeiñ u.b. ouzh torgenn, ledañ u.b. ouzh torgenn, astenn u.b. war ar bratell, lakaat u.b. war e c'henoù, kas u.b. da vuzuliañ an douar, kas u.b. da lipat pri, lakaat korf u.b. da vuzuliañ an douar, diskar (distroadañ, c'hweniañ, linkañ, douarañ, torgennañ, leurennañ, tumpañ) u.b., diskar u.b. hed-blad e gorf, leurennañ u.b. evel ur c'hwist, tintañ u.b., pradañ u.b., dibradañ u.b., astenn u.b. war e bevar ivin, ober d'u.b. astenn e bevar ivin, teuler u.b. d'an douar, drammañ u.b., pilat u.b., pilat u.b. d'an douar, dornañ u.b., pladañ u.b., [gouren e Breizh] kas u.b. da zebriñ brenn ; *die Husaren warfen das Mädchen aufs Stroh*, an houzarded a ruilhas ar plac'h war ar plouz ; *einen Mantel über die Schultern werfen*, pakañ e zivskoaz gant ur vantell, mantellañ e zivskoaz, lakaat ur vantell war e zivskoaz, en em gafunañ en e vantell, lakaat ur vantell dreist an-unan, en em c'holeiñ gant ur vantell ; *sie warf ihr langes Haar hin un her*, honnezh a heje hag a ziheje he blev hir gant lusk he fenn ; *etwas von sich werfen*, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus (diouzh) udb, dijabliñ ag udb, dijabliñ diouzh udb, difoarañ diouzh udb ; *die Tür ins Schloss werfen*, serriñ an nor a-stlap (a-flav, a-daol, a-drak), lakaat an nor da strakal, dotuañ an nor, darc'haouiñ rust an nor, skeiñ an nor, serriñ krak an nor, strapañ an nor, stropañ an nor, flapañ an nor, frapañ an nor, stekiñ an nor ; *einen Brief in den Kasten werfen*, silañ ul lizher e voest-lizhiri ; [diñsoù] *sechs Augen werfen*, dont ar c'hwec'h gant an-unan ; *auf jemanden den ersten Stein werfen*, teuler ar maen kentañ gant u.b. ; *den Stein auf jemanden werfen*, labezañ u.b., teuler ar vallin war u.b. ; *jemanden ins Gefängnis, in den Knast, ins Kittchen werfen*, lakaat u.b. en toull-bac'h, kraouiañ (toullbac'hañ) u.b., kas u.b. d'ar c'hloz, lakaat u.b. er c'hloz, lakaat u.b. er goudor, lakaat u.b. en disheol, lakaat u.b. en disglav, kas u.b. da vañsonat an diabarzh, lakaat u.b. er voest, lakaat u.b. er sac'h maen, lakaat u.b. dindan brenn, kas u.b. da zebriñ bara ar roue, herzel (prizoniañ) u.b., kas u.b. d'ar bidouf, dastum u.b. er c'hloz, pakañ u.b. en toull.

2. [dre skeud.] *jemandem Beleidigungen an den Kopf werfen*, kanañ kunujennoù (salmennoù) d'u.b. (Gregor), kanañ e jeu da u.b., lavaret e jeu d'u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., teurel ar brall war u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., teurel ar seizh anv divalav war u.b., krial war-lerc'h u.b., stlepel kunujennoù ouzh u.b., dislonkañ kunujennoù war u.b. ; *jemandem bissige Bemerkungen an den Kopf werfen*, darc'haouiñ bazhadoù (teodadoù, flemmadennoù) d'u.b., darc'haouiñ distaoladennoù naer-wiber d'u.b. ; *er warf ihm an den Kopf, dass er der Verräter sei*, lavaret a reas dezhañ en e zaoulagad (rak dremm, e-kreiz e c'henoù) e oa eñ an treitour / lavaret a reas dezhañ e kreiz e zaoulagad e oa eñ

an trubard (Gregor) ; *'Gwalarn' warf ein neues Licht auf die bretonische Literatur*, 'Gwalarn' a lakeas un arvez nevez war dremm lennegezh Breizh ; *einen Gedanken aufs Papier werfen*, lakaat ur mennozh war ar paper, skeiñ ur mennozh war ar paper ; *einen Blick auf etwas (t-rt) werfen*, teurel ur sell war udb, teurel ur brassell war udb, ober un damsall ouzh udb, ober ur sell war udb, ober ur sell ouzh udb, ober un tamm sell ouzh udb, ober ur gwel d'udb, ober un taol-sell war (ouzh) udb ; *ein Auge auf etwas werfen*, bezañ e sell war udb, ober e zezev da gaout udb, bezañ e alan war udb ; *er hat ein Auge auf sie geworfen*, honnezh a zo en e c'houlou ; *jemanden aus dem Hause werfen*, sevel e dreid d'u.b., lakaat u.b. er porzh, stlepel u.b. er-maez eus an ti, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., lakaat u.b. en hent ; *etwas in die Waagschale werfen*, mont dezhi gant udb, degas pouez udb e-barzh ar c'hoari, lakaat pouez udb da dalvezout ; *den Kopf in den Nacken werfen*, bezañ un ober gant an-unan, sevel e bigos, skeiñ war e daboulin, en em rollañ, bragal, dougen roufl, rodal ; *alles in einen Topf werfen*, na lakaat diforc'h (kemm) ebet etre traoù (tud) 'zo, lakaat an holl a-rez, lakaat an holl a-resed, lakaat an holl dud keit-ha-keit, lakaat an holl dud heñvel, na ober kemm ebet evit den, na ober a ziforc'h etre an dud, na lakaat diforc'h (kemm) ebet etre an dud, lakaat pep tra en un douez (en un duilhad, touez-touez, kej-mesk, kej-mej, mesk-ha-mesk), peñseliat burell gant limestra, lakaat peñsel burell ouzh limestra, lakaat ar maout da zañvad, ober un dañvad eus ar maout, bezañ an holl un heñvel evit an-unan, brizhkemmeskañ an traoù ; *man darf nicht alles in einen Topf werfen*, arabat eo lakaat peñsel burell ouzh limestra, arabat eo peñseliat burell gant limestra ; *etwas über Bord werfen*, lezel udb ouzh torgenn, teurel udb ouzh an drez ; *alle Pläne über den Haufen werfen*, lakaat pep tra penn evit penn, cheñch penn-da-benn an holl raktresoù ; [merdead.] *Anker werfen*, lakaat an eor, teurel an eor er mor, eoriñ ; [sport] *den Speer werfen*, bannañ ar goaf ; *den Diskus werfen*, bannañ ar gantenn, bannañ ar bladenn.

3. ober, reiñ ; *Wellen werfen*, gwagennañ, houlennañ, ober gwagennoù, lakaat da verniañ ; *Schatten werfen*, teurel skeud ; *Falten werfen*, dont plegoù en dra-mañ-tra ; *die Sonne wirft Strahlen*, strinkañ a ra an heol e vannoù.

4. [loen.] *Junge werfen*, kelinañ, koleniñ, halañ, perc'helliñ, porc'helliñ, gadañ, moc'hañ, h.a., genel he re vihan, treiñ, nodiñ, dispakañ, dozviñ, dozviñ he re vihan ; *die Hündin hat Junge geworfen*, ar giez he deus troet he chas bihan, troet eo ar giez, ar giez he deus dozvet he re vihan, dozvet eo ar giez, nevez-kolenet eo ar giez ; *die Hündin wird bald ihre Jungen werfen*, ar giez a zo tostik da geleniñ ; *die Katze hat geworfen*, *die Katze hat Junge geworfen*, klodet eo ar gazhez, kolenet eo ar gazhez, troet eo ar gazhez, ar gazhez he deus dozvet he re vihan, dozvet eo ar gazhez, kelinet eo ar gazhez ; *die Sau hat geworfen*, moc'het eo ar wiz, moc'hañ he deus graet ar wiz, porc'hellet eo ar wiz, porc'hellet eo ar wiz, troet eo ar wiz, dozvet eo ar vanv, dozvet eo ar wiz, ar wiz he deus dozvet he ferc'hell,

flutet he deus ar wiz he moc'h munut, flutet eo ar wiz ; *die Eselin wirft ihr Fohlen*, azenañ a ra an azenez, ebeuliañ a ra an azenez, ealañ a ra an azenez, treiñ a ra an azenez ; *die Stute hat ihr Fohlen geworfen*, ebeuliet eo ar gazeg, ealet eo ar gazeg, troet eo ar gazeg.

V.k.d. (wirft / warf / hat geworfen) : *mit etwas um sich werfen*, ober lorc'hajoù gant udb, flipata gant udb ; *mit Geld um sich werfen*, na zamantiñ d'e wenneien (d'e zispignoù), foetañ e drantell, stlepel (skeiñ) arc'hant er mor, foranañ e arc'hant, kas e beadra e skuilh hag e ber, dismantrañ e wenneien, dismantrañ (drailhañ, drastañ, foeltrañ, foetañ) e arc'hant, bezañ ul liper e drantell eus an-unan, kac'hmoudennañ e vadoù, debriñ e gestenn, debriñ e draoù, debriñ e stal, debriñ e beadra, debriñ e arc'hant, mazaouiñ e zanvez, foetañ e zrouin, foetañ e voutikl, foetañ e beadra, c'hwistañ arc'hant, frigasañ e zanvez, uzañ e spilhenn, ober diskempenn war e arc'hant, boulc'hañ an dorzh dre an daou benn, bezañ mat da zispign, stagañ e chas diwar-goust silzig, fripañ e zrouin / beveziñ (teuziñ) e zanvez (Gregor), silañ ar yod dre lostenn he hiviz, silañ ar yod dre lost he hiviz.

V.em. : **sich werfen** (wirft sich / warf sich / hat sich (t-rt) geworfen) : 1. en em strinkañ, lañsañ ; *sich jemandem um den Hals werfen*, lammat a-dro-vriad ouzh u.b., en em strinkañ ouzh gouzoug u.b., lammat e kerc'henn u.b., lammat a-vriad da boket d'u.b., lammat gant u.b. a-dro-vriad ; *sich jemandem in die Arme werfen*, en em deuler etre divrec'h u.b. ; *sich auf die Knie werfen*, kouezhañ d'an daoulin, en em strinkañ d'an (war an) daoulin (Gregor) ; *die Jugend wirft sich mit ungeteilter Kraft ans Leben*, ar yaouankizoù a c'hoarzh ouzh ar vuhez ; *sich auf eine Beute werfen*, fardiñ (lammat, delammat, en em deuler, strimpiñ, plaouiañ, framman, sailhañ, plavañ, sakiñ, lañsan) war e breizh, lammat gant e breizh, mont a-benn-kaer d'e breizh, mont a-benn-kas d'e breizh ; 2. *sich in die Brust werfen*, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, rodal, bragal, dougen roufl, en em rollañ, flipata, en em veuliñ, poufal gevier, bezañ un ober gant an-unan ; 3. *sich in die Kleider werfen*, en em wiskañ buan-ha-buan, lammat en e vragoù, en em silañ dre hast en e zilhad, en em houstañ, en em endrammañ (en em ensac'hañ) gwellañ ma c'haller ; *sich in Schale werfen*, mont en e c'hloria mundi, en em fichañ en e vravañ, en em wiskañ en e granañ, en em lakaat e-grei, en em lakaat en e vrav, mont war e begement, en em wiskañ en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, en em wiskañ mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en em c'hreiañ brav, en em lakaat en e faroñ, en em wiskañ en e faroñ ; 4. *sich hin und her werfen*, fichellañ, en em zifretañ, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, diskrapañ, fichañ, jestraouiñ, daoubenniñ, treiñ ha distreiñ, merat, meskañ, fourgasiñ, P. flikenat ; 5. [tekn] gwarañ, gwariañ, kammañ, gwelchiñ, mont a-we, en em weañ, mont gwe en dra-mañ-tra, korvigellañ, korleziñ, doliñ, bezañ dol gant an dra-mañ-tra, bolzañ, labourat ; *das Holz wirft sich*, emañ ar c'hoad o kemer gwar (o kemer gwe, o labourat), gwe (gwar) a zo o tont er c'hoad, gwariañ (gwarañ, gwelchiñ) a ra ar c'hoad, ar c'hoad ne chom ket marv ; *die Farbschicht wirft sich*,

klogorennañ (klogoriñ, c'hwezigenniñ, gloevenniñ, sac'hellañ) a ra ar gwiskad liv.

Werfen n. (-s) : bann g., strink g., bannerezh g., bannidigezh b., bannadenn b., bannañ g., taol g., taolidigezh b., stlaperezh g.

Werfer g. (-s,-) : banner g., bannerez b., strinker g., strinkerezh b., sinkler g., taoler g. ; *Granatwerfer*, banner greunadennoù g., strinker greunadennoù g.

Werft¹ g. (-s,-e) : [gwiad.] steuñvenn b.

Werft² b. (-,-en) : 1. lestrsaverzh b., chanter-bigi g., chanter sevel listri g., labouradeg sevel bigi b. ; 2. chanter kirri-nij g., chanter sevel kirri-nij g., labouradeg sevel kirri-nij g.

Werftarbeiter g. (-s,-) : 1. micherour hag a labour en ur chanter-bigi g., micherour lestrsaverzh g., saver bigi g., saver listri g. ; 2. micherour hag a labour en ur chanter kirri-nij g., saver kirri-nij g.

Werfthalle b. (-,-n) : 1. lestrsaverzh b., lab ur chanter-bigi g. ; 2. lab ur chanter kirri-nij g.

Werg n. (-s) : stoub g., porc'h g., porc'had g., lanfas g., breun str. ; *mit Werg abdichten*, stoubañ ; *das alte Werg entfernen*, distoubañ ; *mit Werg abgedichtet*, porc'hadek ; *Ballen Werg*, penngod g. ; *Werg zu Ballen zusammenpressen*, pengodañ stoub ; *nach Werg suchen*, *Werg sammeln*, stoupa ; *Gewebe aus Werg*, lien stoub g.

wergartig ag. : porc'hadek, stoubek, e doare ar stoub, e doare ar porc'h, e doare al lanfas, e doare ar breun, a-zoare gant al lanfas, a-zoare gant ar porc'h, a-seurt gant al lanfas, a-seurt gant ar stoub.

Wergfaden g. (-s,-fäden) : broed g.

Wergflocke b. (-,-n) : tolbezennad stoub b., toupenn stoub b., toupennad stoub b., malzenn stoub b., bouchad stoub g., hup stoub g., hupig stoub g., gronnad stoub g., hupennig stoub b.

Wergeld n. (-s) : [istor, gwir] wergeld g., enepwerzh b. [tell-gastiz da vezañ paeet gant al lazher da dud an hini lazhef].

Werk n. (-s,-e) : 1. labour g., trevell g., trepetoù lies., feur g. ; *ans Werk gehen*, *zu Werke gehen*, *sich ans Werk machen*, mont dezhi, stagañ ganti (gant al labour, d'al labour), mont e penn eus e labour, en em lakaat da labourat, en em stagañ da labourat, sterniañ da labourat, kregiñ el (en e, gant e) labour, kregiñ enni, kregiñ da labourat ; *mit verstärkten Kräften ans Werk gehen*, kalonekaat d'ober strivoù, doublañ d'ober strivoù, souriñ d'ober strivoù, kreskiñ d'ober strivoù ; *klug zu Werke gehen*, bezañ reizh war e labour, kaout (kavout, gouzout) an tu d'ober udb, bezañ tuet-mat da labourat ; *ganz vorsichtig zu Werke gehen*, mont dezhi gant evezhegiezh vras, mont dezhi dre sil (a-silik, dre vrav, gant moder, dre voder, dre het, dre gaer, dre zouster, dre du), mont dousik dezhi, mont dous dezhi, mont bravik ganti, mont dousik ha plaen ganti, mont plarik dezhi, mont dezhi dre gaerig, mont dres dezhi, dibab e hent, klask e hent, bezañ war spilhoù ; *am Werke sein*, bezañ krog en e labour, ober e reuz (e labour, e feur), bezañ gant (war, en) e labour, bezañ ganti ; *Hand ans Werk legen*, mont dezhi, en em stagañ da labourat, sterniañ da labourat, stagañ (kregiñ) ganti, kregiñ enni ; *etwas ins Werk setzen*,

lakaat udb war ar stern, boulc'hañ ul labour bennak ; *alles ins Werk setzen*, ober kement a zo ret, ober kement ha ma c'haller, ober muiañ ma c'haller, ober ar muiañ ma c'haller, ober herrañ ma c'haller, ober her da ma c'haller, ober gwellañ ma c'haller, ober e wir wellañ, en em aketiñ e pep doare, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, ober e seizh gwellañ ; *es ist etwas im Werke*, toull eo ar billig tu pe du, un dra bennak a c'hoari a-dreuz, moc'h bihan a zo gant ar wiz, moc'h a zo er wiz, emañ ar forn o c'horiñ.

2. oberenn b., pezh-labour g., oberiad g., ober g., oberiadur g., imbroud g. ; *ein Werk von Picasso*, un oberenn gant Picasso b. ; *ein Werk von großer Bedeutung*, un oberenn veur b. ; *das Werk krönen*, bezañ lore an oberenn, peurober (peuraosañ, peurdogañ) an oberenn, bezañ ar beuroberidigezh / bezañ difin an oberezh / peurafesoniñ an oberenn (Gregor) ; *mit diesem Werk krönte er seine Lebensarbeit*, lore e vuhez e voe an oberenn-se ; *das Werk weniger Augenblicke*, disoc'h ur pennadig reuz g., disoc'had ur pennadig freuz g., oberiadur ur pennadig freuz g., difin ur pennadig labour g. ; *sein Werk hat sein Leben überdauert*, *er lebt in seinen Werken weiter*, padout a ra en e oberennoù ; [lenn.] *sämtliche Werke*, an holl oberennoù lies., an oberennoù klok lies. ; *ausgewählte Werke*, dibab (dastumad, teskad) oberennoù g. ; *das Werk lobt den Meister*, diouzh ar frouezh ez anavez ar wezenn - diouzh ar ouenn, ar brankoù - diouzh an oberennoù eo barn an dud - diouzh e labour ar micherour - kemenerien omp tout met an tailh a zoug - ober hag ober 'zo - o trougiforniañ e reer kornek ar bara - roit d'ar saout boued fraezh hag e savo dienn war al laezh - diouzh he dent e vez goroet ar vuoc'h.

3. [relij.] ober g., gra g., gread g., akt g., euvrioù lies. ; *sie hat ein gutes Werk getan*, un dra vat he deus graet, un akt a vadelezh he deus graet ; *Werke der Barmherzigkeit*, euvrioù a drugarez (Gregor) lies., oberoù a drugarez lies., oberioù a drugarez lies., oberioù a garitez lies. ; *ein frommes Werk*, euvrioù devot lies., oberenn devot b. ; *in Worten und Werken sündigen*, pec'hiañ dre brezeg ha dre ober.

4. stal-labour b., labouradeg b., aozerezh b., greanti g., labourva g., uzin b., milin b., fritur b. ; *die Arbeit in den modernen Werken ist monoton*, fastus eo oberiadegezh micherourien ar greantioù arnevez.

5. [tekn] *Räderwerk*, rodeg b., rodaoueg b., kendentadur g., rodoù dantek lies.

6. [lu] *vorgeschobenes Werk*, rakvur b., rakdifenn g.

7. [tisav.] savadur g.

8. [sonerezh.] *Orgelwerk*, a) korzenneg-ograou b. ; b) skrid-sonerezh evit an ograou g., sonskrid evit an ograou g.

9. [merdead.] *das lebendige Werk eines Schiffes*, ar vourzhell izel b. ; *das tote Werk eines Schiffes*, ar vourzhell uhel b.

Werkbank b. (-,-bänke) : 1. eskemmez g., eskemmer g., taol-labour b., pased b., torchenn-galvez b., taol-galvez b., bank-labour g., bank-kalvez g. ; 2. [dre skeud.] *verlängerte Werkbank*, eilkevraterezh g.

Werkel n. (-s,-n) : [sonerezh, Bro-Aostria] boest-ograou b., ograou-red g., dormoglez g., orglez dorn b.

werkeln (hat gewerkelt) / **werken** (hat gewerkt) V.gw. : talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, firbouchal, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'horiellat, ober tammoù labourioù.

Werken n. (-s) : prantad teknologiezh g., prantad kalvezoniezh g., kentel deknologiezh b., kentel galvezoniezh b.

Werkhalle b. (-,-n) : stal-labour b., labouradeg b., astellouer g.

Werkholz n. (-es,-hölzer) : prenn g.

Werklehrer g. (-s,-) : kelenner war an deknologiezh g., kelenner war an galvezoniezh g.

Werkmeister g. (-s,-) : pennwezhour g., mestr-micherour g., mestr-oberour g., piker g., mestr al labour g.

Werkplatz g. (-es,-plätze) : chanter g.

Werkarzt g. (-es,-ärzte) : mezeg al labour g.

Werkschule b. (-,-n) : kreizenn deskarderezh b., kreizenn deskardiñ b. [*stag ouzh ur greanti*].

Werksgelände n. (-s,-) : tachenn ar greanti b.

Werkspionage b. (-) / **Werksspionage** b. (-) : spierezh greantel g.

Werkstatt b. (-,-stätten) : stal-labour b., aozerezh b., labourva g., labouradeg b., michererezh b., ti-labour g., astellouer g.

Werkstattbesitzer g. (-s,-) : 1. perc'henn ur stal-labour g. ; 2. karidiour g.

Werkstätte b. (-,-n) : stal-labour b., aozerezh b., labourva g., labouradeg b., michererezh b., ti-labour g., astellouer g.

Werkstattwagen g. (-s,-) : karrigenn b.

Werkstein g. (-s,-e) : maen-ben g., maen-benerezh g.

Werkstoff g. (-s,-e) : 1. dafar g. ; 2. materi g., danvez g., danvezenn b. ; 3. danvez kevanaoz g., danvez aozet g., danvez oberiet g.

Werkstück n. (-s,-e) : 1. pezh hag a vez oberiet g., pezh da ijinennañ g. ; *ein Werkstück fertig stellen*, lakaat ur pezh terket, lakaat ur pezh klok ; 2. pezh ijinennet g., pezh oberiataet g., pezh oberiet g.

Werkstudent g. (-en,-en) : studier hag a labour evit gounit e vara g.

Werkwohnung b. (-,-en) : lojeiz karg g., loj karg g.

Werktag g. (-s,-e) : 1. deiz labour g., deiz oberat g. ; *die Werktag*, an oberad g., ar pemdez g. ; *an Werktagen*, war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, war ar sizhun, war an oberad ; 2. [Tag Arbeit] devezh labour g., devezhiad labour g., devezh oberat g., devezh pemdez g.

werktäglich ag. : da ober war an oberad, da ober war ar sizhun.

werktags Adv. : war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, war ar sizhun, war an oberad, d'an oberad, d'an deizioù oberat, àr an oberad, en oberad, war lodenn oberat ar sizhun.

Werktagsarbeit b. (-,-en) : labour war ar pemdez g.

Werktagsskleidung b. (-) : dilhad pemdez lies., pemdezieg g.

werkstätig ag. : oberiat ; *die Werkstätigen*, al labourerien lies., al labourizien lies., an dud oberiat lies., an oberiaded lies., ar boblañs labour b. ; *werkstätige Nächstenliebe*, karantez oberiat ouzh an nesañ b.

Werk Tisch g. (-es,-e) : eskemmez g., eskemmer g., taol-labour b., pased b., torchenn-galvez b., taol-galvez b., bank-labour g., bank-kalvez g.

Werkunterricht g. (-s) : prantadoù teknologiezh lies., prantadoù kalvezoniezh lies., kentelioù teknologiezh, lies., kentelioù galvezoniezh lies.

Werkzeug n. (-s,-e) : 1. benveg g. [*liester* benvegoù, binvioù, benviji], ostilh g., klav g., ijin g., ijinenn b., mekanik g., organ g., annez g. ; *Werkzeuge aus Eisen*, houarnaj g., klavioù lies. ; *ein paar Werkzeuge*, binviennoù lies., manerioù lies. ; *diese Werkzeuge werden nicht mehr benutzt*, ar binvioù-se o deus graet o reuz, ar benviji-se a zo aet ar c'hiz anezho ; *dieses Werkzeug schien ihnen am besten geeignet*, ar benveg-se a seblante dezho bezañ ar c'hlokañ ; *deine Werkzeuge sind an ihrem gewohnten Platz*, emañ da vinviji en o flas boas ; 2. [dre skeud.] mevel g., lakez g. ; *er ist ein Werkzeug des Satans*, diaoulet eo, hennezh emañ an diaoul en e gorf (en e groc'henn), mevel an diaoul eo hennezh, emañ diwar Baolig, lakez an diaoul eo hennezh, hennezh a zo ministr Satan, hennezh a zo ministr an diaoul, hennezh a zo ur c'hef ifern, hennezh en deus graet (tremenet) marc'had gant an diaoul (Gregor), gwerzhet eo d'an diaoul korf hag ene, hennezh a zo andon an diaoul, hennezh a zo tamm an diaoul, hennezh a zo sac'h an diaoul ; 3. [dre skeud.] *ein willenloses Werkzeug sein*, bezañ heul-heul a spered, bezañ un den a c'haller kas-digas, na vezañ nemet ur mevel a c'haller kas-digas, na vezañ e revr d'an-unan, bezañ un denig a netra, plegañ da vezañ gwelien, bezañ ur c'hoariell diyoul diouzh dorn tud all, bezañ gwad pouloudet en e wazhied, bezañ ur varvasenn eus an-unan, bezañ ur spered bouk a zen, bezañ bouk e ene evel un tamm koar, bezañ bouk evel ur goarenn, bezañ sioul evel un oan o vont gant ar c'higer, bezañ sentus evel ur c'hleuz ouzh ur park, mont da c'houzer dindan treid tud all, bezañ gouzer dindan treid tud all, bezañ gouzer ha skabell dindan treid tud all, bezañ ur spered sentidik a zen.

Werkzeugausrüstung b. (-,-en) / **Werkzeugaustattung** b. (-,-en) : binviadur g., benvegadur g., ardivinkadur g., aveadur g., ostilherezh g., binvioù lies.

Werkzeugkasten g. (-s,-kästen) : kased binviji g., kased binviji b., boest-klavioù b.

Werkzeuglichkeit b. (-) : benvegter g.

Werkzeugmacher g. (-s,-) : benveger g., ostilher g.

Werkzeugmaschine b. (-,-n) : benvegijinenn b. ; *numerisch gesteuerte Werkzeugmaschine*, benvegijinenn niverel b.

Werkzeugschuppen g. (-s,-) : ti annez g., ti an annezoù g.

Werkzeugtasche b. (-,-n) : sakochenn binvioù b., sac'h binviji g.

Wermut g. (-s,-s) : [louza.] 1. huelenn b., huelenn-c'hwerv b. ; 2. *wilder Wermut*, huelenn-wenn b., avron str., louzaouenn-an-draen b., louzaouenn-sant-Yann b.

Wermutstropfen g. (-s,-) : [dre skeud.] abeg da vezañ c'hwerv g.

Wermutwein g. (-s) : gwin huelenn g., vermout g.

Wern n. (-s) : [mezeg., Bro-Aostria] malvennad b., hesked malvenn g., lagad-ber g., dant-kig g., stuenn b., P. arc'hantaer g.

Werre b. (-,-n) : 1. [mezeg.] malvennad b., hesked malvenn g., lagad-ber g., dant-kig g., stuienn b., P. arc'hantaer g. ; 2. [loen.] kazh-prad g., kazhig-prad g., bleizig-teil g.

Werst b. (-,-en) : verst g. [1 066,8 metr].

wert ag. (t-rt/t-c'h) : 1. un dalvoudegezh bennak ennañ ; *hundert Franken wert sein*, talvezout kant lur suis, talvout kant lur suis, bezañ talvoudegezh kant lur suis en dra-mañ-tra, bezañ gwerzh kant lur suis en dra-mañ-tra, spiriñ kant lur suis ; *das ist mir viel wert*, kement-se a zo a bouez evidon, kaz eo an dra-se din / kaz a zo evidon / bernout (lazout) a ra din / an dra-se a vern din (a laz din) / pouezus-bras eo kement-se din (Gregor) ; *das ist nicht viel wert*, kement-se ne dalvez nemeur a dra, kement-se n'eo ket bras e dalvoudegezh, kement-se ne dalvez ket ker, kement-se a dalvez bihan dra, kement-se ne zoug nemet priz dister ; *das ist Gold wert*, kement-se a dalvez aour, kement-se a dalvez e bouez a aour, kement-se a vez gwerzhet e bouez a aour ; *das ist viel wert, das ist viel Geld wert*, kement-se a dalv ker ; *sie sind das Papier nicht wert, auf dem sie geschrieben stehen*, ne dalvezont ket zoken kement ha pouez ar paper hag a zo bet implijet evit o lakaat dre skrid ; P. *er ist keinen Schuss Pulver wert*, an den-se ne dalvez ket un tenn, hennezh ne dalv ket ur chik-butun bet dek vloaz e genoù ur c'hristen, hennezh ned eo ket muioc'h eget felc'h ur c'hi, ne dalvez ket un taol botez zoken, hennezh ne dalv ket ur bramm ki zoken, hennezh a zo didalvez ken ez eo, ne dalvez ket un holl vad ; *haut ab, wenn euch euer Leben was wert ist*, pellait buan, m'hoc'h eus damant d'ho puhez - kravit kuit, m'hoc'h eus damant d'ho puhez - mar ne garit kuitaat, me am bo ho puhez ; *das ist keinen Pfennig wert*, kement-se ne dalvez ket ul louf ki (ul liard toull, ur bilhenn, ur c'hornad-butun, ur c'horniad, ur c'horniad-butun, ludu ur c'hornad-butun, ur spilhenn, ur bramm, un taol botez, ur vrennigenn, ur felc'h ki, ur bouton, ur bouton torret), kement-se n'eo ket mat da deuler d'ar chas, se ne dalvez ket un aval put, ur pilhaouaer n'e zastumfe ket diwar an douar ; [kr-] *wer den Pfennig nicht ehrt, ist des Talers nicht wert*, a wenneien emaint tout - a wenneien, a wenneien e vez graet skoejeien [skoedoù] - an eil nebeud a fonna egile - an eil nebeud a gresk egile - gant spilhoù e c'heller paeañ ur goumanant a gant skoed ma ve a-walc'h anezho - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yannou - arboellañ pa garer, 'benn antronoz e kaver - arboellañ pa garer antronoz e kaver - kerc'heiz a lez pesk bihan, a zebr melc'hwedenn d'he c'hoan - lur ha lur a sav da somm - an den n'eo ket pizh war e dra a ya abred da visac'hañ - bezañ pizh er c'homañsamant eo penn an hent d'an arboellamant - an arboellentez a stank an nor ouzh ar baourentez - ar foranerezh a gas an den da baour - an niver a raio bern - paour a c'hounez, paour a foet, paour n'en deus ezhomm yalc'h ebet ; *jede Arbeit ist ihres Lohnes wert*, pep labour a zo din eus e c'hopr, pep labour a verit e c'hopr, pep labour a zellez bezañ gopret, pep labour a c'houlenn koumanant, dre he beg e tozv ar yar, degouezhout a ra d'an dud paeañ ar re a labour evito, diouzh he dent e

vez goroet ar vuoc'h, an hini a vez oc'h aozañ yod en deus an tamm kentañ evit e lod.

2. talvoudek, dellezek, din ; *das ist nicht der Mühe (die Mühe) wert*, kement-se ne dalvez ket ar boan, ne c'hounez ket an den gwerzh e boan gant an dra-se, ne dalvez ket ar boan sotal pa ne fell ket d'ar marc'h staotañ, kenkoulz goro un tarv, evit kelo pezh a dalv, evit ar pezh ma'z eo, ne dalvez ket ar fred ; *das ist nicht der Rede wert*, ne dalvez ket ar boan menegiñ an dra-se ; *ich bin nicht wert, ihm die Schuhriemen zu lösen*, n'on ket dellezek da zieren korreenn e votoù, me n'on mann ebet e-skoaz dezhañ, didalvez on e-skoaz hemañ, un netra on e par dezhañ, n'on nemet ur c'hoariell e-skoaz dezhañ, un netra on pa vezan lakaet e kemm gantañ, un netra on pa vezan lakaet e geñver gantañ, un netra on pa vezan lakaet keñver-ha-keñver gantañ, me n'on nemet ur skubadenn e-skoaz dezhañ, n'on ket gour e-keñver hennezh, n'on nemet un tañva dezhañ, me a zo nebeut a dra en e geñver ; *jemanden wert achten*, dougen bri d'u.b., kaout doujañs evit u.b., ober (delc'her) stad vras eus u.b., uhelbriziañ u.b., istim u.b., kaout istim evit u.b. (Gregor) ; *er ist es nicht wert*, n'eo ket din (dellezek) eus an dra-se, n'eo ket dleet dezhañ ; *sie wären wert gewesen, gedruckt zu werden*, dellezek e oant da vezañ bet embannet.

3. ker, kaezh ; *werter Freund*, mignon ker g., mignon kaezh g. ; *wie ist der werte Name ?* gant piv em eus an enor da gomz, mar plij ? ; [kenw.] enorus ; *Ihr werthes Schreiben vom ...*, ho lizher enorus eus ar ...

...wert¹ ag. : dellezek da vezañ ..., din da vezañ ...

...wert² g. (-s,-e) : 1. feur g. ; 2. talvoudegezh ... b.

Wert¹ g. (-s,-e) : 1. talvoudegezh b., gwerzh g., gwerzhad g., pouez g., priz g., stad b., forzh g. ; *Wert haben*, bezañ talvoudus (talvoudek), kaout talvoudegezh ; *von großem Wert*, a dalvoudegezh vras, bras e dalvoudegezh, uhelbriz, kalz talvoudegezh ennañ, a werzh bras, gwerzhak ; *von geringem Wert*, dister e dalvoudegezh, hag a zoug priz dister, a werzh dister, pikous ; *von historischem Wert sein*, kaout un dalvoudegezh istorel ; *der Wert dieses Gemäldes lässt sich nur schwer schätzen*, diaes a-walc'h da zewerzhañ eo an daolenn-se ; *Wert einer Währung*, mon g., talvoudegezh ur moneiz b. ; *auf etwas Wert legen*, lakaat udb e penn-kont, lakaat udb e-barzh, reiñ priz d'udb, prizañ udb, priziañ udb, lakaat pouez gant udb, reiñ pouez d'udb, ober stad eus udb, derc'hel stad vras eus udb, derc'hel stad vras ag udb, bezañ udb a bouez evit an-unan, ober kaz eus udb, bezañ udb kaz d'an-unan / bezañ udb kaz evit an-unan / bernout (lazout) udb d'an-unan / bezañ udb pouezus-bras d'an-unan (Gregor) ; *auf etwas keinen Wert legen*, na ober forzh eus udb, na ober fed d'udb, na ober van ebet eus (ouzh) udb, lezel udb a-gostez, lezel udb war e revr, na reiñ a fed d'udb, na deuler evezh ebet ouzh udb, na deuler kont ouzh udb, na deuler pled ebet d'udb (war udb, gant udb) ; *nach seinem wahren Wert beurteilen*, prizañ d'ar just / prizañ d'ar gwir (Gregor), prizañ hervez e dalvoudegezh wirion ; *innerer Wert*, talvoud divezel g. ; *der Wert der menschlichen Person*, talvoudegezh mab-den b. ; *jeder Beruf hat seinen Wert*, micher ebet ne zizenor un den, pep stad a zeu digant Doue.

2. [kenw.] talvoudegezh b., talvoud g., gwerzh g., gwerzhad g. ; *im Werte sinken (an Wert verlieren)*, koll talvoudegezh, didalvoudekaat, diwerzhekaat, mont da fall, divadañ, bezañ

glac'haret, bezañ e dalvoudegezh o tisteraat, bezañ un digresk gwerzh d'an dra-mañ-tra, koll eus e dalvoudegezh ; *im Werte steigen (an Wert gewinnen)*, talvoudekaat, gwerzhekaat, mont e dalvoudegezh war-gresk, bezañ ur c'hresk gwerzh d'an dra-mañ-tra ; *ist eine Ware nicht gefragt, verliert sie an Wert*, ur varc'hadourezh n'eo ket goulennet a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket klask war he lerc'h a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket kas warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket goulenn dezhi a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket goulenn warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket reked warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket reked war he lerc'h a goll eus he friz ; *im Werte von tausend Euro*, talvoudegezh mil euro ennañ, gwerzh mil euro ennañ ; *den Wert bestimmen*, dewerzhañ udb, feuriañ udb ; *gleicher Wert*, par g. ; *innerer Wert der Währung, fairer Wert der Währung*, gwerzh enien ar moneiz g. ; *relativer Wert*, gwerzhad daveel g. ; [arc'hant] *bewegliche Werte*, talvoudennoù heloc'hel lies. ; *emotional erfasster Wert*, talvoud kantaezel g., talvoud trivliadel g. ; [mat.] *größter Wert*, uc'hegenn b. ; *kleinster Wert*, izegenn b. ; *der Quotient von 18 und 3 hat den Wert 6*, rannad 18 ha 3 a zo par da 6.

3. [preder.] talvoudegezh b., talvoud g. ; *die geistig-moralischen Werte*, an talvoudoù divezel lies. ; *Umwertung aller Werte (Nietzsche)*, treuztalvoudekadur an holl dalvoudoù, tuginadur an holl dalvoudoù g., eilpennadur an holl dalvoudoù g.

Wert² g./n. (-s,-e) : [stêrioù] enezenn b., enezig b.

wertachten V.k.e. (rannadus : hat wertgeachtet) : *jemanden wertachten*, dougen bri d'u.b., kaout doujañs evit u.b., ober (delc'her) stad vras eus u.b., uhelbriziañ u.b., istim u.b., kaout istim evit u.b. (Gregor).

Wertachtung b. (-) : istim b., azaouez g., bri g., stad b.

Wertangabe b. (-,n) : gwerzh disklêriet g., menegadur ar gwerzh g.

Wertanlage b. (-,n) : postadur g.

Wertarbeit b. (-,en) : labour heberzh g., labour eus an dibab g. labour diouzh an dibab g., labour a'r choaz g., labour dibab g.

wertbeständig ag. : digemm e dalvoudegezh, stabil e werzh.

Wertbeständigkeit b. (-) : [arc'hant.] stabiled b.

Wertbestimmung b. (-,en) : priziadur g., dewerzhadur g., istimadur g., istim g.

Wertbrief g. (-s,-e) : [arc'hant.] lizher karget b.

werten V.k.e. (hat gewertet) : prizañ, priziañ, istimañ, barn.

Werterhöhung b. (-,en) : kresk gwerzh g., gwerzhekaat g.

Wertewandel g. (-s) : emdroadur an talvoudoù g., emdroerezh an talvoudoù g. ; *Wertewandel zum Konservativen*, rikladur war-zu talvoudoù mirelour g.

Wertgegenstand g. (-s,-gegenstände) : tra a dalvoudegezh g., tra prizius g., tra a werzh bras g., traezad gwerzhek g., traezad uhelbriz g., traezad uhelwerzh g.

...**wertig** ag. : un dalvoudegezh bennak ennañ ; *hochwertig*, a) a dalvoudegezh vras, prizus, prizius,

uhelbriz, uhelwerzh, gwerzhek, a werzh bras ; b) [mengleuz.] uhel ar bec'h kailh a zo ennañ, krefiv ar c'hailh ennañ, pinvidik ; *zweiwertig*, a) [kimiezh] daoulenus ; b) [stlenn.] daouadek ; *zweiwertiges Element*, elfenn daouadek b. ; c) [fizik, kimiezh] daouamsav ; d) [mat.] *zweiwertige Logik*, poelloniezh daouwerzh b.

Wertigkeit b. (-,en) : [kimiezh] amsav g.

werthalten V.k.e. (rannadus : hält wert / hielt wert / hat wertgehalten) : *jemanden wertachten*, dougen bri d'u.b., kaout doujañs evit u.b., ober (delc'her) stad vras eus u.b., uhelbriziañ u.b., istim u.b., kaout istim evit u.b. (Gregor).

Wertherabsetzung b. (-,en) : dibriziadur g., didalvoudekadur g., digresk gwerzh g., diwerzhekaat g.

Werthierarchie b. (-,n) : urzhaz an talvoudoù g.

Wertkarte b. (-,n) : kartenn gred b.

Wertkartentelefon n. (-s,-e) : pellgomzer kartenn gred g.

wertkonservativ ag. : hengounelour, mirelour, gwenn.

Wertlehre b. (-) : talvoudouriezh b., aksiologiezh b.

wertlos ag. : didalvoud, didalvoudek, didalvez, hep talvoudegezh, goullo a dalvoudegezh, dispriz, dibriz, mat da lakaat dindan lost ar c'hazh, null, treut, blank, blin, diliv ; *es ist für mich wertlos*, ne c'hallan tennañ netra a vat eus an dra-se, kement-se ne dalvez ket din-me ur bilhenn ; *wertlose Sachen*, brizhvarc'hadourezh b., bitrakerezh g., kozhkailhoù lies., kozhachou lies., kozhailhoù lies., kozh traoù lies., bitrakoù lies., kac'herezh g., traoùajoù lies., traoù blank lies., rikoù intañvez lies., traoù intañvez lies., fanfarluchoù lies., turubailhoù lies., draillhennoù lies., tafarajoù lies., gagnoù lies., stalabard g., stalikerezh g., staliad traoù b., boutikl g./b., stramm g., binviajoù lies., traoù treut lies., dafar treut g., disterajoù lies., disterajigoù lies. ; *wertloses Papier*, skridaj g., skrid didalvez g., skrid didalvoud g.

Wertlosigkeit b. (-) : didalvoudegezh b., didalvoud g., disterder g., disterded b., distervez b., mannelezh b., nullentez b.

Wertmarke b. (-,n) : jedouer g.

Wertmaßstab g. (-s,-maßstäbe) : dezverk priziañ g.

Wertmesser g. (-s,-) : stalon g.

Wertminderung b. (-,en) : dibriziadur g., didalvoudekadur g., koll talvoudegezh g., digresk gwerzh g., diwerzhekaat g.

Wertordnung b. (-) : urzhaz an talvoudoù g., skeuliad an talvoudoù b., reizhiad talvoudoù b., urzh talvoudegezh g.

Wertpaket n. (-s,-e) : [post] pakad disklêriet e werzh g.

Wertpapier n. (-s,-e) : talvoudenn b., endalc'henn b., paper-leve g. ; *festverzinsliche Wertpapiere*, talvoudennoù gant korvoder stabil lies., talvoudennoù savelet o c'horvoder lies., talvoudennoù gant korvoder sonn lies.

Wertpapierprospekt g. (-s,-e) : follenn ditouriñ diwar-benn ar c'hevala heloc'hel b.

Wertpapiersammelbank b. (-,en) : kef fiziañ ha tredeogañ g.

Wertphilosophie b. (-) : talvoudouriezh b., aksiologiezh b.

Wertsache b. (-,n) : tra a dalvoudegezh g., tra brizius g., tra talvoudus g., tra a werzh bras g., traezad gwerzhek g. ; *sie hatten alle Wertsachen mitgenommen*, kement mil mad a oa a oa aet kuit ganto.

wertschaffend ag. : askorus, talvoudus, ampletus, spletus, fonnus, arc'hantus, emsav, gounidus, gounidek, goprus, kenderc'hus.

wertschätzen V.k.e. (wertschätzte / schätzte wert // hat wertgeschätzt // wertzuschätzen) : *jemanden wertschätzen*, dougen bri d'u.b., kaout doujañs evit u.b., ober (delc'her) stad vras eus u.b., uhelbriziañ u.b., istim u.b., istimañ u.b., kaout istim evit u.b. (Gregor).

Wertschätzung b. (-) : istim b., azaouez g., bri g., stad b.

Wertschöpfung b. (-,-en) : kresk talvoudegezh rik g., kresk talvoud rik g., hontwerzhad rik g., kresk gwerzh rik g., gwerzh ouzhpennet rik g., ouzhpennad gwerzh rik g.

Wertschrift b. (-,-en) : [Bro-Suis] talvoudenn b., endalc'henn b., paper-leve g.

Wertkala b. (-,-skalen/-skalas) : urzhaz an talvoudoù g., skeuliad an talvoudoù b.

Wertsteigerung b. (-,-en) : kresk talvoudegezh g., kresk talvoud g., hontwerzhad g., kresk gwerzh g., gwerzhekaat g., gwerzh ouzhpennet g.

Wertstellung b. (-,-en) : deiziad gwerzh g., deiziad engwerzh g.

Wertstoff g. (-s,-e) : danvez atoradus g., danvez adaozadus g.

Werttheorie b. (-) : talvoudouriezh b., aksiologiezh b.

Wertung b. (-,-en) : 1. feuriañ g., feuriadur g., prizidigezh b., priziadur g., prizadur g., istimadur g., istim b., prizach g., prizachadenn b., prizacherezh g. ; 2. [sport] a) renkadur g., rummatadur g. ; b) gwiriekadur g. ; *Wertung eines Rekords*, gwiriekadur ur rekord g. gwiriekadur ur gourc'hoù g.

Werturteil n. (-s,-e) : barn war an talvoud b.

wertvoll ag. : talvoudus, talvoudek, prizius, prizus, uhelbriz, dibriz, gwerzhak, uhelwerzh, a werzh bras, a briz, nobl, pinvidik ; *wertvoll sein*, bezañ a dalvoudegezh vras, bezañ bras e dalvoudegezh, bezañ uhelbriz, kaout kalz talvoudegezh, dougen priz, bezañ un dra a werzh bras, bezañ un traезд gwerzhak ; *wertvolles Buch*, levr nobl g., levr uhelbriz g. ; *jemandem eine wertvolle Hilfe sein*, bezañ ur skor bras d'u.b. (un harp a bouez d'u.b., un tamm mat a skoaz d'u.b., ur rikour d'u.b., un harp a-zoare evit u.b., ur skor talvoudus-bras evit u.b.), talvezout kalz d'u.b.

Wertvorstellungen lies. : talvoudoù lies.

Wertezeichen n. (-s,-) : timbr g.

Wertzuwachs g. (-es) : kresk talvoudegezh g., kresk talvoud g., hontwerzhad g., kresk gwerzh g., gwerzhekaat g., gwerzh ouzhpennet g.

Werwolf g. (-s,-wölfe) : 1. bleiz noz g., bleiz garv g., den-bleiz g., den-bleizet g., bleiz du g., dambleiz g. ; 2. [istor, nazi.] Werwolf g.

wes [tro-c'henidik evit **wer**] : *damit zeigt er, wes Geistes Kind er ist*, evel-se e tiskouez splann eus peseurt spered eo buhez, evel-se e tiskouez splann peseurt spered a geflusk anezhañ, evel-se e tiskouez sklaer hag anat piv eo e gwirionez, e-giz-se e tiskouez en deiz anat piv eo e gwirionez (peseurt danvez a zo ennañ, petra 'zo en e vouzellenn), kement-se a ziskuilh peseurt mennozh a zo en e spered, kement-se a ziskouez anat pet kompren a zo ennañ.

Wesen n. (-s,-) : 1. natur b., perzh g., doare g., anien b., genezh g., andred g., hennad g., bonvoud g., neuzenn b. ; *sie bleibt in ihrem Wesen immer gleich*,

Katell eo, Katell e vo - houmañ a zo atav heñvel hag hep kemm ebet - ne cheñcho biken - emañ atav an hevelep hini - unvan eo e pep amzer - honnezh a zo ur plac'h ingal - honnezh a zo unvan he zemz spered ; *das liegt in meinem Wesen*, e-giz-se emañ dre natur, natur eo din bezañ e-giz-se, an dra-se a zo em gwad (em had) ; *ein hochfahrendes Wesen haben*, na c'hallout plegañ evit kac'hat, bezañ uhel e bigos, bezañ glorius (faeus, tonius, otus, dichek, uhel, bras, balc'h, rok, sonn e gribell), bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug, bezañ ken loc'hus na fontfe ket un tamm sukr en e revr ; *ein mürrisches Wesen haben*, bezañ tagnous (goeñvet, grignous, kivioul, kintus, diaes, hek, hek e c'henoù, pikous), bezañ ourz, bezañ atav en toull-mouzhig, bezañ hegarat evel ur bod linad, bezañ hegarat evel bodoù linad, bezañ rust evel ur bod-spern, na deuziñ ar sukr en e c'henoù, bezañ eus Kervouzhig, bezañ ur revr war wigour eus an-unan, bezañ ur penn mouzh eus an-unan, bezañ ur penn kegin eus an-unan ; *seinem innersten Wesen nach*, en e had (en e wad) (Gregor), dre natur ; *Gottes Wesen*, doareoù-natur Doue lies. ; *das Lachen gehört zum Wesen des Menschen*, n'eus nemet an dud a gement a oar c'hoarzhin, bez' eo ar c'hoarzhin tra mab-den hepken, tra mab-den eo ar c'hoarzh, un doareenn denel eo ar galloud da c'hoarzhin.

2. emzalc'h g., kundu b., doareoù lies., reuz g., freuz g., trouz g. ; *sein Wesen treiben*, ober e reuz, ober e reuz hag e freuz, ober freuz, degas freuz, c'hoari e reuz, c'hoari e loen, c'hoari ar vazh, diaoul, ober cholori ha jabadao, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gernel, ober an diaoul hag e bevar ; *viel Wesen um etwas treiben*, klask an Ankoù el lec'h n'emañ ket, ober kalz a drouz evit nebeut a dra, ober kalz a drouz evit ken nebeut all, ober c'hoari gaer gant traoù a netra, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, ober kalz a reuz evit netra, ober charre en-dro d'udb, ober charre gant ud, ober gwelien gant ud, ober ur van evit nebeut a dra, ober ur van evit kenn nebeut all, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, un abaden, jabadao, tousmac'h, karnaj) abalamour d'udb, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar en askont d'udb, toumpial en askont d'udb, tournial en abeg d'udb, kas karbac'h en askont d'udb, kas trouz en arbenn d'udb, kas safar abalamour d'udb, ober cholori (talabao) en arbenn d'udb, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, karnajal en abeg d'udb.

3. boud g., noueant g. ; *lebendes Wesen*, boud-bev g., buhezeg g., bevedeg g., beviadenn b., bev g. [*liester bevien*] ; *menschliches Wesen*, den g., mab den g. ; *höheres Wesen*, boud speredet uheloc'h g. ; *das Höchste Wesen*, ar Boud dreist pep tra g., ar Boud Uhelañ g., Doue Hollc'halloudus g., ar Peurvoud g. ; *der Mensch ist von Natur ein geselliges Wesen*, mab-den a zo kevredus dre natur.

4. penn-natur g., enboud g., boud g., anien b., doare-bezañ g., bonvoud g., naturiezh b., gwirvoud g., bezañs b., hennvoud g., derc'hvoud g., solwez g. ; *Wesen der Dinge*, bezañ an traoù g. (Gregor) ; [preder., Heidegger] beziad g. ; *Wahrheit des Wesens*, bout ar beziad g.

5. [polit.] aferioù lies. ; *das gemeine Wesen*, an aferioù foran lies., mont en-dro ar geoded g.

6. gwazadur g., servij g.

-wesen n.(-s) : *das Bauwesen*, an tisaverezh g., ar sevel-tiez g. ; *Rettungswesen*, servijoù gwareziñ ha saveteiñ lies. ; *das Schulwesen*, an deskadurezh b. ; *das Postwesen*, ar post g. ; *das Forstwesen*, ofis an doureier hag ar c'hoadeier g., amaezhva an doureier hag ar c'hoadeier g.

wesen V.gw. : (weste / hat gewest) : [kozh] bezañ, bout ; *wer west dort ?* piv 'zo amañ ? piv 'zo o tont du-mañ ?

wesenhaft ag. : enien, diabarzh, diabarzhhek, anienel, hennadel, bonvoudel, liammet strizh ouzh.

Wesenhaftigkeit b. (-) : anienelezh b., hennadelezh b., bonvoudelezh b.

Wesenheit b. (-) : hennad g.

Wesenlehre b. (-, -n) : boudoniezh b., bonvoudelouriezh b., ontologiezh b.

wesenlos ag. : anveziat, angwerc'hel ; *das Wesenlose*, an netra g., an anvezoud g.

Wesenlosigkeit b. (-) : anvezoud g., netra g., diveziadelezh b., angwerc'helezh.

Wesensart b. (-, -en) : natur g., perzh g., doare g., anien b., hennad g., neuzenn b.

wesenseigen ag. : rizhek eus, desverkus da.

Wesenseigentümlichkeit b. (-, -en) : dezverk g., perzh anienel g.

Wesenseinheit b. (-) : kennatur b., kensolwezegezh b.

wesensgerecht ag. : evel ma zere ouzh natur ur spesad bennak ; *Gras ist die wesensgerechte Ernährung für Kühe*, ar geot eo gwir voued ar saout.

wesensgleich ag. : peurheñvel, kensolwez (da, gant), kensolwezel (da, gant), kennatur (gant), unvan.

Wesensgleichheit b. (-) : peurheñvelder b., peurheñvelder g., kensolwezegezh b., kennatur b., enheñvel g., hevelepted b.

wesensmäßig : bonvoudel.

Adv. : [predet.] dre vonvoud, dre natur.

Wesensmerkmal n. (-s, -e) : arvez amparus g., dezverk g., perzh anienel g. ; *das Lachen ist ein Wesensmerkmal des Menschen*, n'eus nemet an dud a gement a oar c'hoarzhin, bez' eo ar c'hoarzhin tra mab-den hepken, tra mab-den eo ar c'hoarzh, un doareenn denel eo ar galloud da c'hoarzhin.

wesensverwand ag. : damheñvel, peuzheñvel.

Wesensverwandtschaft b. (-) : nesaelezh b.

Wesenszug g. (-s, -züge) : dezverk g., perzh anienel g.

wesentlich ag. : 1. derc'hvoudel, ret, gourfouezus, pouezus, brasañ, pennañ, kentañ, bonvoudel, bonel, diazez, diazezel, kentañ ; *wesentliche Voraussetzung*, diferadenn ret b., diferadur ret g. ; *das Wesentliche*, ar pep pennañ g., ar pep retañ g., ar pep pouezusañ g., ar pep kentañ g., ar penn g., ar penn kentañ g., an derc'hvoud g., ar c'hraf pouezusañ g., ar vudurun b., ar skoulm g., an dalc'h brasañ g., ar poent grevusañ g., ar poent pounnerañ g., an amanenn g., ar pep donañ eus udb g., ar c'hentañ pezh eus udb g., ar pezh pouezusañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g., P. ar vouedenn vouedek b. ; *die Mutationen bilden eines der wesentlichen Merkmale der keltischen Sprachen*, ar c'hemmadurioù a zo unan eus perzhioù dibarañ ar yezhoù keltiek ; *das Zwerchfell spielt bei der Einatmung eine wesentliche*

Rolle, a bouez bras eo roll ar gelc'hspeurenn en enanaladur ; *im Wesentlichen*, dre e natur, dre natur, peurvuiañ, peurliesañ, ar fonn muiañ, ar fonn vuiañ, evit an darn vrasañ, evit al lodenn vrasañ, evit ar c'halz muiañ, da gentañ-penn ; 2. anienel, hennadel, bonvoudel, enien, diabarzhhek, ebarzhel.

Adv. : *wesentlich billiger*, kalz marc'hadmatoc'h - kalz gwelloc'h marc'had - pell marc'hadmatoc'h - pell gwelloc'h marc'had - ur barr marc'hadmatoc'h - un toullad marc'hadmatoc'h - un tamm mat marc'hadmatoc'h - un hanter marc'hadmatoc'h - marc'hadmatoc'h, un tailh - marc'hadmatoc'h, ur flipad - war an ampl marc'hadmatoc'h - kant gwech marc'hadmatoc'h.

Wesentlichkeit b. (-) : anienelezh b., hennadelezh b., bonvoudelezh b.

Wesfall g. (-s, -fälle) : tro-c'henidik b, tro-c'henel b., genitiv g.

weshalb : 1. Adv. goulennata : perak, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, da betra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ ; *weshalb konnte er nicht kommen ?* perak n'en doa ket gallet dont ? ; *er verstand nicht, weshalb diese Leute zu ihm wollten*, ne gompren ket ar pezh a rae d'ar re-se dont d'e welet, ne gompren ket ar pezh a oa kaoz d'ar re-se dont d'e welet ; 2. raganv stagañ adverb : rak-se, alese, setu perak, abalamour da se, e-se, hag e-se, en abeg da se, dre an arbenn a se, en askont da se, dre gement-se, dre-se, diwar-se, kent a se, kent-se, ac'hano, e-skeud-se, evit se, evit an dra-se, evit kement-se ; *das ist der Grund, weshalb ..., setu perak - setu aze perak - dre an arbenn a se eo e - en arbenn (en askont) da gement-se eo e ; das ist der Grund, weshalb er zu Hause blieb*, dre an arbenn a se eo e chomas er gêr.

Weshalb n. : *nach dem Warum und Weshalb fragen*, klask penn d'ar vazh.

Wesir g. (-s, -e) : vizir g.

Wesirat n. (-s, -e) : viziriezh b.

Wespe b. (-, -n) : gwesped str., gwespedenn b. ; *mich hat eine Wespe gestochen*, flemmet (gwanet, kastret, piket) on bet gant ur wespedenn ; *der Stachel der Wespe*, flemm ar wespedenn g., kastr ar wespedenn g., broud ar wespedenn g.

Wespennest n. (-es, -er) : 1. toull-gwesped g., gwespedeg b., neizh gwesped g. ; 2. [dre skeud.] *ins Wespennest treten*, mont da graoñia en ur vodenn fall, en em fourrañ e kudennoù, kouezhañ en un toull fall, stagañ e varc'h ouzh ur ruihenn fall ; *in ein Wespennest greifen, in ein Wespennest stechen*, reiñ avel d'ar c'had, lakaat an traoù da strakal, lakaat an tan war ar bern plouz, mont e-barzh botoù-koad ha tout, mont e-barzh botoù-koad hag all, ober un taol strak.

Wespenstachel g. (-s, -n) : [loen.] flemm ar wespedenn g., kastr ar wespedenn g., broud ar wespedenn g.

Wespenstich g. (-s, -e) : flemm ur wespedenn g., flemmadenn ur wespedenn b., flemmad ur wespedenn g., pikadenn ur wespedenn b.

Wespentaille b. (-, -n) : *eine Wespentaille haben*, bezañ ken mistr ha strink, bezañ mistr evel ul logodenn, bezañ mistr e zargreiz, bezañ dargreizet mistr ; *sie hat eine Wespentaille*, n'eus nemet ur flac'had anezhi.

wessen [tro-c'henidik evit **wer**] : *wessen Buch ist das ?* da biv eo al levr-se ? ; *wessen Vater ist gestorben ?* tad piv a

zo aet d'an Anaon ? ; *wessen Eltern* ? tud piv lies. ? tud pere ? ; *wessen Haus ist das* ? ti biv eo hennezh ?

wessenhalben Adv. / **wessenthalben** Adv. / **wessentwegen** Adv. : perak, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ.

wessentwillen Adv. : abalamour da biv, evit piv.

Wessi g. (-s,-s) / b. (-,-s) : [*berradur evit Westdeutsche(r)*] Alaman eus ar C'hornôg g., Alamanez eus ar C'hornôg b., Alaman eus kornaoueg ar vro g., Alamanez eus kornaoueg ar vro b., kornôgag g., kornôgagadez b.

West¹ g. (-s,-e) : 1. avel gornaoueg g., avel gornôg g., avel draoñ g., avel izel g. ; 2. [merdead.] kuzh-heol g.

West² *sellit ouzh Westen*.

Westbretagne b. (-) : *die Westbretagne*, Breizh-Izel b., Goueled-Breizh g., Izelvreizh b., ar vro izel b., [koz]h traoñ Breizh g., Bretoneri b. ; *östlich der Westbretagne*, war-laeziou.

Westbretone g. (-n,-n) : Breizhizelad g.

Westbürger g. (-s,-) : Alaman eus ar C'hornôg g., Alaman eus kornaoueg ar vro g.

westdeutsch ag. : eus kornôg Bro-Alamagn, eus kornaoueg Bro-Alamagn.

Westdeutsche(r) ag.k. g./b. : Alaman eus ar C'hornôg g., Alamanez eus ar C'hornôg b., Alaman eus kornaoueg ar vro g., Alamanez eus kornaoueg ar vro b.

Westdeutschland n. (-s) : Bro-Alamagn ar C'hornôg b.

Weste b. (-,-n) : 1. jiletenn b., chupenn divilgin b., porpant divilgin g. ; *sie bemerkte, dass die Weste ihres Sohnes zerrissen war*, gwelet a reas jiletenn e vab roget ; *seine Weste ausziehen*, tennañ e jiletenn war-c'horre ; *sie fragte ihn, wie er sich (t-d-b) die Weste zerrissen habe*, goulenn a reas outañ gant petra e oa bet roget dezhañ e jiletenn ; *kugelsichere Weste*, jiletenn harz-boledoù b., jiletenn enep tennoù b. ; 2. [dre skeud.] *eine weiße Weste haben*, *eine saubere Weste haben*, bezañ digailhar e anv kaer, bezañ na si na gwri en an-unan, na vezañ a we en an-unan, na vezañ neudenn gamm ebet en an-unan, bezañ didamall a zroug, bezañ glan e vrud, bezañ dinamm (didamall, direbech), bezañ glan a dorfed ; *jemandem etwas unter die Weste jubeln*, *jemandem etwas unter die Weste schieben*, a) teurel war u.b., skeiñ ar bec'h war u.b., skeiñ ar bec'h war kein u.b., teuler ar bec'h war kein u.b., teurel ar bec'h (an digarez) war u.b., teurel ar gazez war u.b., kareziñ u.b., lakaat u.b. e gaou, teurel ar gaou war u.b., teurel gaou war u.b., lakaat ur mank bennak war gont u.b., teurel un tamall war u.b., en em zizammañ war u.b., kas un tamall ouzh u.b., lakaat udb war gwall u.b. ; b) en em zizammañ eus udb war u.b., bountañ udb gant u.b.

Westen g. (-s) : kornaoueg g., kornôg g., kuzh-heol g., gwest g., traoñ g. ; *im äußersten Westen des Landes*, e kornôg pellañ ar vro ; *West zu Nord*, kornôg-uhel g. ; *West zu Süd*, kornôg-izel g. ; *der Wind dreht nach Westen*, treiñ a ra an avel d'an traoñ, mont a ra an avel d'e gornôg, dont a ra an avel d'e gornôg, kornôgiñ a ra an avel ; *der Wind kommt aus West*, emañ an avel en e gornôg, an avel a zo kornôg, avel gornôg a zo ganti, avel gornôg a zo ; *der Westen*, a) ar c'hornaoueg g., ar

c'hornôg g., ar c'huzh-heol g., tu ar c'huzh-heol g., ar gwest g. ; b) [polit., istor] ar C'hornôg g., ar C'huzh-Heol g., bed ar C'hornôg g., ar C'hornaoueg g. ; *vom Osten nach Westen*, eus ar sav-heol d'ar c'huzh-heol, eus ar reter d'ar c'hornaoueg (d'ar c'hornôg) ; *im Westen*, ouzh tu ar c'huzh-heol, er c'hornaoueg, er c'hornôg ; *nach Westen gelegen*, o skeiñ war ar c'huzh-heol, troet war-zu ar c'huzh-heol, troet etrezek ar c'huzh-heol, tro ouzh ar c'huzh-heol, tro etrezek ar c'huzh-heol, durc'haet d'ar c'huzh-heol.

Westentasche b. (-,-n) : 1. taset g., god g. ; 2. [dre skeud.] *jemanden wie seine Westentasche kennen*, gouzout mat diouzh u.b., anavezout mat u.b., anavezout u.b. evel p'en dije an-unan maget anezhañ, bezañ debret ur minod holen gant u.b., gouzout mad ha droug u.b., anavezout u.b. en daou du, kaout meiz mat ouzh u.b., gouzout an tu diouzh u.b., gouzout holl ribouloù u.b., gouzout diouzh holl ribouloù u.b., gouzout troidelloù u.b., anavezout u.b. pennkil-ha-troad, gouzout diouzh u.b. gwelloc'h eget hini, gouzout brav diouzh u.b. (Gregor).

Western g. (-/s,-) : western g., film kaouboied g.

Westeuropa n. (-s) : Europa ar C'hornôg b.

westeuropäisch ag. : eus Europa ar C'hornôg b. ; *Westeuropäische Union*, unaniezh Europa ar C'hornôg b. ; *westeuropäische Zeit*, eur C'hreenwich b.

Westfale g. (-n,-n) : Westfaliad g.

Westfalen n. (-s) : Westfalia b.

westfälisch ag. : westfaliat, eus Westfalia.

Westfranke g. (-n,-n) : [istor] Salian g.

Westfrankreich n. (-s) : kornôg Bro-C'hall g., ar Broioù Krec'h lies.

westgermanisch ag. : [istor] hag a sell ouzh Germania ar C'hornôg b.

Westgote g. (-n,-n) : Wizigot g., Vizigot g., Got ar C'hornôg g.

Westgroppe b. (-,-n) : [loen.] penndog g.

Westindien n. (-s) : [istor] Indez ar C'huzh-heol b., an douar nevez g.

westindisch ag. : *die Westindischen Inseln*, an Antilhez lies., enezeg an Antilhez lies., inizi ar Mor Karib lies.

Westküste b. (-,-n) : aod kornôg ar vro g.

westlich ag./Adv : kornôgat, kornôk, ar c'hornôg ; *der westliche Teil des Landes*, rann gornôg ar vro b., rannbarzh kornôg ar vro b., lodenn gornôg ar vro b. ; *der westlichste Teil des Landes*, penn pellañ e kornôg ar vro g. ; *westlich von*, er c'hornôg (er c'hornaoueg, en tu kornaoueg) da.

Westmächte lies. : broioù galloudus ar C'hornôg lies., riezoù ar C'hornôg lies.

West-Nordwest / West-Nordwesten g. (-s) : gwalarn-kornôg g.

Westpreußen n. (-s) : Prusia ar C'hornôg b.

Westrom n. (-s) : [istor] Impalaeriezh Roman ar C'hornôg b.

Westschermäuse b. (-,-mäuse) : [loen.] razh-dour g., muenn-zour b.

West-Südwest / West-Südwesten g. (-s) : mervent-kornôg g.

Westteil g. (-s) : tolead kornôg g., kevrenn gornôg b., rann gornôg b., lodenn gornôg b. ; *der Westteil des Léon*, Goueled-Leon g. ; *der Westteil der Gemeinde*, goueled ar barrez g.

Westwall g. (-s) : [istor] linenn difenn Siegfried b., Westwall g.

westwärts Adv. : war-zu ar c'hornaoueg, war-du ar c'hornôg, da-gaout ar c'huzh-heol, war-gaout ar c'huzh-heol, etrezek ar c'huzh-heol, etramek ar c'huzh-heol, trema ar c'hornôg.

weswegen Adv. : perak, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, da betra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ ; *weswegen wurde er eingesperrt ?* perak e oa bet toullbac'het ? ; *das ist der Grund, weswegen ...*, setu perak, setu aze perak, dre an arbenn a se eo e, en arbenn (en askont) da gement-se eo e ; *er verstand nicht, weswegen diese Leute zu ihm wollten*, ne gompren ket ar pezh a rae d'ar re-se dont d'e welet, ne gompren ket ar pezh a oa kaoz d'ar re-se dont d'e welet.

Westwerk n. (-s,-e) : [tisav.] jabarleg g., raknev b.

Westwind g. (-s,-e) : avel gornaoueg g., avel gornôg g., avel draoñ g., avel izel g., avel diaz g. ; *wir haben Westwind*, d'an diaz emañ an avel.

wett ag. : kuit, kuitez, dizle.

Wettbewerb g. (-s,-e) : kevezerezh g., kevezañ g., kevez g., kevezadeg b., kenstrivadeg b., kenstriverezh g., tournamant g., gouren g., kenoaz b. ; *in Wettbewerb mit jemandem treten*, mont war ar renk evit kevezañ ouzh u.b., c'hoari paraviañ gant u.b., sevel heligentañ etre an-unan hag unan all, bezañ kendamouez etre an-unan hag unan all, bezañ kenoaz etre an-unan hag unan all, mont da c'hoari ouzh u.b. ; [kenwerzh] *unlauterer Wettbewerb*, kevezerezh displeal g. ; *außer Wettbewerb*, er-maez kevezadeg.

Wettbewerber g. (-s,-) : kevezer g., kenstriver g.

wettbewerbsfähig ag. : kevezus, war renk ar re all, gouest da c'hoari ouzh ar re all, evit ar re all ; *wettbewerbsfähiger Preis*, priz war renk ar re all g. ; *um auf dem Weltmarkt wettbewerbsfähig zu bleiben*, *musste das Land große Opfer auf sich nehmen*, evit chom kevezus en nevid-bed e rankas ar vro asantiñ da aberzhioù pounner.

Wettbewerbsfähigkeit b. (-) : kevezusted b.

Wettbewerbstier n. (-s,-e) : loen prizioù g., rasteller prizioù g.

Wette b. (-,-n) : 1. klaoustre b., pariadenn b. ; *eine Wette gewinnen*, gounit e glaoustre ; *eine Wette verlieren*, koll e glaoustre ; *eine Wette eingehen*, lakaat klaoustre ouzh u.b., lakaat arc'hant e klaoustre, ober ur bariadenn, sevel klaoustre, mont e klaoustre gant u.b., mont e pariadenn gant u.b., klaoustreañ ouzh u.b., pariañ, brokañ arc'hant en ur glaoustre, ober ur glaoustre, podañ arc'hant, lakaat arc'hant war ar c'haloch ; *sie sind eine Wette eingegangen*, klaoustre a zo etrezo, ur bariadenn a zo etrezo ; *eine Wette halten*, mont e klaoustre, klaoustreañ ; *was gilt die Wette ?* petra a lakaat e klaoustre ? pegement 'zo da vrokañ (da lakaat er pod) ? pegement 'zo da lakaat e klaoustre ? pegement 'zo da bodañ ? pegement 'zo da lakaat war ar c'haloch ?

2. helebini b., heligentañ g., kendamouez g., elbig g., paravi g., paraviañ g. ; *um die Wette*, gwazh-pe-wazh, gwazh-pe-washoc'h, gwell-pe-well, gwell pe welloc'h, a-heligentañ, a-helebini, paravi, paraviañ, d'ar paravi,

kenti-kentañ, diwar heligentañ ; *um die Wette arbeiten*, labourat gwell pe welloc'h, labourat a-heligentañ, bezañ helebini etrezo en o labour, bezañ heligentañ etrezo en o labour, bezañ elbig etrezo en o labour, bezañ kendamouez etrezo en o labour, souriñ da labourat, labourat diwar heligentañ ; *um die Wette rennen*, c'hoari kenti-kentañ, redek kenti-kentañ, redek helebini, redek tizh-ha-tizh heligentañ, redek paravi pehini a redo ar buanañ, redek paraviañ, redek d'ar paravi ; *sie eifern um die Wette*, heligentañ int, emaint o paraviañ, kendamouez a zo etrezo da c'houzout piv eo ar gwellañ, razh ez int heligentañ da welet piv eo ar gwellañ, c'hoari paraviañ a reont, paraviañ e vezont an eil d'egile, a-genstriv emaint an eil gant egile, helebini a zo etrezo da welet piv eo ar gwellañ, heligentañ a zo etrezo da c'houzout piv eo ar gwellañ, elbig a zo etrezo da welet piv eo ar gwellañ, kevezañ (kevezata) a reont an eil ouzh egile (an eil gant egile), c'hoari a reont paravi an eil gant egile, c'hoari a reont paraviañ an eil gant egile, paravi a zo etrezo, paraviañ a zo etrezo, kenoaz a zo etrezo, c'hoari a reont an eil ouzh egile.

Wetteifer g. (-s) : helebini b., heligentañ g., kendamouez g., elbig g., paravi g., paraviañ g., kenoaz b., kevezerezh g., arigrap g. ; *Wetteifer zeigen*, kaout bided, bezañ leun a gendamouez.

wetteifern V.gw. (hat gewetteifert) : paraviañ, kevezañ, kevezata, c'hoari paraviañ, c'hoari paravi, keñveriañ, bezañ heligentañ ; *sie wetteifern miteinander*, razh ez int heligentañ da welet piv eo ar gwellañ, helebini a zo etrezo, helebini a zo ganto, heligentañ a zo etrezo, heligentañ a zo savet etrezo, elbig a zo etrezo, kendamouez a zo etrezo, arigrap a zo etrezo, emaint o paraviañ, c'hoari paraviañ a reont, paraviañ e vezont an eil d'egile, paravi a zo etrezo, paraviañ a zo etrezo, kenoaz a zo etrezo, c'hoari a reont an eil ouzh egile ; *mit jemandem wetteifern*, c'hoari ouzh (gant) u.b., en em frotañ ouzh u.b., en em vuzuliañ ouzh u.b., en em ingaliñ d'u.b. (Gregor), kevezañ gant (ouzh) u.b., keñveriañ ouzh u.b., kevezata ouzh u.b., en em lakaat keñver-ha-keñver gant u.b. (kemm-ouzh-kemm ouzh u.b., e kemm gant u.b., e kemm ouzh u.b.), c'hoari paravi gant u.b., c'hoari paraviañ gant u.b., paraviañ gant u.b., kilbenniñ gant u.b., bezañ elbig etre an-unan hag unan all, bezañ helebini (heligentañ) etre an-unan hag unan all, ober helebini gant u.b., bezañ kendamouez etre an-unan hag unan all, bezañ a-genstriv gant u.b., kaout bided ; *sie wetteifern in Höflichkeiten*, hegarat pe hegaratoc'h int an eil eget egile, seven pe sevenoc'h int an eil eget egile, helebini a zo etrezo evit bezañ sevenoc'h an eil eget egile, heligentañ a zo etrezo evit bezañ seven, kevezerezh (elbig) sevenderioù a zo etrezo, souriñ a reont da vezañ seven, heligentañ int da welet piv eo an hini sevenañ, emaint paravi piv a vo an hini sevenañ, emaint o paraviañ piv a vo an hini sevenañ, kenti-kentañ e vezont da welet piv a vo an hini sevenañ, holl a vez sevenoc'h pe seven ; *in Ungezogenheiten wetteifern*, c'hoari gwazh pe wazh.

wetten V.gw. (hat gewettet) : klaoustreañ, pariañ, lakaat klaoustre, lakaat arc'hant e klaoustre, sevel klaoustre, mont e klaoustre, mont e pariadenn gant u.b., podañ arc'hant, kouchañ, lakaat arc'hant war ar c'haloch ; *sie haben gegeneinander gewettet*, klaoustre a zo etrezo ; *Hundert Euro wetten*, lakaat kant euro e klaoustre, lakaat kant euro war ar c'haloch, lakaat kant euro e klaoustre war un taol ;

um eine Flasche Wein wetten, lakaat ur voutailhad win e klaoustre, lakaat ur voutailhad win war ar c'haloach ; *mit jemandem wetten, gegen jemanden wetten*, pariañ ouzh u.b., klaoustreañ ouzh u.b., mont e pariadenn gant u.b., lakaat klaoustre ouzh u.b. ; *zehn gegen eins wetten*, lakaat dek ouzh unan e klaoustre ; *auf ein Pferd wetten*, lakaat klaoustre war ur marc'h ; *darauf wette ich*, ha klaoustre a lakan war an dra-se, tremen sur on eus an dra-se, touiñ a rafen war gement-se ; *darauf wette ich meinen Kopf !* laouen e vefen da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a zo kontant da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a zo kontant da vezañ daonet ma n'eo ket gwir ! pe e vin dall ! daonet e vin ma n'eo ket gwir ! me a vo daonet ma n'eo ket gwir ! va gouzoug war ar pillos (war ar pilgos) ma ne lavaran ket ar wirionez ! me a vo krouget 'ta ma n'eo ket gwir ! ra vin dall (d'an diaoul da'm lonkañ) ma ne lavaran ket ar wirionez ! gwir eo kement-se pe me 'vezo manac'h ! ; *ich wollte wetten, dass ...*, prest e vefen da glaoustreañ e ..., prest on da lakaat e ... ; *wetten wir, dass ...*, deomp klaoustre e ..., deomp e klaoustre e ... ; *wetten, dass ich hingehe*, klaoustre ez in di, pariañ ez in di, klaoustreañ a ran mont di ; *wetten, dass ihr es nicht schafft*, kraoñ a baefen deoc'h mar grit an dra-se, me a bari n'oc'h ket kap d'an dra-se, pariañ n'oc'h ket kap d'an dra-se.

Wetter¹ n. (-s) : 1. amzer b., hin b. ; *wie ist das Wetter heute, kalt oder warm ?* daoust pe tomm pe yen eo an amzer hiziv ? ; *schönes Wetter*, amzer vrav b., amzer gaer b., amzer yac'h b., hinon b., amzer hinon b. ; *gutes Wetter*, amzer vat b., amzer doareet-mat b. ; *trübes Wetter*, oabl koumoulek (du) g., amzer goumoulek b., amzer goc'hennet b., amzer gudennek b. ; *durchwachsenes Wetter*, amzer mouzhet b. ; *schlechtes Wetter*, amzer fall b., drougamzer b., gwallamzer /b., amzer diharak b., amzer vil b., amzer divalav b., amzer displet b., amzer hek b., amzer greñv b., amzer lous b., amzer vrein b. ; *feuchtes Wetter*, leizhamzer b., glebamzer b., amzer zous b. ; *mildes Wetter*, dousoni b. ; *veränderliches Wetter*, brizhamzer b., amzer c'hadal b., amzer ramp b., amzer vrizh b., amzer cheñch-dicheñch b., amzer chañsus b., amzer digompez b., amzer kemm-digemm b., amzer bikous b. ; *das Wetter bleibt veränderlich*, brizhamzeriñ a ra ; *hässliches Wetter, mieses Wetter*, strouilh g., amzer vil b., amzer vrein (divalav, lous, displet, hek) b., amzer bounner b., amzer rust b., amzer ruz b., gast a amzer b., gastamzer b., diaoul a amzer g., amzer diharak b., amzer doareet-fall b., gwashat amzer b., amzer hudur b., amzer goudask b., amzer da gac'hat tachoù b. ; *im November ist das Wetter besonders mies*, miz Du a zo techet da c'hoari e baotr ; *kalttes Wetter*, amzer yen b., amzer galet b., amzer griz b. ; *wir haben das richtige Wetter für unseren Spaziergang erwischt*, ne vo ket divalav deomp mont da bourmen gant an amzer a ra ; *wir haben diesmal Glück mit dem Wetter*, - brav eo an amzer, kouchet omp mat an taol-mañ - ; *das Wetter ist heute scheußlich*, hiziv e ra ur gwall zevezh, amzer ruz a zo hiziv, n'emañ ket an Aotrou Doue er gêr, gwashat amzer ! ; *wir haben heute schönes Wetter*, brav eo anezhi, kaer eo anezhi, gwisket en deus sant Erwan e

vragoù glas, troet mat eo an amzer hiziv, doare vat a zo gant an amzer hiziv, hinoniñ a ra hiziv, emañ an amzer war he zu hiziv, amzer vrav a zo warnomp hiziv, amzer vrav a zo ganeomp hiziv ; *wir haben heute schlechtes Wetter*, feson fall a zo war an amzer hiziv, troet fall eo an amzer hiziv, doareet-fall eo an amzer hiziv, hiziv e ra ur gwall zevezh ; *heute ist das Wetter genauso schlecht wie gestern*, an amzer a zo ken gwazh ha dec'h ; *das Wetter hält sich (t-rt)*, chom a ra brav an amzer, harpañ a ra an amzer, padout a ra an amzer, amzeriñ a ra, a frapadoù hir emañ an amzer, a daoladoù hir emañ an amzer, a laziadoù hir emañ an amzer ; *das Wetter wird sich halten*, amzeriñ a raio, harpañ a raio an amzer, chom a raio brav an amzer, chom a raio an amzer, padout a raio an amzer ; *das Wetter wird besser, das Wetter bessert sich*, war wellaat e ya an amzer, en em zresañ a ra an amzer, en em bakañ a ra an amzer, troc'hañ (gwellaat, sevel) a ra an amzer, treiñ a ra an amzer war well, dont a ra an amzer da vat ; *das Wetter verschlechtert sich (t-rt)*, gwashaat a ra an amzer, war bounneraat e ya an amzer, dont a ra an amzer da ziaesaat, garvaat a ra an amzer, emañ an amzer o treiñ da fall (o faragouilhañ, o kulvanniñ, o trenkañ, o fallaat), koumoulek e teu an amzer da vezañ, emañ-hi o treiñ da fall, stummet (doareet) fall eo an amzer, koumoulañ a ra an amzer, diougan amzer fall a zo ganti, seblant amzer fall a zo ; *wir kommen zu Besuch, wenn das Wetter es zulässt*, mont a raimp d'ho kwelet gant ma vo brav an amzer (gant ma permeto an amzer, gant ma permeto an amzer ganeomp da vont) ; *ich habe dieses schöne Wetter extra für euch bestellt*, an amzer vrav-mañ a zo bet dibabet evidoc'h ; *bei der Ernte spielte das Wetter mit*, an amzer a oa bet a-du ganeomp e-pad an eost ; *bei schlechtem Wetter hinausgehen*, mont dindan an amzer fall, mont edan ar fall amzer, mont er-maez dre un amzer fall, mont da foetañ fank, mont e-barzh ar c'hreiz ; *das Wetter sieht schlecht aus*, doareet fall eo an amzer, fesonet fall eo an amzer, emañ o c'horiñ amzer fall, tres fall a zo war an amzer, a-stumm da vezañ fall emañ an amzer ; *das Wetter spielt verrückt*, bez' e vez glav forzh pegoulz, aet eo ar c'houmoul e breskenn ; *bei jedem Wetter*, dre vrav pe dre c'hlav, dindan pep amzer, dindan forzh peseurt amzer, dre n'eus forzh pe amzer, dre n'eus forzh peseurt amzer, n'eus forzh dre beseurt amzer, glav-heol, hañv-goañv, hañv-c'hoañv ; *bei jedem Wetter wandern*, foetañ fank ha foetañ drez.

2. gwallamzer b., amzer rust b., rustamzer b., amzer bounner b., amzer ruz b., gastamzer b., arnev g., reklom g., rugenn b., stourm g., tourmant g., kriz g., amzer da gac'hat tachoù b. ; [merdead.] *schweres Wetter*, mor rust g., amzer bounner b. ; *bei diesem schweren Wetter mussten die Schiffe im Hafen bleiben*, chomet e oa ar bigi er porzh, re bounner e oa an amzer ; *ein Wetter bricht los*, tarzhañ a ra un arnev, dedarzhañ a ra ur barr-arnev ; *bei (in) Wind und Wetter*, dindan an avel diroll hag ar glav bras, dindan an amzer vras (an holl amzer), dindan reklom ha rugenn, dindan ar seizh amzer, dindan ar seizh avel, e-barzh ar c'hreiz, glav-avel ; *Wind und Wetter härten den Hirten ab*, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) dindan ar glav hag an avel, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) gant aer ar wallamzer, ober a ra ar mēsaer e gorf diouzh glav hag avel ; *bei Wind und Wetter zu arbeiten, ist wirklich schwer*, n'eo ket brav bezañ o labourat dindan an holl amzer, n'eo ket

brav bezañ o labourat dre an holl gwallamzer ; *allem Wind und Wetter ausgesetzt*, durc'haet d'ar seizh avel, digor d'ar pevar avel, skoet gant ar seizh avel, e fri etre ar pevar avel, er pevar avel, etre ar pevar avel, e ti ar pevar avel, dispak d'an avelioù, e-kreiz ar gas, digledour, diglet, a-youl avel, avelek.

3. [dre skeud.] *alle Wetter!* kern va buoc'h ! boulc'hurun ! mil krampouezhenn ! daonet 'vin ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh !

4. [mengleuz] *schlagendes Wetter*, treflamm-glaou g., treflammadenn b.

Wetter² g. (-s,-) : klaoustreer g.

Wetteranzeiger g. (-s,-) : [mengleuz] dinoer treflamm-glaou b.

Wetteraussichten lies. : rakweladoù amzer lies.

Wetterbedingungen lies. : liv an amzer g., doare an amzer g., amveziad an aergelc'h g.

Wetterbeobachtung b. (-,-en) : hinouriezh g., oablouriezh b., amzerata g., arseliñ an amzer g.

Wetterbeobachtungsstelle b. (-,-n) : savlec'h amzerata g., savlec'h hinouriezh g., hanva hinouriezh g., hanva hinadouriezh g.

Wetterbericht g. (-s,-e) : danevell amzer b., kemennadenn amzer b., kemennadenn an amzer b.

Wetterbesserung b. (-,-en) : bravadenn b., fraeshaenn b., kaeradenn b., sklaeraenn b., spanaenn b., splannadenn b., tavadenn b.

wetterbeständig ag. : hag a zalc'h mat ouzh ar wallamzer, hag a zalc'h mat dindan an amzer, hag a harz mat ouzh an amzer rust.

Wetterbräune b. (-) : kramenn b., rouster g.

Wetterchen n. (-s) : hinon b., amzer dispar g./b., amzer dreist g./b. ; *das ist ja ein Wetterchen*, un amzer dibabet evidomp eo, nag un amzer vrav, nag un hinon, bravat amzer.

Wetterdach n. (-s,-dächer) : lab g., apoteiz g., baled g.

Wetterdienst g. (-es) : gwazadur an hin g., amaezh an hin g.

Wetterecke b. (-) : **1.** korn-bro ma vez stank ar glav ennañ g. ; **2.** [dre skeud.] *jemandem um die Wetterecke helfen*, tennañ u.b. eus al lagenn (eus ur gwall blegenn), disac'hañ u.b. eus ar fank (eus ar vouilhenn), sevel un tamm e gein d'u.b., dibeskiñ u.b., divec'hiañ u.b., divankout u.b., dishualañ u.b., ober avel d'u.b.

Wetterfahne b. (-,-n) : **1.** gwiblenn b., jilouetenn b., marc'h-avel g., nadoz-avel b., pellenn b. ; **2.** [dre skeud.] *er dreht sich wie eine Wetterfahne*, hennezh a zo ur wiblenn, treizhañ a ra diouzh an amzer, treiñ a ra gant kement avel 'zo, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, kildro eo evel ur wiblenn, hennezh a zo hedro evel an avel, un den lavar-dislavar a zo anezhañ, hennezh en em rebech atav, berrboellik eo, bouljant eo, treiñ a ra evel an avel (da bep avel), atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, pennadus eo evel ur bouc'h, bepred e vez o treiñ gant an avel, tro-didro eo, tro-didro eo, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour, c'hwezhañ a ra gant an avel, c'hwezhañ a ra e tu an avel, treiñ a ra aes e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e borpant, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, gouzout a ra cheñch tu d'e chupenn, klask a ra

atav e avel, mont a ra atav da-heul an avel, nemet treiñ-distreiñ evel kog an tour ne ra, atav e vez o c'hoari nac'h-dinac'h, atav e cheñch hag e ticheñch tu d'e chupenn, hennezh a zo ur vitell anezhañ, hennezh a zo ur vardell anezhañ.

wetterfest ag. : hag a zalc'h mat ouzh ar wallamzer, hag a zalc'h mat dindan an amzer, hag a harz mat ouzh an amzer rust.

Wetterforschung b. (-) : hinouriezh g., oablouriezh b.

Wetterfrosch g. (-es,-frösche) : ran hag a rakkemenn an amzer b.

wetterfühlig ag. : kizidik ouzh ar c'hemmoù amzer.

Wetterführung b. (-,-en) : [mengleuz.] aeriadur g., aeradur g.

wettergebräunt ag. : duet e zremm, duet gant an heol, kramennet, spelc'het, skarnilet, arnevet, skarnilek, kramennek e groc'hen, rouzet, karnet edan an heol.

Wetterglas n. (-es,-gläser) : aerbouezer g.

Wetterhahn g. (-s,-hähne) : kog an tour g., gwiblenn b., jilouetenn b., marc'h-avel g., nadoz-avel b., pellenn b.

wetterhart ag. : hag a zalc'h mat ouzh ar wallamzer, hag a zalc'h mat dindan an amzer, hag a harz mat ouzh an amzer rust.

Wetterkarte b. (-,-n) : kartenn amzer b.

Wetterkerze b. (-,-n) : **1.** [louza.] dinamm str., gloanig g., gore-wenn b., inam str., pallennig-ar-Werc'hez g.; mezherenn-ar-Werc'hez b., lañjer-an-Aotrou-Doue g., louzaouenn-ar-Werc'hez b., trezoù-ar-Mabig-Jezus lies. ; **2.** [relij.] goulauouenn goar da wareziñ ouzh ar wallamzer b.

Wetterkraut n. (-s) : [louza.] gleizh-ruz str., louzaouenn-ar-gleizh b.

Wetterkunde b. (-) : hinouriezh g., oablouriezh b.

wetterkundig ag. : hag a oar rakkemenn an amzer.

Wetterlage b. (-) : liv an amzer g., doare an amzer g., amveziad an aergelc'h g. ; *sich je nach Wetterlage entsprechend anziehen*, en em wiskañ diouzh an amzer a ra ; *sich der Wetterlage anpassen*, doujañ d'an amzer.

Wetterleuchten n. (-s) : luc'hed digroz str., brogon str., dared str., gwabrigol str., gwabriol str., taran g.

wetterleuchten V.dibers. (hat gewetterleuchtet) : *es wetterleuchtet*, dared a ra, dardiñ a ra, brogon a ra, brogoniñ a ra, gwabrigol a zo en aer.

Wettermacherei b. (-) : taolioù sorserezh evit cheñch an amzer lies.

Wettermantel g. (-s,-mäntel) : mantell-c'hlav b.

wettern V.gw. (hat gewettert) : [dre skeud.] foeltradiñ, sakreal, jarneal, renakañ, kalkennañ, trouzal, taraniñ, razailhat ; *gegen jemanden wettern*, jarneal / teñsañ gant u.b. (Gregor), reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., krial war-lerc'h u.b., teurel ar seizh anv divalav (ar brall) war u.b., kunujañ u.b., karnajañ war u.b., dornañ a-enep (ouzh) u.b., harzhal ouzh u.b.

Wettersatellit g. (-en,-en) : loarell amzer b., loarell hinouriel b., amgerc'hell hinouriel b.

Wetterschacht g. (-s,-schächte) : [mengleuz.] toull aerañ g., poull aerañ g.

Wetterschießen n. (-s) : tennoù kanol enepkazarc'h lies., tennoù kanol harz-kazarc'h lies., tennoù kanol digazarc'her lies.

Wetterschlag g. (-s,-schläge) : [mengleuz.] treflammadenn b.

Wetterseite b. (-,-n) : [tisav.] tu skoet gant ar seizh avel g., tu etre ar pevar avel g., tu dispak d'an avelioù g.

Wettersturz g. (-es) : fallaenn drumm an amzer b., falladenn drumm an amzer b.

Wetterumschwung g. (-s,-umschwünge) : kemm amzer trumm g., kemm trumm an amzer g., troc'h krenn en amzer g.

Wetterveränderung b. (-,-en) : kemm amzer g., kemm an amzer g.

Wetterverhältnisse lies. : 1. liv an amzer g., doare an amzer g., amveziad an aergelc'h g. ; 2. temz-amzer g., temz-aer g., temz-hin g., hin b., hinad b., amveziad hinad g.

Wetterverschlechterung b. (-,-en) : fallaenn amzer b., falladenn amzer b.

Wettervogel g. (-s,-vögel) : [loen.] morlivid g.

Wettervoraussage b. (-,-n) / **Wettervorhersage** b. (-,-n) : danevell amzer b., kemennadenn amzer b., rakweladennoù amzer lies., diaweladoù amzer lies., rakwel an amzer g.

Wetterwarte b. (-,-n) : savlec'h amzerata g., savlec'h hin g., kreizenn hinouriezh b., hanva hinouriezh g.

wetterwendisch ag. : kildro, berrboellik, hedro, bouljant, tro-didro, tro-distro, variant, lavar-dislavar, gwenno, dizalc'h, pennadus, froudennus, froudennek ; *er ist wetterwendisch*, ur wiblenn a zo anezhañ, treizhañ a ra diouzh an amzer, treiñ a ra gant kement avel 'zo, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, kildro eo evel ur wiblenn, pennadus eo evel ur bouc'h, hennezh a zo hedro evel an avel, un den lavar-dislavar a zo anezhañ, berrboellik eo, treiñ a ra evel an avel (da bep avel), atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, bepred e vez o treiñ gant an avel, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour, c'hwezhañ a ra gant an avel, hennezh en em rebech atav, c'hwezhañ a ra e tu an avel, treiñ a ra aes e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e borpan, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, gouzout a ra cheñch tu d'e chupenn, klask a ra atav e avel, mont a ra atav da-heul an avel, nemet treiñ-distreiñ evel kog an tour ne ra, atav e vez o c'hoari nac'h-dinac'h, atav e cheñch hag e ticheñch tu d'e chupenn, hennezh a zo ur vitell anezhañ, hennezh a zo ur vardell anezhañ ; *wetterwendischer Mensch*, bitell b., bardell b., den hedro g.

Wetterwolke b. (-,-n) : malkenn b., duadenn b., teñvaladenn b., koumoul arnev str.

Wettfahrt b. (-,-en) : redadeg b., redadenn b.

Wettkampf g. (-s,-kämpfe) : kevezadeg b., kenstrivadeg b., match g., tournamant g., c'hoariadeg b., gouren g., gourenadeg b., gouren evit ur genstrivadeg g. ; *Wettkampf im Ringen*, gourenoù lies., gourenadeg b. ; *an einem Wettkampf teilnehmen*, kenstrivañ, keñveriañ, kevezañ.

Wettkämpfer g. (-s,-) : kevezer g., kenstriver g.

Wettkampfb Brustschwimmen n. (-s) : [sport] angellat dindan g.

Wettlauf g. (-s,-läufe) : redadeg b., galoupadeg b., frapad redek g., frapad galoupat g. ; *Wettlauf mit der Zeit*, *Wettlauf gegen die Uhr*, redadenn a-benn d'an eur b., redadenn a-benn d'an amzer b.

Wettläufer g. (-s,-) : reder g., kevezer g., kenstriver g.

wettmachen V.k.e. (hat wettgemacht) : 1. adapout ; *er macht die verlorene Zeit wett*, adapout a ra an abuzoù amzer (an amzer gollet, an dale) ; 2. peurbaeañ ; *eine Schuld wettmachen*, peurbaeañ un dle, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus un dle, dijabliñ ag un dle, dijabliñ diouzh un dle, kas an dorzh en-dro d'ar gêr d'u.b., distreiñ e dorzh en-dro d'ar gêr d'u.b., distreiñ e vadelezh d'u.b. ; 3. [dre skeud.] *etwas wettmachen*, paeañ mizoù, kempouezañ kolloù, digoll eus ur gaou bennak, dic'haouiñ eus udb, sevel ar c'holl eus udb diwar u.b. ; *einen Verlust wettmachen*, digoll (kempouezañ) ur c'holl bennak, kempouezañ un divigad.

Wettrennen n. (-s) : redadeg b., galoupadeg b. ; *Wettrennen mit der Zeit*, *Wettrennen gegen die Uhr*, redadenn a-benn d'an eur b., redadenn a-benn d'an amzer b.

Wettrüsten n. (-s) : kevezerezh war tachenn an armerezh g., kevezañ war tachenn an armerezh g., kevez war tachenn an armerezh g., kevezadeg war tachenn an armerezh b.

Wettschwimmen n. (-s,-) : redadeg neuial b., kevezadeg neuial b.

Wettsegeln n. (-s) : regata g., redadeg bigi-dre-lien b.

Wettspiel n. (-s,-e) : kevezadeg b., kenstrivadeg b., match g., tournamant g., c'hoariadeg b., gouren g., gourenadeg b.

Wettstreit g. (-s,-e) : kenstrivadeg b., kevezadeg b., kenoaz b., kevezerezh g., arigrap g., gouren evit ur genstrivadeg g., kevez g. ; *mit jemandem im Wettstreit liegen*, kevezañ gant u.b. ; *mit jemandem in Wettstreit treten*, mont e kevez gant u.b.

wetzen V.k.e. (hat gewetzt) : 1. lemmañ, gwellaat, goulazhañ, teneraat ; *seine Krallen wetzen*, lemmañ e skilfoù ; 2. [dre skeud.] *den Säbel wetzen*, bezañ stag gant darbaroù e zifennnoù, kemer e zifennnoù.

V.gw. (ist gewetzt) : P. mont tizh-ha-tizh, faoutañ (fustañ, koadañ, redek, troc'hañ, regiñ) hent, reiñ kentr d'e varc'h, lakaat aer en e gilhorou, bezañ ramp gant an-unan, redek evel ur c'had, redek evel un dremedal, redek evel un tenn, redek evel an avel, redek d'ar pevarlamm, pevarlamm, plantañ d'ar pevar zroad, nijal.

Wetzstahl g. (-s,-stähle) : direnn lemmañ b., direnn ar c'higer b.

Wetzstein g. (-s,-e) : higolenn b., maen-higolenn g., maen-lemmañ g., maen-falc'h g., maen-lemmer g., maen-goulazh g.

Wetzsteinbehälter g. (-s,-) / **Wetzsteinbüchse** b. (-,-n) : chipot-higolenn g., दौरaer g., hogell b., botinell b.,

Wetzsteinhorn n. (-s,-hörner) : korn-higolenn g., korn-falc'h g., दौरaer g., komm g., log b.

WEU b. (-) : [berradur evit **Westeuropäische Union**] unaniezh Europa ar C'hornôg b.

WEZ : [berradur evit **westeuropäische Zeit**] eur C'hreenwich b.

WG b. (-,-s) : [berradur evit: **Wohngemeinschaft**] kumuniezh kenannezañ b., kumuniezh kenvevañ b. [ti pe ranndi feurmet pe aloubet gant meur a hini].

Whirlpool® g. (-s,-s) : poull dour-bouilh g., jacuzzi® g., spa g.

Whisky g. (-s,-s) : wiski g. ; *dieser Whisky schmeckt ausgezeichnet*, ar wiski-mañ a zo hini mat.

Whistleblower g. (-s,-) : sacher-evezh g.

Wichs g. (-es,-e) : 1. [skol-veur] gwiskamant korfuniad ar studieren g. ; *in vollem Wichs*, gwisket en e vravañ (en e granañ), stipet ha lipet, gwisket-klok, en e c'hloria mundi, en aotrou, war e begement, en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, en e vrav, en e vravañ, gwisket mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en e faroñ, gwisket en e faroñ, gwisket-faro, greiet, fichet-kaer ; 2. [dre astenn, P.] *sich in Wichs werfen*, mont en e c'hloria mundi, en em fichañ en e vravañ, en em wiskañ en e granañ, en em lakaat e-grei, en em lakaat en e vrav, en em c'hreiañ brav, mont war e begement, en em wiskañ en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, en em wiskañ mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en em lakaat en e faroñ, en em wiskañ en e faroñ.

Wichsbürste b. (-,-n) : broust koarenniñ g., broust koarañ g.

Wichse b. (-,-n) : 1. koaraj g. ; 2. traet g. ; 3. P. bazhadenn b., fustadoù lies., keuneudennadoù lies., fest ar vazh g/b., fest ar geuneudenn g/b., abadenn vazhadoù b., roustad g., kempenn g/b., piladeg b., saead vazhadoù b., frotadenn b., pred (gwiskad) bazhadoù g., predad g., kefestad g., lard g., trepan g., distokadenn b., grizilhad taolioù g., dres g., sifel g., prad g., pred g., predad g., fraead g., fraeadenn b.

wichsen V.k.e. (hat gewichst) : koarañ, lufrañ, gourlufrañ, luc'hañ, koarenniñ, purañ ; *Schuhe wichen*, luc'hañ botoù, stuziañ botoù, koarañ botoù, lufrañ botoù, lakaat botoù da luc'hañ, lakaat botoù da lufrañ ; *Garn wichen*, lakaat glud war neud, pegañ neud, strogañ neud.

V.gw. (hat gewichst) : P. hejañ e gleier, hejañ e sac'h, brallañ e gloc'h., c'hoari war an noazh, pitouchal, en em bitouchal, c'hoari gant e flip, en em voloiñ, c'hoari bazh-noilh, c'hoari ar vazh-noilh, frotañ e beul, c'hoari hejañ anezhi.

Wichser g. (-s,-) : 1. koarer g., lufre g. ; 2. P. pitoucher g., emvoler g., braller g. ; 3. P. pezh teil g., tamm teil g., lorgnez str., pezh fall a zen g., tra milliget g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., den brein betek mel e eskern g., bosenn a zen g., lec'hidenn a zen fall g., lastezenn b., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., louston g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., lampon g., kantolor g., hailhevod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., renavi g., peñsel fall g., pikouz fall g., gaster g., standilhon g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., ampouailh g.

Wicht g. (-s,-e) : 1. lutun g., korrigañ g., kornandon g., teuz g., enkeler g., paotrig-ar-skod-tan g., bugel-noz g., gobelin g., jodouin g., kilher g., maneger-noz g., polpegan g. ; 2. blogorn g., krotouz g., sioc'h g., torgos g., traouilh g., korrigañ g., skribiton g.,

gwidoroc'h g., gwidoroc'hig g., tamm mous flaer g., marmouz ken uhel hag ur bouteg g., marmouz ha n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., boustouv g., c'hwiltouz g., c'hwiltouz g., bitouz g., skrilh g., Jakez-Kroc'henn g., ratous a baotr g., diaoulig g., bidorc'hig g., minoc'h g., preñvig g., preñv-douar g., brammer g. ; 3. *elender Wicht*, armer *Wicht*, paourkaezh marmouz g., paourkaezh den, paourkaezh paotr, paourkaezh tra dreut g., pikouz g., trueg g., reuzeudig g., ezhommeg g., tavanteg g., denjentil laou g., laoueg g.

Wichte b. (-,-n) : [fizik] 1. douested b., douester g. ; 2. pouezder rummel g.

Wichtel g. (-s,-) : 1. lutun g., korrigañ g., kornandon g., teuz g., enkeler g., paotrig-ar-skod-tan g., bugel-noz g., gobelin g., jodouin g., kilher g., maneger-noz g., polpegan g. ; 2. skoutez b., plac'h skout b.

Wichtelmännchen n. (-s,-) / **Wichtelmännlein** n. (-s,-) : lutun g., korrigañ g., kornandon g., teuz g., enkeler g., paotrig-ar-skod-tan g., bugel-noz g., gobelin g., jodouin g., kilher g., maneger-noz g., polpegan g.

wichtig ag. : pouezus, pouezek, a bouez bras, grevus, pounner, bras, meur ; *gleich wichtig*, ken pouezus an eil hag egile ; *höchst wichtig*, hollbouezus, pouezus-kenañ, pouezus-meurbet, a bouez bras, a denn da vraz, a zoug pouez bras, a dalv kalz, a gont kalz ; *es ist wichtig, dass Sie zur Versammlung kommen*, pouezus eo e teufec'h d'an emvod ; *mit wichtiger Miene*, un ober gantañ, un ton ennañ ; *sich wichtig vorkommen*, *wichtig tun* (*sich wichtig machen*), ober e aotrou (e babor, e vraz, e c'hrobis, e vorgant, e galite), ober brasoni, bezañ un ober gant an-unan, bragal, dougen roufl, ober gaol, lakaat kegel e vamm en e gein, ober hec'h itron, bezañ un ton en an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, ober teil, ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo) ; *ich habe ihnen etwas Wichtiges mitzuteilen*, un dra a bouez bras am eus da lavaret deoc'h, un dra vras am eus da lavaret deoc'h, traoù pounner am eus da zisplegañ deoc'h, kaozioù pounner am eus da lavaret deoc'h, un dra c'hrevus am eus da zisklêriañ deoc'h ; *wichtige Stellung*, karg pounner b., karg uhel b. ; *wichtige Entscheidungen*, divizoù a bouez bras (a denn da vraz) ; *das Wichtigste*, ar c'hraf pouezusañ g., ar poent grevusañ g., ar poent pounnerañ g., ar c'hentañ pezh eus udb g., ar vudurun b., ar skoulm g., an dalc'h brasañ g., an amanenn g., ar pep pouezusañ g., ar penn g., ar penn kentañ g., ar pezh pouezusañ g., ar pep donañ eus udb g., ar pep retañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g., ar pezh a vern g., an tad g. ; *das Lebenswichtigste retten*, saveteiñ ar vag ; *das ist nicht so wichtig*, ne denn ket da vraz, dibouez eo, bihan dra eo, kement-se holl n'eo netra, nebeut a dra n'eo ken, gwall nebeut a dra eo, re nebeut a dra eo, kalz ne vern, paot ne vern, n'eus pouez ebet gant an dra-se, na rit ket mell forzh ganti, n'eo ket marv mil den, ne denn ket da wall dra, n'eus ket a zroug, n'eus ket a ziaez, n'eo ket strik, n'eo ket tener, ne ra ket forzh, n'eo ket ur gwall afer, n'eo ket kalz tra, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, dister dra n'eo ken, forzh vihan a dra eo, avel traken, an dra-se ne ra ket ! ne rit ket kalz a forzh, ne rit ket paot a forzh, forzh ebet ! ne rit forzh ebet, ne rit ket a forzh, ne rit ket forzh, ne rit forzh a

netra, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'omp ket war-bouez an dra-se, kement-se ne vern ket re, heñvel eo.

Wichtigkeit b. (-) : pouez g., pouezusted b., pouezuster g., talvoudegezh b., bern g. ; *von großer Wichtigkeit, von größter Wichtigkeit*, hollbouezus, pouezus-kenañ, pouezus-meurbet, a bouez bras, a denn da vraz, a zoug pouez bras, a dalv kalz, a gont kalz ; *einer Sache Wichtigkeit beimessen*, lakaat udb e penn-kont, lakaat udb e-barzh, reiñ priz d'udb, lakaat pouez gant udb, reiñ pouez d'udb, ober stad vras eus udb, bezañ udb a bouez evit an-unan, bezañ udb kaz d'an-unan / bezañ udb kaz evit an-unan / bernout (lazout) udb d'an-unan / bezañ udb pouezus-bras d'an-unan (Gregor).

Wichtigmacher g. (-s,-) : teileg g., lorc'heg g., fringer g., braller g., braller e gloc'h g., brammer g., mailhard g., straker g., poufer g., foeñvour g., toull-ourgouilh g., c'hwezer g., brabañser g., bugader g., boufon g., pabor g., fougèr g., kankaler g., toner g., stadenn b., kañfard g., breser g., breser kaoc'h g., fougaser g., bern trein g., glabouser g., P. bern teil g., sac'h-c'hwez g., marc'h-kaoc'h g., hejer-e-doull g., fougaser brein g., koantat pabor g., kac'her polos g., kac'her kanetinièr g., tad an ardoù fall g., ardaouer g., bombarder g., orbider g., kamambre g., kozh toull kamambre g., sigoter g.

Wichtigmacherei b. (-) : frink g., teilerezh g., gaoliad b., teil g.

Wichtigtuier g. (-s,-) : teileg g., lorc'heg g., gaoleg g., glabouser g., fringer g., braller g., braller e gloc'h g., brammer g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., straker g., poufer g., stadenn b., foeñvour g., toull-ourgouilh g., c'hwezer g., brabañser g., boufon g., bugader g., pabor g., fougèr g., kankaler g., toner g., kañfard g., fougaser g., glabouser g., bern trein g., P. bern teil g., sac'h-c'hwez g., marc'h-kaoc'h g., hejer-e-doull g., kac'her polos g., kac'her kanetinièr g., fougaser brein g., koantat pabor g., tad an ardoù fall g., ardaouer g., bombarder g., orbider g., kamambre g., kozh toull kamambre g., sigoter g.

Wichtigtuerei b. (-) : frink g., teilerezh g., gaoliad b., teil g.

wichtigtuierisch ag. : teilek, otus, dichek, fougèus, moliac'hus, lorc'hek, lorc'hus, c'hwezet, fougasus, boufon, ourgouilhus, brabañsus, pompus, pompadus, bras, uhel, glabous, gaolek, ur fougaser (ur brabañser, ur fringer, ur poufer, ur braller, ur braller e gloc'h, ur brammer, ur mailhard, ur breser, ur straker, ur bugader, ur beg-a-raok, ur glabouser, ur bern teil) anezhañ.

Wicke b. (-,-n) : 1. [louza.] gweg str., gwegenn b., beñs g., piz-logod str., pizh-gad str., pizel g. ; *wohlriechende Wicke*, piz c'hwezh-vat str., piz-bleuñv str. ; *rauhaarige Wicke*, piz-logod-bihan str. ; 2. [dre skeud.] *in die Wicken gehen*, bezañ debret koan [debret eo koan], mont da goll, mont da beurgoll, mont da fall, bezañ kollet pep tra, mont da get, mont da netra, mont war netra, mont da vann, mont da neuz, mont da gaoc'h-heiz, treiñ e gwelien, mont e kas, treiñ e kas, kouezhañ e kas, mont er c'hartz, mont ar stal d'an dour, dishiliañ, mont e skuilh hag e ber, mont e blouz da ludu, mont da hesk, mont d'an hesk, islonkañ.

Wickel g. (-s,-) : 1. polotenn b., pellenn b., bloue g., goustell b. ; 2. kuch g., kuchad g. ; 3. [mezeg.] gronnadur g. ; 4. [babiged] lien g., lienenn b., mailhur g., mailhurenn b., mailhurell b., lenn b., mezherenn b., trezhenn b., pakoù lies., liamm g., bouchenn b., lurell b.

Wickelband n. (-s,-bänder) : lienenn b., bandenn b., bouchenn b., mailhur g., mailhurenn b., mailhurell b., lenn b., mezherenn b., trezhenn b., pakoù lies., liamm g., lurell b.

Wickelgamasche b. (-,-n) : lurenn kof-gar b., lurenn c'har b., lurell-c'har b.

Wickelkind n. (-s,-er) : magadell b., P. poupig g.

Wickelkommode b. (-,-n) : taol vailhuriñ b.

wickeln V.k.e. (hat gewickelt) : 1. punañ, ober un tamm pun da, rollañ, rodellañ, rollañ, poellañ, enboullaat, enboullañ, gweañ, gwedennañ, kanellañ, steuñviñ, kuilhañ, moullañ ; *Draht wickeln*, punañ (kanellañ, rollañ, kuilhañ) orjal.

2. rodellañ ; *Haare wickeln*, rodellañ blev, moullañ blev.

3. goustelliñ, pellenniñ ; *ein Knäuel wickeln*, goustelliñ, ober ur bellenn, pellenniñ.

4. P. *schief gewickelt sein*, a) faziñ a vras (a-vras), faziñ mat, lakaat e zorn en e zisheol (en e c'houlou), lienañ ar biz kontrol, tapout ar c'hi e-lec'h ar c'had, skeiñ hebiou ; b) bezañ troet fall, bezañ kamm e vlevenn, bezañ treuflèz, bezañ trenk e valadenn, bezañ trenket e valadenn, bezañ deuet e laezh da drenkañ, bezañ e gwad porc'hell, bezañ tev e vourennoù, bezañ rekin, na vezañ e voc'h bihan gant an-unan er gêr, bezañ war e du fall, bezañ o c'hoefviñ, bezañ koeñvet e boch, bezañ e roched e gwask e revr, bout kogus àr an heol, bezañ fas rous ouzh an-unan, bezañ kintoù en an-unan, na vezañ en e benn mat.

5. *jemanden um den Finger wickeln*, kas u.b. diwar-bouez e fri, kas u.b. dre benn (dre veg) e fri, dastum (korvigellañ, nezañ, trufennat) u.b., gounit u.b. gant komzoù kaer.

6. gronnañ, dastum, pakañ, farlokañ, gwildronañ, kordigellañ ; *ein Buch in Papier wickeln*, pakañ ul lev en un tamm paper, goleiñ ul lev gant ur follenn baper, dastum ul lev en un tamm paper, pakañ ul lev e-barzh un tamm paper, gronnañ ul lev gant un tamm paper ; *ein Kind in Windeln wickeln*, mailhuriñ ur bugel, mailhurenniñ ur bugel, bouchenniñ ur babig, gwiskañ mailhuroù d'ur babig, gwiskañ mailhurennoù d'ur babig, lienañ ur babig, lakaat e lienou d'ur babig, lakaat e lien d'ur babig, pakañ ur babig, gronnañ ur babig gant lienou ; *sie hat Binden um ihre Beine gewickelt*, he divhar a zo bandennet ganti, gronnet he deus he divhar gant lienou, gronnet he deus he divhar gant lurelloù, moullet he deus lurelloù en-dro d'he divhar ; *das Silberstück wurde zur Aufbewahrung in ein Tuch gewickelt*, miret e voe ar pezh arc'hant gronnet en ul lien.

V.em. : **sich wickeln** (hat sich gewickelt) : en em rollañ ; *sich (t-rt) in eine Decke wickeln*, souchañ (puchañ, tamolodiñ) dindan ur pallenn, en em gafunañ dindan ur pallenn.

Wickeln n. (-s) : rolladur g., pun g., punerezh g., punadur g., gweadur g., gwedennerezh g.

Wickelscheibe b. (-,-n) : beni b., kanell b.

Wickelschwanz g. (-es,-schwänze) : [loen.] lost hegrog g.

Wickeltisch g. (-es,-e) : taol vailhuriñ b.

Wickeltuch n. (-s,-tücher) : lien g., lienenn b., mailhur g., mailhurenn b., mailhurell b., lenn b., mezherenn b., trezhenn b., pakoù lies., liamm g., bouchenn b.

Wicklung b. (-,-en) : 1. [tredan] pelennadur g., kanellañ g., pun g. ; 2. [mezeg.] gronniñ g., gronnadur g., bevennañ g., lienañ g.

Widder g. (-s,-) : 1. maout g. [*liester* meot], tourz g., maout-tarz g., maout-tourc'h g., maout-tourz g. ; *die schneckenförmig eingedrehten Hörner der Widder*, karniel troellennek ar meot lies. ; *die Widder prasseln mit vollem Gehörn aneinander*, en em dourtañ a ra ar meot a-daol herr ; *ein Widder reicht für vierzig Schafe*, ur maout a c'hall reiñ par da zaou-ugent dañvadez ; *hornloser Widder*, maout Spagn g., maout diskorn g. ; 2. [steredoniezh] Tourz g., Steredeg an Tourz g. ; 3. [steredouriezh] tourz g. ; 4. [lu] tourterez b., maout-brezel g. ; 5. [tekn.] *hydraulischer Widder*, pomp dre zournerzh b., maout dourrenel g.

Widderstoß g. (-es,-stöße) : talad g., taol-tourt g., tourtad g.

wider araog. (t-rt) : a-enep, en desped da, e-rekin da ; *wider alles Erwarten*, a-enep ar pezh a espered / a-enep esper an holl dud (Gregor), a-enep da bep spi, dic'hortoz-kaer, a-enep hor ged, a-enep ged an holl, en tu all d'ar pezh a oufed da c'hedal.

Wider n. : tu-enep g. ; *es hat ein Für und ein Wider*, mat ha fall eo war un dro ; *das Für und Wider erwägen*, pouezañ mat pep tra, pouezañ ha dibouezañ, pouezañ an eil tu hag egile, ober daou vennozh, ober daou soñj, daousoñjal, sellet ouzh an daou du, sellet ouzh ar rag hag ouzh ar perag, sellet pizh ouzh ar ya hag ouzh an nann, hañvalout.

widerborstig ag. : 1. amjestr, treuz, pennek, kilpennek, aheurtet, tev e voned, penn-treuz, ur spered kamm anezhañ, amsent, gin, ginus, ginet ; *widerborstige Haarsträhne*, *widerborstiger Haarbüschel*, lost-kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g. ; 2. goefivet, araous, grignous, hek, hek e c'henoù, tagnous, ourz, blech, kintus, diaes, kivioul, put, hegaz, hegarat evel ur bod linad, hegarat evel bodoù linad, rust evel ur bod-spern, ur penn kegin anezhañ, ur rachouz anezhañ, ur regain anezhañ, pikous, ranous.

Widerborstigkeit b. (-) : aheurtetezh g., pennegezh g., aheurtegezh b., kilpennerezh g., spered rekin g., spered kontrol g., amsentidigezh b., kilpennad g., pennad g.

widerfahren V.k.d. (*widerfährt* / *widerfuhr* / *ist widerfahren*) : c'hoarvezout, degouezhout, erruout ; *ich weiß nicht, was ihnen widerfahren ist*, n'ouzon ket penaos eo bet an dro ganto ; *ihm ist etwas Schlimmes widerfahren*, un dra a vras a zo erruet gantañ, degouezhet ez eus netra nemet pep mad gantañ ; *ihm ist eine Ungerechtigkeit widerfahren*, un dislealded a zo bet graet dezhañ (a zo bet graet en e andred) (Gregor), gaou a zo bet graet outañ, ne oa ket bet kompez ar skudell en e andred, ifamet eo bet ; *jemandem Gnade widerfahren lassen*, ober gras d'u.b., reiñ trugarez d'u.b., pardonniñ d'u.b. ; *jemandem Gerechtigkeit widerfahren lassen*, reiñ e wir d'u.b., ober gwir d'u.b. (Gregor), absolviñ u.b.

Widerhaken g. (-s,-) : kroched g., kloched g., gouzraen g. [*liester* gouzrein], ipig g.

Widerhall g. (-s,-e) : 1. heklev g., enepklev g., dasson g., dameuc'h g. ; *wenn ich rufe, antwortet der Widerhall*, pa c'halvan e respont an dasson, pa c'halvan e adlavar an heklev va c'homzoù war va lerc'h, pa c'halvan e tregern an heklev eus va c'homzoù ; 2. [dre skeud.] *keinen Widerhall finden*, chom diefed, chom direspont, na vezañ en e verz, na ober berzh, c'hwitañ war e daol, c'hwitañ e graf, ober kazh, ober flagas, ober kazeg, chom kazeg, bezañ kazeg ganti, chom berr, chom dre an hent, chom a-dreuz gant e hent, mont a-dreuz gant e hent, menel war e c'houlenn, menel warni, na dalvezout mann e gaoz, ober tro wenn ; [bred.] *Widerhall der Eindrücke*, endasson al louc'hadoù g.

widerhallen V.gw. (hallte wider / widerhallte // hat widergehallt) : hekleviañ, dasseniñ, distonañ, dameuc'hañ, pebeilañ, tregerniñ, kornal ; *seine Schritte hallten in den Gängen wider*, *die Gänge hallten von seinen Schritten wider*, *die Gänge widerhallten von seinen Schritten*, an trepasoù a zassone gant e gammedoù, e gammedoù a zassone en trepasoù ; *der Wald hallte von den Schlägen der Holzfäller wider*, *der Wald widerhallte von den Schlägen der Holzfäller*, ar c'hoad a zassone gant taolioù pounner ar goadourien, ar c'hoad a groze gant taolioù pounner ar goadourien ; *die Kirche hallte vom Gesang der Gläubigen wider*, kornal a rae an iliz gant kanaouennoù ar feizidi, an iliz a dregerne gant kanaouennoù ar feizidi.

Widerhalt g. (-s,-e) : harp g., skor g., harzell b.

Widerhandlung b. (-,-en) : [Bro-Suis] felladenn b., torr-lezenn g., treuztremen g.

Widerklage b. (-,-n) : [gwir] enepklemm g.

Widerkläger g. (-s,-) : [gwir] enepklemmer g.

Widerlager n. (-s,-) : [tisav.] argrommenn b., lost-pont g.

Widerlagerstein g. (-s,-e) : [tisav.] kondre g.

widerlegbar ag. : hag a c'heller dizarbenn, dizarbennadus, nac'hadus, disprouadus.

Widerlegbarkeit b. (-) : 1. dizarbennaduster g., dizarbennadusted b. ; 2. [preder., Karl Popper] disprouaduster g., disprouadusted b.

widerlegen V.k.e. (hat widerlegt) : diarbenn, dizarbenn, dispenn, dizanavezout, dislavaret, dilavaret, dianzav, dinac'h, disprouiñ, didalañ, divrudañ ; *falsche Gerüchte widerlegen*, leuskel levrini da redek war-lerc'h gedon unan bennak, diarbenn brudoù faos, divrudañ traoù faos, diarbenn brozennoù, distroadañ gevier, dislavaret gevier ; *jemandes Aussage widerlegen*, dispenn komzoù u.b., distreiñ ur gaoz, distreiñ ar gaoz, treiñ an traoù a-rekin, reiñ un dislavar d'u.b., dislavaret u.b. ; *ein Argument widerlegen*, dispenn un arguzenn, didalañ un arguzenn, diskolpañ un arguzenn, diskar un arguzenn.

Widerlegung b. (-,-en) : diarbennadur g., dizarbenn g., dislavar g., disprouadur g.

widerlich ag. : heugus, doñjerus, rukunus, regredus, fastus, euzhus, hirisus, erezus, diharak, hakr, hek, ifamus, pugnes, stramm, hegaz, hegazus, diramagn, un heug hag ur rukun sellet outañ ; *widerliche Leute*, tud diramagn lies. ; *du bist einfach widerlich*, te 'zo kap d'ober rukun d'ur pemoc'h ; *das ist mir widerlich*, doñjer (rukun, euzh, hegaz) am bez ouzh an dra-se, doñjer am eus oc'h ober an dra-se, hiris am bez ouzh kement-se, diegi am bez d'an dra-se, donjeriñ (rukuniñ) a ran ouzh an dra-se, fast am bez evit an

dra-se, kement-se a ro erez (heug, baleg, regred) din / kement-se a zegas doñjer (heug) din / ac'h eo an dra-se din (Gregor), kement-se a ra erez din, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ diwar va c'halon (Gregor), an heug a sav din pa welan kement-se, rukun am bez o welet an dra-se, un heug e vez an dra-se din, heug am bez ouzh an dra-se, kement-se a zo regred din, kement-se a zegas rukun din, baleg (hiris) am bez ouzh kement-se, dislonk am bez pa welan seurt traoù, ne c'hallan ket gwelet an dra-se hep hirisiñ, heugañ a ra va c'halon o welet seurt traoù, heug ha rukun am eus o sellet ouzh an dra-se ; *das riecht widerlich*, mouezh spontus a zo gant an dra-se ! c'hwezh ar mil matañ tra 'zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo gant an dra-se ! c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh an diaoul) a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh ar fallañ a zo gant an dra-se ! flaeriañ a ra an dra-se evel ar vosenn ! flaeriañ a ra an dra-se evel ur c'hagn ! flarius eo an dra-se evel gagn ! an dra-se a zo flarius evel ur pudask ! c'hwezh ar pemp-kant a zo gant an dra-se ; *das schmeckt widerlich*, lovr-brein eo ar boued-se, lovr-pezhell eo ar boued-se, blaz ar mil matañ tra 'zo war an dra-se, blaz ar pemp-kant a zo war an dra-se, ur blaz da ziskar ur marc'h a zo gant an dra-se, ur blaz ar fallañ a zo war an dra-se, dislonk am eus gant an dra-se, degas a ra an dra-se dislonk din, fall-daonet (fall-kenañ, fall-meurbed, fall-put, fall-ki, fall-hoc'h, fall-gast) eo an dra-se, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ diwar va c'halon / ac'h eo an dra-se din (Gregor) ; *jetzt finde ich ihn einfach widerlich*, deuet on da heugañ outañ, deuet on da gaout rukun outañ, kemeret em eus erez outañ, erru on heuget outañ, erru on onglennet outañ, kazet em eus anezhañ.

Widerlichkeit b. (-) : heugusted b., doñjerusted b., rukunusted b., regredusted b., euzhusted b., fastusted b., hirisusted b., hegasted b.

widernatürlich ag. : dinatur, euzhus, hirisus, fall.

Widerpart g. (-s,-e) : eneber g., kevezet g. ; *jemandem Widerpart bieten*, talañ (en em aroziañ) ouzh u.b., en em glask ouzh u.b., ober ouzh u.b., derc'hel penn d'u.b., derc'hel penn ouzh u.b., reiñ fas d'u.b., rentañ penn ouzh u.b., arbenniñ ouzh u.b., ober beskelloù e-kreiz park u.b.

widerraten V.k.e. (widerrät / widerriet / hat widerraten) : *jemandem etwas widerraten*, dizaliañ u.b. d'ober udb, diguzuliañ u.b. d'ober udb, dibennadiñ u.b. a ober udb, distreiñ u.b. a ober udb.

Widerraten n. (-s) : dizalierzh g.

widerrechtlich ag. : digevion, dilezenn, eneplezenn, fallakr, direizh, disleal, dreistreizh.

Adv. : a-enep al lezenn, en un doare direizh, digevion.

Widerrede b. (-) : enebiezh b., arguz g., enep lavar g. ; *ohne Widerrede*, hep rak na perak, hep peragiñ, hep lavaret grik a-enep, hep enebiezh, hep enebiñ, hep rebarbiñ, hep lavaret tra a-enep, hep arguz (Gregor), hep avel a-benn.

Widerrist g. (-s,-e) : [loen.] draen g. [*liester drein*], draen-marc'h g.

Widerruf g. (-s,-e) : dianzavadur g., torridigezh b., nac'h g., dinac'h g., dinac'hadur g., nac'hadur g.,

dislavar g., torr g., freuz g., freuzidigezh b., dispenn g., dispennerezh g., diskan g., gwad g. ; *bis auf Widerruf*, betek-gouzout, war-vete gouzout, betek diwezhatoc'h, da c'hortoz gouzout hiroc'h, o c'hortoz gouzout hiroc'h, da c'hortoz ur c'hemenn kontrol.

widerrufen V.k.e. (widerrief / hat widerrufen) : freuzañ, dispenn, terriñ, foeltrañ, nac'h, nac'hañ, dianzavout, dianzav, dislavaret, dilavaret, dinac'h, diskanañ, diskemenn ; *diese Nachricht wurde widerrufen*, dislavaret eo bet ar c'heloù-se, dianzavet eo bet ar c'heloù-se.

V.em. : **sich widerrufen** (widerrief sich / hat sich (t-rt) widerrufen) : mont a-enep e c'her / diskanañ / dislavaret e gomz / mont da Normandi (Gregor), en em zislavaret, ober daou c'her eus unan, dispenn e gaoz, mont en e votoù, kaout e lavar hag e zislavar, dont en-dro war e c'her, distreiñ war e gomzoù, kaout e lavar hag e zislavar, dislonkañ e lavar ; *er widerruft sich dauernd*, atav e vez o c'hoari nac'h-dinac'h, atav e cheñch hag e ticheñch tu d'e chupenn, lavar-dislavar a vez gantañ, hennezh en em rebech atav, ne ra nemet lavaret ha dislavaret, lavaret hag en em zislavaret ne ra ken, hennezh a zo ur vitell anezhañ, hennezh a zo ur vardell anezhañ.

widerruflich ag. : hag a c'heller terriñ, freuzadus, torradus.

Widerrufung b. (-,-en) : dianzavadur g., torridigezh b., torr g., freuz g., freuzidigezh b., dispenn g., dispennerezh g. ; *die Widerrufung des Edikts von Nantes*, terridigezh edit Naoned b.

Widersacher g. (-s,-) : eneber g., kontrolier g., arbennour g., dislavarer g. ; *unsere Widersacher*, ar re a zo rekin dimp lies., hon eneberien lies., hon dislavarerien lies.

widerschallen V.gw. (hat widergeschallt) : hekleviñ, dasseniñ, distonañ, dameuc'hañ.

Widerschein g. (-s,-e) : adsked g., adskeudenn b., dassked g., dasskedadur g., dameuc'h g., distaol g., luc'hdistaol g., enebañs b.

widersetzen V.em. : **sich widersetzen** (hat sich (t-rt) widersetzt) : rebarbiñ, ourzal, rebekat ; *sich einer Sache (t-d-b) widersetzen*, rebarbiñ ouzh udb, enebiñ ouzh udb, sevel a-enep udb, spiriñ ouzh udb, kaeañ ouzh udb, kas a-enep udb, derc'hel ouzh udb, derc'hel penn d'udb, derc'hel penn ouzh udb, talañ ouzh udb, reiñ fas d'udb, rentañ penn ouzh udb, reiñ bec'h d'udb, herzel ouzh udb, ober penn ouzh udb, stourm ouzh udb, arbenniñ ouzh udb., dizarbenn udb, diarbenn udb, kiañ ouzh udb., ober an harp ouzh udb, harpañ ouzh udb, harpañ a-enep udb, pennañ ouzh udb, mont a-enep udb, bezañ disent ouzh udb, en em reudiñ ouzh udb ; *er widersetzte sich ihm*, sevel a reas a-enep dezhañ, sevel a reas en e enep, arbenniñ a reas outañ, dizarbenn a reas anezhañ, diarbenn a reas anezhañ, ober a reas outañ, reiñ a reas dao dezhañ.

widersetzlich ag. : amjestr, amsent, treuz, pennek, kilpennek, aheurtet, tev e voned, penn-treuz, ur spered kamm anezhañ.

Widersetzlichkeit b. (-) : aheurtterezh g., aheurtegezh b., pennegezh g., kilpennerezh g., spered rekin g., spered kontrol g., amsentidigezh b., kilpennad g., pennad g.

Widersinn g. (-s) : 1. sotoni b., diotaj g., dibennaj g., rambre g., diskiantadenn b. ; 2. [preder.] emsiv g., emsivegezh b., anster g. ; 3. enebiezh b., arguz g., enep lavar g., dislavar g.

widersinnig ag. : 1. diboell, direzon, droch, diskiant, direizhpoell, direzon, sot-mat, dibenn, diac'hinek, kontrol d'ar skiant-vat, hep penn na reizh, n'eus forzh penaos, forzh peseurt mod, a vil vallozh kaer, war an tu ma tiskrab ar yar, evel ma kac'h ar saout en noz ; 2. [preder.] emsivek, emsivel.

Widersinnigkeit b. (-) : diac'hinegezh b., emsivegezh b.

widerspenstig ag. : amjestr, amsent, treuz, pennek, kilpennek, aheurtet, tev e voned, penn-treuz, ur spered kamm anezhañ, diskombert, ginus, ginet, gouerus, kintus, mouzher, diaes, kivioul, rekinus, rekin, gin, rebours, [loen] dizouj, direizh, tik ; *manche sind widerspenstig*, darn 'zo ne c'houlennont ket bezañ mestroniet ; *dieses Pferd ist widerspenstig*, kil a zo er marc'h-se, tik eo ar marc'h-se, direizh eo ar marc'h-se, drouk eo ar marc'h-se, mouzher eo ar marc'h-se, ar marc'h-se a zo techet da frinkal.

Widerspenstigkeit b. (-) : aheurterezh g., aheurtegezh b., pennegezh g., kilpennerezh g., spered rekin g., spered kontrol g., amsentidigezh b., kilpennad g., pennad g.

widerspiegeln V.k.e. (spiegelte wider / widerspiegelte // hat widergespiegelt) : dasskediñ, disteurel, distaoliñ, dameuc'hiñ ; *sich im Wasser widerspiegeln*, melezhouriñ en dour, skeudenniñ en dour ; *der Roman spiegelt die politischen Kämpfe wider*, disteurel a ra ar romant ar stourmoù politikel, ar romant-se eo melezhour feal ar stourmoù politikel ; [sport] *das Ergebnis spiegelt den Verlauf des Spiels nicht richtig wider*, n'emañ ket ar gont diouzh ar c'hoari.

Widerspiegelung b. (-, -en) : adsked g., distaol g., enebañ b. ; *Widerspiegelung der Sonnenstrahlen im Wasser*, distaol skedus gouloù an heol en dour g.

Widerspiel n. (-s) : kontrol g., gin g., eneb g., tu enep g., rekin g., eskemm g.

widersprechen V.k.d. (widerspricht / widersprach / hat widersprochen) : 1. dislavaret, kontroliañ, enebiñ ouzh ; *jemandem widersprechen*, dislavaret u.b., reiñ un dislavar d'u.b., kontroliañ u.b. ; *er hat mir widersprochen*, dislavaret e oan bet gantañ, kontroliet e oan bet gantañ ; *er muss dauernd seiner Mutter widersprechen*, ne ehan ket a vreutaat ouzh e vamm, ne ehan ket a arguziñ ouzh e vamm ; *mit allem Respekt, ich muss Ihnen widersprechen / mit Verlaub, ich muss Ihnen widersprechen*, mar kredfen, ho tislavarfen ; *er duldet nicht, dass man ihm widerspricht*, n'eo ket evit gouzañv bezañ dislavaret ; 2. mont a-enep, kontroliañ, bezañ kontrol da ; *das widerspricht meinen Grundsätzen*, kement-se a ya a-enep va reolennoù a vuhez, kement-se a zo kontrol da'm reolennoù a vuhez, kement-se ne gord ket gant va reolennoù a vuhez.

V.gw. (widerspricht / widersprach / hat widersprochen) : *er widerspricht gern und oft*, hennezh a zo ur penn-treuz - hennezh a zo un abeger - hennezh a zo un teod abegus a zen - un arzaeler a zo anezhañ - hennezh a zo ur spered kamm - ur spered rekin eo - mar lavarar ya dezhañ, eñ a respont naren.

V.em. : **sich widersprechen** (widerspricht sich / widersprach sich / hat sich (t-d-b) widersprochen) : 1.

en em droc'hañ en e gomzoù, lavaret hag en em zislavaret, en em zislavaret, ober daou c'her a unan, mont a-enep e c'her, kaout e lavar hag e zislavar ; *die Regierung widerspricht sich dauernd*, prometiñ ha dibrometiñ, setu pezh a ra ar gouarnamant - ar gouarnamant en deus e lavar hag e zislavar ; 2. *sich widersprechen, einander widersprechen*, en em zislavaret, sevel an eil a-enep egile, dislavaret an eil egile, bezañ lavar-dislavar ganto ; *die Zeugenaussagen widersprechen sich*, an eil testeni a zislavar egile, ne gord ket an testenioù ; *sie widersprechen sich*, unan o lavaret pig, egile o lavaret bran.

widersprechend ag. : kontrolius ; *sich widersprechend*, dislavarus, enep, enebek, enebet, kontrol, rekin, eneptuet, tu-ouzh-tu ; *einander widersprechende Gefühle*, santadoù kontrol an eil d'egile lies., santadoù enebet lies. ; *einander widersprechende Wörter*, gerioù enepster lies.

Widersprecher g. (-s, -) : dislavarer g., kontrolier g.

Widerspruch g. (-s, -sprüche) : enebiezh b., enebadenn b., enebadur g., eneberezh g., arguz g., eneplavar g., dislavar g., dilavar g., emzislavar g., diac'hinad g., kontroliezh b., gwad g., tu-ouzh-tu g., diarbenn g. ; *innerer Widerspruch*, dislavar diabarzh g. ; *allseitiger Widerspruch*, enebadeg a bep tu b. ; *ohne Widerspruch*, hep arguz (Gregor), hep rak na perak, hep peragiñ, hep enebiezh, hep dael, hep lavaret grik, hep enebiñ, hep rebarbiñ, hep lavaret tra a-enep, tremen sur, diavar, a dra sur, brav ha kempenn ; *zu etwas im Widerspruch stehen*, bezañ kontrol d'udb, na glotañ (na gordañ gant udb), dislavaret (mont a-enep) udb, bezañ e-treuzarbenn d'udb, bezañ dislavarus ober udb ; *der Informationsmangel steht im Widerspruch zur Demokratie*, ar mank a gelaouiñ a zo kontrol d'an demokratelezh ; *sich in Widersprüchen verwickeln*, en em vrellañ (en em lugañ, en em luziañ) dre forzh lavaret hag en em zislavaret, bezañ strobellel dre zalc'h bezañ lavar-dislavar, en em gontroliañ en e c'hevier, bezañ kollet gant an-unan penn e neudenn dre fin bezañ lavar-dislavar, mont e dreid en hevelep botez, en em droc'hañ en e gomzoù (Gregor) ; *in geradem Widerspruch*, rekin an eil d'egile, gin-ouzh-gin, a-enep-bev, a-enep-kaer, a-enep-krenn ; *er duldet keinen Widerspruch*, n'eo ket evit gouzañv bezañ dislavaret ; *logischer Widerspruch*, eneppeollad g., enepreizhenn b. ; [preder.] *Satz vom ausgeschlossenen Widerspruch*, pennaenn an andislavar b.

widersprüchlich ag. : dislavarus, enep, enebek, enebet, kontrol, rekin, tu-ouzh-tu, eneptuet, gin-ouzh-gin ; *widersprüchliche Befehle*, urzhioù kontrol an eil d'egile lies. ; *widersprüchliche Wörter*, gerioù enepster lies.

Widersprüchlichkeit b. (-) : dislavarusted b., kontroliezh b., enebiezh b.

widerspruchsfrei ag. : salv a zislavar.

Widerspruchsgeist g. (-es) : spered a gontroliezh g., spered rekin g., penn-treuz g., spered kamm g., spered treuz g., spered kontrol g., spered kontrol a zen g., arzaeler g., teod abegus a zen g., abeger g., den na wel netra nemet a-dreuz g., den a blij dezhañ rezoniñ g., kontrolier g.

widerspruchslos ag. : hep rak na perak, hep lavarout grik a-enep, hep enebiezh, hep dael, hep lavaret grik, hep enebiñ, hep rebarbiñ, hep lavaret tra a-enep, brav ha kempenn, hep arguz (Gregor).

widerspruchsvoll ag. : lavar-dislavar, gourzhebek ; *widerspruchsvoller Zustand*, enepstad b., saviad gourzhebek g.

Widerstand g. (-s,-stände) : 1. enebiezh b., enebadur g., eneberezh g., harz g., harzerezh g., harzder g., harzded b., harzusted b., ardalerezh g., diarbenn g., rebarb g., harp g., kontroliezh b. ; *gegen etwas Widerstand leisten*, enebañ ouzh udb, sevel a-enep udb, spiriñ ouzh udb, kaeañ ouzh udb, kas a-enep udb, derc'hel ouzh udb, derc'hel penn d'udb, derc'hel penn ouzh udb, rentañ penn ouzh udb, talañ ouzh udb, reiñ fas d'udb, reiñ bec'h d'udb, herzel ouzh udb, ober penn ouzh udb, harpañ ouzh udb, harpañ a-enep udb, bezañ disant ouzh udb, rebarbiñ ouzh udb, pennañ ouzh udb, stourm ouzh udb, ober an harp ouzh udb ; *auf Widerstand stoßen*, kavout harp, kaout harp, kavout harz ; *auf unerwarteten Widerstand stoßen*, en em gavout dirak un eneberezh dic'hortoz ; *ohne den geringsten Widerstand*, hep ket a enebiezh, hep kilhourziñ tamm ; *Widerstand entgegensetzen*, talañ ouzh, enebañ ouzh, herzel ouzh, stourm ouzh, derc'hel penn da, derc'hel penn ouzh, rentañ penn ouzh, ober penn da, ober brezel da, ober beskelloù e-kreiz park u.b., rebarbiñ ouzh, pennañ ouzh, ober an harp ouzh, harpañ ouzh, harpañ a-enep, pennadiñ ouzh ; *erbitterter Widerstand*, enebiezh arloup b., harz arloup g., harz taer g. ; *er musste gegen heftigsten Widerstand kämpfen*, ne voe ket nebeut a gontroliezh en devoe da c'houzañv, tenn-spontus e voe ar gontroliezh en e enep, ret e voe dezhañ tremen a-dreuz drez ha spem.

2. [istor] Rezistañs b., stourm kuzh g., Harzerezh g. ; *passiver Widerstand*, harzerezh dizoberiant g., harzerezh dre zizoberiañs g.

3. [fizik] hersad g. ; *Luftwiderstand*, hersad aerwezhel g., harz diwar an aer g.

4. [tredan] a) harzded b., tredanharzded b. ; *Widerstand und Leitwert*, harzded ha rended ; *spezifischer Widerstand*, tredanharzusted b., harzusted b. ; b) harz-tredan g., tredanharz g., tredanharzell b., harzell b. ; *regelbarer Widerstand*, redreizher g., reostat g.

5. [gwir] *Widerstand gegen die Staatsgewalt*, disujidigezh d'ar veli gevredik b.

6. [bred.] harzter g.

Widerstandsbewegung b. (-,-en) : 1. emsav enebañ g. ; 2. [istor] Rezistañs b., stourm kuzh g., Harzerezh g. **widerstandsfähig** ag. : harzus, dalc'hus, padus, hezalc'h, herzadus, start.

Widerstandsfähigkeit b. (-) : harzusted b., dalc'husted b., padusted b., harzter g., harzted b., kadamded b., kadamder g., starter g., started b., kaleter g.

Widerstandsgerät n. (-s,-e) : reostat g., redreizher g.

Widerstandskraft b. (-) : harzidigezh b., nerzh enebañ g.

Widerstandskämpfer g. (-s,-) : [istor] rezistant g., paotr ar strouezh g., paotr an Harzerezh g., partizan g., harzer g.

widerstandslos ag. : suj, sentus, rebarb ebet ennañ, distourm.

Adv. : hep enebañ an disterañ, hep enebiezh, hep ket a enebiezh, kuit a enebiezh, hep dael, hep kilhourziñ

tamm ; *sich widerstandslos ergeben*, lezel kregiñ en an-unan hep enebañ.

Widerstandslosigkeit b. (-) : sujidigezh b., gouzañvadezh b., divennerezh enebañ g., diyoulegezh enebañ b.

Widerstandsmesser g. (-s,-) : [tredan] ommetr g.

Widerstandsrat g. (-s) : [istor] *nationaler Widerstandsrat*, Kuzul Broadel ar Rezistañs g.

widerstehen V.k.d. (widerstand / hat widerstanden) : 1. derc'hel ouzh, padout ouzh, enebañ ouzh, rebarbiñ ouzh, sevel a-enep, spiriñ ouzh, kaeañ ouzh, kas a-enep, derc'hel ouzh, derc'hel penn da, derc'hel penn ouzh, rentañ penn ouzh, talañ ouzh, reiñ fas da, reiñ bec'h da, herzel ouzh, ober ouzh, ober penn ouzh, kiañ ouzh, arbenniñ ouzh, rebarbiñ ouzh, pennañ ouzh, stourm ouzh, ober an harp ouzh, harpañ ouzh, harpañ a-enep ; *nichts kann ihm widerstehen*, hennezh ne bad seurt outañ ; *einem Angriff widerstehen*, ober penn d'un argadenn (Gregor), talañ (herzel) ouzh un argadenn ; *jemandem widerstehen*, rebarbiñ ouzh u.b., chom hep plegañ da youl u.b., ober ouzh u.b., derc'hel penn d'u.b., derc'hel penn ouzh u.b., rentañ penn ouzh u.b., ober penn d'u.b., na sujañ d'u.b., ober brezel d'u.b., herzel ouzh u.b., pennañ ouzh u.b., stourm ouzh u.b., ober an harp ouzh u.b., harpañ ouzh u.b., harpañ a-enep u.b., na stouiñ e dal dirak u.b., ober beskelloù e-kreiz park u.b. ; *den materiellen Verlockungen widerstehen*, distagañ e galon diouzh ar madoù.

2. *es widersteht mir*, e chal emañ d'ober an dra-se, karnañ a ran d'ober an dra-se, n'on ket lampek evit ober an dra-se, n'em eus ket lañs d'ober an dra-se, kement-se a ro erez din, doñjeriñ a ran (doñjer am bez, rukun am bez, rukuniñ a ran) ouzh an dra-se, doñjer am eus oc'h ober an dra-se, diegi am bez d'an dra-se, prederi am bez oc'h ober an dra-se, lure (kerteri) am bez d'an dra-se, digareziñ a ran ober an dra-se, damant am bez d'ober an dra-se (oc'h ober an dra-se).

Widerstrahlung b. (-) : dasskedadur g., dameuc'h g.

widerstreben V.k.d. (hat widerstrebt) : 1. derc'hel ouzh, padout ouzh, enebañ ouzh, rebarbiñ ouzh, sevel a-enep, spiriñ ouzh, kaeañ ouzh, kas a-enep, derc'hel ouzh, derc'hel penn da, derc'hel penn ouzh, rentañ penn ouzh, talañ ouzh, reiñ fas da, reiñ bec'h da, herzel ouzh, ober ouzh, ober penn ouzh, mouzhañ ouzh, ourzal ouzh, pennañ ouzh, stourm ouzh, ober an harp ouzh, harpañ ouzh, harpañ a-enep ; *jemandem widerstreben*, rebarbiñ ouzh u.b., chom hep plegañ da youl u.b., ober ouzh u.b., derc'hel penn d'u.b., derc'hel penn ouzh u.b., rentañ penn ouzh u.b., ober penn d'u.b., na sujañ d'u.b., ober brezel d'u.b., herzel ouzh u.b., talañ (stourm) ouzh u.b., pennañ ouzh u.b., ober an harp ouzh u.b., harpañ ouzh u.b., harpañ a-enep u.b., na stouiñ e dal dirak u.b., ober beskelloù e-kreiz park u.b., ourzal ouzh u.b.

2. *es widerstrebt mir*, kement-se a ro erez din, doñjeriñ a ran (doñjer am bez, rukun am bez, rukuniñ a ran) ouzh an dra-se, doñjer am eus oc'h ober an dra-se, prederi am bez oc'h ober an dra-se, diegi am bez d'an dra-se ; *es widerstrebt mir, etwas zu tun*, fae eo din ober udb, ober a ran udb a-enep da'm santimant, e chal emañ d'ober udb, karnañ a ran d'ober udb, n'em eus ket lañs d'ober udb, n'on ket lampek evit ober udb, doñjer (diegi) am bez oc'h ober udb, diegi (lure, kerteri, baleg) am bez d'ober udb, kas am eus ober udb, prederi am bez oc'h ober udb, baleg a zo (a

vez) ganin oc'h ober udb, digareziñ a ran ober udb, diskontant on d'ober udb, bras eo ganin ober udb, iskriv eo ganin ober udb, kavout a ran bras (kalz, diaes, start) ober udb, damant am bez d'ober udb (oc'h ober udb), ginañ a ran evit ober udb, ginañ a ran d'ober udb, ginañ a ran oc'h ober udb, kemer a ran displejadur oc'h ober an dra-se.

Widerstreben n. (-s) : diegi b., lure g., kerteri b., baleg g., reked g./b., prederi b., divlazamant g., diaezamant g., erez b., damant g., dic'hred g., displejadur b. ; *mit Widerstreben*, a-enep d'e santimant, gant diegi (lure, kerteri, baleg, dic'houst, reked, glac'har, displejadur), e diegi, d'e ziegi, a-vas-kalon, a-geuz-kalon, digalon, en desped dezhañ, e-rekin d'e c'hoant, dre heg, daoust dezhañ, en enep dezhañ, a-enep e youl, enep e youl, a-enep e c'hoant, en ur c'hinañ, a-gasoni, a-rekin, e-rekin, a-enep e c'hrad ; *sie ging nur mit Widerstreben hin*, aet e oa di daoust dezhi - prederi he doa o vont di - n'he dije ket torret he rañjenn da vont di - karnañ a rae da vont di - lure he doa o vont di - lure he doa da vont di - ne oa ket lamprek evit mont di - n'he doa ket lañs da vont di - ne oa ket gwall droet da vont di - aet e oa di evel ur c'hi o vont d'ar groug - diegi he doa o vont di - damant he doa da vont di (o vont di) - digareziñ a rae mont di - ne oa ket e chal da vont di - dic'hoant e oa da vont di - gwiridik e oa da vont di - ginañ a rae evit mont di - ginañ a rae da vont di - ginañ a rae o vont di - aet e oa di gant displejadur - aet e oa di gant reked - ne'z eas ket di a galon vat, goular an tamm anezhi ; *er ging nur mit Widerstreben ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae mont d'e wele, ne oa ket lamprek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziou a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziou evit chom hep mont d'e wele, diskontant e oa da vont d'e wele ; *nur mit Widerstreben hat er diesem Befehl Folge geleistet*, bras e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, iskriv e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se ; *mit Widerstreben essen*, pismigañ, pismigañ e voued.

widerstrebend Adv. : a-enep d'e santimant, gant diegi (lure, kerteri, baleg, dic'hred, reked, glac'har, displejadur), e diegi, d'e ziegi, a-vas-kalon, a-geuz-kalon, digalon, kerterius, dic'hred, dic'houst, en desped dezhañ, e-rekin d'e c'hoant, dre heg, daoust dezhañ, en enep dezhañ, a-enep e youl, enep e youl, a-enep e c'hoant, en ur c'hinañ, a-gasoni, a-rekin, e-rekin, a-enep e c'hrad, gant reked ; *sie ging nur widerstrebend hin*, aet e oa di daoust dezhi - prederi he doa o vont di - n'he dije ket torret he rañjenn da vont di - lure he doa o vont di - lure he doa da vont di - karnañ a rae da vont di - ne oa ket lamprek evit mont di - n'he doa ket lañs da vont di - ne oa ket gwall droet da vont di - aet e oa di evel ur c'hi o vont d'ar groug - diegi he doa o vont di - damant he doa da vont di (o vont di) - digareziñ a rae mont di - ne oa ket e chal da vont di - dic'hoant e oa da vont di - gwiridik e oa da vont di - ginañ a rae evit mont di - ginañ a rae da vont di - ginañ a rae o vont di - aet e oa di gant displejadur - aet e oa di gant reked - ne'z eas ket di

a galon vat, goular an tamm anezhi ; *er ging nur widerstrebend ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae da vont d'e wele, ne oa ket lamprek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziou a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziou evit chom hep mont d'e wele, diskontant e oa da vont d'e wele ; *nur widerstrebend hat er diesem Befehl Folge geleistet*, bras e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, iskriv e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se.

Widerstreit g. (-s,-e) : enebiezh b., eneberezh g., diemglev g., bec'h g., jeu b., stourm g., kenstourm g., kenniñv g. ; *mit jemandem in Widerstreit liegen*, bezañ e brete ouzh u.b., bezañ trouz etre an-unan hag unan all, kaout tabut gant u.b., kaout jeu ouzh u.b., bezañ glazentez etre an-unan hag unan all ; [Kant, preder.] *Widerstreit der Gesetze*, kenenebiezh ar poell b.

widerstreiten V.k.d. (widerstritt / hat widerstritten) : mont a-enep, kontroliañ, bezañ kontrol da.

widerstreitend ag. : dislavarus, enep, enebek, enebet, kontrol, rekin, enepuget, tu-ouzh-tu ; *widerstreitende Gefühle*, santadoù kontrol an eil d'egile lies., santadoù enebet lies.

widerwärtig ag. : 1. hek, hegaz, hegazus, hegus, dipitus, kausus, kazus, chifus, fachus, goular ; 2. heugus, doñjerus, rukunus, fastus, regredus, euzhus, hirusus, pugnes, hudur, ifam ; *er ist widerwärtig*, un doñjer eo tostaat outañ ; *das stinkt widerwärtig*, mouezh spontus a zo gant an dra-se ! c'hwezh ar mil matañ tra 'zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo gant an dra-se ! c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh an diaoul) a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh ar fallañ a zo gant an dra-se ! flaeriañ a ra an dra-se evel ar vosenn ! an dra-se a zo flaerius evel ur pudask ! c'hwezh ar pemp-kant a zo gant an dra-se ; *das schmeckt widerwärtig*, lovr-brein eo ar boued-se, lovr-pezhell eo ar boued-se, blaz ar mil matañ tra 'zo war an dra-se, blaz ar pemp-kant a zo war an dra-se, ur blaz da ziskar ur marc'h a zo gant an dra-se, ur blaz ar fallañ a zo war an dra-se, dislonk am eus gant an dra-se, degas a ra an dra-se dislonk din, fall-daonet (fall-kenañ, fall-meurbed, fall-put, fall-ki, fall-hoc'h, fall-gast) eo an dra-se, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ diwar va c'halon / ac'h eo an dra-se din (Gregor).

Widerwärtigkeit b. (-,-en) : 1. doare hek (hegaz, hegazus, hegus, dipitus, kausus, kazus, chifus) g., hegasted b. ; 2. kontroliezh g., diaezamant g., displejadur g., kerseenn b., trabas g., charterezh g., chastre g., bulari g., trechal g., diaester g., enebiezh b., fach g. ; 3. doare heugus (doñjerus, rukunus, regredus, fastus, euzhus, hirusus) g.

Widerwille g. (-ns) : diegi b., diaezamant g., lure g., kerteri b., baleg g., reked g./b., dic'houst g., dic'hred g., prederi b., erez b., euzh g., hirus g., rukun g., doñjer g., heg g., divlazamant g., kas g., hegaz g., onglenn b., digengarantez b., digarantez g./b., droukc'has b. [gegen, ouzh], glazentez b., regred g., damant g., displejadur b. ; *etwas mit Widerwillen tun*, ober udb a-enep d'e santimant, bezañ tapet d'ober udb, ober udb gant dic'houst, ober udb gant diegi (lure, kerteri, dic'hred, reked, glac'har, displejadur), ober udb a-

enep ar galon (a-enep e galon, en desped d'e varv, e diegi, d'e ziegi, a-vras-kalon, a-geuz-kalon, digalon), ober udb e-rekin d'e c'hoant, ober udb en desped d'an-unan, ober udb daoust d'an-unan, ober udb en enep d'an-unan, ober udb a-enep e youl, ober udb enep e youl, ober udb a-enep e c'hoant, ober udb en ur c'hinañ, ginañ evit ober udb, ginañ d'ober udb, ginañ oc'h ober udb, karnañ d'ober udb, na vezañ lamprek evit ober udb, na gaout lañs d'ober udb, ober udb a-gasoni, ober udb a-rekin, ober udb e-rekin, ober udb a-enep e c'hrad, bezañ bras gant an-unan rankout ober udb, bezañ iskriv gant an-unan rankout ober udb, kavout bras (kalz, start, diaes) rankout ober udb, kemer dispiljadur oc'h ober udb, kaout damant d'ober udb (oc'h ober udb), kaout diegi oc'h (da, evit) ober udb, ober udb dre heg ; *gegen etwas Widerwillen haben*, argarzhin udb, kaout kasoni ouzh udb, kaout onglenn ouzh udb, kaout hegaz ouzh udb, kasaat udb, euzhiñ ouzh udb, kaout kas ouzh udb, glazañ ouzh udb, kaout diegi d'udb, kaout heg ouzh udb ; *sie ging nur mit Widerwillen hin*, aet e oa di daoust dezhi - prederi he doa o vont di - n'he dije ket torret he rañjenn da vont di - lure he doa o vont di - lure he doa da vont di - karnañ a rae da vont di - ne oa ket lamprek evit mont di - n'he doa ket lañs da vont di - ne oa ket gwall droet da vont di - aet e oa di evel ur c'hi o vont d'ar groug - diegi he doa o vont di - damant he doa da vont di (o vont di) - digareziñ a rae mont di - ne oa ket e chal da vont di - dic'hoant e oa da vont di - gwiridik e oa da vont di - ginañ a rae evit mont di - ginañ a rae da vont di - ginañ a rae o vont di - aet e oa di gant dispiljadur - aet e oa di gant reked - ne'z eas ket di a galon vat, goular an tamm anezhi ; *er ging nur mit Widerwillen ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae da vont d'e wele, ne oa ket lamprek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziñ a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziñ gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziñ evit chom hep mont d'e wele ; *mit Widerwillen hat er diesem Befehl Folge geleistet*, bras e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, iskriv e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se ; *mit Widerwillen essen*, pismigañ, pismigañ e voued ; *Widerwillen gegen etwas empfinden*, kaout diegi d'udb, heugñ ouzh udb., kaout heug ouzh udb, kaout euzh ouzh udb, kaout hegaz ouzh udb, euzhiñ ouzh udb, mouzhañ ouzh udb, ourzal ouzh udb, ober begoù ouzh udb, onglenniñ ouzh udb, kaout heg ouzh udb, kaout euzh rak udb (Gregor), argarzhin udb (Gregor).

widerwillig Adv. : a-enep d'e santimant, gant diegi (lure, kerteri, baleg, dic'houst, glac'har, reked), e diegi, d'e ziegi, a-vras-kalon, a-geuz-kalon, digalon, kerterius, dic'hred, en desped dezhañ, e-rekin d'e c'hoant, daoust dezhañ, en enep dezhañ, a-enep e youl, enep e youl, a-enep e c'hoant, en ur c'hinañ, a-gasoni, a-rekin, e-rekin, a-enep e c'hrad, a-enep ar galon, a-enep e galon, a-enep dezhañ, en desped d'e varv, gant dispiljadur, dre heg ; *sie ging nur widerwillig hin*, prederi he doa o vont di - n'he dije ket torret he rañjenn da vont di - lure he doa o vont di - lure he doa da vont di - karnañ a rae da vont di - ne

oa ket lamprek evit mont di - n'he doa ket lañs da vont di - ne oa ket gwall droet da vont di - aet e oa di evel ur c'hi o vont d'ar groug - diegi he doa o vont di - damant he doa da vont di (o vont di) - digareziñ a rae mont di - ne oa ket e chal da vont di - dic'hoant e oa da vont di - gwiridik e oa da vont di - aet e oa di gant dispiljadur - ginañ a rae evit mont di - ginañ a rae da vont di - ginañ a rae o vont di - aet e oa di daoust dezhi - ne'z eas ket di a galon vat, goular an tamm anezhi ; *er ging nur widerwillig ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae da vont d'e wele, ne oa ket lamprek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziñ a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziñ gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziñ evit chom hep mont d'e wele, diskontant e oa da vont d'e wele ; *nur widerwillig hat er diesem Befehl Folge geleistet*, bras e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, iskriv e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se ; *widerwillig essen*, pismigañ, pismigañ e voued.

Widerworte lies. : eilgeriadenn b., enebiezh b., arguz g., eneplavar g.

widmen V.k.e. (hat gewidmet) : 1. gouestlañ, dediañ, kinnigaduriñ, kinnig ; *jemandem ein Buch widmen*, gouestlañ ul levr d'u.b. ; 2. *jemandem ein bisschen Zeit widmen*, dioueriñ ur pennadig amzer d'u.b. (gant u.b.), lakaat un nebeud eus e amzer e ser u.b., lakaat un nebeud eus e amzer e-kerz u.b.

V.em. : **sich widmen** (hat sich (t-rt) gewidmet) : *sich einer Sache (t-d-b) widmen*, en em ouestlañ (emouestlañ, en em reiñ, emreiñ, en em deuler) d'udb, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'udb, dediañ e galon hag e gorf d'udb, en em atahinañ ouzh udb, vakiñ gant udb, vakiñ d'udb, intent ouzh udb, plediñ gant (ouzh, war) udb, lakaat e albac'henn gant udb, reiñ e amzer d'ober udb, bezañ atapiet gant udb, kemer kalz a deur gant udb, gouestlañ e amzer d'udb, prederiañ gant udb ; *er widmet sich der Sache mit Eifer*, da vat-kaer e ya ganti, mont a ra a-zevri-kaer ganti, mont a ra a-zevri-kaer dezhi, mont a ra parfet ganti, a-zevri-kaer emañ ganti, emañ ganti korf hag ene, stourm a ra gant ur gred birvidik (gant un ene birvidik, gant intampi, gant ur gred intampus) evit ar pezh a zifennomp, emañ gwir wellañ o stourm evit ar pezh a zifennomp ; *er widmet sich ganz dem Studium*, en em ouestlañ a ra d'ar studi, n'eus nemet e studi hag a gont, gouestlañ a ra e amzer a-bezh da studiañ, reiñ a ra e amzer a-bezh da studiañ, en em reiñ a ra gant youl d'e studioù, lakaat a ra holl e albac'henn da studiañ, atapiet eo gant e studioù, kemer a ra kalz deur gant e studi.

Widmung b. (-,-en) : dedi g., dediadenn b., kinnigadur g., gouestladur g. ; *die Widmung eines Buches*, an dedi eus ul levr g.

Wido g. : Gwion g.

widrig ag. : 1. enep, kontrol, rekin ; *widriges Geschick*, gwallavel g., drougavel g., dicheñs b., dizeur g/b, avel a-benn g., mor diaes g., koad-tro g. ; *widrige Umstände*, darvoudoù enep lies., darvoudoù dipitus lies., avelioù enep lies., mor diaes g., kontroliezhioù lies. ; 2. heugus, doñjerus, rukunus, regredus, euzhus, hirisus.

-widrig ag. : a-enep, kontrol da, estren da, distag-krenn diouzh ; *gesetzwidrig*, a-enep al lezenn, kontrol d'al lezenn.

widrigenfalls Adv. : peotramant, anez, e-giz-all, e-mod-all, mod-all, anez da se, a-hend-all, panevez-se, panevet kement-se.

Widrigkeit b. (-, -en) : 1. enebiezh b., eneberezh g. ; 2. diaezamant g., displijadur g., kerseenn b., trabas g., charterezh g., chastre g., bulari g., trechal g., diaester g., fach g. ; 3. doare heugus (doñjerus, rukunus, regredus, fastus, euzhus, hirisus) g.

wie

I. Adv :

1. Adv goulennata : penaos ? pegiz ?

2. Adv estlamiñ : pegen ! na ! nag !

II. Stagell :

1. keñveriañ : evel, ken ... ha

2. amzer : pa

3. doareañ : o

4. troioù-lavar : **wie ... auch, wie wenn**

I. Adv : 1. **Adv goulennata** : penaos ? pegiz ? e pe zoare ? pe e tailh ? pe e giz ? pe e feson ? e pe zoare ? e pe stumm ? dre be hent ? pe dre hent ? dre beseurt doare ? dre benaos ? P. peseurt mod ? ; *wie wird das Ganze verlaufen ?* pegiz e tremeno an traoù ? penaos e tremeno an traoù ? peseurt mod e tremeno an traoù ? ; *wie konntest du so etwas tun ?* perak out aet d'ober ur seurt tra ? ; *wie werden wir es schaffen ?* pegiz e vo graet an dra-se ? penaos e raimp hor c'hont ? peseurt mod e vo graet ? peseurt mod e raimp evit tennañ hon taol ? ; *wie könnten wir es tun ?* dre belec'h (dre be hent, pe dre hent, daoust penaos) e c'hallfemp ober an dra-se ? ; *wie geht es Ihnen ?* penaos emañ an traoù (ar gont, kont, ar bed, ar jeu, an ton) ganeoc'h ? petra rit-hu ? penaos e rit-hu ? penaos ac'hanoc'h ? ha mat ar bed ganeoc'h ? mat emañ ar jeu ? mat ar jeu ? c'hoari a ra ar jeu ? ha c'hwî a zo yac'h ? yac'h oc'h bepred ? penaos an dro ganeoc'h ? c'hoari a ra ? c'hoari a ra an traoù ? penaos e rit ? penaos ez a ho tamm buhez ? penaos e tro ar rod ganeoc'h ? ; *wie heißen Sie ?* pe anv oc'h ? peseurt anv oc'h ? pezh anv oc'h ? pe anv eo ho hini ? peseurt anv eo ho hini ? pe anv ho peus ? peseurt anv ho peus ? ; *wie ist Ihr Name ?* petra a reer ac'hanoc'h-hu ? petra eo hoc'h anv ? ; *wie meinen Sie das ?* petra a fell deoc'h lavaret ? ; *wie bitte ?* petra ho peus lavaret ? penaos ? pesavat ? P. petra ? hañ ? ; *wie kommt es, dass ... ?* petra a zo kaoz e ... ? dre beseurt abeg e ... ? pe evit abeg (perak, pe dre'n abeg, diwar-benn petra, pe diwar-benn tra, dre an arbenn da betra, en arbenn da betra, en abeg da betra, abalamour da betra, evit peseurt abeg, pe evit tra, evit petra) e ... ? (Gregor) ; *wie kommt es, dass Sie nicht bei den anderen sind ?* petra a zo kaoz n'emaoc'h ket gant ar re all ? ; *wie kommt es, dass du schon wieder krank bist ?* petra 'zo kiriek dit da vezañ klañv adarre ? ; *ist er glücklich ? - wie könnte er ?* hag eñ 'zo eürus ? - daoust a belec'h ? a belec'h ! eus a belec'h ! ; *wie könnte ich das wissen ?* a belec'h e oufen-me ? eus a belec'h e oufen-me ? a-beban e oufen-me ? ; *wie wird er sich bloß anstellen, um seinen Plan durchzuführen ?* daoust penaos e teuio a-benn eus e daol ? penaos bennak e raio evit tennañ

e daol ? dre be hent e teuio a-benn eus e daol ? pe dre hent e teuio a-benn eus e daol ? dre belec'h e teuio a-benn eus e daol ? peseurt mod e raio evit tennañ e daol ? ; *er hat es geschafft, ich weiß aber nicht wie*, deuet eo a-benn eus e daol met n'ouzon ket peseurt mod ; *wie könnte er zurechtkommen, wenn er nicht arbeitet ?* pelec'h e soñj deoc'h e c'hallfe dont a-benn hep labourat ?

wie + anv-gwan, + wie viel, wie viele : *wie alt ist er ?* pe oad eo ? pe oad en deus ? pet vloaz eo ? pet vloaz en deus ? pe oad a zo gantañ ? ; *wie groß ist er ?* pegen bras eo ? pe vent eo ? peseurt ment eo ? ; *wie breit ist der Fluss ?* pegen ledan eo ar stêr ? petore ledander a zo d'ar stêr ? ; *wie lang ist dieser Acker ?* pegeit eo ar park-se ? ; *wie lang ist diese Mauer ?* pegeit eo ar voger-se ? ; *wie viele ?* pet ? pet a ? pegement a ? petra a ? ; *wie viele sind wir hier ?* pet den emeur amañ ? ; *wie viel soll es sein ?* pegementad a vo lakaet deoc'h ? ; *wie viel Einwohner zählt die Stadt ?* pet annezad a zo o chom e kêr ? petra a dud a zo o chom e kêr ? ; *wie viele Leute waren dort ?* pegement a dud a oa eno ? pet den a oa eno ? pet a dud a oa eno ? petra a dud a oa eno ? ; *wie viel Uhr ist es ? wie spät ist es ?* pet eur eo ? pet eur emañ ? ; *wie viel Uhr kann es jetzt wohl sein ?* pet eur bennak e c'hall bezañ bremañ ? ; *wie viele Hunde haben Sie ?* pet ki hoc'h eus ? pet a chas hoc'h eus ? pegement a chas hoc'h eus ? ; *wie viele sind es ?* pet 'zo anezho ? pet int ? ; *wie viel Arbeit habt ihr geschafft ?* pegeit a labour a zo bet graet ganeoc'h ? petra a labour a zo bet graet ganeoc'h ? betek pelec'h oc'h erru gant al labour ? ; *wie viel mögen sie wohl sein ?* pet bennak a c'hall bezañ anezho ? ; *wie viel Geld habe ich wohl noch bei mir ?* pegement bennak a chom ganin em yalc'h ? ; *wie viel kann er wohl verdienen ?* pegement bennak e c'hall gounit ? ; *wie viel davon soll ich wohl nehmen ?* pegement kemer ? ; *wie viele davon muss ich noch kaufen ?* pet all a rankin prenañ c'hoazh ? ; *wie viel hast du bei dir ?* pegement 'zo ganit ? pegement a arc'hant a zo ganit ? ; *wie viel kostet es ?* pegement eo ? pegementad eo ? pegementad tra eo ? pegement e koust an dra-se ? pegement e talvez ? pegement an traoù-se ? peseurt priz eo an dra-se ? ; *ich weiß noch nicht, wie viel ich ausgeben werde*, n'ouzon ket c'hoazh pegement e tispignin ; *wie viel bin ich Ihnen schuldig ?* pegement a zlean deoc'h ? ; *wie viel möchtest du ?* pegement a fell dit kaout ? ; *egal, wie viel es kostet*, pegement bennak e kousto ; *es ist ihm egal, wie viel es kostet*, ne ra ket a forzh pegement paeañ ; *ich weiß nicht, wie viele Leute dort waren*, nouspet hini a oa eno, nouspet den a oa eno, nouspet a dud a oa eno ; *keiner weiß, wie viele Leute dort waren*, ne oar den pet a oa eno ; *ich weiß nicht wie viel*, nouspegement ; *wie viele Punkte braucht man zum Gewinnen ?* da bet e vo an taol c'hoari ? ; *den Wievielten haben wir heute ?* ar bet eus ar miz emamp hiziv ? ar petvet eus ar miz emamp hiziv ? ar petvet deiz eus ar miz emamp hiziv ? ; *wie hoch werden die Ausgaben sein ?* betek pegeit ez aio an dispignoù ? ; *wie hoch ist die Anzahl der Falschmeldungen in einer Zeitung ?* a bet ar c'heloù toull a vez embannet en ur gazetenn ?

wie + adverb : *wie lange brauchen Sie dazu ?* pegeit (pegeit amzer, pegeit a amzer) ho po ezhomm evit ober an dra-se ? pegeit (pegeit amzer, pegeit a amzer) ho po ezhomm d'en ober ? a-benn pegeit e vo echuet al labour ganeoc'h ?

; *wie lange wird es noch dauern ?* pe betek keit e pado c'hoazh ? mechal pegeit e pado c'hoazh ? daoust pegeit e pado c'hoazh ? pegeit amzer e pado c'hoazh ? betek pegeit e pado c'hoazh ? betek pe amzer e pado c'hoazh ? ; *wie lange bleibt er hier ?* pegeit e chomo amañ ? pegeit amzer e chomo amañ ? daoust pegeit e chomo amañ ? ; *wie lange dauert die Fahrt von Berlin nach Leipzig ?* pegeit 'zo eus Berlin da Leipzig ? pegeit e pad ar veaj eus Berlin da Leipzig ? ; *egal, wie lange es dauert,* pegeit bennak e pado ; *wie lange sind sie schon weg ?* pegeit 'zo int aet kuit ? ; *geh mal zum Händler und frag ihn, wie lange schon diese Fische bei ihm liegen,* kerzh da c'houlenn digant ar marc'hadour pegeit emañ ar pesked-se o ruilhal gantañ ; *ich weiß nicht wie lange,* nouspegeit ; *wie oft ?* pet gwech ? bep pegeit ? pegen alies ? ; *wie oft kommen sie zu Besuch ?* pegen alies e vezont du-se ? ; *wie oft fahren die Züge ?* bep pegeit ez eus trenioù ? ; *wie oft wart ihr dort ?* pet gwech oc'h bet eno ? ; *wie weit ist es von hier bis Leipzig ?* pegeit emañ Leipzig ac'hanen ? pegeit 'zo ac'hanen betek Leipzig ? pegeit 'zo ac'hanen da Leipzig ? ; *wie weit ist es bis zur Stadt ?* pegeit 'zo ac'hanen da gêr ? ; *wie weit ist es bis dorthin ?* pegeit emañ ? pegeit eo ? pegeit emañ ac'hanen ? ; *wie weit ist es von Berlin bis Leipzig ?* pegeit 'zo a Verlin da Leipzig ? pegeit 'zo eus Berlin betek Leipzig ? ; *egal, wie weit es liegt,* pegeit bennak emañ ac'hanen ; *wie weit kann der Krieg noch gehen ?* betek pelec'h e c'hall mont ar brezel ? ; *wie weit muss Liebe reichen ?* betek pegeit e rank ar garantez mont ? ; *wir werden sehen, wie weit ihre Bosheit reicht,* gwelet a raimp betek pegeit e ya o drougiezh, gwelet a raimp betek pelec'h e ya o drougiezh ; *wie schnell fuhr er ?* pegen buan ez ae gant e garr ?

2. Adv estlammiñ : pegen ! na(g) ! ha(g) ! ken ! pe ! ; *wie viel einfacher wäre es !* na pegen aesoc'h e vije ! ; *wie groß ist unser Hans !* pegen bras eo Yann ! na bras eo Yann ! ha bras eo Yann ! ken bras eo Yann ! pe bras eo Yann ! ; *wie schnell kommt die Nacht !* na pegen buan e teu an noz ! hag e teu buan an noz ! nag e teu buan an noz ! gwashat ma teu an noz buan ! ; *wie schön singt er !* na pegen brav e kan ! gwashat ma kan brav ! hag e kann kaer ! ; *wie hat er sich gefreut !* nag eñ a oa laouen ! ; *wie schön !* na pegen brav ! na kaer eo ! nag-eñ 'zo kaer ar pezh a welan ! ha kaer eo an dra-se ! o ! ; *wie groß ist die Anzahl der Leute, die das können !* a bet den (hag a bet den, hag a bet hini, nag a bet den, nag a bet hini) a oar ober an dra-se ! ; *du weißt nicht, wie sehr ich dich liebe,* n'ouze ket pegen kreñv eo ar garantez a vagan evidout ; *wie verwirrt war ich !* na me a oa kollet va spered ganin ! ; *wie groß wurde nun die Verlegenheit ihrer Eltern !* nag o zud a voe nec'het neuze ! ; *wie ungern tat er diese Arbeit !* pegement e tisplije al labour-se dezhañ ! ; *wie oft !* pegen alies ! pet ha pet gwech all ! na pet gwech ! nouspet gwech c'hoazh ! tremen kant gwech ! kant ha kant gwech ! nag a wech ! nag a bet gwech hag a bet gwech ! pet gwech warn-urgent ! pet kant gwech warn-urgent ! pet mil gwech warn-urgent ! hag a bet gwech ! n'ouzon ket pet kant warn-urgent ! n'ouzon ket pet mil warn-urgent ! ; *wie oft habe ich nicht geklingelt !* na

liesat am eus sonet ! ; *wie oft habe ich es dir schon gesagt !* nouspet gwech c'hoazh em eus lavaret kement-se dit ! tremen kant gwech em eus lavaret an dra-se dit ! kant ha kant gwech em eus lavaret se dit ! pet gwech warn-urgent (pet ha pet gwech all, nag (hag) a bet gwech, nag a wech, na pet gwech, pet kant gwech warn-urgent, pet mil gwech warn-urgent) em eus lavaret se dit, pegen alies em eus lavaret se dit, n'ouzon ket pet kant warn-urgent em eus lavaret se dit, n'ouzon ket pet mil warn-urgent em eus lavaret se dit ; *und wie oft hat man mir das Baden verboten, aus Angst, ich könnte ertrinken !* pet gwech ivez ez eus bet difennet ouzhin mont da gouronkañ gant aon da vezañ beuzet ! ; *wie mancher !* dreist pep tra ! ken-ha-ken ! ; *und wie !* ur spont ! un hiris ! un diframm ! na pegeit ! na petra 'ta ! sur 'vat, ha n'eo ket an neuze a ran ! moarvat sur ! ya evelkent 'vat ! ; *er hat geschrien und wie !* youc'het en doa na pegeit ! youc'het en doa, ur spont ! youc'het en doa, un hiris ! youc'het en doa, un diframm !

II. Stagell : 1. keñveriañ : evel, e-doare, e-giz, e-mod, er mod gant, e-par, e-tailh, koulz ha, kenkoulz ha, re-bar da, hervez mod udb, hervez mod u.b., stal da, stal ma, evel ma, en dailh ma, en doare ma, hervez ma, diouzh ma, hervez a ; *einer wie er,* unan eveltañ, unan e-giz dezhañ, unan egistañ ; *wie der Vater, so der Sohn,* mab d'e dad eo Kadioù pe a vent pe a liv - mab d'e dad eo Kadioù, diouzh e ouenn e ra / mab d'e dad eo Kadioù nemet e vamm a lavare gaou / mab diouzh tad / hevelep tad, hevelep mab (Gregor) - laer diwar laer, mezvier diwar mezvier ; *stumm wie ein Fisch,* mut evel ur pesk (ur sourd, ur peul, ur post-kloved, ul lakez-pikez) ; *wie ein Schwein essen,* debriñ e-tailh (evel, e-mod, e-doare, er mod gant) ur pemoc'h ; *er starb genauso wie sein Vater,* mervel a reas er mod gant e dad ; *ein Mann wie er,* un den evel-se g., un den eus e dremp, un den seurt-se ; *Physiker wie Planck, Heisenberg ...,* fizikourien evel Planck, Heisenberg ... ; *ich singe, wie der Vogel singt (Goethe),* kanañ a ran evel ma kan an evn, kanañ a ran er mod ma kan an evn, kanañ a ran e-tailh ul labous, kanañ a ran e-mod ul labous ; *wie die meisten Leute sehe auch ich fern,* sellet a ran ouzh ar skinwel evel ma (e-giz ma, er mod ma) ra an darn vrasañ eus an dud ; *Müller, Schneider und wie sie alle hießen,* Müller, Schneider ha me 'oar-me piv c'hoazh (ha kement 'zo) ; *wie es sich gehört,* en dailh hag en doare ma'z eo ret, en dailh m'eo dleet, evel ma'z eo dleet, evel 'zo dleet, evel m'eo dleet, hervez ma'z eo dleet, diouzh ma'z eo dleet, evel ma tere, ent prop, e doare ma faot, evel ma faot, evel a faot ; *wie man es nimmt,* hervez, a-hervez, hervez an doare da welet an traoù, se a zo hervez ; *wie du siehst,* evel ma welez, evel a welez, diouzh ma welez, hervez a welez ; *wie Sie wissen,* evel a ouzoc'h, evel ma ouzoc'h ; *wie gesagt,* evel m'em boa lavaret, evel m'en doa lavaret, evel ma'z eus bet lavaret ; *wie ich gehört habe,* hervez am eus klevet, diouzh am eus klevet, war am eus klevet ; *wie ihm behauptet wurde,* diouzh ma oa bet lavaret dezhañ ; *ich verkaufte das Haus so, wie es ist,* gwerzhañ a ran an ti vel-vel, gwerzhañ a ran an ti evel-evel ; *so wie jetzt die Dinge stehen, so wie die Dinge nun einmal stehen,* o vezañ m'emañ an traoù e-giz-se, pep tra o vezañ er c'hiz-se (Gregor), dre m'emañ an traoù e-giz-se, peogwir emañ kont evel-se, gant stad an traoù er mod 'zo ; *er nimmt das Leben so, wie es kommt,* bevañ a ra kontant evel m'emañ ;

sie haben nicht weiter danach gefragt, so wie ihre Nachbarn, n'o doa ket klasket gouzout hiroc'h kennebeut ha ma rae o amezeien ; *ich hatte nichts gehört, so wie meine Nachbarn*, ne'm boa klevet netra na va amezeien kennebeut ; P. *wie gehabt*, en-dro, a-nevez, a-adwech, adarre, ur wech ouzhpenn, ur wech c'hoazh ; *alles wie gehabt*, evel boaz, evel kustum, hervez kustum, evel an ordinal, mont a ra pep tra evel boaz, treiñ a ra ar bed evel kustum, mont a ra an traoù evel boaz ; [kr-l] *wie man in den Wald ruft, so schallt es heraus*, emañ an eost diouzh an here - eostet e vez ar pezh a vez hadet - an hini a staot ouzh an avel a-benn a bak leun e zent - ordinal e vez tapet an den diwar-bouez e deod - diouzh ma ri e kavi - roerig kaverig - hervez ma ri e vo graet dit - evel ma komzot e vlot respontet - an hini a ra goap ouzh e revr e stag - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - an hini a grañch fae a grañch war e sae - diouzh ma reot e kavot - eus ar skudell a roez, e resevez - gra vad hag e kavi mad - ma mab, gant ar vent a venti ha netra ken, mentet e vi - an hini a zigor e glap a bak atav un dra bennak - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - neb a zo e doenn e soul arabat teurel ur c'hef-tan war hini e amezeg - da gazh mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all ; *wie gewonnen, so zerronnen*, ar re-se a zo berr o lostoù (o skouarnioù), madoù deuet pront buan e tishilont, goude ar rastell ar forc'h, goude ar serrer e teu an diserrer ; *wie du mir, so ich dir*, evel ma komzit, e vezit respontet - eus ar skudell a roez, e resevez - roerig kaverig - mann evit mann - diouzh ma ri e kavi - hervez ma ri e vo graet dit - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - da gazh mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all.

so ... wie : ken ... ha(g) ; *er ist so groß wie ich*, a vent eo ganin, ken bras eo ha me ; *er ist nicht so groß wie ich*, n'eo ket ken bras ha me ; *so viel wie*, kement ha ... ; *er schafft am Tag zweimal so viel wie sein Kollege*, ober a ra d'e zevezh an hanter muioc'h eget e genseurt, ober a ra d'e zevezh daou labour e genseurt ; *ein Dollar ist so viel wie sechs Franc*, talvoudegezh c'hwech'h lur gall a zo gant un dollar ; *so gut wie*, koulz ha, kenkoulz ha, kazi, kazimant, koulz lavaret, evel pa lavarfed ; *es ist so gut wie keiner da*, n'eus kazi hini ebet ; *er ist so gut wie tot*, kazimant eo marv, marv eo koulz lavaret, marv eo evel pa lavarfed ; *das ist so gut wie sicher*, kazimant sur eo, kazi sur eo ; *sie sind so gut wie verlobt*, dindan an embannoù emaint koulz lavaret ; *so gut wie trocken*, koulz ha sec'h, tost da sec'h, tost sec'h, sec'h koulz lavaret, sec'h tost da vat, kazimant sec'h ; *so gut wie nichts*, burzhud netra - kazimant netra - netra, koulz lavaret - an hanter eus netra - un netraig bennak - ar ouenn 'zo bet - hogos

netra - hogozik tamm ; *so gut wie nie*, burzhud morse ; *er arbeitet so gut wie nie*, ne labour hogozik tamm.

2. amzer : pa, diwar-greiz ma ; *wie er eintrat*, dres p'edo o vont tre, just p'edo o vont tre, diwar-greiz m'edo o vont tre.

3. doareañ : o ; *ich sah, wie er über die Straße ging*, e welet a ris o treuziñ ar straed.

4. troioù-lavar : **wie ... auch, wie wenn** : *wie schlecht auch das Wetter war*, n'eus forzh pegen fall (daoust pegen fall, pegen fall bennak) e oa an amzer, da fall ma oa an amzer ; *wie dem auch sei*, foeltr petra vo, ne ra forzh penaos vo an traoù, forzh petra vo, n'eus forzh penaos, forzh peseurt mod, daoust-pe-zaoust, bezet pe vezet, bezet na vezet, bezet a vezo, bezet pe vezo, bezet pezh a garo, evel ma vo e vo, c'hoarvezet a c'hoarvezo, c'hoarvezet pezh a garo, c'hoarvezet pe c'hoarvezo, deuet a zeuy, koustet a gousto, e feson pe feson, mod pe vod ; *er tut, wie wenn er mich nicht gesehen hätte*, ober a ra evel pa (ober a ra e-giz pa, ober a ra e-doare pa) n'en dije ket gwelet ac'hanon.

Wie n. (-,-) : penaoz g., tailh b., tu g., doare g. ; *auf das Wie kommt es an*, kemenerien omp tout met an dailh eo a zoug - ober hag ober 'zo - an tu eo an hanter eus al labour - n'eus labour na c'haller da verraat en ur gemer dre ar penn mat - labour digoret mat hanter c'hraet, bec'h sammet hanter zouget - o lakaat ar ber ouzh ar ribot e teuer abred da gaout faot [faot = naon] - o trougiformiañ e reer kornek ar bara ; *das Wie und das Warum*, ar rag hag ar perag, ar perag hag ar penaoz, ar penaoz hag ar perag, ar perag hag ar penent.

Wiebel g. (-s,-) : [loen.] kos g., c'hwil-kos g., c'hwil-greun g., minoc'h str., gaozan str. ; *von den Wiebeln angefressen werden*, gaozanañ.

wiebeln V.gw. : neriñ, neradiñ, bordilhañ, berviñ, merat, fourgasiañ, merienañ, meskañ, puilhañ, fonnañ.

Wiede b. (-,-n) : gwedenn b.

Wiedehopf g. (-s,-e) : [loen] houer g., houerig g., kogenan g., kogenan houer g., toupenn b., kof an hañv g., kofig an hañv g., boudorig g.

Wiedel g./n. (-s,-) : gwedenn b.

wieder Adv. : adarre, arre, en-dro, a-nevez, a-nevez-flamm, c'hoazh, ad-, un taol all ; *sind Sie schon wieder da ?* c'hwil adarre ? ; *der Winter ist wieder da*, aet eo an amzer e goañv en-dro, distro ar goañv adarre ; *wieder werden*, distreiñ da vezañ ; *wieder gehen können*, adkavout ar c'herzhed ; *wir haben schon wieder fürstlich zu Abend gegessen*, ha setu bet ur goan a-stroñs adarre ; *er ist wieder zu Hause*, distro eo d'ar gêr, retomet eo d'ar gêr ; *ich bin gleich wieder da*, ne vin ket seizhdaleetoc'h gant va zro, ne vin nemet un hollvad oc'h ober va zro, ne vin ket daletoc'h evit ober va zro, ne vin ket ur begad o tont en dro amañ, ne vin ket pell oc'h ober va zro, a-benn ur pennad e vin en-dro ; *nie wieder*, biken ken, biken mui, foeltr mui, biken james ken, birviken ken, morse-holl ken, mui birviken ; *ich tue es nie wieder*, ne rin biken an dra-se ken, ne rin biken ken an dra-se, biken ne rin an dra-se ken, biken ken ne rin an dra-se, biken mui ne rin an dra-se, foeltr mui ne rin an dra-se, biken james ken ne rin an dra-se, birviken ken ne rin an dra-se, morse-holl ken ne rin an dra-se ; *tu es nie wieder !* taol pled ne rafes ur wech c'hoazh kement all din-me ! na ra ket kement-se un eil gwech ! na ra biken mui an dra-se en-dro ! diwall d'ober kement all ken ! na ra

morse-holl traoù evel-se ken ! ; *nie wieder wird diese verlorene Freude in eins unserer Herzen zurückkommen*, biken james ken (birviken ken) ne c'hello hini ac'hanomp en em gavout en un hevelep eürusted ; *wir sehen sie nie wieder*, n'o gwelimp mui birviken, n'o gwelimp biken mui ; *immer wieder (wieder und wieder)*, bep frap, dibaouez, da bep mare, dalc'hmat, ingal-ingal, ingal, tro-distro, taer-ha-taer, ugent-kant gwech an deiz, harz-diharz, taol-ha-taol ; *ich kann diesen Film immer wieder sehen*, ne skuizhan nepred o sellet ouzh ar film-se ; *etwas immer wieder lesen*, lenn-dilenn udb ; *hin und wieder*, bep an amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, ur wech an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, pred-ha-pred, gwech an amzer, gwech hag amzer, bep ur mare, bep ar mare, gwezhave, gwezhavez, ur wech dre vare, gwechoù, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, a wech da wech, gwech a vezh, gwech dre wech, dre bep div wech, mare-mare, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhiadoù, a-goulzoù, a-goulzadoù, koulz-ha-koulz, bep eil mare, a-daoladoù, a-daolioù, dre bep taol, taol-ha-taol, a-frapadoù, frapadoù 'zo, a-dachadoù, a bellik da bellik, tanav ; *jemanden vom Tode wieder erwecken*, degas buhez en-dro en u.b., dasorc'hiñ u.b., lakaat u.b. da (ober d'u.b.) sevel a varv da vev ; *er gibt alles, was er verdient, sofort wieder aus*, dispign a ra dre ma c'hounez ; *er ist wieder eingeschlafen*, adtaolet eo da gousket, kroget eo da gousket en-dro ; *sich wieder finden*, en em vestroniañ, dont ennañ e-unan, en em gavout, dont en-dro war e du, ober un dastum, distreiñ d'an-unan (Gregor), distreiñ outañ e-unan, dont d'e yezh, diabafañ ; *wann sehen wir uns wieder ?* pegoulz (peur) en em welimp adarre ? ; *wieder verwertetes Glas*, gwer atoret g., gwer adaozet g., gwer adimplijet g. ; *in ein Amt wieder einsetzen*, adlakaat en e garg (en e renk) ; *sich an etwas wieder erinnern*, dont udb da soñj d'an-unan en-dro, adeñvoriñ udb, kaout soñj en-dro eus udb, dont da soñj d'an-unan en-dro en udb. ; *er ist nicht wieder zu erkennen*, n'emañ ket an dud evit anavezout anezhañ ken ; *nicht wieder gutzumachender Schaden*, gaou na c'hall ket bezañ digollet (kempouezet) g., droug n'eus ket a zigoll dezhañ g., gaou na c'haller ket dic'haouiñ outañ g., gaou na c'haller ket redimañ g., droug n'eus ket tu da zispenn anezhañ g. ; *um nichts und wieder nichts, für nichts und wieder nichts*, diwar-goust netra - evit an hanter eus netra - evit netra -, evit mann ebet - evit ket - evit un netra - evit un netraig - evit nebeut a dra - evit ken nebeut all - evit ken nebeut-se - evit nemeur a dra - evit mibiliajoù (disterajoù) - hep reizh nag abeg - kelo ken nebeut a dra - evit kelo-se - evit dister dra - evit bihan dra / evit dister abeg (Gregor) - evit ur bihan dra - evit an disterañ abeg - evit kement bramm a zo tout - diwar un netraig - diwar-benn nebeut a dra - war-bouez un neudenn vrein - war-bouez netra - war-bouez mann - evit ket ha netra - e-skeud an disterañ abeg - evit nemet - evit ya, evit nann - diwar ya pe nann - hep abeg ebet - evit un dra dister a-walc'h ;

wieder- : rakverb rannadus (nemet **wiederholen**¹) : en-dro, a-nevez, ad-

Wiederabdruck g. (-s,-e) : advoulladur g., advoullañ g., advoulladenn b.

wiederabtreten V.k.e. (tritt wieder ab / trat wieder ab / hat wiederabgetreten) : eilreiñ, daskor, daskoriñ, resteurel, adreiñ.

Wiederabtretung b. (-,-en) : eilroadur g., daskor g., daskoridigezh b., restaolerezh g., adro g.

wiederaufnehmen V.k.e. (fängt wieder an / fing wieder an / hat wiederaufgenommen) : azdaraouiñ, adkomañs, adkregiñ gant, adstagañ gant, adober.

wiederrückführen V.k.e. (knüpfte wieder an / hat wiederrückgeführt) : 1. adstagañ, adskoulmañ, stagañ en-dro ; 2. [dre skeud.] adstagañ gant, adkregiñ gant.

Wiederrückführung b. (-) : adlañs g., azlañs g. ; *Wiederrückführung der Wirtschaft*, adlañs an armerzh g., azlañs an armerzh g.

wiederaufarbeiten V.k.e. (arbeitete wieder an / hat wiederaufgearbeitet) : addanzen.

Wiederaufarbeitung b. (-) : addanzen g., addanzeadur g.

Wiederaufarbeitungsanlage b. (-,-n) : greanti addanzen g.

Wiederaufbau g. (-s) : adsavadur g., adsavidigezh b., adsav g., adsevel g.

wiederaufbauen V.k.e. (baute wieder auf / hat wiederaufgebaut) : adsevel, sevel [udb] eus e boull, peñseliat.

wiederaufbereiten V.k.e. (bereitete wieder auf / hat wiederaufbereitet) : addanzen.

Wiederaufbereitung b. (-) : addanzen g., addanzeadur g.

Wiederaufbereitungsanlage b. (-,-n) : greanti addanzen g.

Wiederaufblühen n. (-s) : adtaol g., regain g., adsav g., adsavidigezh b., dasorc'hidigezh b.

Wiederaufforstung b. (-,-en) : adkoadañ g., adkoadadur g.

wiederaufführen V.k.e. (führte wieder auf / hat wiederaufgeführt) : adkinnig, kinnig en-dro.

Wiederaufführung b. (-,-en) : adkinnig ur pezh-c'hoari g., adkinnigadur ur pezh-c'hoari g.

wiederaufkommen V.gw. (kam wieder auf / ist wiederaufgekommen) : 1. [yec'hed] addont, dont e-barzh, disoc'h a gleñved, digleñvedañ, digleñvel, pareañ, yac'haat, gwellaat, dont da blom, dont d'e yezh, adnerzhañ ; 2. [dre skeud.] adsevel, sevel a-nevez, sevel eus e boull, sevel e chouk ; 3. dont en-dro, ragainañ, addont war wel.

Wiederaufleben n. (-s) : adtaol g., regain g., adsav g., adsavidigezh b., dasorc'hidigezh b., adenaouiñ g., advevañ g., azbevañ g.

Wiederaufnahme b. (-) : 1. adlañs g., azlañs, adskoulmidigezh b. ; *Wiederaufnahme der diplomatischen Beziehungen*, adlañs an darempredoù diplomatek g. ; 2. [gwir] azgweladur g., azgweladenn b. ; *Antrag auf Wiederaufnahme des Verfahrens*, azgalv azgwelout g.

Wiederaufnahmeverfahren n. (-s,-) : [gwir] azgweladur ur prosez g., azgweladenn ur breudad b.

Wiederaufrüstung b. (-) : armañ en-dro g., adarmañ g., adarmerezh g.

Wiederauftreten n. (-s) : [c'hoariva] distro war al leurenn g.

Wiederausfuhr b. (-,-en) : adezporzhiadur g., adezporzhiñ g.

Wiederbegegnung b. (-,-en) : kejadenn nevez b., adkejañ g.

Wiederbeginn g. (-s,-e) : adkrog g., azderoù g. ; *Wiederbeginn der Schule*, distro-skol g/b.

wiederbeginnen V.gw. (begann wieder / hat wiederbegonnen) : adkregiñ, adstagañ, azderaouiñ, adkomañs.

wiederbekommen V.k.e. (bekam wieder / hat wiederbekommen) : adtapout, kaout en-dro, adkavout, askavout, aspiaouañ.

wiederbeleben V.k.e. (belebte wieder / hat wiederbelebt) : 1. advuhezekañ, advuhezañ, advevañ, dasorc'hiñ, reiñ lañs en-dro da, adreiñ buhez da, dihuniñ, adsevel ; 2. [mezeg.] defraouiñ, advevaat.

Wiederbelebung b. (-,-en) : 1. advevañ g., advuhezañ g., advuhezekañ g. ; 2. adkresk g., adlañs g. ; 3. [mezeg.] defraouiñ g., defraouerezh g., advevaat g.

Wiederbelebungversuch g. (-s,-e) : 1. strivadenn advevañ b., argeziad advevañ g. ; 2. [mezeg.] *bei jemandem Wiederbelebungversuche anstellen*, klask defraouiñ u.b., klask advevaat u.b.

wiederbeschaffen V.k.e. (beschaffte wieder / hat wiederbeschafft) : pourvezañ a-nevez, pourchas en-dro, adpourvezañ, darbariñ en-dro.

Wiederbeschaffung b. (-,-en) : adpourvezadur g.

wiederbevölkern V.k.e. (bevölkerte wieder / hat wiederbevölkert) : adpoblañ.

wiederbezahlen V.k.e. (bezahlte wieder / hat wiederbezahlt) : paeañ en-dro, dastalañ, resteurel, daskor.

wiederbringen V.k.e. (brachte wieder / hat wiedergebracht) : kas en-dro, degas en-dro, addegas.

Wiedereinführung b. (-,-en) : addegas g., adsavidgezh b., adsav g., adebarzhadur g., adebarzhiñ g.

Wiedereingliederung b. (-,-en) : adkenemprerezh g., adkenempradur g.

wiedereinrenken V.gw. (renkte wieder ein / hat wiedereingereckt) : [mezeg.] lec'hiñ, diren, adlakaat en e blas, adempañ, advarc'hañ.

wiedereinschiffen V.k.e. (schiffte wieder ein / hat wiedereingeschiff) : adlestrañ.

V.em. **sich wiedereinschiffen** (schiffte sich wieder ein / hat sich (t-rt) wiedereingeschiff) : adlestrañ.

wiedereinsetzen V.k.e. (setzte wieder ein / hat wiedereingesetzt) : dasstaelañ, adlakaat en e garg, dazbriañ.

Wiedereinsetzung b. (-,-en) : 1. dasstaelañ g., dasstaeladur g., adlakaat en e garg g. ; 2. [gwir] didamalladur g., dizuadur g., dizuañ g., dazbriañ g.

Wiedereintritt g. (-s,-e) : 1. [egorlestr] distro b. ; 2. ademezeladur g.

wiederentdecken V.k.e. (entdeckte wieder / hat wiederentdeckt) : addizoloiñ, dizoloiñ en-dro.

Wiederentdeckung b. (-,-en) : addizoloidigezh b., adkavadenn b.

wiedererhalten V.k.e. (erhält wieder / erhielt wider / hat widererhalten) : adtapout, kaout en-dro, adkavout, askavout, aspiaouañ.

wiedererinnern V.em. : **sich wiedererinnern** (erinnerte sich wieder / hat sich (t-rt) wiedererinnert) : *sich an etwas (t-rt) wiedererinnern*, kounañ udb, memoriñ war udb, dont udb da soñj d'an-unan, eñvoriñ

udb, kaout soñj en-dro eus udb, dont da soñj d'an-unan en-dro en udb.

Wiedererinnerung b. (-,-en) : marsoñj g., kounaenn b.

wiedererkennen V.k.e. (erkannte wieder / hat wiedererkannt) : anavezout ; *nicht wiedererkennen*, dizanavezout, dianavezout, dianaout ; *er war seit seiner Krankheit nicht wiederzuerkennen*, ne oa ket ken an dud evit anavezout anezhañ abaoe ma oa bet klañv, dianav e oa abaoe ma oa bet klañv, dianaoudadus e oa abaoe ma oa bet klañv, dianavezadus e oa abaoe ma oa bet klañv, disleberet (dishevelebet) e oa abaoe ma oa bet klañv, disneuz e oa abaoe ma oa bet klañv, dianavez e oa d'an dud abaoe ma oa bet klañv ; *ich hätte dich nie wiedererkannt*, n'em bije james anavezet ac'hanout.

Wiedererkennung b. (-,-en) : 1. anavezadur g. ; 2. [preder.] anavout g., daznaout g.

wiedererlangen V.k.e. (erlangte wieder / hat wiedererlangt) : adtapout, kaout en-dro, adkavout, askavout, aspiaouañ, askemer perc'henniezh udb ; *das Bewusstsein wiedererlangen*, dont ennañ e-unan, difallañ, difallaat, difatañ, dialvaoniñ, disemplañ, difaganiñ, diorvaniñ, divadaouiñ, divatorelliñ, en em anavezout, distreiñ d'an-unan (Gregor), addont d'e vez, addont e-barzh, dont eus e fallaenn, dont e santimant en-dro, distreiñ e-barzh, dont d'e stad, dont d'en em intent, dont e anaoudegezh d'an-unan en-dro, dont en-dro en e anaoudegezh ; *er hat das Augenlicht wiedererlangt*, deuet eo ar gweled dezhañ en-dro, askavet en deus ar gweled.

Wiedererlangung b. (-,-en) : adkavadur g., askavadur g., adkavidgezh b., azkavidgezh b., asperc'hennidigezh b., aspiaouadur g.

wiedererobern V.k.e. (eroberte wieder / hat wiedererobert) : adperc'hennañ, adc'hounit, adaloubiñ.

Wiedereroberung b. (-,-en) : adperc'hennidigezh b., adperc'hennañ g., adc'hounid g.

wiedereröffnen V.k.e. (eröffnete wieder / hat wiedereröffnet) : digeriñ en-dro, adigeriñ..

Wiedereröffnung b. (-,-en) : addigoradur g.

wiedererscheinen V.gw. (erschien wieder / ist wiedererschienen) : en em ziskouez a-nevez, dont en-dro war wel, en em addiskouez, addont war wel.

Wiedererstattung b. (-,-en) : digoll g., daskoradur g., dastaladur g., restaolerezh g., divizañ, difrejañ g.

wiedererstehen V.gw. (erstand wieder / ist wiedererstanden) : divervel, adsevel, dasorc'hiñ, sevel a varv da vev, dont a varv da vev, distreiñ a varv da vev.

wiedererwecken V.k.e. (erweckte wieder / hat wiedererweckt) : dihuniñ ; *jemanden vom Tode wiedererwecken*, lakaat u.b. bev adarre, reiñ buhez da unan marv, dasorc'hiñ u.b., adreiñ buhez d'u.b., degas u.b. a varv da vev, degas buhez en-dro d'u.b., degas buhez en-dro en u.b., lakaat u.b. da (ober d'u.b.) sevel a varv da vev.

wiedererwerben V.k.e. (erwirbt wieder / erwarb wieder / hat wiedererworben) : adprenañ, prenañ en-dro.

wiedererzählen V.k.e. (erzählte wieder / hat wiedererzählt) : adkontañ, adlavaret.

Wiedererzeugung b. (-,-en) : astiñvañ g., azgenel g.

wiederfinden V.k.e. (fand wieder / hat wiedergefunden) : adkavout, kavout en-dro, askavout, kavout an disaouzan eus ; *er konnte das Buch nicht wiederfinden*, c'hwitañ a reas war al levr ; *ich habe meine Brieftasche*

wiedergefunden, aber ohne das Geld, das drin war, adkavet eo bet ganin va doug-paperioù, forc'het a'n arc'hant a oa e-barzh ; *sein inneres Gleichgewicht wiederfinden, seine Seelenruhe wiederfinden*, kavout gwasked diouzh kint ha broud ar c'herse, adkavout e gempouez spered, adkavout e gempouez bred, dont ennañ e-unan, distreiñ ennañ e-unan ; *er fand seine Sprache wieder*, ar gomz a zeuas dezhañ en-dro, ar prezeg a zeuas dezhañ en-dro, adkavout a reas ar gomz, distaget e voe e deod, dont a reas e deod da zistagellañ, liamm e deod a ziskoulmas ; *in dem Gedränge wurden wir getrennt und fanden uns nicht wieder*, en engroez e oamp en em gollet an eil diouzh egile ; *in dem Gedränge wurde das Kind von seinen Eltern getrennt und fand sie nicht wieder*, ar bugel a oa bet kollet diouzh e dud e-mesk an engroez.

Wiedergabe b. (-, -n) : 1. daskor g., daskorad g., daskoridigezh b., restaol g., restaolidigezh b., restaolerezh g., adro g. ; 2. adskeudennadur g., eilskeudennadur g., eillivadur g., eiltaoliñ g., eiladiñ g., eilad g., eiladur g., eilskouer b., eilskeudenn b., haneilañ g. ; *naturgetreue Wiedergabe*, eilad heñvel-mik ouzh ar pezh orin g., eilad fidel eus ar pezh orin g., eilad kewir gant ar pezh orin g. ; *wörtliche Wiedergabe eines Textes*, troidigezh ger evit ger b., troidigezh ger-ha-ger b. ; *Wiedergabe von Schall*, haneilañ ar stenioù g. ; 3. [sonerezh] seniñ g., c'hoari g.

Wiedergabetreue b. (-) : [sonerezh] fealded b.

wiedergeben V.k.e. 1. (gibt wieder / gab wieder / hat wiedergegeben) : reiñ en-dro, adreiñ, daskor, daskoriñ, resteurel, rentañ ; *jemandem die Freiheit wiedergeben*, reiñ e frankiz en-dro d'u.b. ; *jemandem das Augenlicht wiedergeben*, dizallañ u.b., reiñ ar gweled en-dro d'unan dall ; *den Sinn wiedergeben*, adreiñ spered ar skrid orin ; 2. eztaoliñ, ezteurel, diskouez, mouezhiañ ; *wörtlich wiedergeben*, adlavaret, degas ger-ha-ger ; *jemandes Worte wiedergeben*, degas gerioù u.b., restañ komzoù u.b. ; [sport] *das Ergebnis gibt das Spiel nicht richtig wieder*, n'emañ ket ar gont diouzh ar c'hoari.

wiedergeboren ag. : adc'hanet, ganet a-nevez, adsavet.

Wiedergeburt b. (-, -en) : 1. adc'hanedigezh b., azganedigezh b., adenkorfadur g. ; 2. [dre skeud.] adtaol g., regain g., adsav g., adsavidigezh b., azginivelezh b., dasorc'h g., dasorc'hidigezh b.

wiedergenesen V.gw. (genas wieder / ist wiedergenesen) : pareañ, yac'haat, dont war-c'horre, diglañviñ, addont, dont e-barzh, disoc'h a gleñved, digleñvedañ, digleñvel, gwellaat, dont da blom, dont d'e yezh.

Wiedergenesung b. (-) : pare g., diglañvadur g., pareidigezh b., pareañs b., diboañ b., yac'hidigezh b., gwelladenn b., gwelladur g., gwelladurezh b., gwellañ b.

wiedergewinnen V.k.e. (gewann wieder / hat wiedergewonnen) : adc'hounit.

wiedergutmachen V.k.e. (macht wieder gut / machte wieder gut / hat wiedergutmacht) : digoll (kempouezañ, dispenn) an droug graet, digoll u.b. evit

an droug graet dezhañ, dic'haouiñ eus an droug graet, difallañ (renkañ, digoll, rapariñ) udb, en em akuitañ.

Wiedergutmachung b. (-, -en) : digoll g., dic'haouadur g., dic'haou g., dic'haouadenn b., garedon g./b., redimerezh g.

wiederhaben V.k.e. (hat wieder / hatte wieder / hat wiedergehabt) : kaout en-dro, adkavout.

wiederherstellen V.k.e. (stellte wieder her / hat wiederhergestellt) : 1. adsevel, adlakaat, assevel ; *das Gleichgewicht wiederherstellen*, lakaat kempouez en-dro, kempouezañ en-dro ; *die Monarchie wiederherstellen*, assevel an unpenniezh ; 2. renevezañ, nevezañ, adaozañ, difallañ, ratreañ, lakaat e ratre ; 3. [mezeg.] *jemanden wiederherstellen*, pareañ ur c'hlañvour, reiñ yec'hed d'ur c'hlañvour, dijabliñ ur c'hlañvour, degas yec'hed ha nerzh d'ur c'hlañvour en e wazhied.

Wiederhersteller g. (-s, -) : adaozer g., renevezer g., ratreer, assaver g.

Wiederherstellung b. (-, -en) : 1. adaozidigezh b., adaozerezh g., renevezidigezh b., adsavidigezh b., ratreerezh g., ratreañ g. ; *Wiederherstellung einer Fassade*, nevezerezh (kempennidigezh b.) talbenn un ti g. ; 2. [mezeg.] pare g., diglañvadur g., pareidigezh b., pareañs b., yac'hidigezh b., gwelladenn b., gwelladur g., gwelladurezh b., gwellañ b., gwelladeg b. ; 3. [mezeg.] pareidigezh b., kur b., mezegañ g., mezegadur g., louzaouerezh g., louzaouiñ g., prederiañ g., prederioù lies. ; 4. [istor] assavidigezh b. ; *Wiederherstellung der Monarchie*, assavidigezh an unpenniezh b.

wiederholen¹ V.k.e (stag : hat wiederholt) : 1. adlavaret, azlavaret, eillavaret, P. riklañ ; *ich wiederhole, was ich gehört habe*, lavaret a ran an dra-se war-lerc'h klevet, restañ a ran an dra-se war-lerc'h klevet ; *etwas zum Überdruß wiederholen*, lavaret seizh kant gwech warn-ugent ar memes tra, ravodiñ, arabadiñ udb, lavaret hag azlavaret udb ; *etwas immer wieder wiederholen*, skeiñ war an tach ; *eine Frage wiederholen*, neveziñ e c'houlenn, adneveziñ e c'houlenn, goulenn udb evit an eil gwech ; 2. *eine Lektion wiederholen*, ober un adtremen war ur gentel, peurzeskiñ ur gentel ; *etwas im Kopf wiederholen*, daskiriat udb, treiñ udb en e benn, treiñ udb en e spered, disvalañ ur soñj bennak en e benn, disvalañ ur soñj bennak en e spered ; 3. adober, adkregiñ gant ; *eine Klasse wiederholen*, eilañ ur c'hlas, doublañ ur c'hlas, doublañ, ober un eil bloavezh en hevelep klas ; 4. [skinwel, skingomz] kinnig un eil gwech, adskignañ ; 5. [bred.] arren [anv-gwan arreel], arreata.

V.em. stag : **sich wiederholen** (hat sich (t-rt / t-d-b) wiederholt) : 1. (t-rt) : lavaret hag adlavaret ar memes tra, bezañ arabadus, bezañ randonus, randoniñ, rambreal, riotal ; 2. (t-rt) : c'hoarvezout adarre ; 3. (t-d-b) : *sich (t-d-b) etwas im Kopf wiederholen*, daskiriat udb, treiñ udb en e benn, treiñ udb en e spered, disvalañ ur soñj bennak en e benn, disvalañ ur soñj bennak en e spered.

wiederholen² V.k.e (rannadus : hat wiedergeholt) : adtapout, addegas, degas en-dro, deren [anv-gwan dereet].

Wiederholer g. (-s, -) : 1. adlavarer g. ; 2. mestr-studi g., askenteliezh g.

wiederholt ag. : meur a.

Adv. : meur ha meur a wech, lies gwech, lies a wech, gwall alies, alies a-walc'h, aliezik, meur a wech, alies a wech, bep an amzer.

Wiederholung b. (-, -en) : 1. adlavared g., azlavarad g., dazlavar g. ; [moull.] *irtümliche Wiederholung eines Wortes oder eines Satzteiles*, doubladur g. ; 2. adwech b. ; 3. *Wiederholung einer Lektion*, distremen g., adtremen g. ; 4. *kurze Wiederholung*, dastum g. / diverradur g. / difin ur gentel g. (Gregor), berrzastum g. ; 5. abadenn hag a zo bet skignet dija b., adskignadenn b. ; 6. adkrog g., adsttag g., distro g./b. ; *häufige Wiederholung*, stankter g., paoted b., puilhder g., aliested b. ; 7. [bred., sonerezh] arreadur g., arreadenn b., arren g., arreata g.

Wiederholungsfall g. (-s, -fälle) : [gwir] adfeilh g. ; *im Wiederholungsfalle*, e ken kaz ma teufe d'an tamallad adfeilhañ, e ken kaz ma adfeilhe an tamallad.

Wiederholungsprüfung b. (-, -en) : adesae g.

Wiederholungstätter g. (-s, -) : [gwir] adfeilher g.

Wiederholungszwang g. (-s, -zwänge) : [bred.] mac'henn-arreata b.

Wiederhören n. (-s) : [pellgomz] *auf Wiederhören* ! kenavo ar c'hentañ kleved ! kenavo ar c'hentañ pellgomz ! ken a vi klevet !

Wiederinbetriebnahme b. (-) : adlañs g., azlañs g., adloc'hañ g., azloc'hañ g.

Wiederingangsetzen n. (-s) : adlañsañ g., azlañsañ g., adloc'hañ g., azloc'hañ g.

Wiederinstandsetzung b. (-, -en) : kempennidigezh b., ratreadur g., ratreerezh g., difalladur g., adaozidigezh b., adaozerezh g., adnevezidigezh b., nevezerezh g.

wiederkäuen V.k.e ha V.gw. (hat wiedergekaut) : 1. [loen.] taskagnat, daskiriat, dambleat, takeneat ; *Gras wiederkäuen*, daskiriat geot ; 2. [dre skeud.] *etwas wiederkäuen*, lavaret seizh kant gwech warn-ugent ar memes tra, ravodiñ ; *er kaut immer die gleichen Geschichten wieder*, atav en devez ar memes kudenn da zibunañ, n'eus ken kaoz gantañ nemet se, atav ar memes kaoz gantañ, atav e vez o tistilhañ an hevelep komzoù skuizh, emañ o valañ e gaozioù skuizh adarre, emañ adarre o tibunañ e demzoù skuizh, atav e vez o notenniñ e demzoù skuizh, emañ o tibunañ evel boaz an hevelep glabouserezh (an hevelep komzoù gwrac'h, an hevelep kontoù pikous, an hevelep ravoderezh, an hevelep gwrac'herezh, an hevelep gwrac'hajoù), atav e vez gant an hevelep kaozioù skuizh, emañ c'hoazh gant e goñchoù bet klevet seizh kant gwech warn-ugent, malañ a ra diziwezh an hevelep bleud, aet on faezh o klevet e demzoù skuizh, un torr-penn eo din klevet anezhañ o tibunañ an hevelep chapeledad kaozioù gwrac'h kozh, atav e vez o tibunañ kontadenn Mari-Bladenn.

Wiederkäuen n. (-s) : daskiriadur g., daskiriat g., takenerezh g., taskagn g.

wiederkäuend ag. : takeneuñ, daskirier.

Wiederkäuer g. (-s, -) : [loen.] daskirier g.

Wiederkau g. (-s, -käufe) : adpren g., eilpren g.

Wiederkehr b. (-) : distro g./b., retorn g. ; *regelmäßige Wiederkehr*, mareadegezh b., prantadegezh b. ; *die Wiederkehr des Frühlings*, distro an nevez-amzer g./b. ; *zur Wiederkehr des Frühlings*, war zistro an nevez-

amzer ; *ohne Wiederkehr*, hep retorn, hep distro ; *das Tal ohne Wiederkehr*, an Draoñienn hep Distro b.

wiederkehren V.gw. (ist wiedergekehrt) : 1. distreiñ, dont en-dro, retorn ; 2. c'hoarvezout adarre ; *die Gelegenheit kehrt nicht wieder*, ne vo ket un eil gwech eus un dro-vat seurt-se ; *regelmäßig wiederkehrend*, mareadek, prantadek ; *wiederkehrende Kosten*, kargoù arreadek lies.

Wiederkehren n. : adkrog g., adsttag g., distro g./b. ; *öfteres Wiederkehren*, stankter g., paoted b., puilhder g., aliested b.

wiederkommen V.gw. (kam wieder / ist wiedergekommen) : 1. distreiñ, dont en-dro, retorn, distremen ; *ich komme gleich wieder*, distro on diouzhtu, a-benn nebeut e vin distro, ne vin ket pell (ne vin ket un hollvad) oc'h ober va zro ; 2. c'hoarvezout adarre ; *das kommt nie wieder*, aet eo kement-se da vat da get, ne vo ket gwelet seurt traoù mui, ne vo gwelet seurt traoù mui.

Wiederkunft b. (-) : distro g./b. ; [preder, Nietzsche] *die ewige Wiederkunft*, an distro peurbadel / an distro beurbadel g./b.

wiedersagen V.k.e. (hat wiedergesagt) : adlavaret, azlavaret, eillavaret.

Wiedersehen n. (-s) : emgavedigezh b. ; *auf Wiedersehen* ! d'ar c'hentañ gweled ! d'ar wech all ! ken ar wech all ! ken a vi gwelet ! kenavo ! kenavezo ! ken evit an deizioù ! kenavo forzh peur ! ken ar c'hentañ ! ken ar c'hentañ gweled ! kenavo ar c'hentañ ! kenavo ar c'hentañ tro ! kenavo ar wech all ! kenavo ar c'hentañ gweled ! kenavo an distro ! kenavo ar c'hentañ tro ! joa deoc'h ! ken a vezo ar c'hentañ gweled ! (Gregor), betegoude ! P. keno ! ; *auf baldiges Wiedersehen*, kenavo ar c'hentañ ar gwellañ ! kenavo ar c'hentañ ma c'hallin !

wiedersehen V.k.e. (sieht wieder / sah wieder / hat wiedergesehen) : adwelet, azgwelet, gwelet en-dro, gwelet adarre ; *wann sehen wir uns wieder* ? peur en em welimp adarre ? peur en em adwelimp ? ; *wir sehen sie nie wieder*, n'o gwelimp mui birviken, n'o gwelimp biken mui.

Wiedertäufer g. (-s, -) : [relij., istor] advadezour g.

wiederrum Adv. : 1. adarre, arre, en-dro, a-nevez ; 2. diouzh un tu all, eus un tu all, en enep, en eskemm, a-eskemm.

Wiedervereinigung b. (-, -en) : adunanidigezh b. ; *ohne Wiedervereinigung unseres Landes*, kein Pardon, anez adunanidigezh hor bro, pardon ebet.

Wiedervergeltung b. (-, -en) : daskor g., digoll g., distro-gwall g., heñvelboan b., dial g., krog-evit-krog g.

Wiederverheiratung b. (-, -en) : addimeziñ g., eildimeziñ g.

Wiederverkauf g. (-s, -verkäufe) : adwerzh b., adwerzhadenn b.

Wiederverkäufer g. (-s, -) : adwerzher g.

Wiederverkörperung b. (-, -en) : adenkorfadur g.

wiederverpflichten V.em. : **sich wiederverpflichten** (verpflichtete sich wieder / hat sich (t-rt) wiederverpflichtet) : [lu] enrollañ en-dro, enrollañ a-nevez, adenluañ.

Wiederverwendung b. (-, -en) : adimplij g., atoradur g., adarver g., adarveradur g.

wiederverwerten V.k.e. (verwertete wieder / hat wiederverwertet) : adimplijout, adarverañ, atorañ ; *wiederverwertetes Glas*, gwer adaozet g., gwer adimplijet g., gwer atoret g.

Wiederverwertung b. (-, -en) : adarver g., adarveradur g., adimplij g., atoradur g. ; *zur Wiederverwertung bestimmte ausgebauten Natursteine*, diwanoù lies.

Wiederwahl b. (-, -en) : addilennadur g., adanvadur g.

wiederwählen V.k.e. (hat wiedergewählt) : dilenn endro, addilenn, adenvel.

wiefern Adv. : pegeit, betek pegeit, e pe zoare, e peseurt keñver, penaos.

Wiege b. (-, -n) : 1. kavell g., [yezh ar vugale] toutoun g., haha g., berdi-berdoñ g., toutou g. ; *von der Wiege bis zur Bahre*, eus ar c'havell d'ar bez, eus ar c'havell-badeziant d'ar c'havell-bez ; *in der Wiege liegen*, bezañ en e gavell ; *ein Kind in die Wiege legen*, kavellañ ur bugel ; *weder Mann und Weib, noch Kinder in der Wiege wurden verschont*, ne voe espermet na gwaz na maouez, nag ar vugale vihan en o c'havell ; 2. bro c'henidik b., bro-gavell b., tolead genidik g., kêr b. ; *Goethes Wiege stand in Frankfurt*, Goethe e oa Frankfurt bro e gavell ; 3. [dre skeud.] *das ist ihm in die Wiege gelegt worden*, hennenez a zo bet krouet evel-se, a-vihanik emañ evel-se, an dra-se a zo en e wad, e-giz-se emañ, un tech a ouenn eo, ne ra nemet heuliañ e ouenn, ar ouenn a denn, diouzh e ouenn e ra / en dailh-se ez a ganti / an dra-se a denn d'e natur / an dra-se a denn d'e had (Gregor), evel-se eo an dailh anezhañ, evel-se eo an dra anezhañ, an dra-se a zo ennañ, a-ouenn eo dezhañ, an danvez a zo ennañ da vezañ e-giz-se, e-giz-se eo dre natur, en e had emañ an dra-se, natur eo dezhañ bezañ e-giz-se, ar pleg a zo gantañ da vezañ e-giz-se.

Wiegebrücke b. (-, -n) : pont-pouezañ g.

Wiegemeister g. (-s, -) : pouezer g.

Wiegemesser n. (-s, -) : draillherez b., miñserez b., kontell-drailhañ b., kontell-vunudañ b.

wiegen¹ V.k.e. (wiegte, hat gewiegt) : 1. luskellañ, luskellat, luskañ, barlennañ, brañskellat, hoskellat ; *ein Kind in den Armen wiegen*, luskellañ ur bugel en e zivrec'h ; *ein Baby in der Wiege wiegen*, hoskellat ur babig en e gavell ; *ein Kind in den Schlaf wiegen*, luskellañ ur bugel ken na vano kousket, luskellat ur bugel da gousket, ober lalla d'ur bugel ; *hin und her wiegen*, luskellañ, luskañ-diluskañ ; 2. [dre astenn.] *den Kopf hin und her wiegen*, hejañ e benn, brallañ e benn, pouezañ butun, brañskellat e benn, krenañ e benn, bezañ e benn o horellañ ; 3. *die Wellen wiegen das Boot*, brañsigellat a ra ar vag gant an houlennou, brañskellat a ra ar vag gant an houlennou, luskellat e vez ar vag gant ar gwagennoù, gwintañ-diwintañ a ra ar vag gant an houl, emañ ar vag o ruilhal evel ur penton, taolet ha distaolet e vez ar vag gant ar c'hommoù, neuñvennat (neuennat) a ra ar vag, hej a zo gant ar vag, hejet e vez ar vag gant ar c'hommoù.

V.em. : **sich wiegen** (wiegte sich, hat sich (t-rt) gewiegt) : 1. *sich in den Hüften wiegen*, a) rodal e revr, hejañ (gweañ) e revr en ur gerzhed, frejañ, gaolgammañ pa vezer o kerzhed, jorgellat pa vezer o kerzhed ; b) [dre skeud.] ober re vras gaoliad, ober teil, ober digoroù, pompadiñ ; 2. [dre skeud.] en em douellañ ; *sich in Hoffungen wiegen*, en em douellañ da zalc'her spi ; *sich in Illusionen wiegen*, en em zallañ, en em douellañ e-unan, en em reiñ da douelladennoù

spered, lakaat ul lunedoù koad war e zaoulagad, mont da-heul e huñvreoù, huñvreal, bezañ dalc'het gant ur sorc'henn, sevel kestell el Loar, magañ re vras goanag, kaout re vras spi, en em douellañ da zalc'her spi ; *sich in Sicherheit wiegen*, krediñ d'an-unan bezañ en diogel, krediñ d'an-unan bezañ en tu all da bep droug, krediñ emeur dizañjer, krediñ d'an-unan bezañ diwallet a nep gwall fortun.

wiegen² V.gw. ha V.k.e (wog / hat gewogen) : 1. pouezañ, pouezata, dibouezhañ ; *er wiegt hundert Kilo*, pouezañ a ra kant kilo, kant kilo a bouez a zo ennañ ; *das wiegt über drei Pfund*, tremen tri lur bouez a zo en dra-se ; *dieser Sack wiegt zehn Pfund*, ar sac'h-se ez eus (a zo) dek lur a bouez ennañ, dek lur bouez a ya d'ober ar sac'had-se, ar sac'had-se a bouez dek lur ; *er wiegt genauso viel wie er*, pouez-ha-pouez eo gantañ ; *der Fleischer wiegt knapp*, rik-ha-rak (rik-ha-rik) e vez ar boser gant e bouezioù, ar boser a laka ar pouez just, rik e vez ar c'higer gant e zanvez ; *einen Sack Kartoffeln wiegen*, pouezañ ur sac'h avaloù-douar ; *etwas in der Hand wiegen*, dibouezañ udb, bras-pouezañ udb, pouezata udb, palvata udb ; *gewogener Mittelwert*, keitad daspouezet g. ; 2. [dre skeud.] bezañ pouezus, bezañ a bouez, kontañ ; *nicht schwer wiegen*, na dennañ da vraz, na vezañ gwall bouezus, na zougen pouez bras, na vezañ un holl vad eus an dra-mañ-tra, na gontañ kalz, na vezañ kalz tra, na vezañ kalz a dra, na vezañ pikol tra, na vezañ pikol.

V.em. : **sich wiegen** (wog sich, hat sich (t-rt) gewogen) : en em bouezañ.

Wiegen¹ n. (-s) : pouezadenn b., pouezerezh g., pouezañ g.

Wiegen² n. (-s) : luskellerezh g., luskell b., hej g.

wiegend ag. : *mit wiegendem Gang gehen*, rodal e revr, hejañ (gweañ) e revr en ur gerzhed, frejañ, gaolgammañ pa vezer o kerzhed, jorgellat pa vezer o kerzhed.

Wiegendruck g. (-s, -e) : [moull.] henvoulladur g., levr henvoullat g.

Wiegenkind n. (-s, -er) : poup g., poupig g., babig g.

Wiegenkorb g. (-s, -körbe) : kofin b., kavell-aozilh g., koloenn b.

Wiegenlied n. (-s, -er) : luskellerez b.

Wieger g. (-s, -) : pouezer g.

Wiegeplatz g. (-es, -plätze) : pouezlec'h g.

wiehern V.gw. (hat gewiehet) : 1. gourrizial, gourriziañ, c'hwirinad, grizinkal, skrimp, richanañ, kristilhañ, ronkal ; 2. [dre astenn.] c'hoarzhin ken na strak (frank, a-strak, leizh e gorzenn, leizh e vouezh, a-bouez-penn, evel roñseed), ober pezhioù c'hoarzhadennoù, dic'hargadennañ, kristilhañ.

Wiehern n. (-s) : gourriziadeg b., gourriziadennoù lies., gourriziadurioù lies., c'hwirin g., c'hwirinadennoù lies., c'hwirinadeg b., c'hwirinerezh g., skrimpadeg b., skrimpadennoù lies., skrimpoù lies., grizink g., grizinkadennoù lies., richan ar c'hezeg g.

Wiek b. (-, -en) : [Mor Baltel] bae g., ouf g., pleg-mor g., morlenn b.

Wiem g. (-s, -e) / **Wieme** b. (-, -n) / **Wiemen** g. (-s, -) : klud g.

Wien n. (-s) : Vienna b., Gwenvon b. [diwar hec'h anv keltiek Vindi-Bona].

Wiener¹ g. (-s, -) : Viennad g.

Wiener² ag. digemm : viennat, eus Vienna, giz Vienna, ... Vienna ; *Wiener Schnitzel*, skalopenn giz Vienna b. skolpenn giz Vienna b. ; *Wiener Walzer*, valsenn giz Vienna b. ; [preder.] *Wiener Kreis*, kelc'h Vienna g.

Wienerei b. (-) : P. naetadur g., kempenn g., kempennadur g., kempennidigezh b., gwalc'hidigezh b., gwalc'h g., glanidigezh b., karzh g., karzhadur g., karzhadenn b., karzherezh g., dilouzadur g., puridigezh b., skarzh g., skarzhadenn b., skarzhadur g., skarzherezh g., frotañ-difrotañ g.

wienersch ag. : viennat, eus Vienna, ... Vienna.

wienern V.k.e. (hat gewienert) : naetaat, kempenn, dilastezañ, dilouzañ, difankañ, distlabezañ, skarzhañ, karzhañ, propaat, purañ, puraat, difallañ, digousi, digousiañ, disaotrañ, distronkiñ, divastrouilhañ, frotañ-difrotañ.

Wiese b. (-,-n) : pasturaj g., peurvan g., peurlec'h g., peurle g., peuriñ [*liester* peuriou] g., prad g., pradad g., pradenn b., douar-leton g., park-tirien g., park leton g., geoteg b., foenneg b., gwimenn b. ; *die blühende Wiese ist eine wahre Augenweide*, n'em eus gwelet biskoazh un dra gaeroc'h eget ar prad-se en e vleuñv evit plijout da'm daoulagad ; *Wiese und Wald*, koad ha douaroù ; *von einem Bach durchzogene Wiese*, gwazhell b. ; *höher liegender Teil einer Wiese*, tenin g., tirien g., penn-laez ur bradenn g.

wiesehr stag. isurzh. : [Bro-Aostria] pegenn, pegenn kreñv.

Wiesel n. (-s,-) : buan g., kaerell b., koantig g., propig g., [dre fent] Mac'harid-koant b. ; *großes Wiesel*, ermin g., erminig g. [*liester* erminiged], kaerell-wenn b. ; *wie ein Wiesel laufen, flink wie ein Wiesel sein*, bezañ prim evel ul levran, bezañ lijer evel ur c'had, redek evel ur c'had, bezañ bliv evel ur c'hazh-koad, bezañ gwevn evel ur wennili, bezañ skañv evel ur marmouz, bezañ gwevn evel ur gwiñver, bezañ meür evel ur gwiñver, bezañ meür evel ur silienn, bezañ skañv evel ur gwiñver, redek evel ur c'hi bihan.

wieselflink ag. : prim evel ul levran, lijer evel ur c'had, bliv evel ur c'hazh-koad, gwevn evel ur wennili, skañv evel ur marmouz, gwevn evel ur gwiñver, skañv evel ur gwiñver, meür evel ur gwiñver, meür evel ur silienn.

Wiesen-Bärenklau b. (-) / g. (-s) : [louza.] kraban-arzh b., korz-babouz str., korz-kanell str., korz-prad str., panez gouez str.

Wiesenbibernelle b. (-,-n) : [louza.] pemparnel-bras g.

Wiesenblume b. (-,-n) : bleuñv ar pradoù str.

Wiesenchampignon g. (-s,-s) / **Wiesenegerling** g. (-s,-e) : [kabell-touseg] rozig ar pradoù g.

Wiesengelände n. (-s,-) : pradeg b., pradenn b.

Wiesengrund g. (-s,-gründe) : saon goloet penn-da-benn gant geoteier b., kampoullenn goloet penn-da-benn gant foenneier b., geoteg b., foenneg g.

Wiesenheu n. (-s) : [louza.] foenn prad g.

Wiesenklée g. (-s) : [louza.] melchon-peuriñ str., melchon-glas str., melchon-bro str.

Wiesenknarrer g. (-s,-) : [loen.] rasker-melchon g., savelleg g., rakig g., rakig-melchon g., [dre fent.] luskeller g.

Wiesenknöterich g. (-s,-e) : [louza.] teod-naer g., louzaouenn-an-naer b., boued-naer g., boued-an-naer g., melloù-an-naer lies.

Wiesenknopf g. (-s,-knöpfe) : [louza.] *kleiner Wiesenknopf*, primpinella g.

Wiesenkümmel g. (-s,-) : [louza.] koumin g., pastounadez-melen str., karotez-naer str., panez sukret str.

Wiesen-Margerite b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-santez-Varc'harid b., bozenn gwenn str., boked Marc'harid g.

Wiesenmonat g. (-s,-e) : [istor] miz ar foenn g.

Wiesenmoor n. (-s,-e) : peurlec'h g., douar geun g.

Wiesenpieper g. (-s,-) : [loen.] sidanig g., sidan-prad g.

Wiesenralle b. (-,-n) : [loen.] rasker-melchon g., savelleg g., rakig g., rakig-melchon g., [dre fent.] luskeller g.

Wiesensalbei g. (-s) : [louza.] saoj-garzh g., saoj gouez g.

Wissenschaftelze b. (-,-n) : [loen.] kannerez velen penn glas b.

Wiesenschaukraut n. (-s) : [louza.] beler-prad str.

Wiesenschmärtzer g. (-s,-) : [loen.] strakig g., strakerig g.

Wiesental n. (-s,-täler) : traoñienn goloet penn-da-benn gant geoteier b., kanienn goloet penn-da-benn gant foenneier b., geoteg b., foenneg g.

Wiesenwachs g. (-es) : foennaj g.

Wiesenwirt g. (-s,-e) : [labour-douar] geoter g.

Wiesen-Wucherblume b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-santez-Varc'harid b., boked Marc'harid g., bozenn gwenn str.

wieso Adv. : perak, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ ; *wieso sind Sie nicht bei den anderen ?* petra a zo kaoz n'emaoc'h ket gant ar re all ? ; *wieso denn ?* penaos !

wieten V.k.e. (hat gewietet) : c'hwennat.

wievielmal Adv. : nouspet gwech c'hoazh, pet gwech warn-ugent, pet ha pet gwech all, n'ouzon ket pet kant warn-ugent, n'ouzon ket pet mil warn-ugent, tremen kant gwech, kant ha kant gwech, nag a bet gwech, hag a bet gwech, nag a wech, na pet gwech.

wievielt Adv. : *zu wievielt*, pet ; *zu wievielt sind wir hier ?* pet den emeur amañ ?

wievielt- ag. : petvet ; *der Wievielte ist er in der Schule ? - er ist der Dritte*, pet a zo en e raok er skol ? - tri a zo / ar petvet eo er skol ? - an trede eo / ar bet emañ er skol ? - an dri emañ / da betvet emañ er skol ? - da drede emañ ; *die Wievielte ist sie in der Schule ? - sie ist die Dritte*, pet a zo en he raok er skol ? - tri a zo / ar betvet eo er skol ? - an drede eo / ar betvet eo er skol ? - an deirvet eo / da betvet emañ er skol ? - da drede emañ / da betvet emañ er skol ? - da deirvet emañ ; *den Wievielten haben wir heute ?* ar bet eus ar miz emaoamp hiziv ? ar petvet eus ar miz emaoamp hiziv ? ; *am Wievielten ist Schulbeginn*, d'ar bet e vo an distro-skol ? ; *zum wievielten Mal ?* evit ar petvet gwech ? pet ha pet gwech ? pet ha pet gwech all ? na pet gwech ? nag a wech ? nag a bet gwech hag a bet gwech ? pet gwech warn-ugent ? pet kant warn-ugent ? pet mil warn-ugent ? nouspet gwech ? pet gwech, n'on ket evit o c'hontañ ?

wieweit Adv. : pegeit, betek pegeit, e pe zoare, e peseurt keñver, penaos.

wiewohl stag. isurzh. [*sellit ivez ouzh obwohl*] : daoust ma, daoust dezhañ, ha, pegement bennak ma, penaos

bennak ma, petra bennak, pegen bras bennak, dezhañ da, evitañ da, goude ma, bezañ ma, ha bezañ ma, evit bezañ ma, ha bezañ e, na bezañ e, pa.

Wikinger g. (-s,-) : Viking g., Dan g., Norman g.

Wikingerboot n. (-s,-e) / **Wikingerschiff** n. (-s,-e) : bag viking b., lestr viking g., drakar g.

wild ag. : 1. gouez, dizoñv ; *wildes Tier*, loen gouez g., gouezvil g. ; *wilde Tiere*, gouezaj g., gouezed lies., gouezviled lies. ; *wilde Völker*, pobloù gouez lies., meuriadoù tud gouez lies. ; *wildes Kind*, *Wolfskind*, bugel gouez g.

2. digenvez, distro, didud, gouez ; *wilde Gegend*, toull gouez g., korn-bro gouez g., difouilh g., bro digenvez (digavennus, didud, digevannez) b., lec'h digenvez, lec'h distro g., kozh lec'h distro g., digenvez g.

3. diroll, frenezius, diaoulek ; *wildes Kind*, diaoul a vugel g., bugel a foeltr forzh g., Kerdrubuilh b., bugel charre gantañ atav g., sac'h-an-diaoul g., breser g., trapikell b., mesker g., bugel imbroudet diwar an diaoul g., breskenner g. ; *wilder Trieb*, doug (lusk) diroll g., anien diroll b. ; *wildes Meer*, mor diroll g. ; *wilde Einbildungskraft*, faltazi diroll b. ; *wilder Kampf*, stourm arloup g. ; *wilde Flucht*, tec'h a-raok e benn (rak e eneb) g. (Gregor), grigoñserezh g. ; *wilder Tanz*, dañs diaoulek g., fich-lostenn g. ; *er ist ganz wild auf Austern* (t-rt), pitouilh eo war an istr, ruz eo war an istr, taer eo war an istr, ur gwall zebrer istr a zo anezhañ, sot eo gant an istr, hennezh a zo ur gwall baotr war an istr, troet eo gant an istr, pa vez tu dezhañ e sko war an istr, ur c'hrog bras en deus ouzh istr, gwrac'h eo da zebrñ istr, gwrac'h eo gant an istr ; *ganz wild nach jemandem sein*, bezañ trelatet gant u.b., bezañ troet-bras gant u.b., bezañ nay gant u.b., bezañ tik gant u.b.

4. feuls, taer, entanet, fuloret-mik, fuloret-ran, fuloret-ruz, fuloret-naet, fulorus, feulzet, kruget, kounnaret, droug ennañ, droug en e gorf, imoret, imor ennañ, un imor ennañ, frenezius, gouez, e gouez, e benn e gouez, divarc'het, diaoulet, herrus ; *von beiden Seiten kam ein wildes, fortwährendes Feuer*, an tennoù fuzuilh a yae hag a zeue, n'eo ket diouzh kont - an daou du a denne ha n'eo ket dre gont.

5. fuilh ; *wildes Haar*, blev fuilh (fuilhet, kreouichennek, foutouilhek) str., penn urupailh g., kreouichenn b., kreouichennad b., kribenn luziet b., pennad-blev fuilhet g., pagnotenn b., kreof g., kreofad g., paltokennad vlev b.

6. aonik, gouez, ferv ; *das Pferd wird wild*, skordañ (pennfolliñ) a ra ar marc'h ; *ein Pferd wild machen*, ober d'ur marc'h pennfolliñ, spontañ ur marc'h, gouezaat ur marc'h (Gregor) ; *wilde Miene*, penn ferv g., penn gouez g., neuz ouez b., dremm rust ha ganas b., penn truant g., dremm ouez b., dremm stummet-garv b.

7. direizh, direol ; *wilde Müllkippe*, toull-diskarg direol g., diskarg direol g. ; *wilde Ehe*, tiegezh bihan g., tiegezhig g., ti bihan g., riboderezh g., serc'herezh g. ; *mit jemandem in wilder Ehe leben*, bezañ strobet ouzh u.b., serc'hiñ gant u.b., en em strobelliñ gant u.b., ober ti bihan gant u.b., ober tiegezh bihan gant u.b., c'hoari ti bihan gant u.b., ribodal, bezañ ajolbet gant u.b., en em stropañ gant u.b., en em stropañ ouzh u.b., en em rollañ gant u.b., ajolbañ gant u.b. ; *wilder Streik*,

diskrog-labour hep rakkemenn (war an tach, war an tomm) g. ; *ein wildes Leben führen*, ren ur vuhez diroll, punañ ur fall vuhez, tourc'heta, ober anezhi, kas warni, kas warnezi, c'hoari anezhi, kas an ton, kas anezhi, mont da heul an ebatoù, redek war-lerc'h an ebatoù, redek an ebatoù, rouliñ an ebat, fringal, riotal, ribodal, roulal an ebatoù, riboulal, breskenn, ebatñ, furikat, c'hoari las, c'hoari bos, derc'hel tinell gaer, reilhennat, riblañ, bambochal, diaoulal, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, c'hoari e loen, en em reiñ d'an direizh, tremen e vuhez en direizh ar vrasañ, ober e bezh fall, bevañ en e roll, bevañ en diroll, louvigezhñ, gastaouiñ.

8. sterioù divoutin : [louza.] *wilde Rose*, roz-ki str., agroaz str., roz gouez str. (Gregor) ; *wilder Wein*, gwini-bleuñv str., gouezgwini str. / gouezgwiniez b. (Gregor) ; *wildes Holz*, taolaj g. ; [mezeg.] *wildes Fleisch*, torzhell b., kreskenn b. / gourivin g. / kig-kresk g. / nozelenn b. (Gregor) ; [kailh] *wildes Gestein*, reier didalvoud lies. ; [mojenn.] *der wilde Jäger*, Odin g., Wotan g., an Hemolc'her lfern g. ; *die wilde Jagd*, [mojenn.] an Hemolc'h lfern g.

9. P. grevus ; *das ist doch nur halb so wild*, n'eus nemeur a zroug, n'eus ket a ziaez, n'eus ket a forzh ! n'eus ket marv mil den, n'eo ket marv mil den, ne denn ket da wall dra, n'eo ket ur gwall dra (ur gwall afer), n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'omp ket war-bouez an dra-se, gwelloc'h eo eget an eost da vankout, an dra-se ne ra ket, ne rit ket kalz a forzh, ne rit ket paot a forzh.

Adv. : *wild wachsen*, kreskiñ evel trenkezenn (evel avoultrenn), bezañ egras, kreskiñ er oueziri ; *wild wachsend*, koudask, gouez ; *wild wachsende Früchte*, frouezh koudask str. ; *wild wachsende Bäume*, gwez koudask str. ; *wild um sich schlagen*, en em zifretañ (en em zispac'hañ, jestraouiñ, jestrall) par d'un diaoul, distagañ taolioù a-gleiz hag a-zehou evel un diaoul, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, loeniñ, diskrapañ, fichañ, daoubenniñ, rigasat, c'hoari ar vazh, ober bec'h ; *teuflich wilde Musik*, sonerezh kreñv ha gouez g., sonerezh diaoulek g.

Wild n. (-s) : jiber g., jiboez g., gouezaj g., penn-jiber g., gouezed lies. ; *Rotwild*, kirvi ha yourc'hed ; *Schwarzwild*, moc'h-gouez str. ; *reich an Wild*, jiboezek, jiboezus, jiberus, stank ar jiber ennañ ; *im Wald wimmelt das Wild*, er c'hoad e verv ar jiber ; *das Wild aufstöbern*, *das Wild aufscheuchen*, spontañ kement penn-jiber a zo ; *er stinkt nach Wild*, c'hwezh (mouezh) ar gouez a zo gantañ.

Wildapfel g. (-s,-äpfel) : [louza.] aval put, aval garzh g., grigoñs str.

Wildbach g. (-s,-bäche) : froud b., froud-dour g., remoul dour red g., stêr froudheñvel b.

Wildbahn b. (-) : *in freier Wildbahn*, *auf freier Wildbahn*, en e frankiz.

Wildbeere b. (-,-n) : [louza.] lus str., lusenn b. ; *Wildbeeren pflücken*, lusa.

Wildbeerkraut n. (-s) : gwez-lus str., plant lus str., bod lus g.

Wildbirne b. (-,-n) : [louza.] 1. kozhper str., kosper str., kalper str. ; 2. gwez-per koudask str., gwez-per ar Werc'hez str.

Wildbret n. (-s) : kig gouez g., jiber g., jiboez g., gouezaj g.

Wilddieb g. (-s,-e) : bigrier g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g.

Wilddieberei b. (-) / **Wilddiebstahl** g. (-s,-diebstähle) : bigrierezh g., bigriañ g., [gant lasoù kouevr] kouevretaat g., kouevretaerezh g.

Wilde b. (-,-n) : gouezeri b., gouelec'h g., gouezder g.

Wilde(r) ag.k. g./b. : goueziad g., goueziadez b., den gouez g. ; *kleiner Wilder*, diskol g., gouezard g., hanter ouez a grennard g.

Wildente b. (-,-n) : [loen.] houad gouez g. ; *junge Wildente*, halebran g. ; *graue Wildente*, morvankez b.

Wilderei b. (-) : bigrierezh g., bigriañ g., [gant lasoù kouevr] kouevretaat g., kouevretaerezh g.

Wilderer g. (-s,-) : bigrier g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g.

wildern V.gw. (hat gewildert) : **1.** bigriañ, [gant lasoù kouevr] kouevretaat ; **2.** [chas, kizhier] kantren, troidellat, kildreñ, treñ ha kildreñ, troidellañ, galoupat, toulbabañ, chalvantiñ, korntroiañ, straniñ, baleantañ, c'hwilostat, galoupat ; **3.** ren ur vuhez diroll, punañ ur fall vuhez, tourc'heta, ober anezhi, kas warni, kas warnezi, kas an ton, kas anezhi, c'hoari anezhi, mont da heul an ebatoù, redek war-lerc'h an ebatoù, redek an ebatoù, rouliñ an ebat, fringal, riotal, ribodal, roulat an ebatoù, riboulat, breskenn, ebatñ, furikat, c'hoari las, c'hoari bos, derc'hel tinell gaer, reilhennat, riblañ, bambochal, diaoulat, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, c'hoari e loen, en em reiñ d'an direizh, tremen e vuhez en direizh ar vrasañ, ober e bezh fall, bevañ en e roll.

Wildesel g. (-s,-) : [loen.] azen gouez g., gouezazen g.

Wildfang g. (-s,-fänge) : [dre skeud.] diaoul a vogel g., diaoulig g., bugel a foeltr forzh g., Kerdrubuilh b., bugel charre gantañ atav g., sac'h-an-diaoul g., breser g., trapikell b., mesker g., gwidal g., bugel imbroudet diwar an diaoul g., diaoul a baotr g., breskenner g., ostiz g., orin fall g., orinez fall b., diaoulez b., pikez vihan b., dañvadez b., kegin b., ebeulez b., paborez b.

wildfremd ag. : dianav penn-da-benn, na kar na karrigell, estren-mik, dianav d'an holl ; *hier bin ich wildfremd*, dianav on evit an holl dud amañ, dianav on d'an holl dud amañ ; *diese Leute sind mir wildfremd*, an dud-se n'int na karr na karrigell din.

Wildfremde(r) ag.k. g./b. : den dianav penn-da-benn g., den dianav d'an holl g.

Wildfrevler g. (-s,-) : bigrier g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g.

Wildgans b. (-,-gänse) : [loen.] gwaz ouez b.

Wildgehege n. (-s,-) : gwarezva g., mirva g., kloz g., kloziad g., gwaremm b.

Wildgeschmack g. (-s) : blaz ar c'hig gouez g., blaz ar gouez g., gouezder g. ; *dieses Fleisch hat Wildgeschmack*, blaz ar gouez a zo gant ar c'hig-mañ, ar c'hig-mañ a zo blaz ar gouez warnañ, ar c'hig-mañ a zo gouezder warnañ.

Wildgrube b. (-,-n) : toull-strap g., toull-trap g., poull-trap g.

Wildhafer g. (-s) : [louza.] pilgerc'h str., flutkerc'h str., gouezkerc'h str., kerc'h gouez str. (Gregor).

Wildheger g. (-s,-) : gward-chase g., gward-jiboez g., gwaremmer g.

Wildheit b. (-) : gouezerezh g., gouezoni b., gouezeri b., gouezder g., gouezded b., taerijenn b., herrusted b., taerded b., bouilhder g., bouilhded b., feroni b., fervder g., krizder g.

Wildhonig g. (-s) : mel gouez g.

Wildhund g. (-s,-e) : [loen.] ki gouez g.

Wildhüter g. (-s,-) : gward-chase g., gward-jiboez g., gwaremmer g.

Wildkaninchen n. (-s,-) : konikl g., konikl gouez g.

Wildkatze b. (-,-n) : [loen.] kazh gouez g.

Wildleder n. (-s) : demmgen g., gavrigen g.

wildledern ag. : ... demmgen, ... gavrigen.

Wildling g. (-s,-e) : **1.** loen gouez g., gouezvil g. ; **2.** [louza.] koudaskenn b., avoultrenn b., trenkezenn b., gwez trenk str. ; **3.** [louza.] taolaj str., glasten str. ; **4.** [tud] gouezard g., hanter ouez a zen g.

Wildlingsschule b. (-,-n) : [louza.] trenkezenneg b.

Wildnis b. (-,-se) : gouezeri b., gouelec'h g., gouezder g.

Wildpark g. (-s,-s) : gwarezva g., mirva g., kloz g., kloziad g., gwaremm b.

Wildpastete b. (-,-n) : [kegin.] pastez jiber g.

Wildpflanzen lies. : gouezeri b.

Wildpflaume b. (-,-n) : prun koudask str. ; *gelbe Wildpflaumen*, kelloù-kazh lies.

Wildpferd n. (-s,-e) : [loen.] gouezvarc'h g. [*liester* gouezvirc'hed].

wildreich ag. : jiboezek, jiboezus, jiberus, stank ar jiber ennañ, paot ar jiber ennañ, loenek.

wildromantisch ag. : romantel en abeg d'e ouezeri.

Wildrose b. (-,-n) : [louza.] roz-ki str., roz-agroaz str., roz-gouez str., agroaz str.

Wildrübsen g. (-s) : [louza.] irvin-sec'h str.

Wildsau b. (-,-en) : [loen.] gwiz-ouez b.

Wildschaden g. (-s,-schäden) : reuz (freuz g., droug g., distruj g., dismantr g., gaou g., gwast g., gwall g., noaz g.) degaset gant ar jiber (gant ar gouezaj, gant ar jiboez) g.

Wildschütz g. (-en,-en) : **1.** chaseer g., chaseour g., hemolc'her g., jiboesaour g. ; **2.** bigrier g.

Wildschwein n. (-s,-e) : [loen.] hoc'h-gouez g., moc'h-gouez [*stumm unan* pemoc'h-gouez g.] str., loen du g., porc'hell-gouez g. [*liester* perc'hell-gouez] ; *junges Wildschwein*, moc'h-gouez bihan str., moc'hig-gouez str., porc'hellig-gouez g. [*liester* perc'hellig-gouez], hoc'hig-gouez g. ; *Wildschweine sind ein leichtes Ziel für Jäger*, hoc'hed-gouez a zo gwennoù aes da dizhout.

Wildschweinkopf g. (-s,-köpfe) : joskenn b.

Wildschweinrüssel g. (-s,-) : moj g., min g., grogn g., groñj g.

Wildtaube b. (-,-n) : [loen.] kudon b., glazig g., pichon gwez g.

Wildtier n. (-s,-e) : loen gouez g., gouezvil g., penn-jiber g. ; *Wildtiere*, gouezaj g., gouezed lies., gouezviled lies. ; *ein Tier wieder als Wildtier in die freie Natur setzen*, gousesaat ul loen a-nevez.

Wildwasserrennen n. (-s) : redadeg kaiak b.

Wildwechsel g. (-s) : [jiber] **1.** tremenadeg g., tremen g., tremenadenn b., tremenidigezh b. ; **2.** g. (-s,-) : garan b., tresad jiber g., arroudenn b.

Wildwest- / Wildwesten g. (-s) : Far West g.

Wildwestfilm g. (-s,-e) : western g., film kaouboied g.
wildwüchsig ag. : [louza.] koudask, gouez, hag a gresk evel trenkezenn (evel avoultrenn), egras, hag a gresk er oueziri.

Wilhelm g. : Gwilherm g., Gwilhom g., Lom g., Laou g.
Wille g. (-ns) / **Willen** g. (-s) : youl b., bolontez b., youlegezh b., mennerezh g., mennentez b., mennad g., menn g., mennoud g., rat b., tid b., grad b., rebarb g., nerzh-youl g. ; *der Wille des Volkes bildet die Grundlage für die Autorität der öffentlichen Gewalt*, youl ar bobl eo diazez aotrouniezh ar veli gevredik ; *etwas mit Willen tun*, ober udb a-fetepañs (a-benn-kefridi, a-benn-kaer, a-zevri-bev, a-ratozh-kaer, gant rat vat d'an-unan, a-rat, a-barfeted, gant rat, gant rat vat, a-zevri-kaer, a-ratozh, a-ratozh-vat, dre e ratozh, a-youl, espres-kaer, a-benvest-kaer, a-rat, a-befiañs, a-venifiañs, a-gentizh-kaer) ; *allgemeiner Wille (Rousseau)*, mennoud kevredin g. ; *der Wille zum Leben (Schopenhauer)*, ar youl-bevañ b., ar youl-vevañ b. ; *der Wille zur Macht (Nietzsche)*, ar youl-galloud b., ar youl d'ar galloud b. ; *etwas wider Willen tun*, ober udb en desped d'an-unan (daoust d'an-unan, en eneb d'an-unan, a-enep e youl, enep e youl, a-enep e c'hoant, a-enep e volonte, en ur c'hinañ, gant diegi, gant glac'har, gant reked, gant kerteri, gant lure, a-rekin, e-rekin, a-enep e c'hrad, a-c'hrad-fall, a-gasoni), ober udb e-rekin d'e c'hoant, kaout diegi oc'h (da, evit) ober udb, kaout doñjer oc'h ober udb, kaout prederi oc'h ober udb, karnañ d'ober udb, na gaout lañs d'ober udb, bezañ e chal d'ober udb, kaout damant d'ober udb (oc'h ober udb), na vezañ lamprek evit ober udb, digareziñ ober udb, ober udb dre heg ; *er ging nur wider Willen ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae da vont d'e wele, ne oa ket lamprek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziou a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziou evit chom hep mont d'e wele ; *nach jemandes Willen handeln*, ober hervez youl u.b., ober diouzh diviz u.b., ober grad u.b. ; *gegen jemandes Willen*, en desped d'u.b., a-enep youl u.b., e-rekin da c'hoant u.b., a-enep grad u.b. ; *jemandes Willen ausführen*, seveniñ c'hoant u.b., ober e zivizoù d'u.b., ober diouzh c'hoant u.b., ober udb da c'houst u.b., ober holl lavarou u.b., ober diouzh mennozh u.b., ober grad u.b. ; *seinen eigenen Willen haben*, kaout youl ha menn en e benn, bezañ douget d'e benn, c'hoari e benn person, ober e c'hiz ; *jemandem seinen eigenen Willen aufzwingen*, ober e zorn d'u.b. ; *auf seinem Willen bestehen (beharren)*, kilverziñ, derc'hel mort (yud, start, gwevn, tomm) d'e soñj, pegañ ouzh e vennozh, aheurtiñ da gas e c'hoant da benn, lakaat imor da gaout udb ; *bis jetzt konnte er seinen Willen nicht durchsetzen*, n'eo ket c'hoazh ken koulz ha ma fell dezhañ bezañ, n'eo ket en em gavet c'hoazh e penn e erv, n'eo ket deuet a-benn eus e daol c'hoazh, n'en deus ket tizhet e bal c'hoazh, n'en deus ket diraezet e daol c'hoazh, n'eo ket erru er pal c'hoazh (Gregor), n'en deus ket bet e youl c'hoazh, n'eo ket deuet a-benn c'hoazh d'ober ar pezh a fell dezhañ, n'eo ket deuet a-benn c'hoazh da gaout e youl, n'en deus ket bet e did

c'hoazh ; *fester Wille*, youl c'hwek b. ; *stählerner Wille*, *unbändiger Wille*, *unbeugsamer Wille*, *zäher Wille*, *eiserner Wille*, youl start (dibleg, divrall, rankles, didrec'hus) b., bolontez didrec'h b., mennerezh kreñv-meurbet g. ; *seinen Willen stählen*, *seinen Willen ertüchtigen*, nerzhañ e vennerezh ; *guter Wille*, bolontez vat b., youl vat b. ; *es hängt von Ihrem guten Willen ab*, deoc'h d'ober pezh a garit, frankiz a-walc'h hoc'h eus d'en ober ma karit, en ho kerz emañ en ober, c'hwi a raio ho santimant, diampech a-walc'h oc'h evit en ober m'ho pefe c'hoant (Gregor), n'eo ket ken ret ha mervel ; *voll guten Willens*, a-youl-vat, a-c'hrad-vat, dre gaer, a galon vat hag a youl frank, a vennentez vat ; *er ist voll guten Willens*, n'eus nemet bolontez vat tout oc'h ober anezhañ, ur gwriad a volonte vat a zo oc'h ober anezhañ, karget eo a volonte vat, bolontez vat-holl eo ; *guten Willen zeigen*, *den besten Willen zeigen*, diskouez volonte vat ; *beim besten Willen (trotz besten Willens)*, daoust da'm (d'e, d'he, d'o h.a.) youl vat, en desped da'm (d'e, d'he, d'o h.a.) holl strivoù, e (gant) pep onestiz (Gregor) ; *mit Wissen und Willen*, e spered hag e ratozh gantañ, diwar e ziviz, hep nep redi, hep bezañ bet rediet, gant rat dezhañ, gant rat vat dezhañ, dre rat ha dre vennozh, a-fetepañs, a-ratozh-kaer, a-benn-kaer, a-youl, a-benn-kefridi, a-youl gaer, a-benvest-kaer, gant e ouiziegezh ; *freier Wille*, spered ha ratozh dieub, mennerezh g., bolontez frank b. (Gregor) ; *der freie Wille*, ar frankdiviz g. ; *aus freiem Willen*, e spered hag e ratozh gantañ, hep nep redi, diwar e ziviz, hep bezañ bet rediet ; *etwas aus eigenem freien Willen tun*, ober udb diouzh e benn e-unan (a youl gaer), ober udb drezañ e-unan, ober udb dre e benn e-unan, ober udb a youl frank / ober udb gant e veno / ober udb gant e c'hrad vat / ober udb a galon vat / ober udb a c'hrad vat / ober udb a veno (Gregor), ober udb hep red, ober udb hep nep redi ; *jemandem zu Willen sein*, bezañ e gourc'hemenn u.b., bezañ holl d'u.b., bezañ e dorn u.b., bezañ diouzh dorn u.b., bezañ dalc'hiad gredus u.b. ; *der Wille zur Tat*, ar youl da vont d'an oberoù b. ; *böser Willen*, youl fall b., grad fall b. ; *letzter Wille*, c'hoantoù diwezhañ lies., lavarou diwezhañ lies. ; P. *du sollst deinen Willen haben*, evel ma kari, ra vezo graet pep tra diouzh da c'hoant, ra vezo graet keit ha da youl ; *den Willen für die Tat nehmen*, na vezañ ar c'hoant a vank d'an-unan met ar youl da gas e c'hoant da benn - bezañ taer gant e gomz ha gwak pa sav kaoz da stagañ ganti - an tan a vez fougenn e-pad an hañv o vezañ n'eus ket ezhomm anezhañ - brav eo kaozeal pa ne vezer ket er blegenn - brav a-walc'h eo lavaret pa vezer pell diouzh ar bec'h, berroc'h e vez an teod pa vezer war al lec'h - kalonek e vez gant e c'henoù pa vez pell diouzh ar bec'h - penn bultouz : bras ar genoù, bihan al lost ; [istor] *denn dies ist unser gnädiger Wille*, *also ist unser königlicher Wille*, ra vo graet diouzh ma plij ganin-me ar Roue ; [relij.] *dein Wille geschehe*, ra vo graet da volonte ! da volonte bezet graet ! evel-se (diouzh da youl) bezet graet ! [kr-I] *wo ein Wille ist, ist auch ein Weg*, neb a venn, hennezh a c'hall - kaout c'hoant a zo gallout.

willen araogenn : *um ... (t-c'h) willen*, abalamour da, en arbenn da, en arbenn a, en arbenn eus, war ziarbenn, a-ziarbenn da, en askont da, dre an arbenn da, dre an arbenn eus, en abeg da ; *um einer Sache willen*, abalamour d'udb, en arbenn (dre an arbenn, en askont, en

abeg) d'udb ; *um des lieben Friedens willen*, evit kaout peoc'h, da gaout peoc'h, evit bezañ (da vezañ) distourm, evit gallout bevañ didrouz, evit bezañ lezet e peoc'h, evit chom hep bezañ direnket en e dammig buhez klet ha kloz ; *um Gottes willen ! um Himmels willen !* gabell ! ganas ! ga ! gagn ! en anv Doue ! a-benn karantez Doue ! alato ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! nondedistag ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barriken ! seizh kant barrikenad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach douar ! mallistoull ! mallach toull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù !

willenlos ag. : diyoul, diyoulek, divenn, divolontez, frajil, hep penn na menn, bresk, distart e youl, bouk evel ur goarenn, flav, gwan, hep rebarb ennañ ; *jemandem willenlos gegenüberstehen*, bezañ stranet (kaset-digaset) gant u.b., bezañ ur c'hoariell diyoul etre daouarn u.b. ; *ein willenloses Werkzeug sein*, bezañ heul-heul a spered, bezañ un den a c'haller kas-digas, na vezañ nemet ur mevel a c'haller kas-digas, na vezañ e revr d'an-unan, bezañ un denig a netra, plegañ da vezañ gwelien, bezañ ur c'hoariell diyoul diouzh dorn tud all, bezañ gwad pouloudet en e wazhied, bezañ ur varvasenn eus an-unan, bezañ ur spered bouk a zen, bezañ bouk e ene evel un tamm koar, bezañ bouk evel ur goarenn, bezañ sioul evel un oan o vont gant ar c'higer, bezañ sentus evel ur c'hleuz ouzh ur park, mont da c'houzer dindan treid tud all, bezañ gouzer dindan treid tud all, bezañ gouzer ha skabell dindan treid tud all, bezañ ur spered sentidik a zen ; *willenloser Mensch*, brizhyouleg g., krakyouleg g., pleger g.

Willenlosigkeit b. (-) : diyoul g., divennerezh g., diyoulegezh b., lez-ober g., diouer a nerzh-spered g., frajilite b., fallaenn b., gwander g.

willens Adv. : kampet, mennet, mennet start, mennozhiet start, ratozhiet start, dezevet, distag, start, baot, youlek ; *willens sein zu*, bezañ kampet (mennet, mennet start, mennozhiet start, ratozhiet start, dezevet) d'ober udb, bezañ troet mat d'ober udb, bezañ gant ar soñj start d'ober udb, bezañ e soñj ober udb da vat, bezañ don en e soñj d'ober udb, kaout soñj d'ober udb da vat, lakaat e soñj d'ober udb, bezañ don en e benn d'ober udb, ober e zezev d'ober udb., bezañ e youl ober udb, bezañ en e volontez ober udb, kaout youl d'ober udb.

Willens- : mennidik.

Willensanwandlung b. (-, -en) : damc'hoant g., brizhyoul b., krakyoul b.

Willensakt g. (-s, -e) / **Willensäußerung** b. (-, -en) : 1. [preder.] mennadur g., mennadurezh g. ; 2. c'hoant g., het g., hetañs b., c'hoantad g., goust g., c'hoantadenn b., c'hoantaenn b., mennad g., reked b., tid b. ; *letzte Willensäußerung*, c'hoantoù diwezhañ a-raok mervel lies., lavaroù diwezhañ lies.

Willenseinigung b. (-) : asant an danvez priedoù g. ; *eine Ehe darf nur bei freier und uneingeschränkter Willenseinigung der künftigen Ehegatten geschlossen werden*, ne c'hell bezañ dimeziñ ebet hep asant gwir ha dieub an danvez priedoù.

Willenserklärung b. (-, -en) : [gwir] diferadenn b., diferadur g., divizadur g., diviz g.

Willensfreiheit b. (-) : frankdivizout g., madober g., frankiz b. ; *seine Willensfreiheit haben*, bezañ e spered hag e ratoz gant an-unan, bezañ en e vadober, gallout heuliañ e santimant, bezañ war e vadober.

Willenskraft b. (-) : mennerezh g., mennentez b., menn g., youlegezh b., youl b., jourdoul g., begon b., lañs g., startijenn b., lusk g., birvilh g., tan g., bevder g., birvidigezh b., ernez b., entan g., nerzh-youl g., deltu g., rebarb g.

Willenslähmung b. (-) : emharz g., dalc'h-spered g., heudadur g., heudad g.

Willenslenkung b. (-, -en) : atiz g., broud g., brouderezh g., keflusk g., kentrad g., kentradenn b., goudroadur g.

willensmäßig ag. : mennidik.

willensschwach ag. : diyoul, diyoulek, divenn, frajil, hep penn na menn, bresk, distart e youl, bouk evel ur goarenn, flav, gwan, hep rebarb ennañ, laosk, lezober, brizhyoulek, krakyoulek, flav, gwan ; *willensschwacher Mensch*, brizhyouleg g., krakyouleg g., pleger g.

Willensschwäche b. (-) : brizhyoul b., krakyoul b., laoskentez b., diyoul g., divennerezh g., diyoulegezh b., lez-ober g., diouer a nerzh-spered g., frajilite b., fallaenn b., gwander g.

willensstark ag. : youlek, nerzhus, nerzh-youl ennañ ; *willensstark sein*, kaout youl en e benn, kaout sklosenn, kaout penn, bezañ un den a benn, bezañ temzet-mat.

willentlich Adv. : a-fetepañs, a-benn-kefridi, a-benn-kaer, a-zevri-bev, a-ratozh-kaer, gant rat vat dezhañ, a-rat, a-barfeted, gant rat, gant rat vat, a-zevri-kaer, a-ratozh, a-ratozh-vat, dre e ratozh, a-youl, espres-kaer, a-benest-kaer, a-rat, a-befiañs, a-venifiañs, a-gentizh-kaer ; *wissentlich und willentlich*, meiz ha youl, e spered hag e ratozh gantañ.

willfahren V.k.d. (willfahrt / willfahrte // hat willfahrt / hat gewillfahrt) : asantiñ da, grataat, seveniñ, leuniañ ; *dem Wunsch seines Gastes willfahren*, seveniñ (ober diouzh, bastañ da) c'hoant e gouviad, leuniañ c'hoant e gouviad, ober e zivizoù d'e gouviad, gwalc'hañ e gouviad, ober ar pezh a zo e faltazi e gouviad, ober ar pezh a zo diouzh mod e gouviad.

willfähig ag. : asantus, servijus, mevelek, diyoul, diyoulek, divenn, frajil, hep penn na menn, bresk, distart e youl, bouk evel ur goarenn, flav, gwan, hep rebarb ennañ, uvel, izelek. Adv. : gant servijusted, gant mevelegezh, gant uvelled, gant izelded, gant izelegezh.

Willfähigkeit b. (-) : servijusted b., mevelegezh b., izelded b., izelegezh b., uvelled b.

Willi g. : Gwilhaouig g., Lomig g., Laouig g., Laou g.
willig ag. : 1. asantus, asant, servijus, sentus, hesent ; *willig sein, etwas zu tun*, bezañ a-du (bezañ laouen, bezañ akort, bezañ asant) d'ober udb, asantiñ ober udb, grataat ober udb, bezañ mat d'an-unan ober udb, bezañ prest (darev, e-tailh, e-doare, e-tal, pare, troet, e tres, a-dro-vat, en e du vat, a-du-vat, e-doare-vat, e-tro) d'ober udb ; 2. mennet, mennidik, a volonte vat, a-youl-vat, youlek, nerzhus ; *der Geist ist willig, das Fleisch ist schwach* (Bibl), eskuit eo ar spered hogen diyoul eo ar c'hig - ar spered a zo buan, met ar c'hig a zo dinerzh.

Willigkeit b. (-) : hesentidigezh b., sentidigezh b., soublded b.

Willkomm g. (-s,-e) / **Willkommen** n. (-s,-) : donedigezh vat b., donemat g., degemer mat g. ; *jemandem ein Willkommen zurufen*, saludiñ u.b. hag a zo o tont, hetiñ an donemat d'u.b., hetiñ un degemer mat (un degemer laouen) d'u.b., ober e c'hourc'hemennou a zegemer mat d'u.b.

willkommen ag. : deuet-mat, erru-mat ; *ein willkommener Gast*, ur c'houviad (un ostiziad) deuet-mat g. ; *jemanden willkommen heißen*, hetiñ an donemat d'u.b., hetiñ un degemer mat (un degemer laouen) d'u.b., ober e c'hourc'hemennou a zegemer mat d'u.b. ; *seien Sie herzlich willkommen*, bezit deuet-mat ! deuet-mat ra viot ! ra viot deuet-mat ! bezit ar gwellañ e-barzh va zi ! degemer mat deoc'h ! degemer laouen deoc'h ! ra viot degemeret mat ! ; [dre astenn.] *willkommen sein*, bezañ deuet-mat, degouezhout mat (e-koulz-vat, krak d'ar c'houlz).

Willkommensgruß g. (-es,-grüße) : prezegenn a zegemer mat b., gourc'hemennou a zegemer mat lies.

Willkommenstrunk g. (-s,-trünke) : banne a zegemer mat g.

Willkür b. (-) : galloud direizh g., amreoliez b., tidegezh b., tidelezh b., tid b., froudenn b.

Willkürherrschaft b. (-,-en) : mac'herez g., tiranterezh g., mac'homerezh g., gwaskerezh g.

willkürlich ag. : aotrouniek, diouzh c'hoant, tidek, tidel, direizh, direol, amreol, dizalc'h, hep dalc'h ; *willkürliche Maßnahme*, tid vac'homus b., diarbennoù direizh lies., diarbennoù aotrouniek lies., stultenn vac'homus b., froudenn vac'homus b. ; *willkürlicher Eingriff in das Privatleben*, emelladenn diouzh c'hoant e buhez prevez u.b. b.

Adv. : *niemand darf willkürlich festgenommen werden*, den ebet ne vo harzet diouzh c'hoant ; *willkürlich verteilen*, rannañ diouzh e did e-unan ; *er handelt immer willkürlich*, ober a ra pep tra diouzh e benn e-unan, ober a ra pep tra diouzh e c'hoant e-unan, ober a ra pep tra diouzh ma tro en e benn, ober a ra pep tra hervez ar pezh a vez o ruilhal en e benn, ober a ra pep tra diouzh ma tro en e spered, ober a ra pep tra hervez ma tro en e benn, ober a ra pep tra diwar froudenn, ober a ra pep tra dre froudenn, ober a ra pep tra hervez e froudennoù, ne ra netra nemet diouzh e imor, techet e vez da heuliañ e benn, heuliañ a ra atav c'hoantoù e galon, ne ra netra nemet diouzh e faltazi, ne ra netra nemet hervez e faltazi, ne ra netra nemet diouzh e vod, ober a ra pep tra diouzh ma sav loariadenn ennañ,

ober a ra pep tra diouzh ma tro en e froudenn, ober a ra e renkoù.

Willy g. : Gwilhaouig g., Lomig g., Laouig g., Laou g.

Wimmeln n. (-s) : bordilh g., bordilhadur g., mesk g., berv g., bordilherezh g., birvilh g., merienerezh g., neradur g., neridigezh b.

wimmeln V.gw. (hat gewimmelt) : neriñ, neradiñ, bordilhañ, berviñ, birviñ, merat, fourgasiñ, merienañ, meskañ, puilhañ, bezañ a-struj, gourfaoterekaat, bezañ gres, ampletiñ, ober fonn, fonnañ, paotañ ; *der Platz wimmelt von Menschen*, tud a zo e-leizh al leurgêr, tud a zo leizh al leurgêr, bez' ez eus tud leizh al leurgêr, ken stank eo an dud war ar blasenn hag ar merien en ur grugell, birviñ a ra an dud war ar blasenn evel un taol gwenan, o virviñ emañ al leurgêr gant an dud, du eo ar blasenn gant an dud, un tolpad bras a dud a zo o fourgasiñ war al leurgêr, merienañ a ra an dud war ar blasenn (Gregor), kalz a hej hag a brez a zo war al leurgêr, goloet eo ar blasenn gant tud, an dud a zo leun al leurgêr ganto, birviñ a ra an dud war ar blasenn e-giz ur grugell verien ; *sein Haar wimmelt von Läusen*, e benn a verv gant al laou, merat (fourgasiñ) a ra al laou war e benn, e benn a zo bervet a laou, e benn a zo buget a laou, e benn a zo neret a laou, laouek eo e benn, laou tout eo e benn, leun a laou eo e benn, al laou a zo leun e benn ganto, berviñ a ra al laou war e benn, bordilhet a laou eo e benn ; *der Kadaver wimmelt von Würmern*, korf al loen marv a fiñv gant an astuz, neret a astuz eo korf al loen marv, bervet a astuz eo korf al loen marv, kontronek eo korf al loen marv ken na fiñv, korf al loen marv a verv ar c'hontron warnañ, fourgasiñ (merat) a ra an astuz war korf al loen marv, korf al loen marv a zo o virviñ gant ar preñved (gant al lastez), lastez a zo leizh korf al loen marv ; *im Bach wimmeln die Forellen*, ar stêr e fonn an dluzhed enni ; *im Wald wimmelt das Wild*, er c'hoad e verv ar jiber, er c'hoad e kaver jiber ne vern pelec'h ; *in der Küche wimmelt es von Ameisen*, merien a zo leizh ar gegin, ar merien a zo leun ar gegin ganto ; *in dem Text wimmelt es von Fehlern, der Text wimmelt von Fehlern*, gwriet a fazioù eo ar pennad, stank eo ar fazioù er pennad-skrid, fonnañ a ra ar fazioù er pennad-skrid, bordilhet a fazioù eo ar pennad-skrid ; *die Straßen wimmeln von Touristen*, ar straedoù a zo beuzet gant an douristed, birviñ a ra ar straedoù gant an douristed ; *bei diesem feuchtwarmen Wetter wird bald das Ungeziefer wimmeln*, gant an amzer bouer-se e puilho ar preñved (al loened, an astuz) a-benn nebeut, astuzus eo an amzer bouer-se, lastezus eo an amzer bouer-se.

wimmelnd ag. : 1. nerus, bervus, puilh, gres, stank evel ar grizilh, stank evel merien, stank evel ar glizh, a-vordilh ; 2. o virviñ gant, neret a, buget a, bervet a, brein gant, bordilhet a ; *vom Ungeziefer wimmelnd*, astuzus, neret a astuz, buget a laou.

Wimmer g. (-s,-) : 1. [louza.] torzhell b. ; 2. [mezeg.] krank g., skoulm g., nozeleñ b., gwagrenn b., porc'hellez b., kaledenn b. ; 3. [Bro-Suis] gwiniegour g., gwinienner g., gwinier g.

Wimmerl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] porbolenn b., burbuenn b., burbu g., pik-du g., draen kig g.

wimmern V.gw. (hat gewimmert) : gwic'hal, klemmichal, kestal, keinal, kunudañ, kluc'hunañ, garmiñ, morleñvañ, leñvañ, kouignal, kestal, kunuc'henniñ, kunuc'hañ,

gouerouzat, mousklemm, mousklemmañ, termal, gwigourat, toreañ.

Wimmern n. (-s) : klemmvan g., hirvoud g., hirvoudennoù lies., leñvou lies., leñvadeg b., leñverezh g., leñvadennoù lies., kunuc'hennou lies., mousklemmoù lies., tore g., gwigour g., siwadennou lies.

Wimpel g. (-s,-) : 1. giton g., seizenn b., flammenn b. ; *mit Wimpeln geschmückt*, seizennek ; 2. [relij.] gwimpl g.

Wimper b. (-,-n) : [korf.] malgudenn b., malgud str., barvenn daoulagad b., blevenn daoulagad b., malvenn b. ; *falsche Wimpern*, malgudennoù faos lies., malgudennoù lakaet lies. ; *lange Wimpern*, malgudennoù hir lies. ; *ohne mit der Wimper zu zucken*, hep na rafe ur serr-lagad, hep na zeufe ur bannac'h dour war e zaoulagad, hep ober ur van, hep ober van, hep ober seblant ebet, hep ober an disterañ seblant, ken distrafulh ha tra, hep sellet blaz ebet, hep ober esmae ebet, hep alamant, hep bezañ seizhdaleetoc'h evit ober an dra-se, diskorpul-kaer, hep divarc'hañ.

Wimperg g. (-s,-e) / **Wimperge** b. (-,-n) : [tisav.] togell b., talgen ti g.

Wimperntusche b. (-,-n) / **Wimpernspirale** b. (-,-n) : maskara g., rimmel® g.

Wimperschlag g. (-s,-schläge) : gwign-lagad g., serr-lagad g., blinkadell b., gwilc'had g., blinkadenn b., gwignadenn b., gwilc'hadenn b., luchadenn b.

Wimpertierchen n. (-s,-) : [loen.] blevaneg g. [*Ciliata*].

Wind g. (-s,-e) : 1. avel g., gwent g., c'hwez g., [dre fent] an aotrou Geravel g., Keravel g. ; *stürmischer Wind*, avel diroll g., gwall avel g., avel-stourm g., avel dichadennet g., avel foll g., avel feuls g., avel spontus g., avel da zilostañ ar saout g., avel ken a fust g., follentez avel b. ; *starker Wind*, *steifer Wind*, avel greñv g., avel vras g., avel bounner g., avel reut g., gwall avel g., avelaj g. ; *trockener Wind*, spelc'h g., avel spelc'h g., avel spelc'hus g., skarnil g., avel skarnil g., avel skarnilus g., skarin g., avel skarin g., avel suilh g., avel skaot g. ; *vom Wind ausgetrocknete Lippen*, muzelloù suilhet gant ar gwent (gant an avel) lies. ; *heißer Wind*, avel c'hor g. ; *eiskalter Wind*, avel but g., avel rivus g. ; *kaltrockener Wind*, *trockener eiskalter Wind*, avel rip g., avel dreut g., avel yen ha spelc'hus g., spinac'henn b. ; *linder Wind*, fourradenn avel b., aezhenn b., aezhennig b., mouchig-avel g., mouchig-avel flour g., bannig avel g., mouch-avel g., strilh avel g., anal an avel b., lomm avel g., berad avel g. ; *kühler Wind*, avel glouar g. ; *frischer Wind*, avel fresk g. ; *stärkemäßig beständiger Wind*, avel blaen g. ; *richtungsmäßig beständiger Wind*, avel reizh g. ; *schwacher Wind*, avel laosk g. ; *leichter Wind*, avel skañv g. ; *leichter Seewind*, aezhenn-vor b., aezhennig-vor b. ; *Seewind*, avel vor g., avel vaez g., avel eus ar maez g., avel diwar vor g. ; *kalter Maiwind*, *kalter Juniwind*, morc'hwez g. ; *Regen bringender Wind*, avel c'hlav g. ; *Wind hervorruhend*, avelus ; *schneidender Wind*, avel but g., avel lemm (c'harv, c'hwerv, vinimus, dreut, griz, sklas, rip, drenk, yen) g., avel hag a droc'h g., avel hag a grog g., avel hag a c'hwist g. ; *der Wind*

schneidet ins Gesicht, an avel a droc'h, an avel a grog, c'hwistañ a ra an avel, rip (lemm, put, garv, c'hwerv, treut, kriz, sklas, binimus, trenk) eo an avel, flemmañ a ra an avel ; *der Wind weht*, avel a zo, avel a zo ganti, avel a ra, avelañ a ra, c'hwezhañ a ra an avel, ober a ra avel, emañ an diaoul o c'hwezhañ e fronelloù ; *der Wind bläst*, emañ an avel o c'hornal, kornal a ra an avel ; *heute geht böiger Wind*, avel rizennek a zo hiziv, ravalioù a zo hiziv ; *der Wind springt um*, *der Wind schlägt um*, treiñ a ra an avel, cheñch a ra an avel e roud, an avel a cheñch tu, disgweañ a ra an avel ; *der Wind will nicht umspringen*, an avel ne dec'hfe ket diouzh an toull-mañ, an avel ne dec'h ket eus e roud ; *der Wind hat gedreht*, troet eo an avel, deuet eo an avel da dreiñ ; *der Wind dreht nach Westen*, treiñ a ra an avel d'an traoñ, kornôgiñ a ra an avel, mont a ra an avel d'e gornôg, dont a ra an avel d'e gornôg ; *der Wind dreht nach Osten*, reteriñ a ra an avel, mont a ra an avel d'e reter, dont a ra an avel d'e reter ; *der Wind dreht nach Norden*, sershaat a ra an avel, serzhiñ a ra an avel, amontiñ a ra an avel, nordiñ a ra an avel, norzhiñ a ra an avel, mont a ra an avel d'e norzh, dont a ra an avel d'e norzh, tremen a ra an avel d'an hanternoz, mont a ra an avel d'ar c'hrec'h ; *der Wind dreht nach Süden*, gouzizañ a ra an avel, mont a ra an avel e gouziz, mont a ra an avel d'e su, suiñ a ra an avel, dont a ra an avel d'e su, mont a ra an avel en izel, izelaat a ra an avel ; *der Wind legt sich (t-rt)*, sioulaat a ra an avel, tevel a ra an avel, terriñ a ra war an avel, terriñ a ra an avel, gouzizañ a ra an avel, kouezhañ a ra an avel, habaskaat a ra an avel, mougañ a ra an avel, abafiñ a ra an avel, ehanañ a ra an avel, gwanaat a ra an avel, kalmiñ a ra an avel ; *der Wind hat sich gelegt*, kalmet eo an avel, mouget eo an avel, ehanet eo an avel, kalmet eo bremañ ; *ein Wind kommt auf*, *der Wind macht sich auf*, sevel a ra ur bannac'h avel, sevel a ra an avel, setu Keravel, degouezhet eo an aotrou Geravel ; *der Wind weht immer stärker*, fourrañ a ra an avel, freskaat a ra an avel, gwashaat a ra an avel, rustaat a ra an avel, kreskiñ a ra an avel, kargañ a ra an avel, war greñvaat ez a an avel, lañsañ a ra an avel ; *starker Wind wehte*, c'hwezhañ a rae, kreñv e c'hwezhe an avel, ur goueliad reut a avel a oa, avel vras a oa, avel bounner a oa, skeiñ a rae an avel, stourm a rae an avel, c'hwistañ a rae an avel, foetañ a rae an avel ; *woher weht der Wind ?* pelec'h emañ an avel ? penaos emañ an avel ? eus pelec'h e teu an avel ? peban e teu an avel ? e pe roud emañ an avel ? e pe roudenn emañ an avel ? eus pe du e teu an avel ? ; *der Wind kommt aus Nordost*, emañ an avel en e viz, an avel a zo biz, avel viz a zo ganti ; *ein schwacher Wind weht aus Nordost*, c'hwezhañ a ra un avel skañv eus ar bisañ g. ; *der Wind kommt von hinten*, *wir haben den Wind im Rücken*, emañ an avel a-gein deomp, mont a reomp a-vat gant an avel ; *wenn der Wind aus dieser Richtung weht*, *muss die Tür geschlossen bleiben*, ouzh ar roud-avel-mañ e rank an nor bezañ serret ; *wenn der Wind aus dieser Richtung weht*, *bedeutet das Regen*, gant ar roud-avel-se eur sur da gaout glav ; *der Wind treibt das Schiff vorwärts*, poulzet e vez ar vag gant an avel ; *der Wind treibt die Wolken gegen die Berghänge*, an avel a zegas ar c'houmoul da stekiñ ouzh ar menezioù ; *der Wind wird schon diesen Nebel vertreiben*, boued-avel a zo er vrumenn-se, karzhet e vo ar vrumenn-se gant an avel ; *der Wind hat die Wolken weggeegt*,

naetaet eo bet an oabl gant an avel, an avel en deus digoumoulet an oabl ; *das Heulen des Windes*, ar rutenn b., trouz an avelaj g., yud an avel g., youc'hadennoù an avel lies., yuderezh an avel g., mouezh an avel o yudal b. ; *der Wind heult im Kamin*, trouzal a ra an avel er siminal, youc'hal a ra an avel er siminal, c'hwibanat (c'hwitellat, gwic'hal, hudal, soroc'hal, roc'hal, kunudañ) a ra an avel er siminal, yudal a ra an avel er siminal, an avel a zo pounner er siminal ; *die Wipfel rauschen im Wind*, klevet e vez an avel o sourral e laez ar gwez ; *die Zweige schwanken im Wind*, horjellat a ra ar skourroù en avel, frizañ a ra ar brankoù ouzh c'hwezh an avel, brañsellat a ra ar brankoù en avel, brallañ a ra ar skourroù en avel, lusket e vez ar skourroù gant an avel, an avel a laka ar skourroù da hejañ, luskañ a ra ar skourroù en avel, hejañ a ra ar skourroù en avel, luskellañ a ra ar skourroù ouzh c'hwezh an avel ; *das Korn wogt zart im Wind*, an aezhenn a laka an ed da vrañsellat milzin war o c'horzennoù ; *ihr Haar weht im Wind, ihr Haar wogt im Wind*, an avel a laka he blev da hejañ, hejañ a ra he blev en avel, luskañ a ra he blev en avel, luskellañ a ra he blev ouzh c'hwezh an avel ; *die Plane wird vom Wind erfasst*, an avel a frae e-barzh ar vallin ; *bei (in) Wind und Wetter*, dindan an avel diroll hag ar glav bras, pa foet ar glav, dirak ar stourm hag ar gurun, dre vrav pe dre c'hlav, dindan an amzer vras (an holl amzer), dindan reklom ha rugenn, dindan ar seizh amzer, dindan pep amzer, dindan forzh peseurt amzer, dre n'eus forzh pe amzer, dindan ar seizh avel, e-barzh ar c'hriz, glav-avel, glav-heol, hañv-goañv, hañv-c'hoañv ; *bei Wind und Wetter wandern*, foetañ fank ha foetañ drez ; *Wind und Wetter härten den Hirten ab*, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) dindan ar glav hag an avel, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) gant aer ar wallamzer, ober a ra ar mēsaer e gorf diouzh glav hag avel ; *allem Wind und Wetter ausgesetzt*, duc'haet d'ar seizh avel, digor d'ar pevar avel, skoet gant ar seizh avel, e fri etre ar pevar avel, er pevar avel, etre ar pevar avel, e ti ar pevar avel, dispak d'an avelioù, e-kreiz ar gas, digledour, diglet, a-youl avel, avelek ; *vor dem Wind geschützt*, en dizavel, e gwasket diouzh an avel, er goudor d'an avel, gwasket, gwaskedet, en aer vat, diwallet diouzh an avelioù ; *Schutz vor dem Wind schaffen*, diarbenn an avelioù ; *etwas vor dem Wind schützen*, andorenñ udb, diwall (goudoriñ, gwaskediñ) udb ouzh an avel, diwall (goudoriñ, gwaskediñ) udb diouzh an avel, diwall (goudoriñ, gwaskediñ) udb diouzh an avelioù ; *sich vor dem Wind schützen*, mont da zizaveliñ ; *gegen den Wind schreien*, bezañ en aer enep o huchal, huchal en aer enep ; *Lehre vom Wind*, anemografiezh b., aveloniezh b. ; *ein vom Wind gebeugter Baum*, ur wezenn bet kostezet gant an avel.

2. [merdead.] *scheinbarer Wind*, amur g. ; *günstiger Wind*, avel a-du g., avel vat g., avel a-dreñv g., avel a-gein g., avel a-vat g., avel hag a zoug g., avel lañsus g. ; *der Wind war uns günstig*, an avel en doa graet diouzhomp, an avel a oa ganeomp ; *widriger Wind*, avel a-benn g., avel enep g., avel penn g., avel stourm g. ; *gegen den Wind kämpfen*, reiñ fas, mont a-benn an avel, mont a-benn d'an avel, mont a-fas, mont eeun

d'an avel, bezañ d'an avel, gouren ouzh an avel, enebñ ouzh an avel, pennañ ouzh an avel, pennata ; *gegen den Wind rudern*, roeñvat a-benn an avel, roeñvat a-benn d'an avel, gouren gant e roeñvoù ouzh an avel ; *vorn Wind segeln*, a) bezañ lusket gant an avel vat, kaout avel gein (avel a-dreñv, avel a-gein, avel a-vad, avel a-du), mont lark ganti, mont a-vad gant an avel ; b) [dre skeud.] bezañ avel a-du (avel vat) gant an-unan, bezañ ar voul o treiñ a-du gant an-unan ; *mit vollem Wind segeln*, mont gant e holl ouelioù digor, bezañ douget gant an avel ; *hart am Wind segeln, hoch am Wind segeln*, delc'her klocz d'an avel, delc'her tost-tost d'an avel, mont a-benn d'an avel, mont eeun d'an avel, mont klocz d'an avel, mont a-fas, reiñ fas, bezañ tost d'an avel, bezañ klocz d'an avel ; *gegen den Wind segeln*, loveañ ; *sich vor den Wind legen*, derc'hel a-benn, dont d'an avel, treiñ beg al lestr d'an avel ; *zwischen Wind und Wasser*, a-rez an dour, war fleurig an dour.

3. [dre skeud.] : [dre skeud.] *von etwas Wind bekommen*, klevet avel eus udb, kaout avel eus udb, kaout keloù eus udb kuzhet, klevet anv (klevet meneg) eus udb kuzhet ; *jemandem den Wind aus den Segeln nehmen*, a) [ster rik, sport, merdead.] troc'hañ an avel d'u.b., lemel an avel d'u.b., mont en avel d'u.b., bezañ en avel d'u.b., tremen en avel d'u.b. ; b) [dre skeud.] mont en avel d'u.b., troc'hañ an avel d'u.b., lemel an avel d'u.b., arbennañ u.b., lakaat diwezh da oberoù u.b., toullañ dindan u.b., tennañ (distreiñ) an dour diwar prad u.b., falc'hat e brad d'u.b., troc'hañ ar foenn dindan treid u.b., troc'hañ d'u.b. ; *das ist Wind in seine Segel*, kement-se a zegas dour d'e vilin, kement-se a ya en e avel, kement-se a ra e jeu ; *wissen, woher der Wind weht*, gouzout gant peseurt avel treiñ, gwelet eus pelec'h e c'hwezh an avel, gouzout ar stek, gouzout an tres, anaout an tres ; *er weiß, woher der Wind weht*, hennezh a oar gant peseurt avel treiñ ; *sich nach dem Wind drehen (das Mäntelchen nach dem Wind hängen)*, treizhañ diouzh an amzer, treiñ (c'hwezhañ) gant an avel, c'hwezhañ e tu an avel, bezañ pennadus evel ur bouc'h, treiñ aes e chupenn, cheñch aes tu d'e chupenn, cheñch aes tu d'e borpant, mont eus an eil kostezenn d'eben, treiñ gant kement avel 'zo, gouzout cheñch tu d'e chupenn, klask e avel, mont da-heul an avel, bezañ hedro, bezañ bouljant, treiñ evel ur wiblenn, treiñ-distreiñ evel ur wiblenn, bezañ kildro evel ur wiblenn, bezañ tro-didro, treiñ-distreiñ evel kog an tour, bezañ berrboellik, treiñ evel an avel, c'hoari nac'h-dinac'h, cheñch ha dicheñch tu d'e chupenn, bezañ ur vitell eus an-unan, bezañ ur vardell eus an-unan ; *in den Wind reden*, komz ouzh tud hag a ra skouarn vouzar (hag a stank o divskouarn), mont e gomzoù gant an avel, mont e gomzoù e puñs an avel, treiñ e deod e goullo, kouezhañ e gomzoù war an douar, mont e gomzoù e moged, komz evit ar c'helien, komz ouzh Yann dibalamour (ouzh tud eus Kerskouarneg), komz ouzh pennoù bouzar, komz ouzh tud na selaouont na kuzul na kelenn ebet, komz ouzh tud na reont van ebet ; *etwas in den Wind schlagen*, lezel udb da vont gant an avel, na ober van eus udb, lezel udb a-gostez, lezel udb war e revr, ober fae war udb ; *vom Winde verweht*, gwentet gant an avel ; *gegen den Wind anstinken*, klask tapout (pignat) re uhel, bezañ re vras e c'haoliad, kac'hat uheloc'h eget e revr, konoc'hañ enorioù, bezañ c'hoantek a enorioù, glaouriñ war an enorioù, glaourenñ war-lerc'h an enorioù, bezañ

terzienn ar vrazentez gant an-unan, redek gant gred war-lerc'h an enorioù, bezañ naonek d'an enorioù, na vezañ nemet brasoni gant an-unan ; *der Wind dreht sich*, emañ ar voul (ar chañs) o treiñ, emañ ar chañs o tistagañ diouzhomp, emañ ar rod o treiñ, emañ ar skudell o treiñ war he c'henoù ; *Wind machen*, a) ober kalz a drouz en-dro d'udb, ober charre en-dro d'udb, ober charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, un abadenn, jabadao, tousmac'h, karnaj) abalamour d'udb, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar en askont d'udb, toumpial en askont d'udb, tournial en abeg d'udb, kas karbac'h en askont d'udb, kas trouz en arbenn d'udb, kas safar abalamour d'udb, ober cholori (talabao) en arbenn d'udb, karnajal en abeg d'udb, ober kalz a reuz evit netra, ober un eured gant netra ; b) rufañ avel ha moged, ober e vraz (e aotrou), ober brasoni, rodal, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, rodal e revr, pompadiñ, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, skeiñ war e daboulin, brabañsal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug gant e ouiziegezh, ober teil, ober muioc'h a deil eget a blouz, ober muioc'h a voged eget a dan, treiñ e leue en an-unan, na vezañ nemet c'hwezh hag avel, bezañ leun a avel, bezañ avel gant an-unan leizh e benn, flipata, ober digoroù, ober re vras gaoliad, ober digorded, ober distalac'h, bezañ modoù bras gant an-unan, bezañ modoù randonus gant an-unan ; *wie der Wind*, ken prim (ken buan) hag an avel, evel an avel, evel ar gwent, evel un tarz h avel, evel un aveladenn, gant un tizh an diaoul, evel an tan, gant pep tizh, ken na strink an tan war e lerc'h, o strinkañ kaoc'h war e lerc'h, e-giz un tenn, prim evel ul luc'hedenn, evel un deveradenn eoul, evel keloù an tan ; *viel Wind (großen Wind) um etwas machen*, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, un abadenn, jabadao, tousmac'h, karnaj) abalamour d'udb, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar en askont d'udb, ober charre en-dro d'udb, ober charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, toumpial en askont d'udb, tournial en abeg d'udb, kas karbac'h en askont d'udb, kas trouz en arbenn d'udb, kas safar abalamour d'udb, ober cholori (talabao) en arbenn d'udb, karnajal en abeg d'udb, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, ober kalz a reuz evit netra, ober un eured gant netra ; [kr-l] *wer Wind sät, wird Sturm ernten*, tud fallakr, abred pe ziwezhat, ho pezo greun diwar hoc'h had - diouzh ma ri e kavi - an hini a staot ouzh an avel a-benn a bak leun e zent - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - eus ar skudell a roez e resevez - eostet e vez pezh a zo bet hadet - hervez ma ri e vo graet dit - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - da gash mat razh heñvel - n'eus

den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all.

4. *der Hirsch hat den Jäger im Winde*, kas a ra an avel c'hwezh an hemolc'her war-zu ar c'harv, en avel d'ar c'harv emañ an hemolc'her.

5. bramm g., brammadenn b., fraskell b., louf g., loufad g., loufadenn b., strak g., avel-draoñ g. ; *einen Darmwind entweichen lassen*, bramat, brammellat, aveliñ, fraskellañ, strakal, muzuliañ avaloù-douar, leuskel ur bramm da redek, delazhiñ ur bramm, diskargañ diwar e galon, leuskel avel eus e gorf, loufañ, pufal, mouziñ, delazhiñ ur strakig moan, bezañ an avel en izel gant an-unan.

windabgewandt ag. : dindan an avel ; *windabgewandte Seite*, tu olent g., tu olevent g., tu dindan an avel g.

Windanker g. (-s,-) : [tekn.] amar diloc'h g.

Windball g. (-s,-bälle) : 1. c'hwezicell b. ; 2. baloñs g.

Windbeschreibung b. (-) : anemografiezh b., aveloniezh b.

Windbeutel g. (-s,-) : 1. [dre skeud.] a) penn-skañv g., penn avelet g., penn disoñj g., pennglauig g., laouenan g., penn-rambre g. ; b) poufer g., brabañser g., bugader g., brammer g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., boufon g., pabor g., glabouser g., bern trein g., fougaser g. ; 2. [kegin.] puf dienn g., puf koaven g.

Windbeutelei b. (-) : pouferezh g., bugaderezh g., bugad g., brabañserezh g.

Windblume b. (-,-n) : [louza.] diskra b.

Windbö b. (-,-en) / **Windböe** b. (-,-n) : avelaj g., barr-avel g., barrad-avel g., boutad-avel g., taol-avel g., taolad avel g., kaouad avel b./g., reklom g., rugenn b., rizennad avel b., fourrad g., froud-avel g., froudenn-avel b., korvent g., korventenn b., tarz h avel g. ; *diese Bäume halten nicht nur den Erdboden fest, sie schützen auch noch vor Windböen*, delc'her a ra ar gwez-se an douar ouzhpenn ma torrout an avelioù bras.

Windbrecher g. (-s,-) : [sport, marc'hhouarnerezh] troc'her avel g., dizaveler g.

Windbüchse b. (-,-n) : fuzuilh diwar aerwask g./b., fuzuilh diwar gwask aer g./b., fuzuil dre aer gwasket g./b.

Winddämon g. (-s,-en) : viltañs g., kilher g., keler g.

Winddruck g. (-s) : bec'h an avel g., bount an avel g., c'hwezh an avel g.

Winde¹ b. (-,-n) : [tekn.] 1. gwindask g., traouilh g. ; *ein Seil um die Winde wickeln*, punañ ur gordenn en-dro d'an traouilh ; *etwas mit einer Winde hochziehen*, traouilhath udb ; 2. *Wagenwinde*, krog-krik g., krogell b., dibrader g., marc'h-karr g., harper g. ; 3. [merdead.] gwindask g.

Winde² b. (-,-n) : [louza.] lavrig g., riell g., troell str., bezvoud g.

Windebaum g. (-s,-bäume) : [tekn.] gwern-samm b., gwintellerez b.

Windeisen n. (-s,-) : [tekn.] troer-tarod g.

Windei n. (-s,-er) : vi diblusk g., vi melar g., vi meutal g.

Windeisen n. (-s,-) : [tekn.] troer-tarod g.

Windel b. (-,-n) : 1. lien g., lienenn b., mailhur g., mailhurenn b., mailhurell b., bouchenn b., lenn b., mezhenn b., trezhenn b., pakoù lies., pak g., trezoù lies., liamm g., lurrell b. ; *dem Baby eine frische Windel umlegen*,

cheñch e lien d'an hini bihan, mailhurenniñ (mailhuriñ) ar poupig a-nevez, pakañ ar poupig a-nevez, bouchenniñ ur babig a-nevez, gwiskañ mailhuroù fresk d'ur babig, gwiskañ mailhurennoù fresk d'ur babig, lienañ ur babig a-nevez, lakaat e lien d'ur babig, difankañ ur babig, digaoc'hañ ur babig, freskañ ur babig ; *ein Baby aus den Windeln wickeln*, divailhuriñ ur babig ; **2.** [dre skeud.] *das liegt noch in den Windeln*, en hon huñvreoù emañ c'hoazh - en ifernioù emañ - n'eo ket go an toaz, pell ac'hano.

Windelbohrer g. (-s,-) : [tekn.] talar-tro g., P. librikin g.

Windeleinlage b. (-,-n) : lien g., lienenn b., mailhur g., mailhurenn b., lenn b., mezherenn b., trezhenn b., pakoù lies., trezoù lies., liamm g., bouchenn b.

Windelhörschen n. (-s,-) : mailhur bragezig g., mailhurenn vragezig b., trezoù lies., mezherenn b.

Windelkind n. (-s,-er) : poupig g., babig g.

windellos ag. : divailhur.

windeln V.k.e. (hat gewindelt) : cheñch e lien da, mailhurenniñ, mailhuriñ, pakañ, bouchenniñ.

windelweich ag. : *jemanden windelweich schlagen*, kannañ u.b. evel ur sac'h en dour, dornañ u.b. a gof da gein, teurkañ e vaout d'u.b., pilat u.b. evel pilat c'hwez, broustañ u.b. a-daolioù.

winden¹ V.gw. (windete / hat gewindet) : *es windet*, avel a zo, avel a zo ganti, avel a ra, aveliñ a ra, c'hwezhañ a ra an avel, emañ an diaoul o c'hwezhañ e fronelloù.

winden² V.k.e. (wand / hat gewunden) : **1.** pakañ, pakata, gronnañ, rollañ, rodellañ, punañ, rollañ, rolltiñ, enboullaat, enboullañ, gwildronañ, kordigellañ, korvigellañ ; *in ein Tuch winden*, pakañ en ul lienenn (en ul liñsel).

2. plezhenniñ, plañsonañ, nezañ, tortisañ, tortigellañ, gweañ, gweata, gwedennañ, tortilhañ, korvigellañ, steuñviñ ; *Blumen zu einem Kranze winden*, plezhenniñ vleunioù d'ober ur gurunenn, plañsonañ ur gurunenn vleunioù, nezañ ur gurunenn vleunioù ; *Stroh zu einer Schnur winden*, nezañ plouz d'ober ul liamm, tortisañ plouz.

3. dizourañ, gwaskañ, gwaskañ-diwaskañ, gweañ ha disgweañ, tortisañ ; *die Wäsche winden*, dizourañ ar c'houez, gwaskañ al liñselioù, gwaskañ-diwaskañ al liñselioù, gweañ ha disgweañ ar c'houez, tortisañ ar c'houez.

4. sevel, gwintañ, gorren.

5. (entwinden) : divorañ, diframmañ, skrapat, skrapañ, kemer a-gildom, flipañ a-gildom, rañvat, ripañ, sigotañ, tuniñ, c'hwibañ, c'hwiblaerezh, sammañ, ober skrap war, pokañ, difrapañ.

anv-gwan-verb **gewunden** : *gewundene Säule*, kolonenn tortiset b., kolonenn droellennek.

V.em. : **sich winden** (wand sich / hat sich (t-rt) gewunden) : **1.** en em weañ, gweañ, en em weañ hag en em ziweañ, tortañ, kilwedenniñ, en em dreiñ hag en em zistreiñ, gwidilañ, nezañ, en em gorvigellañ ; *sich vor Schmerzen winden*, en em weañ gant ar boan, gweañ gant ar boan, bezañ daoudortet kement e c'houzañver, bezañ daoubleget e gorf gant ar poanioù, tortañ gant ar boan, hejañ gant ar boan ; *sich wie ein Wurm winden*, en em dreiñ hag en em zistreiñ evel ur

preñv, en em weañ hag en em ziweañ evel ur vuzhugenn, buzhugenniñ, plantañ tro en e gorf, gwidilañ, en em voullañ evel ur vuzhugenn, en em gorvilañ evel ur vuzhugenn, en em gorvigellañ evel ur vuzhugenn.

2. kildreiñ, kildroenniñ, bezañ kamm-digamm, gwidilañ, gourgammañ, gwialenniñ, rodellañ, kammañ ha digammañ, kammdroennat, kammdroiennat, kammdreiñ, korntroiañ, troidellañ, troiellat, troieta, kammigellan, kilweañ ; *der Pfad windet sich aufwärts*, pignat a ra an hent gant ar roz en ur gildreiñ, kammañ ha digammañ a ra an hent ouzh tor ar menez, pignat a ra an hent kamm-digamm (a-gammigelloù) gant tor ar menez, kildroenniñ a ra an hent ouzh tor ar menez, gwidilañ a ra an hent ouzh tor ar menez ; *der Weg windet sich*, kamm-digamm (pleg-dibleg) eo an hent, graet eo an hent a gammigelloù, an hent a gamm hag a zigamm, kammigellañ a ra an hent, korvigellañ a ra an hent ; *sich spiralförmig winden*, troellennañ.

3. [dre skeud.] *sich winden und drehen*, klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, tortilhañ, chom da chaokat e c'henoù, ober tro gant e gaoz, reiñ tro d'e gomzoù, reiñ tro d'e lavar ; *er mag sich winden und drehen*, kaer en devez ober (Gregor), ne vern petra a ra, n'eus forzh petra a rafe.

Winden n. (-s) : **1.** gronnadur g., rolladur g., punadur g. ; **2.** korvigell b., gweadur g. ; **3.** *da hilft kein Drehen und Winden*, n'eus ket da dornañ, n'eus ket da gaeañ, n'eus ket moaien da voaien.

Windenergie b. (-) : avelredan g., gremm aerluzel g., gremm diwar an avel g., gremm an avel g., nerzh an avel g.

Windengewächs n. (-es,-e) : [louza.] troellenn b., koñvolvuleg g.

Winderosion b. (-,-en) : krignerezh an avel g. ; *durch Winderosion entstandene Geländeform*, stumm avel g.

Windeseile b. (-) : *mit Windeseile*, ken prim (ken buan) hag an avel, evel an avel, evel ar gwent, evel un tarz avel, evel un aveladenn, gant un tizh an diaoul, evel an tan, gant pep tizh, ken na strink an tan war e lerc'h, o strinkañ kaoc'h war e lerc'h, e-giz un tenn, prim evel ul luc'hedenn, evel un deveradenn eoul, evel keloù an tan ; *in Windeseile vergehen*, tremen evel ur bouilh moged, tremen evel ur vogedenn en aer ; *die Nachricht verbreitete sich in Windeseile*, nijal-dinijal a reas ar c'heloù war askell an avel, ar c'heloù a redas ken buan hag an avel, ne oa ket bet pell ar brud o redek ; *sich in Windeseile verbreiten*, bezañ skignet (enkantet) buan, redek ken buan hag an avel, redek evel keloù an tan, redek a di da di, nijal-dinijal war askell an avel, na vezañ pell [ar brud] o redek ; *und in Windeseile verschlang der Tiger das Kaninchen*, ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr en e bezh pikol !

Windfahne b. (-,-n) : **1.** gwiblenn b., jilouetenn b., marc'h-avel g., nadoz-avel b. ; **2.** [dre skeud.] *er dreht sich wie eine Windfahne*, treizhañ a ra diouzh an amzer, treiñ a ra gant kement avel 'zo, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, kildro eo evel ur wiblenn, hennezh a zo hedro evel an avel, un den lavar-dislavar a zo anezhañ, hennezh en em rebech atav, berboellik eo, treiñ a ra evel an avel (da bep avel), atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, pennadus eo evel ur bouc'h, bepred e vez o treiñ gant an avel, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour, c'hwezhañ a ra gant an avel, c'hwezhañ a ra e tu an avel, treiñ a ra aes e chupenn,

cheñch a ra aes tu d'e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e borpant, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, gouzout a ra cheñch tu d'e chupenn, klask a ra atav e avel, mont a ra atav da-heul an avel, tro-didro eo, bouljant eo, nemet treiñ-distreiñ evel kog an tour ne ra, atav e vez o c'hoari nac'h-dinac'h, atav e cheñch hag e ticheñch tu d'e chupenn, ur videll a zo anezhañ, ur vardell a zo anezhañ.

Windfang g. (-s,-fänge) : 1. doriell b. ; 2. [dre skeud., frij] mojell b., moj g.

Windfege b. (-,-n) : [labour-douar] gwenter g., gwenterez b., avelerez b., milin-wenterez b., meilh nizat b. ; *Öffnung einer Windfege*, toull-avel g.

Windfisch g. (-es,-e) : [loen.] keindraeneg g.

Windform b. (-,-en) : [tekn.] toull megin g.

windgebeugt ag. : gwar, kamm, a-we, korlezet, dol gantañ, bolzenet, kostezet gant an avel.

Windgebläse n. (-s,-) : [tekn.] c'hwezherez b.

windgeschützt ag. : er gwasked diouzh an avel, er goudor d'an avel, gwaskedet, en aer vat, diwallet diouzh an avelioù, diwall eus an avel, goudoret diouzh an avel, dizavel, klet, gwarez, gwasket ; *windgeschützt und warm*, choul ; *windgeschützter Ort*, gwaskijenn b., gwaskedenn b., kledour g., kledourenn b., tu e gwasked diouzh an avel g., lec'h gwaskedet g., lec'h gwasket g., lec'h klet g., lec'h er goudor d'an avel g., kornig klet g. ; *windgeschütztes Haus*, ti goudoret diouzh an avel g., ti klet g.

Windglider g. (-s,-) : plankenn-dre-lien g.

Windhafer g. (-s) : [louza.] pilgerc'h str., flutkerc'h str., gouezkerc'h str., bilhongerc'h str., chapeled ar vammgozh g., kerc'h gouez str. (Gregor).

Windharfe b. (-,-n) : telenn-went b.

Windhaube b. (-,-n) : kalabousenn-venez b.

Windhauch g. (-s,-e) : c'hwezhadenn avel b., mouchig-avel g., banneig avel g., mouch-avel g., strilh avel g., suchadenn b., berad avel g., begad avel g., fourradenn avel b., aezhenn b., aezhennig b., anal an avel b., lomm avel g., takenn avel b., c'hwezh g., c'hwezhadenn avel b. ; *kurzer Windhauch*, frizadenn b.

Windhose b. (-,-n) : korvent g., korventenn b., korc'hwezh g., troidell b., trowent g., avel-gelc'huid g., avel-dro g., avel-gorbell g., punellad-avel b., kelc'huidenn b.

Windhund g. (-s,-e) : 1. [loen.] levrann [*liester* levrini] g., ki-red g., puze g., milgi g. [*liester* milgon] ; 2. penn-skañv g., penn avelet g., penn disoñj g., laouenan g., pennglaouig g. ; 3. gastaouer, merc'hataer g., plac'hetaer g., marc'h-limon g., kailh g., oriad g.

Windhündin b. (-,-nen) : [loen.] levranez b.

windig ag. : 1. avelek, souravelek, ezwentek ; *windiger Tag*, devezh avel g., devezhiad avel g., devezh avelek g., devezhiad avelek g. ; *windiges Wetter*, rutenn b., amzer avelek b. ; *es ist windig*, avel a zo, avel a ra, avel a zo ganti, aveliñ a ra, avelaj a zo, c'hwezhañ a ra an avel, emañ an diaoul o c'hwezhañ e fronelloù, ur goueliad reut a avel a zo ; *es ist ganz bestimmt windig*, avel a rank bezañ ; *es wird windig*, stummañ a ra d'an avel, stummañ a ra an amzer d'an avel ; *es wird windiger*, freskaat a ra an avel ; *an der Küste ist es oft sehr windig*, kalz a avel a vez maget war an aod,

avelok eo an aod ; 2. [dre skeud.] *windige Mädchen*, merc'hedoù skañbenn lies., merc'hed avelek lies., merc'hed avelet o fennoù lies., merc'hed skañv o fennoù, brizhardenned lies., kañjolennd lies., strinkelled lies., lamperezed lies., pennoù skañv lies., driski lies., jingellaj g., kuchurelled lies., speredoù balafenn a verc'hed lies.

Windjacke b. (-,-n) : chupenn b., anorak g.

Windjammer g. (-s,-) : [merdead.] gouelier bras g.

Windkanal g. (-s,-kanäle) : [tekn.] c'hwezherez b.

Windkraft b. (-) : avelredan g., gremm aerluzel g., gremm diwar an avel g., gremm an avel g., nerzh an avel g.

Windkraftanlage b. (-,-n) / **Windkraftwerk** n. (-s,-e) : kreizenn avelredan b., aerdredaner g., aerluzell b., P. rod-avel b.

Windlicht n. (-s,-er) : lutig g., gouloù-lutig g.

Windloch n. (-s,-löcher) : [tisav.] tarzhell-gav b., tarzhell b., toull avel g.

Windmacherei b. (-) : c'hwezh hag avel, digoroù lies., digorded b., distalac'h g., pouferezh g., brabañserezh g., bugaderezh g., bugad g., triaklerezh g., modoù bras lies., modoù rondonus lies.

Windmesser g. (-s,-) : avelventer g., anemometr g.

Windmonat g. (-s,-e) / **Windmond** g. (-s,-e) : [istor] miz ar gwent g.

Windmotor g. (-s,-en) : [tekn.] aerdredaner g., aerluzell b., P. rod-avel b.

Windmühle b. (-,-n) : 1. milin-avel b., meilh-avel b. ; 2. [dre skeud.] *mit Windmühlen kämpfen*, en em gannañ gant milinoù-avel, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ.

Windmühlenflügel g. (-s,-) : 1. bann ur vilin-avel g., brec'h ur vilin-avel b., korn ur vilin-avel g. ; 2. [dre skeud.] *gegen Windmühlenflügel kämpfen*, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ.

Windows n. (-) : Windows g.

Windpocken lies. : [mezeg.] brec'h-nij b.

Windrad n. (-s,-räder) : [tekn.] aerluzell b., P. rod-avel b.

Windrichtung b. (-,-en) : roud-avel g., arroud g., toull an avel g.

Windröschen n. (-s,-) : [louza.] diskrab g.

Windrose b. (-,-n) : rod an avelioù b., kompaz g.

Windsack g. (-s,-säcke) : loer avel b.

Windsbraut b. (-) : korventenn b., korvent g., avelaj g., barr-avel g., barrad-avel g., boutad-avel g., taol-avel g., taolad avel g., kaouad avel b./g., reklom g., rugenn b., rizenad avel b., fourrad g., froud-avel g., froudenn-avel b., sourrad avel g., avel-gorbell g., avel-gelc'huid g., skourrad-avel g., bouilh avel g., bouilhad avel g., c'hwezhadenn avel b., folladenn b.

Windschatten g. (-s,-) : gwaskijenn b., tu e gwasked diouzh an avel g., lec'h en dizavel g., lec'h gwaskedet g., lec'h gwasket g., lec'h er goudor d'an avel g., tu olent g., tu olevent g., tu dindan an avel g. ; *im Windschatten einer Insel sein*, bezañ dindan avel un enezenn, bezañ e gwasked un enezenn, bezañ olevent d'un enezenn ; *jemandem Windschatten bieten*, *jemandem einen Windschatten beschere*, troc'hañ an avel d'u.b., lemel an avel d'u.b., bezañ en avel d'u.b., tremen en avel d'u.b., mont en avel d'u.b.

windschief ag. : gwar, kamm, a-we, korlezet, dol gantañ, bolzennet, kostezet gant an avel.

Windschirm g. (-s,-e) : andorenn b.

Windschliff g. (-s,-e) : krignerezh dre an avel g.

windschnell ag. : ken prim (ken buan) hag an avel, evel an avel, evel ar gwent, evel un tarz h avel, evel un aveladenn.

windschnittig ag. : aerlinennek, anharzhus.

Windschutz g. (-es) : 1. dizaveler g. ; 2. gwaskijenn b., gwaskedenn b., kledour g., kledourenn b.

Windschutzscheibe b. (-,-n) : gwentskramm g., [kirri-tan] gwerenn-dal b. ; *sie ist mit dem Kopf gegen die Windschutzscheibe gebumst*, aet eo bet gant he fenn da stekiñ ouzh gwerenn-dal ar c'harr-tan, aet eo bet he fenn da skeiñ gant gwerenn-dal ar c'harr-tan ; *ein Schmetterling ist gegen die Windschutzscheibe geklatscht*, ur valafenn a zo deuet da flastrañ war gwerenn-dal ar c'harr.

Windsee b. (-) : [merdead.] mor berr g. (enebet ouzh *Dünung* : mor hir g.).

Windseite b. (-,-n) : 1. tu en avel g., tu skoet gant ar seizh avel g., tu etre ar pevar avel g., tu dispak d'an avelioù g., tu e-kreiz ar gas g., tu digledour g., tu diglet g. ; 2. [merdead.] tu diwar avel g., tu an avel g.

Windspiel n. (-s,-e) : 1. [loen.] levr an [liester levrini] g., ki-red g., milgi g. [liester milgon] ; 2. [loen.] levr anig Italia g. ; 3. [sonerezh] fuurin [japaneg] g., kloc'h-avel g.

Windstärke b. (-) : nerzh an avel g.

windstill ag. : kalm-gwenn, diavel, kalm-mik, kalm-chok, kalm-chouk, sioul, habask, mik.

Windstille b. (-) : kalmijenn b., kalm g., amzer varv b. ; *völlige Windstille*, mor kalm-gwenn g., mouchig-avel ebet g., begad avel ebet g., berad avel ebet g., kalmijenn b., kalm-chok g., kalm-mik g., kalm-gwenn g., kalm-chouk g., mor mik g. ; *bei Windstille*, pa vez kalm, pa ne vez mouchig-avel ebet, pa ne vez begad avel ebet, pa ne vez berad avel ebet, pa vez kalm-gwenn ar mor, pa vez diavel, pa ra amzer varv ; *bei Windstille steigt der Rauch senkrecht empor*, pa vez an amzer mik e sav ar moged pik ; *Windstille tritt ein*, dont a ra kalm-gwenn ; *es herrscht Windstille*, kalm-gwenn a zo, amzer varv a ra ; *kurze Windstille*, spanaenn b.

Windstoß g. (-es,-stöße) : c'hwezhadenn avel b., avelaj g., aveladenn b., avelenn b., barr-avel g., barrad-avel g., boutad-avel g., bountadenn avel b., taol-avel g., taolad avel g., kaouad avel b./g., barrwent g., reklom g., rugenn b., rizennad avel b., kuchenn avel b., fourrad g., fourradenn b., froud-avel g., froudenn-avel b., sourrad avel g., avel-gorbell g., avel-gelc'hwid g., barr-korbell g., korvent g., korventenn b., tarz h avel g., skourrad-avel g., bouilh avel g., bouilhad avel g., folladenn b. ; *zwei schlimme Windstöße*, daou avel fall lies. ; *plötzlicher Windstoß*, avel flav g.

Windsurfbrett n. (-s,-er) : plankenn-dre-lien g.

Windsurfer g. (-s,-) : plankenner-dre-lien g.

Windsurfing n. (-s) : plankenn-dre-lien g.

windtreibend ag. : [mezeg.] loufus, louvus.

Windung b. (-,-en) : 1. kammdroenn b., kammdro b., kildro b., kildroenn b., kildroad b., distro g./b., kammbleg g., kilbleg g., kornblegenn b., kammigell b., korn-tro g., troidell b., troiell b., troidellegezh b.,

troidellerezh g., plegenn b., diswe g. ; 2. [naer, kordenn] rodell b., troad b., korvigell b., kog g. [liester kegi, kogoù], kilbleg g.

Windverhältnisse lies. : temz an avel g., lusk an avel g., doare an avel g. ; *er ging hinaus, um sich nach den Windverhältnissen umzuschauen*, mont a reas er-maez evit gouzout doare an avel ; *die Windverhältnisse waren ungünstig*, c'hwezhañ a rae an avel a-walldu.

windwärts Adv. : [merdead.] war-zu an avel.

Windwendigkeit b. (-) : [loen.] avelgerc'h g., avelgerc'hañ g.

Windwirbel g. (-s,-) : avel-dro g., avel-gorbell g., punellad-avel b., korc'hwezh g., korc'hwezhad avel g., barr avel-dro g., barr korbell g.

Windwolke b. (-,-n) : steuñvaj-avel g., brank avel g., kef avel g.

Windzug g. (-s,-züge) : avel dro g., avel sil g., avel laer g., avel dreuz g., avel furch g., avel red g., red-avel g.

windzugewandt ag. : en avel ; *windzugewandte Seite*, tu en avel g., tu diwar avel g., tu an avel g.

Wingert g. (-s,-e) : gwinieg b.

Wink g. (-s,-e) : 1. sin g. ; *ein Wink mit den Augen*, ur wilc'hadenn b., ur wignadenn b., ur gwign-lagad g., ur serr-lagad g., ur vlinkadell b., ur gwilc'had g., ur vlinkadenn b., un taol-lagad g., ul luchadenn b. ; *einen Wink geben*, ober ur sin, sinañ ; *er gab ihm mit einem Wink zu verstehen, dass er die Tür schließen solle*, gant ur sin e reas dezhañ serriñ an nor, gwignal a reas anezhañ da serriñ an nor, gwignal a reas dezhañ serriñ an nor, sinañ a reas dezhañ serriñ an nor ; *auf den Wink gehorchen*, sentiñ diouzhtu, sentiñ hep ginañ an disterañ, sentiñ war ar ger, sentiñ ouzh u.b. hep ober ur van, sentiñ hep klemm na gwigour, bale kempenn war ger u.b., bale (charreat, kerzhet) moan gant u.b., kerzhet gant un neudenn eeun, sentiñ rik ouzh u.b., bezañ sentus evel ur c'hleuz ouzh ur park ; *jedes Winkes gewärtig*, e ged eus an disterañ sin, e ged eus disterañ c'hoant u.b. ; *jemandem einen Wink geben*, reiñ dorn (biz) d'u.b., reiñ un tit d'u.b., lakaat u.b. war ar roud, lakaat u.b. war ziwall, berzañ u.b., sachañ evezh u.b. war udb, tintal udb d'u.b. ; *ein zarter (leiser) Wink*, un damveneg g. ; *praktische Winke*, menegoù (alioù, titoù) mat da aesaat al labour lies. ; 2. *in einem Wink*, en ur serr-lagad, etre ur sell hag ur gwel ; 3. [dre skeud.] P. *Wink mit dem Zaunpfahl (mit dem Laternenpfahl, mit dem Scheunentor)*, sin a-wel-kaer graet d'u.b. g.

Winkel g. (-s,-) : 1. korn [liester kornioù] g., kornad g. ; *gestreckter Winkel*, korn sklat g. ; *rechter Winkel*, korn skouer g., korn serzh g. ; *stumpfer Winkel*, korn anlemm g., korn digor g., korn togn g. ; *spitzer Winkel*, korn lemm g. ; *anliegende Winkel*, kornioù kefin lies. ; *beim gleichseitigen Dreieck betragen alle drei Winkel 60°*, kornioù un tric'horn keittuek a zo 60° pep hini ; *korrespondierende Winkel*, kornioù keñverek lies., kornadoù keñverek lies., korniadoù keñverek lies. ; *gleich groß sind bei gleichschenkligen Dreiecken die beiden Winkel, die den gleich langen Seiten gegenüberliegen*, e pep tric'horn keitgarek ez eo kornioù (kornadoù, korniadoù) an diaz par an eil d'egile ; *eine Kraft, die im rechten Winkel auf die Wand drückt*, un nerzh reol ouzh ar speurenn g. ; [kirri-tan] *toter Winkel*, korn dall g. ; [lu] *einspringender Winkel*, korn askek g. ; *ausspringender Winkel*, korn balegek g.

2. *Augenwinkel*, freilh al lagad g., korn al lagad g. ; *Mundwinkel*, korn an diweuz g., pleg ar genoù g., pleg an diweuz g., freilh an diweuz g. ; *im Mundwinkel*, e pleg e c'henoù, e pleg e ziweuz, e korn e ziweuz.

3. skouer b., skouer-gornventer b. ; *den Winkel anlegen*, muzuliañ (mentañ) gant ar skouer, skoueriñ ; *in den Winkel bringen*, *in den rechten Winkel bringen*, skoueriañ, skoueriñ, lakaat a-skouer.

4. lec'h g., korn-bro g., komad g., korniad g., komad-bro g., korn-douar g., komad-douar g., kordennad b., toull g., kogn g., korn-tro g. ; *ein entlegener Winkel*, un difouilh g., ul lec'h digenvez g., ul lec'h distro g., un toull kêr g., un toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue g., ur vourc'hadenn laou b., un toull gouez g., ur c'horn-bro gouez g., ur vro digenvez (digavennus, didud, digevannez) b., ur c'hozh lec'h distro g. ; *im hintersten Winkel der Hölle*, ; e pennfont an ifern, e parfont an ifern, e parfinfont an ifern ; [dre skeud.] *das Glück im Winkel*, an eürusted e kogn e oaled b., eürusted ar bourc'hiz-bihan b. ; *alle Winkel und Ecken*, an holl gognoù ha digognoù, kement kogn a zo, kement korn ha diskorn a zo ; *er kennt alle Winkel und Ecken des Hauses*, hennezh eo anavezet gantañ kement korn ha diskorn a zo en ti-mañ ; *die tiefen Winkel des Herzens*, *die geheimen Winkel des Herzens*, *die verborgenen Winkel des Herzens*, plegoù ar goustiañs lies., plegoù ar galon lies., eilplegoù ha displegoù ar goustiañs lies., plegoù ha displegoù ar goustiañs lies., plegoù ha displegoù ar galon lies., goueled ar galon g., plegoù kuzh kalon mab-den lies., mennozhioù kuzh ar galon lies. ; *sie verschaffte sich Zutritt bis zu den geheimsten Winkeln des Herzens ihres Freundes*, tregerzhañ a reas kuzhetañ plegoù kalon he mignon ; *im Winkel sitzen*, chom war ar c'hlud, bezañ bet taolet a-gostez, bezañ bet stlapet war ar wrimenn, bezañ bet reputuet, bezañ bet lakaet er-maez eus ar c'hoari, chom e toull ar c'hae.

5. [lu] galoñs kebrek g., kebr g., kebreñn b., P. peñsel g. ; *Gefreitenwinkel*, galoñs korporal g., P. peñsel korporal g.

Winkel - 1. ... korn ; 2. P. kuzh, eneplezenn, disfizius.

Winkelabweichung b. (-,en) : kornskarad g.

Winkeladvokat g. (-en,-en) : alvokad loull g., tamm alvokad g., kozh alvokad g. brizhalvokad g., alvokadig g.

Winkelblatt n. (-s,-blätter) : kelaouenn vihan b., tamm torch g.

Winkelbogen g. (-s,-bögen/-) : [mat.] gwarenn gorn b.

Winkeldreieck n. (-s,-e) : [tekn.] skouer b., skouer-gornventer b.

Winkellehe b. (-,-n) : dimeziñ kuzh g., dimeziñ dirgel g.

Winkelleisen n. (-s,-) : skouer houarn b., houarn-korn g.

Winkelfunktion b. (-,-en) : [mat.] kevreizhenn tric'hornventouriel b.

Winkelgasse b. (-,-n) : banell gammigellek b., straedig gwall vrudet b., hent-dall g., hent bac'h g., toull-sac'h g., vin-dall b., hent born g., ru-zall b., hent hep isu g.

Winkelgeschwindigkeit b. (-,-en) korndizh g.

Winkelhaken g. (-s,-) : [moull.] lizherenner g.

Winkelhalbierende ag.k. b. : [mat.] kreizkornenn b., divrannerenn b.

winkelig ag. : kognek, kognel, kornek, sklosennek, kammigellek, korvigellek, troidellek, troiellek, kammdroiek, kamm-digamm, gourgamm, beskellek.

Winkelkneipe b. (-,-n) : kaborell b., trapig g., kozh tavarn b., tavarn vorn b.

Winkelmaß n. (-es,-e) : [tekn.] skouer b., skouer-gornventer b.

Winkelmaßkreuz n. (-es,-e) : kroaz kraponek g.

Winkelmesser g. (-s,-) : [tekn.] kornventer g., goniometr g.

Winkelmesskunst b. (-) : kornventouriezh b., goniometriezh b.

Winkelminute b. (-,-n) : [mentoniezh] munut g.

Winkelrad n. (-s,-räder) : [tekn.] rod kernennek b.

winkelrecht ag. : skouer, a-skouer ; *dieses Fenster ist nicht winkelrecht*, ar prenestr-mañ n'emañ ket a-skouer, ar prenestr-mañ n'eo ket skouer ; *winkelrecht machen*, skoueriañ, skoueriñ, lakaat a-skouer.

Winkelscheibe b. (-,-n) : [merdead.] astralab g., steredlec'hier g.

Winkelschmiege b. (-,-n) : [tekn.] kornventer g.

Winkelschnur b. (-,-schnüre) : ornadur g., rikamanoù lies. ; *griechische Winkelschnur*, gresiennou lies., ornadur gresian ha roman g., rikamanoù gresian lies.

Winkelsymmetrale ag.k. b. : [mat.] kreizkornenn b., divrannerenn b.

Winkeltreppe b. (-,-n) : skalier kostez g., skalier ar servijerien g.

Winkeltresse b. (-,-n) : [lu] galoñs kebrek g., kebr g., kebreñn b.

Winkelzug g. (-s,-züge) : remistenn b., risklenn b., lank g., falszigarez g., digarez toull g., digarez teñval g., digarez ki g., gleskeraj g., trokellerezh g., trokell b., troidell b., troiell b., biziez b., kammdro b., kildroenn b. ; *Winkelzüge machen*, korvigellañ, trokellat, troidellañ, klask tro, klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, tortilhañ, chom da chaokat e c'henoù, ober tro gant e gaoz, reiñ tro d'e gomzoù, reiñ tro d'e lavar, beskellañ, bizieziñ, klask biziezoù, klask troidelloù, klask troielloù, klask kammdroioù (kildroennoù) evit lavaret udb.

winklig ag. : kognek, kognel, kornek, sklosennek, kammigellek, korvigellek, troidellek, troiellek, kammdroiek, kamm-digamm, gourgamm, beskellek.

winken V.gw. (hat gewinkt) : 1. ober sin ; *jemandem winken*, ober sin d'u.b., gwignal u.b. [d'ober udb], gwignal d'u.b. [ober udb], sinañ d'u.b. [ober udb] ; *mit der Hand winken*, ober sin gant e zorn, ober un hejañ gant e zorn, gwignal gant e zorn ; *mit den Augen winken*, gwignal, gwignal an daoulagad, gwilc'hañ, ober ur sin gant e lagad, blinkañ, reiñ taolioù-lagad d'u.b., ober luchadennoù d'u.b. ; 2. [dre skeud.] P. *jemandem mit dem Zaunpfahl (mit dem Laternenpfahl, mit dem Scheunentor) winken*, ober sin a-wel-kaer d'u.b. ; 3. *der Erfolg winkt ihm*, hennezh a yelo pell, e dreuz a raio er vuhez, e dreuziad a ray dre ar vuhez, e dreuziad a ray dre ar bed, berzh a raio er vuhez, e hent a ray er vuhez, emañ ar berzh en e gerz, emañ ar voul o treiñ a-du gantañ.

V.K.e. (hat gewinkt) : *jemanden zu sich winken*, *jemanden näher winken*, ober sin d'u.b. da dostaat, gwignal d'u.b. tostaat, gwignal u.b. da dostaat, sinañ d'u.b. tostaat ; *er*

winkte ihn zu sich, gant ur sin eus e zorn e reas dezhañ tostaat, gwignal a reas anezhañ da vont d'e gichen.

Winker g. (-s,-) : 1. [lu] arouezier g., arhenter g. ; 2. gwilc'her g., blinkell b., blinker g., gwilc'hataer g.

Winkerkrabbe b. (-,-n) : [loen.] krank biolinour g.

Winselei b. (-,-en) : klemmicherezh g., truandoù lies., klemmvanoù lies., keinvanoù lies., gouelvan g., huanadoù lies., gouelvanoù lies., leñvadoù lies., klemmadennoù lies., gwic'h g., kunuc'hennnoù lies., mousklemmoù lies., gwigour g., tore g.

winseln V.gw. (hat gewinselt) : gwic'hal, klemmichal, kestal, keinal, kunudañ, kluc'hunañ, termal, hirvoudiñ, leuskel huanadoù glac'har, morleñvañ, kouignal, en em chaokat, kunuc'henniñ, kunuc'hañ, gouerouzat, mousklemm, mousklemmañ, gwigourat, toreañ.

Winter g. (-s,-) : goañv g., goañvezh g., goañvezhiad g., P. ar jeneral Riv g., ar paotr Riv g. ; *kalter Winter*, goañv didan g. ; *ein strenger Winter*, ur goañv kalet g., ur goañvezh kalet g., ur goañv rust-meurbet g., ur goañv rip g., ur gwall c'hoañv g. ; *milder Winter*, hañvig-goañv g. ; *in der Bretagne ist der Winter ziemlich mild*, goañvezhioù klouar a vez e Breizh ; *wir haben einen schlimmen Winter erlebt*, goañv a oa bet da vat, graet en deus goañv er bloaz-mañ, goañv kalet a zo bet er bloaz-mañ ; *im Winter*, er goañv, d'ar goañv, e-pad (e-kerzh, e-doug, e-tro, da vare) ar goañv, gant ar goañv ; *es wird Winter*, krog eo ar goañv, komañset eo ar goañv, emañ beg ar goañv o tont, gouenn goañv a zo ganti, liv ar goañv a zo war an amzer, santet e vez diouzh ar goañv, emañ ar goañv o tigeriñ, erru eo ar goañv, en em gavet eo ar goañv, degouezhet eo ar goañv ; *es ist Winter*, goañv a zo, goañv a ra ; *es sieht nach Winter aus*, liv ar goañv a zo war an amzer, gouenn goañv a zo ganti ; *groß ist im Winter die Sehnsucht nach den sonnigen Tagen des Sommers*, d'ar goañv e vez keuz hag ezeved d'an deizioù heol ; *Vorräte für den Winter anlegen*, gorren pourvezioù a-benn ar goañv ; *Brennholzvorräte für den Winter anlegen*, pourvezañ an ti a geuneud a-benn ar goañv, pourvezañ keuneud a-benn ar goañv ; *in jenem Winter*, er goañvezh-se ; *mitte im Winter*, e-kreiz ar goañv, gant kreiz ar goañv, e kalon ar goañv ; *im schlimmsten Winter*, pa oa ar goañv en e yenañ, pa oa ar goañv en e rustañ, er goañv bras, gant ar goañv bras ; *eines Nachts im Winter*, un nozvezh eus ar goañv ; *den Winter über*, a-hed (hed, dre hed, da vare, e-kerzh, e-tro, e-doug) ar goañv ; *im Winter sind die Tage kurz*, er goañv e vez berr an deiz, berr e vez an deiz e-kerzh ar goañv ; *im Winter haben wir keinen Schnee gehabt*, evit ar goañv n'eus ket bet a erc'h ; *Arbeitsleistung eines Winters*, goañvezhiad g. ; *der Winter ist noch nicht vorbei*, n'omp ket distoket diouzh ar goañv c'hoazh, n'emañ ket ar goañv a-dreñv c'hoazh ; *der Winter ist vorbei*, n'emaomp ket er goañv ken, n'emaomp ket gant ar goañv ken, distoket omp diouzh ar goañv ; *der Winter ist zurück*, *der Winter ist wieder da*, aet eo an amzer e goañv en-dro ; *dieser Winter brachte uns viel Ärger*, ur goañvezhiad trubuilhoù hor boa bet ; *Vieh über den Winter bringen*, goañviñ chatal ; *Blumpflanzen durch den Winter bringen*, goañviñ bleunioù ; *das Ende des Winters*, dilost ar

goañv g. ; *der Winter ist bald zu Ende*, emañ ar goañv o tilostañ, o tilostañ ar goañv emaoamp.

Winteranfang g. (-s,-anfänge) : beg ar goañv g., deroù ar goañv g., penn kentañ ar goañv g., ar goañv digor g., tarzh ar goañv g., boulc'h ar goañv g. ; *bei Winteranfang*, *zum Winteranfang*, e-tro ar goañv digor, e digor ar goañv, war dreuzoù ar goañv, e toull ar goañv.

Winterapfel g. (-s,-äpfel) : [louza.] aval goañv g., aval mir g., aval goañvek g.

Winteraster b. (-,-n) : [louza.] bleunienn-an-Hollsent b., bleunioù-kala-goañv lies.

Winterausverkauf g. (-s) : pilwerzh dilost ar goañv b., distaolioù-goañv lies., difoar c'hoañv b., taol balaenn fin ar goañv g., dibennwerzh c'hoañv b., peurwerzh dilost ar goañv b.

Winterbedarf g. (-s) : pourvezioù goañv lies., goañvad pourvezioù g. ; *seinen Winterbedarf an Kohlen decken*, lakaat a-walc'h a c'hlaou a-gostez a-benn ar goañv.

Winterblumenkohl g. (-s) : [louza.] brouskaol str.

Wintereinbruch g. (-s) : deraouenn drumm ar goañv b.

Winterfahrplan g. (-s,-pläne) : [trenioù, kirri-boutin] euriaoueg c'hoañv b.

winterfest ag. : ... goañv, evit ar goañv, hag a zalc'h mat ouzh riv ar goañv, hag a harz mat ouzh riv ar goañv ; *winterfeste Schuhe*, botoù goañv lies.

Winterfrüchte lies. : frouezh goañv str., frouezh goañvek str., frouezh mir str.

Winterfutter n. (-s) : boued-chatal goañv g., boued-loened goañv g., bouetaj goañv g., pasturaj goañv g., magadur goañv g., magadurezh c'hoañv b., pask goañv g., paskadur goañv g. ; *Heu als Winterfutter*, foenn da c'hoañviñ ar chatal str.

Wintergarten g. (-s,-gärten) : ti-gwer g., heolienn b., veranda g., gwesterenn b., orañjezdi g.

Wintergast g. (-es,-gäste) : goañver g.

Wintergerste b. (-) : [labour-douar] heiz goañv str./g.

Wintergoldhähnchen n. (-s,-) : [loen.] laouenan-gwenn g., bobelan g., dreolan-kabell-aour b. [*Regulus regulus*].

Wintergrün n. (-s) : [louza.] fleur glaswenn lies., louzaouenn-ar-gouli b.

winterhaft ag. : ... goañv, evel er goañv, heñvel ouzh ar goañv.

Winterhalbjahr n. (-s,-e) : c'hwec'hmiadiad goañv g.

winterhart ag. : hag a zalc'h mat ouzh riv ar goañv, hag a harz mat ouzh riv ar goañv, dalc'hus ouzh ar yenijenn, kalet ouzh ar yenijenn.

Winterhaus n. (-es,-häuser) : ti goañv g., ti evit ar goañv g.

Winterhecke b. (-,-n) / **Winterheckenzwiebel** b. (-,-n) : [louza.] ognonetez str., sivolez str., kraksivolez str.

Winterkälte b. (-) : riv ar goañv g., riv evel er goañv g.

Winterkleid n. (-s,-er) : / **Winterkleidung** b. (-,-en) : dilhad goañv g./lies.

Winterkönig g. (-s,-e) : [loen.] dreolan g., laouenan-gwenn g., laouenan g., laouenanig g., draouennig-vihan b., minorig g.

Winterkurgast g. (-es,-gäste) : goañver g.

Winterkurort g. (-s,-e) : lec'h vakañsiñ er goañv g., lec'h goañviñ g.

Winterlandschaft b. (-,-en) : dremmvro c'hoañv b., gweledva goañv g.

Winterlerche b. (-,-n) : [loen.] breanig g., labous plouz kerc'h g.

winterlich ag. : ... goañv, goañvek, goañvel, goañvus.

Wintermantel g. (-s,-mäntel) : mantell-c'hoañv b.

Wintermond g. (-s,-e) : [barzh., kozh] miz Kerzu g., miz Genver g.

wintern V.dibers. (hat gewintert) : es *wintert*, emañ beg ar goañv o tont, goañv a zo, emaomp gant ar goañv, emañ ar goañv o ren, gouenn goañv a zo ganti, santet e vez diouzh ar goañv, aet eo an amzer e goañv.

Winternacht b. (-,-nächte) : noz c'hoañv b., nozvezh c'hoañv b.

Wintermonat g. (-s,-e) : miz goañv g., mizvezh goañv g., miz yen g.

Wintermonsun g. (-s,-e) : monson goañv g.

Winterobst n. (-es) : frouezh goañv str., frouezh goañvek str., frouezh mir str.

Winterolympiade b. (-,-n) : c'hoarioù olimpek goañv lies.

Winterquartier n. (-s,-e) : karter evit ar goañv g. ; *das Winterquartier beziehen*, mont d'e c'hoañvadur / mont d'al lec'h ma vez ar vrezelidi o tremen ar goañv (Gregor), mont da c'hoañviñ.

Winterreifen g. (-s,-) : [kirri-tan] bandenn erc'h b., bandenn-rod erc'h b.

winters Adv. : er goañv, e-pad (e-kerzh, e-doug, e-tro, da vare) ar goañv ; *sommers wie winters*, hañv-goañv, hañv-c'hoañv.

Wintersaat b. (-,-en) : here g., yar-here g.

Wintersaison b. (-,-s) : [touristelezh] maread goañv g., koulzad goañv g.

Wintersardine b. (-,-n) : [loen.] sardin driv str.

Winterschlaf g. (-s) : goañvaat g., goañvoriñ g., kousk goañv g. ; *den Winterschlaf halten*, goañvaat, goañviñ, kouskediñ, goañvoriñ, chom morzet er goañv ; *der Siebenschläfer hält Winterschlaf*, goañvaat a ra an hunegan.

Winterschläfer g. (-s,-) : kousker goañv g.

Winterschlussverkauf g. (-s) : pilwerzh fin ar goañv b., distaolioù-goañv lies., difoar c'hoañv b., taol balaenn fin ar goañv g., dibennwerzh fin ar goañv b., peurwerzh fin ar goañv b.

Wintersemester n. (-s,-) : c'hwec'hmiziad goañv g.

Wintersonnenwende b. (-) : goursav-heol ar goañv g., goursav ar goañv g.

Winterspiele lies. : *die olympischen Winterspiele*, ar c'hoarioù olimpek goañv lies.

Wintersport g. (-s) : sportoù goañv lies.

Wintersportort g. (-s,-e) : kreizenn sportoù goañv b., lec'h vakañsiñ sportoù goañv g., kreizenn ski b., plas skiañ g.

Winterung b. (-,-en) : goañverezh g., goañvadur g.

Winterwetter n. (-s) : amzer c'hoañv b., amzer c'hoañvek b., amzer vil b.

Winterzeit b. (-) : 1. goañv g., goañvezh g. ; 2. eur c'hoañv b.

Winterzeug n. (-s) : dilhadoù goañv lies.

Winterzwiebel b. (-,-n) : [louza.] ognonetez str., sivelez str., kraksivelez str.

Winzer g. (-s,-) : gwiniour g., gwiniennet g., gwinienn g., mendemour g., mendemer g., kutuilher rezin g.

Winzerfest n. (-s,-e) : gouel ar vendem g.

Winzergenossenschaft b. (-,-en) : kevelouri winierezh b., kevelouri winiegourien b.

Winzermesser n. (-s,-) : kontell winiegour b.

winzig ag. : bihanik, bihan-bihan, munudik, munut, dister, stumm, bitous ; *aber es ist nur ein winziger Bruchteil der Wahrheit*, met n'eo nemet un euflenn eus ar wirionez ; *winzig klein*, munutoc'h eget eufl, bihan-meurbet, munut evel un euflennig, munut evel pell, munut evel ur bellenn, ken munut ha ludu ; *winzige Kleinigkeit*, distervez b., amoedaj g., disterdra g., belbeterezh g., tra a get g., bihan dra g., netraig g., inglodaj g., belbiaj g., kac'herezh g., arabadiezh b., mibiliaj g., mibiliezh b., belbi g., c'hoariell b., fariell b., farienn b., foutouilhenn b., rambre g., siklud g., stranerezh g., avel g., disteraj g., disterajig g., grouanenn b. ; *der bretonischen Sprache wurde in den Schulen einen lächerlich winzigen Platz zugestanden*, digoret e voe gant pizhoni dorioù ar skolioù d'ar brezhoneg.

Winzigkeit b. (-,-en) : 1. disterder g., disterded b., stummder g. ; 2. [dre skeud.] distervez b., disteraj g., belbeterezh g., amoedaj g., disterdra g., bihan dra g., netraig g., tra a get g., inglodaj g., belbiaj g., bitrakoù lies., arabadiezh b., c'hoariell b., fariell b., farienn b., foutouilhenn b., grouanenn b., lugudachoù lies., mibiliaj g., mibiliezh b., belbi g., rambre g., siklud g., stranerezh g., avel g., disterajoù lies., disterajigoù lies.

Winzling g. (-s,-e) : 1. korf paour a baotr g., skrilh g., paotr disterik g., tamm paotrig dister g., paotr mentet dister g., paotr strizh a gorf g., sioc'han g., ratous a baotr g., torgos bihan g., korrgan g., traouilh g., skribiton g., gwidoroc'h g., gwidoroc'hig g., blogorn a baotr g., marmouz ken uhel hag ur bouteg g., marmouz ha n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., boustouv g., c'hwiltouz g., c'hwitouz g., bitouz g., bidorc'hig g., minoc'h g., preñvig g., preñv-douar g. ; *er ist ei echter Winzling*, hennezh en deus gobari ur bugel ; 2. tra a vent dister g., tra vitous g.

Wipfel g. (-s,-) : [gwez] barr g., lein g., laez g., beg g., penn g., kern b., bleñchenn b., bleñch g., penn-laez ur wezenn g. ; *die Wipfel rauschen im Wind*, klevet e vez an avel o sourral e laez ar gwez.

Wippchen n. (-s,-) : c'hoari-sigotañ g., taol-gwidre g., tro-bleg b.

Wippe b. (-,-n) : 1. c'hoari-skañvbouez g., skañvbouez g. ; 2. [istor] strepedenn b. ; 3. *auf der Wippe sein*, bezañ etre daouarn e ankoù, bezañ a-silwink, bezañ war horjell, kostezañ.

wippen V.gw. (hat gewippt) : 1. c'hoari skañvbouez ; 2. brañskellat ; *mit den Füßen wippen*, lavigañ e dreid, brañskellat e dreid, luskellañ e zivesker ; *die Blüten wippen im Wind*, brañskellat a rae ar bleuñv en avel, hejañ a rae ar bleunioù en avel, luskellañ a rae ar bleunioù ouzh c'hwec'h an avel ; *ihre Brüste wippen bei jedem Schritt*, he bronnoù a vrañskelle gant pep kammed, he bronnoù a vralle gant pep kammed, he bronnoù a darlamme da bep kammed ; *mit dem Stuhl (auf dem Stuhl sitzend) wippen*, brañskellat war e gador ; *auf den Absätzen wippen*, brañskellat war seulioù e votoù ; 3. [pesketaerezh] *mit der Angel wippen*, disvantañ.

V.k.e. (hat gewippt) : *jemanden wippen*, 1. lakaat u.b. da strebotiñ, ober d'u.b. strebotiñ. 2. [istor] strepañ u.b. / reiñ ar strepedenn d'u.b. (Gregor), strepedennañ u.b.

V.em. : **sich wippen** (hat sich (t-rt) gewippt) : 1. c'hoari skañvbouez ; 2. en em vrafiskellat.

Wippen n. (-s) : [istor] strepedenn b.

Wipper g. (-s,-) : 1. [tekn.] gwinter g. ; 2. [istor] *die Wipper und Kipper*, falsmoneizerien ar Grennamzer lies.

Wippgalgen g. (-s,-) : [istor, jahin] benveg strepedennañ g.

Wippkran g. (-s,-/kräne) : [tekn.] gavr-houarn kemmus hec'h hed-diraéz b.

Wippmaschine b. (-,-n) : gwint b., gwinterez-puñs b.

Wipptisch g. (-es,-e) : taol winteris b., taol wintus b.

Wippsterz g. (-es,-e) : [loen.] hej-e-lost g., strinkerez-dour b., kannerez b., kannerez-dour b., kannerezig-andour b., kannerezig-ar-beleg b., foeterezig-andour b., foeterig-dour g., dimezell b., beleg g., beleg-laouer g., gwalc'herez b., gwalc'herezig b., lammerig g.

wir raganv-gour : ni ; *wir beide*, , ni hon-daou, hon-daouig, ni hon-div, hon-divig ; *wir alle*, an holl ac'hanomp ; *das werden wir sehen*, gwelet e vo ; *wir Deutsche(n)*, ni, Alamaned - an Alamaned ac'hanomp ; *wir Bretonen*, ni, Breizhiz ; *wir drei*, hon-tri, hon-teir ; *wir acht*, ni hon-eizh ; [stumm meurdezus] *Wir*, me, ar Roue - me, an Impalaer ; *Wir, Ludwig, König von Gottes Gnaden*, me, Loeiz, roue a-berzh Doue.

Wirbel g. (-s,-) : 1. troidell b., troenn b., korc'hwezh g., korc'hwezhad g., avel-dro g., trowent g., avel-gelc'hwid g., rutenn b., strobinnell b. ; *die Wirbel des Wassers*, ar c'hilredennoù-dour lies., troellennoù an dour lies., ar poullou-tro lies., an trovor g., an trovorennoù lies., ar poulldroennoù lies., ar remouliou lies., an treuzfroudoù lies., an treuzredennoù lies., ar strabouilh g., an troioù lies., an troennoù lies., an troennoù-mor lies.

2. [dre skeud.] turmud g., bouilh g., kaouad avel-gorbell b./g. ; *im Wirbel der Leidenschaft*, birvilh (fo) ennañ, trefuet gant e sorc'henn.

3. [blev] lost-kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g.

4. kitem g., kern ar penn b. ; *vom Wirbel bis zur Zehe*, penn-kil-ha-troad, penn(-ha-korf)-ha-troad, leizh ar gudenn, leizh an neud, hed an neudenn, glez.

5. [korf.] mellenn b. [*liester melloù*], mailh g. ; *die Halswirbel*, melloù ar gouzoug lies. ; *Brustwirbel*, mellenn ar brusk b. ; *Rückenwirbel*, mellenn-gein b., mailh gwalenn-gein g. ; *die Lendenwirbel*, melloù ar groazell lies. ; *die Steißwirbel*, melloù ar belost lies. ; *die Sakralwirbel*, melloù an dargreiz lies.

6. [tekn.] pouldro str.

7. [binviji-sonerezh] broch g.

8. taboulinadeg b.

Wirbelbein n. (-s,-e) : mell g., mellenn b.

Wirbelbewegung b. (-,-en) : troidellerezh g., troiataerezh g.

wirbelhaft ag. / **wirbelig** ag. : 1. troidellus, mezevellus, mezvus ; 2. [dre skeud.] diroll, fich-fich, boullant, fourgasus, fifilus, lusk-dilusk.

Wirbelkasten g. (-s,-kästen) : [binviji-sonerezh] plankenn-brochoù g.

Wirbelknochen g. (-s,-) : mell g., mellenn b.

wirbellos ag. : divellkeinek ; *wirbellose Tiere*, divellkeineged lies.

wirbeln V.gw. (hat gewirbelt / ist gewirbelt) : 1. (hat / [gant un durc'hadur] ist) : troidellañ, troiata, troenniñ, troellañ, troiellat, punañ, punellat, strobinnellañ, kornigellat ; *die welken Blätter wirbeln im Wind*, taolet-distaolet e vez an delioù sec'h gant an avel, ruilhal-diruilhal a ra an delioù sec'h, an delioù sec'h a heuilh bountadennoù an avel, an avel a ra d'an delioù kornigellat, gant fourradoù an avel e koroll an delioù sec'h ; *der Rauch wirbelt*, troidellañ a ra ar moged ; *das Wasser wirbelt*, troelleniñ a ra an dour, remouliñ a ra an dour ; 2. [sonerezh] (hat) : *die Trommeln wirbeln*, skeiñ a reer an daboulin (Gregor), trouzal a ra an daboulinadeg.

V.k.e. (hat gewirbelt) : lakaat da droidellañ, lakaat da droiata, lakaat da droenniñ, lakaat da droellañ, lakaat da droiellat, lakaat da bunañ, lakaat da bunellat, lakaat da strobinnellañ, lakaat da kornigellat ; *der Wind wirbelt die Blätter durch die Luft*, an delioù a blav, douget gant an avel - kaset-digaset e vez an delioù gant an avel - taolet-distaolet e vez an delioù gant an avel - darnijal a ra an delioù gant an avel - dibradañ a ra an delioù gant an avel - an delioù sec'h a heuilh bountadennoù an avel - an avel a ra d'an delioù kornigellat - gant fourradoù an avel e koroll an delioù sec'h.

Wirbeln n. (-s) : 1. troidellerezh g., troiataerezh g., strabouilh g. ; 2. taboulinadeg b.

wirbelnd ag. : troellek.

Wirbelsäule b. (-,-n) : [korf.] livenn-gein b., mell-chadenn g., gwalenn-gein b., mell-kein g., livenn ar c'hein b., linenn ar c'hein b. ; *Wirbelsäule des Fisches*, draen bras g., draen kein g., draen kreiz g., drezenn vras b.

Wirbelstrom g. (-s,-ströme) : troidelloù lies., troennoù lies., kilredennoù-dour lies., troellennoù lies., poullou-tro lies., trovor str., trovorennoù lies., treuzfroud g./b., treuzredenn b.

Wirbelsturm g. (-s,-stürme) : korvent g., korventenn b., korc'hwezh g., korc'hwezhad g., kelc'hwidenn b., bouilhard g., rutenn b., punellad-avel b., avel-gelc'hwid g., avel-gorbell g., avel-dro g., barr-korbell g., trowent g.

Wirbeltier n. (-s,-e) : [loen.] mellkeineg g. ; *höhere Wirbeltiere*, mellkeineged uhel lies., loened mellkeinek uhel lies. ; *untere Wirbeltiere*, mellkeineged izel lies., loened mellkeinek izel lies. ; *zu den Wirbeltieren gehören die Säugetiere, die Vögel, die Reptilien, die Amphibien und die Fische*, ar bronneged, an evned, ar stlejviled, an divelfenneged hag ar pesked a ya d'ober skourrad ar mellkeineged.

Wirbeltierchen n. (-s,-) : [loen.] troenneg g.

Wirbelwind g. (-s,-e) : 1. troidell b., avel-dro g., trowent g., barr-korbell g., avel-gorbell g., punellad-avel b., kelc'hwidenn b., korc'hwezh g., korc'hwezhad g., avel-gelc'hwid g., korvent g., korventenn b., rutenn b. ; *ein böiger Wirbelwind fegt über das Land*, sailhat ha troidellat a ra an avel dre ar maezioù ; 2. [dre skeud.] P. ficher g., mesker g., trapikell b., breser g., fistoul g., fistouler g., Kerdrubuilh g., breskenner g., tarlasker g., fiñvetaer g.,

fiñver g., revr bervet g., turmud g., flikenn b., fourgaser g., ribouler g., koll-skiant g.

wirken V.gw. (hat gewirkt) : 1. bezañ war ur vicher, seveniñ ur vicher, ober ur vicher, plediñ gant ur vicher, pleustriñ ur vicher, pleustriñ war ur vicher, c'hoari ur vicher, euvriñ, embreger ul labour ; *als Professor an einer Universität wirken*, bezañ kelenner en ur skol-veur bennak ; *als Arzt wirken*, mezegañ, ober mezegiezh, ober mezeg.

2. efediñ, gwerediñ, dazgwerediñ, kregiñ, pegañ, labourat, bezañ efedus, teurel ; *Richtung, in der eine Kraft wirkt*, roud gwerediñ un nerzh g. ; *die Arznei wirkt*, efediñ (gwerediñ, kregiñ, pegañ, labourat) a ra al louzoù, efedus eo al louzoù, al louzoù a ra vad, al louzoù a ra gwell ; *diese Arznei wirkt auf die Verdauung*, gwerediñ a ra al louzoù-se war an ismoradur ; *diese neue Arznei wirkt gegen Rheuma*, efedus eo an dramm nevez-se a-enep ar remm, mat eo al louzoù nevez-se ouzh ar remm, galloudus eo al louzoù nevez-se ouzh ar remm ; *dieses Waschpulver wirkt sofort in lauwarmem Wasser*, en dour klouar e krog al lisiv-poultr-se diouzhtu ; *schädlich wirken*, bezañ nozas (fall) e wered, gwalarniñ ; *aus der Ferne wirken*, bezañ efedus (efediñ, gwerediñ) eus a-bell, ober efed eus pell ; *durch gutes Beispiel wirken*, reiñ ar skouer vat, diskouez ar skouer vat d'ar re all, skoueriañ ar re all ; *das hat auf ihn gewirkt*, ne oa ket chomet diefed warnañ, graet en deus bet an dra-se efed dezhañ, graet en deus bet an dra-se splet warnañ, chomet krog e oa an dra-se warnañ, an dra-se a zo bet chomet peg ouzh e c'henoù, taolet en doa an dra-se warnañ, gant an dra-se e oa deuet gwell ennañ ; *dieses Kleid wirkt elegant an dir*, dougen a rez ar sae-se gant neuz ; *der Sturm hat verheerend gewirkt*, drastus eo bet gwered ar gorventenn, bras eo an droug a zo c'hoarvezet e-kerzh ar gorventenn, drastus eo bet an taol gwallamzer, gwallou a-leizh a zo bet degaset gant ar gorventenn, glac'haret eo bet ar vro gant ar gorventenn, ar gorventenn he deus taolet ar wast war ar vro, kribet rust eo bet ar vro gant ar gorventenn ; *für jemanden wirken*, ober (toullañ) evit u.b.

3. seblantout, hañvalout, heñvelout, diskouez bezañ, fesoniñ, bezañ treset da vezañ, stummañ, stummañ da vezañ, bezañ a-stumm da vezañ, bezañ doare war an-unan da vezañ, bezañ doare d'an-unan da vezañ, kaout ar gobari da vezañ, kaout doare da vezañ ; *er wirkt nur so rau*, n'eo ket ken drouk m'en deus doare da vezañ, taer eo da welout ha laosk da c'houzout, diskouez a ra bezañ droukoc'h eget ma'z eo e gwirionez ; *er wirkt erschöpft*, tres ar skuizhder a weler war e zremm, liv ar skuizh a zo warnañ, un aer skuizh en deus, doare a zo dezhañ da vezañ skuizh, gwelet e vez warnañ ez eo skuizh, dremmoù skuizh a zo dezhañ ; *er wirkt ganz harmlos*, liv divalis a zo warnañ, diouzh e welet n'eus tamm malis ennañ, ar stumm a zo warnañ da vezañ ken dinoaz hag un oan, diouzh e welet n'eus ket aon da gaout dirazañ, diouzh e welet n'eus ket peadra da foerañ dirazañ, diouzh e welet e c'haller kaout fiziañs ennañ.

4. [dre skeud.] *das wirkt wie abgekartet*, toull eo ar billig tu pe du, un dra bennak a c'hoari a-dreuz, moc'h bihan

a zo gant ar wiz, moc'h a zo er wiz, vi pe labous a zo gant ar yar, koad-tro a zo en afer-se, un taol fobiez (un taol ganas) an hini eo, ar gordenn-se a zo bet nezet a-bell 'zo.

V.k.e. (hat gewirkt) : 1. *das wirkt Wunder*, ur marzh ! ur marzh eo ! tredemarzh eo ! (Gregor), ur burzhud eo, ur souezh eo ! marvailhoù a ra kement-se, souezh (marzh, burzhud) eo kement-se ; *Gutes wirken*, bezañ mat e levezon (e efed), ober vad.

2. gwriat, gwiadiñ, gwiadenniñ, gweañ, teisat, stammañ, gloanañ ; *handgewirkte Tapeten*, pallinier-moger gwriet gant an dorn ; *Spitzen wirken*, krochediñ dantelez, gwriat danteleziou, fardañ dantelez ; *Strümpfe wirken*, stammañ loeroù, gloanañ loeroù.

Wirken n. (-s) : 1. ober g., obererezh g., efed g., gwered g., gra g., gread g., labourerezh g., jestroù lies. ; *Leben und Wirken der Heiligen*, buhez ha jestroù ar sent ; *gemeinsames Wirken*, kenlabour g., kenlabourerezh g., kenstriv g., strivadeg b., kenober g., kenobererezh g., kevelerezh g., labour a-stroll g., labour a-gevret g., labouradeg b., labour stroll g. ; 2. [tekn.] gwiaderezh g., gwiadur g.

wirkend ag. : hag a grog, efedus, oberius, frouezhus ; *langsam wirkend*, gorrek e efedoù ; *einfach wirkend*, simpl e efedoù ; *schnell wirkend*, prim ; [relij] *wirkende Gnade*, gras efedus b. / gras krefiv ha nerzhus b. / gras he deus efed b. / gras fonnus ha druz b. (Gregor) ; [preder.] *die wirkende Ursache*, an abeg-efediñ g., an arbenn-efediñ g., ar gaoz-efediñ b., gwereder g., devouder g.

Wirker g. (-s,-) : 1. oberer g., oberour g., [kimiezh] graer g. ; 2. [tekn.] gwiader g., gwrier g., teiser g.

Wirkerei b. (-) : gwiaderezh g.

Wirkkraft b. (-,kräfte) : nerzh g.

Wirkleistung b. (-) : [tredan] galloudezh real g.

Wirkleistungsmesser g. (-s,-) : [tredan] watventer g.

wirklich ag. : 1. gwir, gwirion, gwirvoudek, gwirvoudel, real, da vat, ergorel, trael, beziadel, gwerc'hel ; *der wirkliche Wert*, an talvoud gwirion g., ar gwir dalvoudegezh b. ; *ein wirklicher Dichter*, ur gwir varzh g., ur barzh gwirion g. ; *wirkliches Bild*, skeudenn werc'hel b. ; 2. [preder.] bezat ; *das Wirkliche*, ar bezad g., ar gwirvoud g., an traoù gwirvoudel lies. ; [Descartes] *der wirkliche Unterschied der Seele vom Körper*, ar spisadur trael etre korf hag ene g.

Adv. : e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit gwir (Gregor), end-eeun, ent gwir, ent sur, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, da vat, evit mat ; *es ist wirklich so*, evel-se emañ kont, gwir-Bater eo, gwir eo evel ar Bater, e-giz-se emañ an traoù, evel-se end-eeun emañ kont ; *ist das wirklich so* ? ha gwir eo ? na gwir eo ? evel-se end-eeun emañ kont ? c'hwistim 'ta, va Doue ! ; *glauben Sie wirklich, dass er aus Berlin stammt* ? hennezh a zo eus Berlin, c'hwistim ? ; *möchtest du wirklich nichts essen* ? ne zebrez ket ? nann ? ; *sie ist wirklich wütend*, droug a zo enni he gwalc'h, fuloret eo da vat-kaer, gwir-fuloret eo, e gwalarn emañ, en imor santel emañ, tommañ a ra he c'herc'h dezhi, krazañ a ra he c'herc'h dezhi ; *er sieht wirklich angegriffen aus*, pebezh neuz fall a zo warnañ ! pebezh liv a zo war e c'henoù ! ; *es ist wirklich heiß heute* ! na tomm eo an amzer hiziv ! ; *ich bin wirklich besorgt*, nec'het end-eeun ez on, nec'het eo ez on, gwir-nec'het on.

Wirklichkeit b. (-,en) : 1. gwirvoud g., gwirvoudelezh b., realder g., gwirionez b., gwirionded b., gwirionder g.,

beziadoù lies. ; *in Wirklichkeit*, e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit gwir (Gregor), end-eeun, ent gwir, ent sur, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, da vat ; *die raue (harte) Wirklichkeit*, an traoù evel m'emaint, ar wirionez diwisk (diginkl) b. ; *Wirklichkeit werden*, mont da wir, dont da wir, en em gavout gwir, en em gavout da wir, kavout e wir, dont da seveniñ, mont da benn, erruout da vezañ gwir ; 2. [preder.] bezad g.

Wirklichkeitsform b. (-, -en) : [yehz.] doare-disklêriañ g.

wirklichkeitsfremd ag. : pell diouzh ar gwirvoud, pell diouzh tachenn ar gwirvoud, diwirion, diazas.

wirklichkeitsgetreu ag. : gwirvoudel, heñvel ouzh ar gwirvoud.

wirklichkeitsnah ag. : tost ouzh ar gwirvoud, gwirvoudel a-walc'h.

Wirklichkeitssinn g. (-s) : 1. spered divorfil g., spered dibikous g., spered diabaf g., spered hag a wel sklaer g., gwirvoudelezh b. ; 2. [preder.] skiant ar bezoud b.

Wirkmesser n. (-s, -) : [tekn.] raskler g.

wirksam ag. : hag a grog, hag a ra gwell, efedus, oberius, frouezhus, greant, oberiant, oberiat, oberiek, vertuzius, galloudus, gwec'hek, emsav ; *wirksam machen*, efedusaat ; *ein äußerst wirksames Arzneimittel*, ul louzoù mat-asur g., ul louzoù galloudus g. ; *es gibt kein wirksames Mittel*, n'eus ket a voaien efedusoc'h ; *nur mit einem wirksamen Heilmittel wird man diese Krankheit los*, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù nerzhus ; [preder.] *wirksame Ursache*, abeg efedus g., arbenn efedus g., kaoz efedus b., kaoz wec'hek b. ; *Milde ist wirksamer als Gewalt*, netra ne zeu gant bazhadoù nemet laezh ribod - ober strakal e skourjezig ne zastum ket kezeg spontik - pa vez c'hoant d'ober berzh, gwelloc'h ijin eget nerzh - gwelloc'h ijin eget nerzh 'zo bet klevet eus meur a berzh - gwelloc'h eget kaout nerzh eo kaout an tres - a-enep nerzh ar c'hleze, lakait nerzh ar galon - n'eus ket par d'an douster evit gounit an dud - ret eo lezel an hini en deus gal d'en em gravat ha da c'hrognal.

Wirksamkeit b. (-) : 1. [preder.] efedegezh b., gwec'hegezh b. ; 2. efedusted b., efeduster g., oberiusted b., oberiuster g., galloudegezh b., greanted b., nerzh g., obererezh g., oberiadegezh b., oberiantiz b., oberiegezh b., vertuz b. ; *Wirksamkeit eines Heilmittels*, efedusted ul louzoù bennak b., nerzh ul louzoù bennak g., galloudezh parañ ul louzoù bennak b., perzhioù terapeutek ul louzoù bennak lies., vertuz parañ ul louzoù bennak b. ; *die Wirksamkeit dieses Arzneimittels wird jetzt untersucht*, imbours'het e vez bremañ pegen efedus eo al louzoù-se ; *die Wirksamkeit eines Heilmittels erhöhen*, efedusaat ul louzoù bennak ; *an Wirksamkeit gewinnen*, efedusaat ; *die Wirksamkeit eines Gifts*, nerzh ur pistri g. ; 3. *eine rege Wirksamkeit*, birvilh g., lañs g., mesk g., meskadeg b., fivil g., lavig g., kabal b., fourgas g., oberiantiz b. ; *es herrschte eine rege Wirksamkeit*, ren a rae ar birvilh ar brasañ eno, kalz a hej hag a brez a oa eno, kabal ha fourgas a oa eno, mesk a veze eno ; 4. pleustr g., talvoudegezh b. ; *in Wirksamkeit treten*,

dont da dalvezout, tremen er pleustr, bezañ lakaet e pleustr ; *mit sofortiger Wirksamkeit*, hag a dalvez diouzhtu.

Wirkstoff g. (-s, -e) : graer kimiek g., danvez oberius g.

Wirkstrom g. (-s) : [tredan] red gweredus g.

Wirkstuhl g. (-s, -stühle) : stern-gwiader g., stern g., marc'h-kaneller g.

Wirkteppich g. (-s, -e) : pallenn gwriet g., tabezerezh g.

Wirk- und Strickwarenindustrie b. (-) : bonederezh g.

Wirk- und Strickwarenhandel g. (-s) : bonederezh g.

Wirk- und Strickwarengeschäft n. (-s, -e) : bonederezh b., stal c'hloaneier b.

Wirkung b. (-, -en) : gwered g., dazgwered g., efed g., splet g., levezon b., frouezh g., frouezhenn b. ; *Wirkung auf etwas (t-rt) haben*, gwerediñ war udb, dazgwerediñ ouzh udb, efediñ war udb, kregiñ war udb, teurel war udb, ober splet war udb ; *eine Wirkung ausüben*, kaout un efed bennak, gwerediñ, efediñ ; *das hat seine Wirkung getan*, kement-se en deus graet efed (n'eo ket chomet diefed, en deus graet e labour, en deus graet e daol) ; *dieses Medikament zeigt die gewünschte Wirkung*, al louzoù-se en deus efed war e gleñved evel ma espered, al louzoù-se a ra vad dezhañ evel ma espered, al louzoù-se a ra gwell evel ma espered ; *die wohltuende Wirkung des Friedens*, madoberoù arpeoc'h lies. ; *seine Worte haben ihre Wirkung verfehlt*, e gomz a oa chomet diefed, e gomz n'he doa graet efed ebet, e gomz n'he doa graet tamm gwell ebet, e gomz n'he doa douget frouezh ebet ; *die Wirkung verlieren*, dont da vezañ diefed, koll e efedusted ; *Wirkung und Gegenwirkung*, efed ha kilefed, gwered ha dazgwered ; *in Wirkung setzen*, lakaat da dremen er pleustr, lakaat e pleustr, lakaat da dalvezout ; *mit sofortiger Wirkung*, hag a efed (hag a dalvez) diouzhtu ; *lichtelektrische Wirkung*, efed fotoelektrik g. ; *ohne chemische Wirkung*, hep dazgwered kimiek ; *Zusammenhang von Ursache und Wirkung*, darempred abeg-efed g., liamm kaozalter g., liamm arbennel g., ere arbenn-gwered g., keñver kaoz-efed g., liammadenn a gaoz hag a efed b. ; *kleine Ursache, große Wirkungen*, defot un tach e koll ar marc'h e houarn, an droug a zeu buan, d'an daoulamm e teu an droug, un elfenn dan a zo gouest da lakaat an tan-gwall da gregiñ en un ti, unan a c'hall reiñ kant kement all, nebeut a draoù a vez a-wechoù kiriek d'ar grevusañ traoù, un dra vihan a c'hall tennañ da vras.

Wirkungsbereich g. (-s, -e) : talvoudva g., levezonva b., takad obererezh g., tachennad levezon b., takad gwerediñ g., takad efediñ g., kelc'h levezon g., tachenn an oberiantiz b.

Wirkungsdauer b. (-) : padelezh an efed b., padelezh ar gwered b., pad ar gwered g.

Wirkungsfähigkeit b. (-) : oberiadegezh b.

Wirkungsfeld n. (-s, -er) : talvoudva g., levezonva b., takad obererezh g., tachennad levezon b., takad gwerediñ g., takad efediñ g., kelc'h levezon g., tachenn an oberiantiz b.

Wirkungsgrad g. (-s, -e) : 1. derez efedusted g., derez oberiusted g. ; 2. [tekn.] nerzh un drenkenn g.

Wirkungskraft b. (-) : efedusted b., oberiusted b., nerzh g., talvoudegezh b. ; *die Wirkungskraft eines Heilmittels erhöhen*, efedusaat ul louzoù bennak ; *an Wirkungskraft gewinnen*, efedusaat.

Wirkungskreis g. (-es, -e) : talvoudva g., levezonva b., takad obererezh g., tachennad levezon b., takad gwerediñ

g., takad efediñ g., kelc'h levezon g., tachenn an oberiantiz b.

wirkungslos ag. : diededus, dioberius, dieded, difrouezh, dic'halloud ; *wirkungslos sein*, chom didalvez, chom dieded, chom difrouezh, na ober gwered ebet, na ober efed ebet, na ober tamm gwell ebet.

Wirkungslosigkeit b. (-) : diededusted b., diededuster g., dioberiusted b.

wirkungsvoll ag. : hag a grog, hag a ra gwell, efedus, oberius, frouezhus, rik, emsav.

Wirkungsweise b. (-,n) : doare ober g., mod efediñ g.

Wirkungsweise b. (-) : [lu] hed-tennañ efedus g., hed-bann efedus g., hed-taol efedus g.

Wirkursache b. (-,n) : [preder.] abeg efedus g., arbenn efedus g., kaoz efedus b., kaoz wec'hek b.

Wirkware b. (-,n) : bonederezh g., gwiad g./b., traezenn stamm b., stamm g., gloaneier lies.

Wirkwarengeschäft n. (-s,-e) : bonederezh b., stal c'hloaneier b.

Wirkwarenhändler g. (-s,-) : boneder g.

Wirkzeit b. (-,en) : padelezh an efed b., padelezh ar gwered b.

wirr ag. : brell, mesket, kemmesket, mesk-ha-mesk, kej-mesk, kej-mej, rouestlet, fuilhet, fuilh, luziet, luget, dispak, fandrouilhek ; *ein wirres Durcheinander*, ur stlabez spontus g., ul luziadell b., ul luziadenn b., ul luz g., ur greoñenn b., ur bern traoù rouestlet (mesk-ha-mesk, kej-mesk, kej-mej) g., un direizhamant spontus g., ur reustladenn b., un dirollerezh spontus g., ur rouestadell b., ur gwir veskailhez g./b., ur sapre bordel g., freuz ha reuz ; ur stalabarn spontus g. ; *hier herrscht ein wirres Durcheinander*, un tamm brav a flav-flav hag a vesk a zo amañ, ur bourrier a zo amañ, e Kerdrabas emaomp amañ, e Kerflav emaomp amañ, ur stlabez a zo amañ, gwashat stlabez a zo amañ, nag a ziskrap amañ, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, ur freuz hag ur reuz a zo amañ, an ti-mañ a zo argrap, a-dreuz-fuilh emañ an traoù amañ, en dizurzh emañ pep tra, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, pebezh keusturenn ! ; *wirres Zeug reden*, lavarout traoù diboell, lavarout traoù hep penn na lost, na vezañ na poell na dalc'h en e gomzoù, dont komzoù besk gant an-unan, treuzkomz, belbiañ ; *er ist wirr im Kopf*, aet eo e spered digantañ, deuet eo e empenn da zivouedañ, trevariet eo e benn, diank eo e spered, n'emañ ket mat e benn, hennezh n'eo ket mat anezhañ, emañ klañv e benn, n'eo ket mat gant e benn, aet eo e benn da fall, trelatet eo, n'eo ket mestr ken war e spered, loriadiñ (loariañ) a ra, brell eo e spered, pebezh kemmesk mennozhioù en e benn, kemmeskañ a ra pep tra ; *wirres Haar*, blev foutouilhek (rouestlet, fuilh, fuilhet, a-fuilh, kreouichennek, dispak, fourdouilh, dispac'het, disparbuilhet, luget), penn boucek g., penn urupailh g., pennad blev fuilhet g., penn porc'hadek g., penn kreonek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., kribenn luziet b., kreouichenn b., kreouichennad b., kreon g., kreonad g., kreoneñnad b., paltokennad vlev b., blev pikek str., krin g. ; *wirrer Lärm*, vorm g.

Wirre b. (-,n) : reustladenn b., rouestl g., reustl g., rouestlad g., rouestladeg b., rouestladenn b., luziadeg b., luziadell b., luziadenn b., luziatez b., luz g., trubuilh

g./b., strafuilh g., keflusk g., reuziad g., meskailhez g./b., mesk g., meskadeg b., kemmesk g. ; *Kriegswirren*, freuz ha reuz degaset gant ar brezel, stroñs ar brezel g., drast ar brezel g. ; *innere Wirren*, emstourm g., emstourmad g., arvelloù diabarzh lies., dizunvaniezhoù diabarzh lies., dizurzhioù diabarzh lies.

wirren V.k.e. (hat gewirrt) : en em rouestlañ, dont rouestl en an-unan, en em veskañ, fuilhañ ; *die absonderlichsten Gedanken wirren in meinem Kopf*, pebezh kemmesk mennozhioù droch em fenn ; *auseinander wirren*, dirouestlañ, diluziañ, difuilhañ, dibunañ.

Wirrgarn n. (-s,-e) : neud fuilh str., neud rouestlet str., neud luziet str.

Wirrhaar n. (-s,-e) : blev foutouilhek (rouestlet, fuilh, fuilhet, a-fuilh, kreouichennek, fourdouilh, disparbuilhet) str., penn boucek g., penn urupailh g., pennad blev fuilhet g., penn porc'hadek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., kribenn luziet b., kreouichenn b., kreouichennad b., kreon g., kreonad g., paltokennad vlev b., blev pikek str., krin g.

Wirrkopf g. (-s,-köpfe) : penn brell g., brell g., skañvelard g., penn-skañv g., firboucher g., fourdouilh g., mesker g., rouestler g. ; *er ist ein Wirrkopf*, brell eo e spered, pebezh kemmesk mennozhioù en e benn ! kemmeskañ a ra pep tra.

Wirrnis b. (-,se) : reustladenn b., rouestl g., rouestl ha trubuilh, kemmesk ha rouestl, rouestlad g., rouestladeg b., rouestladell b., rouestladenn b., luziadeg b., luziadell b., luziadenn b., luziatez b., luz g., meskailhez g./b., kemmesk g., kilwedenn b., kreoneñnad b., kreoneñn b., gweadeg b., luziadur g., diluzioù lies., kemplezhegezh b., kemplegegezh b., kendoueziegezh b. dizurzh g., keusturenn b., stad luziet an traoù b., direizhamant g., reuz g., toufoul g., mesk g., meskadeg b., kemmesk g.

Wirrsal n. (-s,-e) : reustladenn b., rouestl g., rouestl ha trubuilh, kemmesk ha rouestl, rouestlad g., rouestladeg b., rouestladell b., rouestladenn b., luziadeg b., luziadell b., luziadenn b., luziatez b., luz g., meskailhez g./b., kemmesk g., kilwedenn b., kreoneñnad b., kreoneñn b., gweadeg b., luziadur g., diluzioù lies., kemplezhegezh b., kemplegegezh b., kendoueziegezh b. dizurzh g., keusturenn b., stad luziet an traoù b., direizhamant g., reuz g., toufoul g., stlabez g., mesk g., meskadeg b., kemmesk g.

Wirrseide b. (-) : bourell seiz b.

Wirrstroh n. (-s) : bruzun kolo str., bruzunajoù kolo lies., munudailh kolo g., drailhajoù kolo lies., drailhajoù plouz lies., gwaspell str., troien str., pailhour str., pailhur kolo str., pailhur plouz str., stoubennoù plouz lies.

Wirrwarr g. (-s) : luziadell b., luziadenn b., luziasenn b., luziatez b., luziadeg b., luz g., reustl g., rouestl ha trubuilh, kemmesk ha rouestl, reustladenn b., kreoneñn b., fuilh g., fuilhadeg b., direizhamant spontus g., dirollerezh spontus g., rouestl g., rouestlad g., rouestladell b., rouestladenn b., gwir veskailhez g., sapre bordel g., diluzioù lies., reuz g., toufoul g., troielleg b., stlabez g., firbouch g., diskrap g., fourdouilh g., mesk g., meskadeg b., kemmesk g.

Wirsing g. (-s,-e) / **Wirsingkohl** g. (-s,-e) : [louza.] kaol rodellek str., kaol-dantek str., kaol-frezennnek str.

Wirt g. (-s,-e) : 1. ostiz g., ostizour g., lietour g., tavarnour g., kafediour g., tineller g. ; *der Wirt zum Roten Hirsch*, ostiz ar C'harv Ruz g. ; *er hat die Rechnung ohne den Wirt*

gemacht, lakaet en deus e zorn en e zisheol (en e c'houlou), graet en deus ur c'honikl e-lec'h ur c'had, kac'h et en deus e varc'h outañ (ouzh e garr), aze eo aet mil d'ober kant, e-sell e oa d'ober mil hag en deus graet kazh, an neb a gont hep e ostiz a gont div wech hag en deus miz / ur gont treuz en deus graet / un eil gwech e konto (Gregor) ; *der Wirt hat dabei ganz schön verdient*, mat eo bet an eost ganz mestr an ostaleri.

2. degemerer g., ostiz g., peder g., lojer g., herberc'hier g. ; *den Wirt machen*, ostizañ, ober e enorioù, degemer an dud.

Wirtel g. (-s,-) : **1.** [tisav.] gwalenn-golonenn b. ; **2.** [louza.] plant o delioù stag a-groaz ouzh ar c'harennoù pe ar bleñchoù str. ; **3.** *Spinnwirtel*, pouez-plom g., troell-nezañ b., hinkin g.

Wirtelstein g. (-s,-e) : pouez-plom g., troell-nezañ b.

Wirtin b. (-,-nen) : **1.** ostizez b., lietourez b., tavarnourez b., kafediourez b. ; **2.** ostizez b., pederez b., lojerez b.

wirtlich ag. : degemerus, kevannezus.

Wirtlichkeit b. (-) : degemerusted b., kevannezusted b.

Wirtschaft b. (-,-en) : **1.** *Wirtschaft, Weltwirtschaft, Volkswirtschaft*, armerzh g., arboellerezh g., ekonomiezh b. ; *ausgeglichene Wirtschaft*, armerzh kempouezet mat g. ; *freie Wirtschaft*, armerzh marc'had g., armerzh nevidel g., ekonomiezh frankizour (liberal) b. ; *gelenkte Wirtschaft*, armerzh steuñvaet g., ekonomiezh sturiet b., ekonomiezh raktreset b. ; *sozialistische Wirtschaft*, ekonomiezh sokialour b. ; *die Wirtschaft des Landes liegt darnieder*, emañ armerzh ar vro o vougañ.

2. *Wirtschaft, Hauswirtschaft*, melestradur g., melestradurezh b., melestrerezh g., meradur g., meradurezh b., mererezh g. ; *die Wirtschaft führen*, ober e charreoù, ober war-dro an ti, ober war-dro an tiegezh, kempenn e di, distlabezañ an ti, klenkañ an ti, ober e gempenn, emell eus an tiegezh, derc'hel an ti a-ratre, derc'hel an tiegezh, ren an tiegezh, bezañ war ar maneroù, chom en-dro d'an ti, gouarn e vadoù ; *eine gute Wirtschaft*, un ti menajet mat g. ; P. *das ist eine schöne (saubere) Wirtschaft!* pebez stlabez ! ma, prop eo ! pebez toull-dispac'h ! nag a voc'herezh amañ ! un tamm brav a flav-flav a zo amañ ! gwashoc'h eo amañ eget e Kerwazi (eget e Kerdrabas, eget e Kerflav) !

3. *Wirtschaft, Gastwirtschaft*, ostaleri b., tavarn b., kafedi g., predlec'h g., herberc'h g., preti g., ti-debriñ g., ti-evañ g.

4. *Wirtschaft, Landwirtschaft*, labour-douar g., gounidegezh b. ; *Landwirtschaftsbetrieb*, stal labour-douar b.

wirtschaften V.gw. (hat gewirtschaftet) : **1.** kas en-dro, ren, merañ, armerzhañ, melestriñ, gouarn ; *gut wirtschaften*, kas mat e stal en-dro, ren mat e aferioù, gouarn mat e vadoù ; *schlecht wirtschaften*, mont e stal da stalig gant an-unan, ren fall e aferioù, kas e stal d'an dour, gouzout kas ur skoed da c'hwec'h real ha c'hwec'h real da netra ; **2.** *aus dem Vollen wirtschaften*, debriñ an diaoul hag e bevar, drailhañ (foetañ) arc'hant, lipat e vadoù (e askorn), ren e vuhez war an ton bras, foranañ e vadoù, debriñ e gestenn, debriñ e draoù,

debriñ e stal, debriñ e beadra, debriñ e arc'hant, mazaouiñ e zanvez, kas e beadra e skuilh hag e ber, uzañ e spilhenn, bezañ ul liper e drantell eus an-unan, silañ ar yod dre lost he hiviz, silañ ar yod dre lostenn he hiviz, ober diskempenn war e arc'hant, boulc'hañ an dorzh dre an daou benn, bezañ mat da zispign, ober dispignoù dijañ, ober dispignoù foll, ober dispignoù direzon, lemel (tennañ) hep lakaat, ober un dismantr euzhus a arc'hant, dismantrañ arc'hant bras ; *drauflos wirtschaften*, **a)** skeiñ arc'hant er mor, uzañ e spilhenn, stagañ e chas diwar-goust silzig, lipat e askorn, c'hwistañ arc'hant, kas e stal d'an dour, foetañ e drantell (e voutikl), kac'hmoudennañ e vadoù, frigasañ e zanvez, foetañ e beadra, fripañ e zrouin / beveziñ e vadoù / teuziñ e zanvez (Gregor) ; **b)** bezañ un talabao hag ur cholori bras gant an-unan, bezañ foar (foar-an-doump, ur sabad, cholori, un todilhon, ur you hag un hemolc'h spontus, ur jabadao, karnaj) gant an-unan, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, jabadao, tousmac'h), c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar, ober karnaj, toumpial, tournial, kas karbac'h, kabalat, kas trouz, kas safar, c'hoari e loen, ober trouz (cholori, talabao), bezañ trouzus, safariñ, magañ e cholori, daoubenniñ, ober e zen gars, cholorial, trouzal ; **3.** derc'hel un davarn, derc'hel ul leti, derc'hel un ostaleri.

Wirtschaftler g. (-s,-) : merour g., melestrour g.

Wirtschaftlerin b. (-,-nen) : gouarnerez b., merourez b., melestrourez b., gwamm b.

Wirtschaftler g. (-s,-) : armerzhour g., arboellour g., ekonomour g.

wirtschaftlich ag. : **1.** armerzhel, ekonomek, arboell ; *das wirtschaftliche Leben*, mont en-dro an armerzh g. ; *die wirtschaftlichen Bedingungen*, an amveziadoù armerzhel lies. ; *die wirtschaftlichen Interessen eines Landes verscherbeln*, pilwerzhañ lazioù armerzhel ur vro ; **2.** ... arc'hant, ... kenwerzh, kenwerzhel ; **3.** esperus, arboellus, dizispign, kempenn, kempenn war e arc'hant, kempenn ouzh e arc'hant, pervezh, pervezh war e arc'hant, fur gant e wenneien ; *eine wirtschaftliche Haushälterin*, un diegez vat b. (Gregor), ur venajerez vat b. ; **4.** askorus, spletus.

Wirtschaftlichkeit b. (-) : bevusted armerzhel b., ampletusted b., askorusted b., spletusted b., spletuster g., askorad g.

Wirtschaftsamt n. (-s,-ämter) : gwazadur an armerzh g.

Wirtschaftsaufschwung g. (-s,-aufschwünge) : kresk ekonomikel g., lañs en armerzh g., trummgresk g., diloc'h armerzhel g. ; *schneller Wirtschaftsaufschwung*, trummgresk g.

Wirtschaftsbelebung b. (-) : azlañs an armerzh g.

Wirtschaftsbezirk g. (-s,-e) : takad armerzh g.

Wirtschaftsboss g. (-es,-e) : chefañsour g.

Wirtschaftsflüchtling g. (-s,-e) : repuad armerzhel g.

Wirtschaftsführer g. (-s,-) : chefañsour g.

Wirtschaftsführung b. (-) : korvoerezh g., tiekadur g., melestradur g., meradur g., mererezh g., melestradurezh g.

Wirtschaftsgebäude n. (-s,-) : [labour-douar] *die Wirtschaftsgebäude*, ar pourpez g., ar chomajoù lies., an tiez-kostez lies.

Wirtschaftsgebiet n. (-s,-e) : takad armerzhel g., takad ekonomikel g. ; [istor] *vereinigtes Wirtschaftsgebiet*, takad armerzhel unanet g., takad daouduel g.

Wirtschaftsgemeinschaft b. (-,-en) : *Europäische Wirtschafts-gemeinschaft (E.W.G.)*, Kumuniezh Armerzhel Europa (K.A.E) b., Kumuniezh Ekonomikel Europa b. (KEE).

Wirtschaftsgeografie b. (-) : douaroniezh armerzhel b.

Wirtschaftsgymnasium n. (-s,-gymnasien) : lise an armerzhouriezh g.

Wirtschaftsindikatoren lies. : menegerioù armerzhel lies.

Wirtschaftsjahr n. (-s,-e) : embregvezh g.

Wirtschaftskapitän g. (-s,-e) : chevañsour g.

Wirtschaftskonjunktur b. (-,-en) : tuez ekonomikel g.

Wirtschaftskreislauf g. (-s,-läufe) : rouedad ekonomikel b.

Wirtschaftskriminalität b. (-) : torfederezh war tachenn an armerzh g., felliezh armerzh b.

Wirtschaftskrise b. (-,-n) : enkadenn war tachenn an armerzh b., enkadenn armez b., enkadenn ekonomikel b.

Wirtschaftslage b. (-,-n) : plegenn armerzhel b.

Wirtschaftsleben n. (-s) : mont en-dro an armerzh g.

Wirtschaftslenkung b. (-) : sturiezh an armerzh g.

Wirtschaftsliberalismus g. (-) : ekonomiezh liberal b.

Wirtschaftsordnung b. (-,-en) : renad ekonomikel g., sistem ekonomikel g., reizhiad armerzhel b., urzh armerzhel g.

Wirtschaftsplanung b. (-) : steuñvadur an armerzh g.

Wirtschaftspolitik b. (-) : arboellerezh g., politikerezh war tachenn an armerzh g.

wirtschaftspolitisch ag. : evit a sell ouzh ar politikerezh war tachenn an armerzh g., arboellerezhel.

Wirtschaftsprüfer g. (-s,-) : komiser ar c'hontoù g., peurwirier kontoù g., kontour-prizachour g.

Wirtschaftsraum g. (-s,-räume) : takad obererezh ur marc'had g. ; *europäischer Wirtschaftsraum*, takad armerzh Europa g.

wirtschaftsschwach ag. : war zilañs ; *wirtschaftsschwaches Land*, bro war zilañs b.

Wirtschaftsschwäche b. (-) : gwander ekonomikel g., dilañs ekonomikel g.

Wirtschaftssektor g. (-s,-en) : gennad an armerzh g. ; *das Verhältnis der drei Wirtschaftssektoren zueinander ist eines der aufschlussreichsten Merkmale der erreichten Entwicklungsstufe eines Landes*, kenfeur tri gennad an armerzh a zo unan eus merkoù diogelañ diorroadur ur vro.

Wirtschaftssituation b. (-,-en) : plegenn armerzhel b.

Wirtschaftsstruktur b. (-,-en) : framm an ekonomiezh g.

Wirtschaftssubjekt n. (-s,-e) : oberer ekonomikel g.

Wirtschaftssystem n. (-s,-e) : reizhiad armerzhel b.

Wirtschafts- und Sozialausschuss g. (-es,-ausschüsse) : poellgor armerzhel ha kevredigezhel g.

Wirtschafts- und Währungsunion b. (-) : unaniezh armerzh ha moneiz b.

Wirtschaftsverwalter g. (-s,-) : merour g., melestrour g.

Wirtschaftswachstum n. (-s) : kresk ekonomikel g., kreskañs ekonomikel b., emastenn g. ; *überhitztes Wirtschaftswachstum*, soulgreskañs b., soulgreskiñ g.

Wirtschaftswissenschaft b. (-,-en) : armerzhouriezh b., arboellouriezh b., ekonomouriezh b.

Wirtschaftswissenschaftler g. (-s,-) : armerzhour g., arboellour g., ekonomour g.

Wirtschaftswunder n. (-s) : [istor] burzhud war tachenn an armerzh g., trummgresk burzhudus g., lañs burzhudus en armerzh g., tregont vloaz klodus lies.

Wirtschaftszone b. (-,-n) : takad armerzhel g., takad ekonomikel g. ; *ausschließliche Wirtschaftszone*, takad ekonomikel miret g.

Wirtschaftszügel lies. : rañjennoù an armerzh lies. ; *die Wirtschaftszügel fest in die Hand nehmen*, tapout krog e rañjennoù an armerzh.

Wirtschaftszweig g. (-s,-e) : skourr eus an armerzh g., kevrañ eus an armerzh b.

Wirtschaftszyklus (-,-zyklen) : kelc'h ekonomikel g.

Wirtshaus n. (-es,-häuser) : ostaleri b., tavarn b., kafedi g., predlec'h g., herberc'h g., preti g., ti-debriñ g., evlec'h g., ti-evañ ; *ständig im Wirtshaus sitzen*, derc'hel taol-gont an ostaleri en he sav, bezañ atav er chapel, bezañ atav ouzh an daol santel, bezañ ur peul-tavarn, taverniñ.

Wirtsleute lies. : lojerien lies.

Wirtsorganismus g. (-,-organismen) : bevedeg aloubet e gorf gant un arvevad (gant arvevaded) g.

Wirststube b. (-,-n) : ostaleri b., tavarn b., kafedi g.

Wisch g. (-es,-e) : 1. tamer g., torchouer g., sec'her g., toailhon g., torch g., torchad g., leien g., pilh g., pilhenn b., pilhot g., liboudenn b. ; *Strohwisch*, torchad plouz g., torch plouz g. ; 2. [lizher] tamm lizher g. ; *das ist nur ein Wisch Papier!* un tamm paper didalvoud n'eo ken ! un tamm skridach n'eo ken ! an dra-se ne dalvez ket zoken kement ha pouez ar paper a zo bet implijet evit e lakaat dre skrid ; 3. [louza.] huelenn-wenn b., avron str., louzaouenn-an-draen b., louzaouenn-sant-Yann b.

wischen V.k.e. (hat gewischt) : 1. gwalc'hiñ gant al leien ; 2. torchañ, frotañ, rimiañ ; *seine Schuhe wischen*, luc'hañ e votoù ; *den Staub von den Möbeln wischen*, diboultrennañ an arrebeuri, tennañ ar boultrenn diwar an arrebeuri ; *die Tafel wischen*, torchañ an daolenn, diverkañ an daolenn ; 3. [Bro-Suis] skubañ ; 4. [tresadenn] stompañ ; 5. [lu] skouvilhoniñ, P. patouilhañ, patouilhañ.

V.em. (hat sich gewischt) : *sich (t-rt) mit der Hand über die Stirn wischen*, tremen e zorn war e dal ; *sich (t-d-b) den Schlaf aus den Augen wischen*, dibikouzañ e zaoulagad, frotañ e zaoulagad, rimiañ e valvennoù.

Wischen n. (-s) : torch g., sec'h g.

Wischer g. (-s,-) : 1. frapour g., patouilh g., sec'her g., tarner g., torchouer g., toailhon g., torch g., leien g., pilh g., pilhenn b., pilhot g., sec'her g., liboudenn b. ; 2. [kirri-tan] *Scheibenwischer*, [Bro-Aostria] *Wischer*, rozell-c'hlav b., skubell-werenn b., skubellenn-werenn b., biz-glav g. ; 3. P. teñsadenn b., kroz g., tabut g., bazhad b., kelenn c'hwerv b., trouz g. ; *er bekam einen Wischer*, klevet traoù en doa graet, graet e oa bet un dañs hep soner gantañ, langaj en doa bet, soroc'h en doa bet, ur guchenn en doa klevet, paket en doa ur guchenn, klevet en doa e santa maria, klevet en doa ar gousperoù, klevet en doa e jeu, kroz en doa klevet, paket (kavet, tapet, klevet) en doa e begement, klevet en doa e holl anvioù, klevet en doa e Bater, klevet en doa e Bater Noster, klevet en doa e seizh seurt, bet en doa pater ha prezegenn da selaou, klevet en doa seizh

gwirionez an diaoul, klevet en doa anezhi, tapet en doa anezhi, bet en doa anezhi da bakañ, storlok en doa klevet, kanet e voe e jeu dezhañ, lavaret e voe e jeu dezhañ, lardet e voe e billig dezhañ, pasket e voe e draoù dezhañ, kannet e voe e gouez dezhañ, tapet en doa trouz, tapet en doa kruz, kanet e voe ar mil seurt ruz gantañ, malet e voe gros dezhañ, kouezet e voe e benn dezhañ, kivijet e voe tonenn e benn dezhañ, klevet en doa ur vosenn, klevet en doa ur vuhez, tapout (klevet, pakañ, kavout) a reas e begement, savet e voe e loaioù dezhañ, roet e voe e begement da glevet dezhañ, roet e voe e stal dezhañ, roet e voe e bak dezhañ, tapout a reas e gouez.

Wischerblatt n. (-s,-blätter) : [kirri-tan] balaenn ar rozell-c'hlav b.

Wischwaschi n. (-s) : P. glabous g., glabouserezh g., kakerezh g., flap g., flaperezh g., flep g., fistilh g., chaok g., chaokerezh g., gragailh g., kaozioù lies., frazennoù lies., krakoù lies., kaozioù toull lies., siklezonoù lies., rimadellerezh g., rimadelloù lies., rimostelloù lies.

Wischkolben g. (-s,-) : [lu] flapour g., skouvilhon g., P. patouilh g.

Wischlappen g. (-s,-) / **Wischtuch** n. (-s,-tücher) : leien g., tarner g., torchouer g., toailhon g., sec'her g., torch g., pilh g., pilhenn b., pilhot g., liboudenn b., gwalc'houerig g. [*liester gwalc'houeroùigoù*], lien g., lienenn b.

Wisent g. (-s,-e) : [loen.] bizon Europa g., ejen-moueek g.

Wismut g./n. (-s) : bismut g.

Wispel g. (-s,-) : [istor] muzul greun alaman [*disheñvel hervez ar broioù*] g.

wispeln (hat gewispelt) / **wisperm** (hat gewispert) V.gw. : 1. chuchumuchiñ, mouskomz, kuzhmuzat, kuzuliat, kuzulikat, kuzuliañ, lavaret oferennnoù mintin, hiboudiñ ; 2. rugañ, sourral, sarac'hañ, moustrouzal ; *der Wind wispert*, rugañ a ra an avel, sourral a ra an avel, sarac'hañ a ra an avel.

Wisperm n. (-s) : 1. mouskomzoù lies., chuchumuchu g., kuzulikerezh g., kuzulig g., kuzhmuz g., kuzuliadeg b. ; 2. sourr g., sourrad g., rugenn b., sarac'h g., tarav g., moustrouz g.

Wissbegier b. (-) / **Wissbegierde** b. (-) : c'hoant deskiñ g., debron gouzout g., debron deskiñ, egar deskiñ g. ; *Wissbegierde wecken*, dihuniñ ar c'hoant gouzout, dihuniñ an debron gouzout, dihuniñ an debron deskiñ, broudañ an debron gouzout ; *voller Wissbegier*, *voller Wissbegierde*, c'hoantek da zeskiñ, douget gant ar c'hoant da zeskiñ traoù nevez, eferus, imbroudus.

wissbegierig ag. : c'hoantek da zeskiñ, douget gant ar c'hoant da zeskiñ traoù nevez, eferus, imbroudus ; *wissbegierig sein*, bezañ c'hoantek da zeskiñ, bezañ douget gant ar c'hoant da zeskiñ traoù nevez, bezañ lusket gant an debron (ar c'hoant) gouzout.

wissen (weiß / wusste / hat gewusst) : 1. V.k.e : gouzout, goût, gouvezout ; *alle wissen es*, se a ouier a-walc'h, se a ouier mat, n'emañ ket da c'houzout, brud a zo dre-holl, ar brud-se a zo a bep tu, anavezet eo gant an holl, ne gomzer a gen, an holl er goar ; *etwas nicht wissen*, bezañ dic'houzvez eus udb, bezañ dianaoudek

eus udb, bezañ diouizie eus udb (war un dachenn bennak), na c'houzout udb, dic'houzout udb, dizanavezout udb, dianavezout udb, dianaout udb ; *ich weiß*, gouzout a ran, gouzout a ran a-walc'h an dra-se, gouzout a ouzon, n'emañ ket hep gouzout din, gouzout a ran da vat an dra-se ; *ich weiß, dass ich nichts weiß*, gouzout a ouzon n'ouzon tra ; *man kann doch nicht alles wissen*, ne c'heller ket gouzout razh an traoù ; *nichts wissen*, na c'houzout tra, na c'houzout doare, na c'houzout dare, na c'houzout mann, na c'houzout mann ebet ; *ich weiß es nicht*, n'ouzon d(o)are, n'ouzon ket, dic'houzout a ran an dra-se, da c'houzout eo din ; *alle wissen es*, an dud-holl er goar ; *der Mann hatte keine bösen Absichten, meine Mutter wusste es aber nicht*, ar gwaz ne soñje e droug ebet, met da c'houzout e oa da'm mamm ; *wisst ihr das schon* ? daoust hag-eñ e ouzoc'h an dra-se ? ; *wie du weißt*, evel ma ouzout ; *das ist ein schlimmer Junge, weißt du* ? ur gwall baotr eo hennezh, te 'oar ? - ur gwall baotr eo hennezh, gwelet a rez ; *ich weiß nicht mehr das Datum*, ankounac'haet em eus peur e oa c'hoarvezet an dra-se, ankounac'haet em eus an deiziad, lonket em eus an deiziad, n'ouzon ket mui peur (pe da zeiz) e oa c'hoarvezet an dra-se ; *das weiß ich vom Hörensagen*, se am eus gouezet diwar glev ; *das weiß ich nur vom Hörensagen*, ur c'hleved n'eo ken, ur c'hlev n'eo ken ; *er weiß es wohl*, gouzout mat a ra, gouzout a ra ervat an dra-se, gouzout a ra da vat an dra-se, gouzout a oar reizh an dra-se, gouzout a ra mat an dra-se, gouzout a oar spis an dra-se, gouzout a ra an dra-se brav-bras, gouzout a ra a-walc'h an dra-se, n'eo ket hep gouzout se, n'emañ ket se da c'houzout gantañ, n'emañ ket hep gouzout dezhañ ; *sie wussten nicht, was für ein Dieb der Sohn des Bürgermeisters war*, n'anavezet ket al laer ma oa mab an aotrou maer ; *ihr wisst sehr wohl, dass er morgen kommt*, n'oc'h ket hep gouzout e teuo warc'hoazh, n'emañ ket da c'houzout deoc'h e teuo warc'hoazh ; *er weiß wohl nicht, was ein Kamm ist*, e vlev n'o deus morse gwelet liv ur grib ; *ihr wisst nicht, ob er kommt oder nicht*, da c'houzout eo deoc'h pe e teuo pe ne zeuio ket ; *er weiß, dass es lange dauern wird, bevor er zurückkann*, ne wel ket distreiñ ken buan ; *ich weiß sehr wohl, dass sie zurückkommen werden*, n'emañ ket na ouzon e teuint endro ; *sie wusste nicht genau, wie sie ihrer Mutter diese traurige Nachricht beibringen sollte*, ne ouie ket kalz penaos lavaret ar c'heloù trist-se d'he mamm, ne ouie ket kaer penaos lavaret ar c'heloù trist-se d'he mamm, ne ouie ket da just (d'ar just) penaos lavaret ar c'heloù trist-se d'he mamm ; *Bescheid wissen*, gouzout, na vezañ hep gouzout, na vezañ da c'houzout d'an-unan (gant an-unan), gouzout an doareoù (ar gartenn, ar ribouloù), na vezañ en arvar [a udb, a-zivout udb], bezañ bet o telc'her ar gouloù, bezañ e-barzh ar jeu ; *er weiß darum Bescheid, er weiß darüber Bescheid*, gouzout a ra an doareoù (ar gartenn, an taol, ar ribouloù), n'emañ ket hep gouzout se, n'emañ ket an dra-se da c'houzout gantañ, gouzout a ra an dra-se brav-bras, gouzout mat a ra, gouzout a ra anv eus an dra-se, gouzout a ra keal eus an dra-se, n'emañ ket en arvar a-zivout kement-se, n'emañ ket en arvar a gement-se, hennezh a zo bet o telc'her ar gouloù, klevet en deus, e-barzh ar jeu emañ ; *er weiß nicht Bescheid*, ne oar na son na ton, er-maez eus ar jeu emañ, n'emañ ket e-barzh ar jeu, n'en deus ket klevet c'hoazh, n'en deus ket bet ar c'heloù, ne

oar keal eus an dra-se, ne oar mann ; *ich weiß doch Bescheid !* gouzout a ran, me ! ; *jetzt weiß ich Bescheid !* bremañ e ouzon ; *der Anführer muss Bescheid wissen*, ret eo bezañ sturiet gant unan hag a oar doare an traoù ; *auf alles Bescheid wissen*, kaout respont da bep tra, kavout un ibil da lakaat (da vountañ) e pep toull, kavout ibil da bep toull, bezañ lemm e douchenn, na vankout morse dafar d'an-unan evit respont ; *obwohl er Bescheid weiß, macht er weiter so*, goude gouzout kement-se e talc'h atav d'ober heñvel ; *auswendig wissen*, gouzout dre eñvor (dre'n eñvor, dreist-penn-biz, dreist penn e viz, dindan eñvor, betek ar bomm diwezhañ) ; *etwas ganz genau wissen, etwas bis ins kleinste Detail wissen*, gouzout reizh udb, gouzout da vat udb, gouzout difazi udb, gouzout udb betek an diwezhañ ; *ganz genau wissen, was zu tun ist*, gouzout rik ar pezh a zo d'ober ; *er weiß bis ins kleinste Detail, wie die Schlacht verlaufen ist*, gouzout a ra da vat doare an emgann-se ; *er wusste nicht, wer das Haus bekommen sollte*, da c'houzout e oa dezhañ gant piv e vije degouezhet an ti ; *keiner weiß, wie alt er ist*, ne ouzer oad ebet dezhañ, ne ouzer ket da just (d'ar just) e oad ; *jemanden glücklich wissen*, gouzout ez eo eürus u.b. ; *ich weiß mir kein größeres Glück*, n'eus netra a gement a vefe dudiusoc'h (plijusoc'h) evidon ; *keinen Rat (keinen Ausweg) wissen*, na c'houzout petra ober ken, bezañ divrec'hailh, na c'houzout eus pe goad ober loaioù, na gavout na tu na paramant, bezañ (chom, menel) war vordo, bezañ en entremar, chom en diaskren, bezañ penn e spered penaos ober, chom boud, na c'houzout e ziluzioù, na c'houzout war peseurt avel sturiañ e vatimant, na c'houzout penaos ober diouti, na c'houzout ober ganti, na c'houzout war be droad pouezañ, bezañ diaes en e votoù, na c'houzout mui war peseurt tu en em deuler, chom luget da zirouestañ e neud, bezañ paket berr, na c'houzout petra ober, bezañ berr war e sparl, bezañ paket en ur pleg berr, chom berr, chom dre an hent, na c'houzout a be du treiñ (pe e tu treiñ) ; *jemanden etwas wissen lassen*, kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, kemenn udb d'u.b., daveiñ un doare bennak d'u.b., kas keloù d'u.b. eus udb, degas kemenn d'u.b. eus udb, degas keloù d'u.b. eus udb, reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout), daveiñ udb d'u.b., ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb ; *lass mich wissen, an welchem Tag du eintreffen wirst*, degas ar c'heloù din eus an dervezh ma tleo dit en em gavout ; *soviel ich weiß*, din da c'houzout, em anaoudegezh, a gement ha ma ouzon, a gement ha ma oufen, a gement am befe soñj, gant va gouiziegezh, kement ha ma oufen, gant ma oufen, war a ouzon, war a glevan ; *soviel ich weiß, wohnt dieser Mann nicht in der Gegend*, n'anavezan ket an den-se evit bezañ ac'hanen, an den-se n'eo ket ac'hanen din da c'houzout ; *ich würde gern wissen, ob es wirklich Peter war, den ich gesehen habe*, m'en dare ha n'eo ket Pêr am boa gwelet ; *ich würde gern wissen, wer Sie überhaupt sind*, me a vefe kurius a-walc'h da c'houzout ha piv hoc'h-chwi ; *ich wusste nicht, nicht das ich wusste*, ne gredan ket, a gement ha ma oufen - nann, 'm eus aon ;

wie könnte ich das wissen ? a belec'h e oufen-me ? ; wie man weiß, evel ma ouzer, evel ma ouzoc'h, c'hwí oar ; *Sie müssen wissen, dass ...*, gwelloc'h eo deoc'h gouzout e ... ; *weißt du noch ?* soñj ac'h eus c'hoazh eus an dra-se ? ; *wenn Sie wüssten, wer ich bin*, mar goufec'h va doare ; P. (*ich*) *weiß schon ! das weiß ich wohl !* gouzout mat a ran ! n'emañ ket se da c'houzout ganin ! gouzout a ran a-walc'h ! n'emaon ket hep gouzout se ! n'emaon ket en arvar a gement-se ! n'emaon ket en arvar a-zivout kement-se ! ; *ich möchte wohl wissen, wo er steckt*, pelec'h emañ hennezh, c'hwistim ?, c'hwistim pelec'h emañ hennezh ? mechal pelec'h emañ hennezh ? ; *ich möchte wohl wissen, wie er das geschafft hat*, c'hwistim penaos eo deuet a-benn d'ober se ? ; *Vater, vergib ihnen, denn sie wissen nicht, was sie tun*, Tad, pardon dezho, rak n'ouzont ket ar pezh a reont - Tad, pardon dezho, rak ne boellont ket pe a reont - Tad, pardon dezho, rak ne boellont ket pe a reont ; *er weiß, was zu tun ist, um sie los zu werden*, gouzout a oar penaos en en em dreiñ da gaout an dizober diouto ; *du weißt am besten, was zu tun ist*, gouzout a rez gwell eget n'eus forzh piv petra a zo d'ober ; *er weiß, wie man es richtig macht*, *er weiß, wie man es tut*, an neuz en deus, an tu en deus, gouzout a ra ar stek d'en ober, ar stek d'en ober en deus ; *er weiß nicht, wie man es macht*, disneuz eo d'ober an dra-se ; *ich weiß nicht, wie viele Leute dort waren*, nouspet hini a oa eno, nouspet den a oa eno, nouspet a dud a oa eno ; *ich weiß nicht wie lange*, nouspegeit ; *ich weiß nicht wie viel*, nouspegement ; *ich weiß nicht recht, was ich machen soll*, n'ouzon ket re vat petra a rankan ober, n'on ket a-walc'h evit gouzout petra a rankan ober, bez emañ o klask gouzout petra da ober ; *ich weiß nicht, was ich machen soll*, n'ouzon ket petra, n'ouzon ket pe dra a c'hallan ober ; *ich weiß nicht, wo er ist*, n'ouzon doare pelec'h (pe e lec'h, e-men, men) emañ-eñ, n'ouzon dare pelec'h (pe e lec'h, e-men, men) emañ-eñ ; *ich weiß überhaupt nicht, wo er hingegangen ist*, hennezh a zo aet n'ouzon doare pelec'h, hennezh a zo aet n'ouzon dare pelec'h, hennezh a zo aet da n'ouzon dare pelec'h ; *ich weiß überhaupt nicht, wo die Säge steckt*, n'ouzon dare pelec'h emañ an heskenn, n'ouzon dare pelec'h eo bet lakaet an heskenn ; *ich wusste, dass viel zu tun war*, gouzout a raen e vefe kalz a draoù d'ober ; *ich möchte wissen, wo meine Schuhe stecken*, me a garfe gouzout pelec'h emañ va botoù ; *Sie müssen wissen, dass sie sich versöhnt haben*, gouezit eta eo renket an traoù etrezo ; *dass du es weißt !* gouez se, mar karez !

2. V.k.d. : **von** : *von etwas wissen*, gouzout penn d'udb, bezañ bet kelaouet diwar-benn udb, kaout anaoudegezh en udb, kaout anaoudegezh e-barzh udb, na vezañ en arvar a-zivout udb, na vezañ en arvar ag udb, anavezout udb, anaout udb, anavout udb ; *von etwas nichts wissen*, bezañ en dic'houzout kaer eus udb, na c'houzout doare (dare, alberz, keloù, keal, anv, ster, ger, grik) eus udb, na c'houzout doare d'udb, bezañ dic'houzvez-krenn eus (war, diwar-benn) udb, bezañ dic'houzvez-kaer eus (war, diwar-benn) udb, na c'houzout mann, na c'houzout mann ebet ; *ich wusste überhaupt nichts davon*, ne ouien anv ebet (keal ebet, doare na netra, ster, ger, grik) eus an dra-se, ne ouien doare na netra d'an dra-se, n'em boa naouadur ebet eus an dra-se, biskoazh n'em boa klevet ger eus an dra-se ; *davon habe ich nachweislich nichts gewusst*, aes e vo

prouiñ e oan dic'houzvez-kaer eus kement-se, aes e vo prouiñ e oan en dic'houzout kaer eus kement-se ; *ich weiß nichts von ihm*, n'ouzon doare dezhañ, n'ouzon mann eus doare an den-se ; *er will nichts davon wissen*, a) stankañ a ra e zivskouarn ouzh an dra-se ; b) klask a ra reiñ da grediñ ne oar ger eus an dra-se ; **über** : *sie wissen überhaupt nichts über die Geschichte ihres Landes*, n'ouzon ket ur ger eus istor o bro ; *über jemanden Bescheid wissen*, gouzout doare u.b., gouzout buhez u.b. ; *über etwas Bescheid wissen*, gouzout penn d'udb. ; *über etwas nicht Bescheid wissen*, bezañ diouizie eus udb, bezañ dizanaoudek eus udb, bezañ dianaoudek eus udb, bezañ en dic'houzout kaer eus udb, bezañ dic'houzvez-krenn eus (war, diwar-benn) udb, na ouzout mann eus doare udb ; *er weiß darüber Bescheid*, gouzout a ra an doareoù (ar gartenn, an taol, ar ribouloù), n'emañ ket hep gouzout se, n'emañ ket an dra-se da c'houzout gantañ, gouzout a ra an dra-se brav-bras, n'emañ ket en arvar a-zivout kement-se, n'emañ ket en arvar a gement-se, hennezh a zo bet o telc'her ar gouloù ; *ich weiß nichts über ihn*, n'ouzon doare ebet anezhañ, n'ouzon mann eus doare an den-se ; **um** : *um etwas wissen*, gouzout diouzh udb, gouzout anezhi war udb, kaout anaoudegezh en udb, kaout anaoudegezh e-barzh udb, na vezañ en arvar a-zivout udb, na vezañ en arvar ag udb.

3. gant **zu** hag un anv-verb : *er weiß sich zu wehren*, nerzh ha difennoù en deus, ne vefe ket brav klask tremen an nask en e gerc'henn, hennezh ne vez ket lammet war e seuliou, rebarb a zo ennañ, beg ha ivinoù en deus, e zifenn en deus, n'eo ket brav kregiñ en e golier, n'eo ket hennezh a rofe e chouk da bilat, mont a ra d'an dud kraf evit kraf ; *sich zu benehmen wissen*, bezañ savet mat, bezañ seven, gouzout en em zalc'her mat dirak an dud, gouzout pakañ an tonioù bras ; *zu leben wissen*, kemer e lod a blijadur er vuhez, gouzout ober bourrus, c'hoari anezhi, ober anezhi, kas anezhi, gouzout an tu da gaout dudi er vuhez, kas an ton ; *etwas zu schätzen wissen*, ober stad eus udb, derc'hel stad eus udb, derc'hel stad ag udb, diskouez bezañ plijet gant udb ; *sich nicht zu helfen wissen*, na c'houzout petra ober ken, na c'houzout a (war) be du treiñ (pe e tu treiñ), na c'houzout e ziluzioù, na c'houzout war peseurt avel sturiañ e vatimant, na c'houzout penaos ober diouti, na c'houzout ober ganti, na c'houzout eus pe goad ober loaioù, na gavout na tu na paramant, bezañ penn e spered penaos ober, na c'houzout war be droad pouezañ, chom luget da zirouestlañ e neud, bezañ diaes en e votoù, na c'houzout mui war peseurt tu en em deuler, en em gavout (chom) boud, bezañ (chom, menel) war vordo, bezañ en entremar ; *ich weiß mir nicht zu helfen*, me a zo penn va spered evit gouzout petra ober, aze on lakaet nec'het, gwall nec'het on o c'houzout petra da ober, n'ouzon ket mui eus pe goad ober laoioù (eus pe goad ober ibil, war be du treiñ, a be du treiñ, pe e tu treiñ, penaos ober evit en em lipat), n'ouzon ket re vat petra ober, n'ouzon ket penaos ober evit tennañ va spilhenn, n'ouzon ket penaos ober diouti, n'ouzon ket penaos ober evit tennañ va lost eus ar vrae, war vordo emañ, chom (menel) a ran war vordo,

boud on, en em gavet on boud ; *er weiß sich ganz gut zu helfen*, en em glask a ra mat-tre, en em zibab a ra mat-tre, en em embreger a ra mat-tre, en em ziluziañ a ra mat-tre, hennezh a oar en em drepanañ, hennezh en deus itrik, hennezh a oar mat penaos dirouestlañ e neud ; *er weiß sich zu helfen*, gouzout a oar en em dreiñ, gouzout a ra en em arat, hennezh a oar brav tennañ e blegoù, n'eo ket moñs, n'eo ket mogn, n'eo ket mogn e zivrec'h, n'eo ket mañchek, n'eo ket ur paotr hualet, itrik en deus, ur spered ijinus a zen eo, ijinnet-mat eo, un den leun a ijin eo, un den a gant tro eo, hennezh a oar e ziluzioù, gouest eo da gavout ar poell e pep kudenn, kavout a ra atav ur voaien da zibunañ e gudennoù, hennezh a oar mat war peseurt avel sturiañ e vatimant, hennezh a zo paotr an itrikoù, hennezh a oar ober diouti, hennezh a oar ober ganti, hennezh a zo ampletus ; *mit dem Gewehr umzugehen wissen*, bezañ anaoudek war-dro ar fuzuilhoù, bezañ gouizie eus ar fuzuilhoù, gouzout penaos implijout ur fuzuilh, gouzout an dres da c'hoari gant ur fuzuilh, gouzout c'hoari gant ur fuzuilh, kaout an doare da c'hoari gant ur fuzuilh, gouzout stok ar fuzuilhoù, gouzout diouzh (diouzh stok) ar fuzuilhoù, bezañ akuit-mat war ar fuzuilhoù, bezañ boazet da vaniañ ar fuzuilhoù ; *er weiß, mit den Leuten umzugehen*, gouzout a ra an tu eus an dud, gouzout a ra an tu diouzh an dud, gouzout a ra treiñ e grampouezhenn, gouzout a ra ar stek, hennezh a oar anezhi, hennezh a oar pleustriñ gant an holl, gouzout a ra penaos en em gemer gant an dud, gouzout a ra ar stek da ober ouzh an dud, gouzout a ra en em dreiñ ouzh an dud, gouzout a ra en em ober ouzh an dud, gouizie eo d'en em gemer gant an dud ; *sie weiß ihn zu nehmen*, hounnezh he deus an tu dioutañ, gouzout a ra dioutañ, gouzout a ra diouzh e ribouloù, gouzout a oar en em dreiñ outañ, gouzout a oar en em ober outañ, gouzout a ra an tu warnañ, gouizie eo d'en em gemer gantañ, gouzout a ra penaos ober outañ ; *diese Dickköpfe muss man zu nehmen wissen*, ijin e ranker da gaout pa vez afer ouzh ar pennoù maout-se ; *er weiß, mit solchen Dickköpfen umzugehen*, ijin en deus pa'z en devez afer ouzh pennoù maout a seurt-se, hennezh en deus an tu d'ober diouzh pennoù touilh a seurt-se, gouizie eo d'en em gemer gant pennoù touilh a seurt-se.

4. troioù-lavar ; *ich weiß, wo ihn der Schuh drückt*, gouzout a ran pelec'h emañ e wiridig (e galedenn), anavezout a ran e wiridig, anavezout a ran e glañvenn, anavezout a ran e du gwak, anavezout a ran e du gwan, anavezout a ran e tu kizidik ; *er weiß weder ein noch aus*, ne oar ket petra ober ken, ne oar ket ken petra ober, ne oar ket mui e pe bark lammat, ne oar ket pelec'h lammat (eus pe goad ober loaioù, eus pe goad ober ibil, na tu na tro d'en em dennañ, na tu na tro d'en em bakañ), ne oar ket re vat petra ober, ne gav na tu na paramant, ne oar ket ouzh pe du (a be du, war be du, pe e tu) treiñ, ne oar ket war be droad pouezañ, diaes eo en e votoù, ne oar ket mui war peseurt tu en em deuler, emañ penn e spered evit gouzout petra ober, gwall nec'het eo o c'houzout petra da ober, chom a ra luget da zirouestlañ e neud, chom a ra en diaskren, war vordo emañ, chom (menel) a ra war vordo, boud eo, en em gavout a ra boud, ne oar ket mui gant pe goad ober ibil, ne oar ket e ziluzioù, ne oar ket war peseurt avel sturiañ e vatimant, ne oar ket penaos ober diouti, ne oar ket ober ganti, ne oar ket

penaos en em lipat, ne oar ket penaos tennañ e spilhenn eus ar c'hoari (penaos tennañ e lost eus ar vae), en entremar emañ ; *wer weiß !* piv a oar ? kae da c'houzout ! kerzh da c'houzout ! kerzh da welet ! kae da welet ! it da welet ! ; *Gott weiß !* Doue er goar ! Doue a oar ! ; *weiß Gott !* Doue a oar ! kaer eo gouzout ! brav eo gouzout ! ; *er erzählte, weiß Gott, welche Geschichten*, Doue a oar peseurt kontoù a zibune hennezh ! ; *ich weiß nicht recht*, marteze, n'on ket sur, a c'hall bezañ, pechañs, emichañs ; *ein ich-weiß-nich-was*, un n'ouzon petra g., ur petra din-me g., un draig bennak g. ; *ich weiß was Besseres*, gwelloc'h 'zo d'ober ; *was weiß ich ?* bez a-walc'h, marteze, a c'hall bezañ, a belec'h e oufen-me ? ; *dort gab es allerhand zu essen : Fleisch, Gemüse, Käse und was weiß ich noch alles*, eno e oa forzh pegement a draoù da zebriñ : kig, legumaj keuz ha me 'oar (ha me 'oar-me, ha me 'oar-me petra c'hoazh, ha kement 'zo, ha mil dra all, ha mil ha mil dra all) ; *es war zu breit, zu eng, zu hoch, zu niedrig und was weiß ich noch*, bez e oa re ledan, re strizh, re uhel, re izel, re benefi.

Wissen n. (-s) : deskadurezh b., deskamant g., anaoudegezh b., anaoud g., gouiziegezh b., gouvidigezh b., gouziadurezh b., gouzoud g. ; *ein großes Wissen*, un deskadurezh vras b., un anaoudegezh vras b., ur ouiziegezh vras b. ; *ein großes Wissen besitzen, ein breites Wissen besitzen, ein grundlegendes Wissen besitzen, ein umfassendes Wissen besitzen, ein vielseitiges Wissen besitzen*, kaout gouiziegezh, bezañ bras e ouiziegezh, bezañ desket war gant ha kant tra, bezañ desket-bras, bezañ desket-kaer, bezañ desket-mat, bezañ studiet-bras, bezañ studiet-mat, bezañ studiet-kaer, bezañ gouziek, bezañ lennek, bezañ helennek ; *oberflächliches Wissen*, livadenn zeskadurezh b., livadenn ouziadur b., livadenn ouiziegezh b. ; *unverdautes Wissen*, deskadurezh diazezet fall b. ; *Wissen selbst ist Macht*, gouiziegezh a dalv beli ; *Wissen verschafft Klarheit*, diwar ar studi e sav sklêrijenn ; *unser Wissen ist Stückwerk*, diglok eo pezh a ouzomp ; *meines Wissens*, din da c'houzout, da c'houzout din, a gement am befe soñj, gant va gouiziegezh, a gement ha ma oufen, gant ma oufen ; *ohne sein Wissen*, hep gouzout dezhañ, hep rat dezhañ, hep ratozh dezhañ, en dic'houzoud dezhañ, dic'houzvez dezhañ, anez gouzout dare dezhañ, e kuzh dezhañ, e kuzh outañ, a-guzh dezhañ, a-guzh-kaer dioutañ ; *mit Wissen und Willen*, e spered hag e ratozh gantañ, diwar e ziviz, hep nep redi, hep bezañ bet rediet, gant rat dezhañ, gant rat vat dezhañ, dre rat ha dre vennozh, a-fetepañs, a-ratozh-kaer, a-benn-kaer, a-youl, a-benn-kefridi, a-youl gaer, a-benest-kaer, gant e ouiziegezh ; *nach bestem Wissen und Gewissen*, em askre, diouzh (eus) va gwellañ, a-wir-wellañ, ez-leal, gwel(ik)añ ma c'haller, gant un dereadegezh vras, gant doujañs hag onestiz, e pep onestiz / gant pep onestiz (Gregor), a'm holl gaouded, da vat ha kaer, a-benn-kefridi, a-ratozh-vat, a-zevri-bev, a-zevri-kaer, gant rat vat ; *mit jemandes Wissen*, a-wel hag anat d'u.b., gant rat d'u.b., gant rat vat d'u.b. ; *wider besseres Wissen*, en desped d'e goustiañs (d'e ouiziegezh), daoust dezhañ gouzout

ervat emañ o troadañ (o livañ, o pentañ, o tisplañañ, o tornañ, o wriat, o tisac'hañ, o tibunañ, o paskañ, o pennegiñ, o tispakañ) gevier d'an dud ; *experimentelles Wissen*, gouiziegezh amodel b. ; *kognitives Wissen, konzeptuelles Wissen*, anaoud mennozhadel g. ; *positives Wissen, praktisches Wissen*, anaoud soliadet g. ; *technisches Wissen*, anaoud kalvezel g., anaoud teknikel g. ; *wissenschaftliches Wissen*, anaoud skiantel g., anaoud gouziel g. ; *empirisches Wissen*, anaoud kantouezel g.

Wissende(r) ag.k. g./b. : an hini hag a oar, an hini hag a zo bet kelennet.

Wissenschaft b. (-, -en) : 1. skiant b., gouezoniezh b., gouiziegezh b., gouvidigezh b. ; *die Errungenschaften der Wissenschaft*, araokadeg ar skiantoù b., araokadennoù ar skiantoù lies., gounidoù ar skiantoù lies., araokadeg ar ouezoniezh b., araokadennoù ar ouezoniezh lies., gounidoù ar ouezoniezh lies. ; *die reinen Wissenschaften, die exakten Wissenschaften*, ar skiantoù rik lies., ar skiantoù dik lies. ; *angewandte Wissenschaften*, skiantoù pleustrek lies., skiantoù embregel lies. ; *experimentelle Wissenschaften*, skiantoù arnodel lies. ; *normative Wissenschaften*, skiantoù reoliadel lies. ; *theoretische Wissenschaften*, skiantoù damkanel lies. ; *Naturwissenschaften*, skiantoù an natur lies. ; *Humanwissenschaften*, skiantoù an den lies. ; *Sprachwissenschaft*, yezhoniezh b., yezhouriezh b. ; *Kunstwissenschaft*, istor an arzoù kaer g. ; *die schönen Wissenschaften*, [kozh] al Lizhiri Kaer. lies. ; 2. [Fichte, preder.] gouezoniezh b., skiantouriezh b.

Wissenschaftler g. (-s, -) : skiantour g., gouziad g.

wissenschaftlich ag. : 1. skiantel, gouezoniezhel, gouiziegezhel, gouiziat, gouziel ; *wissenschaftlich gebildet (geschult)*, stummet evel skiantour, stummet war ar skiantoù ; *an den Errungenschaften des wissenschaftlichen Fortschritts teilhaben*, kaout e lod eus ar madoù degaset gant araokadeg ar skiantoù (gant enraog ar skiantoù, gant araokadennoù ar skiantoù, gant gounidoù ar skiantoù, gant araokadeg ar ouezoniezh, gant araokadennoù ar ouezoniezh, gant gounidoù ar ouezoniezh) ; *wissenschaftliche Forschung*, imbourn'herezh gouizel g., imbourn'herezh gouizel g., imbourn'herezh war tachenn ar skiantoù g., skiantoù uhel lies. ; *wissenschaftliche Arbeiten*, labourioù gouiziegezh lies., labourioù skiantel lies. ; *wissenschaftliche Methode*, hentenn skiantel b. ; *wissenschaftlicher Name eines Tieres*, anv skiantel ul loen g., anv gouziel ul loen ; *eine wissenschaftliche Zeitschrift*, ur rollenn skiantel b., ur gelaouenn skiantel b. ; *wissenschaftliches Neuland erschließen*, digeriñ hentoù nevez, digeriñ an hent, digeriñ klaz, digeriñ troc'h, digeriñ an erv, toullañ hentoù nevez, difraostañ un dachenn nevez, labourat war un dachenn fraost ; 2. [Fichte, preder.] gouezoniezhel, skiantouriezhel.

Wissenschaftlichkeit b. (-) : skiantelezh b., gouizielezh b. ; *Wissenschaftlichkeit der Geschichtsschreibung*, skiantelezh an istorouriezh b.

Wissenschaftseinteilung b. (-, -en) : renkadur ar skiantoù g.

wissenschaftsgläubig ag. : skiantelour, gouzielour.

Wissenschaftsgläubige(r) ag.k. g./b. : ag.k. g./b. : skiantelour g., gouzielour g.

Wissenschaftsgläubigkeit b. (-) : skiantelouriezh b., gouizielouriezh b.

Wissenschaftslehre b. (-) : [preder., Fichte] epistemologiezh b., skiantoniezh b., gouezoniezh b.

Wissenschaftslogik b. (-) : reizhpoelloniezh ar skiantoù b.

Wissensdrang g. (-s) : c'hoant deskiñ g., c'hoant da zeskiñ traoù nevez g., debtron gouzout g.

Wissensdünkel g. (-s) : roufl en abeg d'e damm gouiziegezh g., brasoni en abeg d'e livadenn zeskadurezh b., bosac'h en abeg d'e damm gouiziegezh g., avelaj en abeg d'e livadenn zeskadurezh g., gloriusted en abeg d'e damm gouiziegezh b., pompad en abeg d'e livadenn zeskadurezh g., lorc'hajoù en abeg d'e damm gouiziegezh lies., digoroù en abeg d'e livadenn zeskadurezh lies.

Wissensdurst g. (-es) : c'hoant deskiñ g., c'hoant da zeskiñ traoù nevez g., debtron gouzout g. ; *Wissensdurst wecken*, dihuniñ ar c'hoant gouzout, broudañ ar c'hoant gouzout, dihuniñ an debtron gouzout, dihuniñ an debtron deskiñ ; *unstillbarer Wissensdurst*, *unersättlicher Wissensdurst*, c'hoant deskiñ dirankon g.

Wissensgebiet n. (-s,-e) : diskiblezh b., brankad skiantoù g., skourr eus ar skiantoù g., skourr a ouiziegezh g.

Wissenslücke b. (-,-n) : toull gwenn g., toull g., mank en e zeskadurezh g., gouiziegezh diglok b.

Wissensstoff g. (-s,-e) : programm kelenn g.

Wissenstrieb g. (-s) : c'hoant deskiñ g., c'hoant da zeskiñ traoù nevez g., debtron gouzout g.

wissenswert ag. / **wissenswertig** ag. : dedennus-kenañ, dellezek da vezañ gouezet, din da vezañ gouezet.

Wissenszweig g. (-s,-e) : diskiblezh b., skourr eus ar skiantoù g., skourr a ouiziegezh g.

wissentlich ag./Adv. : a-fetepañs, a-benn-kefridi, a-zevri-bev, a-ratozh-kaer, gant rat vat dezhañ, a-barfeted, gant rat, gant rat vat, a-zevri-kaer, a-ratozh, a-ratozh-vat, dre e ratozh ; *wissentlich und willentlich*, meiz ha youl, e spered hag e ratozh gantañ.

Wisser g. (-s,-) : an hini hag a oar, an hini hag a zo bet kelenet ; *Besserwisser*, den a zo muioc'h aagal eget a c'hloan gantañ g. - den a ra muioc'h a voged eget a dan g. - den taer en e gomzoù ha gwak pa sav kaoz da stagañ ganti g. - den re vras e benn evit deskiñ tra g. - den teodet hir ha dornet berr g. - den a ra kalz a deil gant nebeut a c'houzer g. - den a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz) g. - penn bouldouz : bras ar genoù, bihan al lost g. - lorc'hig moan, muioc'h a voged eget a dan g.

Witaj-Kindergarten g. (-s,-gärten) : skol-vamm Witaj b.

Witfrau b. (-,-en) / **Witib** b. (-,-e) : [barzh.] intañvez b.

Witmann g. (-s,-männer) : intañv g.

witern V.gw. (hat gewittert) : ruflañ an avel, ruflañ an aer, c'hwesh, musa, museta, fronal an aer ; *das Wild wittert*, emañ ar penn-jiber o ruflañ an avel, emañ ar penn-jiber o ruflañ an aer, emañ ar penn-jiber o c'hwesh, emañ ar penn-jiber o fronal an aer.

V.k.e. (hat gewittert) : 1. c'hwesh, klevet, ruflañ, musa, musat, fronal ; *der Hund wittert Wild*, ruflañ (klevet, fronal) a ra ar c'hi c'hwez ar jiber, tres a zo gant ar c'hi ; 2. [dre skeud.] raksantout, drouksantout, spurmantiñ, santout diouzh, santout, musa, musat ; *Unheil wittern*, raksantout ur walleur o tont d'an-unan, drouksantout peseurt c'hoari 'zo en hent, santout diouzh an dañjer ; *man wittert bei solchen Reden Anzeichen von Rassismus*, e prezegennoù a seurt-se e klever blaz ar gouennelerezh, e prezegennoù a seurt-se e klever blazenn ar gouennelerezh ; *Morgenluft wittern*, a) [ster rik] spurmantiñ an deiz o tont ; b) [dre skeud.] santout diouzh ur misi o tont d'an-unan (diouzh un apoue vat en hent dirak an-unan, diouzh ur bevez), santout ar rod vras o treiñ a-du gant an-unan, santout an avel o treiñ a-du gant an-unan, musat un dro vat, musat un taol kaer, musat un daol vat.

V.dibers. (hat gewittert) : es *wittert*, gwallamzer (arnev) a zo, un taol amzer fall a ra.

Witterung b. (-,-en) : 1. amzer g./b., hin b. ; *kühle Witterung*, freskadurezh b., freskijenn b., sinadurezh b. ; *die Witterung schlägt um*, emañ an amzer o cheñch ; *Unbilden der Witterung*, direizhamant an amzer g. (Gregor), amzer fall b., gwallamzer b. ; *den Unbilden der Witterung ausgesetzt sein*, bezañ dalc'hmat dindan an amzer, bezañ durc'haet d'ar seizh avel, bezañ digor d'ar pevar avel, bezañ skoet gant ar seizh avel, bezañ a-youl avel, bezañ etre ar pevar avel, bezañ dispak d'an avelioù, bezañ e-kreiz ar gas, bezañ digledour, bezañ diglet ; 2. mus g., fri g. ; *eine feine Witterung haben*, bezañ tanav e fri, bezañ ur c'hwesh eus ar gwellañ d'an-unan ; *der Hund nimmt Witterung*, emañ ar c'hi o ruflañ an avel, emañ ar c'hi o fronal an aer ; *der Hund hat Witterung aufgenommen*, tres a zo gant ar c'hi.

Witterungsbeobachtung b. (-,-en) : meteorologiezh b., hinouriezh g., oablouriezh b., amzerata g.

Witterungseinfluss g. (-es,-einflüsse) : 1. levezon dre an aergelc'h b. ; 2. levezon war an aergelc'h b.

Witterungsumschlag g. (-s,-umschläge) : kemm amzer trumm g., kemm trumm an amzer g., troc'h krenn en amzer g.

Witterungsunbilden lies. : direizhamant an amzer g. (Gregor), amzer fall b., gwallamzer b.

Wittib b. (-,-e) : [barzh.] intañvez b.

Wittling g. (-s,-e) : [loen.] marlank g., merlank g., morlouan g., gweneg g., gwenig g.

Wittum n. (-s,Wittümer) : [istor] enebarz g., trederann b., trederenn b. ; *ein Wittum aussetzen*, reiñ un enebarz (un drederann).

Witwe b. (-,-n) : intañvez b., gwreg diberc'henn b., penn diberc'henn g., trederennerez b. ; *sie nahmen sich mit Hingabe der verzweifelten Witwe an*, aketus e oant bet ouzh glac'har hag enkrez an intañvez ; *Witwe werden*, kouezhañ intañvez, intañvezañ, intañviñ ; *lustige Witwe*, intañvez Yann ar bev b., intañvez Yeun ar bed b. ; *Witwe von Stande, die von einem ihr zugewiesenen Leibgedinge lebt*, enebarzherez b. ; *die Witwe des Königs, die Königinwitwe*, intañvez ar roue b., an intañvez d'ar roue b., intañvez ar roue kozh b. (Gregor).

Witwengehalt n. (-s,-gehälter) / **Witwengeld** n. (-s,-er) / **Witwenrente** b. (-,-n) : leve intañvez g., gopr intañvez g. ;

sie bezieht eine Witwenrente, honnezh he deus ul leve eus he gwaz marv.

Witwenschaft b. (-) : intañvelezh b.

Witwenschleier g. (-s,-) : gouel intañvez b.

Witwenstand g. (-s) : intañvelezh b., intañvded b., intañvder g.

Witwenverbrennung b. (-,en) : [istor] sati b.

Witwer g. (-s,-) : intañv g. ; *Witwer werden*, kouezhañ intañv, intañviñ ; *dritte Ehefrau eines Witwers*, mozogell b. ; *Doppelwitwer*, intañv div wreg g., intañv diwar div wreg g.

Witwerschaft b. (-) / **Witwerstand** g. (-s) : intañvelezh b., intañvded b., intañvder g.

Witz g. (-es,-e) : 1. tezenn b., bourd g., bourdaj g., farsadenn b., fent g., tamm fent g., fentigell b., fars g., fentigellerezh g., ribardenn b., farserezh g., farsellerezh g., bidenn b., farsadenn b., koñchenenn b. [*liester* koñchennoù, koñchoù], kontenn b. ; *Witze machen (reißen)*, fentigellat, fentigellañ, gogeal, dibunañ (distagañ, kontañ) bourdoù, bourdañ, ober bourdoù, distagañ fentigelloù, diskolpañ bommoù, distagañ bommoù, lakaat fent, kontañ bidennoù, kontañ tammoù fentoù, kontañ koñchennoù, reiñ melladoù ; *ein abgedroschener Witz*, ur fentigell bet klevet seizh kant gwech warn-ugent b. ; *der Witz hat einen Bart*, klevet eo bet ar videnn-se seizh kant gwech warn-ugent ; *er erzählt gern trockene Witze*, hennezh a lavar kaozioù da c'hoarzhin, diseblant - ur godiser dic'hoarzh a zo anezhañ ; *ein schlechter (fauler) Witz*, ur bourd divalav g., un dro-gamm b., un dro-bleg b., un noualantez b., un taol noualantez g. ; *er verfügt über ein unerschöpfliches Repertoire an Witzen*, ur gwiskad brav a dezennoù a zo renket gantañ en e gelom ; *derber Witz, saftiger Witz*, bourd hudur g., bourd divergont g., bourd diwisk g., bourd ordous g., bourd distrantell g., bourd distres g., bourd lourt g., bourd pebret-lik g., tezenn c'hras b., bomm kras g., diskramailherezh g.

2. [dre skeud.] P. farsite b. ; *dieser Prozess ist ein einziger Witz*, ar prosez-se n'eo nemet termaji ; *die Sache ist ein Witz*, n'eus forzh petra ! direzon eo kement-se, un dra lu (un dra chin) an hini eo ! n'eus na penn na revr (na penn na troad) da gement-se ! chin eo an dra-se ! c'hoarzhus eo ! un dra lu eo kement-se ! ; *mach keine Witze !* nad a ket c'hoazh da dennañ siklezonoù (da bentañ lern) din !

3. spered g., lemmde a spered b., speredegezh b. ; *voller Witz*, lemm (birvidik) e spered, speredek ; *vor Witz sprudeln*, bezañ atav ur fentigell prest da lammat diwar beg e deod, bezañ ur goroer tirvi eus an-unan, bezañ maout da reiñ melladoù, bezañ un diaoul da farsal, bezañ fentigelloù leizh e c'henoù gant an-unan, na vezañ morse berr e deod evit respont gant ur bomm spered bennak, bezañ bouilhus e spered (Gregor).

4. skiant b., meiz g., poell g., speredegezh b., ijin g., digoradur spered g. ; *dazu reicht sein Witz nicht aus*, n'en deus ket a-walc'h a zigoradur nag a ijin evit dont a-benn eus an taol-se, n'eo ket fin a-walc'h evit dont a-benn eus an dra-se, e skiant ne dap ket keit-se, re zall eo e gazh, an dra-se a zo dreist e vez ; [dre skeud.]

der Witz der Sache, ar pep fentusañ en afer-se, ar pezh farsusañ en dra-mañ g.

Witzblatt n. (-s,-blätter) : kelaouenn farsus b., kelaouenn flemmus b.

Witzbold g. (-s,-e) : noualant g., legestr g., farser g., bidaneller g., boufon g., boufoner g., fentigeller g., kampinod g., bourjin g., farouell g., ibil g., bourder g., goroer tirvi g., unan maout da reiñ melladoù g., diaoul da farsal g., korf a zen g., evn g., kañfard a baotr g., hailhon g., c'hwil g., lampon g., kantolor g., furlukin g., rampono g., istorier g., marc'h-kanner g., marc'h-lu g., ampouailh g., labous a jav g., cholori g., dañvad g., fouin g., ebeul g.

Witzelei b. (-,en) : noualantezioù lies., tezennoù sot lies., farsadennoù pikous lies., kaozioù treflez lies., konchoù born lies., krakoù lies., bourdoù divalav lies., bidennoù nul lies.

witzeln V.gw. (hat gewitzelt) : fentigellat, fentigellañ, gogeal, dibunañ (distagañ) bourdoù, reiñ melladoù, distagañ fentigelloù, kontañ tammoù fentoù, diskolpañ bommoù, farsal, gargailhat ; *über etwas witzeln*, distagañ fentigelloù a-zivout udb, diskolpañ bommoù (farsal) diwar-benn udb, goapaat (godisat, dejanal, gogeal) udb, ober foei d'udb, ober fent gant udb.

Witzereißer g. (-s,-) : noualant g., legestr g., farser g., bidaneller g., boufon g., boufoner g., fentigeller g., kampinod g., bourjin g., farouell g., ibil g., bourder g., goroer tirvi g., unan maout da reiñ melladoù g., diaoul da farsal g., korf a zen g., evn g., kañfard a baotr g., hailhon g., c'hwil g., lampon g., kantolor g., furlukin g., rampono g., istorier g., dañvad g., fouin g., ebeul g.

Witzfigur b. (-,en) : P. flemmskeudenn b., ludresadenn b.

witzig ag. : farsus, fentus, bourjin ; *witziger Einfall*, ger speredek g., tro speredek b., bomm spered g., bomm lavar g., taolad spered g. (Gregor) ; *ein witziger Kerl*, ur paotr leun a fent ennañ g., ur paotr farsus g., ur paotr bourjin g., un diaoul da farsal g. ; *etwas witzig finden*, kaout bourd gant udb, kavout bourd gant udb, kavout fent gant udb., kavout ur pezh o welet (o klevet) udb ; *ich finde es witzig, dass ihr euch jetzt beklagt*, kavout a ran ur bourd ma vezec'h bremañ o klemm.

Witzling g. (-s,-e) : noualant g., legestr g., farser g., bidaneller g., boufon g., boufoner g., fentigeller g., kampinod g., bourjin g., farouell g., ibil g., bourder g., goroer tirvi g., unan maout da reiñ melladoù g., diaoul da farsal g., korf a zen g., evn g., kañfard a baotr g., hailhon g., c'hwil g., lampon g., kantolor g., furlukin g., rampono g., istorier g., dañvad g., fouin g., ebeul g.

witzlos ag. : 1. disaour, divlaz, hep pebr nag holen ; 2. [dre skeud.] P. na dalvez netra, n'eo mat da netra, na dalvez ket un hollvad, na servij da netra, na dalvez ket ur bilhenn, n'eus netra a vat da dennañ anezhañ, mat da vann, didalvez, na zegas netra vat ebet, na zegas mann vat ebet, na c'haller ober na bleud na brenn gantañ, na c'haller ober na sec'h na glas gantañ.

Witzwort n. (-s,-wörter) : bomm spered g., tezenn b., taol-bourd g., farsadenn b., fentigell b.

WM b. (-,-/s) : [berradur evit **Weltmeisterschaft**] kampionad ar bed g.

wo raganv goulennata adverb : pelec'h, e pe lec'h, e-men, men, ma ; *wo bist du geboren* ? e pe lec'h out bet ganet ? pelec'h out ganet ? ; *wo sonst* ? pelec'h ken ? e pe lec'h

all ? ; *wo liegt München ?* pelec'h emañ München ? ; *wo wohnt er ?* pelec'h emañ e annez ? pelec'h e ra e annez ? pelec'h e ra e zemeurañs ? pelec'h emañ oc'h ober e annez ? pelec'h emañ o chom ? e pelec'h emañ o vevañ ? ; *ich weiß nicht, wo er ist*, n'ouzon doare pelec'h (pe e lec'h, e-men, men) emañ-eñ, n'ouzon dare pelec'h (pe e lec'h, e-men, men) emañ-eñ ; *ich habe keine Ahnung, wo er sein mag*, aet eo d'an nouzon pelec'h, aet eo da belec'h din-me ; *ich weiß überhaupt nicht, wo er hingegangen ist*, hennezh a zo aet n'ouzon doare pelec'h, hennezh a zo aet n'ouzon dare pelec'h ; *wo waren wir stehen geblieben ?* betek pelec'h (betek men) e oamp erru ? ; *wo fehlt es ?* pelec'h hoc'h eus poan ? pelec'h hoc'h eus droug ? petra a ra droug deoc'h ? ; *wo mag er jetzt wohl sein ?* pelec'h bennak e c'hall bezañ bremañ ?

raganv stagañ adverb : **1.** el lec'h ma, el lec'hioù ma, e-lec'h ma, ma ; *hier ist das Haus, wo Goethe geboren wurde*, setu an ti ma oa bet ganet Goethe, setu an ti ma c'hanas Goethe ; *er besuchte die Stätten, wo sein Vater gewirkt hatte*, gweladenniñ a reas al lec'hioù ma oa bet e dad o labourat enno ; *überall, wo, e kement lec'h ma, n'eus forzh pelec'h e, ne vern pelec'h e, pelec'h bennak e, dre belec'h e, dre lec'h ma ; wo ... auch immer, wo auch*, daoust pelec'h, pelec'h bennak ; *da, wo ich früher wohnte*, el lec'h ma oan o chom en a-raok ; *egal, wo, ne vern pelec'h, n'eus forzh pelec'h ; es ist ihnen egal, wo sie arbeiten*, forzh 'zo dezho pelec'h labourat ; **2.** ma, pa ; *zur Zeit, wo das geschah*, d'ar mare ma c'hoarvezas kement-se ; *zur Zeit, wo ich ankommen werde*, d'an eur ma erruin ; *an dem Tag, wo viel zu tun war, konnte er nicht kommen*, ne c'hallas ket dont en deiz ma oa kalz a labour d'ober ; *es gab nicht einen Tag, wo nicht die Sonne schien*, ne oa ket bet un devezh zoken ma vefe bet chomet kuzh an heol ; *jetzt, wo ich genug Geld zusammenhabe, werde ich einen Wagen kaufen*, bremañ pa'm eus lakaet a-walc'h a arc'hant a-gostez e preniñ ur c'harr-tan ; **3.** wo ... *doch, tra ma, pa, ha padal ; sie glaubt mir nicht, wo ich ihr doch die Wahrheit sage*, ne gred ket pa lavaran ar wirionez dezhi, ne gred ket ha padal e lavaran ar wirionez dezhi ; *du bist zur Arbeit gekommen, wo du doch das Bett hüten solltest*, deuñt out da labourat pa zlefes bezañ ez kwele, deuñt out da labourat ha padal e tlefes bezañ ez kwele.

woanders Adv. : e lec'h all ; *sie sind weder im Schrank noch woanders*, n'emaint nag en armel na nelec'h.

woandersher Adv. : **1.** eus lec'h all ; **2.** digant unan bennak all.

woandershin Adv. : da lec'h all.

wobei raganv stagañ adverb : hag e, en ur, e-ser, h.a. ; *der Schulleiter bezeichnete den Ausflug als abenteuerlich, wobei er nicht ganz Unrecht hatte*, da soñj ar rener-skol e oa gwall arvarus ober ur valeadenn ar seurt-se ha ne oa ket faos penn-da-benn pezh a soñje.

raganv goulennata adverb : en ur ober petra, oc'h ober petra, peur, da-geñver petra, h.a.

Woche b. (-,-n) : sizhun b., sizhunvezh b., sizhuniad b., sizhunvezhiad b., eizhteziad g., eizhtevezh g., eizhtez g. ; *diese Woche*, evit ar sizhun, er sizhun-mañ ;

vergangene Woche, er (evit ar) sizhun all, er sizhun dremenet ; *nächste (kommende) Woche*, er sizhun o tont, er (evit ar) sizhun a zeu ; *heute vor sieben Wochen*, seizh sizhun 'zo, seizh sizhun penn hiziv ; *heute in einer Woche*, hiziv e penn sizhun, hiziv a-benn eizhtez, a-benn eizhtez diwar hiziv, a-benn eizhtez amañ, a-benn eizhtez da-geñver an deiz-mañ ; *morgen in einer Woche*, warc'hoazh penn-sizhun ; *heute in sechs Wochen*, hiziv penn c'hwec'h sizhun, hiziv e penn c'hwec'h sizhun, a-benn c'hwec'h sizhun amañ ; *morgen in zwei Wochen*, warc'hoazh penn pemzektez, warc'hoazh e penn pemzektez, warc'hoazh a-benn pemzektez ; *in einer Woche*, a-benn eizh devezh, a-benn eizhtez, da benn eizhtez, war-benn eizhtez ; *vor einer Woche*, eizhtez 'zo, eizh devezh 'zo ; *drei Wochen später*, a-benn teir sizhun da c'houde ; *eine Woche lang*, ur sizhun-pad, e-pad ur sizhun ; *zweimal die Woche, jede Woche zweimal*, div wech ar sizhun, div wech er sizhun ; *für die Dauer einer Woche*, kelo ur sizhunvezh ; *mitte in der Woche*, e-kreiz ar sizhun ; *jede zweite Woche*, bep eil sizhun, bep pemzektez ; *die ganze Woche*, a-gorf-sizhun ; *Woche für Woche*, a sizhun da sizhun, eus an eil sizhun d'eben ; *unter der Woche*, war ar sizhun, e-pad ar sizhun, war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, war an oberad ; *die Woche haben*, bezañ d'e dro da labourat e-kerzh ar sizhun, bezañ a servij sizhun ; *ich bleibe eine Woche in Berlin*, chom (tremen) a rin ur sizhunvezh e Berlin ; *ich bleibe zwei Wochen in Berlin*, chom a rin ur pemzektez e Berlin ; *manche Wochen*, sizhunvezhiadennoù lies ; *innerhalb einer Woche geleistete Arbeit*, sizhuniad labour b. ; *in der Woche, als er krank war*, e-pad e eizhteziad a gleñved ; [relij.] *die stille Woche, die Karwoche, die heilige Woche*, Sizhun ar Binijenn b. (Gregor), ar Sizhun Vras, ar Sizhun-Veur b., ar Sizhun Santel b., Sizhun ar Basion b.

Wochen lies. : *in die Wochen kommen*, bezañ e gwilioud (war wentloù, e poan-vugale, gant gwentloù ar gwilioudiñ), bezañ ar gwentloù ganti, bezañ o wilioudiñ, ober he zro, bezañ krog da wigourat.

Wochenarbeitszeit b. (-,-en) : pad labour sizhuniad g.

Wochenausweis g. (-es,-e) : [ti-bank] danevell sizhuniad an arc'hant b.

Wochenbett n. (-s,-en) : ganedigezh b., ginivelezh b., gwilioud g., poan-vugale b., geneliezh b., gwiliouderezh g. ; *im Wochenbett liegen*, bezañ e gwilioud (war wentloù, e poan-vugale, gant gwentloù ar gwilioudiñ), bezañ ar gwentloù ganti, bezañ o wilioudiñ, ober he zro, gwigourat ; *vom Wochenbett aufstehen*, sevel a wilioud.

Wochenbettfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn ar vammenn b.

Wochenblatt n. (-s,-blätter) : sizhuniad g., kelaouenn sizhuniad b.

Wochendienst g. (-es,-e) : servij sizhun g., servij diouzh tro g. ; *Wochendienst haben*, bezañ d'e dro da labourat e-kerzh ar sizhun, bezañ a servij sizhun.

Wochendiensthabende(r) ag.k. g./b. : sizhunader g., sizhunaderez b., sizhuner g., sizhunerez b.

Wochenendausgabe b. (-,-n) : embannadenn dibenn-sizhun b., embannadur dibenn-sizhun g.

Wochenendbeilage b. (-,-n) : ouzhpennadenn an dibenn-sizhun b.

Wochenende n. (-s,-n) : dibenn-sizhun g., diwezh-sizhun g. ; *am Wochenende*, en dibenn-sizhun, e-pad an dibenn-

sizhun, e-kerzh an dibenn-sizhun ; *am Wochenende waren wir baden*, e-pad an dibenn-sizhun omp bet o neuial.

Wochenendhaus n. (-es,-häuser) : eilti g., eil annez g.

Wochenfest n. (-es,-e) : [relij.] *das jüdische Wochenfest*, ar Pantekost g., ar Chavouot g.

Wochenkarte b. (-,-n) : [tren, karr-boutin] karten sizhun b.

Wochenkind n. (-s,-er) : poupig nevez-c'hanet g.

wochenlang ag. : e-pad sizhunvezhioù ha sizhunvezhioù.

Wochenlohn g. (-s,-löhne) : 1. gopr sizhuniek g. ; 2. gopr ar sizhun g.

Wochenmarkt g. (-s,-märkte) : marc'had sizhuniek g.

Wochenschau b. (-,-en) : abaden keleier sizhuniek b.

Wochenschrift b. (-,-en) : sizhunieg g., kelaouenn sizhuniek b.

Wochenstunden lies. : eurvezhioù labour sizhuniek lies. ; *eine Reduzierung der Wochenstunden bei vollem Lohnausgleich*, berradur an eurvezhioù labour sizhuniek hep krennadur war ar gopr g., digresk an eurvezhioù labour sizhuniek hep krennadur war ar gopr g.

Wochentag g. (-s,-e) : 1. deiz eus ar sizhun g., deiz oberat g., deiz pemdez g. ; *an Wochentagen*, war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, war ar sizhun, war an oberad, d'an oberad, d'an deizioù oberat, àr an oberad, en oberad, war lodenn oberat ar sizhun ; *kommen Sie an einem Wochentag vorbei*, deuit d'un deiz oberat ; 2. devezh pemdez g., devezh oberat g. ; *an Wochen-, Sonn- und Festtagen arbeiten*, labourat Sul-ouel-pemdez, labourat Sul ha gouel hag oberad.

wochentags Adv. : war ar sizhun, e-pad ar sizhun, war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, war an oberad, d'an oberad, àr an oberad, en oberad, war lodenn oberat ar sizhun.

wöchentlich ag./Adv. : dre sizhun, bep sizhun, ar sizhun, sizhuniek, sizhuniat, sizhunvezhiek ; *der Markt findet wöchentlich statt*, bep sizhun e vez dalc'het marc'had ; *dreimal wöchentlich*, teir gwech ar sizhun ; *dreiwöchentlich*, bep teir sizhun.

Wochenzeitschrift b. (-,-en) : sizhunieg g., kelaouenn sizhuniek b.

Wochenzeitung b. (-,-en) : sizhunieg g., kelaouenn sizhuniek b.

Wochenzinsen lies. : *auf Wochenzinsen leihen*, astenn arc'hant da rentañ gant kampi a-benn fin ar sizhun.

... **wochig**, ...**wöchig** ag. : *dreiwöchiger Aufenthalt*, chomadenn deir sizhun b.

Wöchnerin b. (-,-nen) : maouez e gwilioud (war wentloù, e poan-vugale, gant gwentloù ar gwilioudiñ) b., maouez ar gwentloù ganti b., maouez o wigourat b. ; *erster Kirchgang der Wöchnerin*, ilizamant g. ; *die Wöchnerin macht ihren ersten Kirchgang*, iliziñ a ra ar vamm goude gwilioudiñ.

Wöchnerinnenheim n. (-s,-e) : ti ar mammoù g.

Wocken g. (-s,-) : kegel b.

Wodka b. (-) : vodka g. ; *Wodka ist ein russisches Wort*, ur ger rusianek eo vodka.

wodurch raganv stagañ adverb : ma ... drezañ, ma ... drezi, ma ... drezo, h.a.

raganv goulennata adverb : penent, dre belec'h, pe dre lec'h, dre e-men, dre ven, h.a. ; *wodurch gehst du ?* penent ez ez ? dre belec'h ez ez ? pe dre lec'h ez ez ? dre e-men ez ez ? dre ven ez ez ? ; *wodurch hat er sich so entwickelt ?* petra en deus lakaet anezhañ da vezañ e-giz-se ?

wofern stag. isurzh. : gant ma, betek ma.

wofür raganv goulennata adverb : evit petra, pe evit tra, en eskemm ouzh petra, h.a.

raganv stagañ adverb : ma ... evitañ, ma ... eviti, ma ... evito, ma ... en eskemm outañ, ma ... en eskemm outi, ma ... en eskemm outo, h.a.

Woge b. (-,-n) : 1. gwagenn b., gwagennad b., gwag g., taol-ratre g., koumm g., tarzh g., bern g., redele g., barrad-mor g., gwazh b., kole g., houladenn b., tonn b. ; *wilde Wogen*, mor diroll g. ; *die Wogen teilen*, *die Wogen durchschneiden*, *die Wogen durchfurchen*, regiñ ar mor, regiñ mor, troc'hañ (digeriñ, freuzañ, fregañ) an dour ; *das Schiff teilt die Wogen*, emañ ar vag o regiñ ar mor, ar vag a droc'h (a zigor, a freuz, a freg) an dour, ar vag a rog mor ; *die Wogen brausen*, krozal a ra ar mor, grozmolat a ra ar mor, foetañ a ra ar mor gant un trouz spontus, hudal a ra ar mor ; 2. [dre skeud.] *Wogen der Begeisterung*, entan o virvilhañ g., houlennoù ar barradoù levenez lies., houl ar barradoù levenez str. ; *Öl auf die Wogen gießen*, distanañ da soubenn u.b., terriñ e fulor d'u.b., krennañ e ivinoù d'u.b., sioulaat an traoù, habaskaat ar speredoù.

wogegen raganv stagañ adverb : ma ... a-enep dezhañ, ma ... a-enep dezhi, ma ... a-enep dezho, ma ... outañ, ma

... outi, ma ... outo, h.a. ; *er schlug einen Ausflug vor*, *wogegen niemand etwas einwendete*, kinnig a reas mont da bourmen ha den ebet a savas a-enep.

raganv goulennata adverb : a-enep petra, ouzh petra, h.a.

wogen V.gw. (hat gewogt) : 1. gwagennañ, houlennañ, neuñvenniñ, ruilh-diruilh, ruilhal-diruilhal, ruilhal ha diruilhal, frizañ, bezañ hej gant an dra-mañ-tra ; *das Meer wogt*, ruilhal ha diruilhal a ra ar mor e houlennoù, ruilhal-diruilhal a ra ar mor e houlennoù, houlennoù ar mor a ruilh-diruilh, gwagennañ a ra ar mor, houlennañ a ra ar mor ; *das Korn wogt im Wind*, gwagennañ a ra ar parkadoù ed evel houloù ar mor, houlennañ a ra ar parkadoù ed dindan an avel, frizañ a ra ar parkadoù ed, hej a zo gant ar parkadoù ed, hejet e vez ar parkadoù ed gant an avel, hejañ a ra an ed en avel, luskañ a ra ar parkadoù ed en avel, luskellañ a ra ar parkadoù ed ouzh c'hwezh an avel, milzin e vranñsell an ed gant an aezhenn war o c'horzennoù ; *die Straßen wogen von Menschen*, ruilhal ha diruilhal a ra an dud war ar straedoù, houl ha mac'h a zo e-barzh ar straedoù, kalz a hej hag a brez a zo war ar straedoù ; *hin und her wogen*, gwagennañ, houlennañ, neuñvenniñ, ruilh-diruilh, ruilhal-diruilhal, ruilhal ha diruilhal, frizañ, bezañ hej gant an-unan ; 2. [dre skeud.] bezañ diroll, c'hoari, c'hoari e loen, c'hoari e reuz, bezañ en e washañ, tourmantiñ, c'hoari ar vazh, c'hwistañ, bezañ dichadennet, folañ, ober karnaj ; 3. horjellañ, horjellat, luskellat, brallañ, neuñvenniñ ; *ihr Haar wogt im Wind*, an avel a laka he blev da hejañ, hejañ a ra he blev en avel, luskañ a ra he blev en avel, luskellañ a ra he blev ouzh c'hwezh an avel.

Wogen n. (-s) : gwagennadoù lies., luskellerezh g., luskell b., hej g. ; *das Wogen des Kornfeldes*, frizadennoù ar parkad ed g.

Wogenanprall g. (-s) : adtarzh g., astarzh g., rekas g., tarzh ar gwagennoù g., torr-mor g., krozadenn ar mor b., mordrouz g., tregern ar mor b., storlok ar mor g., taol-mor g., taol g., fraoñv ar mor g., grozmol an tarzhiou g., kanenn ar mor b.

wogend ag. : rust, fuloret, diroll, houlennnek, houlus, houlennus, gwagennnek, gwagennus.

Wogenprall g. (-s) : rekas g., adtarzh g., astarzh g., taol-mor g.

Wogenschwall g. (-s,-e) : taol-ratre g., tarzh g., bern g., redele g., barrad-mor g., gwazh b., kole g.

wogig ag. : rust, fuloret, diroll, houlennnek, houlus, houlennus, gwagennnek, gwagennus.

woher raganv stagañ adverb : ma ... dioutañ, ma ... diouti, ma ... diouto, h.a. ; *der Brunnen, woher wir unser Wasser ziehen, ist versiegt*, ar puñs ma tennomp dour dioutañ, a zo aet da hesk.

raganv goulennata adverb : a-beban, pe a lec'h, a belec'h, eus pelec'h, eus peseurt tu, pe du, diouzh pe du, eus pe du, peban, a-ven ; *woher kommt er ?* a-beban (pe a lec'h, a belec'h, eus pelec'h, peban) e teu hennezh ? a-ven e teu hemañ ? eus peseurt tu e teu ? a-ven eo deuet ? ; *woher stammt dieses Gerücht ?* pe orin a zo d'ar brud-se ? ; *woher stammt er ?* a belec'h eo ? ; *woher soll ich das wissen ?* penaos e oufen-me an dra-se ? a belec'h e oufen-me an dra-se ? a-beban e oufen-me an dra-se ? ; *woher weht der Wind ?* pelec'h emañ an avel ? penaos emañ an avel ? eus pelec'h e teu an avel ? peban e teu an avel ? e pe roud emañ an avel ? eus pe du e teu an avel ?

wohin raganv stagañ adverb : da lec'h ma, el lec'h ma ; *der Ort, wohin wir fahren, liegt am Meer*, emañ ar gêriadenn da lec'h ma'z eomp, war vord ar mor.

raganv goulennata adverb : da belec'h, da ven, d'e-men, àr-du men, pe war-zu, war-gaout pelec'h, pelec'h, pe du, war be du, pe war du, h.a. ; *wohin gehst du ?* da belec'h ez ez ? da ven ez ez ? d'e-men ez ez ? pe war-zu ez ez ? war-gaout pelec'h ez ez ? ; *wohin würde ich sonst gehen ?* da belec'h ez afen ken ? ; *wohin soll ich jetzt gehen ?* da belec'h ez in-me bremañ ? ; *wohin geht er denn ?* mechal da belec'h ez a eñ ? daoust da belec'h ez a eñ ? ; *wohin führt dieser Weg ?* da belec'h e kas an hent-mañ ? da belec'h ez eer dre an hent-mañ ?

wohinaus raganv goulennata adverb : war-gaout pelec'h, da belec'h, da ven, d'e-men, pe war-zu, war-gaout peseurt pal ; *ich weiß nicht, wohinaus er will*, n'ouzon ket peseurt jeu a zo gantañ, n'ouzon dare petra a zo o treiñ en e benn.

raganv stagañ adverb : da lec'h ma, el lec'h ma.

wohingegen stagell isurzhiañ : tra ma, pa ; *sie ist fleißig, wohingegen er faul ist*, houmañ a zo aketus, egile, en eskemm, a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-lec'h egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-skoaz egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus tra ma'z eo lezirek egile - houmañ a zo aketus pa vez lezirek egile - houmañ a zo aketus, hennezh avat a zo lezirek - hi a zo aketus hag eñ a zo lezirek.

wohl Adv. : 1. mat, yac'h, aes, boujant, sampar ; *mir ist wohl*, mont a ra mat ganin, em jeu (em ched) emañ, en em gavout a ran aes ; *mir ist jetzt wohler*, mont a ra gwelloc'h ganin bremañ, gwelloc'h on bremañ ; *sich wohl befinden*, bezañ en e jeu, bezañ yac'h evel ar beuz (yac'h-pesk, boujant), bezañ aes war e aheloù ; *sich nicht wohl fühlen*, na vezañ en e vleud (war e du, en e aez, en e voued leun, en e jeu, en e ched, en e goch), bezañ diaes evel en ur roched reun, na vezañ mat en e groc'hen, na vezañ en e vutun, en em gavout diaes, en em gavout dihet, na vezañ mat, kaout korf fall ; *sich wohl fühlen*, bezañ en e jeu, koñfortiñ ; *ich fühle mich wohl bei dir*, en em blijout a ran ganit, em flijadur emañ ganit, gras eo din bezañ ganit, gras eo ganin bezañ ganit ; *das tut mir wohl*, ur vadelezh eo an dra-se din, ur bevez eo din, ur misi eo din, un apoue vrav eo din, gras eo din, mat eo se din, se a ra vad din, se a ra mil vad din, vad a ra kement-se din (Gregor) ; *eine Verschnaufpause würde dir wohl tun*, ne vefe ket fall dit diskuizhañ un tammig, ne vefe ket drouk dit diskuizhañ un tammig, ne vefe ket ur fall dit diskuizhañ un tammig, mat e vefe dit diskuizhañ un tammig ; *eine kleine Pause würde dir wohl tun, glaub mir !* un tamm diskuizh ne raio ket droug dit, eus na raio ! un tamm diskuizh a raio mil vad dit ! ; *es tut wohl, sich hinzulegen*, gras eo astenn al livenn ; *es sich wohl sein lassen*, ober bourrus, kavout ur misi, c'hoari (ober) anezhi, kemer e aezamant, kas an ton, kemer un tamm plijadur ; *sich wohl haben*, bevañ en e aez, bezañ ebat e zoare, bezañ reut e jeu, bezañ mat ar jeu gant an-unan, bezañ mat e jeu, bezañ brav-kenañ e stad, bezañ en e beadra, bezañ en e aezamant, bezañ mat e gerz, bezañ barrek, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ mat an traoù gant an-unan ; *gehab dich wohl !* kenavezo ! kenavo er bed all ! chom yac'h ha dibistig ! dalc'h da'z krog ! dalc'h da grog ! bez war evezh na c'hoarvezfe droug ganit ! ; *wohl oder übel*, dre ma n'eus ket gwelloc'h, pa n'eus ket gwelloc'h, o vezañ n'eus netra a well, e defot gwell, pe zrouk pe vat e vo ganto, a c'hrad vat pe a c'hrad fall, dre gaer kenkoulz ha dre nerzh, dre het pe dre heg, dre gaer pe dre griz, dre gaer pe dre heg, dre gaer pe dre griz, dre gaer pe dre vil, dre vrav pe dre vil, plijet pe get, bezet drouk bezet mat gant neb a garo, pe zrouk e vo gantañ pe ne vo, bezet drouk bezet mat gantañ, drouk ha mat gantañ ne vern ket, mat ha drouk, karent pe ne garent ket (Gregor), pe zrouk pe vat e vo gantañ, ha pa vefe displijet ; *wohl oder übel wird er hingehen müssen*, pe zrouk pe vat e vo gantañ, rankout a raio mont di ; *ich fühle mich hier wohl*, kevannezu eo din bezañ amañ, en em gavout a ran aes amañ, gras eo din bezañ amañ, em flijadur emañ amañ, em flijadurezh emañ amañ, em c'hoch emañ amañ, en em blijout a ran amañ ; *ich fühle mich hier nicht sehr wohl*, n'en em gavan ket em aez amañ, diaes on amañ evel en ur roched reun, me a vez diaes amañ, n'en em gavan ket aes amañ, n'en em blijan ket amañ, lakaet on abaf amañ, n'en em hetan ket amañ, n'en em domman ket amañ, ne bleustran ket amañ, ne blijan ket amañ, n'emaon ket em bleud (em flom, em zaol) tamm ebet amañ, n'emaon ket war va zu (em aez, em c'hoch) tamm ebet amañ, tapet on diaes amañ, divourrañ a ran amañ, n'emaon ket em boued leun (em ched, em butun) amañ, en em gavout a ran diaes amañ, tapet diaes on amañ, diaes on amañ evel ur maen en ur yoc'h kaoc'h, n'emaon ket mat em c'hroc'hen amañ ; *leben*

Sie wohl ! kenavo er bed all ! ; wohl dem, der ..., eürus neb piv bennak a ...

2. ger pouezañ : ervat ; *ich weiß das wohl*, n'emañ ket se da c'houzout ganin, gouzout a ran a-walc'h an dra-se, n'emaon ket hep gouzout se, gouzout a ran ervat an dra-se, gouzout mat a ran ; *das lasse ich wohl bleiben*, en em ziwall a rin, nebaon, diouzh seurt c'hoari ; *alles wohl bedacht*, goude bezañ soñjet mat / a-ratozh / gant rat (Gregor), goude bezañ pouezet mat pep tra, goude soñjal a-zevri e pep tra, goude soñjal parfet e pep tra, goude soñjal a-barfeted e pep tra, goude bezañ sellet pizh ouzh an daou du (ouzh ar ya hag an nann, ouzh ar rag hag ar perag), goude hañvalout, goude pouezañ ha dibouezañ, goude bezañ sellet ervat ouzh pep tra, goude m'en doa en em soñjet mat war gement-se / goude m'en doa soñjet ervat e kement-se (Gregor), goude m'en doa pouezet mat ar rag hag ar perag eus an afer (sellet pizh ouzh pep tra, sellet a-zevri ouzh pep tra, graet daou vennozh, graet daou soñj) ; *du wirst wohl mit ihm reden müssen*, dav a-walc'h e vo dit komz gantañ.

3. goulakadennoù, martezeadennoù : *wie viel verdient er wohl ?* pegement bennak a c'hounez hennezh ? pegement bennak e c'hall gounit ? ; *er mag wohl vierzig sein*, me a ra va c'hont ez eo daou-ugent vloaz - me 'laka ez eo daou-ugent vloaz - un daou-ugent vloaz den bennak eo hennezh - un daou-ugent vloaz bennak a zen eo hennezh, 'm eus aon - bez' e tle bezañ daou-ugent vloaz - dleout a ra bezañ daou-ugent vloaz ; *wie viel mögen sie wohl sein ?* pet bennak a c'hall bezañ anezho ? ; *wie viel Geld habe ich wohl noch bei mir ?* pegement bennak a chom ganin em yalc'h ? ; pegement bennak e c'hall gounit ? ; *wo mag er jetzt wohl sein ?* pelec'h bennak e c'hall bezañ bremañ ? ; *wie viel davon soll ich wohl nehmen ?* pegement kemer ? ; *wie viel Uhr mag es wohl sein*, pet eur bennak e c'hall bezañ bremañ ? ; *das muss wohl stimmen*, gwir e tle bezañ kement-se ; *ihr wollt wohl aufbrechen ?* c'hwi a zo o vont, nebaon ? c'hwi a zo o vont, moarvat ?

4. *wohl aber*, ne lavaran ket ; *er war kein guter Läufer, wohl aber ein guter Schwimmer*, ne oa ket mat da redek, da neuial ne lavaran ket ; *er fährt nicht mit dem Auto, wohl aber mit der Straßenbahn*, ne 'z aio ket gant ar c'harr-tan, gant an tramgarr gant an hini eo ez aio - ne 'z aio ket gant ar c'harr-tan, gant an tramgarr ne lavaran ket.

5. moarvat, emichañs, pechañs, diouzh doare, a-hervez, hervez, diouzh ma kreder, me 'laka, 'm eus aon, da grediñ ez eus e ..., kredapl, evit doare, e-doare, hervez doare, hervez pep doare, douetus, chañsoù 'zo, chañsus, taol-chañs, c'honvat ; *jetzt wird er wohl tot sein*, marv eo, douetus - marv eo, sur a-walc'h - straket eo e graoñenn, sur a-walc'h ; *das ist wohl möglich*, marteze a-walc'h, a (e) c'hallfe bezañ, bez' a-walc'h ; *Sie irren sich wohl*, kavout a ra din e rit ur fazi - faziñ a rit, 'm eus aon ; *er wird wohl nicht kommen*, dic'hortoz eo e teufe - ne zeuio ket nemet ur chañs e vefe - ne zeuio ket, 'm eus aon ; *du wirst wohl nicht weinen, bitte*, n'ez ket da c'harmiñ, mar plij.

6. a-dra-sur, a-dra-wir ; *wohl schön gesagt, doch nichts dahinter*, komzoù brav nemet komzoù brav nend int,

kaozioù brav nemet kaozioù brav nend int ; *ihr könnt wohl lachen !* peadra a zo da c'hoarzhin goap a-dra-sur ! ; *er weiß es wohl*, gouzout a ra ervat an dra-se, gouzout a oar reizh an dra-se, gouzout a ra mat an dra-se, gouzout a oar spis an dra-se, gouzout a ra an dra-se brav-bras, gouzout a ra a-walc'h an dra-se, n'eo ket hep gouzout se, n'emañ ket se da c'houzout gantañ ; *ihr wisst sehr wohl, dass er morgen kommt*, n'oc'h ket hep gouzout e teuo warc'hoazh ; *ich weiß sehr wohl, dass sie zurückkommen werden*, n'emaon ket na ouzon e teuint en-dro.

7. *nun wohl !* ac'hanta !

8. *jawohl !* ya sur ! ya 'vat ! ; *sehr wohl !* gant ar brasañ plijadur ! laouen !

Wohl n. (-s) : **1.** aezamant g., mad g., laz g. ; *allgemeines Wohl, das öffentliche Wohl*, mad an holl g., mad an dud g., mad ar vroiz g., mad foran g., laz foran g., laz an holl g., kenvad g., kenlaz g. ; *den gerechten Anforderungen des allgemeinen Wohles in einer demokratischen Gesellschaft genügen*, klotañ gant ezhommoù reizh aezamant an holl en ur gevredigezh demokratel ; *jeder hat das Recht auf einen Lebensstandard, der seine und seiner Familie Gesundheit und Wohl gewährleistet*, pep den en deus gwir da gaout ul live-bevañ dereat evit e yec'hed, e aezamant hag hini e diegezh ; *sich für das Gemeinwohl einsetzen und nicht für das Wohl irgendeines Einzelnen*, klask mad an holl kentoc'h eget mad an den-mañ pe an den-se en e bart e-unan.

2. mad g., kerz b. ; *zu ihrem Wohl muss man ihnen das Rechnen beibringen*, ezhomm o deus ma vefe desket kontañ dezho, evit o mad e rankomp deskiñ kontañ dezho ; *das öffentliche Wohl*, mad an holl g. ; *unser Wohl und Weh liegt in seinen Händen*, emaomp etre e zaouarn hag en e drugarez, emaomp dindan e druez pe e zidruer ; *das körperliche und das seelische Wohl*, ar mad korfel hag ar mad speredel, mad ar c'horf ha mad an ene ; *zu jemandes Wohl*, evit mad u.b., e kerz u.b., war sigur u.b.

3. yec'hed g. ; *auf jemandes Wohl trinken, auf das Wohl von jemandem anstoßen*, evañ da yec'hed u.b., dougen yec'hedoù d'u.b., yec'hediñ d'u.b., ober yec'hed d'u.b., sevel yec'hedoù d'u.b., trinkañ gant u.b. ; *auf Ihr Wohl ! zum Wohl !* yec'hed deoc'h ! yec'hed mat deoc'h ! yec'hed(où) ! d'ho tied ! da skrin ho kalon ! yec'hed mat d'an holl, hemañ a zo o vont da goll ! yec'hed mat deoc'h tout, hemañ a zo o vont en e roud !

wohlan estl. : *wohlan denn !* mat ! bezet ! deomp dezhi !

wohlanständig ag. : dereat, prepos.

wohl Adv. : **1.** sampar, diampech, dibistig, dinamm a bep mac'hagn, yac'h, barrek, boujant, frev, gailhart, jourdoul, seder, bagol ; *er ist wohl*, war e du (en e aez, en e ched) emañ, en em gavout a ra aes, sampar eo, sampar en em gav, en e blom emañ, barrek eo, hennezh a zo aes war e aheloù ; **2.** *wohl* ! deomp dezhi ! bec'h dezhi ! war-sav ! dalc'hit tomm ! krogit e-barzh ! ale ! sachit ganeoc'h 'ta ! sachit warni ! dav (traoù, koad, beuz, bazhad, moged, fisel, sifel, rousin) dezhi ! arabat chom da dermal ! uhel ar c'halonoù ! butun dezho ! stardit ho kalonoù ! lakait striv ennoc'h ! krogit start ! bec'h warnoc'h tudoù ! poan ha bec'h, paotred ! isa 'ta, paotred ! gwaskomp, paotred ! dalc'hit mat ! h.a.

wohlbedacht ag. : soñjet mat, soñjet ervat, pouezet mat ; *alles wohlbedacht*, goude ali ha kuzul, goude bezañ soñjet

mat / a-ratozh / gant rat (Gregor), goude bezañ pouezet mat pep tra, goude soñjal a-zevri e pep tra, goude soñjal parfet e pep tra, goude soñjal a-barfeted e pep tra, goude bezañ sellet pizh ouzh an daou du (ouzh ar ya hag an nann, ouzh ar rag hag ar perag), goude hañvalout, goude pouezañ ha dibouezañ, goude bezañ sellet ervat ouzh pep tra, goude m'en doa en em soñjet mat war gement-se / goude m'en doa soñjet ervat e kement-se (Gregor), goude m'en doa pouezet mat ar rag hag ar perag eus an afer (sellet pizh ouzh pep tra, sellet a-zevri ouzh pep tra, graet daou vennozh, graet daou soñj).

Wohlbedacht g. (-s) : *mit Wohlbedacht*, goude bezañ soñjet mat / a-ratozh / gant rat (Gregor), goude ali ha kuzul, goude bezañ pouezet mat pep tra, goude soñjal a-zevri e pe goude soñjal a-barfeted e pep tra, p tra, goude soñjal parfet e pep tra, goude bezañ sellet pizh ouzh an daou du (ouzh ar ya hag an nann, ouzh ar rag hag ar perag), goude hañvalout, goude pouezañ ha dibouezañ, goude bezañ sellet ervat ouzh pep tra, goude m'en doa en em soñjet mat war gement-se / goude m'en doa soñjet ervat e kement-se (Gregor), goude m'en doa pouezet mat ar rag hag ar perag eus an afer (sellet pizh ouzh pep tra, sellet a-zevri ouzh pep tra, graet daou vennozh, graet daou soñj).

Wohlbe finden n. (-s) : aez g., hevoud g., yec'hed g., da g., het g., hetañs b., pleustr g.

wohlbegründet ag. : abeg ha reizh gantañ, reizh-mat.

Wohlbegründetheit b. (-) : reizhded b., gwir abeg g.

Wohlbehagen n. (-s) : aez g., hevoud g., drantiz b., da g., esmaeenn b., het g., hetañs b.

wohlbehalten ag. : 1. e terk, e ratre, e ratre vat, e ratre vrav, e stad vat, a-ratre, a-blom, reizh ; 2. yac'h ha salv, yac'h ha dibistig, diampech, dinamm a bep mac'hagn, hep gaou na tro fall ebet, hep namm na kignadenn, jourdoul, kempenn ; *wohlbehalten ankommen*, degouezhout yac'h ha dibistig (hep gaou na tro fall ebet, dinamm a bep mac'hagn, hep namm na kignadenn) - degouezhout bev, yac'h ha diampech - degouezhout bev, yac'h ha kempenn - porzhiañ mat.

wohlbekannt ag. : uhelvrud, illur, flamm, hollvrudet.

wohlbeleibt ag. : kigennek kaer, tevat, danzeat, kuilh, teurennek, kofek, korfek, begeliek, bigofek, bourounek, bouzeliek, lart-toaz, hag en deus korf, maget-druz.

Wohlbeleibtheit b. (-) : kuilhder g., kuilhded b., korfegezh b., korfigell b., kigder g., teuregezh b.

wohlbestallt ag. : en e aez, reut e jeu, mat ar jeu gantañ, mat e jeu, brav-kenañ e stad, ebat e zoare, en e beadra, en e aezamant, mat e gerz, plousaet mat e votoù, aes e borpant, uhel an dour gantañ, arc'hant gwalc'h e galon gantañ, mat ar bed gantañ, kreñv e chouk, kreñv e gein, klok, foenn er rastell gantañ, gouest, barrek, mat da geinañ, madoù dezhañ.

wohlbestellt ag. : 1. paket mat, paket-brav, korfet mat, a droc'had mat, temzet mat, troc'hed-mat, diskoupl, iziliek, iziliet mat, rollet-mat, rollet-divlam, a-dailh, mentek-dreist, frammet-kaer, frammet-mat, stummet brav, a vent vat, heneuz, kaer a gorf, ur c'horf kaer a zen anezhañ, kigennek kaer, kiget mat ; 2. fortuniet, en e aez, reut e jeu, mat ar jeu gantañ, mat e jeu, brav-kenañ e stad, ebat e zoare, en e beadra, en e

aezamant, mat e gerz, plousaet mat e votoù, aes e borpant, uhel an dour gantañ, arc'hant gwalc'h e galon gantañ, kreñv e chouk, kreñv e gein, klok, mat ar bed gantañ, foenn er rastell gantañ, gouest, barrek, mat da geinañ, madoù dezhañ.

Wohlergehen n. (-s) : aez g., hevoud g., yec'hed g., hoalvat b., prespolite g., berzh mat g. ; *er fragte sie nach ihrem Wohlergehen*, goulenn a reas outi keloù eus an doare m'edo ar bed ganti ; *er fragte nach ihrem Wohlergehen*, goulenn a reas an doare outi.

wohlerhalten ag. : 1. e terk, e ratre, e ratre vat, e ratre vrav, e stad vat, a-ratre, a-blom, reizh ; 2. bev ha yac'h, yac'h ha salv, yac'h ha dibistig, yac'h ha diampech, dinamm a bep mac'hagn, hep gaou na tro fall ebet, hep namm na kignadenn, jourdoul, dizroug, yac'h, salv, dibistig, diampech, dic'houl, divac'hagn, dinamm, dic'hloaz, dic'haou, dinoaz, divlam, divles, kempenn.

wohlerzogen ag. : savet mat, desavet mat, seven.

Wohlfahrt b. (-) : ragevezh sokial g., aezamant an holl g., mad an holl g., kensaveteerezh g.

Wohlfahrtsausschuss g. (-es,-ausschüsse) : [istor] kengor a "salut public" g., kengor a "gensaveteerezh" g.

Wohlfahrtsfürsorge b. (-) : skoazell bublik b.

Wohlfahrtsmarke b. (-,n) : timbr skoazell g.

Wohlfahrtspflege b. (-) : skoazell bublik b. ; *freie Wohlfahrtspflege*, madobererezh g., karitez b.

Wohlfahrtsstaat g. (-s,-en) : Stad vager b., Stad warediat b.

Wohlfahrtsverband g. (-s,-verbände) : kevredigezh a garitez b.

wohlfeil ag. : 1. marc'had-mat, a briz dister, izel-briz ; 2. *wohlfeile Redensarten*, troioù-lavar divlaz (disaour, goular, gwall voutin) lies.

wohlgeartet ag. : 1. a stad uhel, a lec'h uhel ; 2. savet mat, desavet mat, seven.

wohlgeboren ag. : [istor] a stad uhel, a lec'h uhel ; *Euer Hochwohlgeboren*, aotrou, P. aotrou toull va revr.

Wohlgefallen n. (-s) : 1. plijadur g., dudi g., ebat g., bourrusted b., esmaeenn b., het g., hetañs b., misi g. ; *sein Wohlgefallen an etwas finden*, kaout plijadur oc'h ober udb, kemer plijadur gant udb, kemer un tamm plijadur gant udb, kaout ur misi ober udb, bourrañ ouzh udb ; 2. *sich in Wohlgefallen auflösen*, a) echuiñ mat evit an holl ; b) [dre skeud.] kas ar c'hazh gant an-unan, ober koumanant-noz, troc'hañ kuit didrouz-kaer.

wohlgefällig ag. : plijus, bourrus, ebat, dudius, hetus, hevoudek.

wohlgeformt ag. : paket mat, paket-brav, korfet mat, a droc'had mat, temzet mat, troc'hed-mat, diskoupl, iziliek, iziliet mat, rollet-mat, rollet-divlam, a-dailh, mentek-dreist, frammet-kaer, frammet-mat, stummet brav, stummet kaer, stummet-mat, a vent vat, heneuz, kaer a gorf, ur c'horf kaer a zen anezhañ, diskarg, mistr ha savet mat, kaer en e stumm hag en e ventoù, gobariet brav, modet brav ; *sie hat einen wohlgeformten Rücken*, skourret brav eo he dargreiz ; *wohlgeformte Wangen*, divjod kigennek-flour lies. ; *wohlgeformtes Tier*, loen klok g., loen stummet-brav e gorf g., tamm loen koant g., tamm loen diskarg g.

Wohlgefühl n. (-s) : plijadur g., bourrusted b., aez g., hevoud g., esmaeenn b., eurbed b., het g., hetañs b.

wohlgekleidet ag. : gwisket kempenn, fichet, mistr, faro, cheuc'h, kran, strak, turgn, moust, nifl, lipet, stipet, a-stroñs, kempenn, gwisket brav, gwisket mistr ha mibin, feul ; *sie ist immer wohlgekleidet*, honnezh a zo ur plac'h fichet, honnezh a vez gwisket kempenn atav, bepred e vez gwisket mistr ha mibin.

wohlgelitten ag. : deuet-mat, gwelet-mat, erru-mat.

wohlgemeint ag. : evit mad u.b., e kerz u.b.

wohlgemerkt ag. : *wohlgemerkt!* diwallit ! lakait evezh ! merkit mat an dra-se !

wohlgemut ag. : 1. laouen, drant, lirzhin, sart, seder ; 2. war e du mat, loariet-mat, troet mat, en imor vat, aoz vat ennañ, tuet mat, e holl voc'higoù er gêr gantañ, imoret-mat, e saout er gêr, e voc'h er gêr, e vuoc'h vrizh er gêr, a dro vat, en e charreoù, en e blom, en e benn mat, en e devezhioù mat ; 3. gwellwelus.

Wohlgemut n. (-s) : [louza.] marjol-ki str., origanell b.

wohlgenährt ag. : lart, lardik, kuilh, rontik, bouroun, blouc'h, tevik, toufek, danzeat, kigek, korfet, korfek, hevag, digastiz, kigenet kaer, maget mat, kiget mat, maget-druz ; *ein wohlgenährtes Mädchen*, ur plac'h kuilh b., ur plac'h korfet kuilh b., ur gigenn vat a blac'h b., ur palvad mat a blac'h b., un troc'had mat a blac'h b., ur plac'h a droc'had mat b., ur plac'h temzet mat b., un temz vat a blac'h b., ur sac'had kig g., ur pezh kig g., ur vouldoupenn b., ur pezh toaz g., ur c'hroilhenn b., un drouilhenn b., ur verraodenn b., ur fardelladenn b., ul lardonenn b., ur vandroenn b., ur gigenn vat a blac'h b., ur c'hroilhenn b., un drouilhenn b., ur frañjolenn b., ur voutell b., ur baborenn b., ur fardachenn b., ur farlaodenn b., ur vlonegenn b.

Wohlgenährtheit b. (-) : kuilhder g., kuilded b. ; *Wohlgenährtheit des Viehs*, magadurezh vat ar chatal b.

wohlgeraten ag. : 1. heneuz, stummet brav, kaer a gorf, ur c'horf kaer a zen anezhañ, paket-brav, diskarg, deuet brav, difestur, mentek-dreist, rollet-mat, kaer en e stumm hag en e ventoù ; 2. savet mat, desavet mat, seven.

Wohlgeruch g. (-s, -gerüche) : c'hwezh vat b., frond g., porfum g. ; *mit Wohlgeruch erfüllen*, frondañ, porfumañ, frondusaat.

Wohlgeschmack g. (-s) : saour g., blazenn vat b.

wohlgesetzt ag. : pouezet mat, sevenet-pervezh, dibab, mistr ; *in wohlgesetzten Worten*, gant komzoù sevenet-pervezh, gant komzoù mistr, goude bezañ pouezet mat pep ger, pep ger o vezañ bet pouezet mat, gant komzoù dibab.

wohlgesinnt ag. : mennet mat ; *er ist mir wohlgesinnt*, gwelet-mat on gantañ, deuet-mat on gantañ, erru-mat on gantañ, douget eo evidon, war e lizheroù emañ, en e c'hras emañ, en e vañch emañ.

wohlgestalt ag. / **wohlgestaltet** ag. : heneuz, paket mat, paket-brav, korfet mat, kaer a gorf, a droc'had mat, temzet mat, troc'het-mat, diskoupl, iziliek, iziliet mat, rollet-mat, rollet-divlam, a-dailh, mentek-dreist, frammet-kaer, frammet-mat, stummet brav, stummet-mat, a vent vat, kaer en e stumm hag en e ventoù, neuzeit flour e gorf, gobariet brav, modet brav ; *wohlgestaltete Beine*, divhar kigenet flour lies., divhar frammet-mat lies., divhar neuzeit flour.

wohlgewogen ag. : hag a glask vad u.b., hag a gar vad d'u.b., mennet mat ; *er ist mir wohlgewogen*, gwelet-mat on gantañ, deuet-mat on gantañ, erru-mat on gantañ, douget eo evidon, war e lizheroù emañ, en e c'hras emañ, en e vañch emañ.

wohlhabend ag. : fortuniet, fortunius, madek, leveet, leveet mat, en e aez, war e aez, reut e jeu, mat ar jeu gantañ, mat e jeu, brav-kenañ e stad, ebat e zoare, en e beadra, en e aezamant, mat e gerz, plousaet mat e votoù, aes e borpant, uhel an dour gantañ, arc'hant gwalc'h e galon gantañ, mat ar bed gantañ, foenn er rastell gantañ, gouest, barrek, madoù dezhañ, kreñv e chouk, kreñv e gain, klok, arc'hantet bravik, mat da geinañ, a-beadra, a-zanvez, P. patellek, [*dorn leun, diogel e berc'henn*] ; *sie waren nicht gerade sehr wohlhabend*, ne oa ket frank-tre ar stal ganto ; *sie waren wohlhabend*, ar re-se o doa arc'hant mat, ar re-se o doa moaien, glad o doa, madoù e-leizh o doa war o anv, ar re-se e oa mat o c'herz, kreñv e oa an traoù ganto, madoù e-leizh o doa a-leve, ur madoù bras o doa, madoù bras o doa, danvez bras a oa dezho, danvez o doa, en o feadra e oant, traoù o doa, largentez o doa, arc'hant o doa, uhel e oa an dour en o milin, tud a dra (a beadra, a zanvez) a oa anezho, ar re-se e oa mat ar bed ganto ; *die Wohlhabenden*, ar binvidien lies., an dud vrav lies., an dud a zanvez lies., an dud a beadra lies., an dud a dra lies., ar vondianed lies., ar juloded lies., an dud vondian lies., an oterien lies., P. an dud pastellek lies.

Wohlhabendheit b. (-) : peadra g., aez g., aezamant g., aezoni b.

wohlhåbig ag. : en e aez, ebat e zoare, reut e jeu, mat ar jeu gantañ, mat e jeu, brav-kenañ e stad, en e beadra, en e aezamant, mat e gerz, barrek, gouest, madoù dezhañ, mat da geinañ, kreñv e chouk, kreñv e gain, klok.

wohlig ag. : 1. en e aez, laouen ; 2. plijus, bourrus, ebat, dudius, hetus ; *ein wohliges Gefühl*, ur santimant a aez g., ur santad a hevoud g., un af g. ; *eine wohlige Stille*, ur sioulder hag a ra vad g. ; *ein wohliges Heim*, un ti plijus (dudius) g., un ti propik g., un ti a neuz g.

Wohlklang g. (-s) : heson g., hesonerezh g., hesoned b., anao b., hesoniezh b., kensoniezh b., kensonerezh g., kenson g., unson g.

wohlklingend ag. : heson, hesonek, hesonus, heglev, kenson, kensonel, kensonus, kendoniek, kerzennek, flour ; *wohlklingende Stimme*, mouezh fraezh ha plijus da glevet, mouezh pouezet mat b., mouezh heson b., mouezh flour b., mouezh hetus b. ; *etwas mit wohlklingender Stimme sagen*, sklintinañ udb.

Wohl laut g. (-s) : [yezh.] kensonerezh g., hesoniezh b.

Wohl leben n. (-s) : aez g., aezamant g., doare ebat g. ; *ein Wohl leben führen*, bezañ ebat e zoare, c'hoari (ober) anezhi, kas warnezi, kas an ton.

wohlmeinend ag. : hag a glask vad u.b., hag a gar vad d'u.b., mennet mat.

wohlredend ag. : helavar, beget-mat, teodet-mat, teodet-kaer, latennet-kaer, lañchenet-mat, dilu a deod, ur mestr kaozeer anezhañ, ur gwir brezegeer anezhañ, ur c'haozeer brav anezhañ, ur c'homzer brav anezhañ.

wohlriechend ag. : frondus, frondek, c'hwezh vat gantañ ; *wohlriechende Bäume*, gwezh c'hwezh vat str.

wohlschmeckend ag. : saourus, sasun, blazet-mat.

Wohlsein n. (-s) : aez g., hevoud g., yec'hed g. ; *zum Wohlsein!* yec'hed deoc'h ! yec'hed mat deoc'h ! yec'hed ! yec'hedoù ! da skrin ho kalon ! d'ho tied ! yec'hed mat d'an holl, hemañ a zo o vont da goll ! yec'hed mat deoc'h tout, hemañ a zo o vont en e roud !

Wohlstand g. (-s) : aez g., aezamant g., pinvidigezh b., hoal-vat b., prespolite g., aezoni b., berzh mat g., hevoud g. ; *im Wohlstand leben*, kaout danvez a-walc'h evit bevañ en e aez, kaout peadra da vevañ en e aez, bevañ en e aez, bezañ barrek, bevañ er binvidigezh, bevañ en aezamant ; *jemandem Reichtum und Wohlstand bringen*, ober fortun u.b., degas pinvidigezh hag aezamant d'u.b., degas pinvidigezh hag hevoud d'u.b., degas dour da vilin u.b., sachañ dour da vilin u.b. ; *er kannte nicht einmal das Ausmaß seines Wohlstands*, ne ouie ket ar pegement eus e zanvez ; *er möchte schnell zum Wohlstand kommen*, c'hoant en deus dastum ar bed en ur grogenn vrennig e berr amzer.

Wohlstandsgesellschaft b. (-,-en) : kevredigezh a builhentez b., kevredigezh pinvidik b.

Wohlstandsland n. (-s,-länder) : bro binvidik b.

Wohlthat b. (-,-en) : mad g., madober g., madelezh b., misi g., apoue vrav b., bevez g., frealz g., balzam g., louzoù c'hwek g. ; *eine Wohlthat erweisen*, ober vad, ober ur vad, ober ar vad ; *die Wohltaten*, ar madelezhioù lies. ; *seine Wohltaten hatte man nicht vergessen*, chomet e oa ar brud eus e vadelezhioù, chomet e oa ar brud eus ar madelezhioù en doa graet en-dro dezhañ ; *das war eine wahre Wohlthat für ihn*, ur vadelezh e oa bet an dra-se evitañ.

Wohltäter g. (-s,-) : madoberour g., dorn karantezus g., oberour-mat g.

wohlthätig ag. : 1. madelezhus, karantezus, madoberus, aluzenus ; 2. emsavus, spletus.

Wohlthätigkeit b. (-) : madobererezh g., karitez b., karantez b., oberoù a drugarez lies., oberoù a garitez lies., oberoù a garantez lies. ; *öffentliche Wohlthätigkeit*, karitez foran b. ; *Wohlthätigkeit macht nicht ärmer*, reiñ aluzen d'ar paour alies ne ziverras biskoazh an danvez.

Wohlthätigkeitsbazar g. (-s,-e) / **Wohlthätigkeitsbasar** g. (-s,-e) : gwerzhidigezh evit sikour ar beorien b., gwerzhidigezh (gwerzhadeg) a garitez b.

Wohlthätigkeitskonzert n. (-s,-e) : abadenn sonerezh evit sikour ar reuzeudien b., abadenn sonerezh a garitez b.

Wohlthätigkeitsverein g. (-s,-e) : kevredigezh a garitez b., kevredigezh evit sikour ar reuzeudien b., patronaj g.

wohltonend ag. : heson, flour ; *wohltonende Stimme*, mouezh fraezh ha plijus da glevet b., mouezh pouezet mat b.

wohltuend ag. : madoberus, madelezhus, hag a ra vad, hag a zo ur vadelezh, hag a zo ur bevez, hag a zo ur misi, hag a zo un apoue vrav, hag a zo ul louzoù c'hwek, yec'hedus, gounidus evit ar yec'hed ; *die wohlthuende Wirkung des Friedens*, madoberoù ar peoc'h lies.

wohlturn V.gw. (tat wohl / hat wohlgetan) : ober vad ; *das tut mir wohl*, kement-se a ra vad din, ur vadelezh eo an dra-se din, ur bevez eo din, ur misi eo din, ul

louzoù c'hwek eo din, un apoue vrav eo din ; *eine Verschnaufpause würde dir wohl tun*, ne vefe ket fall dit diskuizhañ un tammig, ne vefe ket drouk dit diskuizhañ un tammig, ne vefe ket ur fall dit diskuizhañ un tammig ; *jemandes Herzen wohlturn*, lakaat levenez e kalon u.b.

wohlverdient ag. : ha n'eo ket bet laeret gant an-unan, dleet mat d'an-unan ; *er hat seine wohlverdiente Strafe bekommen*, kastizet eo bet evel ma telleze, kastizet eo bet evel ma'z eo dleet, kastizet eo bet evel ma faot, ur gwiskad a-zoare en deus paket.

Wohlverhalten n. (-s) : [goapaus] emzalc'h kensentour g., emzalc'h kemplegour g.

Wohlverleih g. (-s,-e) : [louza.] arnika-menez str.

wohlweislich Adv. : gant furnez vras, en un doare fur-kenañ ; *er hat sich wohlweislich davor gehütet*, en em ziwallet mat en deus bet eus an dra-se, fur a-walc'h e oa bet evit en em ziwall ouzh an dra-se.

wohlwollen V.k.d. (will wohl / wollte wohl / hat wohlgewollt) : *jemandem wohlwollen*, karet e vad d'u.b., karet vad d'u.b., klask mad u.b.

Wohlwollen n. (-s) : madelezh b., madelezhusted b., karantegezh b., karantelezh b., klouarder g., klouarded b. ; *jemandem Wohlwollen erzeugen*, mont gant madelezh ouzh u.b., mont d'u.b. gant madelezh (gant karantegezh, gant karantelezh), kaout kalon vat en andred u.b., diskouez bolontez vat d'u.b., ober chalantiz d'u.b., chersañ u.b., ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b.

wohlwollend ag. : hag a glask vad u.b., hag a gar vad d'u.b., mennet mat, klouar ; *wohlwollende Neutralität*, neptuegezh douget d'ur gevrenn b.

Adv. : gant madelezh, gant madelezhusted, gant karantegezh, gant karantelezh.

wohnbar ag. : annezus.

Wohnanhänger g. (-s,-) : karavanenn b.

Wohnbau g. (-s,-ten) : 1. sevel tiez g. ; 2. kendi g.

Wohnbedingungen lies. : aoziou lojañ lies.

Wohnbezirk g. (-s,-e) : karter annez g., karter-annezañ g.

Wohnblock g. (-s,-blöcke/-s) : 1. stroll savadurioù g., bodad tiez g., bodenn diez b., bodennad tiez b., takad tiez g., tolpad tiez g. toullad tiez g., gronnad tiez g. ; 2. tour annez g., meurdi g. ; 3. renkennad kentiez b.

Wohncontainer g. (-s,-) : 1. lochenn annez lem-laka b. ; 2. ti heloc'h g.

Wohneinheit b. (-,-en) : unvez annez b.

wohnen V.gw. (hat gewohnt) : bezañ o chom e, bezañ o vevañ e, lojañ e, ober e annez e, annezañ, bezañ diazezet e, ober e zemeurañs e, bezañ kambret e, poblañ [ul lec'h bennak] ; *wo wohnt er?* pelec'h emañ e annez ? pelec'h e ra e annez ? pelec'h e ra e zemeurañs ? pelec'h emañ oc'h ober e annez ? pelec'h emañ o chom ? e pelec'h emañ o vevañ ? ; *in der Stadt wohnen*, bezañ o chom e kêr ; *auf dem Land wohnen*, bezañ o chom war ar maez ; *innerhalb der Stadt wohnen*, bezañ o vevañ e-barzh kêr ; *außerhalb der Stadt wohnen*, bezañ o chom en diavaez eus kêr, bezañ o vevañ er-maez eus kêr, bezañ o chom a-ziavaez da gêr, bezañ o vevañ e-maez kêr, bezañ o chom er-maez a gêr (Gregor) ; *in der Nähe der Stadt wohnen*, bezañ o vevañ tost da gêr, bezañ o chom nepell diouzh kêr, bezañ o chom war-dro kêr ; *weit weg von der Stadt wohnen*, *weit von der Stadt wohnen*, bezañ o vevañ pell-mat diouzh kêr, bezañ o chom war-hed pell diouzh kêr, bezañ o chom distro diouzh

kêr ; *am anderen Ende der Stadt wohnen*, bezañ o chom er penn all a gêr ; *im Hotel wohnen*, bezañ o lojañ en ul leti ; *möbliert wohnen*, bezañ o lojañ en ur pezh meublet (gloestret, annezet) ; *wir wohnen nicht im selben Stadtviertel*, n'emaomp ket er memes karter ; *er wohnt oben im Haus*, kambret eo war-laez ; *mit jemandem Tür an Tür wohnen*, bevañ dor-ouzh-dor gant u.b. ; *er wohnt auf der anderen Seite der Straße, direkt gegenüber*, n'eus nemet treuz ar ru etre hon tiez, n'eus nemet led ar straed etre hon tiez, emañ e di just rag-eeun da'm hini war an tu all eus ar straed, emañ e di tre-ha-tre a-dal da'm hini war an tu all eus ar straed, emañ e di eeun a-dal da'm hini war an tu all eus ar straed ; *seit wann wohnst du hier ?* pet vloaz 'zo out deuet da chom amañ ? abaoe pe amzer emañ o chom amañ ? pegeit 'zo emañ o chom amañ ? abaoe peur emañ o chom amañ ? abaoe pevare emañ o chom amañ ? abaoe pegeit emañ o chom amañ ? abaoe pegoulz emañ o chom amañ ? ; *er wohnt in der Etage direkt über uns*, emañ o chom a-uc'h (a-us, a-zioc'h) dimp, emañ o chom er solier a-us dimp, emañ o chom e-krec'h ; P. *er wohnt am Arsch der Welt*, emañ o chom en ur vro digenvez (digavennus, didud digevannez, dikañ-bras), emañ o chom en ur c'hozh lec'h distro, emañ o chom en un difouilh, emañ o chom en ur vro ouez, emañ o chom en un toull gouez, emañ o chom en ul lec'h digenvez, emañ o chom en ul lec'h distro, emañ o chom en un toull kêr, emañ o chom en un toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue, emañ o chom en ur vourc'hadenn laou, emañ o chom en ul lec'h kollet, emañ o chom e Kerneblec'h, emañ o chom e Kernetra, emañ o chom e Kerneuz, emañ o chom e Keribil-Beuz.

Wohnfläche b. (-,-n) : gorread annez g., aoz g./b.

Wohngebäude n. (-s,-) : 1. ti-anez g., chomaj g., lojeiz g., lojeris g., loj g., herberc'h g., tiadur g., ti-tan g. ; 2. kendi g.

Wohngebiet n. (-s,-e) / **Wohngegend** b. (-,-en) : takad annez g., takad kenannez g., karter annez g., karter-aneziñ g.

Wohngeld n. (-s,-er) : gopr lojeiz g., skorenn lojañ b.

Wohngemeinschaft b. (-,-en) : kumuniezh kenannezañ b., kumuniezh kenvevañ b. [*ti pe ranndi feurmet gant meur a hini*], kenannez g., kevannez g., kenanezadur g. ; *in einer Wohngemeinschaft leben*, bevañ e kumuniezh.

Wohngift n. (-s,-e) : danvez pistrius implijet evit sevel tiez g.

wohnhaft ag. : o chom e, e annez e, annezet e, diazezet e ; *in Mainz wohnhaft*, e annez e Mainz, o chom (annezet, diazezet) e Mainz.

Wohnhaus n. (-es,-häuser) : 1. ti-anez g., annez g., chomaj g., lojeiz g., lojeris g., loj g., herberc'h g., tiadur g., ti-tan g., menaj g. ; 2. kendi g.

Wohnheim n. (-s,-e) : bod-lojañ g.

Wohnküche b. (-,-n) : kegin-saloñs b.

Wohnkultur b. (-,-en) : aveadurioù ti lies., stuzegezh annez b.

Wohnlage b. (-,-n) : lec'h annez g. ; *Haus in günstiger Wohnlage*, ti lec'hiet mat g., ti goursezet brav g.

wohnlich ag. : kevannezus.

Wohnmobil n. (-s,-e) : karr-kampiñ g.

Wohnort g. (-s,-e) : annezlec'h g., chomlec'h g., lec'h-anez g.

Wohnplatz g. (-es,-plätze) : aoz g./b.

Wohnraum g. (-s,-räume) : sal annez b.

Wohnraumsteuer b. (-,-n) : taos war al lojeiz g.

Wohnschiff n. (-s,-e) : ponton g.

Wohnschlafzimmer n. (-s,-) : kambr-gousket-saloñs b.

Wohnsiedlung b. (-,-en) : lodennaoueg b., karter annez g., karter-anezañ g.

Wohnsitz g. (-es,-e) : annezlec'h g., lec'h-anez g., chomlec'h g., annez g., demeurañs b., chomadur g., herberc'h g., sez b. ; *fester Wohnsitz*, chomlec'h boutin g. ; *gesetzlicher Wohnsitz*, chomlec'h hervez al lezenn g., chomlec'h ofisiel g. ; *wirklicher Wohnsitz*, chomlec'h gwirion g. ; *dienstlicher Wohnsitz*, chomlec'h labour g., chomlec'h a-berzh e garg g., lojeiz karg g. ; *seinen Wohnsitz irgendwo anmelden*, lakaat e gêr en ul lec'h bennak, lakaat e zemeurañs en ul lec'h bennak.

Wohnsitzwechsel g. (-s) : kemm chomlec'h g., kemm annez g.

Wohnstätte b. (-,-n) : annezlec'h g., chomlec'h g., annez g., demeurañs b., chomadur g., lec'h-anez g., herberc'h g.

Wohnsteuer b. (-,-n) : taos war al lojeiz g.

Wohnstock g. (-s,-stockwerke) : [Bro-Suis] estaj g., solier g., solieradur g., kombod g.

Wohnstube b. (-,-n) : sal-degemer b., saloñs g.

Wohnung b. (-,-en) : 1. ti-anez g., chomaj g., lojeiz g., lojeris g., loj g., herberc'h g., tiadur g., menaj g., demeurañs b. ; *jemandem Kost und Wohnung geben*, reiñ bod hag aoz ha gwele evit an noz d'u.b. - reiñ bara ha golo d'u.b. - magañ, lojañ ha freskañ u.b. - reiñ pred ha gwele d'u.b. - reiñ ti ha loj d'u.b. ; *die Wohnung wechseln*, dilojañ, cheñch ti, treiñ annez ; *für einen so kurzen Aufenthalt dort brauchst du doch keine Wohnung zu mieten*, evit an nebeudig amzer ac'h eus da chom eno ne dalvez ket ar boan dit feurmiñ ul lojeiz, evit an hed (evit ar c'heit) ac'h eus da chom eno ne dalvez ket ar boan dit feurmiñ ul lojeiz ; *eine geräumige Wohnung haben*, bezañ frank war an-unan en e lojeiz, bezañ frank d'an-unan en e lojeiz, kaout frankiz en e lojeiz, bezañ ec'hon d'an-unan en e lojeiz, bezañ en e ec'hon en e lojeiz ; 2. ranndi b. ; *eine Wohnung*, ur c'hambrou g., ur ranndi b. ; *er ist nicht in der Wohnung, im Keller aber*, n'emañ ket er ranndi, er c'hav emañ ; *jemandem eine Wohnung vermieten*, lezel ur ranndi e feurm gant u.b., feurmiñ ur ranndi d'u.b., feurmiñ ur c'hambrou d'u.b. ; *eine Wohnung mieten*, kemer ur ranndi e feurm, feurmiñ ur ranndi digant u.b., feurmiñ ur c'hambrou digant u.b. ; *Wohnung mit allen Bequemlichkeiten*, ranndi gant pep aezamant b. ; *eine Wohnung abnehmen*, ensellout stad ur ranndi ; *eine Wohnung räumen (aufgeben)*, kuitaat ur ranndi, diannezañ, dilojañ ; *eine Wohnung beziehen*, ober e annez (mont da chom) en ur ranndi ; *er fand ziemlich schnell eine Wohnung*, en em gavout a reas da gaout buan a-walc'h ur ranndi ; *eine Wohnung möblieren, eine Wohnung ausstatten*, annezañ ur ranndi.

Wohnungsamt n. (-s,-ämter) : gwazadur al lojeiz g., burev lojañ g., gwazerezh al lojeiz g.

Wohnungsbau g. (-s) : sevel tiez g.

Wohnungsbeschaffung b. (-,-en) : pourvezadur lojeiz g., pourchas lojeiz g.

Wohnungsgeldzulage b. (-,-n) /

Wohnungsgeldzuschuss g. (-es,-zuschüsse) : gopr lojeiz g., skorenn lojañ b.

Wohnungsinhaber g. (-s,-) : perc'henn g.

wohnunglos ag. : hep ti nag aoz, hep ti na loj, hep bod nag aoz, hep mont ebet, diloj, didi.

Wohnungsmangel g. (-s) : berregezh lojañ b.

Wohnungsmarkt g. (-s) : marc'had ar madoù annez g., nevid ar madoù annez g.

Wohnungsmiete b. (-,-n) : feurm g.

Wohnungsnachweis g. (-es,-e) : burev lojañ g., servij lojañ g.

Wohnungsnot b. (-) : berregezh lojañ b.

Wohnungssuche b. (-) : klask lojeiz g.

Wohnungstausch g. (-es,-e) : eskemm lojeiz g.

Wohnungstür b. (-,-en) : dor ar ranndi b.

Wohnungswechsel g. (-s) : kemm chomlec'h g., kemm annez g.

Wohnverhältnisse lies. : aozioù lojañ lies.

Wohnviertel n. (-s,-) : karter annez g., karter-anneziñ g.

Wohnwagen g. (-s,-) : karavanenn b. ; *den Wohnwagen anhängen*, stagañ ar gavarannenn ouzh ar c'harr-tan.

Wohnzimmer n. (-s,-) : sal-degemer b., saloñs g.

Wohnzins g. (-es,-e) : feurm g.

Woilach g. (-s,-e) : [lu] pallenn-marc'h g., palañch g. ; *ein Pferd mit einem Woilach bedecken*, palañchiñ ur marc'h.

Woiwode g. (-n,-n) : vojvod g., vojvod g. [*uheliad e Polonia ha Serbia*].

Woiwodschaft b. (-,-en) : 1. [karg] vojvodiezh b. ; 2. [ranndir] vojvodiezh b.

Wok g. (-,-s) : [kegin.] wok g.

Wölbbrücke b. (-,-n) : pont war volzioù g., pont war waregoù g.

wölben V.k.e. (hat gewölbt) : krommañ, gwariañ, bolzañ, bolzenniñ, baotañ, bodiñ.

V.gw. : **sich wölben** (hat sich (t-rt) gewölbt) : bolzenniñ, bolzañ, krommaat, kofañ, baotañ, c'hwezañ, koeñviñ, foeñviñ ; *gewölbte Straße*, hent bolzennek g., hent kromm g., hent baotet g., hent baotek g., hent war vaot g. ; *sie hat ein schön gewölbtes Kreuz*, skourret brav eo he dargreiz, dargreizet gwevn (dargreizet brav) eo ; *die Mauer wölbt sich*, bolzet eo ar voger, ur volzenn a zo deuet er vur, daougreññ a ra ar voger, kofañ a ra ar vur, dont a ra kof er voger, dont a ra koeñv er vur, dont a ra c'hwez er voger, bolzañ a ra ar vur, c'hwezañ a ra ar voger, koeñviñ a ra ar vur, emañ ar voger o tapout kof.

Wölbstein g. (-s,-e) : [tisav.] maen-bolz g.

Wölbstütze b. (-,-n) : krommenn b., bolz b.

Wölbfläche b. (-,-n) : [tisav.] gorreenn diavaez ar volz b.

Wölbung b. (-,-en) : 1. bolzennadur, bolzenn b., krommenn b., bolz b., gwareg b., krommadur g., kammbleg g., gwar g., pleg g., plegadur g., gwaradur g., bodadur g., baot b., krommdur g. ; *Wölbung nach innen*, argevegezh b., argev g. ; *Wölbung nach außen*,

argeinegezh b. ; 2. kof g. ; *die Wölbung des Topfes*, kof ar pod g. ; *eine Vase mit tiefer Wölbung*, ul lestr don e gof g.

Wölbungstragstein g. (-s,-e) : [tisav.] lost-lamp g.

Wolf g. (-s,Wölfe) : 1. [loen.] bleiz g., [dre fent] Gwilhou g., ki-noz g., ki koad g. ; *der Wolf verschwindet mit seiner Beute*, e breizh a ya gant ar bleiz ; *der Wolf heult*, yudal a ra ar bleiz, hudal a ra ar bleiz ; *der Wolf heult den Mond an*, yudal a ra ar bleiz ouzh al loar, hudal a ra ar bleiz ouzh al loar ; *der Wolf im Schafspelz (in Schafskleidern)*, ur bleiz skraper gwisket e dañvad g., ur bleiz du dindan kroc'hen un oan gwenn g., ar bleiz dindan kroc'hen an oan g., al louarn o prezeg d'ar yer g., unan gwenn diavaez du diabarzh g. ; *die Wölfe fressen einander nicht auf*, dalc'h mat ha me a gigno, an hanter eus ar c'hroc'hen az po - pep hini a gar e bar, ar bleizi ivez ; *der schwarze Wolf ist gekommen, dich zu holen*, erru eo ar bleiz du dit, erru eo ar bleiz drouk dit, erru eo ar Waoñ du dit ; *der Mensch ist dem Menschen ein Wolf, der Mensch ist des Menschen Wolf*, an dud ne absolvont ket - gwashañ enebour an den eo an dud - an tostañ kar en deus mab-den eo an estren yen - truez 'zo marv, karantez 'zo interet - n'eus ket a garantez etre an dud - gra da oan hag e vi touzet - mar grit ho dañvad e viot touzet - mar plegez da vezañ gwelien e vi lonket gant ar moc'h ; *Wolf ! Wolf ! habo ! habo ! harz ar bleiz ! / hu ! hu ! hu ! harz ar bleiz !* ; *Wölfe laut hetzen*, haboat, argadiñ bleizi, ober an hu war ar bleizi ; *Wölfe hetzen*, kas bleizi ; [kr-] *die Schafe von den Wölfen bewachen lassen*, labourat a vil vallozh kaer, labourat war an tu ma tiskrab ar yar, bazañ an hoc'h, lakaat ar bas war an hoc'h ; *mit den Wölfen heulen*, c'hwezhañ a-du gant an avel, c'hwezhañ e tu an avel, treiñ gant an avel, mont gant red an dour ; *wenn man den Wolf nennt, kommt er gerennt*, pa vez komzet eus ar bleiz e vez gwelet e lost a-bell pe a-dost - pa vez komzet eus ar bleiz e vez e vez e lost e-kreiz - pa gomzer eus ar bleiz e weler e benn, pe e lost, pe e greiz ; 2. *sich einen Wolf laufen*, diruskañ e dreid dre forzh bale, gloazañ e dreid dre zalc'h bale, tapout goulioù (klogorennoù) en e zaoudroad dre forzh bale, kignat e zaoudroad (tapout filboc'hennoù en e dreid) o vale kalz, bezañ sabaturet e dreid goude keit hent (gant ar re gerzhed, gant ar c'herzhed re), lazhañ e dreid, kerzhed ken e foeltr e dreid, garchenniñ e dreid ; 3. drailherez b., braeerez b., malerez b., malouer g., miñser g., miñserez b. ; 4. [louza.] taolaj str.

Wölfchen n. (-s,-) : [loen.] bleizig g., menn-bleiz g., kolen-bleiz g.

Wölfin b. (-,-nen) : [loen.] bleizez b., bleizenn b., mamm vlez b.

wölfisch ag. : evel ur bleiz, heñvel ouzh ur bleiz, damvlez.

Wölfelein n. (-s,-) : [loen.] bleizig g., menn-bleiz g., kolen-bleiz g.

Wölfling g. (-s,-e) : [loen.] bleizig g., menn-bleiz g., kolen-bleiz g.

Wolfram n. (-s) : tungsten g.

Wolframerz n. (-es,-e) : kailh tungsten g.

Wolframsäure b. (-) : trenkenn dungstek b.

Wolfsangel b. (-,-n) : bac'h-vlez b.

Wolfsbarsch g. (-es,-e) : [loen.] barz g., draeneg g., dreineg g., kloian g., lebin g., braog g., malbar g., broc'h g.

Wolfsbeere b. (-,-n) : [louza.] bouloù-aerouant lies., chapeled-an-naer g.

Wolfsbohne b. (-,-n) : [louza.] kafe-ar-vro g., piz-c'hwerv str., piz-plat str.

Wolfschoss g. (-es,-e) : [louza.] taolaj str.

Wolfseisen n. (-s,-) : bac'h-vleiz b.

Wolfseisenhut g. (-s,-hüte) : [louza.] louzaouenn-ar-bleiz b.

Wolfsfalle b. (-,-n) : toull-trap g., poull-trap g., poull-strap g., trap g. [da dapout bleizi].

Wolfsfuß g. (-es,-füße) : [louza.] troad-bleiz g.

Wolfsgrube b. (-,-n) : 1. toull-trap g., poull-trap g., poull-strap g., trap g. [da dapout bleizi] ; 2. [liorzh-loened] toull ar bleizi g., foz ar bleizi b.

Wolfshetze b. (-,-n) : argad g., hu g., hu bleiz g., hu war ar bleizi g.

Wolfshund g. (-s,-e) : [loen.] ki-bleiz g.

Wolfshunger g. (-s) : kofad naon g., marnaon g., marnaonegezh b., marnaoniegezh b., naonegezh b., naon ruz g., naon du g., naon-ki g., naon rankles g., naon da zebriñ bili g., kounnar debriñ eus ar re zuañ b.

Wolfsjäger g. (-s,-) : huer bleizi g., paker bleizi g.

Wolfskind n. (-s,-er) : bugel gouez g., bugel bleizet g.

Wolfskirsche b. (-,-n) : [louza.] benede g., pabu-naer str.

Wolfsklaue b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-ar-saouzan b., saouzanenn b.

Wolfskralle b. (-,-n) : [chas] gourivin g.

Wolfsmagen g. (-s) : [dre skeud.] kof moan g., begel laosk g., debron jave g., debron fri g., bouzelloù ruz lies., bouzelloù moan lies., kofad naon g., naon-ki g., naon du g., naon ruz g., naon da zebriñ bili g., dent du gant an naon lies., kounnar debriñ eus ar re zuañ b.

Wolfsmilch b. (-) : [louza.] laezh-bleiz g., plant bleiz str., ruvelen g., spurj g. ; *kreuzblättriges Wolfsmilch*, flamad g. ; *marokkanische Wolfsmilch*, laezh-bleiz Maroko g. [*Euphorbia nereidum*].

Wolfsmilchgewächse lies. : [louza.] euforbieded lies., laezh-bleiz g.

Wolfspitz g. (-es,-e) : [loen.] ki-loull g., ki-loullig g.

Wolfsrachen g. (-s,-) : [mezeg.] boulc'h g., beg-gad g., beg-darn g. [*palatum fissum*].

Wolfsrauch g. (-s) : [louza.] puferig-an-douar g., puferig g.

Wolfssucht b. (-) : [mezeg.] kleñved an den-bleiz g., kleñved an den bleizet g.

Wolfstiger g. (-s,-) : [loen.] kazh-ki g., gepard g.

Wolfstrapp g. (-s,-e) : [louza.] troad-bleiz g.

Wolga b. (-) : Volga b.

Wolhynien n. (-s) : Volhinia b., Bro-Volhinia b.

wolhynisch ag. : 1. eus Volhinia, volhiniat ; 2. [mezeg.] *wolhynisches Fieber*, terzhienn bep tri deiz b. / terzhienn gartel b. / terzhienn bep eil deiz b. (Gregor), terzhienn ar palodoù b.

Wölkchen n. (-s,-) : koumoul bihan str., kalzenn b., kalzennig b. ; *weiße Wölkchen (Schäfchenwölkchen)*, deñvedigoù en oabl lies., lostoù-marc'h, lostoù-kazh lies., laezh kaoulet g., kalzennoùigoù lies. ; *mit Schäfchenwölkchen bedeckter Himmel*, oabl kalzennet g. ; *sich mit Schäfchenwölkchen bedecken*, kalzenniñ.

Wolke b. (-,-n) : 1. koumoul str., koumoulenn b., koumoulad g., koumoulennad b., koabr str., koabrennad b., kogus str., nivlenn b., koc'henn b., kog-neñv g., bouilhad g., hurenn b., kanibl str., kounabr str.,

takon g., gwaskadenn b. ; *Wolken türmen (ballen) sich*, koabrenniñ a ra an amzer, en em dolpañ a ra ar c'houmoul, barradiñ a ra, barraouiñ a ra, homañ a zo o varraouiñ, drusaat a ra ar c'hoabr, moriñ a ra an amzer ; *Wolken ziehen (jagen am Himmel)*, kaset e vez koabr gant an avel, tizh a zo gant ar c'houmoul, koumoul a red war an amzer, koumoul a zaoulamm a-dreuz an oabl, ar c'houmoul a vez gwentet gant an avel ; *der Wind hat die Wolken weggefeht*, naetaet eo bet an oabl gant an avel ; *der Wind treibt die Wolken gegen die Berghänge*, an avel a zegas ar c'houmoul da stekiñ ouzh ar menezioù ; *am Gipfel peitschen mir Wolken heftig entgegen*, bagadoù koabr a c'hwist en-dro din war beg ar menez ; *dunkle Wolke, schwarze Wolke*, malkenn du-pod b., duadenn b., duenn b., teñvaladenn b., bargedenn b., gwaskadenn zu b., koabrenn zu b. ; *eine dunkle Wolke verdeckte die Sonne*, ur waskadenn zu a guzhe an heol, mouchet e oa an heol gant ur waskadenn zu ; *eine Wolke verdeckte die Sonne*, ur gogusenn a c'holoe an heol ; *riesengroße Wolke*, kastell g. ; *Staubwolke*, koumoulennad poultrenn b., bomm-poultre g. ; *Spalt in den Wolken*, marc'h glas g., askell-big en oabl b., toull glas er gwiskad koumoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g. ; *die Sonne dringt durch einen Spalt in den Wolken*, parañ a ra an heol dre ur freg er c'houmoul, tarzhañ a ra an heol dre ur freg er c'houmoul, luc'hañ a ra an heol dre ur freg er c'houmoul, emañ ar marc'h glas o sevel e lost ; *die Sonne versteckt sich hinter Wolken*, kuzhet eo an heol e-touez ar c'houmoul, n'en deus ket savet an heol e vec'h ; 2. [dre skeud.] *er schwebt in den Wolken*, er c'houmoul emañ, emañ e spered o nijal, azezet eo war e spered, lezel a ra kabestr gant e spered, balafenniñ a ra, en ifernioù emañ, emañ o lonkañ soñjoù, soñjal a ra e lec'h all, treiñ a ra e spered e lec'h all, mont a ra e spered a-zehoù hag a-gleiz, n'emañ ket gant e jeu, e soñj a zo war veaj, disoñj eo e spered, treiñ a ra a bep tu gant avel e huñvreoù ; *er schwebt oft in den Wolken*, hennezh a zo ur pesketaer loar ; *wie aus den Wolken gefallen*, souezhet-mik, souezhet-marv, sabatuet, sebezet, saouzanet, skodeget, kouezhet e veudig en e zorn, disouezhet da vat, kouezhet war e gement all, kouezhet an alvaon warnañ, alvaonet-holl, kalmet ; *wir sind aus allen Wolken gefallen*, distroadet glez e oamp bet dic'hortoz-kaer - distroadet e oamp bet dic'hortoz-kaer penn-kil-ha-troad - ha pa vefe kouezet an neñv warnomp, ne vije ket bet gwashoc'h - chomet e oamp d'ober yezhoù - minellet e oa an teodoù ; 3. [dre skeud.] P. *das ist 'ne Wolke*, dreist eo, dispar eo, n'emañ ket ar sifern gant an dra-se, se 'vat a zo ur marvailh, en e barfeted emañ ; 4. [dre skeud.] *dunkle Wolken zogen am Horizont herauf*, ur vougenn a oa o tont warnomp, gwall drubuilhoù a oa o tont deomp.

wölken V.gw. (hat gewölkt) : 1. koabrenniñ, koumoulañ ; 2. [dourenn] bleudenniñ, malzenniñ.

V.em. : **sich wölken** (hat sich (t-rt) gewölkt) : koabrenniñ, moriñ, drusaat, dont da vezañ lug, dont da vezañ koumoulek, koumoulañ, koc'hennañ, malkenniñ.

wolkenan Adv. : betek an neñvoù, da-gaout (war-gaout) an neñvoù.

Wolkenbank b. (-s,-bänke) : steuñvaj g. ; *Wolkenbänke*, ribladoù koumoul lies., brankoù avel lies., kefiou avel lies.

Wolkenbruch g. (-s,-brüche) : tarzhad-dour g., rec'hin glav g., barrad-glav g., barr-glav g., kaouad c'hav b., kaouad

glav g., bodad glav g., rizennad c'hlav b., strañsrad-glav g., striflad g., strinkad-glav g., skourrad-glav g., taolad dour g., torrad-glav g., barr-dour g., pil-dour g., dour-bil g., glav puilh g., bouilhard g., struilh-dour g., struilhad-dour g., glav beuz g., glav dour-bil g., glav-pil g.

wolkenbruchartig ag. : pil, stank, puilh.

Adv. : a-bil, a-rec'hin, a-skuilh, da deuler gant ar varazh, diouzh ar gwashañ, a skudellad, endra c'hall, ken na fu, a-boulladoù, a-sailhadoù.

Wolkendecke b. (-,-n) : gwiskad koumoul g., nivlennad b. ; *blaues Loch in der Wolkendecke*, marc'h glas g., askell-big en oabl b., toull glas er gwiskad koumoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g. ; *jetzt umhüllt die Untergrenze der Wolkendecke den Berggipfel*, bremañ e tiskenn ar c'houmoul izeloc'h eget barr ar menez, ur vantellad koumoul a zo bremañ o c'holeiñ beg ar menez, ur vantellad koumoul a zo bremañ o vouchañ beg ar menez, morennet eo beg ar menez bremañ gant ur vantellad koumoul.

wolkenhaft ag. : nivlennek, mogidellek.

Wolkenhimmel g. (-s,-) : oabl koumoulek g., oabl kogusek g., oabl koabrek g., [dre fent] takon war dakon ha gwri ebet morse.

Wolkenkratzer g. (-s,-) : skraber-oabl g.

Wolkenkuckucksheim n. (-s) : bro ar c'houmoul b., kestell el Loar lies., ifernioù lies. ; *im Wolkenkuckucksheim sein*, bezañ er c'houmoul, bezañ gant e huñvreoù, lezel kabestr gant e spered, balafenniñ, bezañ en ifernioù, bezañ o plavañ e lec'h all, na vezañ gant e jeu, bezañ e spered o nijal, bezañ azezet war e spered, bezañ o lonkañ soñjoù, soñjal e lec'h all, treiñ e spered e lec'h all.

wolkenleer ag. : digoumoul, digoc'henn, digoabr, hep an disterañ tamm koumoul, c'hoao, digatar, dispak, hinon.

Wolkenloch n. (-s,-löcher) : marc'h glas g., toull glas er gwiskad koumoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g.

wolkenlos ag. : 1. digoumoul, digoc'henn, digoabr, hep an disterañ tamm koumoul, c'hoao, digailhar, digatar, dispak, hinon, diroufenn, dizolo, dispak, fraezh, glas hepken, glas holl ; *wolkenloser Himmel*, oabl digoc'henn g., oabl digoabr g., amzer dispak b., amzer fraezh b., oabl hep un drailhenn c'hoabr ennañ g., oabl glas hep an disterañ kalzennig g. ; 2. [dre skeud.] digoumoul, dibreder, disoursi, distrafuilh ; *wolkenlose Kindheit*, bugaleaj digoumoul b., bugaleaj dibreder g.

Wolkenlücke b. (-,-n) : marc'h glas g., toull glas er gwiskad koumoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g.

Wolkenschatten g. (-s,-) : duadenn (war ar mor pe war an douar) b.

Wolkenstreifen g. (-s,-) : brank avel g., katar g.

Wolkenstürmer g. (-s,-) : paotr an utopia g., huñvreer g.

wolkenverhangen ag. : koumoulek, kogusek, lug, koabrek.

Wolkenwand b. (-,-wände) : gwiskad koumoul g., koumoulad b.

wolkig ag. : nivlennek, koumoulek, kogusek, lug, koabrek, morennnek, hurennek, koumoulet, kudennek.

Wollarbeiter g. (-s,-s) gloaner g.

wollartig ag. : gloanheñvel, e doare ar gloan, a-zoare gant ar gloan, a-seurt gant ar gloan.

Wollbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-kapok str.

Wollblume b. (-,-n) : [louza.] dinamm str., gloanig g., gore-wenn b., inam-gwenn str., pallennig-ar-Werc'hez g.

Wolldecke b. (-,-n) : pallenn gloan g., golo gloan g., goloenn c'hloan b.

Wolle b. (-,-n) : 1. gloan g./str. ; *reine Wolle*, gloan digemmesk g. ; *aus reiner Wolle*, gloan-holl ; *in der Wolle gefärbt*, graet gant gloan livet mat (Gregor) ; *Wolle liefernde Tiere*, gloaneged lies., gloaneien lies., loened gloanus lies. ; *Wolle von niedrigster Qualität*, gloan bihanañ-prizet g., gloan pikous g. ; *krause Wolle*, gloan fuilh g. ; *Wolle guter Qualität zerfasert nicht*, gloan aes ne zispennont ket ; *Wolle verspinnen*, *Wolle spinnen*, nezañ gloan ; *bei dieser Hitze wird die Wolle bei den Schafen schnell nachwachsen*, buan e c'hloano an deñved en-dro gant an tommder-se, buan e kreñno an deñved en-dro gant an tommder-se ; *Kleidungsstück aus Wolle*, gloanenn b. ; *aufgeräufelte Wolle*, pitrouilhez b. ; 2. [dre skeud.] *in der Wolle sitzen*, a) bezañ (bevañ) en e aez, bezañ reut e jeu, bezañ mat ar jeu gant an-unan, bezañ mat e jeu, bezañ brav-kenañ e stad, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, bezañ plousaet mat e votoù, bezañ aes e borpant, bezañ uhel an dour gant an-unan, bezañ klok, kaout arc'hant gwalc'h e galon, bezañ foenn er rastell gant an-unan, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ kreñv an traoù gant an-unan, bezañ kreñv e chouk, bezañ kreñv e gein, gouzout brav keinañ, bezañ mat da geinañ, kaout madoù, kaout ur madoù bras, bezañ druz ar geusturenn gant an-unan, bezañ mat an traoù gant an-unan ; b) bezañ azezet (beuzet) en e bemp plijadur warn-ugent, bezañ e barr al levez, bezañ barrleun (barruhel) e galon gant ar joa, nijal gant ar stad a zo en an-unan, bezañ meurbet a joa en an-unan, bezañ leun-barr a levez, bezañ barret a levez, bezañ an traoù war ar pevarzek-kant gant an-unan, bezañ fest en an-unan, bezañ en e laouenañ, bezañ laouen-ran, bezañ ken laouen ha tra, bezañ laouen evel an heol, bezañ ken laouen hag an heol, bezañ seder evel ul laouenan, bezañ lirzhin evel ul laouenan, bezañ lirzhin evel ur vleunienn, bezañ digor d'an-unan, bezañ dibradet, bezañ evel Yann en e wele, bezañ evel en ur pred eured, bezañ barrek, bezañ gouest ; *viel Geschrei und wenig Wolle*, muioch a voged eget a dan - penn bouldouz : bras ar genoù, bihan al lost - ar rod fallañ a wigour ar muiañ - hemañ 'zo taer gant e gomz ha gwak pa sav kaoz da stagañ ganti ; P. *sie haben sich in die Wolle gekriegt*, freuz ha reuz a oa bet kenetrezo, savet ez eus bet trouz etrezo, en em beget o doa ; *sie haben sich in der Wolle, sie liegen sich in der Wolle*, en em gasaat a reont, en em ereziñ a reont, en em giañ a reont, n'int ket evit aveliñ an eil egile, n'int ket evit pakañ an eil egile, n'int ket evit en em bakañ, n'int ket evit en em ahelañ, n'int ket evit ahelañ an eil gant egile, emaint e malis an eil ouzh egile, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, troet eo d'ar put etrezo, bec'h bras a zo etrezo, evel ki ha kazh int, evel bleiz hag oan int, en em ober a reont evel an tan hag an dour, bevañ a reont evel tan ha kler, an debr hag an dag a zo etrezo, en em vresañ hag en em gignat a reont bepred, emaint atav o krignat fri an eil egile, rouzet eo ar bloneg, en

em glevet a reont e-giz daou gi war ar memes askorn, evel daou gi war an hevelep askorn e vezont ; *jemanden in Wolle bringen, jemanden in die Wolle bringen*, lakaat u.b. da vont er-maez eus e groc'hen, lakaat u.b. da vont e gouez, lakaat u.b. da sevel en e wezenn uhelañ, lakaat u.b. da sevel en e avalenn, lakaat u.b. da fuc'hañ (da fuloriñ), lakaat u.b. da vont e-barzh blev kriz.

wollen¹ verb-skoazell doareañ (will / wollte // hat gewollt / hat (anv-verb +) wollen) : 1. kaout c'hoant, c'hoantaat, mennout, mennout d'an-unan, fellout, fellout d'an-unan, fellel d'an-unan, falvezout d'an-unan, faotañ d'an-unan, mankout d'an-unan, teurvezout, bezañ mat d'an-unan, goulenn, goul, youliñ, bezañ lusk en an-unan, bezañ lusk en an-unan da, luskañ da ; *er wollte aus seinem Sohn einen Volksschullehrer machen*, c'hoant en doa d'ober ur skolaer gant e vab, mennout a rae ober d'e vab mont da skolaer, mennout a rae dezhañ ober d'e vab mont da skolaer ; *sie wollten ihre Missbilligung klar zum Ausdruck bringen*, fellout a rae dezho merkañ sklaer ne oant ket a-du ; *sie wollte nach Hause*, honnezh a c'hoantae distreiñ d'ar gêr, honnezh a venne dezhi distreiñ d'ar gêr ; *dem Anschein nach wollen sie sich nicht unterwerfen*, ne welan ket e vefe lusk ganto plegañ, ne welan ket e vefe lusk ganto da blegañ, ne welan ket e luskfent da blegañ ; *allem Anschein nach wollen sie uns den Rücken kehren*, lusk a zo ganto treiñ kein deomp, lusk a zo ganto da dreiñ kein deomp, luskañ a reont da dreiñ kein deomp ; *du kannst sagen, was du willst*, lavaret mat a c'hallez ; *macht mit ihm, was ihr wollt*, grit a garot outañ, grit a hetot outañ ; *ich will nur eines : schlafen !* ne'm eus ken c'hoant kousket ! c'hoant kousket ne'm eus ken ! ; *keiner aus der Familie will den Bauernhof weiter betreiben*, hini eus an tiegezh n'int ket a boan da chom er feurm ; *wer will, der kann*, o terc'hel stenn e vez kaset an traoù da benn - kaout c'hoant a zo gallout - neb a venn, hennezh a c'hall - an neb a venn, hennezh a c'hell - a-bouez poanioù e c'heller en em dennañ - a-bouez poanioù e c'heller en em bakañ ; *wo willst du hin(gehen) ?* da belec'h e fell dit mont ? d'e-men ec'h eus c'hoant mont ? ; *man wollte ihn nicht weglassen*, ne felled ket e lezel da vont ; *von etwas nichts hören wollen*, nac'h klevet udb, stankañ e zivskouarn ouzh udb ; *dagegen ist nichts zu wollen*, n'eus remed ebet da zegas d'an dra-se, diremed eo an dra-se, hep esper a remed eo an dra-se (Gregor), n'eus ket doare da wellaat an traoù ; *wenn er es gewollt hätte, wäre er jetzt Offizier*, m'en dije teurvezet, e oa ofisour - ma vije bet teurvezet gantañ, e vije bet ofisour ; *meine Kräfte wollen nicht mehr*, war va nerzh emañ, erru on e penn va nerzh, ne c'hallan ket mui diouti, lazhet on ; *meine Beine wollen nicht mehr*, mouzhañ a ra va divhar ouzhin, mouzhet eo va divesker ouzhin, porc'hellet eo va divesker, erru eo skuizh koublou va divhar, mankout a ra va divesker dindanon, mankout a ra va divesker din, va divesker a c'houlenn ehanañ, lazhet eo va divesker, va zreid a zo aet lor gant ar skuizhder, marv eo va divhar ouzhin, fontet eo va zreid ; *da Sie auf mich nicht hören wollen*, pa n'eo ket mat deoc'h sentiñ ouzhin, pa ne fell ket deoc'h sentiñ ouzhin ; *so Gott will (will's*

Gott), gant sikour Doue, mar bez bolontez Doue, plijet gant Doue, mar plij gant Doue, gant gras Doue, Doue a-raok ; [kozh] *wollte Gott*, plijet gant Doue, a-you ! (Gregor) ; *das wollte Gott verhüten*, Doue ra viro ! ; [dre astenn.] *das will mir nicht gefallen*, ne blij ket din tamm ebet ; *dem sei, wie ihm wolle*, n'eus forzh penaos, forzh peseurt mod, nend eus forzh petra a soñj, ne vern petra a soñj, nend eus kaz petra a soñj ; *aus der Sache will nichts werden*, ne zisoc'h netra gant an dra-se ; *wir sollten jetzt lieber zu ihnen gehen, wenn wir nicht wollen, dass sie die Geduld verlieren und nicht länger warten*, deomp d'o c'havout bremañ betek-gouzout na c'hortozfent ket pelloc'h, deomp d'o c'havout bremañ rak na c'hortozfent ket pelloc'h ; *komme, was wolle*, bezet pe vezet, bezet a vezo, c'hoarvezet a c'hoarvezo, c'hoarvezet pezh a garo, c'hoarvezet pe c'hoarvezo, deuet a zeuy, deuet ar pezh a garo, koustet a gousto ; *ob er will oder nicht*, plijet pe get, dre gaer kenkoulz ha dre nerzh, dre gaer pe dre heg, dre gaer pe dre griz, dre gaer pe dre vil, dre vray pe dre vil, dre het pe dre heg, dre redi pe dre nep redi, daoust dezhañ kaout c'hoant pe get, bezet drouk bezet mat gantañ, bezet drouk ha mat gantañ, drouk ha mat gantañ ne vern ket, mat ha drouk, pe zrouk pe vat e vo gantañ, pe hennezh a vezo mat ar stal gantañ pe ne vezo ket, pe zrouk e vo gantañ pe ne vo, pe vad pe fall e vo gantañ, karo pe ne garo ket, a-c'hrad-vat pe en desped, a-c'hrad-vat pe a-c'hrad-fall, ha pa vefe displijet, droug ha fach gantañ ; *ob er will oder nicht, ich gehe hin*, pe zrouk pe vat e vo gantañ, mont a rin di ; *keiner hat sie aufnehmen wollen*, den ne oa falvezet dezhañ degemer anezho, den ne oa falvezet gantañ degemer anezho.

2. karout, klask, gortoz, goulenn, fellout da, fellel da, falvezout da, mennout, faotañ ; *er will nicht*, n'en deur ; *wir wollen nur Arbeit*, labour eo a c'houlennomp ; *ich will so etwas nicht tun*, ne c'houlennan ket ober an dra-se ; *er will nicht mitkommen, er will nicht mit*, ne faot ket dezhañ dont ganeomp, ne vank ket dezhañ dont ganeomp, ne fell ket dezhañ dont ganeomp, ne c'houlenn ket dont ganeomp ; *manche wollen sich keinem Befehl unterwerfen*, dam a zo ne c'houlennont ket bezañ mestroniet, dam a zo ne c'houlennont ket sentiñ ; *wie du willst*, evel a gari, evel ma kari ; *was willst du von mir ?* petra emañ o c'hortoz diganin ? petra a c'houlennaz diganin ? petra a venne diganin ? ; *was will dieser von mir ?* petra eo an den-se din-me ? petra a c'houlenn an den-se diganin ? ; *jemandem übel wollen*, magañ droukrañs (goriñ drougiezh, kaout droug, derc'hel drougiezh, kaout heg, kaout drougiezh) ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel imor ouzh u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., bezañ e droukrañs gant u.b., bezañ droug en an-unan a-enep u.b., bezañ droug en e gorf a-enep u.b., bevañ e drougiezh gant u.b., bezañ e luz gant u.b., bezañ e yenien d'u.b., klask an dro a u.b., klask endro a u.b., karet droug d'u.b., bezañ e malis ouzh u.b., endevout malis ouzh u.b. ; *jemandem zu Leibe wollen*, fellout (falvezout) d'an-unan lemel e vuhez digant u.b., ober devez (ober e zezev) lazhañ u.b., bezañ e soñj kas da wir ar ratozh da lazhañ u.b., bezañ en e vennad lazhañ u.b., bezañ gant ar soñj lemel e vuhez digant u.b. ; *die Bücher, die Sie ihm zuschicken wollten*, al levrioù a vennec'h kas dezhañ ; *hoch hinaus wollen*, kaout c'hoant sevel, kaout youl-sevel, kaout c'hoant uhelaat ; *er tut nur, was er will*, ur

penn digabestr a zo anezhañ, ne sent nemet ouzh e benn, ne ra netra nemet diouzh e imor ha diouzh e faltazi, ne ra netra nemet diouzh e vod, douget eo d'e benn e-unan, tec'hout a ra a-raok e benn, mont a ra a-raok e benn, mont a ra da heul e benn, heuliañ a ra e benn, e benn e-unan en devez, ober a ra e benn e-unan, e benn en devez, ober a ra e benn, e benn bihan en devez, ober a ra e benn bihan, e benn fall en devez, ober a ra e benn fall, leuskel a ra e froudennoù d'e leviañ, kaset en deus e zivskouam da livañ, c'hoari a ra e benn person, ober a ra hervez e faltazi e-unan, ober a ra e c'hiz, bevañ a ra hervez e roll ; *er will die Sterne vom Himmel holen*, c'hoant en deus pegañ al loar (tapout al loar gant e zent, dont da laerezh al loar, tennañ amanenn eus gouzoug ar c'hi, pakañ ar bleiz gant un taol boned), klask a ra kargañ dour gant ur bouteg, c'hoant en deus derc'hel ur bramm war un ibil.

3. goulenn, bezañ ret, bezañ mat ; *das will mit Vorsicht getan sein*, ret eo mont dousik (gant mil evezh, gant evezh mat, gant evezh bras) d'an dra-se ; *das will überlegt sein*, gwelloc'h en em soñjal ervat war gement-se / gwelloc'h eo soñjal ervat e kement-se (Gregor), gwelloc'h eo ober daou vennozh (daou soñj) kent seveniñ an dra-se, pouezomp ha dibouezomp da gentañ, kent ober an dra-se ez eo gwelloc'h hañvalout ; *wir wollen am liebsten (lieber) nicht hingehen*, gwelloc'h (reishañ zo, furoc'h) eo chom hep mont di, kuitañ (gwellañ, reishañ, furañ) tra hon eus d'ober eo chom hep mont di, kuitañ mad hon eus d'ober eo chom hep mont di, kuitañ hon eus d'ober eo chom hep mont di, fall a rafemp mont di, ne vefe ket a boan deomp mont di.

4. verb-skoazell a verk an dazont tost, an doare-gourc'hemenn pe an doare-divizout ; *es will regnen*, glav a vo, fesoniñ a ra d'ober glav, luskañ a ra ober glav, emañ an amzer o nodiñ reiñ glav, reze da c'hlav a zo war an amzer, feson c'hlav (lusk da c'hlav) a zo ; *morgen wollen wir abreisen*, warc'hoazh ez aimp kuit ; *ich wollte, es wäre schon Sonntag*, me garfe e vefe ar Sul warc'hoazh ha gouel antronoz ; *man wolle die Vorschriften aufmerksam lesen*, pedet oc'h da lenn ar c'hemennadurioù gant evezh - lennit ar c'hemennadurioù gant evezh, mar plij.

5. troioù-lavar ; *es will mir scheinen*, ar santimant am eus ..., krediñ a rafen aes a-walc'h ... ; *was will das bedeuten (heißen) ?* petra dalv(ez) an dra-se ? ; *das will ich mal sehen !* ur brav e vefe din gwelet an dra-se ! ; *das will ich hoffen !* spi bras am eus ! ; *ich will glauben, dass ...*, magañ a ran fiziañs e ...

6. verb-skoazell a verk an diskred ; *er will ein Künstler sein*, un arzour e vefe war a lavar - un arzour eo, ma'z eo - un arzour eo, sañset - un arzour eo, me ra goap ; *nichts gehört haben wollen*, klask reiñ da grediñ (klask reiñ da wir) n'en dije an-unan klevet netra ; *nichts gesehen haben wollen*, klask reiñ da grediñ (klask reiñ da wir) n'en dije an-unan gwelet netra.

wollen² ag. : gloanek, gloan, graet gant gloan, stamm ; *wollene Ware*, bonederezh g., gloanaj g., gloaneier lies., stamm-gloan g.

Wollen n. (-s) : youl b., bolontez b., youlegezh b., mennerezh g., mennadur g., mennadurezh b., menn g.

Wollene(s) ag.k. n. : gloanaj g., gloaneier lies., stamm-gloan g., gloanenn b.

Wollenflocke b. (-,-n) : gloanenn b., tolbezennad c'hloan b., toupenn c'hloan b., toupennad c'hloan b., malzenn c'hloan b., bouchad gloan g., hup gloan g., hupig gloan g., gronnad gloan g., hupennig c'hloan b.

Wollfett n. (-s,-e) : c'hwez-deñved g.

Wollgarn n. (-s,-e) : neud gloan str.

Wollgewebe n. (-s,-) : gloanaj g., gloanenn b., stamm-gloan g.

Wollgras n. (-es) : [louza.] lin ar geunioù str., boked gwenn g.

Wollhaar n. (-s,-e) : **1.** tamm gloan g., gloanenn b. ; **2.** blev stoubennek str., blev gloanek str.

Wollhändler g. (-s,-) : marc'hadour gloan g., gloaner g.

Wollhase g. (-n,-n) : [loen.] gad c'hloanek Indez str. [*Lagostomus*].

wollig ag. : gloanek, gloanennek, stoubennek, azrodellek ; *wollig weiß*, gwenn c'hloanek ; *wolliges Haar*, blev gloanek str. ; *wollige Schafe*, deñved kreonek lies., deñved kreouichennek lies.

Wolligkeit b. (-) : gloanegezh b.

Wollindustrie b. (-) : gloanerezh g., gloanegezh b.

Wolljacke b. (-,-n) : chupenn stamm b., chupenn c'hloan b., gloanenn b., gloanaj g., jiletenn b.

Wollkamm g. (-s,-kämme) : inkardenn b., inkard g., kribin b.

Wollkammer g. (-s,-) : kribiner g., inkarder g.

Wollkleid n. (-s,-er) : *Wollkleid aus grobem Wollstoff*, jakedenn b.

Wollknäuel g./n. (-s,-) : pellenn c'hloan b., kudenn c'hloan b., logod str.

Wollkratze b. (-,-n) : inkardenn b., inkard g., kribin b.

Wollkraut n. (-s) : [louza.] dinamm str., gloanig g., gorewenn b., inam str., pallennig-ar-Werc'hez g.

Wollkrepel b. (-,-n) : [tekn.] inkarderez b., kribinerez b.

Wollmaus b. (-,-mäuse) : [loen.] logod Indez str.

Wollmütze b. (-,-n) : boned stamm g.

Wollnadel b. (-,-n) : pase-gloan g.

Wollhaarnashorn n. (-s,-hörner) / **Wollnashorn** n. (-s,-hörner) : [loen.] frikorneg gloanek g.

Wollsachen lies. : bonederezh g., gloanaj g., gloaneier lies.

Wollsack g. (-s,-säcke) : **1.** sac'h gloan g. ; **2.** [dre skeud.] julod g., pinard g., krokant g., pitaod g., moc'hoilh g., mondian g.

Wollschaf n. (-s,-e) : dañvad da reiñ gloan g. [*liester deñved da reiñ gloan*] ; *Wollschafe sind keine Fleischschafe*, an deñved da reiñ gloan n'int ket deñved kig.

Wollschere b. (-,-n) / **Wollschur** b. (-,-en) : touz g., touzerezh g., touzadenn b.

Wollschweiß g. (-es,-e) : c'hwez-deñved g.

Wollstoff g. (-s) : gloanaj g. ; *grober brauner Wollstoff*, burell g., burell rous g.

Wollsträhne b. (-,-n) : gwedenn c'hloan b.

Wollstrumpf g. (-s,-strümpfe) : loer stamm b., loer gloan b. ; *ein Paar Wollstrümpfe*, ul loeroù stamm g.

Wolltier n. (-s,-e) : [loen.] gloaneg g., loen gloanus g.

wolltragend ag. : [louza., loen.] gloanek.

Wollust b. (-,-lüste) : **1.** arbljadur b., arvliz g., bliz g., plijadurezh b., orged g./b., orgediz b., tenchez g., gadaliezh

b., gadalezh b., gadalerezh g., c'hoant fouzhañ g., c'hoant ar c'hig g., karantez ar c'hig b., gwallyouloù (droukyouloù, plijadurezhioù, galvoù, broudoù) ar c'hig lies., plijadurezhioù ar c'horf lies, plijadurioù ar c'horf lies, c'hoant lik g., friantz b., riboderezh g., plijadurioù foll lies, plijadurioù diroll lies., plijadurezhioù orgedus lies., follentezioù lies., P. c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., c'hoant friko fourch g., likaouerezh g. ; *sich der Wollust hingeben*, orgediñ, orgedata, louvigezh, plegañ da gastr ar c'hig, torc'hwenial el likaouerezh an hudurañ, redek war-lerc'h plijadurezh ar c'horf, redek war-lerc'h plijadurezh ar c'hig ; **2.** laouenidigezh b., levez b., plijadur b., plijadurezh b., dudi g., eürusted b., boem b., bamadur g., trugar b., yec'hed g., chalm g. ; **3.** [relij] Hudurnez b., Hudurniezh b., pec'hed ar c'hig g., pec'hed lous g., plijadurioù ar c'hig lies, plijadurezhioù ar c'hig lies, plijadurioù ar c'hig lies, plijadurezhioù ar c'horf lies, plijadurioù ar c'horf lies, kammoberoù reizhel lies., likaouerezh g., louvigezh b. ; *Wollust ist eine Todsünde*, an Hudurnez a zo ur pec'hed marvel, an Hudurniezh a zo ur pec'hed kapital ; *Sodom und Gomorra hatten sich der Wollust hingegeben*, Sodom ha Gomora a oa en em roet d'an Hudurniezh ; *die Lüstlinge bleiben im Bann ihrer berausenden Wollust gefangen*, ar plijadurioù lik a zo ur grapinell ivinek evit an dud c'hadal.

wollüstig ag. : plijadurezh, orgedus, gadal, gadalus, licher, friant, friant war plijadur ar c'horf, lik, blizoniek, ribot, c'hoantaus, gwallc'hoantaus, libidinel, kailh.

Wollüstling g. (-s,-e) : rouser g., likaouer g., licher g., gadal g., riboder g., den friant war plijadur ar c'horf g., azeuler-an-orged g., lik g., bordeler g., oriad g. ; *die Wollüstlinge bleiben im Bann ihrer berausenden Wollust gefangen*, ar plijadurioù lik a zo ur grapinell ivinek evit an dud c'hadal.

Wollverarbeitung b. (-) : gloanerezh g., gloanegezh b., gloaneri b.

Wollverarbeitungsfabrik b. (-,-en) : gloanerezh b., gloaneri b.

Wollwaren lies. : bonederezh g., gloanaj g., gloaneier lies.

Wollwäsche b. (-) : gwalc'h ar c'hreoñioù g., gwalc'herezh ar c'hreoñioù g.

Wollweste b. (-,-n) : gloanenn b., chupenn stamm b., jiletenn b.

Wollzeug n. (-s) : bonederezh g., gloanaj g., gloaneier lies., gloanenn b., stamm-gloan g.

Wolpertinger g. (-s,-) : morilhon g., darin g. ; *auf Wolpertingerjagd gehen*, mont da chaseal morilhoned, mont da chaseal darined, mont da bakañ morilhoned, mont da bakañ darined.

Wombat g. (-s,-s) : [loen.] wombat g. [*Vombatidae*].

womit raganv goulennata adverb : gant petra, h.a. ; *ich frage mich, womit er das verdient hat*, c'hoant am bije gouzout petra en deus graet evit dellezout kement-se ; *womit kann ich Ihnen dienen* ? pesavat ? (Gregor), petra a vo a vat evidoc'h ? petra a fell deoc'h ? hag ober a rafenn evidoc'h ? peseurt a zo brav da ober ? petra a falvezit diganin ? petra 'zo da rentañ plijadur deoc'h ?

raganv stagañ adverb : ma ... gantañ, ma ... ganti, ma ... ganto, h.a. ; *der Bus, womit er in die Schule fährt, kam an diesem Tag nicht*, an deiz-se ne oa ket deuet ar c'harr-boutin ma ya d'ar skol gantañ ; *womit ich nicht sagen will, dass er recht hat*, arabat krediñ memes tra e kav din emañ ar gwir gantañ, ha gant kement-se ne fell ket din lavaret emañ ar gwir gantañ.

womöglich Adv. : ma'z eus tu, mar bez gallet, marteze, bez a-walc'h, bez e c'hell bezañ, emichañs ; *wo irgend möglich*, ma'z eus tu, diouzh ma vo tu, mar bez gallet.

wonach raganv stagañ ha goulennata adverb : ma ... war e lerc'h, ma ... war he lerc'h, ma ... war o lerc'h, h.a. : *wonach ich zu ihm ging*, ha war gement-se e oan aet da welet anezhañ.

raganv goulennata adverb : war-lerc'h petra, goude petra, da-heul petra, h.a. ; *wonach schmeckt das* ? peseurt blaz (pe vlaz) a zo gant an dra-se ? ; *wonach ging er ins Bett* ? war-lerc'h petra ez eas d'e wele ?

Wonne b. (-,-n) : arbljadur b., arvliz g., bliz g., eurvad b., laouenidigezh b., levez b., plijadur g., plijadurezh b., dudi g., eürusted b., joausted b., boem b., bamadur g., trugar b., ebat g., chalm g., esmaeenn b., goursav g., trid g., gwenvidigezh b., yec'hed g. ; *er schwimmt in Wonne*, barret eo a levez - ur foug a zo gantañ - laouen eo, hag en tu-hont ivez - ouzhpenn laouen eo - laouen-meurbet eo - laouen-ran eo - ken laouen ha tra eo - laouen eo evel an heol - ken laouen hag an heol eo - seder eo evel ul laouenan - lirzhin eo evel ul laouenan - beuzet eo e-barzh al levez - beuzet eo e-barzh al laouenidigezh - hennezh eo gwenn e ved - e barr al levez emañ - leun-barr a levez eo - leun-barr eo e levez - laouen eo evel an deiz - trefuet-holl eo gant al levez - nijal (tridal) a ra gant al levez - nijal a ra gant ar stad a zo ennañ - azezet (beuzet) eo en e bemp plijadur warn-ugent - ne zoug ket mui an douar anezhañ - dibradet eo - emañ an traoù war ar pevarzek-kant gantañ - fest a zo ennañ - emañ en e laouenañ - digor eo dezhañ - evel Yann en e wele eo - emañ evel en ur pred eured - eürus eo evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud) - en e vleud emañ - en e jeu emañ - kontant eo evel ur roue war e dron - eürus eo evel seizh - eürusañ loen a daol troad war an douar eo - eürusañ den a zebr bara eo - eürusañ den dindan tro an heol eo - eürusañ den dindan an Neñv eo - eürusañ den a zo bet biskoazh eo - en e zour hag en e c'heot emañ - en e voued emañ - en e voued leun emañ - en e vutun emañ - er friko emañ - en ur friko emañ - en e wellañ emañ ; *welche Wonne, welche Lust regt sich nun in meiner Brust*, tridal (tarzhañ) a ra va c'halon gant al levez, tarzhañ a ra al levez em c'hreiz ; *dieser Film ist die reinste Wonne*, un dudi d'ar spered ha d'ar galon eo sellet ouzh ar film-se, ur chalm eo sellet ouzh ar film-se, ur brav eo sellet ouzh ar film-se, un drugar eo sellet ouzh ar film-se, ur yec'hed eo sellet ouzh ar film-se, ur voem eo sellet ouzh ar film-se, un ebat eo sellet ouzh ar film-se, gwashat ma'z eo mat ar film-se ! ; *ein Gefühl der Wonne empfinden*, gouzañv ul levez dispar, klevet diouzh ul levez dispar.

Wonnegefühl n. (-s) : laouenidigezh b., levez b., plijadur g., dudi g., eürusted b., joausted b., boem b., bamadur g., trugar b., goursav g., trid-spered g., gwenvidigezh b., chalm g., dudi d'ar spered ha d'ar galon g./b.

Wonnemonat g. (-s,-e) : Mae g., miz Mae g.

Wonnerausch g. (-es) : trelat g., dudi g., goursav g., boem b., bamadur g., trugar b., bamizon g., bamijenn b., trid g., chalm g.

Wonneschauer g. (-s,-) : skrij a blijadur g., skrijadenn a blijadur, trid a blijadur g.

wonneselig ag. : laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, lirzhin evel ur vleunienn, fest ennañ, laouen-meurbet, leun-barr a levez, joa vras en e galon, evel Yann en e wele, evel en ur pred eured, eürus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud), kontant evel ur roue war e dron, eürus evel seizh, eürusañ loen a daol troad war an douar, en e voued leun, en e goch, en e vutun, er friko, en ur friko, en e wellañ, en e blijadurezh.

Wonnetaumel g. (-s) : trelat g., dudi g., goursav g., boem b., bamadur g., trugar b., trid g., gwenvidigezh b., chalm g.

wonnetrunken ag. : barret a levez, beuzet e-barzh al levez, beuzet e-barzh al laouenidigezh, e barr al levez, trefuet-holl gant al levez, ouzhpenn laouen, o nijal (o tridal) gant al levez, azezet (beuzet) en e bemp plijadur warn-ugent, o nijal gant ar stad a zo ennañ, dibradet, an traoù war ar pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, lirzhin evel ur vleunienn, digor dezhañ, eürusañ den a zebr bara, eürusañ den dindan tro an heol, meurbet a joa en an-unan, barrleun (barruhel) e galon gant ar joa.

wonnevoll ag. : dudius, bourrus, marzhus, estlammus, boemus ; *ein wonnevoller Augenblick*, ur prantad amzer (ur pennad-buhez) eürus-tre.

wonnig ag. / **woniglich** ag. : dudius, bourrus, marzhus, estlammus, boemus.

Woodventil n. (-s,-e) : [tekn.] begel rod Dunlop g.

woran raganv stagañ adverb : ma ... gantañ, ma ... ganti, ma ... ganto, ma ... diwarnañ, ma ... diwarni, ma ... diwarno, h.a. ; *das Schönste, woran ich mich jetzt erinnere, ist diese Reise nach Italien*, an dra plijusañ a dremen dre va soñj bremañ, eo ar veaj hor boa graet da Vro-Italia.

raganv goulennata adverb : gant petra, diwar betra, h.a. ; *woran denken Sie ? o soñjal e petra emaoch' ? petra 'zo war o spered ? ; ich weiß nicht, woran er gestorben ist*, n'ouzon ket gant petra eo marvet, n'ouzon ket diwar betra eo marvet ; *bei ihm weiß man nie, woran man ist*, hennezh a zo diaes gouzout petra 'zo o c'hoari gantañ, hennezh a zo diaes gouzout peseurt jeu a zo gantañ, hennezh a zo diaes gouzout petra a zo o treiñ en e benn, n'ouzer ket pet kompren a zo ennañ ; *ich möchte wissen, woran ich bin*, c'hoant am befe gouzout dre sur petra 'zo o c'hoari amañ, c'hoant am befe gouzout ar wirionez war gement-se, ne blij ket din mont war varteze, m'en dare petra 'zo o c'hoari amañ.

worauf raganv stagañ adverb : ma ... warnañ, ma ... warni, ma ... warno, h.a. ; *worauf er sich verabschiedete*, ha war gement-se e kimiadas ; *der*

Tisch, worauf die Vase stand, wackelte heftig, an daol ma oa al lestr warni, a grene kreñv ; *das ist der Brief, worauf ich so lange gewartet habe*, setu erru al lizher am boa gortozet keit all.

raganv goulennata adverb : war betra, h.a.

woraufhin 1. raganv goulennata adverb : perak, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ ; 2. raganv stagañ adverb : ha war gement-se.

woraus raganv stagañ adverb : ma ... outañ, ma ... outi, ma ... outho, h.a. ; *woraus man schließen kann ...*, hag eus kement-se e c'hallomp dezastum e ...

raganv goulennata adverb : eus petra, h.a. ; *woraus ist diese Statue ?* gant petra eo bet graet an delwenn-mañ ?

Word-Programm n. (-s,-e) : [stlenn.] meiziant Word g.

worein raganv goulennata adverb : e-barzh petra, h.a. ; *worein mischst du dich ?* e-barzh petra e sankez da fri c'hoazh ? n'ec'h eus klask ebet war mann ebet amañ ! n'emañ ket ez kerz emellout eus kement-se ! n'a ket d'en em veskañ e kement-se ! an dra-se n'eo ket da stal eo ! n'ec'h eus netra da welet en afer-se ! ; *worein soll ich es legen ?* e-barzh petra e rankan el lakaat ?

raganv stagañ adverb : ma ... ennañ, ma ... enni, ma ... enno, h.a.

worfeln V.k.e. (hat geworfelt) : kroueriañ, tamouezat, kantañ, gwentañ, nizañ, nizat.

Worfelmaschine b. (-,-n) : gwenter g., gwenterez b., nizerez b., milin-wenterez b., meilh nizat b.

worin raganv goulennata adverb : e-barzh petra, e pelec'h, h.a. ; *worin besteht der Unterschied ?* pe diforc'h a zo ? pe gemm a zo etre an traoù-se ? e pelec'h emañ an diforc'h ? raganv stagañ adverb : ma ... ennañ, ma ... enni, ma ... enno, h.a.

Workaholic g. (-s,-s) : P. sorc'hennet gant e labour, troet gant e labour.

Workshop g. (-s,-s) : atalier g.

Workstation b. (-,-s) : [stlenn.] post labour g.

Wort n. (-s,Wörter) / n. (-s,Worte) :

I. ger, gerienn, termen : n. (-s,Wörter)
II. kaoziou, komzoù, lavarioù : n. (-s,Worte)
III. troioù-lavar
IV. troioù-lavar gant araogennoù
V. promesa, gouestl
VI. testenn, gerioù skrivet : n. (-s,Worte)

I. n. (-s,Wörter) : ger g., gerienn b., termen g. ; *neues Wort*, nevezc'her g., ger nevez g., ger nevez deuet er yezh g. ; *veraltetes Wort*, ger kozh, ger na implijer ket mui er yezh a vremañ g., ger diamzeret g. ; *selten vorkommendes Wort*, ger rouez g. ; *zusammengerücktes (zusammengesetztes) Wort*, ger kevrennek g. ; *in des Wortes wahrster Bedeutung*, ar ger o vezañ implijet gant e dalvoudegezh (gant e ster) rik, ent strizh ; *das passende Wort, das rechte Wort*, ar ger dik, ar ger a glot ar gwellañ, ar ger a zegouezh mat ; *das Wort des Rätsels*, an diskoulmadell b., ar ger da gavout g., ger an divnadell g. ; *Wörter im Lexikon nachschlagen*, klask gerioù e-barzh ur geriadur ; *ich verstehe nur ein paar Wörter*, kompren a ran geriennoù nemetken .

II. n. (-s,Worte) : kaoziou lies., komzoù lies., lavarou lies., lavarioù lies., lavaredoù lies., lavarennoù lies., lavarezhoù lies., distaoladennoù lies., geriennoù lies., komzennoù lies., prepoziou lies., prezeg g., divizoù lies., temzioù lies., kaoz b., klapad g. ; *honigsüße Worte, große Worte*, lavarou flour lies., komzoù katik (flour, brav, kaer, milis) lies., komzoù dousoc'h da glevet eget ma'z eo ar mel da dañva lies., kaoziou brav lies., komzoù troet brav lies. ; *die Worte eines Liedes*, komzoù ur ganaouenn lies., poziou ur ganaouenn lies. ; *aus seinen Worten konnte man Besorgnis heraushören*, dre e brezeg e veze klevet pegen ne'het e oa ; *er fand die richtigen Worte*, komz a reas just, kavout a reas ar gerioù dik ; *der Ernst Ihrer Worte hat die Zuhörer stark beeindruckt*, skoet eo bet ar selaouerien gant pounnerder ho komzoù, skoet eo bet ar selaouerien gant parfeted ho komzoù, skoet eo bet ar selaouerien gant ho komzoù dic'hoarzh ; *solche Worte verwirrten ihn*, strafuilhet e voe o klevet un hevelep komzoù, strafuilhet e voe o klevet un hevelep kaoz, al lavarennoù-se el lakaas diaes ; *ein paar Worte*, ur geriennoù bennak ; *geflügelte Worte*, troiennoù-lavar brudet lies. ; *ein offenes Wort*, komzoù diwisk (didroidell, diroufenn, displeg, didro) ; *ich werde dem Bürgermeister zwei Worte darüber sagen*, lavaret a rin ur gomz d'ar maer a-zivout an dra-se, komz a rin eus an afer-se d'ar maer, komz a rin a gement-se d'ar maer, rannañ a rin ur ger d'ar maer a-zivout an dra-se, rannañ a rin ur geriennoù bennak d'ar maer a-zivout an dra-se ; *ich werde ihm kein einziges Wort darüber sagen*, ne gomzin ket anv dezhañ eus an dra-se, ne gomzin ket anv dezhañ diwar-benn an dra-se ; *klare Worte reden*, komz hep chaokat e c'henoù, komz hep klask tro en e gaoz, displegañ e soñj gant komzoù kriz, komz hep klask komioù-tro en e gaoz, komz distlabez, komz didortilh, komz displeg, komz distag, bezañ distlabez da lavaret an traoù, na ober a c'henoù bihan, komz hep tamm kildroenn ebet, na gaout treuzoù ebet war e zor ; *er äußerte strenge Worte, er äußerte harte Worte*, solut e voe en e gomzoù ; *die Worte fließen ihm nur so von den Lippen*, ar c'homzoù a red war e vuzelloù, puilh (aes ha fraezh) e teu ar prezeg gantañ, puilh e tered ar prezeg diwar e ziweuz, hennezh a zo distagellet-mat (teodet-mat), lañchennet-mat eo, latennet-kaer eo, dilu a deod eo, likant eo e deod, un displeg mat en deus, n'eo ket nodet e deod, un distilh mat en deus, helavarañ den, bravañ teod, kaerañ displeger, helavar eo hennezh / un displeger (un distager) kaer eo / un teod kaer a zen eo (Gregor) ; *abgerissene Worte*, komzoù hep penn na lost (hep dalc'h na poell) ; *leere Worte !* promesaou goulo ! kaoziou nemet kaoziou nend int ! promesaou kaer ha paemantoù laosk ! komzoù didalvez ! komzoù kollet ! ; *grobe Worte*, gerioù gros lies., komzoù gros lies., kaoziou kras lies., temzioù divalav lies., viltañsoù lies., traoù gros lies., komzoù rust (dibalamour, kleuk, distrantell, distres, hudur, difeson, diwisk, dibrenn, lous) lies. ; *genug der Worte*, echu gant ar glabouserezh bremañ ! echu ha peoc'h bremañ ! bez ez eus ouzhpenn komz d'ober ! ouzhpenn lavaret 'zo, ober 'zo ivez ! lavarout zo un dra, hag ober eo ar

gwellañ ! ; *die Menschen müssen an ihren Taten und nicht an ihren Worten gemessen werden*, diouzh an oberoù eo barn an dud, ouzh o oberoù eo jaojañ an dud, koll amzer eo deskiñ ar mad hep en ober ; *seine Worte wurden durch sein vorbildliches Leben bekräftigt*, skouerioù e vuhez a roas nerzh d'e gomzoù ; *die Magie des Wortes*, boem gevrinus ar c'homzoù b., chalm ar c'homzoù g., achantouriezh ar c'homzoù b., hud ar c'homzoù g. ; *das letzte Wort haben*, kaout ar ger diwezhañ, kaout ar boked, kaout penn vat ouzh u.b., prenañ (serriñ, stankañ, klozañ) e veg d'u.b., dont ar ger diwezhañ gant an-unan, stankañ e forn (e c'henoù) d'u.b., prenañ e c'henoù d'u.b., dont an disentez gant an-unan, leuskel ar bramm diwezhañ, kaout rezon ; *er hat sein letztes Wort noch nicht gesprochen*, n'eo ket bet laosket e vramm diwezhañ gantañ c'hoazh, n'en deus ket tapet e lip c'hoazh, n'eo ket lipet c'hoazh, n'eo ket graet e dro gantañ c'hoazh, n'eo ket echu gantañ c'hoazh, n'eus ket fin dezhañ c'hoazh, n'eo ket graet anezhañ c'hoazh, n'eo ket graet e varv dezhañ c'hoazh, n'eo ket koll c'hoazh, n'eo ket straket e gaoñenn c'hoazh ; *ihre Worte stehen in krassem Gegensatz zu ihren Taten*, dislavaret a reont o c'homzoù dre o oberoù ; *mit jemandem einige Worte wechseln*, eskemm ur ger pe zaou gant u.b., komz un nebeudig gant u.b. ; *sie wechselten kaum ein Wort miteinander*, ne oa bet nemeur a c'herioù etrezo, ne oa ket bet kalz a c'herioù etrezo ; *mit jemandem Worte wechseln*, kaout tabut gant (ouzh) u.b., kaout jeu ouzh u.b., tabutal gant u.b., sevel trouz etre an-unan hag unan-all ; *der sagt kein einziges Wort*, hennezh n'eus ger evitañ, hennezh n'eus ger ebet outañ, hennezh ne rann ket un dister ger, hennezh ne lavarfe ket un hanter c'her zoken, hennezh ne zistag ket ur grik, hennezh ne lavar poz ebet ; *er sagte kein einziges Wort*, ne zihostas (ne zic'hwezhas) ger, ne rannas (ne faoutas, ne wikas, ne sonas) grik, tevel a reas krenn, tevel a reas mik, ne lavaras na grik na mik, ne lavaras poz ebet ; *jemandem die Worte im Munde verdrehen*, distresañ komzoù u.b., mac'hagnañ komzoù u.b., findaoniñ komzoù u.b., distreiñ komzoù u.b. diouzh o ster ; *kein Wort davon !* ger da zen ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! lavaret a ran an dra-se etrezomp ! n'it ket da enkantiñ an dra-se ! taolit evezh da riklañ an dra-se da zen ebet ! ; *seht zu, dass er kein Wort davon erfährt*, mirit na glevfe ger ebet a-zivout kement-se ; *ich habe kein Wort mehr mit ihm gesprochen*, ne voe mui rannet grik etrezomp ; *etwas ohne viele Worte verstehen*, kompren udb diwar hanter c'her ; *seine Gedanken in Worte fassen*, displegañ e vennozhioù, gwiskañ e vennozhioù gant komzoù, lakaat gerioù war e vennozhioù, ezteurel e vennozhioù, geriañ e vennozhioù ; [relij] *das Wort Gottes*, ger Doue g., komz Doue b., komzoù Doue lies., lavar Doue g., lavar an Aviel g. ; (Gregor) ; [Bib] *im Anfang war das Wort, und das Wort war bei Gott, und Gott war das Wort*, er penn-kentañ edo ar Ger, hag ar Ger a oa gant Doue, ha Doue a oa ar Ger / en deroù edo ar Verb, hag ar Verb a oa gant Doue, ha Doue a oa ar Verb.

III. troioù-lavar ; *ich glaube dir kein Wort*, ne gredan ger dit, ne gredan grik war pezh a lavarez ; *jemandem beim Wort nehmen*, kemer (pakañ, tapout) u.b. e ger ; *jemandem zwei*

Worte über etwas sagen, lavaret ur gomz d'u.b. a-zivout udb, rannañ ur ger d'u.b. a-zivout udb, rannañ ur geriennoù bennak d'u.b. a-zivout udb ; *das Wort ergreifen*, reiñ e vouezh da glevet, mont war ar gaoz, sevel e vouezh ; *ein paar Worte sprechen*, lavarout un nebeudig gerioù (un draig bennak, ur ger bennak, ur geriennoù bennak, un hanter c'her bennak) ; *das Wort führen*, derc'hel ar gomz, ren an diviz, kas ar gaoz endro ; *das große Wort führen*, bezañ an ton hag ar son (an ton hag ar pardon) gant an-unan ; *jemandem das Wort geben*, *jemandem das Wort erteilen*, reiñ ar gomz d'u.b., reiñ al lavar d'u.b., reiñ ar prezeg d'u.b. ; *auch ein Wort drein reden wollen*, kaout ivez ur ger da lavaret, kaout ivez e lavar da lavaret, kaout ivez e gomz da lavaret, kaout c'hoant da lavaret e damm ivez, kaout c'hoant da zistagañ e glapad ivez, kaout ivez e soñj da lavaret diwar-benn kement-se ; *ein Wort über etwas fallen lassen*, menegiñ udb, ober anv (meneg) eus udb ; *das letzte Wort haben*, dont an disentez (ar ger diwezhañ) gant an-unan, kavout penn vat diouzh ar re all, leuskel ar bramm diwezhañ, kaout rezon ; *des Wortes mächtig sein*, bezañ distagellet-mat (teodet-mat, helavar, latennet-kaer, lañchennet-mat, dilu a deod, un teod kaer a zen), bezañ dibabet en e gomzoù, na vezañ nodet e deod, kaout teod, kaout un displeg mat, kaout un distil mat, bezañ un distager (un displeger) mat (kaer) (Gregor) ; *ein Wort einwerfen*, lavaret e gomz, emellout er gaoz, mont war ar gaoz, gwikal ; *jemandem das Wort entziehen*, tennañ (lemel) ar gomz digant u.b. ; *jemandem das Wort abschneiden*, troc'hañ e gaoz d'u.b., dastroc'hañ e gaoz d'u.b., mont war gaoz u.b., mont war c'her u.b., mont war gomz u.b., dastroc'hañ e gomz d'u.b., troc'hañ e gomz d'u.b. / mont war gomz u.b. (Gregor) ; *jemandem das Wort im Munde umdrehen*, distresañ komzoù u.b., findaoniñ komzoù u.b., distreiñ komzoù u.b. diouzh o ster ; *er hat mir das Wort aus dem Munde genommen*, setu dres ar pezh am boa c'hoant lavaret, aet eo va ger gantañ ; *das Wort blieb mir in der Kehle stecken*, chomet e oa berr ar gomz em gourlañchenn, chomet e oan berr war va ger, manet e oan berr, lonkañ a ris va c'haoz, en em gavout a ris sac'het a-greiz va c'homz ; *ein deutliches Wort sprechen*, mont didro dezhi, komz hep klask tro en e gaoz, displegañ e soñj gant komzoù kriz, komz hep klask kornioù-tro en e gaoz, komz distlabez, komz sklaer ha fraezh, disklêriañ fraezh ar pezh a soñjer ; *lange Worte machen*, ober prezegennoù keit hag ac'hanen d'al loar, na vezañ berr da gaozeal, ober prezegennoù a bad ur viken, treiñ avel, malañ avel, ragachiñ, aradennañ, na vezañ prenn ebet d'e latenn ; *ein Wörtchen mit jemandem sprechen*, goulenn e zigarez digant u.b., goulenn digant u.b. reiñ un displeg d'an-unan, goulenn un displegadenn digant u.b., komz ouzh u.b., klask kaoz ouzh u.b., lavaret ur gomz d'u.b. ; *jemandem gute Worte geben*, (pediñ hag) aspediñ u.b. ; *ein gutes Wort für jemanden einlegen*, dougen dom d'u.b., tuañ u.b. a-du gant u.b. all, ober (toullañ) evit u.b., erbediñ u.b. ouzh unan all, gourc'hemenn u.b. d'u.b. all, lavaret ur gerig e kerz u.b., ober bazhvalan evit u.b., reiñ sav d'u.b., pediñ / mennout evit u.b. (Gregor) ; *einer Sache das Wort reden*, sevel krog udb,

difenn ur gaoz bennak ; *er lässt sich jedes Wort abkaufen*, n'eo ket aes diennañ anezhañ (tennañ c'hwibez dezhañ), mil boan hon eus evit diskantañ anezhañ, ur gwall reuz eo evit goro ur gerig bennak dioutañ, n'eo ket gwall aes dibluskañ anezhañ, pizh-brein eo war e gomzoù, hennezh a zo berr da gaozeal ; *das Wort ist mir entschlüpft*, riklet eo ar ger-se diwar va zeod, lavaret em eus an dra-se diwar beg va zeod, diflipet eo ar ger-se diganin, ar ger-se a zo achapet diganin hep soñjal, komzet em eus dre brez, ur ger a-dreuz em eus lavaret ; *jedes Wort auf die Goldwaage legen*, pouezañ mat pep ger a-raok kaozeal, en em soñjal ervat a-raok lavaret udb, komz gant preder, ober gant komzoù sevenet-pervezh, ober gant komzoù mistr, komz goude bezañ soñjet mat er pezh a lavaror, ober daou soñj kent komz, komz dibab, sellet pizh ouzh e gomzoù ; *die Worte abwägen*, pouezañ mat pep ger, dibab e c'herioù, komz dibab, sellet pizh ouzh e gomzoù, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, ober nav zro gant e deod en e c'henoù a-raok komz ; *das Wort liegt mir auf der Zunge*, emañ ar ger-se em genoù, em genoù emañ, emañ ar ger-se em beg, emañ ar ger-se war begig va zeod, emañ ar ger-se war bennig va zeod ; *er hat das Wort nicht haben wollen*, nac'het en doa sevel a-du gant kement-se ; *ein Wort gibt das andere*, a) chom a reont da gontañ pemp ha nav, da-heul kaoz ez a an den betek Pariz ; b) rustaat a ra an traoù, dont a ra pebr e-barzh ar soubenn, treiñ a ra an traoù d'ar put, trenkañ a ra ar soubenn ; *Worte machen*, komz dilokez - komz jore-dijore - ober gant komzoù goullo - bezañ goullo e gomzoù - dibunañ kaozioù - raneal - parlikanat - latennat - treiñ e deod e goullo - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henoù - drailhañ e c'henoù - drailhañ kaozioù evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genoù - pilprenn e c'henoù - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - trabellat - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na tevel - na c'houzout na kaozeal na tevel - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - pilat e c'henoù - kontañ pemp ha nav - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - mont betek Pariz da-heul kaoz - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - drailhañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'hourdañ e latenn - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk - bezañ komzoù patatez gant an-unan - kontañ kaozioù - kontañ pifoù - komz gogez - begeliat - barbotiñ ; *kein Wort über etwas verlieren*, na doullañ da zen eus udb, chom hep menegiñ udb, ober an tav (tevel) war udb, lakaat udb en ankounac'h, sigotañ udb, delc'her udb en e c'henoù, na faoutañ grik diwar udb, na rannañ grik diwar udb, na wikal grik diwar udb, na seniñ grik diwar udb ; *kein Wort vom Gespräch verlieren*, *kein Wort vom Gespräch entgehen lassen*, na lezel ger ebet da gouezhañ war an douar, na lezel ger ebet da vont e moged, na goll ur c'hriñsenn eus ar gaoz ; *diese Worte waren mir nicht entgangen*, n'em boa ket lezet ar gomz-se da gouezhañ war an douar, n'em boa ket lezet ar gomz-se da vont e moged ; *diese Worte waren nicht auf*

taube Ohren gestoßen, ne voe ket lezet ar gomz-se da gouezhañ war an douar, ne voe ket lezet ar gomz-se da vont e moged ; *kein Wort von etwas verstehen*, na intent seurt ebet, na c'houzout na tailh na bailh war udb, na c'houzout seurt, na gompren takenn ebet, na gompren netra, bezañ dall e gazh ; *nicht viele Worte machen*, komz e berr gerioù, chom hep pilat e c'henoù ; *nicht das leiseste Wort fallen lassen*, na zaouhanterañ ur ger, na leuskel ur wikadenn, na leuskel gwik ebet, na lavaret un hanter c'her (un dister ger) zoken, na zic'hwezhañ (na zihostal, na zisac'hañ, na faoutañ) ger, na lavaret (na rannañ, na dintal) ger, na lavaret na ger na mik, na rannañ (na faoutañ, na seniñ, na wikal) grik, na rannañ un dister ger, na lavaret an disterañ ger, na zigeriñ e c'henoù, na zigeriñ e veg, na zistagañ ur grik, tevel krenn, tevel mik ; *in dem Getöse hörte man sein eigenes Wort nicht mehr*, kement a drouz a oa ma ne gleve ket an den e gomzoù zoken, kement a drouz a oa mar hor boa poan oc'h en em klevet o prezeg.

IV. troioù-lavar gant araogennoù ; **auf** : *auf ein Wort* ! un draig am eus da lavaret deoc'h ! gortozit ur draig, mar plij ! lavaromp ur ger c'hoazh ! ; *jemandem aufs Wort glauben*, teurel kred war gomzoù u.b., krediñ u.b. war e c'her, krediñ udb diwar lavar u.b., krediñ u.b. war e lavar ; *auf jemandes Wort hören (auf jemandes Wort etwas geben)*, derc'hel kont (ober stad) eus pezh a lavar u.b., lakaat komzoù u.b. e penn-kont, reiñ priz da gomzoù u.b. ; *aufs Wort hören*, sentiñ pizh ouzh an urzh (ouzh ar gourc'hemenn), sentiñ war ar ger, sentiñ ouzh u.b. hep ober ur van, bale (charreat, kerzhet) moan gant u.b., kerzhet gant un neudenn eeun, sentiñ rik ouzh u.b., bezañ sentus evel ur c'hleuz ouzh ur park ; *aufs halbe Wort verstehen*, kompren diwar hanter c'her ; **bei** : *bei diesen Worten*, en ur lavaret kement-se, war gement-se, war se ; **für** : *Wort für Wort*, ger evit ger, ger-ha-ger ; **in** : *in gewählten Worten*, gant komzoù sevenet-pervezh, gant komzoù mistr, gant komzoù dibab ; *jemandem ins Wort fallen (fahren)*, mont war gaoz (war gomz, war c'her) u.b., krennañ e c'her d'u.b., troc'hañ kaoz u.b. ; *in Wort und Schrift*, dre gomz ha dre skrid ; **mit** : *mit einem Wort*, evit lavaret berr, en ur ger berr, berr-ha-berr, e berr-ha-berr, e berr gerioù, evit troc'hañ berr, evit kontañ berroc'h, evit lavaret berroc'h, evit krennañ berroc'h, evit diverrañ, evit mont berr, e berr gomzoù ; *mit anderen Worten*, da lavaret eo, eleze, pa lavarin mat, kement ha komz resisoc'h (reishoc'h), kenkoulz ha komz resisoc'h (reishoc'h), betek komz resisoc'h (reishoc'h), pe en un doare all ; *etwas mit keinem Wort erwähnen*, na lavaret grik ebet diwar-benn udb, na faoutañ grik diwar udb, na rannañ grik diwar udb, na wikal grik diwar udb, na seniñ grik diwar udb ; *jemanden mit leeren Worten abspeisen*, bevañ u.b. gant esperañs ha promesaoù goulo, bevañ u.b. gant promesaoù kaer ha paemantoù laosk, kinnig d'u.b. trouz archant ha c'hwezhañ vat d'ober yalc'h ha kofad ; *es war mit keinem Wort davon die Rede*, ne oa bet morse ger a se ganeomp, ne oa bet morse anv eus an dra-se ; *mit Worten spielen*, c'hoari gant ar gerioù ; **nach** : *den Worten nach verstehen*, kompren diouzh ster ar gerioù ; *nach jemandes Worten*, hervez u.b., poz

d'u.b., post d'u.b., liz d'u.b., gouez d'u.b., hervez lavar u.b., diwar lavarou u.b., da lavaras u.b., evel ma lavaras u.b., diouzh pezh a lavar u.b., diouzh klevet u.b. ; *nach Worten suchen*, haketal ; **ohne** : *ohne ein Wort zu sagen*, hep rannañ (faoutañ, seniñ, gwikal) grik, hep distagañ an disterañ ger, hep rannañ (dic'hwezhañ, dihostal, lavaret, rannañ, tintal) ger, hep dihostal, hep distagañ ur grik ; *etwas ohne viele Worte verstehen*, kompren udb diwar hanter c'her ; **um** : *ums Wort bitten*, goulenn komz, goulenn kaout gwir da gaozeal d'e dro ; **zu** : *sich zu Wort melden*, goulenn komz, goulenn kaout gwir da gaozeal d'e dro ; *nicht zu Worte kommen können*, na c'hallout lavaret e damm, na c'hallout lavaret e stal, na c'hallout distagañ e glapad, na c'hallout lavaret un hanter c'her, na vezañ evit lavaret un dister ger, na vezañ roet ar gomz d'an-unan, na vezañ roet tamm mouezh ebet d'an-unan, na gaout a renk da lavaret an disterañ ger, na gaout renk da gomz, na gaout rank da gomz, na gaout goar da lavaret e damm, na vezañ evit diseriñ, na vezañ evit diseriñ e rann.

V. promesa b., gouestl g., grataerezh g., le g., ger g., lavar g. ; *sein Wort halten (einlösen)*, derc'hel e c'her, derc'hel d'e c'her, derc'hel d'e lavar, mirout e c'her, ober e c'her, mirout al le a oa bet touet, peurlzelc'her e c'her, seveniñ e bromesa, seveniñ e ouestl, ober e ouestl, seveniñ un dra ouestlet, kenderc'hel ouzh e bromesa, bezañ feal d'e c'her, bezañ gwirion d'e c'her, bezañ den d'e c'her, mirout e feiz ; *du hast nicht Wort gehalten*, n'out ket da'z ker, trubard out da'z ker, manket ec'h eus da'z ker, torret ec'h eus da feiz, aet out a-enep da'z ker, torret ec'h eus da c'her ; *zu seinem Wort stehen*, bezañ den d'e c'her, bezañ gwirion d'e c'her, bezañ feal d'e c'her, bezañ un den a c'her ; *jemandem sein Wort geben*, reiñ e c'her d'u.b. ; *jemandes Wort haben*, bezañ bet roet e c'her d'an-unan gant u.b. ; *jemanden beim Wort ergreifen (nehmen)*, delc'her u.b. e ger, tapout (pakañ) u.b. e ger, tapout (pakañ) u.b. en e c'her, kemer u.b. war e c'her ; *auf mein Wort* ! m'en tou ruz ! m'en tou ruz-glaou-tan ! e feiz, m'en tou ! m'en tou dre va le (war va le) ! war va ger ! war va feiz ! me a vo daonet ! daonet 'vin ! ; *auf sein Wort hin*, war e c'her, war e feiz ; *jemanden aufs Wort glauben*, krediñ u.b. war e c'her ; *ein Mann von Wort*, un den a c'haller krediñ g., un den a fiziañs g., un den d'e c'her g., un den a c'her g. ; *sein Wort brechen*, terriñ e c'her, bezañ ganas d'e le, mont a-enep e c'her, ober daou c'her eus unan, na vezañ d'e c'her, na vezañ den d'e c'her, na vezañ gwirion d'e c'her, mankout d'e c'her, bezañ trubard d'e c'her, kaout e lavar hag e zislavar, bezañ lavar-dislavar, en em rebech, mont da Normandi (Gregor), mont en e votoù ; *sein Wort zurücknehmen (zurückziehen)*, dont war e c'her, tennañ e c'her, en em zislavaret, dislavaret e bromesa, bezañ lavar-dislavar, en em rebech, mont en e votoù, dont en-dro war e c'her, dispenn e gaoz, nullañ e bromesa, dislonkañ e lavar, kaout e lavar hag e zislavar, distreiñ war e gomzoù, ober daou c'her eus unan, terriñ e c'her, mankout d'e c'her, bezañ ganas d'e le, terriñ e feiz.

VI. n. (-s, Worte) : testenn b., gerioù skrivet lies. ; *in Wort und Bild*, gant testennoù ha skeudennoù ; *die Worte zu einer Musik*, pozioù ur pezh-sonerezh (ur ganaouenn) lies., komzoù ur pezh-sonerezh (ur ganaouenn) lies. ; *Wort und Weise*, pozioù ha ton, komzoù ha ton, ton ha son, sonioù ha gwerzioù ; [kenw] *hundert Euro in Worten*, kant euro

skrivet gant lizherennoù ; *die Summe in Worten schreiben*, skrivañ ar sammad penn-da-benn gant lizherennoù.

Wortableitung b. (-, -en) : [yezh.] 1. deveradur g., deveradurezh g. ; 2. deveradenn b., deveradur g., dinaouadur g., deverad g., adpennger g., ger deveret g.

Wortabstammung b. (-, -en) : orin ur ger g., gerorin g., gerdarzh g.

Wortähnlichkeit b. (-) : peuzheñvelder g., peuzheñvelded b.

Wortart b. (-, -en) : [yezh.] rummenn-ger b.

Wortaufwand g. (-s) : stambouc'h g., foerell a c'herioù b. ; *mit großem Wortaufwand*, gant ur foerell a c'herioù, gant stambouc'h, gant un aridennad komzoù, gant displegadennoù keit hag ac'hanen d'al loar, gant ur foerell a gomzoù.

Wortbedeutungslehre b. (-) : steroniezh b.

Wortbeugung b. (-, -en) : troadur g.

Wortbildung b. (-, -en) : *neue Wortbildung*, ger nevez g., nevezc'her g. ; *das Wort „Digital-Analog-Umsetzer“ ist eine neue Wortbildung*, ar ger “niverelaer” a zo un nevezc'her anezhañ.

Wortbildungslehre b. (-) : stummadurezh b., morfologiezh b.

Wortbruch g. (-s, -brüche) : torr le g., treitouriezh b., trubardiezh b., trubarderezh g., felloni b.

wortbrüchig ag. : torr e le, fell, ganas, yudas, ginas ; *wortbrüchig werden*, terriñ e c'her, bezañ ganas d'e le, terriñ e feiz.

Wörtchen n. (-s, -) : gerig g. ; *bitte, auf ein Wörtchen !* un draig am eus da lavaret deoc'h ! gortozit ur draig, mar plij ! lavaromp ur ger c'hoazh ! ; *sie hätte wenigstens ein Wörtchen sagen können*, gallet he dije lavaret un hanter c'her bennak d'an nebeutañ, gallet he dije lavaret un dister ger da vihanañ ; *ohne seiner Frau ein Wörtchen davon zu sagen*, hep diskouez netra d'e wreg, hep toullañ d'e wreg eus e raktres ; *ich muss mit dir ein Wörtchen reden*, c'hoant am eus da lavaret ur gomz dit.

Wörtel g. (-s, -) : pouez-plom g., troell-nezañ b., hinkin g.

Wörterbuch n. (-s, -bücher) : geriadur g. ; *einsprachiges Wörterbuch*, geriadur unyezhek g. ; *zweisprachiges Wörterbuch*, geriadur divyezhek g. ; *deutsch-bretonisches Wörterbuch*, geriadur alamaneg-brezhoneg g. ; *einsprachiges Wörterbuch der bretonischen Sprache*, geriadur hollvrezhonek g.

Wörtertaubheit b. (-) : [mezeg.] gerbouzarder g., gerbouzarded b.

Wörterverzeichnis n. (-ses, -se) : geriaoueg b., roll-gerioù g.

Wortfechtere b. (-, -en) : rendael b., tabut g., gourdrouz g., trouz g., jeu b., distok g., rev g., kroz g., breud g., reuz g., chak g., c'hoari g., patati g., c'hin-c'han g., chabous g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., butun g.

Wortfeld n. (-s, -er) : [yezh.] gerva g., sterva g.

Wortfetzen lies. : bommoù lies. ; *Wortfetzen erhaschen*, klevet bommoù eus un diviz.

Wortforschung b. (-, -en) : enklask deveradurezh g.

Wortfügung b. (-) : framm ar frazenn g., frammadur ar frazenn g.

Wortführer g. (-s, -) : 1. degemenour g., degemenner g. ; 2. [dre skeud.] marc'h-blein g., marc'h-kleur g., bleiner g.

Wortfülle b. (-) : foerell a c'herioù b., foerell a gomzoù b., stambouc'h g., ranezennerezh g.

Wortgebühr b. (-, -en) : [post] taos pellskriz g.

Wortgefecht n. (-s, -e) : rendael b., tabut g., gourdrouz g., trouz g., jeu b., distok g., rev g., kroz g., breud g., reuz g., chak g., c'hoari g., patati g., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., chabous g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., butun g.

Wortgeklingel n. (-s) : foerell a c'herioù b., foerell a gomzoù b., stambouc'h g., troioù kleuz retorikerezh lies., troioù kleuz helavarouriezh lies.

wortgetreu ag. : heñvel-mik ouzh ar pezh orin, ger evit ger, ger-ha-ger ; *wortgetreue Wiedergabe*, eilad heñvel-mik ouzh ar pezh orin g., eilad kewir gant ar pezh orin g.

wortgewandt ag. : helavar, beget-mat, teodet-mat, teodet-kaer, latennet-kaer, lañchenet-mat, dilu a deod, ur mestr kaozeur anezhañ, ur gwir brezegeur anezhañ, ur c'haozeur brav anezhañ, ur c'haozeur plaen anezhañ, ur c'homzer brav anezhañ, brokus a gomzoù ; *ein wortgewandter Mensch*, ur c'haozeur dibabet g., ur c'homzer brav g., ur c'haozeur plaen g., ur c'haozeur brav g., unan hag a oar kaozeal ken brav ma tennfe laezh digant un tarv g., unan a oar treiñ krampouezh g., unan a oar treiñ brav ar grampouezhenn g., unan a oar treiñ brav e grampouezhenn g., unan a oar dispakañ brav e gaoz g., ur mestr-kaozeur g.

Wortgewebe n. (-s, -) : gerdrevaat g., gerioù toull lies., glabouserezh g.

wortgläubig ag. : hag a gred u.b. war e c'her, hegreidik.

Wortgut n. (-s) : gerva g., geriaoueg b.

Wortherkunft b. (-, -künfte) : orin ur ger g., gerorin g., gerdarzh g.

wortkarg ag. : tavedek, tavus, tavant, disafar, berr da gaozeal, krenn, berr, hurrenek, arboeller en e gomzoù, arboellus en e gomzoù, berr e lañchen, kerterius en e gomzoù, kerterius war e gomzoù.

Wortklasse b. (-, -en) : [yezh.] rummenn-ger b.

Wortklauber g. (-s, -) : nagenner g., chikaner g., chipoter g., noazour g., pismiger g., chaoker-laou g., flemmer g., beg m'en argarzh g., arguzer g.

Wortklauberei b. (-) : nagennerezh g., pismigerezh g., arguzerezh g., gerdrevaat g., gerioù toull lies.

Wortkram g. (-s) : foerell a c'herioù b., foerell a gomzoù b., stambouc'h g., rimadellerezh g., rimadelloù lies., rimostelloù lies., ranezennerezh g., troioù kleuz retorikerezh lies., troioù kleuz helavarouriezh lies.

Wortkunst b. (-) : 1. barzhoniezh b. ; 2. barzhelezh b.

Wortkünstelei b. (-) : mistreded b., dibaberezh g., orbidusted b., manieregezh b., afeterezh g., milister g., milisted b.

Wortlaut g. (-s) : tenor g., testenn b., lavarad g. ; *der Wortlaut des Urteils*, skrid ar varnedigezh g., ar setañs b.

Wortlehre b. (-) : geriaouriezh b.

Wörtlein n. (-s, -) : gerig g. ; *ein Wörtlein dreinzureden haben*, kaout e damm da lavaret en afer-se ivez ; *sie hätte wenigstens ein Wörtlein sagen können*, gallet he dije lavaret un hanter c'her bennak d'an nebeutañ, gallet he dije lavaret un dister ger da vihanañ.

wörtlich ag. : ger evit ger, ger-ha-ger ; *wörtlich abschreiben*, adkopiañ ger evit ger, adkopiañ ger-ha-ger ; *wörtliche Übersetzung*, troidigezh ger evit ger b., troidigezh ger-ha-ger b. ; *wörtlich schreiben*, skrivañ ger-ha-ger ; *er nimmt das wörtlich*, krediñ a ra an dra-se war ar ger.

wortlos ag. : dilavar, disafar, divouezh, digomz, mik, miget, mut, balc'h e c'henoù, grik ebet gantañ, skoet-mik gant ar souezh, gak gant ar souezh, alvaonet, kalmet, ger ebet gantañ, lug, boud da respont ; *wortlos sein*, bezañ skoet-mik gant ar souezh, chom gak gant ar souezh, chom e c'henoù war nav eur (war nav eur hanter, digor war c'hwec'h eur, digor war greisteiz hanter), bezañ berr war e c'her, na gavout dafar da respont, na gavout takenn da lavaret, chom lug, bezañ lug, chom berr war e c'her, chom berr, menel berr, bezañ berr, bezañ tapet berr-ha-berr, bezañ paket war an trumm, bezañ kalmet, chom war e gement all, kouezhañ war e gement all, chom balc'h e c'henoù, chom divouezh, chom stouvet, chom miget, chom mik, chom bouc'h, chom boud da respont, chom dilavar, chom motet, chom abaf, stonkañ, koll penn e gudenn.

Adv. : disafar, hep rannañ grik, hep rannañ ger, hep faoutañ grik, hep faoutañ ger, hep gwikal grik, hep dic'hwedhañ ger, hep dihostal ger, hep dihostal, o tevel krenn, o tevel mik, hep lavaret na grik na mik, hep tintal grik, hep seniñ ger, hep trinkañ ur ger, hep distagañ ur grik.

Wortlosigkeit b. (-) : simud g., dilavar g., dibrezeg g., tav g.

Wortmacher g. (-s,-) : mestr-kaozeer g., kaozeer brav g., komzer brav g., distilhour g., marvailher g., teod mat a zen g., lavarar g., lavarar kaer hag oberer nebeut g., konter g., loaver g., parlanter g.

Wortmeldung b. (-,-en) : *da war noch eine Wortmeldung vor Ihnen*, unan all en deus goulennet komz araozoc'h.

Wortprägung b. (-) : geriaouegñ g.

Worträtsel n. (-s,-) : divinadenn b., divinadell b.

Wortregister n. (-s,-) : geriaoueg b., roll-gerioù g.

wortreich ag. : stambouc'het, stambouc'hus, ranezennek.

Wortschatz g. (-es,-schätze) : gerva g., geriaoueg b.

Wortswall g. (-s) : foerell a gomzoù b., stambouc'h g., komzoù a-stlabez (forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, mui-pegen-mui, gwazh-pegen-gwazh) lies., kaozioù a-drojouez (ken-ha-ken) lies., mor a gomzoù g., gourfonngeriad g., ranezennerezh g., stardigennad b., tenn g.

Wortsinn g. (-s) : ster rik g.

Wortspiel n. (-s,-e) : c'hoari gerioù g.

Wortstamm g. (-s,-stämme) : [yezh.] penngel g., gwrizienn b., pennrann b., pennlodenn b., kefger g.

Wortstellung b. (-,-en) : [yezh.] urzh ar gerioù g.

Wortstreit g. (-s,-e) : rendael b., tabut g., gourdrouz g., trouz g., jeu b., distok g., rev g., kroz g., breud g., striv g., reuz g., chak g., c'hoari g., patati g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., chabous g., arguz g. ; *heftiger Wortstreit*, tabut taer g., brete g., butun g.

Wortverdrehung b. (-,-en) : distresadur komzoù u.b. g., distresadenn komzoù u.b. b., disleberadur komzoù u.b. g., distummadur komzoù u.b. g.

Wortversetzung b. (-,-en) : eilpennadur g.

Wortverwechselung b. (-,-en) : treuzanvadur g., ledanvadur g., fazi-gerioù g., treuzveizañ g., rampadenn b., risklkomz g., riskledenn deod b., gouskomz g.

Wortwahl b. (-) : dibab gerioù g.

Wortwechsel g. (-s,-) : rendael b., tabut g., gourdrouz g., trouz g., jeu b., distok g., rev g., kroz g., breud g., reuz g., freuz g., chak g., c'hoari g., patati g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., chabous g., arguz g., butun g. ; *es kam zu einem kurzen Wortwechsel zwischen den beiden*, un tamm trouz a oa bet etrezo o-daou, un tamm jeu a oa bet etrezo o-daou.

wortwörtlich ag. : ger evit ger, ger-ha-ger ; *wortwörtlich übersetzen*, eilgeriañ ouzh ur yezh all, treiñ ger evit ger diwar ur yezh all, treiñ ger-ha-ger diwar ur yezh all ; *der Waldbrand hinterließ wortwörtlich verbrannte Erde*, losket poazh e voe ar goadeg gant an tan-gwall.

Wortzeichen n. (-s,-) : arouezlun g.

Wortzusammensetzung b. (-,-en) : [yezh.] liesger g., ger kevrennek g. ; *Wortzusammensetzung ohne Bindestrich*, kenstrollad strizh g. ; *Wortzusammensetzung mit Bindestrich*, kenstrollad laosk g.

worüber raganv stagañ adverb : ma ... diwarnañ, ma ... diwarni, ma ... diwarno, h.a. ; *neu war das Thema, worüber er sprach*, nevez e oa ar c'hraf ma oa o komz diwarnañ.

raganv goulennata adverb : eus petra, diwar-benn petra, dre belec'h, dre emen, penent, h.a. ; *worüber spricht ihr ?* peseurt kaoz a zo ganeoc'h ? eus petra ez eus kaoz ganeoc'h ? eus petra e komzit kenetrezooc'h ? gant peseurt kaoz emaoch ? ; *worüber redet er ?* diwar-benn petra emañ o komz ? eus petra emañ o komz ? gant peseurt kaoz emañ ? ; *worüber fahren Sie ?* dre belec'h (dre emen, penent) ez eot-hu ?

worum raganv stagañ adverb : ma ... anezhañ, ma ... anezhi, ma ... anezho, h.a. ; *er erzählte mir alles, worum ich gebeten hatte*, kontañ a reas din tout ar pezh am boa bet c'hoant klevet digantañ.

raganv goulennata adverb : eus petra, a betra, diwar-benn petra, h.a. ; *worum handelt es sich ?* eus petra ez eus kaoz ? peseurt kaoz 'zo ? a betra ez eus keal ? a betra ez eus anv ? eus petra ez eus anv ? petra 'zo er gaoz ? peseurt kaoz a zo ganeoc'h ? gant peseurt kaoz emaoch ? ; *worum ging es ?* diwar-benn petra e oa ar gaoz ? ; *er weiß, worum es geht*, er jeu emañ, e-barzh ar jeu emañ, n'emañ ket hep gouzout, n'eo ket da c'houzout dezhañ (gantañ), gouzout a ra an doareoù (ar gartenn, ar riboulou), gouzout a ra mat eus petra ez eus kaoz, hennezh a zo bet o telc'her ar goulou, gouzout a ra mat petra a zo o c'hoari.

worunter raganv stagañ adverb : ma ... dindanañ, ma ... dindani, ma ... dindano, h.a.

raganv goulennata adverb : dindan petra, h.a.

woselbst [gwir] raganv stagañ ha goulennata adverb : el lec'h ma, ma.

Wotan g. : Wotan g.

wovon raganv stagañ adverb : ma ... diwarnañ, ma ... diwarni, ma ... diwarno, h.a. ; *vieles, wovon er gesprochen hatte, ist verwirklicht worden*, kalz a draoù meneget gantañ a zo deuet da wir ; *das, wovon wir jetzt sprechen, ist*

allgemein bekannt, an traoù emaoamp o komz diwarno, a zo anavezet gant an holl.

raganv goulennata adverb : eus petra, diwar-benn petra, h.a. ; *wovon sprach er?* eus petra en doa komzet ? a betra en doa komzet ?

wovor raganv stagañ adverb : ma ... dirazañ, ma ... dirazi, ma ... dirazo, h.a.

raganv stagañ ha goulennata adverb : dirak petra, h.a. ; *wovor hast du Angst?* petra a ra aon dit ? rak petra ec'h eus aon ?

wowider raganv stagañ adverb : ma ... a-enep dezhañ, ma ... a-enep dezhi, ma ... a-enep dezho, ma ... outañ, ma ... outi, ma ... outo, h.a.

raganv goulennata adverb : a-enep petra, ouzh petra, h.a.

wozu raganv goulennata adverb : perak, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, da betra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ ; *wozu ? wozu noch ? wozu eigentlich ?* pe da ober gant kement-se ? ; *wozu denn ?* da betra e talvezfe ? d'ober petra ? ; *wozu dient das ?* da betra e servij (eo mat) an dra-se ? ; *wozu ist er gekommen ?* d'ober petra eo deuet amañ ? petra eo dezhañ dont amañ ? da betra eo deuet ? ; *wozu das laute Geschrei ?* petra a servij deoc'h huchal e-giz-se ? ne dalv ket ar boan deoc'h hopal e-giz-se ! ; *wozu rennst du so ?* petra 'servij dit redek evel-se ? petra eo dit redek e-giz-se ? petra dit redek e-giz-se ? petra e talv dit redek e-giz-se ? ; *wozu zitterst du so ?* da ober petra krenañ kement all ? ; *wozu schlagen Sie dieses Kind ?* petra eo deoc'h skeiñ gant ar bugel-mañ ? ; *wozu birgst du so bang dein Gesicht ?* perak kuzhat da zremm gant kement a spont ? petra dit kuzhat da zremm gant kement a spont ? ; *er verstand nicht, wozu diese Leute zu ihm wollten*, ne gomprenne ket ar pezh a rae d'ar re-se dont d'e welet, ne gomprenne ket ar pezh a oa kaoz d'ar re-se dont d'e welet.

raganv stagañ adverb [rouez] : *das ist etwas, wozu ich keine Meinung habe*, un dra eo n'em eus ket graet c'hoazh va santimant diwar e benn, un dra eo n'em eus ket graet c'hoazh va soñj war e zivout.

wozwischen raganv stagañ adverb : ma ... etrezo.

raganv goulennata adverb : etre petra.

Wrack n. (-s, -e) : 1. peñse g., bag peñseet b. ; 2. [karr-tan] strakell b., starigell b., karrigell b., pezh traoùilh g., karr-tan storlokos g., kozh karr g., stroñsell b. ; *Autowrack*, kozh karr-tan peñse g. ; 3. [dre skeud.] paourkaezh treul g., labaskenn b. ; *er ist nur noch ein Wrack*, deuet eo da vezañ ur paourkaezh treul (ur paourkaezh labaskenn) g., diskennet eo da netra, aet eo e-mesk ar re izelañ ; *das Trinken hat aus ihm ein menschliches Wrack gemacht*, poazh eo gant ar boeson, bruket eo gant ar boeson, kollet eo gant ar boeson.

wrack ag. : dirapar, distruj, e-maez arver, hag a ya war e gement all, hag a ya da zismantroù, hag a ya en dismantr.

Wrackbarsch g. (-es, -e) : [loen.] gwrac'h-koad b., pesk-koad g.

Wrackfisch g. (-es, -e) : [loen.] levneg g., malaouenn b., gouleg g. ; *junger Wrackfisch*, malaouan g., libour g., levneg-baodrez g.

Wrackgut n. (-s, -güter) : peñse g.

Wrackholz n. (-es) : koad peñse g.

wricken V.gw. (hat gewrickt) : pouleñvat, leviañ.

Wrickriemen g. (-s, -) / **Wrickruder** n. (-s, -) : roeñv-bouleñv b., pouleñv g.

wriggen (hat gewriggt) / **wriggeln** (hat gewriggelt) V.gw. : pouleñvat, leviañ.

Wriggloch n. (-s, -löcher) : toull pouleñvat g.

wringen V.k.e. (wrang / hat gewrungen) : dizourañ, gwaskañ stegn, gwaskañ-diwaskañ, tortisañ, gwear ha disgweañ, moustrañ ; *die Wäsche wringen*, dizourañ ar c'houez, gwaskañ stegn al liñselioù, gwaskañ-diwaskañ al liñselioù, gwear ha disgweañ ar c'houez, tortisañ ar c'houez, moustrañ ar c'houez ; *ausgewrungene Wäsche*, dilhad diwask lies.

Wringmaschine b. (-, -n) : dizourerez b.

Wruke b. (-, -n) : [louza.] rabez str., rabezenn b.

Wucher g. (-s) : 1. uzurerezh g., rastellerezh g. ; *Wucher treiben*, kemer uzurerezh, prestañ gant uzurerezh (Gregor) ; 2. [kozh] gounid g. ; 3. [dre skeud.] *mit Wucher vergelten*, rentañ kant evit unan.

Wucherblume b. (-, -n) : 1. krizantem g., bleunienn an Hollsent b., bleunioù-kala-goañv lies. ; 2. boked Marc'harid g.

Wucherdarlehen n. (-s) : prest gant ur feur kampi uhel betek re g., uzurerezh g.

Wucherei b. (-) : uzurerezh g., rastellerezh g.

Wucherer g. (-s, -) : uzurer g., rasteller g., serrer g., suner archant g., arloup g., skrapet a zen g., rapiner g.

Wuchergewinn g. (-s, -e) : rec'hounid g.

wucherisch ag. : 1. uzurus, war gampi diouzh ur feur kalz uheloc'h eget ar feur boas pe gefridiel, ker-daonet, ker-du, ker ruz, divezh, ker-divalav, ruz, ken ker ha pebr da veurlarjez, an hanter re ger ; 2. preñh, sklouf, dislangour, troet da zastum, bizied krog dezhañ, skrapet a zen.

Wuchermiete b. (-, -n) : feurm ker-daonet g., feurm ker-du g., feurm ker-ruz g., feurm divezh g., feurm ker-divalav g., feurm uzurus g., feurm er-maez a briz g., feurm dibriz g.

wuchern V.gw. (hat gewuchert) : 1. prestañ gant uzurerezh, kemer uzurerezh ; *mit Geld wuchern*, prestañ gant uzurerezh (Gregor) ; 2. degas gounid, dond vad diwar an-unan, ober ampled, bezañ ampletus (askorus, gounidus, spletus, arc'hantus, talvoudus), ampletiñ ; 3. [Bibl] *mit seinem Pfund wuchern*, lakaat e donezonoù natur da dalvezout (Gregor) ; 4. [louza.] ober brud, ober berzh, fonnañ, paotaat, paotañ, stankaat, neriñ, neradiñ, dont puilh, puilhañ, dont da vezañ puilh, bordilhañ, nodiñ, eleizhañ, ober struj, strujañ, produiñ.

Wuchern n. (-s) : 1. uzurerezh g., rastellerezh g. ; 2. paotaat g., paotidigezh b., fonnañ g., neradur g., neridigezh b.

wuchernd ag. : gouennus, strujus, nerus, puilh ; *wucherndes Unkraut*, louzeier fall a-vil-vern (a-fonn).

Wucherplanze b. (-, -n) : louzoù fall str., fall louzoù str.

Wucherpreis g. (-es, -e) : priz ker-ruz (ker-daonet, ker-du, divezh, ker-divalav, ruz, ken ker hag hini ar pebr da veurlarjez, an hanter re ger, uzurus) g., uzurerezh g.,

soulwerzh b. ; *zu einem Wucherpreis verkaufen*, soulwerzhañ.

Wuchersätze lies. : feur kalz uheloc'h eget ar feur boas (eget ar feur kefridiel) g., uzurerezh g., feur uzurus g.

Wucherung b. (-, -en) : kreskenn b., kreskenn-gig b., kig-kresk g., kigenn b., flipenn-gig b., torzhell b., yoc'henn b., kankr g.

Wucherzins g. (-es, -en) : kampi diouzh ur feur kalz uheloc'h eget ar feur boas pe gefridiel g., uzurerezh g., kampi uzurus g.

Wuchs g. (-es) : 1. kresk g., kreskidigezh b., kreskadurezh b., kreskadur g., kreskañs b., lammgresk g. ; 2. ment b., brasted b., korfadur g., korfadurezh b., korfegezh b., gobari g., tailh b., neuz-korf b. ; *von hohem Wuchs*, uhelventek, bras e vent, mentek, a vent vrav, bras a vent, mentet uhel, eus un dailh vrav, bras ar bern anezhañ, galloudus, mentet-bras ; *von mächtigem Wuchs*, postek-brav, bras-kenañ, a vent vrav, a vent vat, mentek, bras ar bern anezhañ, ur markol den anezhañ, ur markol hini anezhañ, galloudus, ur c'horf mat a zen anezhañ ; *ein Pferd von mächtigem Wuchs*, ur marc'h galloudus, ur markol marc'h g. ; *ein Baum von schönem Wuchs*, ur wezenn eeun-eeun str. ; *einen schlanken Wuchs haben*, bezañ mistr a gorf, bezañ korfet mistr, bezañ freilhennek, bezañ sinkl, bezañ askornet-moan, bezañ neuzeit mistr ; *ein junger Mann von schwächlichem Wuchs*, ur c'horf paour a baotr g., ur skrilh g., ur Jakez-Kro'chen g., ur paotr disterik g., un tamm paotrig dister g., ur paotr mentet dister g., ur paotr strizh a gorf g., ur sioc'h an g., ur ratous a baotr g., un torgos bihan g., ur c'horrig an g., un traouilh g., ur skribiton g., ur blogorn a baotr g., ur gwidoroc'h a baotr g., ur gwidoroc'hig a baotr g., ur marmouz ken uhel hag ur bouteg g., ur marmouz ha n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., ur boustouv g., ur c'hwiltouz g., ur c'hwitouz g., ur bitouz g., ur paotr strujet fall g., ur bidorc'hig g., ur minoc'h g., ur preñvig g., ur preñv-douar g. ; *er ist von sehr kleinem Wuchs*, hennezh en deus gobari ur bugel ; 3. koad g., brouskoad g., koad-med g.

Wucht b. (-) : 1. nerzh g., taerijenn b., herrusted b., taerded b., bouilher g., bouilhded b. ; *mit voller Wucht*, a-bouez korf, a-holl-nerzh e gorf, a-daol-dall, a-daol herr, a-benn herr, a-herr-kaer, a-nerzh e zivrec'h, a-dribilh, a-dro-chouk, a-fardeglev, war ziskrab, ken na strak, a-dro-herr, a-dro-jouez, a-dro-jouez-kaer, a dro vrec'h, hardizh, a-nerzh, a-nerzh-korf, a-nerzh-brec'h, a-gas ; *mit voller Wucht zuschlagen*, distagañ ur mell taol gouest da lazhañ un tarv, skeiñ hardizh, skeiñ yac'h, skeiñ kaer, skeiñ a-dribilh, skeiñ a-dro-chouk, skeiñ a-dro-jouez, skeiñ a-fardeglev, daoudaoliñ, skeiñ da lazhañ, distagañ ur makez taol gouest da lazhañ un den ; *mit voller Wucht gegen eine Mauer fahren*, mont da skeiñ a-blom (a-gas) ouzh ur voger, mont a-herr-kaer a-benn en ur vur, mont da bladañ (da flastrañ frank) ouzh ur voger ; *die Wucht der Sturzwelle schleuderte ihn gegen die Relling*, an taol-mor en doa stropet (torimellet, foeltet, strinket) anezhañ ouzh al listenn ; 2. [dre skeud.] P. *das ist 'ne Wucht*, dreist eo, dispar eo, n'emañ ket ar sifern gant an dra-se, se 'vat a zo ur marvailh, en e barfeted emañ ; 3. [dre skeud.] P.

jemandem eine Wucht verpassen, kefestañ u.b., kalafetiñ u.b., frigasañ u.b., darc'haouiñ gant u.b., dotuañ u.b., kargañ u.b. a vazhadoù, gwiskañ ur saead vazhadoù d'u.b., reiñ ur pulloc'h d'u.b., reiñ beuz d'u.b., reiñ kastilhez d'u.b., reiñ bod d'u.b., reiñ deñv d'u.b., kompezañ u.b., reiñ roustadoù druz d'u.b., blodañ kostoù u.b., dresañ e ganellou d'u.b., plantañ taolioù gant u.b., reiñ an drell d'u.b., reiñ un distres d'u.b., reiñ un dres d'u.b., reiñ ur prad d'u.b., reiñ ur pred d'u.b., reiñ ur predad d'u.b., eeunañ e dort d'u.b., ober un dres d'u.b., dresañ u.b., reiñ ur freilhad d'u.b., difeskinañ u.b., rahouenniñ u.b., koaniañ u.b., terkañ u.b., teurkiñ u.b., trepanañ u.b., sec'hañ e fri d'u.b., kizañ fri u.b., torbilat u.b., muntrañ u.b. a-daolioù, lopañ u.b., lopañ war u.b., freskañ u.b., drailhañ u.b. kig-hag-eskem, drailhañ e c'henoù d'u.b., reiñ e dus d'u.b., skrivellañ mat u.b. / diboultrañ pizh dilhad u.b. / frotañ kaer u.b. / sevel koad dreist u.b. (Gregor), reiñ ur roustad d'u.b., reiñ ur gempenn d'u.b., reiñ ur c'hempenn d'u.b., reiñ bourr d'u.b., diboultrennañ u.b., reiñ e lip d'u.b., reiñ e damm lip d'u.b., kalkennata u.b., sevel (tennañ, tailhañ) korreenn da (diouzh, diwar) u.b., mont a-grabanadoù d'u.b., mont d'u.b. a grogoù berr, boureviañ u.b. a daolioù, malañ u.b. a daolioù, sevel akuilhetenn diwar u.b., bazhata kaer (fustañ, pilat, kannañ, fraeañ, pavata) u.b., ober un diroufennañ d'u.b., druilhañ u.b., reiñ segal d'u.b., ober bleud gant u.b., frikañ u.b., domañ u.b. a gof da gein, teurkiñ e vaout d'u.b., maoutañ u.b., kannañ u.b. evel ur sac'h en dour, broustañ u.b. a daolioù, c'hwistata u.b., fiblañ u.b., rordañ u.b., gwialennañ u.b., gwalennañ u.b., gwalennata u.b., fraoulat gant u.b., lorgnañ u.b., lorgnañ war u.b., mac'homañ u.b., skeltrennañ u.b., skeiñ gant u.b. a daolioù bazh, tapout ar vazh gant u.b., tapout ar gefienn gant u.b., reiñ koad d'u.b., rein laz d'u.b., reiñ ul laz bazhadoù d'u.b., reiñ ur gwiskad bazhadoù d'u.b., reiñ ur saead bazhadoù d'u.b., reiñ kordenn war e lér d'u.b., foeltrañ bazhadoù gant u.b. ; *seine Frau verprügeln*, foetañ e wreg, lakaat koad an ti da gouezhañ war kein e wreg (Gregor) ; *sie verprügelt ihren Mann*, skeiñ a ra gant he fried, primoc'h eo da reiñ fest ar geuneudenn d'he gwaz eget hini ar gokellenn ; *sooft er kam, wurde er verprügelt*, kel lies gwech e teue, kel lies a daolioù a dape - kel lies tro ma teue e tape taolioù ; *jemanden gehörig verprügeln*, *jemanden gebührend verprügeln*, fraeañ yac'h u.b., fraeañ kaer u.b., kannañ u.b. evel ur sac'h en dour.

wuchten V.k.e. (hat gewuchtet) : sevel gant poan vras.

V.gw. (hat gewuchet) : pouezañ a-holl-nerzh e gorf.

wichtig ag. : 1. taer, feuls ; *mit wichtigen Pinselstrichen*, a daolioù bras gant ar barr-livañ ; 2. tolzennek, pounner, postek, lourt, diskrelu, mellek, landrammus, piltosek, pout, dotu.

Wichtigkeit b. (-) : 1. taerder g., feulster g. ; 2. piltosegezh b.

wudl estl. : *wudl ! wudl ! toeik ! toeik !*

Wühlarbeit b. (-, -en) : [dre skeud.] irienn b., korvigell b., itrik g., kavailh g., ardivinkoù lies.

wühlen V.gw. (hat gewühlt) : 1. dispac'hañ, turiañ, turiellat, finouc'hellañ, hoc'hellat, fojal, fojañ, fojiñ, gozellat, turlutañ, turmudañ, arat ; *in der Erde wühlen*, dispac'hañ an douar, turiañ, finouc'hellañ, hoc'hellat, pigosat an douar gant e voj, toullañ-didoullañ an douar, ober ur gleuzadenn, ober un tamm kleuzadenn, kleuzañ an douar ; *nach Trüffeln wühlen*, klask trufennoù ; *Maulwürfe graben und wühlen*, ar gozed a c'haran an douar, fojal (fojañ, fojiñ, arat) a ra ar gozed.

2. firbouchañ e, furchal, furchal e, furchata e, furediñ e, furikat e, ober ar furch e, ober furch e, ober furch ha klask e, furikat, fuketel e, fuketel, dispac'hañ, turmuch e, turlutañ, c'hwiliañ, c'hwiliañ e, brellañ e, furgutañ e, diskrañ e, pismigañ ; *in einer Schublade wühlen*, firbouchañ (furchal, furchata, fuketel, furikat, furediñ, turmuch, c'hwiliañ, brellañ, furgutañ, diskrañ) en un diretenn, c'hwiliañ (furchal, turlutañ, fuketel, furikat, dispac'hañ) un diretenn.

3. [dre skeud.] *im Geld wühlen*, dastum arc'hant gant ar bal-daol, ruilhal an arc'hant gant e zaouarn, bezañ an arc'hant o ruilhal etre e zaouarn, meskañ arc'hant, meskañ gwenneien, maniañ arc'hant, embreger arc'hant, merat arc'hant, meudañ gwenneien, kaout gwenneien da grabanata forzh pegement, dastum arc'hant evel ur mengleuzier, dastum arc'hant dre an nor ha dre ar prenestr, dastum arc'hant a-vozadoù, ober aour gant morzholioù, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, kaout arc'hant d'ober teil, kaout arc'hant hardizh, kaout mouloù, kaout kregin, kaout ur madoù bras, bezañ pinvidik-bras, bezañ pinvidik-mor (pinvidik evel ar mor, pinvidik-pounner, pinvidik-peurfont), bezañ pinvidik-brein, bezañ pinvidik-parfont, bezañ pinvidik-lous, bezañ an arc'hant war ar raden gant an-unan, ober arc'hant war an oaled, bezañ danvez d'an-unan, tapout gant an-unan, tapout forzh gwenneien, ober e graf, ober e eost, ober krazadenn, ober god, ober godell, ober yalc'h, ober fortun, ober ur fortun, fortunañ, ober berzh, ober struj, redek an dour d'e vilin, ober mat, bezañ kreñv an traoù gant an-unan, bezañ kreñv e chouk, bezañ kreñv e gein, bezañ klok, gounit arc'hant gant ar rozell, gounit arc'hant bras, dastum kregin gant ar rozell, dastum arc'hant a-foziadoù, bevañ war an ton bras, bezañ mat an traoù gant an-unan, bezañ druz ar geustereñn gant an-unan, bezañ plousaet mat e votoù, bezañ aes e borpan, bezañ uhel an dour gant an-unan, kaout arc'hant gwalc'h e galon, bezañ foenn er rastell gant an-unan, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ arc'hantet bravik, ren ur vuhez pompus, bezañ pinvidik-dreist, kaout madoù, gouzout brav keinañ, bezañ mat da geinañ, heoliañ gant e arc'hant, bezañ war flod e-kreiz ar pinvidigezhioù (Gregor) ; *in einer Wunde wühlen*, gwaskañ war ar gwiridig (ar gor, ar glañvenn, ar galedenn) ; *ein wühlender Schmerz*, ur boan c'harv, ur boan c'hrevus, ur boan skrijus b.

4. *gegen die Regierung wühlen*, toullañ dindan (kabalat a-enep, irienniñ a-enep, penefiañ a-enep) ar gouarnamant, tennañ an dour diwar prad ar gouarnamant, distreiñ an dour diwar prad ar gouarnamant, falc'hat e brad d'ar gouarnamant, troc'hañ ar foenn dindan treid ar gouarnamant, lakaat da drenkañ enep ar gouarnamant.

V.em. : **sich wühlen** (hat sich (t-rt) gewühlt) : *sich in die Erde wühlen*, mont da guzhat dindan an douar, mont da skoachañ e-barzh an douar.

Wühler g. (-s,-) : **1.** dispac'her g., penn-dispac'h g., iriennet g., kavailher g. ; **2.** [loen.] dispac'her g., turier g.

Wühlerei b. (-s,-en) : **1.** irienn b., korvigell b., itrik g., kavailh g., ardivinkoù lies. ; **2.** turiañ g., turiadennoù lies.

wühlerisch ag. : dispac'hus.

Wühlmaus b. (-,-mäuse) : [loen.] muenn b.

Wühltisch g. (-es,-e) : [kenwerzh] taol firbouchañ b.

Wuhne b. (-,-n) : toull er skorn g.

Wulch n. (-s) : lizadur g. ; *durch Eutrophierung kann Nitrat die Bildung von Wulch in den Lagunen verursachen*, an eutrofiñ abalamour d'an nitrat a c'hall bezañ pennkaoz d'al lizadur e loc'hoù 'zo.

Wulst g. (-es,Wülste) / b. (-,-Wülste) : **1.** bouf g., bolzenn b., bolz g., bos g., bourled g., stambouc'hadenn b., riz g., gwakol g./b., bouzellenn b. ; *Wulst am Rock*, bourledenn b., gwakel b., gwakol b./g., riz g. ; **2.** [tisav.] moulladur g. ; **3.** [tekn.] torchennig b., bolzig g. ; **4.** [korf.] bloneg g., bourrellenn vehin b., lard-marv g. ; *Wülste am Körper haben*, bezañ kochet ar c'hig war an-unan.

wulsten V.gw. (war gewulstet) : gweañ, tortisañ, bolzenniñ.

Wulsthaar n. (-s,-e) : blev troñset str., blev c'hwezet str., blev poufet str.

Wulsthaut b. (-,-häute) : [louza.] gwisk tog-touseg g., krogenn b.

wulstig ag. : bolzet, c'hwezet, boufant, bolzennus, stambouc'het, kochet, bouzellennek ; *wulstige Lippen*, muzelloù kig-sall lies., diweuz tev lies., muzelloù distroñset lies., muzelloù pod-kambr lies.

Wulstling g. (-s,-e) : [louza.] amanit str. ; *orangegeleber Wulstling*, oroñjez str.

Wulstlippen lies. : muzelloù kig-sall lies., diweuz tev lies., muzelloù distroñset lies., muzelloù pod-kambr lies.

Wulstlocke b. (-,-n) : kog g. [liester kig].

Wulstreifen g. (-s,-) : [tekn.] bouzellenn-rod ur bolzig dezhi b.

Wulstschiene b. (-,-n) : [tekn.] roudenn div volzig dezhi b.

wummern V.gw. (hat gewummert) : tregerniñ, krozal, grontal, trouzal, brunellat, trouzkrozal, sourral.

wund ag. : **1.** gloazet, gouliet, krignet, krafignet, dirusket ; *sich wund reiben*, diruskañ (kignat, garchenniñ) e groc'henn, en em grafignat ; *sich die Füße wund laufen*, diruskañ e dreid dre forzh bale, tapout filboc'hennoù en e dreid, lazhañ e dreid, kerzhet ken e foeltr e dreid, tapout goulioù en e zaoudroad dre zalc'h bale, tapout klogorennoù en e zaoudroad dre zalc'h bale, kignat e zaoudroad o vale kalz, bezañ sabaturet goude keit hent (gant ar re gerzhet, gant ar c'herzhet re) ; *von diesen Schuhen bekomme ich wunde Füße*, sabaturet e vez va z Reid gant ar botoù-se, tapout a ran klogorennoù gant ar botoù-se ; *wund reiben*, garchenniñ ; *ein Tier wund schießen*, gloazañ (gouliañ) ul loen (gant un tenn) ; *eine wunde Stelle*, ur gouli g., ur glañvenn b., ur gignadenn b., ur c'hloaz b. ; **2.** [dre skeud.] *der wunde Punkt*, ar gwiridig g., ar gor g., an tu gwan g., an tu gwak g., an tu gwiridik g., an tu kizidik g., ar glañvenn b. ; *jemandes wunden Punkt suchen*, klask peg war u.b., klask pleg war u.b., klask an tu war u.b., klask e du war u.b., klask e dro war u.b. ; *jemanden an seinem wunden Punkt treffen*, pikañ kalon u.b. er bev, tizhout u.b. er bev, gwaskañ war ar gor, gwaskañ war kaledenn u.b., pouezañ war ar glañvenn *ich kenne seinen wunden Punkt*, me a oar ar pleg warnañ, anavezout a ran an tu gwan anezhañ.

Wundarzt g. (-es,-ärzte) : [kozh] surjian g.

Wundbrand g. (-s) : [mezeg.] tan-sant-Anton g., tan-sant-Marsel g., brein-krign g., marvenn b.

Wunde b. (-,-n) : gloaz b., gouli g., gloazadenn b., gloazadur g., tapadenn b., klañvenn b., bles g., blesadur g.,

kignadenn b., mac'hagn g. ; *eine schwere Wunde*, ur gwall c'houlï g., ur goulï grevus g., ur c'hloaz c'hrevus b. ; *eine Wunde mit Wasser säubern*, gwalc'hiñ ur goulï gant dour ; *jemandem Wunden schlagen*, goulïañ (gloazañ, goulïata, mac'hagnañ, gwallaozañ) u.b. ; *die Wunde heilt (vernarbt)*, kleizhennañ (kigañ, kigennañ, teñvañ, kroc'henniñ, kizañ, pareañ) a ra ar goulï, neveziñ a ra ar c'hroc'henn war ar goulï ; *die Wunde ist vernarbt*, kleizhennet eo ar goulï ; *die Wunde heilt nicht zu*, ar goulï a chom digor ; *Schließung einer Wunde*, kigennadur g., kigennerezh g., kleizhennerezh g., teñverezh g. ; *eine Wunde behandeln*, louzaouiñ ur goulï ; *rund um die Wunde war das Gewebe entzündet und angeschwollen*, fulor ha koeñv a oa en-dro d'ar goulï ; *an seinen Wunden sterben (seinen Wunden erliegen)*, mervel diwar e c'houlïoù (diwar e c'hloazioù) ; *sie hat eine Wunde am Bein*, ur c'harad he deus ; *zu einer Wunde heranwachsen*, goulïañ ; *voll Blut und Wunden*, gouliek ; *sein ganzes Gesicht war eine einzige Wunde*, ne oa nemet ur goulï eus tout e zremm ; *Wunden hervorruhend*, goulïus ; *eine Wunde heilen*, yac'haat ur goulï, pareañ ur goulï ; *eine Wunde durch Saugen heilen*, spinañ ur goulï ; *die Zeit heilt Wunden*, pep tra a dremen gant an amzer, ar poanioù ivez - padout a ra hiroc'h ar vuhez eget ar poanioù - gant an amzer hag an avel ez a pep anken war o divaskell ; *von einem Schuh verursachte Fußwunde*, sabatur g./b. ; [dre skeud.] *eine alte Wunde wieder aufbrechen lassen*, neveziñ poan u.b., deneveziñ poan u.b.

Wundeisen n. (-s,-) : [mezeg.] aprouetez b. (Gregor).

Wunder n. (-s,-) : 1. [relij.] burzhud g., mirakl g. ; *sie hatten noch nie ein solches Wunder erlebt*, n'o doa ket gwelet hevelep burzhud biskoazh ; *wie durch ein Wunder*, evel dre vurzhud, e-giz dre virakl ; *Ort, wo ein Wunder stattgefunden hat*, lec'h burzhudet g.

2. burzhud g., marzh g., marvailh g., tredemarzh g., moliac'h g., souezh g., estlamm g., estlammded b. ; *wie durch ein Wunder*, evel dre hud, evel dre vurzhud, evel dre achantouriezh, evel dre un dro-hud ; *kein Wunder, dass ..., n'eo ket marzh (burzhud, souezh) ..., n'eus ket peadra da estlammiñ ma*, kement-mañ ne zle estonañ den, n'hon eus ket da vezañ souezhet o welet seurt traoù ; *kein Wunder, dass ihm so etwas zugestoßen ist*, ouzh an tu ma vrall ar wezenn e rank kouezhañ - n'eus ket da vezañ souezhet o welet petra 'zo degouezhet gantañ ; *das grenzt ja schon an ein Wunder*, an taol-se a denn d'ar burzhud ; *das ist kein Wunder*, n'eo ket marzh kement-se ! ; *Wunder der Natur*, marzhioù ar grouadelezh (an natur) ; *die sieben Weltwunder*, Seizh Marvailh (seizh marzh, seizh burzhud) ar Bed lies., moliac'hoù ar bed lies. ; *ein Wunder an Schönheit*, ur burzhud a goantiz g., ur plac'h kenedus-espar b., ur fulenn a blac'h b., ur dra eus ar c'haerañ g., ur c'haer-kaer a dra g., un tamm friant g., ul lipadenn b., un tamm brav a blac'h b., ur farodez b., ul labousell b., ur sukenn b., ur gaer a blac'h b., ur pakad brav a blac'h b., ur vouilhez plac'h b., ur gurun a blac'h b., ur plac'h gwall vrav b., ur plac'h kaer-distailh b., ur plac'h kaer-eston b., ur plac'h kaer-meurbet b., ul loskadenn b., ur c'harsalenn b., ur femelenn b., ur

garvez b., ur blantenn b., ur gouarc'henn b., ur goantenn b., ur gaerenn b., un deken b., ur chevrenn b., un hadenn b., ur gaer a hadenn b., ur boked g., ur babig koant g., ur plac'h stipet b., ur stipadenn b., un darinenn a blac'h b., fleurenn ar merc'hed b., ur c'hwenenn b., ur geurenn b., ur gogez g. ; *sie ist ein Wunder an Perfektion*, n'eus ket eviti, hounnezh a zo un disparadenn, dibar eo, dindan tro an heol (dindan an Neñv) n'eus den a ve par dezhi, n'eus den ebet a vefe par na tost dezhi, n'eus ket un den re da homañ, n'eus den ebet heñvel outi, n'he deus ket he far (Gregor) ; *das ist ein wahres Wunder*, eus ar c'haerañ eo, un estlamm eo, ur burzhud (ur marzh, ur souezh) eo, pebezh burzhud ! ; *du wirst dein blaues Wunder erleben*, a bep seurt buhezioù az po - kouezhañ a ri war da gement all - kouezhañ a ray an alvaon warnout - taolet e vi en alvaon - trenk ha c'hwerv az po - kejañ a ri gant an trenk hag ar c'hwerv - gwelout a ri a bep sort, re gamm ha re dort - da gont a euzh az po - ne vi ket evit disaouzanañ - peadra da euzhiñ az po - mantrañ a ri - tro-ha-tro az po fred da euzhiñ ha da ouelañ - da zelazhoù az po - trenk ha c'hwerv a gavi.

3. troioù-lavar : *Wunder tun (wirken)*, bezañ marzh (souezh, burzhud, tredemarzh) ; *Wunder vollbringen*, ober marvailhoù, ober burzhudoù ; *ein paar fest entschlossene Leute können Wunder vollbringen*, un niver bihan a dud mennet start a zo gouest d'ober burzhudoù ; *Wunder (was) denken*, *Wunder (was) glauben*, *Wunder (was) meinen*, ober marzh, ober souezh ; *er glaubt, Wunder was getan zu haben*, krediñ a ra dezhañ bezañ kaset da benn un taol-kur sebezus, hennezh en em gav, 'vat ! hennezh en em gont, 'vat ! hennezh en em zoug, 'vat ! hemañ a soñj dezhañ en deus graet un taol kaer (ur pezh kaer), hennezh a gred gantañ bezañ graet un dra dispar, krediñ a ra dezhañ ez eus peadra da estlammiñ gant pezh en deus graet, sellet a ra outañ e-unan evel ouzh ur mailh ; *er hält sich für Wunder was*, krediñ a ra dezhañ bezañ pevare person an Dreinded, krediñ a ra dezhañ e sav an heol en e revr ; *es ist ein Wunder, dass er noch lebt*, burzhud eo ne vefe ket marvet - chomet eo bev dre vurzhud - chomet eo bev, ur marzh !

wunderbar ag. : 1. marzhus, marzhek, marzhel, boemus, moliac'hus, moliac'hel, burzhudek, burzhodus, dreist, dispar, euzhus mat, a-stroñs, estlammus, marvailhus, kenedus-espar, brav ha kempenn, brav da sabatuiñ, kaer-eston ; *du bist einfach wunderbar*, un den out n'en deus ket e bar, un disparadenn a zo ac'hanout, n'eus den ebet heñvel ouzhiñ, n'eus ket un den re dit, n'eus den ebet a vefe par na tost dit ; *das Wunderbare*, ar pezh boemusañ en dra-se, ar marzherezh g., ar marvailh g. ; *das wäre wunderbar !* se 'vat a vefe ur marvailh ! ; 2. [relij.] miraklus, burzhodus.

Wunderbare(s) ag.k. n. : marzherezh g., marvailh g., lanfas tra g.

wunderbarerweise Adv. : dre vurzhud.

Wunderbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] risin g.

Wunderbekehrung b. (-,-en) : distro vurzhodus b.

Wunderbild n. (-s,-er) : imaj burzhodus g.

Wunderblume b. (-,-n) : [louza.] boked-ar-sterenn g., boked-ar-sterenn-vras g. .

Wunderbrunnen g. (-s,-) : feunteun vurzhodus b., eien vurzhodus b., mammenn vurzhodus b.

Wunderding n. (-s,-e) : marvailh g., istrogell b., ardigell g./b., tra souezhus g., tra iskis g., istrogell tra g., estrañjeri b., esparadenn b., gwikefre b., lanfas tra g. ; *Wunderdinge berichten*, kontañ marvailhoù, marvailhat.

Wunderdokter g. (-s,-en) : [gwashaus] triakler g., operataer g., oprater g., diskonter g., bamer g., bamour g., brizhmedisin g.

Wundererscheinung b. (-,-en) : emziskouezidigezh vurzhus b.

Wundergeschöpf n. (-es,-e) : disparadenn b.

Wunderglaube g. (-ns) : kredenn er burzhudoù b., kredenn er vuhez dreistnatur b., kevrinezh b., kevrinadegezh b., kevrinadelezh b.

Wundergläubig ag. : hag a gred er burzhudoù, hag a gred er vuhez dreistnatur b.

Wunderheiler g. (-s,-) : diskonter g., pareer g., pareour g., yac'haer g., burzhudour g., burzhuder g. ; *auf eine Krankheit spezialisierter Wunderheiler*, diskonter diouzh un droug bennak g. ; *der Wunderheiler hatte kaum ein Wort gesagt und schon war das Bein des Kindes wieder eingerenkt und es konnte sofort laufen*, a-vec'h m'en doa komzet an diskonter, gar ar bugel a a oa diskoulmet, ha raktal e valeas.

Wunderheilige(r) agk. g./b. : [relij.] sant pareer g., santez pareerez b. ; *manche beten zum Wunderheiligen Josef Kentenich, damit sie selbst oder Bekannte vom Krebs geheilt werden*, sant Josef Kentenich a vez pedet gant tud 'zo ouzh ar c'hriñ-bev.

Wundheilkraut n. (-s) : [louza.] gleizh-glas str., louzaouenn-santez-Veronika b.

Wunderheilung b. (-,-en) : pare miraklus g., pareidigezh viraklus b., pareañs viraklus b.

Wunderhorn n. (-s,-hörner) : [barzh.] korn-boud hud g.

wunderhübsch ag. : kaer-distailh, kaer-meurbet, kaer-kaer, koant-hardizh, koant-ifam, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, kenedus-espar, hollgaer, kaer evel un delwenn, kaer evel an deiz, kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, kaer evel ur rozenn, kaer evel an dour, koant evel un ael Doue, kaer evel ar baradoz, koant evel ur boked, kaer-dispar.

Wunderkerze b. (-,-n) : goulaoenn-goar hud b.

Wunderkind n. (-s,-er) : bugel hep e bar g., bugel hep e hañval g., disparadenn b.

Wunderkur b. (-,-en) : kur vurzhus b.

Wunderlampe b. (-,-n) : kleuzeur hud b., lamp hud g.

Wunderland n. (-s,-länder) : bro ar marvailhoù b., bro varvailhus b., bro vurzhus b.

wunderlich ag. : souezhus, iskis, sebezus, estonus, droch, kurius, pampes, digunvez, digustum, divoutin, iskriv, loukes, estrañch, espar, ivin, drol ; *eine wunderliche Geschichte*, un afer souezhus b., un istor souezhus (iskis, kurius) g. ; *wunderliche Geschichten erzählen*, reiñ paribolennoù drol da glevet ; *ein wunderlicher Kauz*, un ibil g., ul labous g., ul labous iskis a zen g., ul labous a jav g., ur c'hwil g., un evn g., un oristal g., un oristal a zen g., un orin g., un orin den g., un orin a zen g., ur pichon g., un abostol g., ur boufon g., un ebeul g., ur fouin g., ur pipi g., un hinkin g., un istrogell g., ur mailhard g., un tamm paotr iskis g., ur pitaouenneg g., ur gwikefre g., un istrelog g., ur

marc'h-lu g., ur c'halkenn g., ur galkenn b., ur papigo g., un istañsour g., ur pitouch g., un diaoul a zen g., un aotrou g., un den espar g.

Wunderlichkeit b. (-) : iskister g., iskisted b., esparder g., esparded b., drocherezh g.

Wundermann g. (-s,-männer) : burzhudour g., burzhuder g.

Wundermärchen n. (-s,-) : marvailh g., moliac'h g.

Wundermittel n. (-s,-) : louzoù mat evit kement seurt kleñved a zo tout g., louzoù hollbare g., orietan g., peurlouzoù g.

wundern V.k.e. (hat gewundert) : souezhañ, sebezañ, estonañ, bamañ, estlammiñ, saouzaniñ, mantrañ, sabatuiñ ; *das wundern mich gar nicht*, n'on ket souezhet (ne ran ket souezh) tamm ebet - ne ran ket marzh war gement-se, neudenn ebet - n'on ket souezh, tamm ebet ; *das sollte mich wundern*, souezh a rafenn ma c'hoarvezfe un dra seurt-se, marzh a rafenn ma c'hoarvezfe kement-se, un eston e vefe, se a vefe ur marvailh, ur souezh e vefe ; *lassen Sie sich das nicht wundern*, n'eus ket ezhomm da vezañ souezhet evit gwelet kement-se, arabat deoc'h ober marzh war gement-se, arabat deoc'h ober souezh o welet seurt traoù, n'hoc'h eus ket da vezañ souezhet o welet seurt traoù ; *es wundern mich, so etwas zu hören*, souezhet on evit klevet kement-mañ, souezhet on gant ho komzoù, ar pezh a lavarit am laka souezhet, mantret on o klevet an dra-se, estonet on meurbet o klevet kement-mañ, va estonañ a rit gant ho komzoù, eston eo ganin klevet kement-mañ, ur serzh eo din klevet seurt traoù ; *das würde mich nicht wundern*, ne vefe ket iskriv ganin.

V.em. : **sich wundern** (hat sich (t-rt) gewundert) : souezhiñ, sebeziñ, estoniñ, bamañ, marvailhañ, saouzaniñ, estlammata, goulenn ouzh an-unan ; *sich über etwas wundern*, bezañ souezhet (sebeziñ) gant udb, ober marzh war udb, souezhiñ (estlammiñ, bamañ) ouzh udb, ober estlammoù dirak udb, bezañ lakaet souezhet gant udb, sellet a-bann ouzh udb ; *ich kann mich nicht genug darüber wundern*, n'emaon ket evit krediñ ez eo c'hoarvezet an dra-se, n'on ket disaouzanet c'hoazh, n'emaon ket evit disaouzanañ (evit en em gavout diwar gement-se), eston eo ganin.

wundernehmen V.dibers. rannadus (nimmt wunder / nahm wunder / hat wundergenommen) : 1. souezhañ, sebezañ, estonañ, saouzaniñ, bamañ ; *es nimmt nicht wunder, dass ...*, n'eus ket ezhomm da vezañ souezhet evit ..., n'eo ket souezh (marzh, burzhud) ..., n'eus ket peadra da estlammiñ ma ..., hep estlamm ma ..., kement-mañ ne zle estonañ den, n'hon eus ket da vezañ souezhet ma ... ; 2. [Bro-Suis] dedennañ.

Wunderöl n. (-s) : [mezeg.] eoul risin g.

Wunderquelle b. (-,-n) : feunteun vurzhus b., eien vurzhus b., mammenn vurzhus b.

Wundersalz n. (-es,-e) : holen Glauber g. [sulfat sodiom].

wundersam ag. : souezhus, iskis, iskriv, loukes, sebezus, estonus, droch, digunvez, digustum, divoutin.

wunderschön ag. : 1. kaer-distailh, kaer-kaer, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, koant-ifam, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, kenedus-espar, hollgaer, kaer evel un delwenn, kaer evel an deiz, kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, kaer evel ur rozenn, koant evel ur rozenn,

kaer evel an dour, koant evel un ael Doue, koant evel ur boked, kaer evel ar baradoz, kaer-dispar, eus ar c'haerañ, eus ar re gaerañ, pompadus ; *ein wunderschönes Ding*, ur c'haer-kaer a dra g. ; **2.** marzhus, marzhel, marzhek, boemus, moliac'hus, moliac'hel, burzhudek, burzhudus, brav ha kempenn, dreist, dispar, euzhus mat, a-stroñs, estlammus ; *etwas Wunderschönes*, ul lanfas tra g.

Wundertat b. (-, -en) : burzhud g., marvailh g., kur b., taol-kaer marzhus g.

Wundertäter g. (-s, -) : burzhuder g., burzhudour g.

wundertätig ag. : hag a ra burzhudoù, burzhuder.

Wundertätigkeit b. (-) : burzhudouriezh b.

Wundertüte b. (-, -n) : souezhenn b., korned madigoù gant ur souezhenn e-barzh g.

wundervoll ag. : **1.** marzhus, marzhel, marzhek, boemus, moliac'hus, moliac'hel, burzhudek, burzhudus, brav ha kempenn, dreist, dispar, euzhus mat, a-stroñs, estlammus, kenedus-espar, marvailhus ; *etwas Wundervolles*, ul lanfas tra g. ; **2.** [relij.] miraklus.

Wunderwerk n. (-s, -e) : burzhud g., marvailh g., kur b., marzh g., tredemarzh g., moliac'h g.

wunderwirkend ag. : burzhudus, hag a ra burzhudoù, hag a zo burzhudus e efedoù, miraklus.

Wunderzeichen n. (-s, -) : seblant burzhudus g., sin burzhudus g., sin miraklus g.

Wundfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn draomatek b.

wundgelaufen ag. : dirusket e dreid dezhañ dre forzh bale, filboc'hennoù dezhañ en e dreid, klogorennet e dreid (goulioù dezhañ en e zaoudroad) dre zalc'h bale, kignet e zaoudroad o vale kalz, sabaturet goude keit hent, findaonet e dreid.

wundheilend ag. : dic'houlus.

Wundklee g. (-s) : [louza.] louzaouenn ar goulioù b., louzaouenn an diwad b.

Wundliegen n. (-s) : [mezeg.] trouskennoù lies.

Wundmal n. (-s, -e) : kleizhenn b. ; *die Wundmale Christi*, kleizhennoù ar C'hrist.

Wundnaht b. (-, -nähte) : [mezeg.] gwri g., azgwri g.

Wundpflaster n. (-s) : [mezeg.] sparadrap® g., lienenn-c'houli pegus b., seizenn begus b., seizenn c'houli pegus b.

Wundrand g. (-s, -ränder) : [mezeg.] bevonn ur gouli b.

Wundreiben n. (-s) : [mezeg.] garchennadur g.

Wundröhrchen n. (-s, -) : [mezeg.] korzenn-dislinañ g.

Wundrose b. (-) : [mezeg.] tan-sant-Anton g., droug-sant-Anton g., kleñved roz g. ; *Wundrose im Gesicht*, pennsac'h g.

Wundsalbe b. (-, -n) : [mezeg.] traet kleizhennañ g., traet teñvañ g., traet kigenus g., traet kleizhennus g., traet teñvus g.

Wundschnellverband g. (-s, -verbände) : [mezeg.] sparadrap® g., lienenn-c'houli pegus b., seizenn begus b., seizenn c'houli pegus b.

Wundstarrkrampf g. (-s) : [mezeg.] tetanoz g.

Wundstelle b. (-, -n) : gloaz b., gouli g., gloazadenn b., gloazadur g., tapadenn b., klañvenn b., bles g., blesadur g., kignadenn b.

Wune b. (-, -n) : toull er skorn g.

Wunsch g. (-es, Wünsche) : **1.** c'hoant g., diviz g., lavar g., dere g., grad b., doare g., jaoj g., het g., hetañs b.,

c'hoantad g., goust g., lusk g., c'hoantadenn b., c'hoantaenn b., mennad g., reked b., tid b., ezhomm g., faltazi b., santimant g. ; *heißer, brennender Wunsch*, chal g., c'hoant du g., c'hoant bras g. ; *mein sehnlichster (innigster) Wunsch*, va brasañ c'hoant g., va c'hoant donañ g. ; *mein sehnlichster (innigster) Wunsch, ist hinzugehen*, n'em eus ken c'hoant nemet mont di, va spered a venn mont di, di eo e tenn va c'halon ; *den Wunsch haben (hegen) zu ...*, bezañ gant ar c'hoant da, bezañ gant ar santimant da, c'hoantaat, fellout d'an-unan, mennout, bezañ mennet da ... ; *ein Wunsch kam in ihm auf*, un santimant a zeuas dezhañ ; *einen Wunsch aussprechen (äußern)*, dispakañ (disklêriañ) e c'hoant, reiñ e c'hoant da c'houzout, komz diwar-benn ober udb, goulenn udb ; *die Leute äußerten den Wunsch, dorthin zu gehen*, an dud a c'houlennas mont di ; *einen Wunsch erfüllen (erhören)*, seveniñ ur c'hoant, leuniañ ur c'hoant, klevet ouzh u.b. ; *jeder Wunsch wird Ihnen erfüllt*, goulennit hag ho po, graet e vo pep tra diouzh ho faltazi, graet e vo pep tra diouzh ho mod, ho koulenn ho po, ne vo nac'het netra ouzhoc'h ; *jemandes Wünschen entgegenkommen*, reiñ (seveniñ) e c'hoant d'u.b., gwalc'hañ u.b., reiñ e c'houlenn d'u.b., reiñ pep tra d'u.b. diouzh e c'hoant, reiñ pep tra d'u.b. diouzh e faltazi, ober pep tra diouzh mod u.b., terriñ e c'hoant d'u.b., seveniñ c'hoant u.b., dic'hoantañ u.b., bastañ da c'hoant u.b., ober grad u.b., ober hervez youl u.b. ; *die Erde ist zu klein, um all unsere Wünsche zu erfüllen*, an Douar a zo re vihan da leuniañ holl c'hoantoù hor galon, an Douar a zo re vihan da walc'hañ holl c'hoantoù hor galon ; *jemandem jeden Wunsch von den Augen ablesen*, ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b. ; *wir sind all seinen Wünschen entgegengekommen*, e holl zivizoù a oa bet graet dezhañ, e holl lavarou a oa bet graet, dic'hoantet penn-da-benn e voe, graet hor boa pep tra diouzh e vennozh, e holl c'houlennou en doa bet ; *der Umgang mit Politikern erweckte in ihm den Wunsch, Diplomat zu werden*, pleustr ar bolitikourien en doa roet dezhañ c'hoant da vezañ kannad, pleustr ar bolitikourien en doa dihunet (enaouet) ennañ ar c'hoant da vezañ kannad ; *ich kann Ihren Wunsch leider nicht erfüllen*, n'em eus ket dour a-walc'h em milin evit malañ hoc'h arveal, n'on ket evit ober ar pezh a c'houlennit, n'on ket evit ober ar pezh a zo en ho faltazi, n'on ket evit ober ar pezh a zo diouzh ho mod, en dic'halloud emañ, er bloù emañ ; *er hat meinen Wunsch erfüllt*, graet en deus diouzhin, graet en deus diouzh va faltazi, graet en deus diouzh va mod ; *seinen Wunsch wurde nicht erfüllt*, menel a reas war e c'hoant, menel a reas war e c'houlenn, menel a reas war e naon, chom a reas tarluch ; *seinen Wunsch befriedigen*, kaout e c'hoant, kaout e c'houlenn, kaout e vennad, kaout e youl, kaout e gont, kavout e gont, terriñ e c'hoant, tapout e c'hoant, tremen e c'hoant, seveniñ e c'hoant, kaout e walc'h, en em walc'hañ ; *alles geht nach Wunsch*, treiñ a ra ar bed evel ur ganell, pep tra a c'hoarvez evit ar gwellañ, distok e ya pep tra, pep tra a ya diroufenn en-dro, pep tra a ya lampr en-dro, mont a ra klok an traoù, mont a ra pep tra en hon diviz (diouzh hon diviz, reizh hag en urzh, hervez hor c'hoant, en hon dere, diouzh hon dere, d'hor grad, en hon doare, diouzh hon doare), treiñ a ra lenkr an traoù, plaen ha brav e ya pep tra, mont a ra pep tra a het (Gregor) ; *ein Haus nach seinem Wunsch*, un ti digantañ e-

unan g., un ti hag a ya mat dezhañ g., un ti diouzh e c'hoant g., un ti diouzh e galon g., un ti diouzh e faltazi g., un ti diouzh e zoare g., un ti diouzh e vod g., un ti diouzh e zere g., un ti en e zere g., un ti diouzh e jaoj g., un ti d'e c'hrad g. ; *etwas ganz nach Wunsch und Laune tun*, mont a-raok e benn, leuskel e froudennoù da levial an-unan, ober udb hervez e froudennoù, ober udb diouzh ma tro en e benn (hervez e did, diouzh e benn, en e ziviz, diouzh e ziviz, diouzh e imor, diouzh e vod, hervez e faltazi, diouzh e faltazi, diouzh e zere, diouzh e zoare, diouzh e jaoj) ; *auf Wunsch*, n'eus nemet goulenn d'ober, diouzh c'hoant, diouzh ho toare, diouzh ho c'hoant ! diouzh ma fell deoc'h ! hervez ho plijadur ! diouzh ma fell deoc'h e ve ! hervez ma kav deoc'h eo ar gwellañ ! en ho tiviz ! diviz deoc'h ! ; *sich nach jemandes Wünschen richten*, ober e holl zivizoù (e holl lavarou) d'u.b., reiñ pep tra d'u.b. diouzh e c'hoant, reiñ pep tra d'u.b. diouzh e faltazi, ober pep tra diouzh mod u.b., ober udb da c'houst u.b., gwalc'hañ u.b., ober diouzh c'hoant u.b., ober diouzh mennozh u.b., ober en (diouzh) diviz u.b. (Gregor) ; *auf jemandes Wunsch hin*, war goulenn u.b., diwar goulenn u.b., diouzh goulenn u.b., hervez goulenn u.b. ; *ich habe keine anderen Wünsche*, ne zivizan mui netra, ne c'houlennan ken tra.

2. gourc'hemenn g., het g. ; *beste Wünsche*, gwellañ gourc'hemennou ; *Neujahrsglückwünsche*, gourc'hemennou a vloavezh mat lies., gwellañ hetoù a vloavezh mat lies.

wünschbar ag. : hetus, hetaus, reketus, c'hoantus.

Wunschbild n. (-s,-er) : uhelvennad g., uhelvennozh g., ideal g., peurvad g., uhelskeudenn b., uhelskouer b., peurbatrom g., pal meur g.

Wunschdenken n. (-s) : emdouell g., emdouellerezh g., touelladenn spered b., huñvre g., brizhuñvre b., sorc'henn b., treuzfaltazi b., desevañs b., kestell el Loar lies., faltazienn b., faltazi b.

Wünschelhut g. (-s,-hüte) / **Wünschelhütchen** n. (-s,-) : kabell hud b.

Wünschelrute b. (-,-n) : bazh andoner b., bazh eienenner b., gwalennig forc'hek b., fichell b., gwalenn fourchek b. ; *mit der Wünschelrute gehen*, ober gant ar vazh andoner (ar vazh eienenner, ur fichell), klask un eienenn gant ar vazh andoner, c'hoari gant ar walennig forc'hek.

Wünschelrutengänger g. (-s,-) : andonier g., feunteunour g., klasker dour g., skinsantour g., eienenner g.

wünschen V.k.e. (hat gewünscht) : c'hoantaat, reketiñ, hetiiñ, souetiñ, dezirout, goulenn, goul, karout, fellout, fellel, mennout, youliñ, divizout, falvezout, pediñ ; *es wäre zu wünschen, dass ...*, mat e vefe ma ... ; *jemandem alles Gute wünschen*, hetiiñ (mennout, c'hoantaat, pediñ, reketiñ) kant eurvad d'u.b. ; *ich wünsche dir viel Erfolg*, dezirout a ran e teui a-benn eus da daol ; *jemandem Glück wünschen*, hetiiñ chañs vat d'u.b., hetiiñ gras d'u.b. da vezañ ervat, hetiiñ d'u.b. e teuo pep tra da vat gantañ, c'hoantaat chañs vat d'u.b. ; *ich wünsche euch Freude und Frieden*, levezet ha peoc'h a bedan deoc'h, levezet ha peoc'h a reketan deoc'h ; *ich wünsche ihnen nichts Böses*, n'em eus ket

c'hoant ez errufe nep fortun ganto ; *jemandem gute Besserung wünschen*, hetiiñ ur pare fonnus d'u.b., hetiiñ gwelloc'h yec'hed d'u.b. c'hoantaat gwelloc'h yec'hed d'u.b. ; *wie Sie wünschen !* evel ma kavo deoc'h e vezo mat ! diouzh ma fell deoc'h ! diouzh ho tiviz (hervez ho c'hoant, en ho tere, diouzh ho tere, d'ho krad, en ho toare, diouzh ho toare) e vo ! evel a garot ! evel ma karot ! evel a hetot ! evel a blijo ganeoc'h ! evel ma plijo deoc'h ! ; *jemanden zum Teufel wünschen*, kas u.b. da foar an diaoul (da foar an ifern, da foar ar c'hwitelloù, d'ar foar, da foar an tri mil), kas u.b. da lusa, kas u.b. d'an tus, kas u.b. gant ar foeltr, kas u.b. da aveliñ e loeroù, kas u.b. da beuriñ, kas u.b. da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, kas u.b. da c'hwennat panez, kas u.b. da droadañ, karet e ve aet u.b. daouzek kant hanterkant lev dindan an douar ; *was wünschen Sie von mir ?* pesavat ? (Gregor), petra a vo a vat evidoc'h ? petra a fell deoc'h ? hag ober a rafenn evidoc'h ? peseurt a zo brav da ober ? petra a falvezit diganin ? ; *wünsche wohl zu ruhen !* nozvezh vat deoc'h ! kouskit c'hwec'h ! ; *das lässt zu wünschen übrig*, amañ e kavfed da lavaret - n'eo ket disi, pell ac'hano (war-bouez kalz, kalz a faot, kalz a vank) - peadra 'zo da glemm - n'eo ket gwall vat - gwellaat 'zo d'ober c'hoazh.

V.em. : **sich wünschen** (hat sich (t-d-b) gewünscht) : *sich (t-d-b) etwas wünschen*, c'hoantaat udb, bezañ e sell war udb, bezañ gant ar c'hoant da gaout udb, bezañ e anal war udb ; *sich sehnlich etwas wünschen*, bezañ e galon war udb, kaout c'hoant bras da gaout udb, bezañ c'hoant bras d'an-unan da gaout udb, glaourenniñ war-lerc'h udb ; *das wünsche ich mir sehnlich*, di eo e tenn va c'halon, war an dra-se eo emañ va c'halon ; *wegen meiner Kinder hätte ich mir sehnlich gewünscht, ein bisschen länger leben zu dürfen*, ezhomm am boa da vezañ chomet c'hoazh ur pennad abalamour da'm bugale ; *ich könnte mir nichts Besseres wünschen*, ne c'houlennan ket gwell, ne c'houlennan ket a well.

wünschenswert ag. / **wünschenswert** ag. : hetus, hetaus, reketus, c'hoantus.

Wunscherfüllung b. (-) : [bredoniezh] c'hoantleuniadur g.

Wunschform b. (-) : [yezh.] tro-hetiñ b., optativ g.

wunschgemäß ag./Adv. : diouzh ma felle dezhañ, diouzh e ziviz, hervez e c'hoant, en e zere, diouzh e zere, diouzh e jaoj, d'e c'hrad, en e zoare, diouzh e zoare, a-youl u.b.

Wunschkind n. (-s,-er) : bugel c'hoantaet g.

Wunschkonzert n. (-s,-e) : [skingomz] sonerezh diouzh c'hoant ar selaouerien g.

Wunschkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] kroazig b., barlen b., louzaouenn-ar-groaz b.

Wunschliste b. (-,-n) : roll an hetoù g., mennadoù lies.

wunschlos ag. : [dre skeud.] *er ist wunschlos glücklich*, laouen eo, hag en tu-hont ivez - ouzhpenn laouen eo - laouen-ran eo - ken laouen ha tra eo - laouen eo evel an heol - ken laouen hag an heol eo - seder eo evel ul laouenan - lirzhin eo evel ul laouenan - beuzet eo e-barzh al levenez - beuzet eo e-barzh al laouenidigezh - hennezh eo gwenn e ved - e barr al levenez emañ - barret a levenez eo - bez' eo laouen hed-da-hed - leun-barr a levenez eo - leun-barr eo e levenez - laouen eo evel an deiz - barleun (barruhel) eo e galon gant ar joa - meurbet a joa a zo ennañ - nijal (tridal) a ra gant al levenez - nijal a ra gant ar stad a zo ennañ - azezet (beuzet) eo en e bemp plijadur

warn-ugent - ne zoug ket mui an douar anezhañ - dibradet eo - emañ an traoù war ar pevarzek-kant gantañ - fest a zo ennañ - emañ en e laouenañ - digor eo dezhañ - evel Yann en e wele eo - emañ evel en ur pred eured - kontant eo evel ur roue war e dron - eürus eo evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud) - en e vleud emañ - en e jeu emañ - eürus eo evel seizh - eürusañ loen a daol troad war an douar eo - eürusañ den a zebr bara eo - eürusañ den dindan tro an heol eo - eürusañ den dindan an Neñv eo - eürusañ den a zo bet biskoazh eo - en e zour hag en e c'heot emañ - en e voued emañ - en e voued leun emañ - en e vutun emañ - er friko emañ - en ur friko emañ - en e wellañ emañ - barrek eo.

Wunschpartikel b. (-, -n) : [yehz.] rannig hetñ b.

Wunschring g. (-s, -e) : gwalenn hud b.

Wunschsatz g. (-es, -sätze) : [yehz.] frazenn hetñ b., lavarenn hetñ b.

Wunschtraum g. (-s, -träume) : huñvre g., sorc'henn b., sorbienn b., stultenn b., diwirionder g.

Wunschvorstellung b. (-, -en) : huñvreoù lies.

Wunschzettel g. (-s, -) : roll ar profoù da gaout [da Nedeleg] g.

Wunschziel n. (-s, -e) : ideal g., uhelvennad g., pal meur g.

wupp ! estl. / **wuppdich !** estl. : dao ! yao ! vlaou ! draou !

Würde b. (-, -n) : 1. dellezegezh b., dellez g., dellid g., briegezh b., haelled b., meurded b., meurdez b., uhelder g., uhelled b. ; *alle Menschen sind frei und gleich an Würde und Rechten geboren*, dieub ha par en o dellezegezh hag o gwirioù eo ganet an holl dud ; *die Würde der menschlichen Person, die Würde des Menschen*, dellezegezh Mab-den b., briegezh Mab-den b., an dellid a zen g. ; *ihre Würde als Menschen*, o dellid a dud g. ; *eine der menschlichen Würde entsprechende Existenz führen*, bevañ en un doare a zere ouzh dellezegezh Mab-den ; *etwas mit Würde tragen*, gouzañv udb gant briegezh, gouzañv udb gant neuz ; *sie tragen ihre bittere Armut mit Würde*, bevañ a reont e-kreiz ur baourentez an ezhommekañ met karget a zellidoù int, bevañ a reont gant neuz e-kreiz ur baourentez an ezhommekañ ; *Würde bewahren*, mirout an diavaezoù kaer, chom din, bezañ karget a zellidoù ; *seiner Würde etwas vergeben*, lakaat e anv kaer (e vrud vat) en arvar ; *etwas für unter seiner Würde halten*, bezañ fae gant an-unan ober udb, bezañ goap gant an-unan ober udb, kavout n'eo ket udb diouzh e zere, na deurvezout ober udb, na brizañ ober udb, disprizañ ober udb, kaout diegi d'udb, kavout n'eo ket udb d'e c'hrad (diouzh e zoare), kavout amzere udb diouzh an-unan ; *es wäre unter meiner Würde, mit solchen Leuten zu verkehren*, fae a vefe ganin daremprediñ seurt tud, amzere e vefe diouzhin daremprediñ seurt tud ; *mit gemessener Würde*, gant meurded, hael ha plaen.

2. briegezh b., uhelgarg b., karg enorus b. ; *die Doktorwürde*, an doktozelezh b., an doktoriezh b. ; *die Würde eines Hofrats*, karg enorus a guzulier e lez-varn uhelañ an Impalaeriezh Santel g., briegezh a guzulier e lez-varn uhelañ an Impalaeriezh Santel b. ; *jemanden*

mit einer Würde bekleiden, reiñ d'u.b. ur vriegezh bennak, lakaat u.b. en ur garg enorus bennak ; *in Amt und Würden stehen*, bezañ en ur garg uhel hag enorus.

würdelos ag. : hep dellezegezh, hep briegezh, vil, displet, divalav-mezh.

Würdelosigkeit b. (-) : dizellid g., divri g., divalaverezh g., viltañs g., displedon b., displedadurezh b., displeter g., dispLETED b., viloni b., bileni b., falloni b., vilder g., vilded b.

Würdenträger g. (-s, -) : uheliad g., penn bras g., beliour g. ; *geistlicher Würdenträger*, uheliad (penn bras) an iliz g.

würdevoll ag. : meur, hael, karget a zellidoù, leun a vriegezh, meurdedus, meurdezus, real.

würdig ag. : 1. dereat, leun a vriegezh, enorus, doujañsus, doujadus, doujus, meurdedus, meurdezus, hael, karget a zellidoù ; *eine würdige Antwort*, ur respont dereat (leun a vriegezh) g. ; 2. (t-c'h) : dellezek eus, dellezek da, din eus ; *des Lobes würdig sein*, dellezout meuleudioù, bezañ dellezek eus meuleudioù, bezañ da vezañ meulet, talvezout e vefe roet meuleudioù d'an-unan, bezañ meuleudioù d'an-unan da gaout, dellezout bezañ meulet, bezañ dellezek da vezañ meulet, bezañ dleet meuleudioù d'an-unan, meritout meuleudioù ; *Ihrer Zuneigung ist er nicht würdig*, n'eus netra vat ennañ (n'eus mann vat ebet ennañ) evit ma teufe ho kras vat dezhañ, re vat hoc'h evitañ ; *er ist dieses Amtes würdig*, dellezek eo da sammañ ar garg-se ; *er wäre würdig gewesen, dieses Amt zu versehen*, dellezek e oa da vezañ bet er garg-se ; *ich war nicht würdig, in eine solche Familie aufgenommen zu werden*, n'on bet morse dellezek da vezañ antreet e-touez ur seurt familh.

würdigen V.k.e : prizout, prizañ, priziañ, dougen bri da, istim, istimañ, doujañ, goprañ gant enor ; *jemandes Verdienste würdigen*, talvezout e zellidoù d'u.b., goprañ u.b. hervez e zellidoù, rentañ d'u.b. hervez e zellid (Gregor) ; *jemanden nach seinem Werte würdigen*, istim u.b. hervez e dalvoudegezh, istimañ u.b. evel ma telled ; *jemandes Gründe würdigen*, dougen bri da abegoù u.b. ; *jemanden keines Wortes würdigen*, na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) komz ouzh u.b., na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) lavaret ur gomz d'u.b., na blegañ da gomz ouzh u.b., bezañ fae gant an-unan kaozeal gant u.b., bezañ goap gant an-unan kaozeal gant u.b. ; *jemanden keines Blickes würdigen*, tec'hel e zaoulagad diouzh u.b., na ober van eus u.b., na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) sellet ouzh u.b., na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) ober ur sellig ouzh u.b., nac'h sellet ouzh u.b., nac'h sellet ouzh u.b., na blegañ da sellet ouzh u.b., na brizañ teuler ur sellig ouzh u.b., bezañ fae gant an-unan teuler ur sellig ouzh u.b., bezañ goap gant an-unan teuler ur sellig ouzh u.b., na leuskel ur sell da gouezhañ war u.b., lezel u.b. a-gostez, lezel u.b. war e revr ; *etwas zu würdigen wissen*, prizañ udb, priziañ udb, prizout udb evel ma'z eo dleet (evel ma faot, evel a faot).

Würdigkeit b. (-) : dellezegezh b., dellid g., briegezh b., haelled b., meurded b., merit g. ; *nach Verdienst und Würdigkeit*, hervez dellidoù (diouzh dellid) pep hini.

Würdigung b. (-, -en) : bri g., azaouez g., istim b., stad b.

Wurf g. (-s, Würfe) : 1. bann g., strink g., bannerezh g., bannidigezh b., bannadenn b., bannañ g., taol g., taolidigezh b., stlaperezh g., lañsaden b. ; *Speerwurf*,

bann-goaf g. ; *Steinwurf*, strink mein g., maenad g., taol maen g. [*liester taolioù mein*] ; *Wurf aus dem Stand heraus*, bannañ hep lañs g. ; *zum Wurf ausholen*, kemer e lañs (kemer lañs, kemer herr, kemer e randon, klask e randon, kemer e herr, kemer penn herr, kemer tizh, kemer e dizh) a-raok bannañ ; *im Wurf auffangen*, pakañ (tapout) diwar-nij, plomañ ; *Wurf beim Kegeln*, ruilhadenn b.

2. taol g. ; *einen großen Wurf tun*, ober un taol ruz, ober tro-vat, ober taol, ober un afer vat, ober un taol kaer, dont un taol kaer da vat gant an-unan, ober un ant mat ; *auf den ersten Wurf*, d'an taol kentañ, en un taol, a-daol herr, ribus, a-daol-krenn, a-daol trumm, en un taol berr, en un taol krenn, en un taol krak, en un taol buan, en un taol-tarzh ; *alles auf einen Wurf setzen*, c'hoari an taol tu pe du, c'hoari koll pe c'hounit.

3. lañs g., startijenn b. ; *das Werk hat einen großen Wurf*, lañs (startijenn) a zo gant an oberenn-mañ.

4. *Faltenwurf*, plegoù ha displegoù ur pezh mezher lies.

5. [loen.] nodad g., torad g., toradenn b., kofad g., klodad g., klodadenn b., neizhiad g., goradenn b. ; *ein Wurf Kätzchen*, un nodad kizhierigoù g., un torad kizhier bihan g., ur c'hofad (ur c'hlodad) kizhier bihan g. ; *ein Wurf Mäuse*, un neizhiad logod g., un nodad logod g., un torad logod g., ur c'hofad (ur c'hlodad) logod g., ur c'horadenn logod b. ; *ein Wurf Kaninchen*, un neizhiad lapined g., un nodad lapined g., un torad lapined g., ur c'hofad (ur c'hlodad) lapined g., ur c'horadenn gonikled b. ; *ein Wurf Ferkel*, ur wiziad b., un nodad perc'hell g.

Wurfangel b. (-,-n) : gwalenn-besketa dre vannañ b.

Wurfanker g. (-s,-) : [merdead.] eor [*hag a vez taolet er mor a-nerzh-brec'h*] g.

Wurfbahn b. (-,-en) : hent-bann g., bannhent g., treug g., treizhhent g.

Wurfbeil n. (-s,-e) : bouc'hal vrezel b., bouc'hal-vann g., tomahawk g.

Wurfblei n. (-s) : [merdead.] sont g.

Wurfbude b. (-,-n) : stal-c'hoari an diframmañ pennoù b.

Würfel g. (-s,-) : **1.** diñs g., diñsenn b. ; *Würfel lies.*, *ein Würfelspiel*, un diñsoù g. ; *in Würfel schneiden*, lakaat e diñsoù bihan, ober diñsoù, troc'hañ e diñsoù, pezhiañ e diñsoù, troc'hañ d'ober diñsoù, troc'hañ a-ziñsoù ; *falsche Würfel*, diñsoù evit truchañ lies., diñsoù farlotet lies. ; **2.** kensturdaleg g., c'hwec'htaleg par muzul e gerioù g., diñs g., diñsenn b., kub g. ; *ein Würfel ist ein regelmäßiges Hexaeder*, un diñs a zo par muzul e gerioù ; **3.** [dre skeud.] *die Würfel sind gefallen*, ruilhet eo ar voul, poazh ha malet eo an traoù, graet eo ar gra (ar stal), paket eo an tan ha gwerzhet al ludu, deuet eo ar c'hazh da razh, e-barzh ar sac'h ! re ziwezhat eo bremañ evit distreiñ war hor c'hiz (evit treiñ, trokañ, cheñch) penn d'ar vazh, evit cheñch bazh war an daboulin, n'hon eus diank ebet ken, n'eus distro ebet ken.

Würfelbecher g. (-s,-) : korned diñsoù g.

Würfelbrett n. (-s,-er) : damer g., tablez g.

würfelförmig ag. : diñsek, kensturdaleg, c'hwec'htalek, e doare un diñs, e doare diñsoù, a-zoare gant un diñs,

a-zoare gant diñsoù, a-seurt gant un diñs, a-seurt gant diñsoù.

Würfeligewebe n. (-s,-) : [louza., korf.] parenkin g.

würfelig ag. / **würflig** ag. : **1.** diñsek, kensturdaleg, c'hwec'htalek ; **2.** karrezennet.

Würfelkapitell n. (-s,-e) : [tisav.] togenn diñsek b.

Würfelkohle b. (-,-n) : tammoù glaou a vent etre lies.

Würfelmuster n. (-s,-) : karrezennoù lies.

würfeln V.gw. (hat gewürfelt) : c'hoari an diñsoù ; *um Geld würfeln*, c'hoari an diñsoù da vat, c'hoari an diñsoù da arc'hant.

V.k.e. (hat gewürfelt) : **1.** karrezennañ ; **2.** [diñsoù] *sechs Augen würfeln*, dont ar c'hwec'h gant an-unan.

Anv-gwan verb : *ein gewürfelter Stoff*, ur pezh mezher karrezennet g.

Würfelspiel n. (-s,-e) : diñsoù lies. ; *ein Würfelspiel*, un diñsoù g.

Würfelspieler g. (-s,-) : c'hoarier diñsoù g.

Würfelzahl b. (-,-en) : [mat.] diñsad un niver g.

Würfelzucker g. (-s) : sukr-maen g., sukr a-dammoù g., tammoù sukr lies., mein sukr lies.

Wurferde b. (-) : atred g., atredoù lies.

Wurffeuer n. (-s) : [lu] tenn kromm g.

Wurfarn n. (-s,-e) : tramailh g. ; *mit einem Wurfarn fischen*, tramailhat.

Wurfgeschoss n. (-es,-e) : bannadell b., ijin g.

Wurfgeschütz n. (-es,-e) : [lu] bannerez b., taolerez-vein b., taolerez-ijinoù b., bangounell b., taolerez-daredoù b., arm-bann g., ijin-brezel g.

Wurfhaken g. (-s,-) : [merdead.] krap g., krapinell b.

Wurfhammer g. (-s,-hämmer) : [sport] horzh b.

Wurfholz n. (-es,-hölzer) : boomerang g.

Wurfkreis g. (-es,-e) : [sport] kelc'h g. [*evit ar bannañ*]

Wurflehre b. (-) : bannouriezh b.

Wurfleine b. (-,-n) : las-bann g.

würflig ag. : *sellit ouzh würflig*.

Wurfmaschine b. (-,-n) : **1.** [labour-douar] nizerez b., gwenterez b., meilh nizat b., milin-wenterez b. ; **2.** [lu] bannerez b., taolerez-vein b., bangounell b., taolerez-daredoù b., arm-bann g., ijin-brezel g.

Wurfmesser n. (-s,-) : kontell-vann b.

Wurfnetz n. (-es,-e) : tramailh g. ; *mit einem Wurfnetz fischen*, tramailhat.

Wurfpeil g. (-s,-e) : birig g.

Wurfrahmen g. (-s,-) : [lu] bannerez fuzeennoù b.

Wurfrote b. (-,-n) : gwalenn-besketa dre vannañ b.

Wurfscheibe b. (-,-n) : [sport] kantenn b., pladenn b., plog g., maen-pal g., pal g., paled g., pezh galoch g.

Wurfschleuder b. (-,-n) : batalm b., talm b., flech g.

Wurfschlinge b. (-,-n) : las-bann g.

Wurfsendung b. (-,-en) : koulzad brudañ dre ar post g.

Wurfsieb n. (-s,-e) : tamouez g., krouer g.

Wurfspeer g. (-s,-e) : goafig g., goaf-bann g., speg g., dared g., flemm g., javelinenn b.

Wurfspiel n. (-s,-e) : c'hoari an diframmañ pennoù g.

Wurfspeiß g. (-es,-e) : goafig g., goaf-bann g., speg g., dared g., flemm g., javelinenn b.

Wurfstern g. (-s,-e) : sterenn ninja b., sterenn-vann b.

Wurfstaube b. (-,-n) : [tennañ] dube pri g., asied g.

Wurfwaaffe b. (-,-n) : arm-bann g.

wurfweise Adv. : a-daolioù, a-strinkadoù, a-grogadoù, a-reuziadoù, bep eil penn.

Wurfweite b. (-,-n) : hed-bann g., hed-taol g.

Würgbirne b. (-,-n) : 1. [frouezh : elzasianeg ha rannyezhoù all] per trelonk str., per tagus str., per-tag str., per a dri lonk hag un astenn gouzoug str., per tri lonk hag un houpadig str. ; 2. [yezh voutin : benveg jahin, istor] per trelonk str., per tagus str., per-tag str.

Würge b. (-,-n) : [merdead.] gwindask g.

Würgegriff g. (-s) : tag g., tagadur g., tagadenn b.

Würgeisen n. (-s,-) : sparl-kroug g.

würgen V.gw. (hat gewürgt) : 1. trelonkañ, tarlonkat, tarlonkañ, stonkañ, bezañ gwasket ; *er würgte an einem harten Stück Brot*, tarlonkañ a rae o klask debriñ e damm bara gros a dri lonk hag un astenn gouzoug, tarlonkañ a rae o klask debriñ e damm bara gros rog revr hag un astenn gouzoug ; 2. *an seiner Suppe würgen*, kaout fast evit e soubenn, debriñ e soubenn gant rukun, mouzhañ ouzh e soubenn, ourzal ouzh e soubenn, pismigañ e souibenn, ober begoù ouzh e soubenn, tañva e soubenn gant begig e deod, chom da vlasaat e soubenn.

V.k.e. (hat gewürgt) : 1. tagañ, mougañ ; *jemanden am Halse würgen*, delc'her u.b. dre ar gouzoug (Gregor), tagañ (mougañ) u.b., stankañ e dreuz-gouzoug (sutell e c'houzoug) d'u.b., troc'hañ e alan d'u.b., mougañ e alan d'u.b., gwaskañ war gouzoug u.b. ; 2. [barzh., Bibl] lazhadegañ.

V.em. : **sich würgen** (hat sich (t-rt) gewürgt) : 1. trelonkañ, tagañ gant un tamm boued, mont d'an-unan un tamm boued en e doull kontrol (en e doull enep, en e doull gaou), tarlonkat, tarlonkañ, stonkañ ; 2. [dre skeud.] *sich an etwas (t-d-b) würgen*, en em lazhañ (brevañ e gorf) oc'h ober udb, kiañ d'ober udb, kiañ ouzh udb, daoudortañ war an tach, bezañ a-stenn gant ul labour bennak, strivañ a-dro-vat, reiñ bec'h d'ober udb, ober bec'h oc'h ober udb, kemer bec'h oc'h ober udb, lakaat bec'h evit ober udb, lakaat poan d'ober udb, lakaat e boan d'ober udb, na vouzhañ ouzh al labour, forsiñ.

Würgen n. (-s) : tag g., tagadenn b., tagadur g., tagadurezh b., tagerezh g.

Würgengel g. (-s,-) : ael distrujer g. (Gregor).

Würger g. (-s,-) : 1. tager g., mouger g. ; 2. muntre g., lazher g., drouklazher g. ; 3. [loen.] pig-spern b.

Würgerei b. (-,-en) : lazhadeg b., drailh g.

würgerisch ag. : evel ur muntre, evel ul lazher, evel un drouklazher, lazhus, marvus.

Würgfalke g. (-n,-n) : [loen.] falc'hun ar C'hreisteiz g., falc'hun-roc'h g.

Würgknebel g. (-s,-) / **Würgschraube** b. (-,-n) : sparl-kroug g.

Würgschwert n. (-s,-er) : kleze diouennañ g.

Wurm¹ g. (-s,Würmer) : 1. preñv g., buzhug str., kest str., kontron str., kontronenn b. ; *der Wurm windet sich (krümmt sich)*, treiñ ha distreiñ (en em weañ hag en em ziweañ, en em voullañ, en em gorvilañ, en em gorvigellañ) a ra ar preñv ; *der Apfel hat den Wurm*, preñvedet (preñvedek, preñvouzek) eo an aval, preñvediañ a ra an aval ; *der Wurm sitzt im Holz*, preñvedet eo ar c'hoad, deuet eo ar preñv-se da

preñvediañ ; *von Würmern zerfressen werden*, preñvediañ, bezañ o tebriñ gant ar c'hondon, bezañ o krignat gant ar c'hontron ; *von Würmern zerfressen sein*, bezañ preñvedet, bezañ preñvedek, bezañ preñvouzek, bezañ kontronek, bezañ toulet-didoulet gant ar preñved ; *der Kadaver wimmelt von Würmern*, korf al loen marv a fiñv gant an astuz, kontronek eo korf al loen marv ken na fiñv, korf al loen marv a verv ar c'hontron warnañ, fourgasiañ (merat) a ra an astuz war korf al loen marv, korf al loen marv a zo o virviñ gant ar preñved ; *hier schmachte ich und werde von den Würmern zerfressen*, me 'zo amañ o tebriñ gant ar c'hondon ; [krennlavar] *der frühe Vogel fängt den Wurm*, an neb en deus c'hoant d'ober un devezh mat a zle kregiñ abred hag echuiñ diwezhat - savit mintin, savit bemdez ha n'ho po ket a baourentez - abred ne goll james - labourit pa gousk an dibreder hag ho pezo ed leun ar solier - deus da glevet an alc'hweder kanañ e son d'ar gouloù-deiz - evit pakañ louarn pe c'had, sevel abredik 'zo mat ; 2. [kezeg, mezeg.] morm g., farsilh g. ; 3. [dre skeud.] *der Wurm nagt an (in) ihm*, krignet e vez e galon gant ar morc'hed (gant ar glac'har), malet e vez e galon gant ar gloaz, emañ o valañ enkrez ha glac'har, preñvedet e vez e spered gant ar morc'hed, krignet e vez e spered gant ar morc'hed (gant ar glac'har), sammet eo e galon gant ar morc'hed (gant ar glac'har), krignet e vez e galon gant broudoù e goustiañs (gant ar glac'har), krignet e vez e galon gant preñv e goustiañs (gant preñv ar glac'har), enkrezet eo e goustiañs, e goustiañs a laka diaes e galon, jahinet (boureviet) eo gant ar c'heuz (gant ar glac'har), lakaet eo diaes e benn gant ar skorpul ; *jemandem die Würmer aus der Nase ziehen*, diennañ (diskantañ, dibluskañ, goro) u.b., tennañ kaoz diouzh u.b., tennañ panez (amanenn) eus gouzoug ar c'hi, tennañ c'hwibez d'u.b., deskiñ an doareoù digarez d'ober al leue, tennañ laezh digant an tarv, tennañ ar c'hazh a-zindan ar gwele, tennañ ar vioù a-zindan ar yar, diframmañ gloan ha pitrouilhez digant u.b., hadañ ar gaou evit klevet ar wirionez ; P. *da ist irgendwie der Wurm drin*, un dra bennak a c'hoari a-dreuz, un ibil bennak a zo a-dreuz, un draen a zo, un dalc'h a zo, n'emañ ket pep tra en e reizh, n'eus ket doare vat gant kement-se, aze ez eus un dra bennak ha n'eo ket reizh-tre, n'emañ ket kement-se diouzh ar reizh.

Wurm² n. (-s,Würmer) : lallig g., logodennig b., ranig b., loutig g., malamoutig g., pichonig g. ; *das arme Wurm*, ar paourkaezh babig g., ar paourkaezh krouadurig g., ar maleüruz bihan g.

wurmabtreibend ag. : lazh-preñved, lazh-kest.

wurmanfällig ag. : preñvedus.

Wurmarznei b. (-,-en) : louzoù-preñved g., louzoù-kest g.

Wurmbefall g. (-s) : preñvadur g., preñvidigezh b. ; *schwüles, feuchtes Wetter begünstigt den Wurmbefall*, an amzer bouer a zo preñvedus, pa vez pouer an amzer e puilh ar preñved.

wurmbehaftet ag. : [kezeg, mezeg.] farsilhek, mormous.

Würmchen n. (-s,-) : 1. kontron str. ; 2. [dre skeud.] lallig g., logodennig b., ranig b., loutig g., malamoutig g., pichonig g. ; *das arme Würmchen*, ar paourkaezh babig g., ar paourkaezh krouadurig g. ; 3. [dre skeud.] P. *jemandem ein Würmchen abziehen*, distrellañ u.b., terriñ e benn d'u.b., skeiñ war elvaj u.b., borodiñ u.b., dismantrañ spered u.b., hegaziñ u.b., hegal u.b., añjinañ u.b., bezañ ur chilper

eus an-unan, bezañ un torr-penn, bezañ torr-penn ha torr-revr ouzhpenn, bezañ ur c'holl-skiant, bezañ ur gwir bistri, bezañ ur poezon, bezañ un dismantr spered, bezañ hegaz, heskinañ u.b., arabadiñ u.b., kontroliañ u.b., regennañ u.b.

wurmen V.k.e. (hat gewurmt) : 1. preñvedañ ; 2. [dre skeud.] *das wurmt ihn*, kemer a ra merfeti (emañ o tebrñ e spered, emañ o chaokat e spered, emañ o chaokat e ivinoù) gant an dra-se, emañ o kemer standur gant an dra-se, ober a ra gwad fall en abeg d'an dra-se, ober a ra tachoù en abeg d'an dra-se, kement-se a laka e wad da dreiñ e gwelien, preñvedet e vez e spered gant an dra-se.

V.gw. (ist gewurmt) : preñvedañ.

Wurfarn g. (-s,-e) : [louza.] gourraden str., raden-bleiz str.

wurmförmig ag. : preñvheñvel, e doare ur preñv, e doare preñved, a-zoare gant ur preñv, a-zoare gant preñved, a-seurt gant ur preñv, a-seurt gant preñved.

Wurmfortsatz g. (-es,-sätze) : [korf.] *Wurmfortsatz des Blinddarms*, divilhenn ar sac'henn b., preñvenn b., divilhenn ar vouzellenn-dall b., lostennig ar vouzellenn-dall b.

Wurmfraß g. (-es) : bleud-preñved g., preñvadur g.

wurmfräßig ag. : preñvedek, preñvedet, preñvouzek, kontronek.

Wurmhaken g. (-s,-) : higenn b.

wurmig ag. : preñvedet, preñvedek, kontronek, preñvouzek, toulet-didoulet gant ar preñved ; *wurmig sein*, bezañ preñvedek, bezañ preñvedet ; *wurmig werden*, preñvedañ.

Wurmkraut n. (-s,-kräuter) : 1. [mezeg.] louzoù-preñved g., louzoù-kest g. ; 2. [louza.] pemparnel-bras g., primpinella g., aouredal g.

Wurmmehl n. (-s) : bleud-preñved g., preñvadur g.

Wurmmittel n. (-s,-) : louzoù-preñved g., louzoù-kest g.

Wurmstich g. (-s,-e) : preñvadur g., toullig preñv g.

wurmstichig ag. : preñvedet, preñvedek, preñvouzek, kontronek, toulet-didoulet gant ar preñved ; *wurmstichig werden*, preñvedañ.

Wurmtod g. (-es) : [louza.] huelenn b., huelenn-c'hwerv b.

Wurmzüngler g. (-s,-) : [loen.] kameleon g., gwerlaz g.

wurscht ag. / **wurschtegal** ag. : P. euver, ingal, heñvel ; *Ist-mir-wurscht-Haltung*, doare foeltr-forzh g., doare foutre-kaer g., doare foeltr-kaer g. ; *ihm ist alles wurschtegal*, ne ra foutre kaer gant netra, ne ra van eus netra, hennezh a zo disoursi meur ; *das ist mir wurschtegal* ! ne ran ket a fed eus traoù a seurt-se - tanfoeltr forzh e ran eus an dra-se ! - ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran foeltr-forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-

se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran foutre kaer gant netra - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran foutre kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbaret - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se - me 'ra forzh ! - ne ran na mik na mann ; *es ist ihnen wurschtegal, wo sie arbeiten*, forzh 'zo dezho pelec'h labourat ; *es ist mir wurschtegal, ob er klein oder groß ist*, mat pe fall din pe ez eo bihan pe ez eo bras ; *das ist mir wurschtegal, was die Leute so denken*, me ne ran van ebet evit klevet ar chas o harzhal, leuskel a ran an dud da lavaret, me ne ran na van na kaoz ouzh tanfoeltr den ebet, ober a ran foutre kaer eus ar c'haozioù, ober a ran forzh gant kaozioù an dud, ober a ran forzh petra 'lavar an dud, me ne ran van ebet pe tamallet pe meulet e vin gant an dud, ne ra forzh din pe tamallet pe meulet e vin gant an dud, me ne ran van ebet pe bour pe driñchin am bo gant an dud, me ne ran ket a gaz pe e vin lakaet mat pe fall gant an dud, me a zo ingal din peseurt abeg a gavo an dud ennon, me ne ran van peseurt abeg a gavo an dud ennon, difoutre on ouzh pezh a lavar an dud ; *das ist doch wurschtegal* ! ne ra forzh ! n'eus forzh ! ne ra foeltr forzh ! n'eus forzh da se ! forzh a se !

Wurst b. (-,Würste) : 1. silzig str., saosison g. ; *Bratwurst*, silzig rostet str., silzig da rostañ str. ; *Blutwurst*, gwadegenn b., glazien g. ; *Weißwurst*, laezhegenn b., gwadegenn-wenn b. ; *Wurst aus Innereien von Schwein und Kalb*, anduilhenn b., anduilh str., P. treid morzhol lies. ; 2. kilhevardon g., charkuterezh g. ; 3. P. *das ist mir Wurst* ! ne ran ket a fed eus traoù a seurt-se - tanfoeltr forzh e ran eus an dra-se ! - ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran foeltr-forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran foutre kaer gant netra - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran foutre kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbaret - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se - me 'ra forzh ! - ne ran na mik na mann ; *das ist doch*

Wurst ! das ist Wurst wie Schale ! ne ra forzh ! n'eus forzh ! ne ra foeltr forzh ! n'eus forzh da se ! forzh a se ! ; 4. [dre skeud.] P. *er will immer eine Extrawurst haben*, un den dioutañ e-unan eo - un den evitañ e-unan eo - dezhañ e-unan eo - ne blij ket dezhañ bezañ war an ton - morse ne c'hell ober evel ar re all - seul vui, seul c'hoazh - seul vui en deus seul vui e fell dezhañ kaout - imorioù en devez - hennezh a zeu bepred sorc'hennoù dezhañ - hennezh a ra diouzh e benn nemetken - ur sacher d'e du a zo anezhañ - un den d'e sac'h a zo anezhañ - plijout a ra dezhañ ober e benn person - douget d'e benn eo - ur Yann e benn e-unan a zo anezhañ - ober a ra hervez e faltazi e-unan - ne ra netra nemet diouzh e vod ; *mit der Wurst nach dem Schinken werfen, mit der Wurst nach der Speckseite werfen, die Wurst nach der Speckseite werfen*, klask lakaat ar bed-holl en e votez, klask kaout ar marc'h hag an arc'hant, klask kaout an toull hag ar botonoù, kaout c'hoant da zastum ar bed-mañ en ur votez-koad (en ur grogenn), paeañ gant ur votez torret, paeañ gant ur fuzuilh dorret, paeañ gant diwiskoù tog ; 5. [dre skeud.] P. *jetzt geht es um die Wurst*, koll pe c'hounit, un hent etre n'eus ket !

Wurstblatt n. (-s,-blätter) : [kelaouenn] tamm torch g.

Wurstbrot n. (-s,-e) : tamm bara-kig g., bara-touseg g., bara pok-ha-pok g.

Wurstchen n. (-s,-) : silzig bihan str., silzig rostet str.

Wurstchenbude b. (-,-n) / **Wurstchenstand** g. (-s,-stände) : stalig silzig poazh pe rostet b.

Wurstel g. (-s,-n) : [Bro-Aostria] jañ-blev g.

Wurstelbaum g. (-s,-bäume) : gwern litous b.

wursteln V.gw. (hat gewurstelt) : talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, firbouchal, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'horielat, ober tammoù labourioù, dresañ.

V.k.e. (hat gewurstelt) : tarvañ, moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, bousoc'hañ, batrouzañ, kac'hidelliñ, kilbouchiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, porc'hellañ, pemoc'hañ, kac'higelliñ, kaoc'hañ, strabouilhat, tourc'hañ, bastardiñ, kouilhourañ, kalfichat [ul labour war goad].

Wurstfinger g. (-s,-) : biz kuilh g., biz lard g., biz kig-sall g., biz bouzellek g.

Wursthandlung b. (-,-en) : kilhevardonerezh b., kigerezh-voc'h b., charkuterezh b.

Wursthersteller g. (-s,-) : silzigenner g.

Wurstkette b. (-,-n) : chapeled silzig g., chapeledad silzig g.

Wurstkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] marjol g.

Wurstladen g. (-s,-läden) : kilhevardonerezh b., kigerezh-voc'h b., charkuterezh b.

Wurstplatte b. (-,-n) : asiedad charkuterezh g., asiedad kilhevardon g., meskad charkuterez g., meskad kilhevardon g.

Wurstsalat g. (-s) : pennsac'henn dre winegenn b.

Wurstwagen g. (-s,-) : [kocz] gwetur hir ha strizh b.

Wurstwaren lies. : kilhevardon g., charkuterezh g.

Wurt b. (-,-en) / **Wurte** b. (-,-n) : savell b., tuchenn b.

Württemberg n. (-s) : Württemberg g., Wurtemberg g.

Wurz b. (-,-en) : [kocz, rannyezh.] louzoù str., plant str., gwizienn b.

Würzbranntwein g. (-s,-e) : razasol g.

Würzbrühe b. (-,-n) : soubikez b.

Würzburg n. (-s) : Würzburg b. ; [bred.] *Würzburger Schule*, Skol Würzburg b.

Würzduft g. (-s,-düfte) : c'hwezh louzoù-fin b.

Würze b. (-,-n) : 1. sasunadur g., temz-boued g., ispis g., spis g., louzaouenn saouriñ b., louzaouenn sasun b., louzoù blazañ str., louzoù-frondus str., louzoù-saurus str. ; 2. saour g., frond g., blaz g. ; *Würze haben*, bezañ temzet-mat, bezañ blazet-mat ; *Paprika gibt den Speisen mehr Würze*, paprika a laka blaz war ar boued, paprika a laka goust war ar boued, paprika a zegas goust d'ar boued, paprika a ro blaz d'ar boued, paprika a vlaz an traoù ; *ohne Würze*, hep pebr nag holen, hep ur begad pebr nag holen, divlaz, disaour, milis, plaen ; *in der Kürze liegt die Würze*, seul verroc'h ar bourd seul welloc'h - dre forzh heskinañ ar c'hi e teu da vezañ drouk - pedennoù berr a gas d'an Neñv, pedennoù hir a chom a-dreñv - ar bedenn verr a sav d'an Neñv, ar bedenn hir a chom a-dreñv - ur bater verr a sach d'an Neñv, ur bater hir a sach a-dreñv - seul verroc'h, seul welloc'h - komzomp nebeut ha komzomp c'hwek - gwelloc'h ur ger tavet eget daou lavaret - n'eo ket ar muiañ komzoù eo ar wellañ pedenn - arabat em godisat re ; *es verleiht dem Leben eine gewisse Würze*, kement-se a vlaz ar vuhez, kement-se a ro blaz d'ar vuhez.

Wurzel b. (-,-n) : 1. [louza.] gwizienn b. [*liester* gwiziennoù, gwizioù] ; *Hauptwurzel*, gwizienn-vamm b., gwizienn-vestr b., pennwizienn b., gwizienn vras b. ; *die Haftwurzeln des Efeus*, gwizioù-krap an iliañ lies. ; *verschlungene Wurzeln*, gwizioù korvigellek lies. ; *gelbe Wurzel*, pastounadez str., karotez str. ; *Wurzel fassen*, *Wurzeln treiben*, *Wurzeln schlagen*, bountañ gwizioù, poulzañ gwizioù, ober gwizioù, sevel gwizioù ouzh an-unan, kreskiñ e wrizioù en douar, kemer gwizioù, gwiziennañ, kregiñ, bezañ krog, labourat diwar e wrizioù, kavout e beg en douar ; *die Erde lässt sich leicht von diesen Wurzeln abschütteln*, ar gwiziennoù-se a zizouar aes-kenañ ; *Gelände mit nicht beseitigten Baumwurzeln*, krann g., kranneg b. ; 2. poent-orin g., orin g., poent kentañ g., diazez g., pennabeg g., pennderoù g., penn-kentañ g., pennorin g., hil g., egin g., andon b., mammenn b., kaoz b., arbenn g., abeg g., gwizienn b. [*liester* gwiziennoù, gwizioù] ; *die Wurzel des Übels*, gwizienn an droug b. ; 3. [dre skeud] *irgendwo Wurzeln schlagen*, ober gwizioù en ul lec'h bennak, poulzañ gwizioù en ul lec'h bennak ; 4. *die Wurzel des Fußes*, chouk an troad g., ar chouk-troad g. ; 5. [dre skeud.] *das Übel an der Wurzel fassen*, troc'hañ ar c'hentañ droug, troc'hañ gwizioù an droug, terriñ war abeg an droug, troc'hañ groñs a-raok an droug, mougañ an droug en e vouedenn ; 6. *an der Wurzel packen, mit der Wurzel ausrotten (ausreißen)*, diwiziennañ, diframmañ, tennañ kuit, sachañ kuit, heskiñ, terriñ war, lemel, diwiziennañ ha distrujañ (Gregor) ; 7. [mat.] *die zweite Wurzel*, ar wrizienn-garrez b. ; *die Wurzel aus einer Zahl ziehen*, eztennañ gwizienn un niver lakaet ; 8. [yezh] pennrann b., pennged g., gwizienn b., pennlodenn b., kefger g. ; 9. [stlenn.] penngavlec'h g., kavlec'h gwizienn g.

Wurzel- : gwiziennel, ... gwizienn.

wurzelartig ag. : heñvel ouzh gwizioù, e doare ur wrizienn, e doare gwizioù, a-zoare gant ur wrizienn, a-

zoare gant ar gwizioù, a-seurt gant ur wrizienn, a-seurt gant ar gwizioù.

Wurzelaug n. (-s,-n) : [louza.] brouskon str.

Wurzelausziehen n. (-s) : [mat.] estennerezh ur wrizienn b.

Wurzelballen g. (-s,-) : moudenn b.

Wurzelbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez manglez str., paletuvez str.

Wurzelbehandlung b. (-,-en) : treterezh ar wrizienn g.

Wurzelbildung g. (-,-en) : [louza.] gwrizeniñ g.

Wurzelbürste b. (-,-n) : broust temud g., broust treuzgeot g.,

Wurzelchen n. (-s,-) : gwrizeniñ vihan b., gwrizeniñ g., gwienniñ b., blev ar gwizioù str.

wurzelecht ag. : [louza.] ha n'eo ket bet imboudet, deuet diwar had ha n'eo ket diwar imboud.

Wurzelexponent g. (-s,-e) : [mat.] eksponent g., gallouter g.

Wurzelfaser b. (-,-n) / **Wurzelfäserchen** n. (-s,-) : [louza.] blev ar gwizioù str.

wurzelförmig ag. : heñvel ouzh gwizioù, e doare ur wrizienn, e doare gwizioù, a-zoare gant ur wrizienn, a-zoare gant gwizioù, a-seurt gant ur wrizienn, a-seurt gant gwizioù.

Wurzelfüßer g. (-s,-) / **Wurzelfüßler** g. (-s,-) : [loen.] amib str.

Wurzelhaar n. (-s,-e) : blev ar gwizioù str.

würzelig ag. / **würzig** ag. : **1.** gwriadiennus, gwrieniennus, gwrius ; **2.** heñvel ouzh gwizioù.

Wurzelkeim g. (-s,-e) : [louza.] blev ar gwizioù str., gwrieniñ vihan b., gwrieniñ g., gwienniñ b.

Wurzelknolle b. (-,-n) / **Wurzelknollen** g. (-s,-) / **Wurzelknötchen** n. (-s,-) : [louza.] torzhell b., bronn b. ; *Wurzelknollen ansetzen*, torzhellañ.

wurzellos ag. : **1.** diwrizienn ; **2.** [dre skeud.] diwrizenet.

Wurzelmann g. (-s,-männer) / **Wurzelmannchen** n. (-s,-) : mandragon b.

wurzeln V.gw. (hat gewurzelt) : **1.** ober gwizioù, sevel gwizioù ouzh an-unan, kreskiñ e wrizioù en douar, kemer gwizioù, poulzañ gwizioù, gwiziañ, gwrieniñ, kregiñ, labourat diwar e wrizioù, kavout e beg en douar ; **2.** bezañ gwrieniñ ; *tief in seiner Heimat wurzeln*, bezañ gwrieniñ don en e vro ; **3.** *in etwas (t-d-b) wurzeln*, dont eus, deverañ eus, dedarzañ eus.

Wurzelpech n. (-s,-e) : rousin ar gwez-pin g.

Wurzelreis n. (-es,-er) : taol g., taoladenn b.

Wurzelschößling g. (-s,-e) : taoladenn b., struj str., bodad g., kreskenn b. ; *Wurzelschößlinge treiben*, brankañ, ober bodadoù, bodenniñ, strujañ, dont struj (strujoù) d'an-unan, teuler kreskennoù.

Wurzelstand g. (-s,-stände) : [louza.] gwrieniñ g.

Wurzelstock g. (-s,-stöcke) : **1.** dangorz str., mammwrizienn b., korzenn-wrizienn b., rizom g. ; **2.** skosenn b., skos g., penn-skod g., pennskod g., penngos g., skod g., skodenn b., kef g. ; *mit Wurzelstöcken übersät*, skodek, skodenek ; *mit Wurzelstöcken übersätes Gelände*, skodeg b., skodeneg b. ; *Wurzelstöcke beseitigen*, skidiñ.

Wurzelverzeichnis n. (-ses,-se) : [stlenn.] penngavlec'h g., kavlec'h gwrieniñ g.

Wurzelwarze b. (-,-n) : [louza.] torzhell b., bronn b. ; *Wurzelwarzen ansetzen*, torzhellañ.

Wurzelwerk n. (-s) : gwizioù lies.

Wurzelwert g. (-s,-e) / **Wurzelzahl** b. (-,-en) : [mat.] gwrieniñ b.

Wurzelwort n. (-s,-wörter) : [yezh.] penngaf g., gwrieniñ b., gerorin g., gerdarzh g.

Wurzelzeichen n. (-s,-) : [mat.] radikal g.

Wurzelziehen n. (-s) : estennerezh gwizioù b.

Wurzelzwiebel b. (-,-n) : ognon str.

würzen V.k.e. (hat gewürzt) : **1.** sasuniñ, temzañ, temprañ, saouriñ, ispisañ, spisañ, lakaat blaz [war ar boued], lakaat goust [war ar boued], degas goust [d'ar boued], reiñ blaz [d'ar boued], blazañ, reiñ saour [d'ar boued] ; *stark (scharf) gewürzt*, blazet-mat, temzet-mat, blazet-kreñv, temzet-kreñv ; **2.** [dre skeud.] *eine Rede mit Humor würzen*, lakaat fent en e brezegenn.

Würzen n. (-s) : [kegin.] temzadur g., sasunadur g., sasuniezh b.

Würzfleisch n. (-es,-e) : kig keusturenn g.

würzig ag. : blazet-mat, temzet-mat, blazet-kreñv, temzet-kreñv ; *würzige Kräuter*, louzoù-fin str.

Wurzkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] louzoù-fin str.

würzig ag. : *sellit ouzh würzelig*.

würzlos ag. : **1.** divlaz disaour, goular, disasun, peñver, dic'houst, flak, digar, plaen ; *würzlose Nahrung*, boued plaen (divlaz, disaour, goular, disasun, peñver, dic'houst, digar, euer, panenn, flak, heuz, milis) g. ; **2.** [dre skeud.] hep pebr nag holen.

Würzstoff g. (-s,-e) : sasunadur g., temz-boued g., ispis g., spis g.

Würzung b. (-,-en) : [kegin.] temzadur g., temzidigezh b., sasunadur g., sasuniezh b.

wusch ! estl. : chaous !

Wuschelhaar n. (-s,-e) : blev frizet stank str., blev rodellet (rodellek, rodellaouek, foutouilhek, fuilhet, kreñnek, kreouichennek) str., kreouichenn b., kreouichennad b., penn barbed g. (Gregor).

Wuschelkopf g. (-s,-köpfe) : penn bouc'h g., penn urupailh g., kribenn luziet b., pennad blev fuilhet g., kreñ g., kreñad g., kreñennad b., kreouichenn b., kreouichennad b., penn porc'hadek g., porc'hadek-blev g., pagnotenn b., paltokennad vlev b., krin g.

wuschelig ag. : frizet stank, rodellet, rodellek, rodellaouek, foutouilhek, fuilhet, pagnotennek, kreñnek, kreouichennek.

wuselig ag. : fich-fich, boullant, boullus, fourgasus, fifilus, lusk-dilusk, fistoulik, riboul-diriboul, brezik-brezek, kasdegas, mont-dont, loc'h-loc'h, lec'h-lec'h, fiñv-fiñv.

wüst estl. : tus !

Wust¹ g. (-es) : turubailhoù lies., kozh traoù lies., rikoù intañvez lies., traoù intañvez lies., stlabez g., traouajoù lies., disterajoù lies., disterajigoù lies., traouerezh g., belbeterezh g., luziadell b., luziadenn b., luz g., kreñenn b., tafarachoù lies., drailhennoù lies., bern traoù rouestlet (mesk-ha-mesk, kej-mesk, kej-mej) g., direizhamant spontus g., reustladenn b., rouestadell b., rouestl g., rouestlad g., gwir veskailhez g., stalabarn g., touesk g., touez b., sapre bordel g., tamm brav a flav-flav hag a vesk g. ; *Wust von Papieren*, kozh parchoù lies., paperachoù

lies ; *ich erstickte in diesem Wust von Papieren*, strobet on gant ar paperoù.

Wust² b. (-) : [Bro-Suis] [berradur evit Warenumsatzsteuer] taos war ar gwerzh ouzhpennet g., tell war gresk talvoud g.

wüst ag. : 1. gouez, fraost, dilabour, distu, yen ; *wüst liegen*, bezañ aet e gouez, bezañ chomet dindan gozh, bezañ fraost, bezañ chomet dilabour, bezañ distu (yen) (Gregor) ; 2. *das wüste Arabien*, Arabia veinek b. (Gregor) ; 3. *wüste Haare*, blev foutouillek (rouestlet, fuilh, fuilhet, a-fuilh, kreouichennek, fourdouilh, disparbuilhet) str., penn bouchek g., penn urupailh g., pennad blev fuilhet g., penn porc'hadek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., kribenn luziet b., kreouichenn b., kreouichennad b., kreofñ g., paltokennad vlev b., blev pikek str., krin g. ; 4. dispak, dizurzh, dizorden, dizordrenet, dizordret, digempenn, foutouillek, direizh ; *hier herrscht ein wüstes Durcheinander*, un tamm brav a flav-flav hag a vesk a zo amañ, ur bourrier a zo amañ, e Kerdrabas emaomp amañ, e Kerflav emaomp amañ, ur stlabez a zo amañ, gwashat stlabez a zo amañ, nag a ziskrap amañ, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, ur freuz hag ur reuz a zo amañ, an ti-mañ a zo arigrap, a-dreuz-fuilh emañ an traoù amañ, en dizurzh emañ pep tra, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, pebezh keusteuenn ! ; 5. [dre skeud.] P. *der Kopf ist mir wüst*, nag a strafuilh a zo em c'hreiz ; 6. *ein wüstes Leben*, ur vuhez diroll b., ur vuhez digempenn b. ; *wüstes Treiben*, buhez diroll b., gastaouerezh g., gadalerezh g., gadaliezh b., bordelerezh g., oriadezh b., riboderezh g., roulerezh g., dirollerezh g., riboderezh g., orged g., plijadurezhioù orgedus lies., reilhenn b. ; *er führt ein wüstes Leben*, ren a ra (kas a ra) ur vuhez diroll (direol, direizh, dirollet, direoliet, diboell, diboellet, digempenn), punañ a ra ur fall vuhez, en em roet eo d'an direizh, tremen a ra e vuhez en direizh ar vrasañ, atav e vez o kas warni, emañ atav o riboulat noz (o roulañ, o riotal, o riblañ, o furikat, o ribotal, o vreskenn), ur riboder a zo anezhañ, ur rouser a zo anezhañ, emañ atav o serc'haouiñ (o serc'hiñ, oc'h orgediñ, o pailhardiñ, o tourc'heta, o reilhennat), ober a ra e bezh fall, bevañ a ra en e roll.

Wüste b. (-, -n) : 1. gouelec'h g., dezerzh g. ; *sich in die Einsamkeit der Wüste zurückziehen*, en em dennañ d'an dezerzh en e bart e-unan pell diouzh an dud ; 2. [dre skeud.] *etwas zur Wüste machen*, gwastañ (drastañ, glac'hariñ) udb, lakaat an tan hag ar gwall dre ur vro bennak, hadañ freuz ha reuz, diskar ur vro dre an dir hag an tan, gwastañ ur vro dre an tan hag ar c'hleze, lakaat (plantañ, ober e) freuz en udb, ober (c'hoari) e reuz en udb, degas drast en udb, freuzañ udb, dispenn udb, foeltrañ udb, dismañtrañ udb, dizalbadñ udb ; 3. [dre skeud.] dezerzh g., gouelec'h g., arouez an digenvez b. ; *die Stimme eines Rufenden in der Wüste*, ur vouezh o krial en dezerzh b. ; *in der Wüste predigen*, komz ouzh Yann dibalamour, komz ouzh tud eus Kerskouarneg, komz ouzh pennoù bouzar, komz evit ar c'helien, komz ouzh tud a ra skouarn vouzar, komz ouzh tud na selaouont na kuzul na kelenn ebet, mont e gomzoù gant an avel, mont e gomzoù e puñs an avel.

wüsten V.gw. (hat gewüstet) : 1. *mit etwas wüsten*, gwallzispign (trezañ, trezenañ, difoc'hañ, koufonañ, dispign, bevezñ, abuziñ, diviañ, drouziviañ, diskoufi, diskoufiñ, fontañ, fouilhezañ, frigasañ) udb, ober diskempenn war udb ; 2. [dre astenn.] ribodal, roulat, bevañ en diroll, gastaouiñ, louvigezhiñ, orgediñ.

wüstenartig ag. : gouelec'hel, dezerzhel, gouelec'hheñvel, e doare ur gouelec'h, e doare un dezerzh, a-zoare gant ur gouelec'h, a-zoare gant un dezerzh, a-seurt gant ur gouelec'h, a-seurt gant un dezerzh.

Wüstenbildung b. (-) : *fortschreitende Wüstenbildung*, dezerzhadur g.

Wüstenei b. (-, -en) : gouezeri b., gouelec'h g., gouezder g.

Wüstenfuchs g. (-es, -fuchse) : [loen.] louarn ar Sahara g., fenneg g., louarn-traezh g.

Wüstengrasmücke b. (-, -n) : [loen.] devedig korr g.

Wüstenklima n. (-s) : hinad ouelec'h b., hinad dezerzhiek b.

Wüstenland n. (-s, -länder) : bro dezerzhiek b.

Wüstenmilieu n. (-s, -s) : metoù dezerzhel g.

Wüstensand g. (-s) : traezh ar gouelec'h str.

Wüsten-Steinschmätzer g. (-s, -) : [loen.] bistrak dezerzh g.

Wüsten-Steinpfaster n. (-s, -) : reg g.

Wüstheit b. (-) : 1. gouezeri b., gouelec'h g., gouezder g. ; 2. reustladenn b., rouestadell b., rouestl g., rouestlad g., gwir veskailhez g. ; 3. [dre skeud.] gastaouerezh g., gadalerezh g., gadaliezh b., plijadurezhioù orgedus lies., bordelerezh g., oriadezh b., riboderezh g., roulerezh g., dirollerezh g. ; 4. taeroni b., taerded b., feulsted b.

Wüstling g. (-s, -e) : 1. pitaouaer g., pitaouer g., riboder g., ribod g., tourc'h g., gastaouaer g., gastaouer g., marc'h-limon g., kailh g., rouser g., bordeler g., bouc'h g., gadal g., louveg g., louvidig g., orgeder g., oriad g., lik g., pailhard g., pampalard g., urupailh g., boufon g., paotr kailh g., chibouter g., gromer g., kilhoger g., siker g., c'hwiler g., flemmer g., ki gaol g., reilh g. ; 2. [loen.] rouezgan g., kegig b.

Wut b. (-) : 1. fulor g., kounnar b., fum g., arfleu g., droug g., buanegezh b., imor b., seiz g., gwallimor b., brouez b., egar g., araj g., arreizh g., malis g./b., ernez b., frenezi b., diboellamant g., desped g., droug-kalon g., droukrañs b., gouezded b., regarzherezh g., taerder g., taerded b., taerijenn b., taeroni b. ; *große Wut*, sac'had droug g., korfad droug g., korfad taeroni g., kounnar ruz b., fulor ruz g., droug ruz g. ; *innere Wut*, fioun g. ; *zurückgehaltene Wut*, unterdrückte Wut, imor arrelachet b. ; *seiner Wut freien Lauf lassen*, dispakañ e gounnar, diskouez egar ; *in Wut geraten (ausbrechen, entbrennen)*, vor Wut entbrennen, mont gant an droug a zo en an-unan, sevel e wad d'e benn, dont ar gwad dindan e ivinoù, mont diwar re, feulzañ, arfleuiñ, pennsodiñ, mont en arfleu, mont e rud, mont er-maez eus e groc'hen, fuc'hañ, mont e volc'h diwar e lin, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, dont da dommañ d'an-unan, mont malis en an-unan, mont seizh mil malis don en e gorf, lakaat e voned ruz, dont gouez, mont e fulor ruz, mont en ur fulor, kregiñ ar gounnar en an-unan, koll e bothouarn bihan, mont e kounnar, mont kounnar en an-unan, mont ur gounnar en an-unan, peurzallañ, peursaoudiñ, loeniñ, glazañ, en em c'hlazañ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ,

brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, loariañ, imoriñ, diskouez imor, tæriñ, tæriñ gant ar fulor, taeraat, fumañ, diodiñ, kounnariñ, buanekaad, buanegezh, egariñ, arajiñ, merienañ, diskiantañ, sevel fulor (droug) en an-unan, sevel droug en e gorf, mont droug (imor) en an-unan, mont en imor (en egar), ober ur roñse bras, ober ur marc'h bras, lammat war ar marc'h glas, hejañ e gi, mont e-barzh blev kriz, mont dreist penn, lammat dreist penn, mont droug en e gentrou (en e goukoug), sevel droug en e gorf, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, mont e wad e dour, mont e serch, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont ar e biñsedoù, mont ur barr kounnar en an-unan, mont en un euzhenn ; *er geriet in Wut gegen seine Nachbarn, er brach in Wut gegen seine Nachbarn aus, ihn packte jähe Wut gegen die Nachbarn*, mont a reas e fulor gant an amezeien, kounnariñ a reas ouzh e amezeien, mont a reas droug ennañ ouzh e amezeien, sevel a reas droug ennañ ouzh e amezeien ; *sich in Wut hineinreden*, sevel imor en an-unan pep ma gomz ; *jemanden in Wut bringen*, fuloriñ u.b., ober d'u.b. fuloriñ, lakaat u.b. da gounnariñ, ober malis d'u.b., arfleuiñ u.b., lakaat tro e boned u.b., lakaat u.b. d'arfleuiñ, kounnariñ u.b., lakaat fulor da sevel en u.b., lakaat u.b. da vont en egar, buanekaad u.b., imoriñ u.b., feulzañ u.b., lakaat u.b. da daeriñ, lakaat droug en u.b., lakaat droug da vont en u.b., flammañ u.b. ; *dieser Artikel brachte ihn in Wut*, feulzañ a reas diwar ar pennad-skrid-se, kounnariñ a reas gant ar pennad-skrid-se ; *sie bringen mich in Wut*, me a ya klañv ganto ; *vor Wut zittern*, krenañ gant ar gounnar ; *er schäumt vor Wut*, an eonenn a ya eus e c'henoù kement a lamm gant ar gounnar, eonenniñ a ra e c'henoù gant ar gounnar, kement a fulor a zo ennañ ma ne ra ken nemet babouzañ, an eon a zo etre e zent gant ar fioun a zo ennañ, fuc'hañ a ra ken a eonenn e c'henoù, fuc'hañ a ra gant ar vuanegzh, gant ar fulor a zo ennañ e klogorenn an eon war e vuzelloù ; *er raste vor Wut*, maget en doa cholori ar mil diaoul, ober a reas karnaj an droukspered, graet en doa un trouz an diaoul, graet en doa ur vosenn, c'hoariet (graet) en doa an diaoul hag e bevar, graet en doa e zen gars, hennezh a grie evel un egaret, loenet en deus bet ken-ha-ken, loenet en deus bet ken-ha-kenañ, loenet en deus bet mui-pegen-mui, loenet en deus bet gwazh-pegen-gwazh, loenet en deus bet kenañ-kenañ, loenet en deus bet forzh pegement ; *blass vor Wut, bleich vor Wut, weiß vor Wut*, glas evel ar glizin, glas evel ur c'hizinenn, ken glas hag ar glizin, morlivet gant ar gounnar, glazlivet (glas, drouklivet) gant ar gounnar, gwenn e zremm gant ar broc'h ; *er wurde weiß im Gesicht vor Wut*, glazañ a reas dre an droug a oa ennañ ; *vor Wut blitzende Augen*, daoulagad bervet gant ar gounnar lies. ; *seine Augen blitzten vor Wut*, leun a dan e oa e zaoulagad, rous e oa e zaoulagad, berviñ (flaminañ) a rae e zaoulagad gant an droug a oa ennañ, selloù targazh a oa gantañ, daoulagad skoelf a oa en e benn, mesket e oa e zaoulagad, en e lagad e lugerne ar gounnar ; *seine Wut war stärker als sein*

Verstand, kreñvoc'h e oa bet e fulor eget e skiant ; *P. vor Wut platzen*, breskenn, mont e breskenn, mont da vreskenn, bezañ fuloret-naet, bezañ fuloret-ran, bezañ fuloret-ruz, bezañ fuloret-mik, bezañ ur barrad fulor o kroزال en e greiz, bezañ krog an tan en e benn, bezañ e gouez, bezañ e benn e gouez, bezañ arfleuet-ruz, bezañ ar gounnar gant an-unan, tæriñ ruz, bezañ brizh-du, bezañ ur fulor en an-unan, birviñ gant ar gounnar, migañ, fuc'hañ gant ar vuanegzh, fuc'hañ gant ar gounnar, bezañ e gerc'h o tommañ d'an-unan, bezañ e gerc'h o krazañ d'an-unan ; *eine Wut auf jemandem haben*, buanekaad ouzh u.b., bezañ buanekaet ouzh u.b., kaout kounnar (bezañ kounnaret) ouzh u.b., bezañ arfleuet ouzh u.b., bezañ kruget ouzh u.b., bezañ kruget war u.b., bezañ chifet-bras ouzh u.b., bezañ fuloret ouzh u.b., bezañ taeret war u.b., tæriñ ouzh u.b., tæriñ enep d'u.b., kaout broc'h ouzh u.b., bezañ broc'h en an-unan ouzh u.b., kaout droug ouzh u.b., bezañ e droug ouzh u.b., kaout droug ouzh u.b., goriñ droukrañs (magañ droukrañs, kaout drougiezh, derc'hel drougiezh) ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel imor ouzh u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., mouzhañ ouzh u.b., ourzal ouzh u.b., fuloriñ enep d'u.b. ; *eine mächtige Wut auf jemandem haben*, bezañ ur sac'had droug gant an-unan ouzh u.b., bezañ ur c'horfad droug en an-unan, bezañ arloupet war u.b., bezañ ur c'horfad taeroni gant an-unan ouzh u.b., kaout araj ouzh u.b. ; *seine Wut auf ihn klingt ab*, emañ o treiñ e imor dioutañ, emañ o tidaeriñ ; *seine Wut an jemandem auslassen*, en em gounnariñ ouzh u.b., diskargañ e galonad kounnar war u.b., diskargañ (terriñ) e gounnar war u.b., delammat a-enep u.b., treiñ e imor fall war u.b., bezañ direizhet war u.b., ober sodadennoù war u.b. ; *seine Wut eskaliert, seine Wut steigert sich*, fuloriñ a ra gwashoc'h-gwazh, arfleuiñ a ra e fulor, egariñ a ra gwashoc'h c'hoazh ; *seine Wut unterdrücken*, moustrañ war e fulor, derc'hel war e fulor, gouarn e bemp blank, derc'hel war e gounnar, derc'hel war e imor, gorren e gounnar, kabestrañ e imor, padout, kabestrañ e imor, plegañ e imor, derc'hel war e zroug, moustrañ war e fulor, euvriñ e fulor, gwaskañ war e zroug ; *etwas aus Wut tun*, ober udb diwar e gounnar, ober udb diwar gounnar, ober udb en e arfleu, ober udb war e euzhenn, ober udb gant e imor.

2. debron g., youloù fall lies., araj g., egar g., kounnar b. ; *die Spielwut*, an debron c'hoari g., an egar c'hoari g., youloù fall ar c'hoari lies. ; *Arbeitswut*, kounnar labourat b., araj labourat g., terzhienn stakhanov b., egar labourat g.

3. [mezeg.] *(Toll)wut*, droug-ar-chas g., droug-ar-c'hi g., kounnar b., droug-sant-Hubert g., droug-sant-Tujan g., droug-sant-Weltaz g., araj g., frenezi b. ; *rasende Wut*, kounnar red b. ; *stille Wut*, kounnar vut b.

Wutanfall g. (-s,-anfälle) / **Wutausbruch** g. (-s,-ausbrüche) : barrad imor taer g., barrad fulor g., barr kounnar g., barrad brouez g., barrad follezh g., loariadenn b., fourrad droug g., fourrad imor g., fourrad kounnar g., sac'had droug g., korfad droug g., korfad taeroni g., torad taeroni g., kaouad fulor b./g., kaouad follezh b./g., barrad follez g., sodadenn b., folladenn b., brouezad b., aradenn b., aradennad b., diboelladenn b., euzhenn b., fulor g., taol kounnar g., voltenn b. ; *Wutanfälle, Wutausbrüche*, barlennadoù taeroni lies.

wüten V.gw. (hat gewütet) : 1. peurzallañ, peursaoudiñ, loeniñ, diodiñ, glazañ, en em c'hlazañ, ober frank a reuz, fuloriñ, follañ, bezañ troet e vouton, bezañ broc'h en an-unan, broc'hañ, bezañ tro en e voned, bezañ arfleuet, bezañ droug en e goukoug, krugañ, brouezañ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, loariañ, imoriñ, taeriñ, fumañ, kounnariñ, fuc'hañ, egariñ, arajiñ, migañ, feulziñ, freneziañ, turbudañ, taraniñ, fuc'hañ gant ar vuanegzh, fuc'hañ gant ar gounnar, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz ; *gegen jemanden wüten*, en em zichadennañ a-enep u.b., delammat a-enep u.b., en em gounnariñ ouzh u.b., ober sodadennoù war u.b., bezañ direizhet war u.b., loeniñ a-enep u.b., reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., teuler ar seizh anv divalav war u.b., krial war-lerc'h u.b., fuloriñ war u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., ober e c'hourc'hemennnoù d'u.b., delazhiñ kunujennoù taer war u.b., lezel mallozhioù war u.b., lezel mallozhioù gant u.b., leuskel teodadoù a-enep u.b., taeriñ a-enep u.b., dornañ a bep seurt kunujennoù diwar-benn u.b. ; *toben und wüten*, dispac'hañ ; 2. [dre skeud.] c'hoari e loen, c'hoari e reuz, ober e reuz, c'hoari ar vazh, c'hoari, bezañ en e washañ, en em zisvantañ, c'hwistañ, follañ, parstrakal, bezañ diroll, bezañ dichadennet ; *zu jener Zeit wütete die Pest*, er mare-se e c'hwiste ar vosenn ken a rae, d'ar mare-se e rae ar vosenn kalz a zistruj dre ar vro ; *der Sturm wütet*, emañ ar barr gwallamzer o c'hoari, emañ ar barr gwallamzer o c'hoari e reuz, emañ ar barr gwallamzer o c'hoari e loen, emañ ar barr gwallamzer o c'hoari ar vazh, emañ ar wallamzer en he gwashañ, tourmantiñ a ra, amzer foll a ra, follañ a ra ar gwallamzer, avel ha glav a ra ken a fust, avel ha glav a ra mui-pegen-mui, avel ha glav a ra gwazh-pegen-gwazh, an avel hag ar glav a fust ken-ha-ken ; *die Seuche wütet*, emañ ar c'hleñved-red oc'h ober (o c'hoari) e reuz par ma c'hall, emañ ar c'hleñved-red oc'h ober (o c'hoari) e reuz pellañ ma c'hall, emañ ar c'hleñved-red o c'hwistañ ken a ra, emañ ar c'hleñved-red en e nerzh ; *der Krieg wütet*, emañ ar brezel o c'hoari, emañ ar brezel o c'hoari e reuz, emañ ar brezel o c'hoari e loen, emañ ar brezel o c'hoari ar vazh, emañ ar brezel en e washañ, emañ ar brezel o c'hwistañ ken a ra ; *der Brand wütete immer weiter*, an tan a gendalc'he gwashoc'h-gwashañ.

Wüten n. (-s) : 1. follentez b., alter g., alfo g., sodadenn b., folladenn b., barlennad taeroni b., barrad imor taer g., barr kounnar g., diboellamant g., araj g., ernez b., frenezi b., regarzharez g., taerder g., taerded b., taerjenn b. ; 2. jilivari g., cholori b., talabao g., jabadao g., tourmi b., freuz g., keusteurenn b., tousmac'h g., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., hemolc'h g., reuz g., karnaj g. ; 3. tregern g., kroz g., krozadennoù lies., gront g., gronterezh g. ; *das Wüten der Elemente*, barroù du ha kriz ar wallamzer lies.

wütend ag. : 1. buaneget, fuloret, fuc'het, tommet, fulorus, kruget, feulzet, kounnaret, droug ennañ, droug en e gorf, droug gantañ, ur sac'had malis ennañ, imoret, imor ennañ, un imor ennañ, gouez-pakret, arfleuet, frenezius, taeret, alfoet, arloupet, egaret, en egar, diboellet, leskidik, broc'h ennañ, broc'het, tro en e voned, troet e vouton, droug en e goukoug, diroll,

dirollet, dichadennet, brizh, brizhet, fumet, buanek, chifet-bras, divarc'het, e gwalarn, e gerc'h o tommañ dezhañ, e gerc'h o kraziañ dezhañ, e revr war e chouk gantañ ; *sie sah echt wütend aus*, un dremm fuloret a oa outi ; *er war ziemlich wütend*, un tamm kintoù a oa ennañ, un hanter sac'had malis a oa en e gorf ; *jemandem wütende Blicke zuwerfen*, delazhiñ selloù taeret (selloù egaret, selloù fuloret, selloù rous) war u.b., gwiskañ ur gounnar, bezañ rous e zaoulagad ; *wütend werden*, arreiñ, arfleuiñ, fuc'hañ, pennsodiñ, mont en arfleu, mont e rud, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, dont da dommañ d'an-unan, mont e volc'h diwar e lin, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, lakaat e voned ruz, dont gouez, mont e fulor ruz, mont en ur fulor, mont malis en an-unan, mont seizh mil malis don en e gorf, kregiñ ar gounnar en an-unan, koll e bothouarn bihan, mont e kounnar, mont kounnar en an-unan, mont ur gounnar en an-unan, peurzallañ, peursaoudiñ, loeniñ, glazañ, en em c'hlazañ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, loariañ, imoriñ, diskouez imor, taeriñ, taeriñ gant ar fulor, taeraat, diodiñ, buanekeat, buanegezh, feulzañ, fumañ, kounnariñ, egariñ, mont er-maez eus e groc'hen, sevel fulor en an-unan, mont droug (imor) en an-unan, mont en imor (en egar), mont e-barzh blev kriz, hejañ e gi, ober ur roñse bras, ober ur marc'h bras, lammat war ar marc'h glas, mont droug en e gentroù (en e goukoug), sevel droug en e gorf, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont àr e biñsedoù, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, dispakañ e gounnar, sevel e wad d'e benn, dont ar gwad dindan e ivinoù, mont diwar re, mont gant an droug a zo en an-unan, mont e wad e dour, mont ur barr kounnar en an-unan, mont dreist penn, lammat dreist penn, arajiñ, merienañ, diskiantañ ; *auf jemanden wütend werden*, mont en egar ouzh u.b., mont e fulor gant u.b., mont droug en an-unan ouzh u.b., sevel droug en an-unan ouzh u.b. ; *auf jemanden wütend sein*, buanekeat ouzh u.b., bezañ buanekeat ouzh u.b., kaout kounnar (bezañ kounnaret) ouzh u.b., kounnariñ ouzh u.b., bezañ arfleuet ouzh u.b., bezañ kruget ouzh u.b., bezañ kruget war u.b., bezañ chifet-bras ouzh u.b., bezañ e malis ouzh u.b., bezañ fuloret ouzh u.b., bezañ taeret war u.b., taeriñ ouzh u.b., taeriñ enep d'u.b., kaout broc'h ouzh u.b., bezañ broc'h en an-unan ouzh u.b., kaout droug ouzh u.b., bezañ e droug ouzh u.b., bezañ droug en an-unan a-enep u.b., bezañ droug gant an-unan a-enep u.b., goriñ droukrañs (magañ droukrañs, kaout drougiezh, derc'hel drougiezh) ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel imor ouzh u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., mouzhañ ouzh u.b., bezañ mouzhet ouzh u.b., ourzal ouzh u.b., fuloriñ enep d'u.b., fuloriñ war u.b. ; *alle sind auf ihn wütend*, hennezh emañ an holl e droug outañ, kruget eo an holl outañ, mouzhet eo an holl outañ, an holl dud o deus droug outañ, aet eo an holl e droug outañ, arloupet eo an holl warnañ, broc'h o deus an holl outañ, broc'h a zo en holl outañ ; *sie sind aufeinander wütend*, magañ kounnar a reont an eil ouzh egile, emaint e malis an eil ouzh egile, fachiri ruz a zo etrezo, fachirioù a zo etrezo, rannet int gant an dizunvaniezh, fontet eo an traoù etrezo, torret eo ar votez etrezo, echu eo tout etrezo, n'o deus afer ebet mui

an eil ouzh egile, aet eo ar moc'h en ed-du etrezo, fall eo an traoù etrezo, droug (fachiri, glazentez, mouzherezh, broc'h, c'hoari, jeu, butun) a zo etrezo, savet ez eus broc'h (trouez, treflez, bec'h, imor, reuz) etrezo, savet 'zo etrezo, savet ez eus droukrañs etrezo, droukrañs a zo etrezo, imoret int an eil enep egile, e droukrañs emaint, emaint e droug an eil ouzh egile, rous int an eil ouzh egile, tarzhet eo ar soubenn etrezo, trenket eo ar soubenn etrezo, trenket eo an traoù etrezo, broc'het int, fachtet int, fachtet int an eil ouzh egile, mouzhet int an eil ouzh egile, en arvell emaint, emaint e treflez, deuet int d'en em giañ, deuet int d'en em vroc'hañ, rouzet eo ar bloneg, troet eo d'ar put etrezo, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo ; **2.** taer, feuls, dall, diroll, dirollet, dichadennet ; *wütender Kampf*, stourm (emgann) taer (feuls) g., krogad taer g., kann feuls b. ; **3.** skrijus ; *wütende Zahnschmerzen*, gwall varrad (gwall grogad, gwall daol) droug dent g., gwall gaouad droug dent g/b. Adv. : brouezus, gant brouez, gant emez, c'hwerv, feuls ; *jemanden wütend angreifen*, mont feuls ouzh u.b., mont a-razailh ouzh u.b., en em gemer a-razailh ouzh u.b., en em lakaat a-razailh ouzh u.b. ; *wütend herumschreien*, garmiñ c'hwerv, loeniñ, diodiñ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, loariañ, fumañ, egariñ, feulziñ, freneziañ, renakañ, gwac'hat, mont dreist penn, lammat dreist penn, glazañ, en em c'hlazañ, mont war e varc'h / divudurunañ / divarc'hañ (Gregor).

wutentbrannt ag. : fuloret-naet, fuloret-ran, fuloret-ruz, fuloret-mik, gouez-pakret, ur barrad fulor o kroزال en e greiz, krog an tan en e benn, feulzet, e gouez, e benn e gouez, fuc'het-mik, fulorus, brizh-du, arfleuet-ruz, ur fulor ennañ, en imor santel, e gwalarn, e fulor ruz, en ur fulor, e kounnar ruz, ur sac'had droug ennañ, ur c'horfad droug ennañ, diroll, dirollet, dichadennet, divarc'het, ur c'horfad taeroni gantañ, en araj pilh, gouez, arloupet, egaret, en egar, leskidik, aet ruz diwar e vroc'h, diskiantet gant ar gounnar, e gerc'h o tommañ dezhañ, e gerc'h o krazañ dezhañ ; *sie stürzte wutentbrannt ins Haus*, hag erruet homañ evel un diaoulez en ti.

Wüterich g. (-s,-e) : **1.** diskiantad g., den diskiant g., den foll da stagañ g. gwaster g., gwastadour g., gwastaer g., draster g., distrujer g., dismantre g., dispenner g., dismantre-traoù g., diskarer g., diskolper g., dizalbadour g., bostoc'her g., mazaouer g., breser g., flastrer tud g. ; **2.** tirant gwadsec'hidik g.

wutfrei ag. : dizrouk, digounnar, didaer.

Wutgeheul n. (-s) : youc'hadennoù imor taer lies., youc'hadennoù kounnar lies.

wütig ag. : fuloret, fulorus, kruget, kounnaret, arfleuet, droug ennañ, droug en e gorf, imoret, imor ennañ, en imor ennañ, frenezius, diroll, dirollet, dichadennet, broc'h ennañ, broc'het, divarc'het, tro en e voned, troet e vouton, feulzet, e gerc'h o tommañ dezhañ, e gerc'h o krazañ dezhañ.

wutlos ag. : dizrouk, digounnar, didaer.

Wutlosigkeit b. (-) : digounnar g.

wutsch estl. : *wutsch !* dao ! darc'haou ! kwik ! c'hwek ! ouek ! flak ! flap ! flav !

wutschäumend ag. / **wutschnaubend** ag. : gant an eonenn o tont eus e c'henoù kement a lamm an-unan gant ar gounnar, e c'henoù oc'h eonenniñ gant ar gounnar, o vabouzañ kement a fulor a zo ennañ, eon etre e zent gant ar fioun a zo ennañ, o fuc'hañ ken a eonenn e c'henoù, o fuc'hañ gant ar vuanegzh.

Wwe : [berradur evit: **Witwe**] intañvez b.

WWU b. (-) : [berradur evit **Wirtschafts- und Währungsunion**] unaniezh armerzh ha moneiz b.

WWW n. (- pe -s) : [stlenn.] *das WWW*, ar WWW g.

WYSIWYG n. (-) : [berradur evit **What You See Is What You Get**] koulz [eo] da gaout evel da welet.

Wz : [berradur evit **Warenzeichen**] merk m.